ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276,286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

(ԵՐԹԵԼԻԿ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 1 ՄԱՐՏ 1933

1 Mars 1933

ՅԳՐ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2125

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՔՐՈՒԽ ԽՕՍՔ

ՊԱՏՃԱՌՆԵՐ ԵՒ ՀԵՏԵՒԱՆՔՆԵՐ

Երկու խօսք եւս՝ Կրընոպլի արիւնհեղութեան առթիւ։

Վաղչին անդամ չէ որ «Հոկ»ի մարզիկը հանդէս կու գայ խանդարելու Քեան վրայ՝ պիտի պարզէր մէկէ աւելի համոզիչ փաստեր։

1926 Մայիսին, նոյն մարզիկը փորձեցին խանգարել Ա. Ահարոնեանի բանախօսութիւնը, Լիոնի մէջ, եւ հետեւանքը եղաւ ահռելի դատավարութիւն։ — Բանուոր մը սպաննուած։

Անոնք միշտ ալ, իրենց թերթերով կամ դրդռիչ թռուցիկներով, գործութիւն կը սերմանէին — ու կը սերմանեն — Ապրիլ 11ի, Մայիս 28ի եւ ուրիշ օրերու առթիւ։

Մեր ձեռքին տակ ունինք հատորնոր հատուածոյ մը այդ հրատարակութիւններէն, որոնք ամէն բանէ առաջ եղբայրասպան մարտակոչեր են։

Տարի մը — եթէ չենք սխալիր 1927ին — կը սպառնային «կարմիր վաչկատով» դիմաւորել յառաջիկայ ապրիլ 11ը…

Ուրիշ տարի մը, Սոսիէթէ Սավանթի մէջ, ուզեցին վերնատունէն թռուցիկներ նետելով խանգարել Մայիս 28ի օրը։ Եւ հետեւանքը եղաւ անխնայ ծեծ՝ սրահին դրան առջեւ։

Մարսէյլի, Տէսինի եւ ուրիշ քաղաքներու մէջ սովորական եղած են զանազան օրերու խանգարման փորձերը, միեւնոյն հետեւանքներով, — իրարանցում, ծեծ, երբեմն ալ ձերբակալութիւն։

Ցունաստանի մէջ, ուր բջիջներ կը բուսնին ու կը հալին, ամանց օրերի ալ՝ միշտ անպակաս են եղած ընդհարումները։

Այս առասկէտին մրցանիշը կոտրեց Ներզաղթի պատրուակը՝ 1932ին։

Նոյն իսկ Ներզաղթի լիազօր Շահվերդեանը պատիւ համարեց պայքարիլ այս ճակատին վրայ, բանուորները իրարու դէմ հանելով Ֆիքէի, Լիմոժամալի եւ Քոքինիոյ գաղթականականներուն մէջ։ Եւ արտասանելով իր հռչակաւոր խօսքը — « Ես արիւնից չեմ վախենում»։

Նոյն տարին, վարձու կամբուկները խանգարեցին ապրիլեան ցոյցի ողջոյնը՝ Սէլանիկի եկեղեցիին մէջ։ Իսկ Մայիս 28ի օրանախաստորութիւնը արգիլուեցաւ Ամիէնի մէջ, նոյն ինքն խորհրդարանին պահանջով։

Երկար պիտի ըլլար արձանագրել Սուրիոյ եւ ուրիշ գաղութներու մէջ կատարուած փորձերն ու խռովութիւնները։

Հարկ է՞ ըսել թէ՝ Երեւանցիները կանխորոշ ծրագիր մը ունին, առնէ առնէ «գործ եւիելու»։ Եւ անշուշտ Երեւանի դնանման արժանանալու։

Ճիշդ է որ, տարիներու ընթացքին, հետզհետէ պակսեցաւ յարձակման թափը։ Բայց, դարը կը շարունակուի առանց ընդհատման։ Փողոցէ փողոց, սրճարաններու մէջ կամ սրահներու դուռը։

Բանի մը շաբաթ առաջ Փետր. 18ի օրնակատարութեան առիթիւ, Փարիզի «հոկտեմբերիկ»ները պարտք սեպեր էին թռուցիկ մը ցրուել Սոսիէթէ Սավանթի շրջակաները։ Բայց, հանդիպելով դաշնակցական աչքերու, կէս ճամբան մնացին։

Մէկ խօսքով, դաւադիրները դադար առած չունին, եւ թոյն կը սրսկեն ամէն պատեհութեամբ։

Անշուշտ ազատ են ե՛ւ գրելու ե՛ւ խօսելու։ Սանձարձակ ազատութիւն կը վայելենք եւ ամէն մարդ կրնայ իր տեսակէտին կատարել։

Ա՛ւր էր որ ամէն ինչ վերջանար թերթով եւ թռուցիկով։

Մինչդեռ, խառնակիչները յաճախ խօսքէն գործի կ՚անցնին, առանց մտածելու հետեւանքներու մասին։

Ահա՛ վերջին աղբերգութիւնը, Կրընոպլի դէպքը, — մէկ մեռեալ, չորս վիրաւոր եւ շարք մը ձերբակալութիւններ։

«Հոկտեմբերիկ»ները իրենք ալ ունին իրենց տօները։ Մասնաւորապէս նոյ. 29ի Բարեկենդանը։ Բայց, ո՞վ կը փորձէ խանգարել։ Ո՞վ կը հետաքրքրուի։

«Կարմիր վաչկա՞տ»ն են որ կը պահպանեն խաղաղութիւնը, թէ «հակաֆեղափոխական»ներուն արհամարհանքը եւ պաղարիւնը։

Աղէտ, ինչո՞ւ խուճապի կը մատնուին, երբ ո՛ր եւ է ազգային տօն կը տարբերի։ Կամ երբ Դաշնակցութիւնն է որ ասպարէզ կ՚իջնէ։

Զարմա՞լ կ՚ուզեն։ Բայց անկրթութիւն է չափուիլ ուրիշին տանը մէջ, եւ հանդէսի մը պահուն։

Երբ կազմակերպութիւն մը սրահ կը վարձէ եւ տօն կամ բանախօսութիւն կը սարքէ, ուրիշները իրաւունք չունին երթալ տեղատուելու եւ մաղձ թափելու։

Աբեւելքցի ենք եւ այ՛ – ձախ չենք նայիր։ Ու կիրքի պահուն, ո՛ւր էի կրնար զանազանել զարնողն ու զարնուողը։

Բայց, հաշուեյարդարի վայր չէ հանդէսը։

Եթէ չէք մեղքնար զոհերուն — ո՛ր հոսանքին ալ պատկանին — մեղքցէք այն ժողովուրդին որ կը խռնուի սրահէ սրահ, որ մեղքնալի մեր կիրքերուն մէջ, եւ կ՚երթայ հայերէն խօսք լսելու։

Այսպիսի դէպքերու մէջ, մեղի համար անըմբռնելի է յաղթանդամ եւ պարտեալ։

Ողբալի են այս երեւոյթները, ո՛ր կողմէն ալ դիտենք։

Եւ մենք աւելի քան երբեք պարտաւոր ենք հետեւողականութեան կը հրաւիրենք մեր հանդէսներու կազմակերպիչները։

Անոնք պարտաւոր են անկարելին փորձել, ո՛ր եւ է դրդռումներ չպղտորելու համար։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԿՐԸՆՈՊԼԻ ԴԷՊՔԻՆ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

«Հոկեմբերները գաղտնի ժողով գումարելով, կ՚որոշեն խանգարել հանդէսը

25 « ՈՒԽՏԵԱԼ »ՆԵՐՈՒ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄԸ

ԿՐԸՆՈՊԼԸ, 26 փետր. (Ցառաջ).— *Կրընոպլը Ֆրանսայի ամէնէն խաղաղ գաղութներէն է եւ այն, ինչ որ պատահեցաւ Կիրակի օրուան հանդէսին, ցնցող զարմանք պատուորութիւն ձգեց ամէն տեղ։*

Փետրուար 18ի առնը կը զուգադիպի Վարդանանցի եւ դաղութին ամէն տարի, միացնելով այդ երկու պատմական դէպքերը, միասին կը տօնէ։ Այս տարուան հանդէսի օրը ճիշդ Բարեկենդանի կիրակիին հանդիպեցաւ, բայց եւ բանական բազմութիւն էր եկած, իր յարգանքի տուրքը տալու դէպի «Ազատայր»-ներուն։

Ծերունի եւ հին յեղափոխական «Պապան» արդէն բեմ էր եկած հանդէսը բանալու, երբ սրահէն ներս մտան խմբովին մօտ 25 երիտասարդներ։ Նորեկները բոլորը միասին տեղ գրաւեցին սրահի աջակողմը։ Հանդէսին կազմակերպիչները դիտէին որ բոլորն ալ հակառակորդներ էին եւ իրենք պիրենք մեծամասնականներ կը յորջորջէին։

Նախագահի բացման խօսքէն վերջ, եղան երգ եւ արտասանութիւններ։ Ցետոյ բեմ հրաւիրուեցաւ օրուան բանախօսը, Ազատ – Արծրունին, որ ճառը սկսաւ դասախօսական ձեւով եւ չարունակեց շատ մեղմ, ներկայացնելով պատմական անցքերը։ Ապա համեմատութեան դնելով Փետր. 18ը եւ Վարդանանցը, բացատրեց երկուքին իմաստը եւ այն պատճառները, որոնք կը մղեն մեզ ամէն տարի կատարելու այս տօները։ Այնուհետեւ սկսաւ պարզել անկախութեան գաղափարը եւ համայնավարներու հակացաղութիւնը այդ մասին։ Դեռ խօսքը չէր աւարտած, երբ հակառակորդները սկսան պոռալ։

— « Սուտ է, ձայն կ՚ուղենք, Հայաստանն անկախ չէր, կեցցէ՛ Սորհրդային Հայաստանը» եւն.։

Հանդիսին կազմակերպիչները մօտեցան աղմկարարներուն եւ խնդրեցին չխանգարել։ Բանախօսն ալ, որ եւ է միջադէպ կանխելու համար, բեմէն իջաւ, դնաց մտաւ խանգարիչներու խումբին մէջ եւ նոյնպէս խնդրեց չխանգարել, խոստանալով իր խօսքը լրացնելէ վերջ պատասխանել իրենց հարցումներուն եւ իրենց տեսակէտները պաշտպանելու հնարաւորութիւն տալ։ Ցետոյ վերադարձաւ բեմ, չարունակելու իր խօսքը։ Այդ միջոցին հակառակորդ խումբը մխրճուեցաւ բազմութեան մէջ եւ նոյնպէս խնդրեց չխանգարել, խոստանալով իր խօսքը լրացնելէ վերջ պատասխանել իրենց հարցումներուն եւ իրենց տեսակէտները պաշտպանելու հնարաւորութիւն տալ։ Ցետոյ վերադարձաւ բեմ, չարունակելու իր խօսքը։ Այդ միջոցին հակառակորդ խումբը մխրճուեցաւ բազմութեան մէջ, «կեցցէ՛ Սորհրդային Հայաստանը» եւ սկսաւ ծափահարել եւ յարձակիլ կազմակերպիչներուն վրայ։

Այդտեղէն սկսաւ կռիւը, նախ դուրսի տաղէն, յետոյ չարունակուեցաւ սանդուղի աստիճաններու վրայ եւ հասաւ մինչեւ փողոց։ Երբ ոստիկանները վրայ հասան, արդէն բազմաթիւ մարդիկ վիրաւորուած էին։ Մանր վիրաւորները, թիւով հինգ հոգի, փոխադրուեցան հիւանդանոց։ Բոլորն ալ խանգարիչներն էին։ Երկուքին վէրքերը կապելով տուն ղրկեցին, իսկ երեք հոգի թողուցին հիւանդանոցին մէջ, ուր մէկը՝ Մկրտիչ Տէօվլէթեան, 34 տարեկան, մաղդրծ, մեռաւ երկուշաբթի առաւօտ։

Սրահին մէջ անկարգութիւն տարաջ եկաւ։ Կիներու վրայ-ասունը, երախաներու ճիչը, հայհոյանք ու գոռում – գոչում իրար խառնուած էին։ Բազմաթիւ կիներ մարեցան։

Ձերբակալուեցան երկու հոգի։ Մէկը՝ նոր ամուսնացած երիտասարդ մը, միւսը՝ հնչակեան մը, որուն գրպանէն տարբանակ դանուած էր։

Դէպքէն վերջ բանախօսն անձամբ ներկայացաւ ոստիկանատուն եւ տուաւ հարկ եղած լուսաբանութիւնները։

Բազմաթիւ չէզոքներ, որոնք ներկայ էին հանդիսին, իրենց զայրոյթը կը յայտնեն այս նախամտածուած եւ անարդ յարձակումին առթիւ։

Այս նոյն մարդիկը անցեալ տարի փորձեր էին խանգարել Մայիս 28ի հանդէսը։ Սակայն, այն տաեն ընդամէնը 8 — 10 հոգի էին եւ չհամարձակեցան յարձակիլ եւ կազմակերպիչներու պահանջին վրայ սրահէն հեռացան։

Սառյզ աղբիւրէ կ՚իմանամ թէ, չաբաթ օր, «Հոկեմբեր»ները յատուկ ժողով դումարած են եւ ձեռքերը վեր բարձրացնելով, երդում ըրած են ամէն գնով խանգարել հանդէսը։

ՆՈՐ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Երէկ հեռախօսով ստացանք հետեւեալ տեղեկութիւնը։ — Ոստիկանութիւնը երեք հոգի եւս ձերբակալեց, եղած ցուցմունքներուն վրայ։ որով կալանաւորներու թիւը կը բարձրանայ հինգի։ Վախ կայ որ ուրիշ ձերբակալութիւններ ալ կատարուին։

Ամբողջ գաղութը յուզման մատնուած է։

Ի՞ՆՉ Կ՚ԸՍԵՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԹԵՐԹԵՐԸ

Մեր թղթակիցը ղրկած է երեք թերթեր, «Լը Փըթի Տոֆինուա», «Լա Տէփէշ Տոֆինուազ» եւ «Լա Ռէփիւպլիք սիւ Սիւտ – Էսթ», որոնք մանրամասնօրէն կը նկարագրեն ցաւալի դէպքը։

Բոլորն ալ դէպքին պատճառ կը նկատեն համայնավարներու յարձակումը։ «Լը Փըթի Տոֆինուա» այսպէս կը խորագրէ դէպքը։ — « Հայ հայրենասէրներու ժողով մը խանգարուած համայնավարներու կողմէ»։ Իսկ «Լա Ռէփիւպլիք» խոշոր դիրքերով կը գրէ։ — « Կրընոպլի մէջ, հայկական տօնի մը առթիւ, իրենց համայնավար հայրենակիցներէն բանի մը հոգի բռնի սրահ մտան եւ ընդունուեցան դանակներով, թողլով մէկ մեռեալ եւ չորս վիրաւոր»։

Երեք թերթերէն քաղուած մը՝ յաջորդով։

Պոլսոյ Պատրիարքարանին գոյները

ԾԱԽՈՒ ԿԸ ՀԱՆԵՆ, 5000 ՈՍԿԻ ՏՈՒՐՔ ՊԱՀԱՆՋԵԼՈՎ

Պոլսոյ ելմտական պաշտօնեաները փետր. 22ին Պատրիարքարան գացին եւ ծախելու ձեռնարկեցին հաճզի ենթարկուած կարասիները, գանձելու համար 5000 ոսկիի կալուածատուրքը, որ ատենէ մը ի վեր կը պահանջուէր։

Թէեւ նախապէս կ՚ուզուէր Պէտեքէն փոխադրել կարասիները եւ հոն աճուրդ կատարել, բայց յետոյ որոշուեցաւ տեղին վրայ կատարել վաճառումը։ Ցաջորդ օր, Վարդանանց տօնին առթիւ, Պատրիարքարանը թէեւ փակ էր, բայց պաշտօնեաները յայտնեցին թէ արկղակալ Պ. Ա. Շիրինեան բանի որ Գումգափու կը բնակի, ասոր ներկայութիւնը բաւական է, ասուրդը կատարելու համար։

Պատրիարքարանը վճռաբեկ ատեանին դիմած ըլլալով, պիտի փորձէ յետաձգել գործողութիւնը, բանի որ ըստ հին օրէնքին գերծ է կալուածատուրքէ։

Գումգափուի ելմտական պաշտօնեաները փետր. 23ին Պատրիարքարանի հաղորդեցին թէ ծախելու պիտի ձեռնարկեն Պատրիարքարանի կարասիները եւ թէ իրենք Ղալաթիա կ՚երթան։

Արդարեւ, իջ յետոյ մուխթարին հետ Ղալաթիա գացին, հաճզի ենթարկելու համար խորհրդարանին կարասիները։ Նամակակալութեան գանձապետ Պ. Ժ. Ագճաուրեան բացատրեց թէ Ղալաթիա առանձին եկեղեցի մըն է, անջատ մարմին մը ունի եւ հետեւաբար անոր կարասիները Պատրիարքարանի չեն պատկանիր։

Պաշտօնեաները ասոր վրայ տեղեկագիր մը պատրաստելով մեկնեցան։

Պաշտօնեաները գացին նաեւ Բերա, այդտեղի կարասիները հաճզի ենթարկելու համար։

× Անցեալ տարի, Բաղաքապետութիւնը 500 ոսկիի մօտ *Թանզիմաթի* եւ լուսաւորութեան տուրք պահանջեց Ազգ. Կեդրոնական վարժարանէն։ Նամակալութիւնը դիմեց Պետական խորհուրդին եւ բացատրեց թէ վարժարանը շահու համար բացուած չէ եւ բացը միշտ եկեղեցական հասոյթներով կը գոցուի։ Եւ որոշում մը ձեռք բերաւ, որով դպրոցը զերծ կը կացուցուէր այդ տուրքէն։

Ասոր վրայ Բաղաքապետութիւնը վերաքննութեան դիմեց, պատճառաբանելով թէ, համաձայն Ազգ. ժողովի մեկնաբանութեան, թոշակաւոր աշակերտ ունեցող վարժարանները պէտք է վճարեն բաղաքապետական տուրքերը։

Պետական խորհուրդը, 31 յունուար 1933ի իր նիստին քննած է այս խնդիրը եւ միաձայնութեամբ մերժած է Բաղաքապետութեան դիմումը, այն պատճառաբանութեամբ թէ իր տուած որոշումը վերջնական է եւ որ եւ է մեկնաբանութիւն չի կրնար փոխել զայն։

Կուսակալութեան կողմէ նամակալութեան հաղորդուեցաւ վաւերացեալ պատճէնը այս նոր որոշման, որով դպրոցը զերծ կը մնայ *Թանզիմաթի* եւ լուսաւորութեան տուրքէն։

ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ ՀԱԼԷՊի ՄԷՋ

«ՍՈՒՐԻԱՅԷՆ ՎԵՐՋ ՊԱՂԵՍՏԻՆՆ ԱԼ ՊԻՏԻ ՄԻԱՅՆԵՆՔ»

Հալէպի մէջ բացուեցաւ ազգայնականներու ժողովը։

Անցեալ շաբթու, Իպրահիմ պէյ Հանանօ, Հաշիմ պէյ Աբասի եւ միւս վարիչները աղօթած են մեծ մզկիթին մէջ։ Ցետոյ հազար հոգի ներկայ գտնուած է աղօթատեղիին մէջ։ Ըստ թերթերու տեղեկութեանց, կը գտնուէին նաեւ շատ մը բրիստոնեաներ։

Աղօթքէն վերջ, նառ մը խօսած է Բրիստասարդ Մուսթաֆա Սէֆէրէճի եւ խօսքը ուղղելով ազգայնական պետերուն, յայտնած է որ ժողովուրդը իրենց հետ է եւ կ՚ուզէ Միութիւն։ Վերջը խօսք առած է Ֆարիս պէյ Խուրի եւ շնորհակալութիւն յայտնած Հալէպի ժողովուրդին, որ առանց կրօնքի ու ազգի խտրութեան միակամ փարած է ազգային իտէալին եւ կ՚ուզէ Միութիւն։ Ֆարիս պէյ աւելցուցած է։

— « Ֆրանսացիները կ՚ըսեն թէ ազգայնականները Սուրիոյ մէջ փոքրամասնութիւն են եւ գրգռիչներ։ սակայն օր մը հասաւ որ մարզպանը ընտիպուեցաւ ըսել։ «Ամբողջ Սուրիացիները չեն ուզեր հովանաւորութիւնը»։ Մենք Ֆրանսացիներու հետ մեր հաշիւը կարգադրելէ վերջ, պիտի տիրանանք եւ հետեւաբար անոր կարասիները Պատրիարքարանի չեն պատկանիր։

Պաշտօնեաները ասոր վրայ տեղեկագիր մը պատրաստելով մեկնեցան։

Պաշտօնեաները գացին նաեւ Բերա, այդտեղի կարասիները հաճզի ենթարկելու համար։

× Անցեալ տարի, Բաղաքապետութիւնը 500 ոսկիի մօտ *Թանզիմաթի* եւ լուսաւորութեան տուրք պահանջեց Ազգ. Կեդրոնական վարժարանէն։ Նամակալութիւնը դիմեց Պետական խորհուրդին եւ բացատրեց թէ վարժարանը շահու համար բացուած չէ եւ բացը միշտ եկեղեցական հասոյթներով կը գոցուի։ Եւ որոշում մը ձեռք բերաւ, որով դպրոցը զերծ կը կացուցուէր այդ տուրքէն։

Ասոր վրայ Բաղաքապետութիւնը վերաքննութեան դիմեց, պատճառաբանելով թէ, համաձայն Ազգ. ժողովի մեկնաբանութեան, թոշակաւոր աշակերտ ունեցող վարժարանները պէտք է վճարեն բաղաքապետական տուրքերը։

Պետական խորհուրդը, 31 յունուար 1933ի իր նիստին քննած է այս խնդիրը եւ միաձայնութեամբ մերժած է Բաղաքապետութեան դիմումը, այն պատճառաբանութեամբ թէ իր տուած որոշումը վերջնական է եւ որ եւ է մեկնաբանութիւն չի կրնար փոխել զայն։

Կուսակալութեան կողմէ նամակալութեան հաղորդուեցաւ վաւերացեալ պատճէնը այս նոր որոշման, որով դպրոցը զերծ կը մնայ *Թանզիմաթի* եւ լուսաւորութեան տուրքէն։

ՆՈՐ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ՍՕՖԻԱՅԻ ՄԷՋ

Շաբաթ առտու դանակի հարուածներով սպանուեցաւ Սօֆիայի նամակատան տեսուչը, Պ. Իվանով։ Մարդասպանն է ցրուիչ մը, որ նամբուած էր։

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ

4,000 ՀՐԿԻԶԵԱԼՆԵՐՈՒՆ

10րդ ՅԱՆԿ

Ընծայի հայրենակիցներէն

	Ֆր.
Տիկ. Սիրանուշ Գանանեան ..	40
Աբրահամ Գանանեան	10
Նշան Մուրատեան	25
Սարգիս Պրէեան	20
Արմենակ Թովմասեան	15
Վահան Խաչատուրեան	10
Յակոբ Զաբարեան	10
կարապետ Թադոյեան	10
Յակոբ Միհրասեան	10
Գրիգոր Ճանիկեան	5
Խաչատուր Շալվարեան	5
Տիկ. Նարդուհի Շալվարեան..	5
Գումար	165
Փետր. 27ի դումարը	2483
ԸՆԴՀ. ԳՈՒՄԱՐ	2648

×

… Խմբագիրը,

ՐԸՆԱԺ, 26 փետր. — Այս փոքրիկ գաղութը մէկ տարիէ ի վեր տնտեսական տագնապին գործած աւերներով կը տուայտի, եւ բանի մը անգործներ ալ ունի։ Բայց մեր ազգային եւ եղբայրական անյետաձգելի պարտքը կատարելու համար, անցեալ կիրակի խորհրդակցական ժողով մը գումարեցինք Պ. Սարգիս Պրէեանի բնակարանը։ Ժողովին ներկայ էր գրեթէ ամբողջ գաղութը։ Բանի մը խօսքով բացատրուեցաւ ժողովին նպատակը եւ մեր եղբայրներու թշուառութիւնը։ Ցետոյ յանձնախումբ մը ընտրուեցաւ հանգանակութիւն բնելու համար։

Ընտրուած յանձնախումբը անմիջապէս սոյն ժողովին մէջ սկսաւ հանգանակութեան։ Բոլորս ալ յուզուած մասնակցեցանք այս եղբայրական անյետաձգելի պարտքին։ Տասը վայրկեանէն հաւաքուեցաւ 165 ֆր.։ կը խնդրենք հրատարակել ցանկը։

Վ. Խաչատուրեան

Գերեւանական Խորհրդարանը կրակի տրուած

ԲՈՒՌՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ԿԱՐՄԻՐՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

ԾԱՆՐ ԴԷՊՔԵՐ ԿԸ ՆԱԽԱՏԵՍՈՒԻՆ

Երկուշաբթի դիշեր ժամը 11ին ահաւոր հրդեհ մը ծագեցաւ գերմանական խորհրդարանին մէջ, մոխիր դարձնելով ժողովասրահը եւ յարակից ներքնայարկերն ու սրահները։ Հրշէջները գերմարդկային ճիգեր փորձեցին, սրկելու համար հոլակապ չէնքը, բայց մասամբ միայն յաջողեցան։ Կրակը ճգնած էր չորս տարբեր կէտերէ։ Շէնքին մէջ ձերբակալուեցաւ հոլանտացի համայնավար մը, Վան տէր Լուպէ, իբրեւ հրձիգ։ Ոստիկանական աղբիւրը կ՚ըսէ թէ ամ-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

— 2 —

ՅԱՂՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

«Ժամանակ»ի խմբագրութեան

Ի Կ. Պոլիս, ապրիլի 15-ին։

Ինչպէս գիտեն մեր ընթերցողները, Ռուսիոյ կառավարութիւնը ամէն կերպով կը ջանայ ընդարձակել իր ազդեցութիւնը Պարսկաստանի վրայ։ Ռուսիոյ այդ ձգտումը ամենէն աւելի կը տեսնուի Պարսկաստանի հիւսիսային նահանգներուն մէջ, ուր ռուսական զօրքերը կը գտնուին ոչ միայն Ատրպատականի սահմանագլուխին վրայ, այլ նաեւ Թաւրիզի մէջ։ Ռուսիոյ կառավարութիւնը կը ջանայ ամէն միջոցներով ստիպել Պարսկաստանի կառավարութիւնը, որ Ռուսիոյ հպատակ ազգերուն՝ մանաւանդ հայերուն եւ վրացիներուն, տայ այնպիսի արտօնութիւններ, որոնք կարելի չէ տալ ուրիշ օտարազգիներու։ Ռուսիոյ կառավարութիւնը կը ջանայ նաեւ ամէն միջոցներով ստիպել Պարսկաստանի կառավարութիւնը, որ Պարսկաստանի հիւսիսային նահանգներուն մէջ ուրիշ օտարազգիներու չտայ այնպիսի արտօնութիւններ, որոնք կարելի չէ չտալ Ռուսիոյ հպատակներուն

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏԱՐԱԾՔԻ ՄԵԾ ՄԱՍՆԱԳԵՏԸ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏԱՐԱԾՔԻ ՄԵԾ ՄԱՍՆԱԳԵՏԸ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏԱՐԱԾՔԻ ՄԵԾ ՄԱՍՆԱԳԵՏԸ

Հայաստանի տարածքի մեծ մասնագետը, որ ծնվել է 1890 թվականին, ավարտել է Երևանի պետական համալսարանի բնագիտական ֆակուլտետը, ապա՝ Մոսկվայի համալսարանի ասպիրանտուրան։ Նրա գիտական հետաքրքրությունների շրջանակը ընդգրկում է հանքաբանությունը, երկրաբանությունը, հնէաբանությունը, ինչպես նաև հնագիտությունը։ Նա հեղինակ է ավելի քան 120 գիտական աշխատությունների, որոնցից շատերը թարգմանվել են ռուսերեն, անգլերեն, գերմաներեն և ֆրանսերեն։

Ակադեմիկոսի գիտական հետաքրքրությունների կենտրոնում միշտ եղել է Հայկական լեռնաշխարհի ծագումնաբանության հարցը։ Նա առաջիններից մեկն էր, որ ուշադրություն հրավիրեց Արարատյան դաշտի հրաբխային ապարների յուրահատկությունների վրա։ Նրա կարծիքով, այդ ապարները ոչ միայն հետաքրքրական են երկրաբանական տեսանկյունից, այլև ունեն մեծ գործնական նշանակություն՝ հատկապես շինարարության համար։

Ակադեմիկոսի ամենանշանավոր աշխատություններից մեկը «Հայկական լեռնաշխարհի հրաբխային ապարները» մենագրությունն է, որը հրատարակվել է 1948 թվականին։ Այդ աշխատությունը մինչ օրս էլ մնում է ուղեցույց բազմաթիվ երիտասարդ գիտնականների համար։ Մենագրության մեջ հեղինակը ներկայացնում է Հայկական լեռնաշխարհի հրաբխային ապարների դասակարգման իր սեփական համակարգը, որը հիմնված է ոչ միայն քիմիական կազմի, այլև հանքային ասոցիացիաների ուսումնասիրության վրա։

Ակադեմիկոսի ղեկավարությամբ կազմվել է Հայկական լեռնաշխարհի հանքային հումքի առաջին համապարփակ քարտեզը։ Այդ քարտեզի վրա նշված են ոչ միայն մետաղական հանքավայրերը, այլև շինանյութերի՝ տուֆի, բազալտի, պեմզայի, կրաքարի և այլ ապարների հանքավայրերը։ Քարտեզը կազմվել է 1:500 000 մասշտաբով և մինչ օրս էլ մնում է ամենամանրամասն աշխատանքը այդ ոլորտում։

Ակադեմիկոսը մեծ ուշադրություն է դարձրել նաև Հայկական լեռնաշխարհի հնագիտական հուշարձանների ուսումնասիրությանը։ Նա ղեկավարել է Արենիի, Կարմիր բլուրի և Շենգավիթի պեղումները, որոնք հնարավորություն են տվել վերակառուցել Հայկական լեռնաշխարհի բնիկ բնակչության կյանքը մ.թ.ա. III–II հազարամյակներում։ Նրա կարծիքով, հնագիտական հուշարձանների ուսումնասիրությունը անհնար է առանց երկրաբանական տվյալների հաշվառման, քանի որ շատ դեպքերում հենց հանքային հումքի առկայությունն է որոշել հին մարդկանց բնակավայրերի ընտրությունը։

Ակադեմիկոսի աշակերտներից շատերը հետագայում դարձել են ճանաչված գիտնականներ, ինչպիսիք են Ա. Ս. Մանուկյանը, Ռ. Ա. Մելիքյանը և Ե. Ս. Ղազարյանը։ Նրանք շարունակում են իրենց ուսուցչի գործը՝ զարգացնելով նոր ուղղություններ և կատարելագործելով հին մեթոդները։

Ակադեմիկոսի անունը հայտնի է նաև միջազգային գիտական շրջանակներում։ Նա եղել է Միջազգային հանքաբանական ասոցիացիայի պատվավոր անդամ, մասնակցել է բազմաթիվ միջազգային կոնգրեսների և կոնֆերանսների։ Նրա հեղինակությունը այդ ոլորտում անվիճելի է։

Ակադեմիկոսի ստեղծագործական ժառանգությունը մեծ է և բազմակողմանի։ Նրա գրչին են պատկանում նաև մի շարք գիտահանրամատչելի գրքեր, որոնք նպատակ ունեն ծանոթացնել ընթերցողին Հայաստանի հարուստ հանքային հարստությունների հետ։ Այդ գրքերից մեկը՝ «Հայաստանի քարերը և հանքերը», թարգմանվել է 12 լեզուների և մինչ օրս էլ մնում է ամենաընթերցվող գրքերից մեկը։

Ակադեմիկոսի մահը 1971 թվականին մեծ կորուստ եղավ ոչ միայն հայ, այլև համաշխարհային գիտության համար։ Նրա անունը հավերժ կմնա Հայաստանի գիտության պատմության մեջ, իսկ նրա գործերը շարունակում են ծառայել նոր սերունդների գիտնականների համար որպես ուղեցույց և հիմք հետագա հետազոտությունների համար։

Ակադեմիկոսի հիշատակը մեր սրտերում միշտ կապրի։

Ս. Գևորգյան, պրոֆեսոր։

Նոր գրադարաններ

Հոկտեմբերյան շրջանում կբացվեն երեք նոր գրադարաններ։ Դրանցից մեկը կլինի Ավանի թաղամասում, մյուսը՝ Նորքի 3-րդ զանգվածում, իսկ երրորդը՝ Կենտրոնի 7-րդ փողոցում։ Նոր գրադարանները կհագեցվեն ժամանակակից գրականությամբ և կունենան ընթերցասրահներ՝ 80–100 նստատեղով։

Ամառային ճամբարներ

Ամառային արձակուրդների ընթացքում Արարատի մարզում կազմակերպվել է 12 ամառային ճամբար, որոնցում հանգստացել է 1200 երեխա։ Ճամբարներից 5-ը գտնվել են գյուղական դպրոցների շենքերում, 7-ը՝ վրաններում։ Ճամբարների աշխատանքը կազմակերպել է մարզային կրթության բաժինը։

Ավտոբուսի նոր երթուղի

Սկսած հոկտեմբերի 1-ից, Երևան–Արտաշատ ավտոբուսների մի մասը կերթևեկի նաև Վեդի քաղաքով։ Նոր երթուղին կկոչվի № 118։ Ավտոբուսները կմեկնեն Երևանի կայարանից ամեն 40 րոպեն մեկ։ Ճանապարհի տևողությունը կկազմի 1 ժամ 20 րոպե

բաստանեալը ամէն բան խոստովանած է եւ թէ շաբաթ օր փորձած էր կրակի առ կայսերական դղեակը, բայց չէր յաջողած : Իբրեւ թէ այս արարքը գործած է իր ընկերներուն վրէժը լուծելու համար : Ուրիշ վեց մեղադիրներ ալ կը մնան :

Հրդեհէն անմիջապէս յետոյ, խորհրդարանին դուռները փակուեցան նոյն իսկ երեսփոխաններուն առջեւ, որոնք խումբ – խումբ կ'երթային իրենց թաղթերը եւ անձնական գոյքերը վերկելու : Վարչապետ Հիթլէր եւ միւս նախարարները անմիջապէս խորհրդարան գացին եւ հրահանգներ տուին : Կառավարութիւնը ուրիշ ոճրափորձերէ ալ կը կասկածի եւ որոշած է բացառիկ խստութեանց դիմել :

Ներքին նախարարը որոշեց չորս շաբաթ դադարման դատապարտել համայնավարական բոլոր հրատարակութիւնները, — թերթ, տետրակ, ազդ, գիրք եւն. : Ընկերվարական քանի մը թերթեր ալ 15 օր դադարման դատապարտուած են :

Ձերբակալուեցան երկու համայնավար երեսփոխաններ : Հավասի գործակալութիւնը կը հետապրծ թէ որոշուած է ձերբակալել բոլոր համայնավար երեսփոխանները : Կ'ըսուի թէ վարչապետ Հիթլէր հրկիզել խորհրդարանը այցելած առեն, բացագանչեր է .

— Երկնային ազդարարութիւն մըն է այս : Երկաթեայ բռունցքով մը պիտի բնաջնջենք սրիկաներու այս ջոլիքը :

Հաւանական է որ օբէնքէ դուրս հռչակուի համայնավար կուսակցութիւնը : Ամբաստանեալ Հոլանտացին յայտարարած է թէ ինքն իր գլխուն բրաւ ամէն բան եւ մեղսակից չունի : Իր պատմութեան համաձայն, դղեակները եւ շրջիկը գործածած է իրրեւ քաւրէ եւ քարիւղի մէջ թաթխելով, հրակի տուած է դանազան կէտերու վրայ : Ձերբակալուած առեն ատոփատով մնացած էր :

Խորհրդարանին փառաւոր ժողովասրահը ամբողջովին փճացած ըլլալով, վախ կայ որ կեդրոնական գրքերը փլի :

Նախնական կորուստը քանի մը միլիոն մարքի կը հասնի :

Կէս գիշերին հազիւ կարելի եղաւ մարել հրդեհը : Մասնագէտներ կը հաշուեն թէ երկու երեք ամիսէն հազիւ կարելի է նորոգել ժողովասրահը, եթէ չէնքը կանգուն մնայ :

Ոստիկանութիւնը կը հակէ բոլոր պետական չէնքերուն վրայ :

⁂ Բայխոգակի չէնքը չինուած է կայսրութեան ամէնէն փարթամ շրջանին եւ հսկայական չինութիւն մըն է, Պրանտէնպուրգի դրան առջեւ : Դիմացը կը գտնուի Ցաղթական կամարը : Ունի ոսկեզօծ ընդարձակ գմբէթ մը :

⁂ Վախ կայ որ հրթիռէրականներէը ծայրայեղութեանց, նոյն իսկ ջարդի դիմեն :

Պոլսոյ դէպքին հետեւանքները

ՆՈՐ ԳՐԳՌՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Երէկ հաղորդած էինք թէ 3000 թուրք ուսանողներ ջարդուփշուր ըրած են օտար ճամբորդական ընկերութեան մը գրասենեակը :

Թայմզի թղթակիցը կը հետագրէ թէ ակնարկուած հաստատութիւնը մահաբարձ վակոնիներու ընկերութիւնն է, որ գրասենեակներ ունի Բերայի եւ Ղալաթիոյ մէջ : Վերջերս իտալացի տնօրէն մը նշանակուած էր Բերայի մասնաճիւղին մէջ : Այս տնօրէնը պաշտօնի ձեռնարկած առեն, հրաման տուած էր որ պաշտօնեաները միայն ֆրանսերէն խօսին, գործի ժամերուն : Այս հրամանը վիրաւորական կը համարուէր թուրք պաշտօնեաներուն համար, բայց ամոր դէմ զայրոյթը արտայայտուեցաւ ֆաքի մը օր առաջ, երբ թուրք պաշտօնեայ մը հեռախօսով կարգ մը հրահանգներ կուտար Ղալաթիոյ մասնաճիւղին, ֆրանսերէնի տեղ թուրքերէն խօսելով : Տնօրէնը, որ ներկայ էր խօսակցութեան, յանդիմանեց պաշտօնեան եւ տասը տոերին տուգանքի դատապարտեց : Պաշտօնեան ընդդիմախօսեց, յայտարարելով թէ ինք Թուրք է եւ Թուրքի մը հետ կը խօսի Թուրքիոյ մէջ : Առոր վրայ տնօրէնը 15 օրուան համար պաշտօնէ դադրեցուց զայն :

Այսօրուան բաւական եղաւ, որպէս զի «Ձիւմհուրիյէթ» իր ֆրանսերէն տպագրութեան մէջ գրգռիչ գրութիւն մը հրատարակէ Թուրքիա հաստատուած բոլոր օտարականներուն դէմ :

Թերթին ուղղուած բաց նամակի մը մէջ, որ հրատարակուեցաւ փետր. 26ին, բոլոր օտարականները կը հռչակուին մակաբոյծներ, ինչ որ «կը պատճեցնէ համակրանքը այն ազգերուն որ կը յարգեն ոյր Թուրքիոյ տենչերը», կ'ըսէ «Թայմզ» :

Խուճապ ամերիկեան հրապարակին վրայ

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԵՐ ԱՆԵԼԻ ՄԱՏՆՈՒԱԾ

Ուշինկթընէն կը հետազրեն թէ սեղմատուրակաի տագնապը վտանգաւոր համեմատութիւններ կը ստանայ : Անվստահութիւնը կ'աճի ժամէ ժամ : Հազարաւոր մարդիկ եւս կը պահանջեն իրենց դրամները : Նիւ Եորքի «Նէյշընըլ Սիթի Պէնք»ի տնօրէնը եւ ընկերութեան նախագահը հրաժարեցան, ջղագրգռելով ծերակուտական յանձնաժողովին առջեւ, որ կ'ամբաստանէր թէ խարած են տուրքերու վարչութիւնը : Մ. Նահանգներու երկրորդ կարեւոր դրամատունն է այս հաստատութիւնը : Հանրածանօթ Փորտը քննիչ նշանակուեցաւ Տիթրոյթի սեղմատուրակաի հաստատութեանց : Միչիկընի եւ Մէրիլէնտի դրամատուները փակուեցան, չկարենալով դիմադրել դրամ քաշողներու խուճապին : Կարգ մը նահանգներու մէջ հրաման տրուեցաւ հարիւրին հինգ միայն վճարել ատանդ ձգուած դրամները :

Ուրիշ նահանգներու մէջ ալ ամբողջական կամ մասնակի մօրաթօրիամ հրատարակուեցաւ :

Եմմասկան նախարարը կարեւոր խորհրդակցութիւններ կատարեց այս նոր պղտոպային ազիթ, բայց որոշումները դադանի կը պահուին : Ցորա եւ իր որոշած 8ուկէա միլիոն տոլար արամադրեցին, իրրեւ դրամագլուխ երկու նոր դրամատուներու, որոնք պիտի յաջորդեն Տիթրոյթիի անակնկալած դրամատուներուն : Յաճախորդները հազիւ հարիւրին 30 պիտի կրնան առանձ իրենց ատանդները : Սեղմատուրակաի վերաշինութեան ընկերութիւնը 78 միլիոն, Ցէյրըրըլ Բեզըրվ Պէնքը 20 միլիոն տրամադրած են միեւնոյն նպատակով :

Ց.

Դ.

Քարիզ եւ արուարձաններ

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

կազմակերպուած *ԻՍԻ-ԼԷՄՈՒԼԻՆՈՒ* վերամեան խումբի կողմէ, այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Ակումբին մէջ, 245, rue J. J. Rousseau: կը խօսի ընկեր *ԱՇՈՏ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ*, կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները:

ԱՒՏՈՒՄՕԲԻԼԻ «Ռազմիկ» խումբի ժողովը այս Ուրբաթ երեկոյ ընկեր Յ. Պաճիկեանի բնակարանը: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

«ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18»Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

Առնուվիլ-լէ-Կոնէսի մէջ

Նախաձեռնութեամբ՝ Հ. Յ. Դ. ՀՐԱՅՐ եւ ՌԱԶՄԻԿ խումբերու

ԱՅՍ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 9ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐ

Պ. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆի Etoile Bleue սրճարանին մէջ, 121, Ave. de l'Union

կը նախագահէ ընկ. Ա. ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ կը խօսի ընկ. ՆԺԴԵՀ

Գեղարուեստական բաժին: Ծախքերու համար կը գանձուի 2 ֆր.:

ընկերաճաժակրական խնդոյք կէս գիշերէն մինչեւ առաւօտ:

ԵՐԵԿՈՅԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ *ԵՓՐԱՏ* ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ

4 ՄՄՐՏ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՌԱՒՕՏ

Սալ Լիսսիեի շէնքի սրահին մէջ,

13, Rue d'Issy, Billancourt

Հովանաւորութեամբ Իսիի Քաղաքապետ՝ Պ. ՕՏԷՆի

կը խօսի Պ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

կը մասնակցին *ԵՓՐԱՏ* նուագախումբը՝ ղեկավարութեամբ Պ. *Տ. ՕՀՈՍԵԱՆի*, փարիզի Դոնսէրվաթուարէն՝ Որ. *ՓԻԼՕՆ* (ջութակ), Պ. *Օ. ԻՒՐԻՒՃԵԱՆ* (ջութակ), Պ. *Ա. ՊԱԼԵԱՆ* (ֆլիւթ), Պ. *Ռ. ՄԱՏԹԻՈՍԵԱՆ* (աքօրտէոն), Պ. *ՀԱՊՊԷՇԵԱՆ* (արտասանութիւն), Պ. *ՀԱՆՏԱԼԵԱՆ* եւ *Ս. ԿԻՒԼԵԱՆ* (երգ) Պ. *ՊԱԼԵԱՆ* (կովկասեան պար):

կը ներկայացուի զաւեշտ մը՝ ղեկավարութեամբ Պ. *ՀԱՊՊԷՇԵԱՆի*:

Կէս գիշերէն վերջ եւրոպական եւ հայկական պարեր:

Այս հանդէսին կը հրաւիրուին բոլոր անոնք որ կը սիրեն հայ նուագը եւ կ'ուզեն քաջալերել *ԵՓՐԱՏ* նուագախումբը:

Մուտք **5** *ֆրանք: Պիւֆէ ժողովրդական գիներով:*

Հաղորդակց. *Փորթ Վէրսայլէն հանրակառք* 23 *և իջնել* Point du Jour

Հասոյթին կէսը պիտի յատկացուի Պէյրութի ազէտեալներուն:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹ

ՆՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐ

Քէօղօ, Յ. Աւագ.— 35 ֆր.: Սկսանք ղրկել Փետր. 28էն:

Անէէա, Կ. Մ Թ.— Սկսանք ղրկել Փետր. 28էն.

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ջ. Ո. ՄՒՒՒԹԵԱՆ Փարիզի ժասնաճիւղին ընդհ. ժողովը այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին Ճլորթայի վերնայարկը կարեւոր օրակարգ Անդամներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

կաթի վարժութիւն ունեցող գործաւորուհիներ: դիմել՝ տիկ. *ՎԱՐՍԵՆԻԿ ՓԱՓԱԶԵԱՆի*, *14*, Passage de Puebla, փարիզ *(19)*, մէթրօ՝ Bolivar եւ Combat:

ԿԱՐԵԻՈՐ

16 էջնոց գիրքի փոխան (փայլուն թուղթ, տպագրութիւն, կազմ, եւ փօսթի ծախք միասին) կը պատրաստենք 175 ֆրանսի: կը ղրկենք ճմոյշ եւ մանրամասնութիւն: Երաշխաւորութիւն յանձնարարութեան տառացիօրէն գործադրութեան: Դիմել՝ Տպարան *ՆՈՐ ՕՐ*, 20, A. Voulis, Athènes, Grèce:

Հ.Ո. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ

ԱՊՐԻԼ ՏԱՄՆԸՄԻԿԻ ԱԶԳ. ՏՕՆԸ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ, 23 ԱՊՐԻԼ, ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 9ԻՆ

ՍԱԼ ԿԱՎՈՅԻ ՄԷՋ

Տօքթ. ՋԵՆՕՐ

5, Rue MAUBEUGE, Paris (9)

Tél. Lamartine 83 - 87

Métro: N. D. de Lorette, Pelletier, Cadet

Autobus: Carrefour de Châteaudun

Մասնագէտ ներքին, ջղային, մորթի եւ գեղձերու հիւանդութեանց

Ընդունելութեան ժամեր 3—8:

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՕՔՕՄՈԲԻԼՆԵՐՈՒ ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ

MÉCANIQUE ÉLECTRICITÉ

Atelier KUTUKIAN SARKIS

158, rue Nationale, Paris (13)

(Բակին խորը, աջ կողմ) **Tél. Gob. 97-40**

CABINET de Me V. YARJANIAN

JURISCONSULTE

Procédure Générale — Mandataire en Justice

44, Rue La Fayette, Paris (9) Tél. TAITBOUT. **53-32**

կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական գործեր: Անձամբ կը պաշտպանէ Վերաբերական եւ Շաշտարար դատարաններու առջեւ: Ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման, եւ ժառանգական բոլոր գործողութիւնները կը կատարուին արագութեամբ: վարչական դիմումներ Նախարարութեանց մօտ :

կ'ընդունի, ամէն օր, ժամը 9էն 11, եւ 5էն 7:

ՄԱՐՇԷԶԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

TRICOTS KÉBABDJIAN

կեդրոնատեղին եւ գործարանը **20, rue de Bezons, Courbevoie:** մեծաքանակ վաճառում. **L. Chirianի**

գուլպայի վաճառատան մէջ **29, rue Ste. Apolline, Paris.**

Մէթրօ St Denis, rue d'Aboukir *դիմաց: Անմրցելի գիներ եւ ճոխ տեսակ,*

ջեր շահը կը պահանջէ որ ուղղակի արտադրողէն գնէք:

"ՅԱՌԱՋ" ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

Իսի լէ Մուլինոյի մէջ

Aslanian ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

39bis, Rue de la Défense

⁂

Բուվիլի-Պիաէթրի մէջ

ՍԵԴՐԱԿ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆԻ ՍՐՃԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

2bis rue Blanqui

⁂

Պաւնէօ-Քաշաւի մէջ

ԵՐՈՒԱՆԴ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆԻ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ

12 rue Mme. Curie (Bagneux)

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

Le Gérant : H. STEPHAN 17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

Ա Ն Գ Լ Ի Ա 1917

ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

— Այդքա՞ն էր ձեր ըսելիքը :

— Այո՛, կը յաւիմ. ես ալ մէկն եմ այն միլիոնաւոր մարդերէն որոնք գաղափար մը ունին իրենց գլխուն մէջ :

— Ուրեմն պէտք է վերադառնամ դարձեալ այդ անասնելի պանդո՞կը :

— Այո՛, դժբախտաբար :

Փորձեց հաւատալ պատահածին : Ուժասպառ եղած էր : Իր մէջէն անհետացաւ այն ապահովութիւնը զոր իրեն ներշնչեր էին համազգեստաւոր երիտասարդներուն նայուածքները : Երիտասարդներուն համար խաղում մը ունեցած էր անդիմադրելի զօրութեան մը հետ. ապշեցաւ. մօտեցաւ պատուհանին եւ աչքերը ուղղեց դուրսը : Ձիւնուրները մարդանք կը կատարէին Ծովակալութեան բակին մէջ. տեսաւ թէ անոնք ինչպէս կը պրկէին իրենց մարմինը սպային հրամաններուն հետեւելով : Լիան ետ դարձաւ յանկարծ եւ պրկուած չիզեցով նայեցաւ դուռին. ծովակալը բացաւ դուռը անոր համար :

5.

Երեք ամիս վերջը՝ օդոստոսի վերջերը մը ծովակալ Կոմհօրն կը ճաշէր բարեկամի մը տունը Լաուենդ Սքուէրի մէջ : Հրաւիրեալները կը խօսէին երիտասարդ Լը Մըսլիւրիէի պատերազմական նկարներուն մասին :

— Ահաւասիկ ազգ մը որ զգաստ կը պահէ իր տեսածին վրայ, ըսաւ մէկը :

Բայց ո՞վ էր այս երիտասարդը : Տիկին մը որ ծանօթացած էր Տիկին Լը Մըսլիւրիէին Խուլբրդ Սքուէրի մէջ, իրաւունք առաւ ինքզինքին՝ վարելու խօսակցութիւնը : Ոմանք տեսած էին անոր մօրը նկարը 1913ի Ա– կադեմիային մէջ : Շատերը նոր կը լսէին դէտ որ անիկա վիշտոր եղած էր մինչեւ 1915, յետոյ ստացած էր մանաւոր պաշտօն մը, իսկ 1916ին ծանր կերպով վիրաւորուելով՝ պինուորական ծառայութեան անյարմար նկատուած էր :

— Ուրեմն զրկեր են որ պատրաստէ այդ նկարնի՞րը :

Վիճաբանութեան նիւթ դարձաւ այն հարցը թէ այդ կարգի նկարներուն պէտք ունէր կառավարութիւնը փրոփականտի համար :

— Պէտք է հաւատալ պատերազմի վրաքին, ըսաւ ամնոիրուհին, այլապէս կարելի չէ չարունակել զայն. բայց այս երիտասարդը կ'ատէ պատերազմը, յայտնի է. իր նկարներէն մէկ քանին սարսափելի են. կը զարմանամ որ կառավարութիւնը եռ չի կանչեր զինքը :

— Չեմ կարծեր որ մարդիկ փառք կը գտնեն պատերազմին մէջ, պատասխանեց ծովակալը, ո՛չ, եթէ մասնաւոր մանակից են անոր : Փառքի նաւանդ մանակից են անոր : Փառքի նաւանդ մանակից են անոր : Փառքի մոլեռնան վրայ :

— Ինչո՞ւ պատերազմ ընել ուրեմն :

— Մարդոց անհատական կամքո՞ն կախուած է ան, հարցուց ծովակալը. կը կարծէ՞ք որ մարդ մը իր ազատ կամքով պատերազմ պիտի հրատարակէր :

Տանտիրուհին խորհած չէր այդ մասին :

— Տեսած չէ՞ք երբեք թէ զղայական զգայարանները ինչպէս կը հաղորդուին ամբոխին. օրինակ, վախը. հրդեհ մը թատրոնին մէջ : Որ եւ է մարդ կամ որ եւ է կին իր առանձնութեան մէջ պիտի խորհէր թէ սխալ էր խուճապի մատնուիլ. հիմա փոխանակ ձեզէք վախի այդ զգայարքը ամբոխին եւ պիտի տեսնէք որ անիկա կը դառնայ անպիմադրելի : Կառնած չուներ որ այս երիտասարդը մասնակից եղած է այն զարհուրելի տեսարաններուն զոր կը նկարէ այժմ : Սարդի մը ոտայնին մէջ բռնուած ճանճին նման, երկաթէ ցանցերուն մէջ ինկող գինուորը գիտակից չէ իր ենթարկուած վիճակին ահաւորութեան : Այս նկարիչը դուրսն է հիմա՝ ամբոխէն դուրս ու կը դիտէ այնպէս ինչպէս կարելի է դիտել : Մենք չենք կրնար տեսնել անոր պէս : Բոլորս ալ կը կորնք այժմ, դուք, ես, պինուորները խրամներուն մէջ. զգայարքը կայ մեր մարքին մէջ : Այդ նկարները ունին իրենց դերը. վաս կը պահեն զգայարքը եւ պատերազմը պիտի չհին ատոնք որ ամէնէն աւելի երկար պիտի պահեն զայն :

Ներկաներէն մէկը ենթադրեց որ Լը Մըսլիւրիէն Ֆրանսացի մըն էր :

Տիկինը որ կը վարէր այդ խօսակցութիւնը բացատրեց որ Լը Մըսլիւրիէները ձըրզիէն եկած ընտանիք մըն էին եւ նկարիչին մայրը Իրլանտուհի էր :

— Աբուհսաը սորված է Փարիզի մէջ, չարունակեց Տիկինը, համբաւ չհան է իր «Մաթա Հարի՝ պարուհին» անուն նկարով : Այդ նկարը զոր պատրաստած էր աղջկան նշանաւոր պարուհի մը ըլլալէն առաջ, ցուցադրուեցաւ Փարիզի 1911ի Սալոնին մէջ :

Ծովակալը իր աթոռին վրայ առջեւ ծռեցաւ քիչ մը :

— Այդ աղջկան մասին խօսա՞ծ էր ձեզի երբեք :

— Շատ քիչ. Ճորճ վերապահ տղայ մըն է սիրային խնդիրներու մէջ :

— Կը սիրէ՞ը այդ աղջիկը :

— Եթէ անիկա խոստովանած է նմանը նկարին, շատ հաւանական է :

Սեղանին անդիի ծայրէն մէկը բռաւ որ այդ աղջիկը չափէն աւելի գեղեցիկ էր :

— Ե՞րբ տեսաք զինքը, հարցուց ծովակալը :

— Անցեալ շաբթու :

— Մատրիտի՞ մէջ :

— Ո՛չ ... Փարիզ :

— Խօսեցա՞ք իրեն հետ :

— Ո՛չ. փողոցը քովէն անցայ :

— Ի՞նչ կ'ընէ Փարիզի մէջ : կը պարէ՞ :

— Որքան որ գիտեմ ո՛չ մէկ թատրոնի մէջ չէ : Լսեիրը անուղով մէկու մը հետ է միշտ. քահանայ է եղեր այդ մարդը՝ Պաթավիայէն եկած, փիլոնտոզուրկ : Ներկայիս Գաղանի մէջ : տախտուութեանց ծառայութեան մէջ : Ո՛չ մէկ մանրամասնութիւն կայ իր մասին. քահանային ալ կը նմանի չէ տակը : Կ'ըսեն թէ կարողութիւն ունի խոստովանցնելու որ եւ է մէկը «Խոստովանցնելու երկիւղով» :

— Իսկապէս ի՞նչ ըսել կ'ուզէք «միշտ անոր հետ է» ըսելով, հարցուց ծովակալը :

Թարգմ. Ժ. Մ.

(Շարունակելի)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

(ԵՐԹԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 2 ՄԱՐՏ 1933

2 Mars 1933

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՅԱՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2126 — ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՈՒՐԻՇ ՏԵՂ ՓՆՏՌԵՑԷՔ ԱՅԴ ԱՐԱՏԸ

Երկու թղթակցութիւններով, փրակալի մեր աշխատակիցը ներկայացուց հեռական մամուլին, առաջնակարգ դէմքերուն եւ առհասարակ նորազատ երկրին խոր համակրանքը՝ հայ ժողովուրդին հանդէպ։

Ուրիշ կերպ ալ չէր կրնար ըլլալ, որովհետեւ տառապողը մի՛այն կրնայ ըմբռնել ուրիշին տառապանքը, անհատական թէ հաւաքական։

Զեխ ժողովուրդն ալ, մինչեւ իր վերջնական ազատութիւնը, կրած է օտար — հոգ չէ թէ քաղաքակիրթ—լուծին դառնութիւնը։

Ան ալ, դարերով քամած է լեղին՝ բռնակալ կայսրութեան մը, որ երբ թրքական սարսափները չէր կազմակերպեր, կ'ընէր ուրիշ ամէն բան որ կը ձգտի հպատակ ժողովուրդ մը հալածելու, սպրկացնելու, ձուլելու եւ վոչնչացնելու համար։

Բայց, մէկ է բոլոր բռնակալութեանց վախճանը, — փլուզում։

Ու փլաւ Աւստրիա – Հունգարիան ալ, աշխարհասփռման պատերազմի ընթացքին։

Փլաւ, քար քարի վրայ չմնալու աստիճան։ Գանի որ 56 միլիոնի կայսրութենէն այսօր, իրրեւ յիշատակ մը հեռուստ, կը մնայ միայն երկուտա — այլ բարի — Աւստրիան, 5 — 6 միլիոն բնակչութեամբ։

Փլուզումէն յարութիւն առին հպատակ ազգերը, համաձայն իրենց կարողութեան եւ բախտին։ Եւ ամէնէն բախտաւորն եղաւ այն երկիրը որ այսօր կը կոչուի Զեխոսլովաքիա։

Դարերու ազատագրական պայքարն է որ կը վայելէ այս արի ժողովուրդը, նուիրուած՝ առեղծագործական աշխատանքի։

Եւ անշուշտ, սրտանց պիտի մաղթէք որ ուրիշներն ալ, եւ առնոնց կարդին Արեւելքի այս հալածական ժողովուրդը, վերստանային այդ նոյն իրաւունքը։

Ինչպէս որ մենք, թէեւ տակաւին անաղատ — նոյն իսկ հոլէլուրէ զրկուած — սրտանց կը հրճուինք, երբ հեռագիրէ կ'ազատին, իրենց ճակատագրին տէր կը դառնան բախտակից ժողովուրդներ։

×

Մեր աշխատակիցը, իր երկրորդ թղթակցութեան մէջ, կը մատնանշէր դռեհիկ արատ մը՝ որ տեղ գտած է այս ազնիւ ժողովուրդի մէկ օրկանին մէջ։ (ՅԱՌԱՋ, 28 փետր.)։

Մեն «Աքսար», որ իր անունով տասրագրելու քաջութիւնն իսկ չունի, համբորզական տպաւորութիւնները պատմելով, կանգ կ'առնէ Հապէշիստանի մէջ, եւ դրչի խաղ մը կը փորձէ Հայերու եւ Ցոյներու դէմ։

Ու կը պատմէ, խոստովանելով թէ « եւրոպական քաղաքակրթութիւնը առաջին անգամ հոն մոցնողներն եղան Հայերն ու Ցոյները »։ —

1) Այս Հայերն ու Ցոյները Փոքր Ասիայէն վտարուած են ուղղակի եւ պարզապէս իրենց գէշ նկարագրին պատճառով, եւ ոչ թէ իրենց էքստոնիական հաւատքին եւ կրօնքին դէմ սկսուած հալածանքներու բերումով, ինչպէս առաջ կը էշեն ամենուրեք՝ իբրեւ պաշտպանութիւն։

2) Մանաւանդ ու մասնաւորապէս Հայերը շատ շուտ յարմարեցան միջավայրին։ Որպէս զի աւելի դիւրին թափանցեն ու շահին բնիկներու վստահութիւնն ու մտերմութիւնը, այս Հայերը ընդունեցին զպտի դառնանիզը։

3) Հապէշ կայսրերու իշխանութեան զօրեղ շրջաններուն, գաւառական – աւատական իշխանները պարկերով ու բեռներով ոսկի ու թանկագին իրեր պահ կուտային Հայերուն եւ Ցոյներուն, ամենայն վստահութեամբ, առանց իսկ վկայագրի կամ վկայի։ Ու ատեն մը ետք երբ իրենց այս աւանդը ետ ուզեցին, բնականաբար այս աւանդապահներն ալ ուրացան ամէն բան։

4) Իսկ վերջերս, երբ արագ հարստանալու այս նամբաները այլ եւս անգոր դարձան, սկսան սեւամորթ – բնիկ ազդեցիկ իշխաններուն ընծայաբերել իրենց կիները, աղջիկներն ու սիրուհիները, մտածելով որ անհրաժեշտ միջոց մըն է այս հասնելու իրենց ասպարէզին»։

Ինչպէս կը տեսնէք, մեր դիմացը ունինք մարդ մը ոչ միայն բացարձակապէս տգէտ, այլ եւ անբարոյական։

Եւ հիմա պէտք է պատմել բոլոր տեսակի «Աքսար»ներուն — թուրք ըլլան թէ Հրեայ — թէ։

1. *Հայերը այնքան պէտք չունէին զպտի դառնալու, որ դեռ 1850 — 60ական թուականներուն կրօնական պատուիրակութիւն մը ղրկեցին Հապէշիստան, նոյն իսկ տեղացիներուն խնդրանքով, օգնելու համար քոյր եկեղեցիին։*

2. *Թէ Հապէշիստան գացող Հայերը առաջին օրէն իսկ (1896) գրաւեցին առաջնակարգ դիրք, իրրեւ արքունական եւ պետական պաշտօնեայ։*

3. *Թէ Հայ մըն էր (Տիգրան էպէեան, ոսկերչապետ), որ իր տան մէջ եւ իր ծախքով պահեց Մենելիք Բ. կայսր կողմէ դերուած բազմաթիւ խոպանի գինուորներ։*

4. *Թէ այսօր Հապէշիստանի արքունիքին մէջ կան հինգ հայ պաշտօնեաներ, պետական դպրոցներուն մէջ՝ հինգ հայ ուսուցիչներ, երկրագործական նախարարութեան մէջ՝ եօթը պաշտօնեաներ, պետական գործարաններու մէջ՝ 15 պաշտօնեաներ, էմմանան նախարարութեան մէջ՝ երկու հաշուակալ, պատերազմական նախարարութեան մէջ՝ երեք հոգի (մէկը մարզիչ սպայ), թաղապետութեան մէջ՝ լինը հոգի, մաքսային վարչութեան մէջ՝ երեք հոգի։ Եւ դեռ ութ մեծ առեւտրականներ, 184 արհեստաւորներ, հինգ բժիշկ, երկու դեղագործ, երկու փաստաբան։* (Այս տեղեկութիւնները կը քաղենք Չ. Բաթմարանի դրքէն, որ լոյս տեսաւ 1930ին)։

Իմանալ կ'ուզենք թէ՝ Հայերը առաջին օրէն ունեցած են անկախ եւ տիրական դիրք, եւ եղած են գործօն աշակիցները՝ այդ յետամնաց երկրին վերակազմութեան։

Բայց դեռ կը խօսինք։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱՄԲՈՂՋ ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՎԻՃԱԿԻ ՄԷՋ

ՀԱՐԻՒՐԱՒՈՐ ՋԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱԶԱՐԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՋՆՋՈՒԱԾ

Գերմանիոյ խորհրդարանին հրկիզումը զօրաւոր պատրուակ մը եղաւ կառավարութեան ձեռքը, ամենախիստ տնօրինութեանց դիմելու։

Ամբողջ երկիրը ենթարկուած է պաշարման վիճակի։ Ջնջուած են սահմանադրական ազատութիւնները, մասնաւոր հրամանագրով մը որուն պաշտօնական անուն է «Պայքար ընդդէմ համայնավարական ահաբեկումներու որոնք վրտանգի կ'ենթարկեն պետութիւնը»։

Այս հրամանագրով, կը ջնջուին Սահմանադրութեան հետեւեալ յօդուածները· — Յօդ· 114 (անհատական ազատութիւն), յօդ· 115 (բնակարաններու ազատութիւն), յօդ· 117 (թղթատարական, հեռագրական եւ հեռախօսի գաղտնիք), յօդ· 118, որուն տրամադրութեամբ ամէն գերման բաղաճցի ազատ է իր կարծիքը յայտնելու խօսքով, գրիչով կամ գծագրութեամբ· յօդ· 153 որով կ'ապահովուի սեփականութեան իրաւունքը։

Սահմանադրութեան տրամադրութեամբ, հանրապետութեան նախագահը իրաւունք ունի ջնջելու ժողովուրդին հիմնական իրաւունքները, երբ պետութիւնը վտանգի մէջ է։ Ուրեմն, այս առանձնաշնորհն է որ կը գործադրէ նախագահը։

Երկրորդ պաշտօնական զեկոյց մը կը հաղորդէ· —

Ծրագրուած էր ապարի տալ Պերլին բաղաքը այսօր (երեքշաբթի), առտուան ժամը 4ին։ Ստոյգ է թէ ահաբեկիչները մտադրած էին յարձակիլ կարգ մը մեծահարուստ անհատներու վրայ եւ թէ բաղաքացիական ընդարձակ պատերազմ մը ծրագրուած էր համայնավար առաջնորդներուն կողմէ։

Բացառիկ հրամանագիրը մահապատիժ կը նախատեսէ բոլոր այն արարքներուն որ կը ձգտին սպանիլ հանրապետութեան նախագահը կամ կառավարութեան մէկ անդամը։ Մահ է պատիժը նաեւ այն բոլոն ցոյցերուն առթիւ ուր ցուցարարները զէնքի կը դիմեն բաղաքական նպատակով, անհատներու ազատութիւնը բռնաբարելու համար։ Վերջապէս, մահուամբ պիտի պատժուին դաւանանութեամբ, բաղաքական հակառակորդներու թունաւորումով, դիտաւորեալ ողողումով, պայթումներու կազմակերպութեամբ, երկաթուղիներու եւ կամուրջներու բանդումով ամբաստանուած խռովարարները։

Եթէ գերմանական զանազան պետութեանց կառավարութիւնները չապահովեն այս տնօրինութեանց գործադրութիւնը, կատարելապէս գոհացնելով կեդրոնական կառավարութիւնը, այս վերջինը իրաւունք ունի ամբողջովին իր ձեռքին մէջ առնելու թերացող պետութեան դեկավարութիւնը։

Այս բոլոր կարգադրութիւնները կ'ապացուցանեն թէ պաշարման վիճակ հրատարակուած է ամբողջ Գերմանիոյ մէջ· միայն թէ, բանակը չպիտի միջամտէ, եւ կացութեան տէր կը մնան ոստիկանութիւնը, աջակցութեամբ հիթլէրական զինուորներուն եւ Պողպատեայ Սաղաւարտակիրներուն։

Արդէն իսկ ձերբակալուած են հարիւրաւոր մարդիկ, մեծ մասով՝ համայնավարներ։

× Ներքին գործերու նախարարին հրամանով, օժանդակ ոստիկանութիւն մը կազմուեցաւ Փոցտամի եւ ուրիշ կարեւոր կեդրոններու մէջ։ Պրէմէնի ոստիկանութիւնը արգիլեց համայնավարական հրատարակութիւնները, ինչ ձեւով ալ ըլլայ։ Անթել հեռագրի գործածութիւնը արգիլուեցաւ նոյն իսկ ընկերվարականներուն։

Պերլինի ոստիկանութիւնը փակեց հարիւրի չափ սրահներ որ իբրեւ ժողովատեղի կը ծառայէին համայնավարներուն։ Միեւնոյն ատեն, միջոցներ ձեռք առաւ, որպէս զի համայնավարները չփախին երկրէն։ Այս խնամտով հրահանգներ տրուած են սահմանային իշխանութեանց, մասնաւորապէս Ռուսաստանի համար։

Անհամար խուզարկութիւններ կը կատարուին ամէն կողմ ոչ միայն համայնավարներու, այլ եւ կասկածելի համարուած ձախակողմեան տարբերու բնակարաններուն մէջ։ Ամբողջ երկրին մէջ արգիլուած են համայնավարական եւ ընկերվարական ժողովները։

Հիթլէրականները իրենց դրօշը պարզեցին Քարլ Լիպնէխտի տան վրայ, որ կեդրոնատեղին է համայնավար կուսակցութեան։

× Ձախակողմեան շրջանակներու մէջ կը կարծեն թէ հրդեհը գաղտնի գործակալի մը գործն է։

Ոստիկանութեան ճնշումներուն համաձայն, առ նուազն եօթը հոգի պէտք էին, խորհրդարան փոխադրելու համար հրթիռ նիւթերը, իսկ առ նուազն տասը մարդ՝ այդ նիւթերը շէնքին մէջ բաշխելու համար։ Միայն շէնքին ծանօթ մարդիկ կրնային գիտնալ անոր ներքին մասերը, հրդեհ ձգելու համար։ Այս տրամաբանութեամբ ալ, ոստիկանութիւնը կասկածելի կը համարէ այն համայնավար երեսփոխանները որոնք վերջին օրերս յաճախ կը գտնուէին խորհրդարանին մէջ։

× Ձերբակալման հրամանագիր հանուած է համայնավար բոլոր պետերուն եւ երեսփոխաններուն դէմ։ Ինճնաշարժները անընդհատ բանտարկեալ կը փոխադրեն դէպ ի ոստիկանութեան Տեսչութեան շէնքը, որ գիշեր ցերեկ բաց է։ Ոստիկանութիւնը կոչեց նաեւ ընկերվարական կեդրոնական օրկանին, «Փորվարց»ի խմբագրատունը, 250,000 ընտրական թուղթիկ եւ ուրիշ թուղթեր գրաւելով։ Շէնքը հսկողութեան տակ է միշտ։

Նոր եղեռագոյցը իտէարկուեցաւ

ՁՈՐՍ ԱՆԴԱՄ ԵՐԵՍՓ· ԺՈՂՈՎԷՆ ԾԵՐԱԿՈՑՏ ԵՐԹԵԿԵԿԵԼԷ ՑԵՏՈՑ

Տալաաթէի դահլիճը վերջապէս յաջողեցաւ քուէարկել տալ նոր եղեռագոյցը։ Օրինագծին վիճելի մասերը չորս անդամ քննութեան ենթարկուեցան Երեսփ· ժողովին եւ նոյնքան անդամ ալ՝ Վերակոյսին մէջ, մինչեւ որ կարելի եղաւ համաձայնութիւն գոյացնել։ Երեսփ· ժողովը դեռ հինգերորդ անդամ մըն ալ քննեց կարգ մը կէտեր։

Վիճելի կէտերէն մէկը, պաշտօնեաներու թոշակի տուրքը, սահմանուեցաւ այսպէս· —

1933 տարուան ընթացքին, եւ մարտ 1էն սկսեալ, պետական պաշտօնեաներու թոշակներէն պիտի գանձուի բացառիկ տուրք մը, հետեւեալ համեմատութեամբ, — 12,000 — 15,000 ֆրանքի համար՝ հարիւրին 2, 15,000էն 20,000ի համար՝ հարիւրին 3, 20,000էն 40,000ի համար՝ 4։ Եւ այսպէս չարունակաբար մինչեւ հարիւրին 8՝ 80,001էն 100,000 ֆրանքի համար։

Այս կարգադրութեամբ, 80 միլիոն ֆրանք եկամուտ պիտի դոյանայ։ Պաշտօնեաներու թիւն ըլլալով 850,000, բացառիկ տուրքին պիտի ենթարկուին 500 հազար հոգի։ Կնոջ եւ իւրաքանչիւր զաւակի համար տուրքի ենթակայ գումարէն պիտի զեղչուի 3000 ֆրանք։ Վերակոյսը այս գումարը սահմանած էր 1500, իսկ թոշակի նուազագոյն գումարը՝ 12,000։ Երեսփ· ժողովը առաջինը կը հաշուէր 3000, երկրորդը՝ 15,000։ Փոխադարձաբար զիջելով, համաձայնեցան 12,000ի եւ 3000ի վրայ։

Գալով եկամուտի ընդհ· տուրքին, Երեսփ· ժողովը կը պահանջէր 20 առ 100 յաւելում։ Վերակոյսը՝ 10 առ 100։ Այստեղ ալ փոխադարձաբար տեղի տուին, եւ ընդունուեցաւ 10 առ 100ը։

Երեսփ· ժողովը 500 միլիոն կրճատած էր զինուորական վարկերը։ Վերակոյսը մերժեց այս կրճատումը, բայց վարչապետը վստահութեան խնդիրը յարուցած ըլլալով, տեղի տուաւ։

Օրինագիծը ամբողջովին քուէարկուեցաւ հինգերորդ ընթերցումով։

⁂ *Երեսփ· ժողովի ընկերվարական խմբակցութեան մէջ վէճ մը ծագած ըլլալով, նախագահը, Պ· Լէոն Պլում հրաժարական տուաւ։*

⁂ *Քուէարկուած օրինագծին չնորհիւ, կառավարութիւնը կը յուսայ 750 միլիոն ֆրանք ճարել տուրքերուն դանձումը հակակշռի ենթարկելով, 1026 միլիոն՝ նոր տուրքերէ, 1025 միլիոն՝ դանազան ազրիւրներէ· գումար՝ 4684 միլիոն։ Ուրիշ օրինագիծ մըն ալ քուէարկուած ըլլալով, համազումար 9 միլիոն ֆրանք հասոյթ կը սպասուի։*

Կրնոպլի դէպքը եւ տեղական մամուլը

Կրընոպլի դէպքին առթիւ, քաղաքին «Լա Տէպէչ Տոֆինուազ» թերթը կը դրէ·

— *Ինչպէս Ֆրանսայի մէջ ամէն տեղ, երկու հայկական խմբակցութիւններ կան, իրարու բոլորովին հակամարտ։ Մէկ մասը ջերմ կուսակից է Հայաստանի անկախութեան, իսկ միւս մասը յարած է համայնավարական դրօշին։ Արդ, կիրակի օր կը տօնէին ազգային տօնը, անկախութեան 12րդ տարեդարձը։ (ՅՄՖ·— ըսել կ'ուզէ Փետրուար 18)։ Օրուան բանախօսը իր ճառը սկսած էր հանդարտութեամբ եւ կը փառաբանէր իր քաղաքական խմբակը, երբ յանկարծ — ինչպէս կը պատմեն ոստիկանութեան լսած վկաները — 20—25 հակառակորդներէ բաղկացած խմբակ մը, բոլորն ալ Հայեր, յարձակման սկսան։ Այսպէս կոչուր ընդհանրացաւ, սաստկացաւ եւ... մնացեալը յայտնի է։*

«Լա Ռէպիւպլիք տու Սիւտ-Էսթ» եւս նոյն ձեւով կը պատմէ դէպքին ծագումը եւ կ'աւելցնէ։ — Աննկարագրելի ժխոր մը կը տիրէր սրահին մէջ, զոռում-զոչում, լուսանքներ, սպառնալիքներ։ Այս աղմուկին խառնուեցաւ ահարեկ կիներու եւ երախաներու ճիչը։ Հանդիսին կազմակերպիչները սկսան եւ մղել խռովարարները եւ զանոնք չբջապատելով, հրեցին դէպի դուռը, ուրկէ արդէն վախած էին բազմաթիւ կիներ, տանելով իրենց երախաները եւ յուզման մատնելով Պայտ վողոյը։ Ցանկարծ, զանակները խաղացին, եւ սրահին մէջ ու սանդուղներուն վրայ տեղի ունեցաւ վայրենի կռիւ մը, որու ընթացքին վիրաւորուեցան բազմաթիւ միջամտողներ։ Մանր վէրքեր ստացան երեք հոգի,— Մկրտիչ Տէօվլէթեան (մեռած), որուն որովայնը ճեղքուած եւ աղիքները դուրս թափած էին, Սմբատ Քէլքէրեան(?) եւ Գրիգոր Կարապետեան(?)։ Այս երկուքէն զատ վիրաւորուած են նաեւ Աբշակ Թարաքեան եւ Արմենակ Գասպարեան, առաջինը՝ վիրաւորուած երկու ուսերէն, երկրորդը՝ ձեռքերէն, երբ կը փորձէր պաշտպանել իր եղբայրը։

Հարցաքննութիւնը չատ դժուար եղաւ, որովհետեւ վիրաւորներուն, ամբաստանեալներուն եւ վկաներուն մեծ մասը Ֆրանսերէն չի դիտեր կամ չհասկնալ կը ձեւացնէ։

⁂ *«Լը Փըթի Տոֆինուա» կը դրէ թէ առաջին առթիւ ձերբակալուածներէն մէկն է Մանուկ Աչտոնեան, իսկ երկրորդը՝ Մխաք Նահապետեան, որուն վրայ գտնուած է պրաունինկ ատրճանակ մը, եօթը փամփուշտով։ Թերթը կը հարցնէ այս առթիւ· — « Ոստիկանութեան ձե՞ռքն են այս արիւնալի խռովութեան հեղինակները։ Կարելի չէ հաստատել։ Բայց ոստիկանական տեսուչը կը յուսայ գործը լուսաբանել չատ չանցած»։*

Ամերիկեան տագնապին ծանրացումը մեծ մտահոգութիւն կը պատճառէ

Երէկ հաղորդած էինք առաջին լուրերը՝ Մ· Նահանգներու տեղանուոքական նոր տագնապին։

Վերջին լուրերու համաձայն, կացութիւնը չատ աւելի ծանր է եւ մեծ մտահոգութիւն կը պատճառէ։ Ոստիկանութիւնը կուսակցապետը ճառ մը խօսելով Վերակոյսի քննիչ յանձնախումբին առջեւ, ազդարարեց·

— *Կոտորեցէք բռնեցէք ցուլը· մէկդի դրէք ձեր մինչեւ հիմա բռնած տղայական քաղաքականութիւնը, ընդունեցէք պատերազմական պարտքերը, պայմանաւ որ պարտական երկիրները ապրանք գնեն Ամերիկայէն, փութացուցէք*

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ԱՐԱԲՆԵՐԸ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԵՆ ···

— ·· —

Երուսաղէմի համարարական միութեան երեւելիներէն պատուիրակութիւն մը ներկայանալով բրիտանական մարզպանին, պահանջեց օրէնքով մը արգիլել հողի վաճառումը Հրեաներուն եւ հրէական ներգաղթը։

Մարզպանը պատասխանեց թէ անկարելի է միջամտել հողերու վաճառման ազատութեան, իսկ Հրեաներու ներգաղթը հիմնական մասը կը կազմէ հոգատարութեան, եւ կրնայ սահմանափակուիլ միայն համաձայն Պաղեստինի տնտեսական կարողութեան։

Ասորիները որոշեցին մեծ միջին մը գումարել այս ամսու, Եափայի մէջ, եւ ոչ–գործակցութեան պայքար մը բանալ հոգատար իշխանութեան դէմ։

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ 4,000 ՀՐԿԻԶԵԱԼՆԵՐՈՒՆ

— ·· —

11րդ ՑԱՆԿ

	Ֆր.
Սէնք էթիէնէն, Բոլիի Հայր· Միութիւն (Բարեկենդանի խնջոյքին առթիւ)	60
Ֆրանսահայ Կ· Խաչի Անկէնի Վարչութիւն	50
Վահէ Բ· Տամլամեան	50
Կարապետ Եկաւեան (Նանսի)	20
Մ· Մէզպուրեան, Պոնտի	15
Գումար	195
Փետր· 28ի գումարը	2648
ԸՆԴՀ· ԳՈՒՄԱՐ	2843

ԱՆԳԼԵՒՈՒՍ
ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Երկար կեանք չունեցան Անգլուսական առեւտրական յարաբերութիւնները։ Հակառակ Անգլիոյ աշխատասիրական դաւիճներու բարեացակամ եւ ազնիւ քաղաքականութեան, տակառակ Ռուսներու բազմաթիւ վայլուն խոստումներուն, առարաղրուած դաշնագիրը չեղեալ հռչակուեցաւ եւ յարաբերութիւնները խզուեցան Անգլիոյ կողմէ։

Ճիշդ է որ, Խորհրդային Ռուսիան քանի կը նեղուի անտեսապէս, բնաւ առիթ չուզեր վախցնել ընդլայնելու համար իր առեւտրական կապերը մօտաւոր եւ հեռաւոր երկիրներու հետ։ Այդ կապերու շնորհիւ, ան ոչ միայն կ'ապահովէ նիւթական նուազագոյն հասոյթները, այլեւ չարունակ կը փորձէ զաւազութիւններ կազմակերպել՝ առեղծելու քաղաքական եւ ընկերային յեղաշրջումներ։ Թէ ի՞նչ համեմատութեամբ յաջողութիւն կը գտնեն իրենց առորերկրեայ գործունէութեամբ—մեր նիւթէն դուրս կը մնայ։ Բայց կան դէպքեր՝ կազմակերպուած Մոսկուայի դրամական աջակցութեամբ, որոնք յատկապէս պատճառ դարձած են անգլեւուս անտեսական յարաբերութիւններուն խանգարման։

Անգլիան՝ Մաքսօնըլտի կառավարութեամբ ուզեց չհամգործել Ռուսիոյ անտեսման ապստամբութիւնները, կոյս անտառները, ընդարձակ հանքերը եւ քարիւղի հորերը, բայց վատօրէն հակառակ արդիւնք ստացաւ։ Անգլիան՝ իրաւ է որ, առեւտրական վաքրիկ գործառնութիւն ունեցաւ Ռուսիոյ հետ, բայց անոր փոխարէն կորնցուց իր հնչուն ոսկիները։ Ռուսերը իրենց արտաքին վաճառականութեան չափը Անգլիոյ հետ, ստացած են ոսկի դրամով, որով Անգլիան յուսախաբ եղած է առանձնապէս անտեսական գետնի վրայ։

Նախ որ, մինչեւ 1914, խորհրդային կառավարութիւնը կարուած էր արտաքին աշխարհէն յատկապէս Եւրոպայի հետ եւ ոչ մէկ կառավարութիւն չէր համարձակիր բանակցութեան մտնել անոր հետ։ Այս պարագան, չատ բնականաբար, կը դժուարացնէր բոլշեւիկեան յառաջխաղացումը ռուսական սահմաններէն դուրս։

1924ին, Անգլիոյ աշխատաւորական կառավարութիւնը ամբողջ աշխարհին յայտարարեց անգլեւուս առեւտրական յարաբերութիւններու վերակոչումը որ կորուած էր բոլշեւիկեան յեղափոխութենէն ի վեր։ Աչխատաւորականներ՝ մեծ յոյսեր կապած էին Ռուսերու վրայ, չարժման մէջ դնելու համար Անգլիոյ անտեսական կեանքը, մանզամանն գործ հայթայթելով անգործ բանուորութեան։

Ճարաբերութիւնները նոյն վերակոչուան մեծ ծրագրով մը որ անտեսական աշխարհի ուշադրութիւնը հրաւիրած էր 1924ին։ Այդ համաձայնագրով արտօնութիւն կը տրուէր անգլիական ճարտարարուեստական հարուստ ընկերութեան մը չահագործելու Ուրալի հանքերը, 99 տարի պայմանաժամով։ Հակառակ այնքան ուռուցիկ եւ չոխզալի խոստումներու, դրական անմիջական օգուտները չատ աչդ ձեռնարկը եւ համաձայնագիրը փոխուեցաւ չուտով առեւտրական դաշնագրի։

Վերջապէս, դաշնագրի կաղնիկաղ գործադրութենէն յետոյ, այժմ դարձեալ խզուած են յարաբերութիւնները այն օրերուն՝ երբ բոլշեւիկները ձեռք կը ձգեն նոր համաձայնագիր մը Միացեալ Նահանգներու հետ եւ արդէն ճամբան հարթած են Ֆրանսայի հետ։

Առեւտրական դաշնագրի խզման պատճառները թէ անտեսական են եւ թէ քաղաքական։ Բայց մենք հաստատած ենք որ դլխաւոր պատճառը՝ բոլշեւիկներու հակահղլիական վերվիսկանան է զոր կը տանին արեւելեան դաղթականներու մէջ։ Իսկ թէ ինչ աշխատանք կը թափեն բուն անգլիական հողի վրայ,— այդ ուրիչ խնդիր է։

Տնտեսական պատճառները կարելի է հետեւեալ կերպով բացատրել։ Նախ Ռուսերը Անգլիոյ ծախած ապրանքներու փոխարէն կը ստանային դրամ եւ Անգլիոյ արտաքին վաճառականութիւնը միշտ բաց կը ձգէր Ռուսիոյ հետ։ Ահա քանի մը թուանշաններ որոնք ցոյց կուտան այն տարբերութիւնը որ առաջ եկած է յիշեալ առեւտրական համաձայնագրի ստորագրութենէն յետոյ։

Անգլիոյ գնումները Ռուսիայէն

	Սաերլին
1921	2,695,000
1922	8,103,000
1923	9,260,000
1924	19,774,000
1925	25,322,000
1926	23,950,000

Ռուսիոյ գնումները Անգլիայէն

	Սաերլին
1921	3,391,000
1922	4,611,000
1923	4,481,000
1924	11,072,000
1925	19,257,000
1926	14,427,000

Անգլիոյ վաճառականութեան վնասը բացորոշ է։ Աւոր դիմացը ի՞նչ կը տանայ Անգլիոյ ժողովուրդը։ Եթէ տանայ Անգլիոյ ժողովուրդը՝ բանուած ապրանք, գործուած մեքենայ կամ ճարտարարուեստական հունի նիւթ պէտք է Ռուսիոյ, անմիջապէս կը դնէ Գերմանիայէն, որովհետեւ գերման ճարտարարուեստական արտադրութիւնը աւելի ձեռնաու է։ Նախ՝ Գերմանիան չատ մօտ է Ռուսիոյ, երկրորդ գերման ապրանքը աւելի ժամն է։ Ուրեմն, Ռուսերու պարզ խոստումները բաւական չէին համոզելու համար Մեծն Բրիտանիոյ համբերատար իշխանութիւնները։

Գերման վաճառականութիւնը՝ 1931ին 460 միլիոն մարքի չափ ապահովիր է խորհրդային երկիրներէն։ Իսկ այս տարուան առաջին վեցամսեայ արդէն 540 միլիոնի հասեր է։ Եթէ մինչեւ տարեդլուխ կրկնապատկուի վերջին դումարը, Գերմանիան կուի վերջին դումարը, Գերմանիան մօտ 1000 միլիոն մարք կը չահի որ հաւասար է օրական արժէքով 65 միլիոն առերլինի։

Որ եւ է կառավարութիւն մը երբ քաղաքական հեռաւոր չահեր կը հետապնդէ, անկասկած նկատի չունենար անտեսական եւ եմսական վերնասները։ Բայց քաղաքական գետնի վրայ ալ խորհրդային կառավարութեան արտաքսմանեան քաղաքական դործունէութիւնը վնասակար եղած է Մեծն Բրիտանիոյ ազդային չահերուն մասնաւորապէս եւ կայսրութեան չահերուն ընդհանրապէս։

Սկսելով անմիջապէս Գերմանիայէն, Ռուսերը օրէ օր կ'ամբաստնեն իրենց բարի դրացնութեան կապերը։ Երկու կառավարութիւններն ալ չունին միացեալ ճակատով կը ներկայանան արտաքին աշխարհին, եւրոպական խորհրդաժողովներու մէջ եւ թէ Ազգերու Դաշնակցութեան դէմ։

Գերման կառավարութիւնը քանի լսելի կը դարձնէ իր ձայնը արեւմտեան պետութիւններուն, նոյն չափով ալ կ'ամբաստնէ իր արեւելեան քաղաքականութիւնը։ Այսպէս, 1925ին երբ առերազեայ Լոքարնոյի համաձայնագիրը, անմիջապէս կնքուեցաւ դերմանեւուս առեւտրական դաշնագիրը։ Իսկ, Գերմանիա երբ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ ընդունուեցաւ, քիչ յետոյ առորագրուեցաւ ռուսեւ-գերման ապահովութեան դաշնագիրը։

Կարեւոր դաշնագիրներէն կարելի է համարել ռուսեւթուրք առեւտրական համաձայնագիրը որ առորագրուեցաւ 1927 մարտին։ Այս բարեկամութիւնը ի հարկէ նորութիւն մը չէր Եւրոպային, որովհետեւ ան կը սկսէր 1920էն, երբ Ռուսերը թէ դրամով եւ թէ ռազմանիւթով կ'օգնէին քէմալական բանակին, օր առաջ վռնտելու համար Անգլիան՝ Պոլսէն, Ֆրանսան՝ կիլիկիայէն, Իտալիան՝ Առալիայէն եւ Յունաստանը՝ Իզմիրէն։ 1925ին Փարիզի մէջ թուրքերուն պատուիրակները կ'ընդունին ոչ – յարձակողական դաշինքը որ վերանորոգուեցաւ Լնկիւրիի մէջ 1929ին։ Նաւային համաձայնագիրը առորագրուեցաւ 1931ի մարտին եւ հակամարքի մէջ Լխավինով առորագրուեցաւ Լնկիւրիի մէջ չատ մը համաձայնագիրներ եւ կարդադրեց առկախ մնացած խնդիրներ։

Խորհրդային Ռուսիան՝ որքան թոյլ ըլլայ անտեսապէս եւ ազգատ՝ ելմըտապէս, դարձեալ ի վիճակի է փոքրիկ օժանդակութիւններ ընելու քայքայուած Թուրքիոյ անտեսութիւնը կենդանացնելու համար։ Նպատակը չատ պարզ է անշուչտ։ Ռուսիա քաղաքական ծրագիրներու առաջադրութեամբ հետզհետէ անտեսական ազդեցութեան տակ կ'առնէ ազգատացած Թուրքիան։ Թուրքիա մտնելով բազմաթիւ նիւթական պարտաւորութիւններու տակ, չատ բնական է, որ պիտի կորչ իր վաճառականութիւնը Եւրոպայի հետ։ Անգլիա առեւտրական մեծ կապեր ունէր Անատոլուի հետ, բայց այժմ չնչին համեմատութեան իջած են իր երբեմնի գործատնութիւնները։ Փաստօրէն, անգլիացի վաճառականներն ալ ոչ մէկ հաւատք եւ վստահութիւն ունին Թուրք ժողովուրդի եւ թուրք առեւտրականի վրայ։ Անոնք բոլորովին կտրած են այն կապերը եւ ղրամական վարկերը որ կը արուէր մատնատրապէս հայ եւ յոյն վաճառականներուն։

Անգլիոյ արտաքին քաղաքականութեան մէջ կարեւոր տեղ կը զրաւէ Պարսկաստանը ուր տնտեսական մեծ չահեր կը հետապնդէր եւ նմանապէս քաղաքական հեռաւոր ակնկալութիւններ ունէր։ Արդ, ընորհիւ խորհրդային իշխանութեան հականգլիական վերվիսկանան, արդէն հեռացած է Պարսկաստանի վրայէն Անգլիոյ ազդեցութիւնը։ Նախ՝ Ռուսերը՝ սկսած չահելու համար պարսիկ ժողովուրդը եւ կառավարութիւնը, մէկ անդամէն հրաժարեցան այն բոլոր տնտեսական մենաչնորհներէն որոնք ձեռք բերուած էին ցարական Ռուսերու օրով։ Այսպիսով, Շահի կառավարութիւնը չափազանց նպաստաւոր կացութիւն կը տեղծէր դեռ երկար տարիներ Պարսկաստանի բնական հարստութիւնները չահագործումէ ազատելով։ Խորհրդային դիւանագէտները այս դիրքէն կ'ընդհարին, պայման դնելով Անգլիացիներու հեռացումը պարսկական հողերէն։ Անգլիոյ որ ամենէն ծրագիրները պատրաստած էր օդնելու Պարսկաստանին՝ բարեկարգելու երկրի եմսական, տնտեսական եւ ճարտարարուեստական գործերը, մինչդեռ ընդմիշտ օդը կը ցնդէին բոլոր ծրագիրներն ալ։ Եւ 1921ին կը կնքուի ռուս – պարսիկ բարեկամական դաշնագիրը, 1927ին փոխադարձ ապահովութեան դաշինքը եւ 1931 թիւին՝ առեւտրական համաձայնագիրը։ Որով, Անգլիան կը կորնցնէր իր ամենամեծ դաղութին՝ Հնդկաստանի դրացի երկրի մը ազդեցութեան գօտին։

Անգլիոյ անմիջական ազդեցութեան ենթակայ Աֆղանիստանն ալ կը կնքէր դաշինք մը խորհրդային ներկայացուցիչներու հետ։ Հոն ևս Անգլիան կը կորնցնէր ոչ միայն իր քաղաքական հեղինակութիւնը, այլ եւ տնտեսական լայն չուկաները։ Այսպիսով դաղթավայրերը չրջապատող երկիրները հետզհետէ կ'անցնէին Ռուսերու ազդեցութեան տակ եւ կը խոտրուին զատպրական գործեր ուղղուած Անգլիոյ դէմ։

×

Վրայ հասաւ համաշխարհային տնտեսական տադնապը։ Անգլիոյ արտահանութիւնը նախապարարութիւնը զրաւած էր խորհրդային ներկայացուցիչներու կողմէ տարուած հականգլիական վերվիսկանան գործով։ Միւս կողմէ Անգլիոյ առեւտրական նախարարութիւնը մտահոգ էր Անգլիոյ արտաքին վաճառականութեան կրած վնասներով։ Անցեալ տարի՝ 1931ին, Մեծն Բրիտանիոյ առեւտուրը 411,000,000 առերլինի վնաս ձգած էր։ Այս կշիռքի տարբերութիւնը չատ կուզար մեծ մասով զաղթավայրերու մէջ սկսած ազդայնական եւ հականգլիական քարոզչութեան հետեւանքով։

Պ. Մաքսոնըլտ՝ երկրորդ անգամ ըլլալով եկաւ իշխանութեան դլուխը։ Ան կ'ուզէր չուտով վերսկսիլ անգլեւուս յարաբերութիւնները զրոս մացուցած էր իր ընտրական ծրագրին մէջ։ 1930 յուլիս 15ին բանակցութիւնները կը սկսին երկու երկիրներու միջեւ եւ այս տարի կը կազմուի յանձնախումբ մը։

Շատ չանցած, հասաւ կանխիկ ազդայնական – ազանդական եւ նաեւ հականգլիական վերվիսկանանը ամբողջ Հնդկաստանի մէջ։ Աւելորդ է հոս անդրադառնալ այն զօրաւոր եւ արհեստալի պայքարին որ մղուեցաւ եւ դեռ կը մղուի անգլիական տիրապետութեան դէմ։ Այդ պայքարը հարուածեց առաջին տարիով Անգլիոյ վաճառականութիւնը, որովհետեւ հնդկիկ ժողովուրդը օր չանցնէր որ պոյքոթ չհռչակէ անգլիական կերպասեղէնի, հանդերձեղէնի, ուտեստեղէնի եւ ատ հատարակ ճարտարարուեստական արդիւնաբերութեան դէմ։

Ռուսական հնդամեակի ծրագիրն ալ վնասեց Անգլիոյ վաճառականութեան։ Ոչ միայն դաղութներու մէջ, այլ նոյն իսկ Անգլիոյ մայր երկրին մէջ ռուսական վաճառականութիւնը ընդարձակ չուկաներ ապահոված է, աւելցնելով ամէն օր արտածումները՝ գործերնէ, առաղձէ, եւ մանաւանդ քարիւղի։ Նախապէս կը հայթայթէր Անգլիոյ քարիւղը, իսկ այժմ այդ դործը կամաց կամաց կ'անցնի Ռուսերու ձեռքը։ Այս բոլորէն կը տուժեն, ի հարկէ, Անգլիոյ վաճառականութիւնը, ճարտարարուեստը եւ արդիւնաբերութիւնը։ Մաքսոնըլտի կառավարութիւնը կը տեսնէր տեղծուած կացութիւնը, բայց ի վիճակի չէր հրապարակաւ յայտնելու իր դժդոհութիւնը, որովհետեւ պիտի ենթարկուէր

պահպանողականներու լուրջ քննադատութեանը։

Երբ Պ. Մաքսոնըլտ կազմեց իր երրորդ դահլիճը, կռմնած այս անդամ պահպանողական կուսակցութեան, համաձայն էր այն քաղաքականութեան զոր կը վարէր Սըր Ճոն Սայմըն։ Եւ այս տարուան սկիզբները, յունուար 27ին, ան խոսց անգլեւուս բանակցութիւնները։ Այնպէս որ, վերջերս պարտաւորուած յարաբերութիւնները, իրականին մէջ տասը ամիս առաջ խզուած էին։

Գ. ՍԱՋԱՃԵԱՆ

ՏԱԳՆԱՊԸ ԱՐՏԵՑԻ ԵՒ ԼՈՒԱՌԻ ՇՐՋԱՆԻՆ ՄԷՋ
Եւ հայ աշխատաւորներուն վիճակը

ԼՈՒՍԻ. — Գիւղաքաղաք մը՝ Ռուն գետին ափը մօտ 5000 բնակչութեամբ։ Գիւղին մէջ պատած ժամանակը ինքզինքը արեւելեան քաղաքի մը մէջ կը կարծես։ Նեղ եւ ոլորտուն փողոցներ։ Այս գիւղաքաղաքը պատմական տպաւորութիւն մը կը թողու, բլրակի մը վրայ չինուած հիւանդանոցով եւ անոր կողքին չարուած տուներով։ Ունի երկու դործարան, երկաթի եւ մետաքսի։ Առաջին գործարանը բաւական դործ ունի, սակայն մետաքսին ճիւղը դոցուելու տատիճանին հասած է։ Երկու հազար գործաւոր համրող այս գործարանը ներկայիս 200 հոգի կը պահէ։ Նախապէս Հայեր ալ դտնուած են հոս, բայց դործազրկութեան հետեւանքով բոլորն ալ հեռացած են։

Լա Վուիթ նշանաւոր է իր··· փոթորիկով։ Եթէ անդամ մը սկսի, երեք – չորս օր կը տեւէ։ Եւ այնքան ատոկի է որ չատեր կը վախնան Ռուսնի վրայ երկարող կամուրջէն անցնելու։ Ցրանսացիներու «Տարատային հովի» կեդրոնը։

ԱՆՆՈՆԻ. — Ունի 18,000 բնակիչ։ Գործաւորական քաղաք մըն է։ Հոս կան մետաքսի, թուղթի, երկաթի, կաշիի եւայլն գործարաններ։ Ճարտարարուեստի տեսակէտով Անննոնէն Ցրանսայի աչքի դարնող կեդրոններէն մէկն է։ Կան խոպտացի եւ ապահնայի գործատուներ, քանի մը Հայեր մէկը կրցեր է գործ դտնել։ Գործերը քիչ են։ Տեղացիներն իսկ վախի մէջ են, եւ կը դղրչանան ամէն տեսակէտով որ գործատէրերը չերբեսցնեն։

ՇՈՄԵՐԱՖ. — Այս գիւղը կը դտնուի Փրիվասէն ութ քիլոմեթը հեռու, դէպ ի արեւմուտք։ Հակառակ իր փոքրութեան, 17ի չափ մետաքսի եւ հիւսուածեղէնի գործարաններ ունի։ Տազնապին հետեւանքով քանի մը գործարաններ դադրած են։ Տեղացիները գործարանէն զատ կը զբաղին նաեւ մշակութեամբ պղպեղ, ծառերու, այդիներու եւայլն։ Տաղնապէն վերջ օտարականներէն չատեր հեռացածեն։

ՍԷՆ – ՓԷՐԲ. — Վալանսէն հինդ քիլոմեթը հեռու 3000 բնակչութիւնով գիւղ մը։ Հոս մետաքսի գործարան մը կայ, որ ուրիչ գործարաններու պէս չէ ազդուած։ Հայեր ալ կ'աչխատին եղեր ժամանակին։

ՍԷՆ – ՓԷՐԷՅ. — Վալանսէն հինդ քիլոմեթը հեռու 3000 բնակչութիւնով գիւղ մը։ Հոս մետաքսի գործարան մը կայ, որ ուրիչ գործարաններու պէս չէ ազդուած։ Հայեր ալ կ'աչխատին եղեր ժամանակին։

ՍԷՆ – ՓԷՐԷՅԻՆԵՐԸ ընդհանրապէս ուրախ տրամադրութիւն ունին, իրարու հետ անվերջ կատակներ կ'ընեն։ Հրապարակ մը կայ ուր ամէն առաւօտ կինները չրջանակ մը կը կազմեն։ Իւրաքանչիւրը կողով մը ունի թեւէն կախ, որոնց մէջ լեցուցած են հաւկիթ, պանիր, կարագ, հաւ եւ նմանատակ, ու այսպէս առուծախ կ'ընեն։ Քանի մը քայլ հեռու կը տեսնես ուլեր, դառնուկներ, հորթեր, բոլորն ալ ծախու։ Գիւղացիներու այս ուրախ եռուզեռը տեսնելով, մարդ անկարելի է որ չմտածէ իր անցեալին վրայ։ Մենք ալ ունէինք գիւղ ու գիւղական կեանք···։

ՊՈՒՐԿ – ԱՐԹԱՆԹԱԼ. — Կոկիկ գիւղաքաղաք մը 3—4000 բնակչութեամբ։ Գործազրկութիւնը հոս ալ զգալի է։ Երեք տուն Հայեր կան գիւղին մէջ։

ՎԻՐՈՒՒԻ. — Սէն – Փէրէյէն 35 քիլոմեթը հեռաւորութեան վրայ։ Ամատաւն զբօսաշրջիկներու դիւղ մըն է Վէրնոն։ Մետաքսի եւ խոզանակի գործարաններ կան այս գիւղին մէջ։ Կիներուն առաջ իսկ այրերուն 20—25 ֆր. կը վճարեն։ Անգործներ չկան, բայց գործաւորի ալ պէտք չունին։ Տեղացիները կը յուսան թէ գործերը պիտի բացուին։

Լիոնի կեդրոնն է Եւրոպայի մետաքսեղէնի արտադրութեան եւ ունի հարիւրաւոր մեծ եւ փոքր գործարաններ։ Հիւսուածեղէնի կեդրոնը կը դտնուի Croix Rousse թաղամասին մէջ։ Տագնապէն առաջ երբ այս փողոցին անցնէիր, կը լսէիր մեքենաներու ազմուկ եւ կէս օրին՝ եռուզեռ։ Այդ աղմուկը չատ քիչ կը լսուի հիմա։ Մէկ կողմէ անտեսական տագնապ, մէս կողմէ օտար երկիրներու մրցակցութիւնը մեծապէս ազդած են հրապարակին վրայ։ Ճարտոնը, Ամերիկան մինչեւ հոս կը մրցին տեղական ապրանքներուն հետ։ Հակառակ դիներու թուալղելը անկման, գնորդները չատ քիչ են։ Գիւղացին մետաքսեղէնէ աւելի կը նախընտրէ բրդեղէն գնել, իսկ գործաւորները դեռ անգործ է, բնաւ չուզեր մետաքսէ հագուստ հագնիլ, որքան ալ ժամն ըլլայ։

Այսպէս, Լիոնի վաճառատուները ունին լճանգուտակ մթերք։ Թէրթերու մէջ ծանուցումները իրար կը հետեւին, վերջին գրութեամբ կառավարչական ժողովներ։ Մարտ 12ին Հ. Ց. Դ. Քնար Թատերախումբը կը ներկայացնէ Վարդանանցը։ Անշուշտ ժողովուրդը պիտի քաջալերէ իր գաղութին թատերախումբը։

Սէնթ էթիէնի անգործ հայրենակիցները կը ստանան կառավարական նպաստ, օրական 8 ֆր.։ Եթէ կէն եւ դրամ կը վճարուի։ Շատեր անհատական գործեր ունին։ Ոմանք ալ չքնաղ վաճառորդներ են։ Համեմատելով ուրիշ տեղերու հետ, Սէնթ էթիէնի մեր հայրենակիցները բախտաւոր են այս տեսակէտէ։

Ուրկից ուր. — Երկաթուղին մէջ կը հանդիպիս երկու Թուրքերու, թերեւս ուսանողներ։ Այս էֆէնտիները պատուհանը կեցած կը սքանչանան Ցրանսայի մշակուած հողին վրայ։

— Եղբայր, մեր երկիրը ո՛ւր, Ցրանսան ուր, երկիր մը ասանկ մշակուելու համար ժողովուրդ պէտք է։ (Անշուշտ խոսակցութիւնը Թուրքերէն է)։

— Չե՞ս կարծեր որ տասը տարի վերջը մեր բնակչութիւնը 25 միլիոնի կը հասնի ···

— Եթէ 25 միլիոն բնակիչ ալ ունենանք, դարձեալ 125 տարի պէտք է, այսպիսի երկիր մը ունենալու համար։

Էֆէնտիներ, կ'երեսի՞ք։ 25 միլիոն բնակչութիւնով եթէ 125 տարուան մէջ մեր երկիրը այս վիճակին հասած պիտի ըլլայ, պէտք է երկու անդամ 125 տարի ալ սպասէք, նման բնակիչ ունենալու համար։ Թուք ըսուեղծուած էք ոչ թէ երկիր մշակելու, վերաչինելու համար, այլ եղածը քանդելու, մշակուած հողերը աւերելու, ժողովուրդը չարդելու։ Այս բնաղդով առեղծուած ազդ մը ի՞նչպէս կրնայ վերաչինութեան մասին մտածել։ Եթէ վերաչինութիւն տեսնել կ'ուզէք, վերագարձուցէք մեր յաչիչ ատած հողերը իրենց ակերուն եւ մեր 125 տարուան մէջ երազածը մենք 10 — 15 տարուան մէջ կը վերաչինենք ու կը ծաղկեցնենք։

*** Անցաղակի, քանի մը տեղեկութիւններ ալ անտեսական կեանքին։

Լիոն կեդրոնն է Եւրոպայի մետաքսեղէնի արտադրութեան եւ ունի հարիւրաւոր մեծ եւ փոքր գործարաններ։ Հիւսուածեղէնի կեդրոնը կը դտնուի Croix Rousse թաղամասին մէջ։ Տագնապէն առաջ երբ այս փողոցին անցնէիր, կը լսէիր մեքենաներու աղմուկ եւ կէս օրին՝ եռուզեռ։ Այդ աղմուկը չատ քիչ կը լսուի հիմա։ Մէկ կողմէ անտեսական տագնապ, մէս կողմէ օտար երկիրներու մրցակցութիւնը մեծապէս ազդած են հրապարակին վրայ։ Ճարտոնը, Ամերիկան մինչեւ հոս կը մրցին տեղական ապրանքներուն հետ։ Հակառակ դիներու թուալղելը անկման, գնորդները չատ քիչ են։ Գիւղացին մետաքսեղէնէ աւելի կը նախընտրէ բրդեղէն գնել, իսկ գործաւորները դեռ անգործ է, բնաւ չուզեր մետաքսէ հագուստ հագնիլ, որքան ալ ժամն ըլլայ։

Այսպէս, Լիոնի վաճառատուները ունին լճանգուտակ մթերք։ Թէրթերու մէջ ծանուցումները իրար կը հետեւին, վերջին գրութեամբ կառավարչական ժողովներ։ Մարտ 12ին Հ. Ց. Դ. Քնար Թատերախումբը կը ներկայացնէ Վարդանանցը։ Անշուշտ ժողովուրդը պիտի քաջալերէ իր գաղութին թատերախումբը։

Ներկի գործարաններուն վիճակն ալ նոյնն է։ Միայն քանի մը մեծ եւ ճանչցուած գործարաններ կրցած են իրենց հաւատարակչութիւնը պահել։ Փոքր գործարանները եթէ չեն ալ գոցուած, մեծապէս պղչած են իրենց գործաւորներուն թիւը։ Մեքենաներու կատարելագործումով, նախկին քան հոգիի տեսած գործը երկու հոգի կը կատարեն մեքենայով։

Երկաթեզէնի վերաբերեալ գործերը եթէ մետաքսեղէնին պէս ապրած չեն, վայլուն ալ չեն։ Շատ մը փոքր արհեստանոցներ գոցուած են քաղաքին մէջ։

Իսկ մեծ ու փոքր վաճառատուները իրարու հետ մրցման մէջ են։ Ձեղչ պղչէի վրայ։ Գնէ՛, ժողովուրդ։ Բայց ժողովուրդը չի բանիր։ Ինչո՞վ պիտի գնէ։ Ունեցած դրամը կը չատկացնէ իր ուտելիքին ու սենեակին. երկուքն ալ սուղ։

Մեր նեղիը լրացնելէ առաջ, կուզ կ'ուղղենք մեր բոլոր հայրենակիցներուն անխտիր որ իրենց աշխատանքի սեղերուն մէջ ըլլան չափազանց ըշդդայ, խուսափին վէճերէ ու կռիւներէ։ Ամէնէն անչնչան խնդիրը գործադրութեան պատճառ կրնայ դառնալ։

Մ. ՏԷՐ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

ԱՆԵՆԱՏԱԻՈՐԱԿԱՆ

Հատագործակցական շարժումը Հոլանտայի մէջ

Հոլանտան ցած հողամաս է՝ ցիսլային ծովուն, Պելճիքայի եւ Ցրմանիոյ միջեւ։ Ունի, ընդամէնը, 34 հազար քառ. քիլ. տարածութիւն մը, ուր կ'ապրի, 7,626,000 աչխատաչէտ ու ձեռներէց ժողովուրդ մը։ Այդ բնակչութեան 80 առ հարիւրը հողագործ, որոնց կեանքին մէջ համագործակցականը մեծ դեր կը կատարէ։ Հոլանտայի մէջ կազմակերպուած սպառողական շարժումը, 1920ին Լահէյի մէջ, հիմը դրաւ «Հոլանտայի սպառողական համագործակցական միութեան», մասնաճիւղով համագործակցական միութիւնն ու բանկային սպառողական համագործակցականները։ Միութեան կազմութեան առեն անոր անդամ էին 155 համագործակցականներ՝ 191,573 անհատ անդամներով։ 1926ին անոնց թիւն էր 132 համագործակցական եւ 121,241 անդամ։ 1926—1932, սակայն, կանոնաւորաբար ծաւալած է չարժումը։ Այսպէս, 1932ի սկզբնաւորութեան միութիւնը ունէր 203,358 անդամներ։

Մեծաքանակի համար 1929ին, փետրուարի մէջ հիմնուեցաւ կեդրոնական մը, որ ունէր 287 համագործակցական կաններ եւ 190,000 անդամներ (ընտանեկան դլուխներ)։ Տնտեսական տարեկան նպատակ հոն ալ իր ազդեցութիւնը կը դործ դրած է։ Այսպէս, վերջին 3 տարիներու ընթացքին, կեդրոնը վաճառած է։

1929—18,283,115	ֆլորինի ապրանք(*)
1930—18,155,164	» »
1931—17,427,458	» »

Վերջին տարուան վաճառումներուն քանակը 4.5 առ հարիւր նուազած է բազդատմամբ 1930ի վաճառումներուն, պատճառը այն է որ

(*) Մէկ ֆլորինը 10 ֆրանկ է։

ապրանքներուն գիները ինկած են։ Ապրանքներուն կուտայ որ մեծաքանակի սիկա ցոյց չէ ազդուած տագնապէն, ու կեդրոնը չէ ազդուած տագնապէն, ու կեդրոնը չէ ազդուած տագնապէն ներքին շրջանին մէջ պետի կարենանան չընդլայնել։

Նայ աւելի ընդլայնել։

1931ին գուա չահ ունեցած է 441,192 ֆլորին։ Մեծաքանակի կեդրոնը ուֆլորին։ Մեծաքանակի կեդրոնը ուֆլորին։ Մեծաքանակի կեդրոնը ուսումնասիրէ ձեռնարկները, այսինքն իր արտադրիչ ձեռնարկները, այսինքն իր արտադրիչ ձեռնարկները, այսինքն իր արտադրիչ

խորհրդային իշխանութեան ճանաչումը, առեւտուրի համրայ բանալու համար. վարկ բացէք հանրօգուտ չինութեանց ընդարձակ ծրագրի մը համար, եւ երկիրը պիտի ապաքինի:

Այս խօսքերը մեծ ազդեցութիւն գործեցին:

Ոչ միայն Միլիկոնի, Մէրիլէնտի եւ Օհայոյի մէջ դրամատուներու մեծ մասը փակուած է, այլեւ նոյն իսկ Ուոշինկթընի մէջ, ուր դրամատուները ամէնէն հաստատունը կը համարուին, խուճապ սկսած է արդէն: Կարեւոր դրամատուն մը փակուեցաւ առջի օր: Ուրիշներ ալ հաւանաբար պիտի փակուին այս չաբթու, եթէ կառավարութիւնը օգնութիւն չհասնի:

*** Լոնտոնի մէջ ձերբակալուեցաւ հոչակաւոր դրամատէր մը, Հարմըն, իր չորս գործակիցներուն հետ: Բոլորն ալ ամբաստանուած են իբրեւ զեղծարարներ: Եղած դիմումներուն վրայ, առժամապէս ազատ արձակուեցան, 2000ական ոսկերին երաշխաւորութիւն տալով:*

Փարիզ եւ արուարձանները

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

կազմակերպուած *ԻՍԻ-ԼԷՄՈՒԼԻՆՈՅԻ* վ. *Վամեան* խումբի կողմէ, վաղը Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին ակումբին մէջ, 245, rue J. J. Rousseau: կը խօսիը*նկեր* *ԱՇՈՏ ԻՍԱԷԱԿԵԱՆ*, կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները:

ԱՌՆՈՒՎԻԼԻ «Ռազմիկ» խումբի ժողովը վաղը Ուրբաթ երեկոյ ընկեր Յ. Պուճիկեանի բնակարանը: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Գաւառ

ՊՈՒՎՕՄ ՕՏՏՕՒ (Մարսէյլ) Հ. Յ. Դ. «Վամեան» ենթակոմիտէն ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ ՀՐԱՅՐ, ՄՈՒՐԱՏ, ԳԱՅԼ ՎԱՀԱՆ եւ ԿԱՅԾԱԿ ԱՌԱՔԵԼ խումբերը այս կիրակի ժամը 3ին սովորական հաւաքատեղին: Ներկայանալ անզեղաստեղորէն: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

ՄԱՐՍԷՅԻ Հ. Յ. Դ. «ԸՆԿԵՐ ԿԱՐՕ» խումբի ընկերական ժողովը այս կիրակի երեկոյ ժամը 6ին Օթէլ Թէրմինիւսի սրահը: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՎԻՆՅԻ Հ. Յ. Դ. «Ալպատաժ» խումբի ժողովը տեղի կ'ունենայ վաղը Ուրբաթ երեկոյ ժամը 7ին ընկեր Ոսկիան Լուսարեւեանի բնակարանին մէջ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

«ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18»Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

Առնուվիլ-լէ-Կոնեսի մէջ

Նախաձեռնութեամբ՝ Հ. Յ. Դ. ՀՐԱՅՐ եւ ՌԱԶՄԻԿ խումբերու

ԱՅՍ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 9ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐ

Պ. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆի **Etoile Bleue** *սրճարանին մէջ,* 121, Ave. de l'Union

կը նախագահէ ընկ. **Ա. ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ** կը խօսի ընկ. **ՆԺԴԵՀ**

Գեղարուեստական բաժին: Ծախքերու համար կը գանձուի 2 ֆր.:

ընկերաճաւակրական խնջոյք կէս գիշերէն մինչեւ առաւօտ:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Փարիզի ժասնաճիւղին ընդհ. ժողովը վաղը Ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին Ֆլորիալի վերնայարկը կարեւոր օրակարգ Անդամներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ կարի վարժուհիւն ունեցող գործաւորուհիներ: դիմել՝ տիկ. *ՎԱՐՍԵՆԻԿ ՓԱՓԱԶԵԱՆի*, *14*, Passage de Puebla, փարիզ *(19)*, մէթրօ՝ Bolivar եւ Combat:

— Բդեի Ազրակ գիւղէն Մարիամ Պետրոսեան կը փնտռէ իր որդին՝ Սարգիս Պետրոսեան, 23 տարեկան, հօր անուն՝ Դրիգոր, մեծ եղբօր անունը՝ Կարապետ (այժմ Ամերիկա), քրոջ անունը՝ Սիբանոյշ: 1926ին Պէյրութէն եկած է Մարսէյլ: 1931ին այգեկութի առեն կը գտնուէր հեռեւեալ հասցէին՝ chez Mr. Pasquet, rue de la Mare, La Besse, Pallissy-Rachelle (Ch. Inf.): *Իր մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի խաբցնել՝ իր մօր եւ քրոջ որոնք կը բնակին Մարսէյլ: Հասցէ՝* Aram Meguerditchian, Travers Cabucelle, Campagne Nègre No. 9. Marseille:

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
Le Gérant : H. STEPHAN
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

«ՅԱՌԱՋ» ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

Պանիէօ-Քաշանի մէջ

ԵՐՈՒԱՆԴ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆԻ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ

12 rue Mme. Curie (Bagneux)

ԵՐԵԿՈՅԹ – ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ *ԵՓՐԱՏ* ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ

ԱՅՍ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՌԱՒՕՏ

Սալ Լիւսիէնի շքեղ սրահին մէջ,

13, Rue d'Issy, Billancourt

Հովանաւորութեամբ Իսիի Քաղաքապետ՝ Պ. ՕՏԷՆի

կը խօսի Պ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

կը մասնակցին *ԵՓՐԱՏ* նուագախումբը՝ ղեկավարութեամբ Պ. *Տ. ՕՆՈՍԵԱՆի*, տիկին *Զ. ՏԻՐՏԻՐԵԱՆ* (երգ.), Պ. *Օ. ԻՒՒԻՃԵԱՆ* (ջութակ), Պ. *Ա. ՊԱՀԵԱՆ* (ֆլիւթ), Պ. *Ռ. ՄԱՏԹԻՈՍԵԱՆ* (աքօրտէոն), Պ. *ՀԱՒՇԵԱՆ* (արտասանութիւն), Պ. *ՀԱՆՏԱԼԵԱՆ* եւ *Ս. ԿԻՒԼԵԱՆ* (երգ.), Պ. *ՊԱՀԵԱՆ* (կովկասեան պար):

կը ներկայացուի զաւեշտ մը՝ ղեկավարութեամբ Պ. *ՀԱՊՒՇԵԱՆի*:

Կէս գիշերէն վերջ եւրոպական եւ հայկական պարեր:

Իսի լէ Մուլինօի ծանօթ հացագործ-անուշավաճառը՝ Պ. *ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ* ստանձնած է պիւֆէն, ուր պիտի գտնէք մասնաւոր խնամքով պատրաստուած *լահմէճիւն* պանիրով, *պուղաչայ* եւ ամէն տեսակ արեւելեան անուշեղէններ՝ ժողովրդական գիներով:

Այս ցնդէսին կը հրաւիրուին բոլոր անոնք որ կը սիրեն հայ նուագը եւ կ'ուզեն քաջալերել *ԵՓՐԱՏ* նուագախումբը:

Մուտք **5** *ֆրանք: Պիւֆէ ժողովրդական գիներով:*

Հաղորդակց. *Փօրթ Վէրսայլէն հանրակառք* 23 *և իջնել* Point du Jour

Հասոյթին կէսը պիտի յատկացուի Պէյրութի աղէտեալներուն:

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած՝ ՍԷՆ ԿՐԱՍԻԷՆի ԱՆԱՐԱՏ ՅՂՈՒԹԵԱՆ

ՔԵՐՑ ՈՐԲՈՒՀԻՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ

ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ, ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ, ԺԱՄԸ ՀԻՇՑ 3ԻՆ

Մուրատեան վարժարանի Պէշիկթաշլեան թատերասրահին մէջ

26, Rue Troyon, Sèvres

կը ևախագահէ՝ Պ. ԳԱԲՐԻԷԼ ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆ

Բացման խօսք՝ ԳԵՐ. ՊԵՏՐՈՍ Ծ. Վ. ՔԻՏԻՃԵԱՆԻ

Համերգ՝ ղեկավարութեամբ փրոֆ. Դ. *ԱԼԻՄՇԱՀԻ*

կը ներկայացուի՝ *ԵՕԹԸ ԽԵՆԹԵՐԸ* (զաւեշտ)

ՄՈՒՏՔ՝ 10 *ՖՐԱՆՔ*

Տօքթ. ՄԵՍՃԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ եւ ԿԱՆԱՆՑ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԻՐ ՆՈՐ ԴԱՐՄԱՆԱՏԱՆ ՄԷՋ

82 rue d'Amsterdam (9) **Tél. Pigalle 70-02**

Ամէն օր ժամը 2-6 կիրակի եւ տօն օրեր 10-12

Առաւօտները ժամադրութեամբ:

Հաղորդակց. *միջոցներ՝* Gare St. Lazare. *Մէթրօ՝* Place Clichy եւ Liège

Etude de Me **BERNARD WAHÉ**

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

94, Rue St. Lazare, Paris (9e) Tél. Pigalle 67-69

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ ֆաշտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ **certificats de coutumes**ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները:

Կ'ընդունի ժամը 9—10 *եւ* 17—19: *Նաեւ ժամադրութեամբ*

ի գիտութիւն

Սպրճի գնորդներու դիւրութեան համար մթերանոց մը բացած ենք rue de Trévise *Բոնսթանթինոփլը նպարավաճառատան մէջ:*

Ամէն անոնք, որ կ'ուզեն աժան եւ լաւ սուրճ ունենալ, կարող են օգտուիլ ՍՈՒԼԹԱՆ գործարանի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ գիներէն: Կեդրոնատեղի՝

"CAFE SULTAN,,

Կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême

Մէթրօ Couronnes եւ Parmentier

Ծանօթ.— Ամէն գնումի համար կը տրուի սուէր-կտրօններ

ՏՕՔԹ. ՋԵՆՕԲ

5, Rue MAUBEUGE, Paris (9)

Tél. Lamartine 83-87

Métro: N. D. de Lorette, Pelletier, Cadet

Autobus: Carrefour de Châteaudun

Մասնագէտ ներքին, ջղային, մորթի եւ գեղերու հիւանդութեանց

Ընդունելութեան ժամեր 3—8:

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

71 rue du Fbg. St. Martin, Paris (10)

Tél. Botzaris 53-61 Métro Château d'Eau ou Gare de l'Est

Դիւանագիտական վերջին մեթոտներով կը բժշկենք՝ վիներական ամէն տեսակի հիւանդութիւններ (ջերմատիզութիւն, ֆրանկոխտ եւայլն), մորթի, ջղային, ստամոքսի եւ կօնացի հիւանդութիւններ:

Բժշկումը կը կատարուի, X անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով եւ էլեքտրակոնուելեամբ: Կը կատարենք մէզի եւ արեան տարբալուծում:

Կը խնամենք ատամի ամէն տեսակի հիւանդութիւններ: Բուրօն՝ սկսած 100 ֆրանքէն, արիճ՝ ամերիկեան սիստէմով:

Աբժէքները շատ մատչելի. մանաւանդ զերչ բանուորներու եւ ջթաւորներու:

Դարմանատունը բաց է ամէն օր առաւօտեան 9—12 եւ 3—8: Կիրակի եւ տօն օրերը՝ 9—4:

ՀԱՅԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

75 Ave. de Verdun, Issy-les-Moulineaux, Seine, France, Tél. 166 Issy

Եթէ կ'ուզէք ձեր ստամոքսի առողջութիւնը չխանգարել վնասեցէք բոլոր նպարավաճառներուն մօտ Maison STÈPAN*ի համեղ ՄԻՄԻՔՆԵՐԸ, որոնք թարմ կը մնան մինչեւ 1 ամիս:*

Մասնաւոր յանձնարարութեանց վրայ, մեր արդիական փուռին մէջ կը պատրաստենք՝ լահմէճիւն, չէօրէք պանիրով, ապուխաով եւ ծայինով փիտէներ, պուղաչա եւ ամէն տեսակ եւրոպական եւ արեւելեան անուշեղէններ:

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ դաւառներէ եւ արտասահմանէ:

Արագ առաքում: 3 քիլօէն սկսեալ ապսպրանքները կը յանձնենք բնակարան:

Հայերու ժամադրավայրը

ձաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամքուած կերակուրներ

ԱԽՈՐԺԱՇԱՄ ԵՒ ՀՈՏԱԻԷՏ

ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1880ԻՆ

THÉS YAVROU

Maison Fondée en 1880

MONDIALEMENT RENOMMEE

Գեղեցիկ նուէրներ դեղին եւ կապոյտ ծրարներու մէջ:

Դիմել: Comptoir des THÉS YAVROU

23, Rue Sénac MARSEILLE

ՄԱԹԱ ՀԱՅՐԻ

ԱՆԳԼԻԱ 1917

ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

— Ի՞նչ գիտնամ. ուրիշ ի՞նչով ժամանակ կրնայ անցընել առաջնակարգ պարուհի մը, երբ չի պարեր. չեմ գիտեր. իմացածս է որ կը պատմեմ:

Ձայնի ամբողջ տեւողութեան չափազանց մտազբաղ էր ծովակալը: Ներողութիւն խնդրեց տանտիրուհիէն մեկնելու համար:

— Պատճառը այդ կինը չէր, այնպէս չէ՞, հարցուց տանտիրուհին:

— Ո՞ր կինը:

— Այդ պարուհին:

— Տէ՛ր Աստուած, ո՛չ:

Ինչո՞ւ այդ հարցումը: Կասկածոտ չէ՞ն կիները երբ ուրիշ կնոջ մը անունը կը յիշուի իրենց ներկայութեան:

Ծովակալը խնդաց, թեթեւ չոյանք մը դրաւ տանտիրուհիին ուսին վրայ ու մեկնեցաւ:

Կէս ժամ վերջ հեռաձայնով կը խօսէր Փարիզի իր գործակալներէն մէկուն հետ:

— Մաթա Հարին Փարի՞զ է:

— Այո՛:

— Կը պարէ՞:

— Ցայտարարուած է յաւասիկայ չաբթուան համար:

— Իր մասին որ եւ է տեղեկութիւն առի՞ք:

— Ըսել կ'ուզէք այն անձը որուն սկզբնատառն է «Լ»:

— Այո՛:

— Ամէնքս ալ իմացած ենք տեսկա:

— Ճի՞շդ է:

— Որքան գիտեմ, այո՛. մխասին չեն ապրիր. աղջիկը Մէօրիս պանդոկն է:

— Սենեակ մը վարձեցէք ինծի համար Զէթհըմի մէջ:

— Ե՞րբ:

— Օդանաւով պիտի դամ վաղը առաւօտ:

— Որ եւ է յանձնարարութի՞ւն...

— Ո՛չ:

Ծովակալը դոցեց հեռաձայնը: Փա՛րիզ, է՛հ... Ցիմար է այս աղջիկը եւ սակայն տակաւին ազատ... Լաւէրքի մտերիմ բարեկամը ուրեմն Գալանի Հետախուզութեանց Սպասարկութեան բոլոր գաղտնիքները իր ձեռքին մէջ ... Կա՞յ բան մը որ Ֆրանսացիները չտան կիներուն երբ անոնք ուզեն ... Բայց ի՞նչ համարձակութիւն, ինքզինքը այդպէս ազատ ու անբռնաբարելի զգալ ... Ի՞նչ կը խորհէր արդեօք ... է՛հ, ինք իր պարտականութիւնը կատարեր եւ զգուշացուցեր էր զայն... Կրնար փախչիլ եթէ ուզէր... Փախուստի ճամբայ չկայ այլեւս ...

Ծովակալը նստաւ գրասեղանին առջեւ՝ աչքերը ուղղած այն սեղոնին որուն վրայ նստեր էր այդ աղջիկը երեք ամիս առաջ: «Զաւիչն աւելի գեղեցիկ»... այո՛. դիւրին չէր երեւակայել այդ մարմինը զնդակներու վէրքերով ծածկուած: Ծովակալը նայեցաւ սեղոնին. կարծես նստած էր աղջիկը իր դիմացը:

Մարդերուն դաղափա՛րը ... Լիան չէր հասկցեր իր բառերը. պիտի հասկնա՞ր այն օրը երբ իրեն դէմը պիտի տեսնէր տասներկու հրացանները. պիտի հասկնա՞ր որ այդ մարդերուն համար անօգուտ էր հրաւէրը իր տեղին:

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ 1917ԻՆ

— ·· —

1.

Մաթա Հարիի դատավարութիւնը պատերազմական առեանին կողմէ, Փարիզի մէջ, 1917ին, կրնայ միայն ամբողջացնել Լիան Մօնբլէլի պատկերը: Անկէ կը նմանի արուեստագէտին կողմէ՝ նկարուած դէմքի մը բիբերուն խորը նետուած բիծերուն, որոնք արտայայտութիւն կուտան դէմքին:

Պատերազմական խորհուրդի նախագահը չատ քիչ բան կրցաւ հասկնալ այդ աղջկան գաղտնիքներէն: Լիան բացատրութիւններ տուաւ մի-այն թշնամի ազրիւրներէ պարբերաբար իր ստացած դրամարներուն մասին:

Իր ձերբակալութենէն առաջ կատարուած քննութիւններէն հասկցուած էր որ պատերազմի սկիզբը երեսուն հազար մարք առած էր Պերլինի ոստիկանապետէն: Լիան խոստովանեցաւ այդ պարագան մխամիտ ձեւով մը:

— Եւ անշուշտ այդ դրամերը վճարուեցաւ ձեզի ի վարձատրութիւն այն ծառայութեանց զորս երբեւ լրտես պիտի կատարէիք, երբ Փարիզ եկաք 1914ին, ըսաւ նախագահը:

Լիան ղլուխը թօթուեց. կարծես սկսեր էր ձանձրանալ այդ հարցումներէն:

— Գերմանիայ մէջ ոստիկանութիւնը իրաւունք ունի դիտողութիւն ընելու փողոցէն անցնողներուն հագուստին կամ արդուզարդին: Ոստիկանապետը եկած էր այն համոզման թէ իմ հագուստներս անբաւական էին հանրութեան համար: Այդպէսով սկսաւ մեր բարեկամութիւնը:

Լիան այս վերջին նախադասութիւնը արտասանեց ժպիտով մը:

— Եւ երեսուն հազար մարքի փոխարէն դուք ստանձնեցիք յանձնարարութիւն մը դէպ ի Փարիզ. ձեզի տրուին նաեւ թիւ մը որով ծանօթ էիք Գերմանիոյ Գաղտնի Սպասարկութեանց գործակալներուն:

— Շատ ճիշդ է ձեր տեղեկութիւնը, ըսաւ Լիան հաճելի չէշտով մը. ճանչցուած էի թիւով մը. բայց այդ թիւը արուած էր ինծի որպէս ալ կանոն համար միայն, որպէսզի ես ալ ունենայի ծածկանուն մը:

— Ինչպէ՞ս հազար մարք ... ինչ առատաձեռն մարդ ...

— Եթէ պարոնը առատաձեռնութիւն կը նկատէ տասիկա, ըսելիք չունիմ: Բայց ո՛չ մէկ սէրհարթէա ստացաւելի փոքր գումար ընդունած եմ:

— Ո՞չ իսկ Փոն Թրէօմմէն...

— Ոչ իսկ անկէ ...

— Կը խոստովանի՞ք որ ձեր սիրահարն էր ան:

Լիան գլուխով հաստատական նշան մը ըրաւ: Երբ յիշեցին Տը Լաւան մը ըրաւ: Երբ յիշեցին Տը Լաւանն ալ, Լաւիէրքի կամ ուրիշներուն անունները, առանց այլ եւ այլի խոտորանեցաւ որ անոնք բոլորն ալ դած էին իր մտերիմ բարեկամները: Հաստատած էր որ այդ խոստովանութիւնը պիտի ըլլար իր պաշտպանողականը: Իր սիրային արկածներէն հեղինակութիւն եւ ուժ կը ներշնչէին իրեն. կրնայի՞ն ըսել որ անիկա ուած չէր այրերէն:

Թարգմ. Ժ. Մ.

(Շարունակելի)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ 3 ՄԱՐՏ 1933

3 Mars 1933

ՅԱՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2127 — Խմբագիրը՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԳԱՐՇԵԼԻ ՑՆԴԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Պատմական վիճաբանութիւնի մը, ապացուցանելու համար թէ Հայերը ոչ միայն... դպրեանալու պէտք չունէին, այլեւ կը վայելէին բարձր համբաւ եւ հեղինակութիւն՝ Հապէշիստանի մէջ, երբ դեռ դպրութիւն ալ չունէինք հոն:

1867ին, Երուսաղէմի Միաբանութենէն Սահակ արք. Բաբերդեան եւ Պոլսեցի Տիմոթէոս վրդ. Սափրիչեան Հապէշիստան կ'երթան մասնաւոր պաշտօնով մը:

Տիմոթէոս վրդ. Ինքն է որ կը պարզէ այդ առաքելութեան հանգամանքը, իր «Երկամեայ պանդխտութիւն ի Հապէշիստան» գրքին մէջ.

— «Հասպէշու Թէոդորոս թագաւորը Մուսավայի անգլ. հիւպատոսին հաղորդակ ու ինչ մը կծու խօսքերուն չկարենալով համբերել, որ իւր անճանաչութիւնը կը վիրաւորէր եւ թագաւորական պատիւը կ'անարգուէր, Մակոլիա անուանիկ եւ սեւացեալ լերան մէջ գինքը կ'արգիլէ ֆանի մը ընկերներովը, ոտքի երեք չորս տարիի չափ հոն մնացին: Անգղիոյ Տէրութիւնը թէեւ շատ ջանք ըրաւ, թէ դաղցրութեամբ եւ թէ ուրիշ զանազան միջոցներ ի գործ դնելով, այսուամենայնիւ չկրցաւ Թէոդորոսի անողոքելի սիրտը բաղցրացնելով՝ բանտարկելոց ազատութիւնը ձեռք բերել: Պոլսոյ անգղիական դեսպան վսեմափայլ Լորտ Էլճին, իմանալով թէ Ս. Երուսաղէմ բնակող Հապէշները Հայոց պատրիարքին իրաւասութեան տակ կը գտնուին, Ազգ. վարչութեան եւ պատրիարքարանի միջոցաւ կը խնդրէ Ամեն. Եսայի պատրիարքէն որ իւր կողմէն պատգամաւորութիւն մը յուղարկէ առ Թէոդորոս եւ Անգղիոյ հիւպատոսին եւ անոր ընկերաց ազատութիւնը խնդրէ: Սրբազան Հայրը առանց վայրկեան մը վարանելու, իւր տնօրէն խորհուրդը կազմել տալով՝ կ'որոշուի մէկ եպիսկոպոս եւ մէկ վարդապետ դրկելու»:

Պատուիրակութիւնը Պատրիարքէն կը առանայ ոչ միայն կոնդակ մը, իր ուղեւորութեան մասին, այլեւ խնդրագիր մը՝ ուղղուած կայսեր:

Դիմակաւոր «Աքսար»ը ո՞ր աղբիւրէն քաղեց իր տեղեկութիւնը՝ թէ «Հայերը ընդունեցին ղպտի դաւանանքը», որպէս զի «չհին բնիկներուն վտանգութիւնը»:

Այնքան տգէտ է այս թշուառականը, որ չի գիտեր թէ ղպտի քահանայ մը կրնայ հայ եպիսկոպոս կարել կամ մեռել թաղել — երբ հայ քահանայ չգտնուի — առանց զանոնք ղպտիացնելու: (Հապէշիստանի հայկական առաջին մատուռը բացուած է 1923ին. իսկ նոր եկեղեցի մը չհնուեցաւ քանի մը տարի առաջ, Ատիս – Ապէպայի մէջ):

Այս պարագան նորութիւն չէ ո՛ր եւ է դաղութի համար: Իսկ Հայ. եկեղեցին այնքան լայնամիտ է, որ փոխադարձաբար ինքն ալ կը կատարէ ուրիշ քրիստոնեաներու կրօնական արարողութիւնը, երբ քահանայ չկայ նոյն դաւանանքէն (յոյն, ղպտի, ասորի եւն.):

Երկկ, պատահաբար քաղուած թուանշաններով հաստատեցինք թէ հայ գաղթականները ինչքան անկախ եւ ազատական դիրք բռնած են Հապէշիստանի մէջ, բոլոր ճակատներուն վրայ: Ինչպէս չատ մը երկկրներու մէջ, միասին հաշուելով Թուրքիան ալ:

Կը հարցնենք հիմա, — Հայերը (եւ Յոյները) ի՞նչպէս կրնային հասնիլ այսպիսի դիրքի մը, վարկ եւ վստահութիւն շահիլ, մինչեւ պետական պաշտօններու բարձրանալ, երբ այնքան անզգամ էին որ, կ'ուրանային իրենց վստահուած աւանդներն իսկ, երբ կ'իւրացնէին «պարկերով ու բեռներով ոսկիներն ու թանկագին իրերը», — համաձայն «Աքսար»ի ցնդաբանութեան:

Սորընութեան ճախճախուտին մէջ խրելէ յետոյ, չեխական Թերթին անանուն աշխատակիցը անշուշտ կանգ չպիտի առնէր կէս ճամբան:

Եւ ահա մեւս գայլուկը, — «Իսկ վերջերս, երբ արդ հարստանալու այս ճամբաները այլ եւս անզօր դարձան, սկսան սեւամորթ — բնիկ ազդեցիկ իշխաններու ընծայաբերել իրենց կիները, աղջիկներն ու սիրուհիները»:

Տարակոյս չկայ որ «Աքսար»ը մասնագէտ մըն է կիրճ, աղջիկ եւ սիրուհի «ընծայաբերելու» այս արհեստին: Եւ կ'ուզէ իր պատկերին վրայ չաւելել դիմացինն ալ:

Այլապէս, ուրկէ՞ պիտի ցկնէր այս պոռնկագրութիւնը, որ կրնայ չատ – չատերուն յարմարիլ, բայց հեռուր կապ անգամ չունի ո՛չ հապէշահայ, ոչ ալ ուրիշ որ եւ է դաղութի հետ:

Իմացէք, անանո՛ւն Աքսար եւ դուք, խմբագրութիւն «Փոնտիչէրի Լիպր»ի որ անդիտակցաբար կ'արատաւորէք ձեր Թերթին էջերը, —

Այս ժողովուրդին զաւակները այնքան հեռու են «ընծայաբերման» գարշելի արհեստէն, որ, ամէնէն զարհուրելի պայմաններուն մէջ իսկ — լսե՞ր էք հայացիկ սարսափները — հայ կիներն ու աղջիկները կը նախընտրէին խումբ – խումբ ջուրը նետուիլ, փոխանակ «ընծայաբերուելու» եւ կեանք փրկելու:

Անորակելի սրիկաներ կրնան գտնուիլ ամէն ժողովուրդի մէջ ալ: Եւ աւելի չատ՝ «Աքսար»ներու հասարակութեան մէջ:

Այդ, ի՛նչքան իսկած պէտք է ըլլայ գրչի մարդ մը, այդպիսի ոճիր – արկածներ տանիլ կապելու համար ամբողջ հասարակութեան մը հետ: Այն ալ առանց մէկ հատիկ փաստ ունենալու:

Բայց, չզարմանանք: Ցնդապատում «Աքսար»ը նոյն իսկ Թուրքիոյ հայկական եւ յունական սարսափները կ'ուրանայ, առանց Փոքր Ասիայէն վտարումը վերագրելով ոչ թէ հալածանքի, այլ «իրենց գէշ նկարագրին»:

Ախտո՜ս որ այս բոլորը մրոտած են ազնիւ եւ բարեկամ ազգի մը, չեխական Թերթի մը էջերը...

Անշուշտ ազատ խաղի մը զոհ գացած է խմբագրութիւնը:

Եւ սակայն, կրնա՞յ ալ պարակել մեր կսկիծը:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԵՐԿԱԹԵԱՅ ԲՌՈՒՆՑՔԸ՝ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Orէ or կը սասկանան խաստիւնները

ՊԱՏԵՐԱԶՄ՝ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Երկաթեայ բռունցքը անողոք խստութեամբ կը գործէ Գերմանիոյ մէջ, խորհրդարանի հրկիզումէն ի վեր: Խստութիւնները օրէ օր կը սաստկանան մանաւանդ անոր համար որ, կիրակի օր պիտի կատարուին երեսփոխանական նոր ընտրութիւնները:

Ոստիկանութիւնը չուզեր ճշդիւ լուրեր տալ ձերբակալութեանց մասին. բայց իրազեկները կը պնդեն թէ միայն Պերլինի մէջ ձերբակալուած են վեց հարիւր հոգի, որոնց երկու հարիւրը վար դրուած են: Այս թիւէն դուրս կը մնան համայնավար բանուորները: Մասյդ տեղեկութիւններ չկան նաեւ զաւառներէն, ուր ոստիկանութիւնը կը գործէ համաձայն Պերլինէն տրուած հրահանգներուն: Ամբողջ Գերմանիոյ մէջ, չկայ քաղաք մը, որքան ալ փոքր ըլլայ, ուր ձերբակալութիւններ կատարուած չըլլան:

Միայն Պերլինի մէջ ոստիկանութիւնը փակեց երեք հարիւր դինեսուններ, որոնք ծանօթ էին իբրեւ համայնավարական հաւաքատեղիներ:

Կառավարութիւնը զօրաշարժի ենթարկած է նաեւ ճամբաներու պահակները, որոնց թիւը կը հասնի 40,000ի, եւ որոնց բաժնուած են հրացաններ եւ ռազմամթերք:

Այս պահակները ամենախիստ հրահանգներ ստացած են, երկաթուղիներու, կամուրջներու, դինուորական արհեստանոցներու պաշտպանութեան համար: Ամէնէն վտանգուած կէտերուն վրայ մանաւանդ պահակախումբեր դրուած են:

Արիւնալի դէպքեր ալ պակաս չեն, ձերբակալութեանց եւ խուզարկութեանց ընթացքին:

Շաբաթկարտի մէջ, խուզարկութեան ենթարկուեցաւ Վիւրթէնպէրգի եպիսկ. ժողովին չէնքը: Մանաւանդ խստութեամբ խուզարկուեցաւ այն սրահը ուր ընդհանրապէս կը հաւաքուին համայնավար երեսփոխանները: Ձերբակալուած երեսփոխանները արձակուեցան միայն խուզարկութեանց աւարտումէն յետոյ: Ոստիկանութիւնը կոխեց նաեւ համայնավարներու կուսակցական կեդրոնը:

Բաւէլի մէջ, հինգ համայնավար պաշտօնատարներ եւ ութ անդամներ ձերբակալուեցան: Այս առթիւ ոստիկանութիւնը գրաւեց նաեւ 450 քիլօ համայնավարական փաստաթուղթեր եւ 30,000 ընտրական յայտարարութիւններ դրս տպած էին ընկերվարականները: Ռոսթոքի մէջ ձերբակալուեցան 21 համայնավարներ, եւ գրաւման ենթարկուեցան կուսակցութեանց թերթերուն խմբագրատունները: Ուրիշ քաղաքներու մէջ ալ նոյն խստութիւնները:

Ընտրական պայքարին առթիւ, ձախակողմեան հոսանքներուն արգիլուած է յայտարարութիւններ փակցնել պատերուն վրայ, մինչդեռ աջակողմեան տարրերը ամէն ազատութիւն կը վայելեն: Եթէ ձախակողմեան յայտարարութիւն մը փակցուի, հակառակ դրուած արգելքին, հիթլէրականները անմիջապէս ազգայնական թռուցիկ մը կը փակցնեն:

Այս պայմաններուն մէջ, պէտք չէ զարմանալ, եթէ կիրակի օրուան ընտրութեանց մէջ չախչախիչ յաղթանակ չահին ազգայնականները: « Ազգային հակայեղափոխութիւնը սկսած է», կը գրէ Թերթ մը:

** Համպուրգի մէջ ձերբակալուեցան երեք համայնավարներ, որոնք այժմէն ամբաստանուած են դաւաճանութեամբ: Երեքին ալ վիճակը վտանգաւոր է, որովհետեւ նոր հրամանագիր մը, որ կը կոչուի « Դաւաճանութեան հրովարտակ», կ'ընդլայնէ այդ բառին իմաստը եւ մահապատիժ կը սպառնայ այդ մեղքով բռնուած ո եւ է անհատ:

Կամայականութիւնը այնքան յառաջ գացած է որ, ժողովրդական – ընտանեկան Թերթ մըն ալ արգիլուեցաւ եւ բոլոր օրինակները գրաւուեցան, առանց որ եւ է բացատրութեան: Հրատարակիչը հրեայ ընտանիք մըն է:

Նոր հրամանագիրը դատապարտութեան արժանի կը դտնէ նոր յանցանք մը որ մինչեւ հիմա չէր նախատեսուած: «Ով որ կը հաղորդէ կամ վէճի կ'ենթարկէ ճիշդ կամ սխալ տեղեկութիւններ որոնք պէտք է գաղտնի պահուին, կամ պէտք չէ որ օտար պետութեան մը ականջը հասնին, կը դատապարտուի տասը տարի թիւապարտութեան: Եթէ այդ լուրերը սուտ են, պատիժը կը վերածուի հինգ տարուան: Տժբանակիր աշխատանքի կը դատապարտուին նաեւ անոնք որ կը փորձեն իրենց պարտականութենէն չեղեցնել ոստիկանութիւնը եւ բանակը: Մէկէն երեք ամիս բանտարկութեան պիտի դատապարտուին անոնք որ ընդհանուր գործադուլ կը սարքեն կամ գործադուլի կը մղեն երկրին համար անհրաժեշտ հաստատութեան մը պաշտօնեաները:

** Անգլիոյ մէջ մատնոգութիւն կը տիրէ գերմանական դէպքերուն առթիւ:

Երեսփ. ժողովին մէջ, արտաքին նախարարը պատասխանելով հարցումի մը, յայտարարեց թէ կառավարութիւնը օրը օրին կը հետեւի դէպքերու ընթացքին եւ անհրաժեշտ չի դտներ գերմանական կառավարութեան ուշադրութիւնը յանձնել Անգլիոյ հպատակներուն կեանքի եւ գոյքերու ապահովութեան խնդիրը:

Ճափոնցիները գրաւեցին չինական բանակատեղին

Ճափոնական բանակը չարունակելով իր յառաջխաղացութիւնը դէպ ի ձէհոլ (հարաւային Մանչուրիա), բուռն կռիւ մը յետոյ գրաւեցին չինական ընդհ. բանակատեղին, որ կը գտնուի քաղաքէն 60 քիլոմեթր հեռու: Այս յաղթանակին շնորհիւ, ձէհոլի ամբողջ նահանգը չուտով պիտի անցնի ճափոնցիներուն ձեռքը:

Ճափոնական օդանաւերը ամբողջովին քանդեցին կարեւոր քաղաք մը: Զինապիները կը չարունակեն դիմադրել ուժգնօրէն: Եթէ յաղթուին, ճափոնցիներուն առջեւ պիտի բացուի Փէքինի ճամբան:

** Մարտ 6էն սկսեալ, Մուքտէնի անթելի կայանը պիտի արձանագրէ ձէհոլի ճակատամարտին տեսարանները: Մանաւանդ գործիքներով օժտուած օդանաւեր պիտի սաւառնին ռազմադաշտին վրայ, հետեւելով բոլոր գործողութիւններուն:

ՀՐԿԻԶԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ՏԵՂԱԻՈՐՈՒՄԸ

300 ԱՆԳՈՐԾՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾ ՃԱՐՈՒԱԾ

Վերջին լուրերու համաձայն Պէյրութի մէջ կազմուած համագգային խնամատարութիւնը յաջողած է 2—3 ամսուան համար գործ ճարել 300 հայ գործազուրկներու: Պուրճ Համուտի կառավարութիւնը ճամբաներ շինել պիտի տայ եւ 6000 ոսկի վարկ յատկացուցած է: Խնամատարութիւնն ալ որոշած է իր կողմէ 1500 ոսկի յատկացնել այդ գումարին վրայ, պայմանով որ հայ բանուորներ աշխատցնեն:

Խնամատարութիւնը դիմած է ուրիշ բազմաթիւ հաստատութեանց, գործ ճարելու համար:

Այս առթիւ, «Ազդակ» հետեւեալ ազդարարութիւնը կ'ուղղէ, իմացած ըլլալով թէ հատուցում պիտի ըլլայ ադէտեալներուն, կամ թէ շուտով ներգաղթ պիտի կազմակերպուի:

— Մի մոռնաք, հայրենակիցներ, նաեւ, որ բացառիկ վիճակ մը ունինք մեր: Մեր իւրաքանչիւր բայլը չափեր եւ մեր շարժումներուն չափ ու սահմ դնենք: Տեղական եւ հովանաւոր իշխանութեանց համակրանքն ու վստահութիւնը չկորսնցնելու համար չափազանց ուշադիր եւ շրջահայեաց պէտք է ըլլանք: Հովանաւոր պետութեան անհանոյ ձեռնարկ մը կամ շարժում մը, կրնայ վտանգաւոր ըլլալ մեզ համար. պէտք չէ մոռնալ որ հովանաւորեալ երկիրներու մէջ գտնուող 120,000 հայութիւնը իր հանգիստն ու ապահովութիւնը կը պարտի հովանաւոր եւ տեղական իշխանութեանց եւ տեղացի ժողովուրդներու, հետեւաբար անխոհեմ ընթացքի մը մէջ գտնուելով պէտք չէ վտանգենք այդ հանգիստը:

Ինչպէս ըսինք, բացառիկ վիճակի մը մէջ կը գտնուինք եւ շատ դժուարին պայմաններով շրջապատուած ենք: Անհեթեթ, չմտածուած դիմում մը կամ առաջարկ, կասկածի կ'ենթարկէ մեր հաւատարմութիւնն ու անկեղծութիւնը: Այդ պատճառաւ ալ, պէտք է հետեւինք նամատար մարմնի խոհեմ կարգադրութեանց եւ ձեռնարկներուն:

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՊԷՅՐՈՒԹ ԻՐ 4,000 ՀՐԿԻԶԵԱԼՆԵՐՈՒՆ

12րդ ՑԱՆԿ

	Ֆր.
Վարդանեան (Մարսէյլ)	30
Յովհ. Պիլիմճեան, Ռ.Վահէ ..	10
Շավիլէն Պետեան ընտանիքը՝ իրենց հօր՝ Նշան Պետեանի մահուան առթիւ	100
Լեւոն Պետեան (6 տարեկան) իր գանձանակի դրամը.....	25
Խաչատուր Գէորգեան (Լիվրփուլ)	8
Լեւոն Իլպիգեան, Սէթիֆ	50
Գումար	223
Մարտ 2ի դումարը	2843
ԸՆԴԱՄ. ԳՈՒՄԱՐ	3066

Տագնապը կը ծաւալի Ամերիկայի մէջ

42 ՄԻԼԻՈՆ ՏՈԼԱՐԻ ԴԻՄԱՑ ՄԻԱՅՆ ՀԻՆԳ ՄԻԼԻՈՆ

Վերջին լուրերու համաձայն, վճարումներու յետաձգման չարժումը կը ծաւալի ամբողջ Մ. Նահանգներուն մէջ: Ուրիշ երկու նահանգներու, Թէնէսիի եւ Քենթըքիի մէջ ալ, կառավարիչները որոշեցին մինչեւ երկուշաբթի փակել դրամատուները: Մէրիլէնտի նահանգին մէջ մէկ օր ալ երկարաձգուեցաւ մարաթոնիմը: Վերծինիոյ երեսփ. ժողովը օրէնք մը քուէարկեց, որով կառավարիչին արտօնութիւն կուտայ ի հարկին մարաթոնիմ հռչակելու: Նոյն դրութիւնը կը քննուի Նեվատայի մէջ:

Այս չարժումը մեծ մտահոգութիւն կը պատճառէ: Նախագահ Րուզվելթ ժամէ ժամ տեղեկութիւն կը առնայ կացութեան մասին, ի զուր դարման փնտռելով:

Շատ մը քաղաքներու մէջ դրամատուները աւանդ ձգուած դրամներուն հազիւ հարիւրին 5—10ը կրնան վճարել: Հաշիւ եղած է թէ 42 միլիառ տոլարի աւանդ կը գտնուի դրամատուներուն մէջ, իսկ ատոր դիմաց արտադրելի՝ միայն հինգ միլիառ տոլար:

Բոլորն ալ կը վախնան որ ահռելի խուճապ մը ծագի, եթէ մարաթոնիմը ընդհանրանայ: Այդ էն կասկածոտները սկսած են ոսկի քաշել իրենց թղթադրամներուն տեղ:

Այս առթիւ մեղադրանքներ կ'ըլլան Անգլիոյ դէմ, որ ազդանշանը տուած է ոսկի քաշելու:

Ուշադրաւ է որ, Փարիզի սակարանին մէջ անգլիականը այժմ աւելի մաուր է քան տոլարը:

Թրանսպայի ընկերվարականներուն ներքին տագնապը

Ինչպէս գրած էինք, առջի օր հրաժարական տուաւ երեսփ. ժողովի ընկերվարական խմբակցութեան նախագահը, Պ. Լէոն Պլում, Պ. Վէնսան Օրիօլի հետ:

Իր հրաժարագրին մէջ, Պ. Պլում կը բացատրէ թէ աւելի քան մէկ ամիսէ ի վեր վէճի մէջ էր խմբակցութեան մեծամասնութեան հետ: Առաջինյ ելմտացոյցին քուէարկութեան առեն, քան ընկերվարական երեսփոխանները բաժնուելով իրենց ընկերներէն, դէմ քուէարկած էին պաշտօնեաներու թոշակներու կրճատման բանաձեւին, մինչդեռ Պ. Պլում թեր քուէարկած էր:

Վէճը սաստկացած ըլլալով, որոշուած է ժողովի հրաւիրել ազգային խորհուրդը, յետոյ արտակարգ ընդհ. ժողով դումարել, միանգամ ընդ միշտ ճըշդելու համար օրէնսդիր իշխանութեան մասնակցելու կամ չմասնակցելու խնդիրը: Երեսփ. ժողովի խմբակցութեան մեծ մասը կուսակից է մասնակցութեան, բայց փոքրամասնութիւնը եւ կուսակցութեան վարիչ մարմինը կ'ուզեն հաստատիլ մնալ նախորդ բանաձեւին:

Պ. Փոլ Ֆոռ, կուսակցութեան ընդհ. քարտուղարը, անհրաժեշտ կը դտնէ արտակարգ համագումար մը: «Այժմ խօսքը կը պատկանի մեր կազմակերպութեան 135,000 անդամներուն: Բոլորս ալ հանդիսաւորապէս խոստանանք լսել զանոնք եւ հնազանդիլ անոնց»:

Երեկ գիշերացիներէն կ'ուզէին, Այսօր իրենք կը բաժնեն

Խորհրդային իշխանութիւնը վերի վայր չըրջեց իր արմատիկ քաղաքականութիւնը, 1933ի գարնան համար, առ այժմ նկատի ունենալով միայն Ուկրայնան եւ հիւսիսային կովկասը:

Մոլոտովի եւ Ստալինի ստորագրութեամբ հրամանագիր մը կը խոստանայ թէ այդ երկու շրջանները բաւարար արմատիք չունին, իրրեւ հետեւանք

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Ա ու է ոչ ոքին թույլ չտվող ուժգնությամբ։ Ես ինձ զգում էի ինչպես ծովի մեջ ընկած մի մարդ, որ ոչ մի կերպ չի կարողանում ազատվել ալիքների ուժգին հարվածներից։

ԶԱՅՆԵՐ ԳԱԻԱՌԷՆ

Քղեցիներու խնջոյքը

ՍԱՆԹ ԷՔԻԷՆ, 27 փետր. (Յառաջ). Քղեի Հայր. Միութիւնը, որ նպատակ ունի վառ պահել ցանկալի Քղեի լաւ եւ սիրալիր բարքերն ու սովորութիւնները, բարեկենդանի առիթը խնջոյք մը կը սարքած էր, որ շատ ուրախ եւ յաջող անցաւ:

Ներկայ էին Միութեան բոլոր անդամները եւ անդամուհիները իրենց ամուսիններն ու կայտառ փոքրիկներով:

Հրաւիրեալները հավաքուած, առեղծուածալուրախ մթնոլորտ մը, որ տեւեց մինչեւ առաւօտ: Երբ լուացաւ, հրաւիրեալները դեռ կը դժկամակէին բաժնուիլ այդ խիտ ցանկալի մթնոլորտէն:

Օրուան ոճէն առիթ, Քղեցի մը հակիրճ խօսքերով բացատրեց Բարեկենդանի պատմական նշանակութիւնը եւ անոր ուրախ աղդեցութիւնը: Մասնաւորելով իր խօսքը Քղեցիներու բարեկենդանական խրախճանքներուն, խաղերուն եւ կերուխումին, պատմեց, թէ առաջ իրենց պարերը ինչքան ցնծութեամբ եւ խանդավառութեամբ կը դիմաւորէին Բարեկենդանը՝ երգ ու պարի եւ ցնծութեան մեծ ոճը: «Բարեկենդանը, իր Վարդանանցով, ամէնէն նուիրական եւ մեծ ոճնն էր՝ Քղեցիներու համար: Բարեկենդանի օրերուն՝ եթէ Քղեցի մը ուրախ չպտտմտղուէր եւ կերուխումին չմասնակցէր, կ'ըսէին.

— Ազա՛ր, Աստու տուած օրդ օ՞րի տեւ կ'ինես. կե՛ր, խմա՛, քէֆ էրա՛ կըր մեղք գործած ըլլիս, (Մեծ – Պահքին ակնարկելով) էտաղդ յետո՛ւն օր ունիս՝ ապաշխարանք ընելու: Մեղք ա, Բարկիտանդ հարամ մի՛ ընէ»:

Այս խօսքերէն յետոյ, ներկաներն ալ աւելի խանդավառութեամբ նուիրուեցան խրախճանքին: Երգեր, արտասանութիւններ, բաժակաճառեր: Քղքզալիր պատմութիւններ, փոխադարձ, մէկ – մէկու կը յաջորդէին:

Մինչդարձներուն, Պ. Գ. Իշխանեանն ու Պ. Մ. Թոսունեանը ջութակով եւ ուտով զեղեցիկ կտորներ կը նուագէին: Երկու Քղեցիներ անձնական ապդնուէն առնուած «Քնթէգղի» մը խաղալով՝ խնդացուցին ներկաները. իսկ զեղջուկ տարազով՝ սիրելիները՝ Ա. Շանոյեան եւ Ս. Թոսունեան «Քեզդառու աղջիկ» ժողովրդային սիրերգը խաղացին երգելով, որ չա՛տ յաջող անցաւ:

Վերջապէս Պ. Գ. Սեդրակեանը խիտ պատիժներով կը սպառնար, երբ տեսնէր որ մէկը դասերը չէ լեցուցեր կամ մաածկոտ է: Շարունակ կը կրկնէր. — «Ուրախ եղէք, քէֆ ըրէ՛ք, բայց մեղք գործած ըլլիս, (Մեծ – Պահքին ակնարկելով) էտաղդ յետո՛ւն օր ունիս՝ ապաշխարանք ընելու: Մեղք ա, Բարկիտանդ հարամ մի՛ ընէ»:

Այս խօսքերէն յետոյ, ներկաներն ալ աւելի խանդավառութեամբ նուիրուեցան խրախճանքին: Երգեր, արտասանութիւններ, բաժակաճառեր: Քղքզալիր պատմութիւններ, փոխադարձ, մէկ – մէկու կը յաջորդէին:

Մինչդարձներուն, Պ. Գ. Իշխանեանն ու Պ. Մ. Թոսունեանը ջութակով եւ ուտով զեղեցիկ կտորներ կը նուագէին: Երկու Քղեցիներ անձնական ապդնուէն առնուած «Քնթէգղի» մը խաղալով՝ խնդացուցին ներկաները. իսկ զեղջուկ տարազով՝ սիրելիները՝ Ա. Շանոյեան եւ Ս. Թոսունեան «Քեզդառու աղջիկ» ժողովրդային սիրերգը խաղացին երգելով, որ չա՛տ յաջող անցաւ:

Ներկայ էին Միութեան բոլոր անդամները եւ անդամուհիները իրենց զաւակները եւ անոնց մանկապարտէզ կրթասէր տիկինները:

Հրաւէրները հաղիւ հասած, առեղծուածալուրախ մթնոլորտ մը, որ տեւեց մինչեւ առաւօտ: Երբ լուացաւ, հրաւիրեալները դեռ կը զժկամակէին բաժնուիլ այդ խիտ ցանկալի մթնոլորտէն:

Օրուան ոճէն առիթ, Քղեցի մը հակիրճ խօսքերով բացատրեց Բարեկենդանի պատմական նշանակութիւնը եւ անոր ուրախ ազդեցութիւնը: Մասնաւորելով իր խօսքը Քղեցիներու բարեկենդանական խրախճանքներուն, խաղերուն եւ կերուխումին, պատմեց, թէ առաջ իրենց պարերը ինչքան ցնծութեամբ եւ խանդավառութեամբ կը դիմաւորէին Բարեկենդանը՝ երգ ու պարի եւ ցնծութեան մեծ ոճը: «Բարեկենդանը, իր Վարդանանցով, ամէնէն նուիրական եւ մեծ ոճնն էր՝ Քղեցիներու համար: Բարեկենդանի օրերուն՝ եթէ Քղեցի մը ուրախ չպտտմտղուէր եւ կերուխումին չմասնակցէր, կ'ըսէին.

— Ազա՛ր, Աստու տուած օրդ օ՞րի տեւ կ'ինես. կե՛ր, խմա՛, քէֆ ըրա՛ կըր մեղք գործած ըլլիս, (Մեծ – Պահքին ակնարկելով) էտաղդ յետո՛ւն օր ունիս՝ ապաշխարանք ընելու: Մեղք ա, Բարկիտանդ հարամ մի՛ ընէ»:

Այս խօսքերէն յետոյ, ներկաներն ալ աւելի խանդավառութեամբ նուիրուեցան խրախճանքին: Երգեր, արտասանութիւններ, բաժակաճառեր: Քղքզալիր պատմութիւններ, փոխադարձ, մէկ – մէկու կը յաջորդէին:

Մինչդարձներուն, Պ. Գ. Իշխանեանն ու Պ. Մ. Թոսունեանը ջութակով եւ ուտով զեղեցիկ կտորներ կը նուագէին: Երկու Քղեցիներ անձնական ապդնուէն առնուած «Քնթէգղի» մը խաղալով՝ խնդացուցին ներկաները. իսկ զեղջուկ տարազով՝ սիրելիները՝ Ա. Շանոյեան եւ Ս. Թոսունեան «Քեզդառու աղջիկ» ժողովրդային սիրերգը խաղացին երգելով, որ չա՛տ յաջող անցաւ:

Ներկայ էին Միութեան բոլոր անդամները եւ անդամուհիները իրենց զաւակները եւ անոնց մանկապարտէզ կրթասէր տիկինները:

Հրաւէրները հաղիւ հասած, առեղծուածալուրախ մթնոլորտ մը, որ տեւեց մինչեւ առաւօտ: Երբ լուացաւ, հրաւիրեալները դեռ կը զժկամակէին բաժնուիլ այդ խիտ ցանկալի մթնոլորտէն:

Օրուան ոճէն առիթ, Քղեցի մը հակիրճ խօսքերով բացատրեց Բարեկենդանի պատմական նշանակութիւնը եւ անոր ուրախ ազդեցութիւնը: Մասնաւորելով իր խօսքը Քղեցիներու բարեկենդանական խրախճանքներուն, խաղերուն եւ կերուխումին, պատմեց, թէ առաջ իրենց պարերը ինչքան ցնծութեամբ եւ խանդավառութեամբ կը դիմաւորէին Բարեկենդանը՝ երգ ու պարի եւ ցնծութեան մեծ ոճը: «Բարեկենդանը, իր Վարդանանցով, ամէնէն նուիրական եւ մեծ ոճնն էր՝ Քղեցիներու համար: Բարեկենդանի օրերուն՝ եթէ Քղեցի մը ուրախ չպտտմտղուէր եւ կերուխումին չմասնակցէր, կ'ըսէին.

— Ազա՛ր, Աստու տուած օրդ օ՞րի տեւ կ'ինես. կե՛ր, խմա՛, քէֆ է

1932ի հունձքի ձախողման, եւ թէ կառավարութիւնը որոշած է 600,000 ֆրան սերմնացու բաշխել անոնց, պետական մթերանոցներէն։

Այս կարգադրութեամբ, չեղեալ կը համարուի անցեալ սեպտեմբերի հրամանագիրը, որ նմանապէս առարգրուած էր Մոլոտովի եւ Սաալինի կողմէ եւ որ կը յայտարարէր թէ արմտիքի հունձքը գոհացուցիչ է ամէն տեղ, թէ կառավարութիւնը սերմնացու չպիտի տայ ո՛ր եւ է պետական կամ հասարակական տնտեսութեան, 1932—33ի գարնանացանին համար եւն.։ Այս հրամանագրին վրայ, բուռն պայքարի մը ձեռնարկեցին «հարուածային վաշտերը», Ուկրայնայի եւ հիւսիսային կովկասի մէջ, արմտիք հասարելու համար, բայց մասնուհան ծանր ձախողանքի մը։ Յետոյ պատժական վաշտեր հրացանի բռնեցին իրենց թէ կազմակերպուած «սաբոթաժ»ի վարիչները, նոյնիսկ համայնավարներ, ամբողջ գիւղեր տեղահան ըրին եւ բնակիչները հեռաւոր վայրեր աքսորեցին։ Այս պայքարը չարունակուեցաւ ամբողջ դեկտեմբեր, յունուար եւ փետրուար ամիսներու ընթացքին, եւ ահաւասիկ նոր նահանջ մը։

Ց.

Հ. Դ.

Փարիզ եւ արուարձաններ

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

կազմակերպուած *ԻՄԻ-ԼԷՄՈՒԼԻՆՈՅԻ* վարժարան խումբիկովմէ, այսօր Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Ակումբին մէջ, 245, rue J. J. Rousseau։ կը խօսիըննկեր *ԱՇՈՏ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ*, կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները։

ԱՌՆՈՒՎԻԼԻ «Ռազմիկ» խումբի ժողովը այսօր Ուրբաթ երեկոյ ընկեր Յ. Գուճիկեանի բնակարանը։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՀՐԱՉԵԱՆ խումբի ժողովը յառաջիկայ Երեքշաբթի երեկոյ, ժամը 8.30ին, 32, Ave. des Gobelins-ի սրճարանին վերնայարկը։ Կարեւոր օրակարգ։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

ԿՐԻՍՏԱՓՈՐ խումբի ժողովը յառաջիկայ Չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին 32, Ave. des Gobelins-ի սրճարանին վերնայարկը։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

Գաւառ

ՊՈՒՎՎԱՐ ՕՏՏՕԻ (Մարսէյլ) Հ. Յ. Դ. «Վռամեան» ենթակոմիտէն ամիսպօղաբար ժողովի կը հրաւիրէ ՀՐԱՅՐ, ՄՈՒՐԱՏ, ԳԱՅԼ ՎԱՀԱՆ եւ ԿԱՅԾԱԿ ԱՌԱՔԵԼ խումբերը այս Կիրակի ժամը 3ին սովորական հաւաքատեղին։ Ներկայանալ անդամատետրով։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։

ՄԱՐՍԻԼՅԻ Հ. Յ. Դ. «ԸՆԿԵՐ ԿԱՐՕ» խումբի ընկերական ժողովը այս Կիրակի երեկոյ ժամը 6ին Օթել Թէրմինիսի սրահը։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

ՎԻՆՆիի Հ. Յ. Դ. «Ալպատաժ» խումբի ժողովը տեղի կ'ունենայ այսօր Ուրբաթ երեկոյ ժամը 7ին ընկեր Ոսկիան Լուսարեւեանի բնակարանին մէջ։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

ՍԻՆ ՄԱՐԿՐԻԹի (Մարսէյլ) «Համազասպ» ենթակոմիտէի ընդհանուր ընկերական ժողովը այս Կիրակի առաւօտ ժամը 8.30ին որոշեալ հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ։ Ներկայանալ անդամատետրով։ Բացակաները նկատի պիտի առնուին։

«ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18»Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

Առնուվիլ-լէ-Կոնէսի մէջ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. ՀՐԱՅՐ եւ ՌԱԶՄԻԿ խումբերու
ՎԱՂԸ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 9ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐ
Պ. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆի **Etoile Bleue** *սրճարանին մէջ,* 121, Ave. de l'Union
կը նախագահէ ընկ. **Ա. ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ** կը խօսի ընկ. **ՆԺԴԵՀ**
Գեղարուեստական բաժին։ Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։

Լա-Միօթայի մէջ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. ԽԱԺԱԿ ԽՈՒՄԲի
եւ հովանաւորութեամբ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ
ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ, ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ, ԺԱՄԸ 2.30ԷՆ
Գեղարուեստական բաժին։ Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։

ՑԵՏԱՋԳՈՒԱԾ Է *ԴԱՄԲԱՆԸՐ ՅՐԻՋի Ս. Կարապետ մատրան մանկապարտէզի հանդէսը, որ տեղի պիտի ունենար Մարտ 5ին, յետաձգուած է Մարտ 12ին։*

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e) Le Gérant : H. STEPHAN

ԵՐԵԿՈՅԹ — ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ *ԵՓՐԱՏ* ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ
ՎԱՂԸ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՌԱՒՕՏ

Սալ Լիւսիէնի շէնք սրահին մէջ,
13, Rue d'Issy, Billancourt

Հովանաւորութեամբ իսիի Քաղաքապետ՝ Պ. ՕՏԷՆի

կը խօսի Պ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

կը մասնակցին *ԵՓՐԱՏ* նուագախումբը՝ ղեկավարութեամբ Պ. *Տ. ՕՀՈՍԵԱՆի*, տիկին *Զ. ՏԷՐՏԷՐԵԱՆ* (երգ.), Պ. *Օ. ԻՓԻՒՃԵԱՆ* (ջութակ), Պ. *Ա. ՊԱԼԵԱՆ* (ֆլիւթ), Պ. *Ռ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ* (աքօրտէոն), Պ. *ՀԱՊԷՇԵԱՆ* (արտասանութիւն), Պ. *ՀԱՆՏԱԼԵԱՆ* եւ *Ս. ԿԻՒԼԵԱՆ* (երգ.), Պ. *ՊԱԼԵԱՆ* (կովկասեան պար)։

Կը ներկայացուի զաւեշտ մը՝ ղեկավարութեամբ Պ. *ՀԱՊԷՇԵԱՆի*։

Կէս գիշերէն վերջ եւրոպական եւ հայկական պարեր։

Իսի լէ Մուլինօի ծանօթ ֆացագործ-անուշավաճառը՝ Պ. *ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ* ստանձնած է պիւֆէն, ուր պիտի գտնէք մասնաւոր խնամքով պատրաստուած *չահմէչիհն* պանիրով, *պուղաչայ* եւ ամէն տեսակ արեւելեան անուշեղէններ՝ ժողովրդական գիներով։

Այս ֆանդէսին կը հրաւիրուին բոլոր անոնք, որ կը սիրեն հայ նուագը եւ կ'ուզեն քաջալերել *ԵՓՐԱՏ* նուագախումբը։

Մուտք **5** *ֆրանք։* *Պիւֆէ ժողովրդական գիներով։*

Հաղորդակց. *Փօրթ Վէրսայլէն հանրակառք* 23 *և իջնել* Point du Jour

Հասցէին կէսը պիտի յատկացուի Պէյրութի աղէտեալներուն։

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած՝ ՍԻՆ ԿՐԱՍԻԷՆի ԱՆԱՐԱՏ ՅՂՈՒԹԵԱՆ
ՔԵՐԾ ՈՐԲՈՒՀԻՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ
ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ, ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ, ԺԱՄԸ ՅԻՇՏ 3ԻՆ
Մուրատեան վարժարանի Պէշիկթաշլեան թատերասրահին մէջ
26, Rue Troyon, Sèvres
Կը նախագահէ՝ Պ. ԳԱԲՐԻԷԼ ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆ
Բացման խօսք՝ ԴԵՐ. ՊԵՏՐՈՍ Ծ. Վ. ՔԷՏԻՃԵԱՆԷ
Համերգ՝ ղեկավարութեամբ փրոֆ. *Գ. ԱԼԷՄՇԱՀի*
Կը ներկայացուի՝ *ԵՕԹԸ ԽԵՆԹԵՐԸ* (զաւեշտ)
ՄՈՒՏՔ՝ 10 *ՖՐԱՆՔ*

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Փարիզի ժասնաճիւղին ընդհ. ժողովը այսօր Ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին Ֆլորիթայի վերնայարկը։ Կարեւոր օրակարգ Անդամներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ։

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ կաթի վարժութիւն ունեցող գործաւորուհիներ։ Դիմել՝ տիկ. *ՎԱՐՍԵՆԻԿ ՓԱՓԱԶԵԱՆի*, *14*, Passage de Puebla, փարիզ (*19*), մէթրօ՝ Bolivar եւ Combat։

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

— Բղխի Ազրակ գիւղէն Մարիամ Պետրոսեան կը փնտռէ իր որդին՝ Սարգիս Պետրոսեան, 23 տարեկան, հօր անուն՝ Գրիգոր, մեծ եղբօր անունը՝ Կարապետ (այժմ Ամերիկա), քրոջ անունը՝ Սիրանոյշ։ 1926ին պէյրութէն եկած է Մարսէյլ։ 1931ին այդեկութքի ատեն կը գտնուէր հետեւեալ հասցէին՝ chez Mr. Pasquet, rue de la Mare, La Besse, Pallissy-Rachelle (Ch. Inf.)։ *Իր մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝ իր մօր եւ քրոջ որոնք կը բնակին Մարսէյլ։ Հասցէ՝* Aram Meguerditchian, Travers Cabucelle, Campagne Nègre No. 9. Marseille։

ՅԱՆՈՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՅԹԻ

—·—

Փարիզի Շարաւային Շրջանի «Ցառաջդիմասիրաց» Միութեան «Կաղանդչէք»ի հանգանակութեան Բ. ցանկը։

Կ. Կարինեան, Մ. Գրիգորեան, Գ. Սրապեան, Յ. Զրկըրկանեան, Ա. Զատէեան, Յ. Զաւրքքեարեան 20-ական ֆրանք։ Ա. Իզգրանեան եւ Մ. Աբրահամեան 15ական ֆրանք։ Շահուկեան, Պօղոսեան, Թէքէրճեան, Գ. Դերձակեան, Ե. Յովսէփեան, Տ. Թեւանեան, Պ. Կարապետեան, Մարկարենց Զատիկեան, Աճէմեան, Գ. Սիմօնեան, Նիկողոսեան, Օ. Զատէեան, Յ. Տէմիրճեան, Նաւասարդեան 10ական ֆրանք։ Պօտուրեան, Օ. Մելքոնեան, Գալֆայեան, Ոսն, Կարապետեան, Ապաճեան, Ա. Յակոբեան, Ա. Յովհաննէսեան, Մ. Յովհաննէսեան, Ա. Գալիկեան Բ. Տօնիկեան, Կարօ, Շահպազեան, Պօտուրեան, Տակառեան, Կ. Պետրոսեան 5ական ֆրանք։ Զարշաֆեան 2 ֆրանք։ Հանգանակութեան ընդհ. գումարը՝ 783 ֆրանք։

× *Շնորհակալութեամբ ստացած ենք նաեւ 25 ֆրանք Պ. Մ. Ալթունեանէ՝ փոխան ծաղկեպսակի, Պ. Թօփալեանի մահուան առթիւ եւ Պ. Ա. Զատէեանի դպրոցին համար նուիրած վառարանը։*

Վարչութիւն

Ա.Ո. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ
ԱՊՐԻԼ ՏԱՄՆԸՄԷԿի ԱԶԳ. ՏՕՆԸ
ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ, 23 ԱՊՐԻԼ, ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 9ԻՆ
ՍԱԼ ԿԱՎՈՅԻ ՄԷՋ

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ
ՍԻԹԷ ՄԱՐԳԱՆՏ (ԹՈՒԿԱՑ)
32, Rue CHAZELLES, PARIS (17)
Métro: Monceau, Courcelles, Malesherbes եւ **Wagram**
Téléphone: WAGRAM 98-87
ՏԱԿԱՒԻՆ ԿԱՐՁՈՒՈ ԵՆ ֆացագործի, կաճնաւաճառի (*քրէմըրի*), ձկնավաճառի, պտղավաճառի, չոր բանջարեղէններու, ֆաւեղէնի եւ որսի թռչուններու, գինիի եւ լիքէօրի, ներկարարի (*թէնթիւրըրի*) խանութներ։ *Մանրամասնութեանց համար դիմել տեղւոյն վրայ։*

ՏՕՔԹ. ՋԵՆՕՔ
5, Rue MAUBEUGE, Paris (9)
Tél. Lamartine 83-87
Métro: N. D. de Lorette, Pelletier, Cadet
Autobus: Carrefour de Châteaudun
Մասնագէտ ներքին, ջղային, մորթի եւ գեղերու հիւանդութեանց
Ընդունելութեան ժամը՝ **3—8**։

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան **ՖԼՕՐԻԱ**
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52-73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՄԱՐՇԷՃԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ
TRICOTS KÉBABDJIAN
կեդրոնատեղին եւ գործարանը **20, rue de Bezons, Courbevoie:** մեծաքանակ վաճառում, **L. Chirianի**
գուլպայի վաճառատան մէջ **29, rue Ste. Apolline, Paris.**
Մէթրօ St Denis, rue d'Aboukir։ *Անմրցելի գիներ եւ ճոխ մթերք։*
Ձեր շահը կը պահանջէ որ ուղղակի արտադրողէն գնէք։

E. TER-MINASSIAN
Export und import, Komissionen und Vertretungen
Ցանկն կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը հում նիւթերու (չոր պտուղ, ադիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը գարձեալ Գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու։
կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց։
Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30, Allemagne.

ՅԱՌԱՋ» ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ
Պաւնէօ-Քաշանի մէջ
ԵՐՈՒԱՆԴ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆԻ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ
12 rue Mme. Curie (Bagneux)

Իսի լէ Մուլինոյի մէջ
Aslanian ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
39bis, Rue de la Défense

Բրէվիլ-Պաէթրի մէջ
ՍԵԴՐԱԿ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆԻ ՍՐՃԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ
2bis rue Blanqui

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ 1917ԻՆ

Փոխունէն ալ այդ կեցուածքը ունեցաւ իր զաւակներուն առջեւ. մեկացուց կուրծքը, ցոյց տուաւ անոր գեղեցկութիւնը եւ ազատ արձակուեցաւ։ Լիան կը հաւատար որ ինքն ալ անպարտ պիտի արձակուէր այդ դատավարութեան մէջ։ Այլեր էին կեցած իր դիմացը. կը ճանչնար անոնց հոգին։ Ցուսախար եղած էր միայն մէկ անգամ. անգլիացի ծովակալը խախտած էր իր հաւատքը. բայց չուտով կազդուրուած էր Մաուրիս վերադարձին։ Լափէյք՝ Ֆրանսայի Գաղտնի Սպասարկութեան գլխաւոր նեցուկներէն մէկը որմէ չատ բաներ սորված էր ինք, անձնաւորէ եղած էր հիմա իրեն։ Անոր խօսքերուն եւ նըւիրումին վստահելով էր որ եկեր էր Փարիզ, հակառակ ծովակալին ազդարարութեան։ Լիան ինքզինքը կը նըւաստէր վտանգէ զերծ։ Անվրդով ու ինքնավստահ երեւոյթով մըն է որ կը դիմաւորէր այժմ այս ամբաստանութիւնը. թող հասկնան որ սիրուած էր։

Տարօրէն սկիզբը իր ընդհատուած ճամբորդութեան մասին եղած հարցումներուն, պատասխանից այնպէս ինչպէս պատասխանած էր Լոնտոնի Ոստիկանական Տեսչութեան մէջ։ Աղջիկ մը ունէր. սիրահարներ ունեցած ըլլալու իրողութիւն մեղսցուցած չէր մայրական սէրը իր կուրծքին տակ. իր ձայնին խանդակաթ ու զուարթուրտ չեչոը զգաստիարը կուտար այդ զգացումին։

— Եւ բոլոր այս սիրահարներէն անչուշտ մեկուկը խոստովանութիւններ ալ լսած էք, հարցուց նախագահը։

— Անշուշտ։

— Անոնք խոսած են հարկաւ ձեզի պատերազմին մասուցած իրենց ծառայութիւններուն մասին։

— Երեկմարդիկ արամադիր են միշտ խօսելու իրենց ըրածներուն մասին այն կիներուն դէմ կը սիրեն։

— Թերեւս դուք փորձած էք երբեմըն ստիպողաբար փըցնել այդ խոստովանութիւնները։

— Երբեք. Երեկմարդը կը պարծենայ անպատճառ, չատ անգամ եթէ պարծենալու բան չունի։

Անկասկած խորհեցաւ Ձորճի մասին, երբ աւելցուց հետեւեալ բառերը։

— Ցաճախ երբ կը խօսէին միս չհետաքրքրող նիւթերու մասին, մերժած եմ մտիկ ընել. չեմ հետաքրքրուած թէ ինչեր տեղի կ'ունենային ճակատը. ես զինուոր չեմ. չեմ սիրեր այս պատերազմը։

— Տը Լոռան խօսեցա՞ւ ձեզի Գերմանիոյ վրայ կատարուելիք օդային յարձակումներուն մասին։

— Կարելի է որ խօսած ըլլայ։

— Ցարձակումներէն առա՞ջ ...

— Հաւանական է. երբ Երեկմարդը թիւերուդ մէջ է, անիկա կը խօսի քեզի շատ մը բաներու մասին, կը խօսի առանց մտածելու. ամէն անգամ չես լսեր, կը հասկնաս։

Լիան շատ լաւ գիտէր որ վինքը դատողները իրենք ալ հասկցած էին հարցաքննութեանց սկիզբէն ի վեր, որ ապացոյցներ չունէին զինքը դատապարտելու համար։ Իր անխոտով արտայայտութենէն բան չփոխուեցաւ նոյն իսկ այն պահուն երբ իրեն յայտնեցին որ Տը Լոռանը զինուածուած էր պատերազմական առեանին կողմէ՝ յարձակման լուրը Գերմանացիներուն հաղորդած ըլլալուն համար

— Հարիւրապետը ի՞նչպէս հաղորդեց այդ տեղեկութիւնը Թշնամիին։

— Չեմ գիտեր։

— Ձեր սիրահա՞րն էր։

— Այո՛։

— Ձեզի այցելեց երբ Նէօյլի էիք։

— Ամէն բան դիտէք, պարոննե՛ր։

— Ձեզի բան մը չյայտնե՞ց երբ ձեր թիւերուն մէջն էր։

— Երեկմարդը ամէն ինչ չըսեր իր սիրուհիին, պարոն նախագահ. եթէ դուք ալ սիրահար եղած էք, պէտք է յիշէք որ, անիկա կը պատմէ միայն այն բաները որոնց համար հպարտութիւն կը զգայ։

— Զգիտե՞ք երբեք եթէ ձեզի ըսէին որ ձեր սիրահարներէն մէկը ամօթալի մահ մը ունեցաւ, որովհետեւ դուք դաւաճանեցիք անոր, չարաչար գործածելով իր վստահութիւնը։

— Պարոննե՛ր, ես պատասխանատու չեմ այն բառերուն համար զոր սիրահարած մարդը կրնայ արտասանել. դաւաճանեցիր իր վստահութիւնը կ'ըսէք, որովհետեւ այդ բանն է որ հաստատել կ'ուզէք անպատճառ եւ սակայն չէք կրնար ապացուցանել։

Լիան հանդարտ, ինքնավստահ ու յաղթական երեւոյթ մը ունէր մինչեւ այդ վայրկեանը։ Նախագահը, որ սկսած էր խոստովանցնել զինքը իր սիրային պատմութիւններուն մասին, եւրեան բերաւ ապացոյց մը զոր չպիտի կրնար հերքել։

Նախագահը տեղաւորեց ակնոցը քթին վրայ, սեղանին վրայէն վերցուց Թուղթի կոր մը եւ կարդաց։ Նամակ մըն էր ուղղուած՝ Մաուրիսի զերման ծովային կցորդ Ֆոն Թրէօմմէն Պերլինի կառավարութեան։ Ֆոն Թրէօմմ կը խնդրէր գումար մը Մաթա Հարիին համար որ կ'ուզէր փարիզ վերադառնալ իբրեւ սիրուհին Լափէյքին։

Երբ նախագահը վերջացուց, խոր լռութիւն կը տիրէր սրահին մէջ։ Ակնոցներուն վրայէն նայեցաւ աղջկան։ Լիան չխօսեցաւ. անչարժ մնաց նայեցաւ նախագահին աչքերուն մէջ։

Ցիշե՞ց արդեօք ծովակալին խօսքերը Լոնտոնի մէջ — « Մի՛ հաւատար որ մարդիկ միայն մարդ են եւ ուրիշ ոչինչ. վտանգաւոր է այդ հաւատքը։ Ըսել չեմ ուզեր որ հերոսներ են, բայց անոնք գաղափար մը ունին իրենց գործունէութեան մէջ»։ Սկսա՞ւ արդեօք գուշակել ճշմարտութիւնը անոր ազդարարութեան։ Իրա՞ւ իր չխմացիները մարդիկներ չէին միայն, այլ արտայայտութիւնը իրենցմէ աւելի յաւերժ անտանելի գաղափարի մը։

Նախագահը չարունակեց պղտոր լռութեան մը մէջ։ Ցուզում կամ յաղթանակ չկար իր ձայնին մէջ։

— Ցիշուած գումարը, ինչպէս կը տեսնէք, չատ աւելի քիչ է քան այն գումարները զոր սովորաբար կը տանէք ձեր սիրահարներէն։ Փոխարէնը կը չարունակուի երեք տարի վեր եւ անտարակոյս զերման ծովային կցորդը գիտէր որ իր կառավարութիւնը 1914ի պէս առատաձեռն չէր։

Թարգմ. Ֆ. Մ.

(Շարունակելի)

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 4 ՄԱՐՏ 1933

4 Mars 1933

3ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2128 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Ո՞ՒՐ Կ'ԵՐԹԱՅ ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ

Այս միջոցին բովանդակ աչխարհի ուշադրութիւնն ուղղուած է դէպի Գերմանիա:

Ինչ որ տեղի կ'ունենայ, մէկ չարաթէ ի վեր, այդ խռովայոյզ երկրին մէջ, աննախընթաց է ոչ միայն իր հանգամանքով, այլեւ տարողութեամբ:

Իր ջախջախիչ պարտութենէն ի վեր, բազմազան եւ բազմաթիւ փորձութիւններ եւ փոթորիկներ կրեց Գերմանիան: Իսկ այսօր կը թաւալի հրաբուխի մը վրայ, որուն ելքը դժուար է գուշակել:

Հարհրդարանին հրկիզումը դիպուած մըն է միայն:

Առանց անոր ալ, Գերմանիան կը գտնուէր բացառիկ պայմաններու մէջ: Մանաւանդ այն օրէն ի վեր որ իշխանութեան գլուխ անցաւ Հիթլէրը,— նորագոյն Մուսոլինին:

Հրկիզումը փութացուց դէպքերու ընթացքը, ուժգնութիւն եւ գոյն տալով ծրագրուած առաջադրութեանց:

Եւ ահաւասիկ, մէկ օրէն միւսը իշխանասաստ հրամաններ եւ բացառիկ օրէնքներ, որոնք խոր մահմոզութիւն կը պատճառեն ոչ միայն Գերմանիոյ, այլեւ արտասահմանի մէջ:

Երկաթեայ բռունցքն է որ կ'իջնէ օրերէ ի վեր: Ջնջուած են բոլոր սահմանադրական ազատութիւնները: Ոչ ոք ապահով է իր շարժումներուն, իր բնակարանին, մինչեւ անգամ իր կեանքին համար:

Հիթլէր մահ կը սպառնայ բոլոր ձախակողմեան տարրերուն: Ոչ միայն համայնավարներուն, այլ եւ ընկերվարականներուն:

Եւ կը սպառնայ նոյն իսկ հաստատուած կարգ ու սարքին:

Իր հրովարտակները արդէն փորած են հանրապետութեան հիմերը: Եւ, տակաւին յայտնի չէ թէ մինչեւ ո՛ւր պիտի հասնի պեղումը:

«Նացի»ները որոշած են վերահաստատել հին Գերմանիոյ փառքերը, նոր նշանախօսքերով եւ նորագոյն ռազմավարութեամբ:

Արդէն իսկ ծալլուած է հանրապետական դրօշը, իսկ նոր խորհրդարանին ժողովասրահ ընտրուած է Փոցտամի բերդաքաղաքի եկեղեցին, որ կը խորհրդանչէ կայսերական Գերմանիոյ մեծութիւնն ու երազները:

Ամբողջ երկրին դիմագիծը փոխելէ յետոյ, Հիթլէրը անչուշտ ձեռքերը պիտի ուղղէ սահմանին դուրս, արժեցնելու համար քաղաքական եւ հոգային պահանջները:

Առ այժմ կանուխ է ատոր համար: Եւ կը գոհանայ պայթուցիկ ճառերով, նախապատրաստելու համար միտքերը:

Օրուան իշխանութիւնը կ'ուզէ նախ ներքին թշնամին մաքրել, «արմատէն ոչնչացնել», ինչպէս կը յայտարարէ ներքին նախարարը:

Հիթլէրականութիւնը կատաղի հակառակորդ է Մարքսի վարդապետութեան, թէեւ իր ծրագրին մէջ ունի արտադրութիւններ՝ բանուորներու պաշտպանութեան համար:

Թշնամի է, նաեւ, Հրեաներուն եւ բոլոր անոնց որ դասբիւն Գերմանացիները չեն:

Իրրեւ «ցեղապաշտ», ան կ'ուզէ պաշտամունքի մը վերածել ազգայնականութիւնը, որով պիտի վերածնի Գերմանիան, «14 տարի չարաչար տուժած ըլլալով միջազգայնական տեսութիւններէն»:

Այդ հիմնական ծրագիրը կը թելադրէ, անշուշտ, թօթվել պատերազմի դաշնագիրներուն կապանքները, ջնջել կամ վերաքննել վերապրյլի դաշինքին նուաստացուցիչ տրամադրութիւնները:

Բայց, որքան ալ մոլեռանդ, Հիթլէրը կ'ըմբռնէ թէ կարելի չէ մէկ անգամէն իրականացնել այդ բոլորը:

Այդ մտահոգութեամբ ալ, ան իր քաղաքական ծրագրին մէջ անհրաժեշտ կը գտնէ սերտ գործակցութիւն, մինչեւ իսկ դիւանակցութիւն՝ Իտալիոյ եւ Անգլիոյ հետ:

Ուրիշ խօսքով՝ միացեալ ճակատ՝ Ֆրանսայի դէմ, որ կը համարուի տիերիմ թշնամի:

Եւ սակայն, ինչպէս ըսինք, տակաւին կանուխ է այս բոլորին համար:

Վաղը, կիրակի, կը կատարուին չորրորդ անգամ լուծուած խորհրդարանին ընտրութիւնները:

Օրուան իշխանութիւնը ջլատման, թշ ու տարատիւ մատնած է միւս բոլոր հոսանքները, եւ կը յուսայ ապահովել ազգայնական ձախջախիչ մեծամասնութիւն մը, տիրաբար կառավարելու համար:

Ընտրութիւններէն վերջն է որ, Հիթլէր եւ ընկ. պիտի կրնան աւելի գործօն կամ սպառողական դիրք բռնել, համաձայն արդիւնքին:

Միւս կողմէ, կան այլապէս անյաղթելի դժուարութիւններ:

Գերմանիան Իտալիա չէ, ոչ միայն տարածութեամբ եւ բնակչութեամբ, այլեւ ներքին կազմակերպութեամբ եւ բովանդակութեամբ:

Ձափազանց դժուար է, եթէ ոչ անկարելի, «հարուածային կարգով» միւնհնի կաղապարին մէջ հալեցնել եւ լողքարի մը պէս դլորել 70 միլիոն ժողովուրդ, որ ունի բարձրագոյն մշակոյթ, եւ որ եղած է ամէնէն ամուր խարիսխը՝ արմատական տեսութեանց:

Այդէն պարագայի մէջ, աննախընթաց խմորում մըն է որ տեղի կ'ունենայ այդ երկրամասին վրայ, դէմ դիմաց՝ յաղթական Ֆրանսայի որ ծուռ կը նայի, եւ խորհրդային Ռուսիոյ որ պատճառներ չունի հրճուելու:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԿԱՑՍ. ԴՐՕՇԸ ԿԸ ՎԵՐԱՀԱՍՏԱՏՈՒԻ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

ՀԱՋԱՐԱՒՈՐ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

« ԱՐՄԱՏԷՆ ՊԻՏԻ ՈՉՆՉԱՑՆԵՆՔ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ »

Խառնութիւնները նոյն առատութեամբ կը շարունակուին ամբողջ Գերմանիոյ մէջ:

Ներքին նախարար Պ. Կէօրինկ բուռն ճառ մը խօսելով, յայտարարեց.

— Կառավարութիւնը կը կռուի ոչ թէ ինքզինքը պաշտպանելու, այլ արմատէն ոչնչացնելու համար համայնավարութիւնը: Որքան ատեն որ ընկերվարական եւ համայնավարական քարոզութիւնները օրինաւորութեան մէջ մնային, ո՛ր եւ է վտանգի չենթարկուեցան:

Նախարարը խօսելով համայնավարներու կեդրոնին մէջ բռնուած փաստաթուղթերու մասին, ըսաւ թէ դատախազները որոշած էին մարտ 5 — 6ի դիշերը բռնի զրաւել Պերլինը եւ ապստամբը տալ քաղաքացիական պատերազմի մը:

Պ. Կէօրինկ յետոյ քանի մը հատուածներ կարդաց համայնավարական դիրքէ մը, «Արուեստ Ապստամբութեան» եւ ազդարարեց. — « Այս առաջադրութիւնները աչքի առջեւ ունենալէ յետոյ, պետութիւնը հարկադրուած էր ապաղին մէկ թեղդել այս զարհուրելի ծրագիրները»:

Նախարարը պնդեց թէ համայնավարները փետր. 15ին ձեռնարկեր էին 200ական հոգինոց ահաբեկիչներու խումբեր կազմել, որոնք Պողպատեայ Սաղաւարտակիրներու կամ հիթլէրականներու համազգեստ հագնելով, ոճրագործեր պիտի կատարէին, համաձայն Մոսկուայի հրահանգներուն:

⁂ Ձերբակալութիւնները կը շարունակուին դիչեր ցերեկ: Միայն հինգշաբթի դիչեր, ոստիկանութիւնը յիսուն քաղաքներու մէջ ձերբակալեց աւելի քան չորս հազար յայտնի համայնավարներ, — լրագրող, փաստաբան, թաղապետական խորհրդական, երեսփոխան եւ պաշտօնեայ:

Միայն Հաննոսեան գաւառներու մէջ ձերբակալուած են 2050 հոգի:

Ձերբակալութիւնները պիտի շարունակուին դեռ ատեն մըն ալ: Շատ մը կասկածելիներ յայտնած են ճողոպրիլ: Կան ալ որ ահմանը անցած են, ինչպէս համայնավար կուսակցութեան պետը, Թէլման: Փախած է նաեւ խորհրդարանի համայնավար խմբակցութեան նախագահը: Բազմաթիւ կասկածելիներ զինուորական փախստականներու կեանքը կ'ապրին, թաղէ թաղ ապաստանելով, եւ միշտ ձերբակալուելու մղձաւանջին տակ:

— Պիտի ոչնչացնենք մարքսեան ցեղը, կը յայտարարեն օրուան վարիչները, ամէն տեղ եւ ամէն տեսիլով:

Առջի օր ձերբակալուեցաւ նաեւ ընկերվարական պաշտօնաթերթին, Ֆորվարցի խմբագրապետը, որ յայտարարած էր թէ խորհրդարանին հրկիզումը հիթլէրականներու դործն է:

Ինսա հակոդութեան ենթարկուած են նաեւ օտար թղթակիցները: Պարզ ազդարարութենէն մինչեւ երկրէն վտարում կը սպառնայ այն թղթակիցներուն որոնք նպաստակաւոր եւ անդրադառ լուրեր կը հաղորդեն իրենց թերթերուն կամ դրգռութիւն կը սերմանեն Գերմանիոյ նոր իշխանութեան դէմ:

⁂ Կառավարութիւնը որոշեց նոր խորհրդարանը բանալ Փոցտամի պինուրական մեծ եկեղեցին ատեանին մէջ: Այս որոշումը ուշադրաւ է ոչ միայն անոր համար որ Երեսփ. ժողովը կը փոխադրուի եկեղեցի մը (1848ին ալ այդպիսի դէպք մը պատահած է), այլ եւ անոր համար որ Փոցտամը կը ներկայացնէ խորհրդանչանը Գերմանիոյ ազգային մեծութեան եւ օրրանը կայսերական փառքերուն, — ճիշդ հակառակը Վայմարի, որ վատաբանն է հանրապետութեան: Փոցտամը բնակավայրն էր Փրուսիոյ թագաւորներուն, իսկ 1871էն յետոյ՝ կայսրերուն:

Երեսփ. ժողովը փոխադրելով Փոցտամ, Հիթլէր կ'ուզէ ապացուցանել թէ իր իշխանութեանը ապահանն է կայսերական վերածնութեան նոր եւ ահարկու խոյանքի մը:

Փոցտամի եկեղեցին չինուած է 1732ին եւ ունի ատեան մը որ կրնայ առնել 2800 հոգի: Ատեանին մէջտեղը կը գտնուի կայսերական օթեակը, փառաւոր դարդարանքներով: Այ եւ ձախ կողմերը դրուած են Ֆրետերիք Ա.ի եւ Բ.ի աթոռները: Խորանին եռեւը կը գտնուի Մեծն Ֆրետերիքի դամբարանը, ուր, 1806ին այցելեց Նափոլէոն, մրմնջելով. — « Այսպէ՛ս կ'անցնի աչխարհի փառքը»:

Միեւնոյն ատեն, կառավարութիւնը հրատարակեց հրամանագիր մը, որուն համաձայն հանրային չէնքերը այլեւս չպիտի պարզեն հանրապետական դրօշը (սեւ – կարմիր – ոսկեգոյն), այլ միայն Փրուսիոյ դրօշը (սեւ – ճերմակ) : Իսկ մարտ 12ին, ազգային սուգին առթիւ, միապետական դրօշը (սեւ – ճերմակ – կարմիր):

⁂ Վարչապետ Հիթլէր եւս իր կարգին ճառ մը խօսելով, յայտարարեց.

— Միջազգայնականութիւնը, սա մարքսեան վարդապետութիւնը որ հիմնուած է ցեղերու եւ անհատներու հաւասարութեան վրայ, ձախողած է թշուառօրէն եւ միայն կործանման կրնայ առաջնորդել ժողովուրդները: Գերման ժողովուրդը ամբողջ տասնըչորս տարի չարաչար տուժեց իր ժողովրդավար եւ միջազգայնական տեսութիւններէն: Այս առթիւ պարզեց պատկերը Ռուսաստանի, ուր միլիոնաւոր մարդիկ կը մեռնին անօթութենէ, արդասաբեր հողի մը վրայ:

Վարչապետը այսօր օդանաւով թռիչք մը պիտի կատարէ լեհական նրբանցքին վրայ, Պերլինի եւ Քէօնիգսպէրկի միջեւ, եւ պիտի խօսի վերջին ճառը՝ ընտրութեանց առթիւ որ կը կատարուին վաղը՝ կիրակի: Ճառը անթելով պիտի լսուի ամբողջ Գերմանիոյ մէջ: Այս առթիւ հիթլէրականները խարոյկներ պիտի վառեն լեհական սահմանագլուխին երկայնքը, իբրեւ ուրախութեան ցոյց: Լեհերը մտահոգ են, թէեւ ամէն դգուշութիւն ձեռք առնուած է որ ծայրայեղութիւններ չպատահին:

⁂ Պերլինի ոստիկանութեան վերատեսուչը հազար մարք պարգեւ սահմանած է բոլոր անոնց որ լուր կուտան համայնավարական թուղթերու հրատարակութեան կամ բաշխման մասին: Ո՛վ որ համայնավար մը բռնէ յանցանքի վրայ, իրաւունք ունի ձերբակալելու եւ ոստիկանութեան յանձնելու:

Մակեդոնական անկախութեան խնդիրը

Սոֆիայի սերպական դեսպանը ծանուցագիր մը յանձնեց պուլկարական կառավարութեան, բողոքելով թէ Կորնա Ճումաայի մակեդոնական համագումարին մէջ, զինուորական իշխանութեանց ներկայացուցիչը չատագոված է պուլկարական բանակին եւ Մակեդոնացիներուն համերաշխութիւնը: (Մեր թղթակիցը մանրամասնօրէն նկարագրած էր այս համագումարը, որուն բանաձեւը կը պահանջէ Մակեդոնիոյ անկախութիւնը):

Ծանուցագիրը դիտել կուտայ թէ՝ մակեդոնական օրինաւոր եւ ապօրէն կազմակերպութիւնները մեզմակից են կատարուած բոլոր գործերուն մէջ եւ թէ Եուկոսլավիոյ դէմ յեղափոխական ձեռնարկները կը կազմակերպուին պուլկարական հողի վրայ:

Ծանուցագիրը կ'ազդարարէ թէ պուլկարական կառավարութիւնը պատասխանատու պիտի ըլլայ, եթէ որ եւ է խռովարարական ձեռնարկ կատարուի Եուկոսլավիոյ դէմ, Մակեդոնացի յեղափոխականներուն կողմէ:

55 միլիոն Ամերիկացիներ կը տուժեն

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԻՆ ՀԵՏԵՒԱՆՔՈՎ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱԻԵԼԻ ԾԱՆՐԱՑԱԾ

Նիւ Եորէն կը հեռագրեն թէ՝ դրամատուներու վնարումները կանգ առած են 18 նահանգներու մէջ, ծանր կորուստներու մատնելով 55 միլիոն Ամերիկացիներ:

Իրրեւ հետեւանք ձեռք առնուած բացառիկ միջոցներուն, Սան Ֆրանչիսկոյի, Քլիվլէնտի եւ Տիքրոյթի սակարաններուն եւ Նիւ Օրլիընսի բամպակի շուկաներ դադրեցուցած են իրենց գործառնութիւնները: Թէխասի կառավարիչը մորաթօրիում հռչակեց եւ հրամայեց բոլոր դրամատուները փակել մինչեւ մարտ 7:

Վճարումները դադրեցնելու շարժումը արագօրէն ծաւալեցաւ վերջին երկու օրերու ընթացքին: Վախ կայ որ ընդհանուր մորաթօրիում հռչակուի ամբողջ երկրին մէջ, երէ դարման մը չգտնուի:

Սակարաններուն մէջ, բազմաթիւ գնորդներ կը ջանան հնչուն դրամի վերածել իրենց արժէքուղթերը եւ տոլար կը ծախեն ֆրանկի կամ ստերլինի փոխարկի:

⁂ Ուրբաթ օր, բացառիկ տնօրինութեանց ենթարկուեցան Քալիֆորնիոյ, Լուիզիանայի, Օհլահամայի եւ Միսիսիփիի նահանգներու դրամատուները: Քալիֆորնիոյ մէջ մորաթօրիում հռչակուեցաւ երեք օրուան համար, Լուիզիանայի մէջ՝ մինչեւ երկուշաբթի: Առեւտուրը չլատուած է գրեթէ եւ շատ չանցած վրդովիչ համեմատութիւններ պիտի ստանայ տագնապը: Համաձայն ստոյգ տեղեկութեանց, գործազուրկներուն թիւը կը հասնի 15 միլիոնի: Երէ գործերը խանգարուին նոր տագնապին հետեւանքով, այս թիւը պիտի բարձրանայ աղետալի աստիճանի մը:

Այս աղէտին առաջքը առնելու համար, կ'առաջարկուին երկու միջոցներ, — մէկը այն, որ կառավարութիւնը երաշխաւորէ այժմ դրամատուներու մէջ գտնուած աւանդները: Կ'ըսուի թէ նախագահ Րուզվէլթ կ'ընդդիմանայ այս առաջարկին, որովհետեւ ատով պետութիւնը չափազանց ծանր բեռի մը տակ պիտի իյնայ եւ պիտի վարկաբեկուի, մանաւանդ որ մեծագումար վնարումներ ունի մարտ 15ին:

Երկրորդ առաջարկն է՝ թոյլ չտալ որ դրամ հաշուի, բայց երաշխաւորել չէքերու շրջաբերութիւնը: Այս առաջարկին ալ դրամատուները կ'ընդդիմանան, քանի որ պիտի ստիպուին ընդունիլ անկարողութեան մատնուած դրամատուներու չէքերը:

Նախագահ Րուզվէլթ, որ այսօր իսկ պաշտօնապէս պիտի առանձնէ իշխանութիւնը, կը խորհի արտակարգ նստաշրջանի հրաւիրել խորհրդարանը, դարման մը գտնելու համար:

Փարիզի վաճառականները կը սպառնան...

Ֆրանսայի եւ գաղութներու արհեստագործութեանց ազգային սենեկան մեծ միջինկ մը դումարեց առջի օր, Վակրամի սրահին մէջ, բողոքելու համար տուրքերու անհատատարութեան դէմ: Այս առթիւ որոշուեցաւ պահանջել վերաքննութիւն՝ վարձակալութեանց օրէնքին եւ ուրիշ բարեփոխումներ: Մինչեւ այն ատեն քաշաքիւեցաւ բանաձեւ մը, որուն համաձայն 48 ժամ պիտի փակուին վաճառատուները:

⁂ Ժողովին քաշաքիւած բանաձեւը կը պահանջէ նաեւ, ցնոր անօրինութիւն, դադրեցնել ընկերային ապահովագրութեանց օրէնքին դործադրութիւնը, տուրքի ենթարկել գործակցական ընկերութիւնները, վերաքննել արտոնագիրներու (փաթէնթ) օրէնքը:

Ժողովին կը մասնակցէին տասը հազար հոգի:

Նոր ժողով մը պիտի դումարուի մարտ 16ին:

Թուրքերը կը շարունակեն փչել

Պղտոր օտարականներուն դէմ

«ՁԵԻՆ ԳԻՏԵՐ, ՍՈՐՎԵՑԱՆ»

Երրորդ էջին մէջ հրատարակած ենք մանրամասնութիւնները՝ Պոլսոյ մէջ պատահած ամբոխային ցոյցի մը:

Այնտեղ պիտի կարդաք նաեւ լրագրական անօրինակ լուտանք մը օտարներուն դէմ, որ կը կոչուին խոզ, շուն, կարիճ, սպրուկ եւն.: («Ձիւմհուրիյէթ»):

Ուրիշ թուրք թերթ մը, «Հայդէր», կը գրէ այս միեւնոյն առիթով.

— « Ձեին գիտեր թէ ո՛ր երկրին մէջ կ'ապրէիր: Ձեին գիտեր թէ իրենց ապրած երկրին մէջ ի՛նչ գոյներ կը ծածանէին: Ձեին գիտեր թէ ի՛նչ լեզուով պէտք է խօսիլ այս երկրին մէջ: Այս բաները պէտք էր սորվեցնել անոնց...սորվեցան:

Տարիներով զարմանազան «բաքիթիւլասիոն»ներու լուծին տակ տառապեցանք ... Այդ լուծը փշրելու համար մեծ պայքարի մը պէտք կար: Այդ մեծ պայքարը, ազատագրութեան պայքարը կազմակերպելով նոր պետութիւն մը հիմնեցինք: Այլ եւս օտարներու կայսրութիւնը տեղ չունի աշխարհի բարեխիղճ վրայ:

« Հիւանդ մարդը » այլ եւս գոյութիւն չունի աշխարհի վրայ: Այլ եւս այս երկիրը ազատ մարդոց Թուրքիան է ... Տուրմու Փունարի մէջ եւս տեսանք մեծ մարդուն օրինակը:

Մենք, Լոզանի մէջ ամէն տեսակ բաքիթիւլասիոնները ջնջեցինք: Այլ եւս այս երկրին մէջ բաղաքական, ելմտական եւ ոչ իսկ տնտեսական բաքիթիւլասիոններու կրնանք հանդուրժել: Այս պարագան մեզի չափ անոնք եւս գիտեն: Մէկ բան միայն չէին գիտեր, անիկա ալ սորվեցան: Ձենք կրնար հան-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՓՈՍՏԱՅԻՆ ՇՈՒՐՋՔԱՅԻՆ ԱՐՇԱՎԸ ԳՈՒՄԱՐԻ ՄԵՋ

Մկրտիչ Քեշիշյան, Ղազարոս Ղազարյան, Ալեքսանդր Ալեքսանյան, Ռուբեն Ռուբենյան, Հովհաննես Հովհաննիսյան, Գրիգոր Գրիգորյան, Ստեփան Ստեփանյան, Ներսես Ներսիսյան, Գևորգ Գևորգյան, Սարգիս Սարգսյան, Ավետիս Ավետիսյան, Պետրոս Պետրոսյան, Մարտիրոս Մարտիրոսյան, Հակոբ Հակոբյան, Մովսես Մովս

Ջանգեզուրի պատմական վիպերգը ԵՍԱՅԻ

Ի - Նահապետ հովիվների տարապատկի

Ասում են՝ Մեծ Ասորեստանի դեմ մղած պատերազմում Ներսես Մեծ Հայոց թագավորը, ի նշան Աստծո հանդեպ իր անսահման հավատի, հրամայել է Մեծ Հայքի բոլոր հովիվներին՝ իրենց հոտերի հետ միասին մասնակցել պատերազմին։ Հովիվները, իրենց հոտերի հետ միասին, ներկայացել են թագավորի զորքերին։ Հոտերը ոչ միայն մեծ օգնություն են ցույց տվել զորքերին՝ սնունդ ապահովելով, այլև ահ ու սարսափ են ներշնչել թշնամուն։ Հոտերի ոտքերի տակ ոչնչացել են հարյուրավոր թշնամիներ։ Հոտերի ոտքերի տակ ոչնչացել են նաև հարյուրավոր հայ զինվոր

դուրժել որ այս երկրին մէջ ուրիշ լեզուի մը ֆափիթիւլասիոնը տիրէ: Այլ եւս օտար ձայներէ մեր ականջներուն խլացումին շարունակութիւնը չենք կրնար լաւ աչքով դիտել:

Իր սահմաններէն ազատագրութեան պայքարի ճամբուն վրայ մեռնող եղբայրներուն արիւնովը ներկուած, Կազիի Թուրքիային մէջ, միայն եւ միայն թուրք լեզուն կրնայ տիրապետել: Այս կէտը մեր մէջ, ապրող ամէն ոք ստիպուած է գիտնալու:

այս երկրին մէջ բազմական, ելմտական եւ ոչ իսկ տնտեսական ֆաքիթիւ–

Մենք, յեղափոխութեան զաւակներս, պարտաճանաչ ենք: Դեռ երէկ, մեր հայրերն ու եղբայրները մեծ պայքարին համար զէն ի ձեռին, ինչպէս որ լեռը լարձրացան եւ ստեղծեցին այսօրուան Թուրքիան, մենք եւս միեւնոյն յուզումով եւ զգայնութեամբ պիտի ապրեցնենք զայն: Լեռը բարձրացող յեղափոխականներու կողմէ մեր սրտերուն մէջ ներտուած կայծը երբեք չէ մարած, եւ չպիտի մարի: Եթէ անիկա այսօր կրակ մըն է, վաղը հրաբուխ պիտի դառնայ: Անոր ստեղծած յեղափոխութեան զաւակները Տունմլու Փունարի մէջ, «Անծանօթ Զինուոր»ի գերեզմանին վրայ խօսուած խօսքերը չեն մոռցած եւ չպիտի մոռնան:

Այդ խօսքերը անոնց սրտերուն մէջ դրոշմուած են· պիտի ապրեցնենք յեղափոխութիւնը եւ պիտի տեւականանայ անիկա··· կեցցէ՛ յեղափոխութիւնը»:

Պատրիարքարանի խնդիրը կարգադրուեցա՞ւ

Գրած էինք թէ պետական պաշտօնեաները ձեռնարկած են ծախելու Պոլսոյ ազգ· Պատրիարքարանին գոյքերը, գանձելու համար 4800 — 5000 ոսկիի կլուանածական տուրք մը:

Վերջին լուրերու համաձայն, վաճառումը յետաձգուած է առ այժմ:

Բաղաք· ժողովը որոշած էր սպասողական դիրք բռնել, քանի որ վճռաբեկին հարկ եղած դիմումը կատարուած է ընդարձակ բացատրագրով:

Յաջորդ օրը ելմտական պաշտօնեաները ներկայացան, գրաւեցին դրամարկղին պարունակութիւնը, 22 ոսկի, ինչպէս անկէ առաջ ալ գրաւած էին դրամարկղին մէջ գտնուած 17 ոսկին, եւ յայտարարեցին թէ հետեւեալ օրը պիտի գան եւ կարասիներուն վաճառումը պիտի կատարուի: Բայց չեկան, եւ Պատրիարքարանի գոյքերը փնտռելու եւ գանձ *հաճ* ընելու համար Ղալաթիոյ եկեղեցին գացին: Յաջորդ օրը պիտի գային, բայց մինչեւ ուշ ատեն ներկայացող չեղաւ: Մինչ այս մինչ այն, Բաղաք· ժողովի ատենապետ Վահան պէյ Սուրէնեան եւ Պ· Սարգիս Էմմէրեան Պատրիարքարանի կարասիներուն վաճառման առաջը առնելու եւ 18 տարուան տուրքի անուանով պահանջուած ծանօթ գումարին շուրջ համաձայնութեան մը գալու նպատակով ներկայացան Տէֆթէրտարութեան տնօրէնին: Այս վերջինը հաւանած է որ 1931ի նոր օրէնքին հրատարակութենէն վերջ՝ այսինքն երկու տարուան տուրքը, 300 ոսկի վճարէ Պատրիարքարանը, իսկ նոր օրէնքէն առջի 16 տարուան պահանջուած տուրքին համար պիտի սպասուի վճռաբեկ ատեանին կատարուած դիմումին:

Պատրիարքարանը իր ունեցած « ֆէրման »ով մինչեւ 1931 նոր օրէնքը այդ տուրքէն զերծ հաստատութեանց կարգին մէջ կը գտնուի:

Եգիպտոսի մէջ ալ կ'ընտրվին

Եգիպտոսի մէջ ալ բուռն պայքար մը սկսած է, օտարներու վայելած առանձնաշնորհներուն եւ խառն դատարաններուն դէմ: Այս առթիւ ուշագրաւ վիճաբանութիւն մը տեղի ունեցաւ խորհրդարանին մէջ, երբ կը քուէարկուէր դատական նախարարութեան ելմտացոյցը: Քանի մը երեսփոխաններ, որոնց ուժ տուաւ ժողովին մեծամասնութիւնը, պահանջեցին ջնջել 1875ի պայմանագիրները՝ խառն դատարաններու հաստատման մասին:

Կրնոպլի դէպքին հետեւանքները

Կրնոպլէն կը գրեն մեզի· — *Կիրակի օր, արիւնալի դէպքին առթիւ ձերբակալուած երկու Հայերը, Մանուկ Աճառեան եւ Մխոք Նահապետեան, ազատ արձակուեցան: Իսկ երեք հոգի, Աճառուր Կիւրինեան, Սարգիս Ղուկասեան եւ Փափազեան, որոնք ձերբակալուած էին երկուշաբթի օր, տակաւին բանտն են:*

Սպանեալ մագործ Մկրտիչի վրայէն գտած են դանակ մը եւ ուրիշ դանակի մը կոթը:

Հոկի Փարիզի կեդրոնը գործակալ մը ղրկած է հոս, Ալմպեանի փաստաբան Պ· Շարլ Լըկրանի հետ:

Ց. Փարիզ եւ արուարձանները

ՔՐԻՍՏՈՓՈՐ խումբի ժողովը յառաջիկայ Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին 32, Ave. des Gobelins-ի սրճարանին վերնայարկը: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՀՐԱԶԴԱՆ խումբի ժողովը յառաջիկայ Երեքշաբթի երեկոյ, ժամը 8.30ին, 32, Ave. des Gobelins-ի սրճարանին վերնայարկը: Կարեւոր օրակարգ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

Հ. Յ. Դ. ՇԱՎԻԼԻ «Արդութեան» խումբի ժողովը յառաջիկայ Երկուշաբթի երեկոյ ժամը 9ին սովորական հաւաքատեղին: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Գաւառ

ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕԻ (Մարսէյլ) Հ. Յ. Դ. «Վռամեան» ենթակոմիտէն ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ ՀՐԱՅՐ, ՄՈՒՐԱՏ, ԴԱՅԼ ՎԱՀԱՆ եւ ԿԱՅԾԱԿ ԱՌՔԵԼ խումբերը վաղը Կիրակի ժամը 5ին սովորական հաւաքատեղին: Ներկայանալ անդամատետրով: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Յ. Դ. «ԸՆԿԵՐ ԿԱՐՕ» խումբի ընկերական ժողովը վաղը Կիրակի երեկոյ ժամը 6ին ՕԹԷլ Թէրմինիսի սրահը: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՍԻՆ ՄԱՐԿՐԻԹԻ (Մարսէյլ) «Համազասպ» ենթակոմիտէի ընդհանուր ընկերական ժողովը վաղը Կիրակի առաւօտ ժամը 8.30ին որոշեալ հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ: Ներկայանալ անդամատետրով: Բացակաները նկատի պիտի առնուին:

ՍԻՆԹ-ԷԹԻԵՆԻ Հ. Յ. Դ. «ԱՆՏՕՒ» ենթակոմիտէի ընկերական-դաստիարակական ժողովը տեղի կ'ունենայ այսօր Շաբաթ երեկոյ, ժամը ճիշդ 8ին Դուբեան զրադարանին մէջ: Կը խօսի ընկեր ՍԱՐԳԻՍ ՓԻԼԻԿԵԱՆ: Նիւթ՝ Հայ եւ ֆիւրտ յարաբերութիւնները:

200 մեր Փարիզեն, au Porte de Lilas, *1 սենեակ, խոհանոց, մուտք, մառան, վարձքը՝ 2200 ֆր.: Շօֆաժի եւ տաք ջուրի համար առանձին վճարում: Ռըփերիզ Հայր: Բոլոր տեղեկութեանց համար դիմել սեփականատիրոջ՝* Mr. HUGO, 1 rue des Innocents, Mètro: Chatelet), *այսօր, Շաբաթ, ժամը 9-12 եւ 2-4:*

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ կաթի վարժուհիին ունեցողգործաւորուհիները: Դիմել՝ տիկին ՎԱՐՍԵՆԻԿ ՓԱՓԱԶԵԱՆի, *14*, Passage de Puebla, փարիզ *(19)*, մէթրօ՝ Bolivar եւ Combat:

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e) Le Gérant : H. STEPHAN

«ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18»Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

Առնուվիլ-լէ-Կոնէսի մէջ

Նախաձեռնութեամբ՝ Հ. Յ. Դ. ՀՐԱՅՐ եւ ՌԱԶՄԻԿ խումբերու
ԱՅՍՕՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 9ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐ
Պ. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆի **Etoile Bleue** *սրճարանին մէջ*, 121, Ave. de l'Union
կը նախագահէ ընկ. **Ա. ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ** կը խօսի ընկ. **ՆԺԴԵՀ**
Գեղարուեստական բաժին: *Ծախքերու համար կը դանձուի 2 ֆր.:*
ընկերաճաժակրական խնջոյք կէս գիշերէն մինչեւ առաւօտ:

***

Լա-Միօթայի մէջ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. ԽԱԺԱԿ ԽՈՒՄԲԻ
եւ հովանաւորութեամբ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ
ՎԱՂԸ ԿԻՐԱԿԻ, ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ, ԺԱՄԸ 2.30ԻՆ
Գեղարուեստական բաժին: Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ:

Թատերական ներկայացում Մարսէյլի մէջ

Նախաձեռնութեամբ՝ Հ.Յ.Դ. ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
Հովանաւորութեամբ՝ Հ. Յ. Դ. ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻՆ
11 *ՄԱՐՏ, ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ, ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ*
84, rue Chape, Salon Chape*ի մէջ*
Ղեկավարութեամբ դերասան *Յ. ՈՒՋՈՒՆԵԱՆի*
եւ մասնակցութեամբ *ՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻԲ ԽՈՒՄԲԻ*
կը ներկայացուի՝ **ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ**
Այժմէն ապահովեցէք ձեր տոմսերը Միութեանս Գրադարանէն, *49, rue* Նասիոնալ: *Առաջին կարգ 7 ֆրանք, Բ. կարգ 5 ֆր.:*

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած՝ ՍԼՆ ԿՐԱՍԻՆԻ ԱՆԱՐԱՏ ՅՂՈՒԹԵԱՆ
ՔԵՐՑ ՈՐԲՈՒՀԻՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ
ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ, ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ, ԺԱՄԸ ՃԻՇՏ 3ԻՆ
Մուրատեան վարժարանի Պէշիկթաշլեան թատերասրահին մէջ
26, Rue Troyon, Sèvres
Կը նախագահէ՝ Պ. ԳԱԲՐԻԷԼ ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆ
Բացման խօսք՝ Դեր· ՊԵՏՐՈՍ Ծ· Վ· ՔԷՇԻՇԵԱՆԷ
Համերգ՝ ղեկավարութեամբ փրոֆ. *Գ. ԱԼԷՄՇԱՀի*
կը ներկայացուի՝ *ԵՕԹԸ ԽԵՆԹԵՐԸ* (գաւեշտ)
ՄՈՒՏՔ՝ 10 ՖՐԱՆՔ

Ցերեկոյթ-պարահանդէս

ՍԵԲԱՍՏԻՈՅ «ԱՅԳ» ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ԿՈՂՄԷ
Ի նպաստ Նոր Սեբաստիոյ մէջ շինուող «Այգ» Արամեան դպրոցի
Հասոյթին *100*ին *10*ը կը յատկացուի Սուրիոյ աղէտեալներուն:
12 *ՄԱՐՏ ԿԻՐԱԿԻ, ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐ*
MAC-MAHON*ի շքեղ սրահներուն մէջ*
29, Ave. Mac-Mahon, Paris (17) - Métro: Étoile
կը նուագէ արժանաթխնեան հռչակաւոր օրքեսթր MANUEL PIZARRO
Attractionներուն իր սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերէ ռուսական եւ իտալական բեմերու յայտնի երգիչ *Պ. ՕՍԿԱՐ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ:*
Արեւելեան նուագ: *Պիւֆէ՝ դիւրամատչելի գիներով:*
ՄՈՒՏՔ ԿԱՆԱՆՑ 7.50 ՖՐԱՆՔ, ՈՐԱՆՑ 10 ՖՐԱՆՔ:
Նախօրօք տոմսերը ապահովելու համար դեմել.— *ԴԵՐՋԱԿ ԳԱՐԱԵԱՆ*, 5, rue Mignon, Paris *(5)*: Նպարավաճառատուն *ՀԱՃԸՆԼԵԱՆ*, 42, rue Tourtille, Belleville: *Սափրիչ ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ*, 86, rue Rébéval: MERIDIONAL, 8, rue du Chateaudun.

ՅԱՐԳԱՆՔԻ ՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ *ՏՆՕՒՆԻ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ Հ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ*
եւ մասնակցութեամբ
ՏՆՕՒՆԻ « ԿՈՄԻՏԱՍ » ԵՐԿՍԵՌ ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԻՆ
Ղեկավարութեամբ *Պ. Ա. Գ. ՄԵԼՔՈՆԵԱՆի*
ԽՐԻՄԵԱՆ ՀԱՅՐԻԿԻ ՄԱՀՈՒԱՆ 25ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻԻ
ՎԱՂԸ, ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ, ԺԱՄԸ 2.30ԻՆ
Հ. Յ. Դ. ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏԱՆ ՍՐԱՀԻ ՄԷՋ
Կը խօսի՝ ընկ. ՊՕՂՈՍ ՀԻՒՍԵԱՆ
Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին.— Օրիորդներ՝ Տով. Տէր-Պետրոսեան, Հերա Գըմպէեան: Պարոնները՝ Ն. Գազազ, Ա. Մարգարեան, Մ. Մարտիրոսեան, Ծ. Օհաննէսեան եւ ուրիշներ:
ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է:

ԵՐԵԿՈՅԹ – ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ *ԵՓՐԱՏ* ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ
ԱՅՍՕՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՌԱՒՕՏ
Սալ Լիւսիէնի շէնքի սրահին մէջ,
13, Rue d'Issy, Billancourt
Հովանաւորութեամբ Իսիի Քաղաքապետ՝ Պ. ՕՏԷՆի
կը խօսի Պ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ
կը մասնակցին *ԵՓՐԱՏ* նուագախումբը՝ ղեկավարութեամբ Պ. *Տ. ՕՆՈՍԵԱՆի*, տիկին *Զ. ՏԻՐՏԻՐԵԱՆ* (երգ.), Պ. *Օ. ԻՒՐԻՒՃԵԱՆ* (չուխակ), Պ. *Ա. ՊԱԼԵԱՆ* (ֆլիւթ), Պ. *Ռ. ՄԱՏԹՒՈՍԵԱՆ* (աքօրտէոն), Պ. *ՀԱՊԻՇԵԱՆ* (արտասանութիւն), Պ. *ՀԱՆՏԱԼԵԱՆ* եւ *Ս. ԿԻՒԼԵԱՆ* (երգ.), Պ. *ՊԱԼԵԱՆ* (կովկասեան պար):
կը ներկայացուի զաւեշտ մը՝ ղեկավարութեամբ Պ. *ՀԱՊԻՇԵԱՆԷ:*
Կէս գիշերէն վերջ եւրոպական եւ հայկական պարեր:
Իսի լէ Մուլինօի ծանօթ հացագործ-անուշավաճառը՝ Պ. *ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ* ստանձնած է պիւֆէին, ուր պիտի գտնէք մասնաւոր խնամքով պատրաստուած *չահմէչիւն*՝ պանիրով, *պուղաջայ* եւ ամէն տեսակ արեւելեան անուշեղէններ՝ ժողովրդական գիներով:
Այս ֆանդէսին կը հրաւիրուին բոլոր անոնք, որ կը սիրեն հայ նուագը եւ կ'ուզեն քաջալերել *ԵՓՐԱՏ* նուագախումբը:
Մուտք **5** *ֆրանք:* *Պիւֆէ ժողովրդական գիներով:*
Հաղորդակց. *Փօրթ Վէրսայլէն հանրակառք* 23 *և իջնել* Point du Jour

Հասոյթին մէկ մասը պիտի յատկացուի Պէյրութի աղէտեալներուն:

Տօքթ. ՄԵՍՉԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԻՐ ՆՈՐ ԴԱՐՄԱՆԱՏԱՆ ՄԷՋ
82 rue d'Amsterdam (9) Tél. Pigalle 70-02
Ամէն օր ժամը 2-6 կիրակի եւ տօն օրեր 10-12
Առաւօտները ժամադրութեամբ:
Հոդորդակց. Ձիջոցներ՝ Gare St. Lazare. *Մէթրօ՝* Place Clichy եւ Liège

Տօքթ. ՋԵՆՕԲ

5, Rue MAUBEUGE, Paris (9)
Tél. Lamartine 83-87
Métro: N. D. de Lorette, Pelletier, Cadet
Autobus: Carrefour de Châteaudun
Մասնագէտ ներքին, ջղային, մորթի եւ գեղձերու հիւանդութեանց
Ընդունելութեան ժամերը 3—8:

ԱՆԱՀԻՏ ԱՐԹԱՑ

ՍԻԹԷ ՄԱՐՇԱՆՏ (ԹՈՒԿԱՑ)
32, Rue CHAZELLES, PARIS (17)
Métro: Monceau, Courcelles, Malesherbes եւ Wagram
Téléphone: WAGRAM 98-87
ՏԱԿԱՒԻՆ ՎԱՐՉՈՒՒ ԵՆ հացագործի, կանոնավաճառի (*քրէմըրի*), ձկնավաճառի, պտղավաճառի, չոր բանջարեղէններու, հաւեղէնի եւ որսի թռչուններու, գինիի եւ լիքէօրի, ներկարարի (*թէնթիւրըրի*) խանութներ: *Մանրամասնութեանց համար դիմել տեղւոյն վրայ:*

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **ՖԼՕՐԻԱ**
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52-73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Հրաւէր բոլոր փափկաճաշակներուն

ճաշարան **Գ Ա Ռ Լ Օ**
34 Rue St. Lazare, Paris *(9)*
Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ
Գիները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անթերի սպասարկութիւն
Մի մոռնաք իր անուանի մածունը

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ 1917ԻՆ

— Բոլորովին չէիմաստ է այդ նամակը, պատաց Լիան· գո՛ւք պատրաստած էք զայն, պիս փորձելու եւ վախցնելու համար· ես չեմ վախնար, պարոններ· սո՛ւտ է, կեղծ է:

— Օդէն ընդհատուած եւ ծածկագիր հաղորդագրութիւնները, Տիկի՛ն, սովորաբար կեղծ չեն կրնար ըլլալ: Եթէ ասիկա կեղծ է, յանցաւորը ձեր սիրահարը՝ Փոն Թրէօյմն է· չենք կրնար գինքը կանչել հերքելու համար:

Անհատնում էր: Ցած ձայնով մը հարցուց նախագահին թէ ինչ ըսել կ'ուզէր:

— Այսինքն պիտի հիմնուինք այս գրութեան վրայ:

— Դուք կը հաւատա՞ք որ ես լրտես եմ:

— Դժբախտաբար մեզի ուրիշ բան չի մնար եթէ ոչ հաւատալ այդ բանին: Ձեր անձը պաշտպանելու համար ըսելիք մը ունի՞ք:

Նայն իսկ այդ պահուն երբ կը թուէր թէ որոշապէս գիտէր որ այդ մարդիկը վճռած էին իր մահը, Լիան չէր անցուց ինքնավստահութիւնը զոր ցոյց կուտար երկու ժամ առաջ այդ հարցաքննութեան ընթացքին:

— Պարոննե՛ր, ըսելիք չունիմ· եթէ որոշած էք, պաշտպանողական չունիմ· իմ բառերս արժէք չունին ձեզի համար, չէք հաւատար անոնց· ժամավաճառութիւն պիտի ըլլար եթէ խօսէի: Բայց ի՛նչ որոշում ալ տուած ըլլաք ձեր մտքին մէջ, չէք կրնար ուրանալ իմ ազգութիւնս:

Կնճիռ մը երեցաւ նախագահին ճակատին վրայ· փղոսկրէ թղթատուփը որ բռնած էր իր մատներուն մէջ, կամաց մը դարձաւ սեղանին:

— Ի՞նչ ըսել կ'ուզէք:

— Ես Ֆրանսուհի չեմ· Հոլանտուհի եմ, ծնած եմ Պաթաւիա եւ Ֆրանսահպատակ չեմ եղած երբեք· Հոլանտուհի էր մայրս, իսկ հայրիկս իր ամբողջ կեանքը անցուցած է Ճավայի մէջ: Ամէն իրաւունք ունիմ բարեկամներ ունենալու օտար երկիրներուն մէջ, նոյն իսկ այն երկիրներուն մէջ որոնք կը պատերազմին Ֆրանսայի հետ: Եթէ Փոն Թրէօյմ դրամ կ'ուղէր իր կառավարութենէն, պատճառը այն է որ պէտք է վճարէր լինձի այն չնորհներուն համար զորս իրեն կ'ընծայէք երբեմն իր սիրուհին: Չէք կրնար ապացուցանել թէ տարբեր նպատակի համար էր այդ դրամը: Բաժնուեցանք իրարմէ· անիկա գիտէր որ փարիզ պիտի գայի Լափէրքէին հետ· այդ էր մեր վերջին կարգադրութիւնը: Կ'ըսէք որ սովորականէն աւելի քիչ էր այդ դումարը: Դուք ի՞նչ գիտէք թէ ան ինչ կը վճարէր լինձի երբ Մատրիտ էի: Ես Ֆրանսուհի չեմ, պարոննե՛ր: Չէք կրնար դատապարտել զիս, որովհետեւ գիտցեր եմ սիրել ու կրցեր եմ սիրուիլ: Եթէ տակտ ոճիր է, ուրեմն լինձի հետ դատապարտեցէք նաեւ անոնք որ սիրեր են զիս· բայց այդպէս չէք ըներ դուք: Չինուորներ էք, Ֆրանսական բանակին մէջ· կ'ապաւինիմ ձեր վեհանձնութեան:

Դատավարութեան ամբողջ ընթացքին Լիան անձամբ ըրաւ իր պաշտպանութիւնը· վաստաբանը միայն պահպանողականը· փաստաբանը անոր երբեք· բայց անկասկած ան էր որ թելադրած էր այս վերջին ձը: Այդպէս ընելով փաստաբանը հարկէ նկատի առած էր անոր կրթութիւնն ու դրաւիչ անհատականութիւնը:

Առանց բացարձակ ապացոյցի չէր կրնալ վճռացնել գինքը այդ մարմնին որուն դէմ կը ոչ ոք կրնար ուրանալ:

Լիան խօսեցաւ քաղաքավարութեամբ, մտազմով եւ վստահ իր դիրքին վրայ: Երբ Աւետեանը վերջացաւ խօսքը վերակենդանացնելու համար, նստաւ՝ ժպիտ մը իր դէմքին վրայ: Պարտասեակէն հանեց կարմիր «ֆայլ»ը ու քանի չորեակներուն:

Տասը վայրկեան վերջ նկատի առած էր անոր կրնալ անձամբ ըրաւ իր պաշտպանութիւնը· վաստաբանը միայն պահպանողականը· փաստաբանը անոր երբեք· բայց անկասկած ան էր որ թելադրած էր այս վերջին ձը: Այդպէս ընելով փաստաբանը հարկէ նկատի առած էր անոր կրթութիւնն ու դրաւիչ անհատականութիւնը:

Առանց բացարձակ ապացոյցի չէր կրնալ վճռացնել գինքը այդ մարմնին որուն դէմ կը ոչ ոք կրնար ուրանալ:

Լիան խօսեցաւ քաղաքավարութեամբ, մտազմով եւ վստահ իր դիրքին վրայ: Երբ Աւետեանը վերջացաւ խօսքը վերակենդանացնելու համար, նստաւ՝ ժպիտ մը իր դէմքին վրայ: Պարտասեակէն հանեց կարմիր «ֆայլ»ը ու քանի չորեակներուն:

Տասը վայրկեան վերջ նկատի առած էր անոր

Թարգմ. Ժ. Ք.

(Շարունակելի)

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԱԽԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲՆԱԿԱՆՈՐԷՆ ԳԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՌԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ :: :: :: :: :: :: :: 140 ֆրանք 70 ֆրանք 35 ֆր.

Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա :: :: :: :: 250 » 130 » —

Ամերիկա :: :: :: :: :: :: :: :: 8 տոլար 5 տոլար —

Ուրիշ երկիրներ :: :: :: :: :: :: :: :: 200 ֆրանք 100 ֆրանք —

ԿԻՐԱԿԻ 5 ՄԱՐՏ 1933

5 Mars 1933

ՅՐԴ ՏԱՐԻ Թիւ 2129 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԵՌԱՆ, ԲԱՅՑ Կ'ԱՊՐԻՆ

Անցեալ տարի այնան լացաւ Խրիմեան Հայրիկի մահուան շաբաթները:

Այս առթիւ, յարգանքի արտայայտութիւններ եղան զանազան դաղութներու մէջ: Բայց Փարիզէն, որ միշտ ուշ կ'արթննայ:

Հրատարակուեցան, նաեւ, բացառիկ թիւեր, ի պատիւ Խրիմեանի:

Աբձագանգները կը տեւեն տակաւին: Տէսինի մէջ, Վասպուրականի Հայր· Միութիւնը՝ իր կարգին սարքած է յարգանքի հանդէս մը, որ տեղի կ'ունենայ այսօր եւ որ անշուշտ պիտի պակասի յաջողութեամբ:

Խրիմեանի կեանքն ու գործը չէ որ պիտի ներկայացնենք այստեղ:

Եթէ թերացանք մեր պարտականութեան մէջ, այդ չի նշանակեր թէ վարանումներ ունինք Հայրիկին արժէքին եւ գործունէութեան մասին:

Ընդհակառակն: Այսօր, այս լրջութեան պողոտաներուն վրայ, ի՞նչքան կարօտ ենք Հայրիկներու: Կարօտ՝ անոնց տաք սրտին եւ պայծառ նայուածքին: Անոնց կոպիտ անկեղծութեան եւ հայրենասէր գործունէութեան:

Թիւրիմացութեամբ մտած ապարէկի մը մէջ որ իր առանձին պահանջներն ունի, Խրիմեան կրցաւ, տակտի ճեղքել անոր ժանգահար պատեանը: Եւ խօսեցաւ ու գործեց իրրեւ ինքնուրոյն յեղափոխական:

Իսկ եւ իսկ ժողովուրդի զաւակ, մխոց մխէն եւ ոսկորը ոսկրէն, ան, իր բովանդակ ապարէկին մէջ մնաց դիւղացի: Աչքառմարհեց ինչ որ պաշտօնական էր եւ կեղծ: Եւ իր բոլոր գործերուն մէջ, հետեւեցաւ իր բնազդին, որ ներդաշնակ էր ժողովուրդի շահերուն հետ:

Խրիմեան չծամծմեց բառերը, ամէն անգամ որ հարկ էր կայսրին մը պարզել կամ հանդոյց մը քակել:

Իսկ երբ կարգը կուգար խօսքէն գործի անցնելու եւ ապարէկը նետուելու, առաջինը էր ինքը: Ի պաշտօնէ՝ իրրեւ «ծառայ Քրիստոսի», բայց, իրականին մէջ, իրրեւ դիւնուորեալ մը արի եւ անճնուէր:

Այսպէս էր որ, ամէն տեղ ալ, ան կրցաւ դրուել տիրական եւ ստեղծագործ դիրք: Վասպուրականէն, Վարագի վանքէն մինչեւ սուլթանական Թուրքիոյ մայրաքաղաքին մէջ: Պերլինէն մինչեւ Էջմիածին:

Խրիմեան մի՛եւնոյն առեն վաստակաւոր մըն էր Հայկական ժողովքի: Նոյնքան ինքնատիպ եւ վճիռ, ինչպէս ազգային – քաղաքական կեանքի մէջ:

Մինչեւ այսօր ալ, խորունկ սարսուռ մը կը համակէ մեզ, երբ կը թղթատենք իր «Հայդոյժ»ն ու «Վանդոյժ»ը, իր »Պապիկ ու Թոռնիկ»ը: Եւ դեռ այնքան արտարուխ ազդակներ ու խորհուրդներ:

Իսկ իր ճառերուն ուժգնութիւնը մինչեւ այսօր ալ կը խռովէ մեր հոգին:

×

Յարդելով յիշատակը Խրիմեաններու, մեր տարագիր բազմութիւնները անոնց ոգին է որ կը փոխանցեն սերունդէ սերունդ: Ու ցամաքէ ցամաք:

Անոնք ըսել կ'ուզեն, — Խրիմեանները մեռան մարմնով, բայց կ'ապրին հոգիով: Կ'ապրեցնեն մեզ ա՛յն տենչերուն եւ ճիգերուն համար որ անհրաժեշտ են, որպէս զի մենք ալ կարենանք շնչել ու ծուիլ:

Այլապէս, ի՞նչ արժէք պիտի ունենային հանդիսութիւնները, որ կուգան ու կ'անցնին ինչպէս կարճատեւ զեփիւռ մը:

Դժբախտութի՞ւն թէ բարեբախտութիւն, — ահաւասիկ Խրիմեանի աչքը կը հառնի մինչեւ մեր օրերը: Կը հալածէ, կը հետապնդէ մեզ ծանրագոյն մեղքի մը համար որ կը տիրէր իր օրերուն, եւ որ կը տեւէ մինչեւ այսօր:

Ճիշդ քառնչորհինգ տարի առաջ, 1907ին, Վասպուրականի արծիթը կը ստորագրէր կոնդակ մը, որ ահաւոր մարզարէութիւն մը պիտի մնայ:

Արդարեւ, հետեւեալ հատուածին ո՞ր տողը կէտ առ կէտ չի համապատասխաներ մեր այսօրուան կացութեան.

— « Ցաւուրս խորին ծերութեան մերոյ թախծալից սրտիւ լսեմք երբեմն, զի այլ եւ այլ կուսակցութիւնք համագգի եղբարց ազգայնոց մերոց յայլ եւ այլ տեղիս կենցաղավարին ընդ միմեանս հակառակ սիրոյ, աւետաւոր խաղաղութեան եւ փրկարար պատուիրանի Փրկչին մերոյ, եւ զի՞նչ շահին այնպիսի եղբայրատեաց սրտիւք եւ գործովք, երէ ոչ կորուստ ըստ հոգւոյ եւ ըստ մարմնոյ, որով ոչ միայն վնասին առժամապէս, այլ աւա՛ղ, միանգամ ընդ միշտ վարկաբեկ լինին առաջի ազգաց բաղմակրբեղոց, եւ գտանին ի վտանգս ազգի ազգի սպառնալեաց ապագային: Եւ ճշմարտիւ ասեմք, զի այսպիսի դասակարգի մերազնէից երէ ոչ կենցաղավարիցին եղբայրական համերաշխութեամբ եւ սիրով, տուժել տուժեսցին զգոյութիւն իւրեանց: Եւ ո՞չ ապաւէն մինչեւ իսկ ի բաղմակրթեալ ազինս եւ ի մեծագոր պետութիւնս գտանին կուսակցութիւք, եւ չիցէ՞ բաւական լինելն նոցա Չեզ օրինակ, զի բազմաթիւ կուսակցութիւք նոցա կեան ընդ միմեանս ա՛յնպիսի անկեղծ սիրով եւ ազնուութեամբ, որպէս թէ լինէին մի սիրտ եւ մի գաղափար:

Ո՛հ, որդեա՛կք իմ սիրեցեալք, սթափեցարուք ի թմրութեանց Չերոց եւ ի խոր քնոյ անգիտութեան եւ անհեռատեսութեան, եւ տեսէք, երէ յո՛րպիսի փափուկ ժամանակի գտանիմք: Մեծ իմաստութիւն ամէն դարուց եւ ժամանակաց ա՛յն է, զի ժողովուրդ եւ համայնք եւ վարչութիւնք նոցին խելացուռ լիցին համերաշխ սիրով եւ ազնիւ վարուք կեալ միշտ ընդ միմեանս յօգուտ եւ ի զարգացումն իւրեանց, եւ վասն նշմարտութեանն պատմութիւնք ազգաց վկայ են մեզ ամենեցուն»:

Կարեցէք եւ դուրգուրանքով ձեր սնաբին տակ պահեցէք այս հատուածը, ընկերներ եւ քաղաքացիներ որ ի սիւնուս աշխարհի:

Պահեցէք իրրեւ մասունք մը չարխափան... Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ՝ ԱՀՈՒ ՍԱՐՍԱՓԻ ՏԱԿ

Հակահրէական հոսանքը եւ ուրիշ դէպքեր

Այսօր կը կատարուին Գերմանիոյ երեք· ժողովի նոր ընտրութիւնները: Ձախակողմեան տարբերը լուրեր դատապարտած ըլլալով, հրապարակին վրայ կը մնան «նացի»ները (հիթլէրական) եւ միւս ազգայնական տարբերը: Ձախակողմեան հոսանքները մէկ միջոց ունին ընտրական պայքար մղելու, — փոխադարձ բերնէ բերան:

⁂ Ուրբաթ օր Հիթլէրի գինուորներէն 30—35,000 հոգի թափօր մը կազմեցին Պերլինի փողոցներուն մէջ, հինգ ժամ անընդհատ: Շատ կանոնաւոր էր թափօրը: Առջեւէն եւ երկու կողմերէն կ'ընկերակցէին պետական ոստիկանները՝ ինքնաշարժներով: Շաբաթ օրն ալ անցք մը կատարեցին Պողպատեայ Սաղարտակիրները, մօտաւորապէս 25,000 անդամներու: Թափօրը անցաւ նախապատ Հինտենպուրկի պալատին առջեւէն, ջերմ ողջոյններ արձակելով: Այս բոլոր ցոյցերը գինուորական չէշտուած հանդամանք մը կուտան քաղաքին:

⁂ Վերջին օրերս հրէական ջարդի մը մասին ակնարկներ երեւցան մամուլին մէջ, բայց հերքուեցան: Հրեաները իրենք ալ հաւատք չեն ընծայեր այդ դրոյցներուն: Բայց եւ այնպէս, նոր թախ ստացած է հակահրէական պայքարը: Այն աստիճան որ, հրէական ընկերակցութիւնները ստիպուեցան պաշտօնապէս բողոքել կառավարութեան: Միւս կողմէ, բազմաթիւ հրեայ երեւելիներ կա՛մ բնակարան կը փոխեն, եւ կամ արտասահման կ'ապաստանին: Բազմաթիւ յայտնի դէմքեր, որ կը պատկանին մտաւորական եւ ազատական շրջանակներու, կա՛մ ազգարարութիւններ ստացած են իրաւեկ անձերէ, եւ կամ ուղղակի սպառնալիքներ՝ իրենց անձերուն եւ ընտանիքներուն դէմ: Լուրի մը համաձայն, հռչակաւոր գիտունը, Այնչթայն որ Ամերիկա կը գտնուի, իմացուցած է իր բարեկամներուն թէ այլ եւս Գերմանիա չպիտի բնակի:

Մէկ խօսքով, մեծ ջղագրգռութիւն կը տիրէ հրէական շրջանակներու մէջ:

⁂ Ձերբակալութիւնները կը շարունակուին անընդհատ: Սոբհրդարանի հրկիզումէն մինչեւ ուրբաթ օր ձերբակալուած էին աւելի քան հինգ հազար հոգի: Ուրբաթ օր միայն Պերլինի մէջ կատարուեցան 150 նոր ձերբակալութիւններ: Կալանաւորներուն մէջ է նաեւ Թէլման, Գերմանիոյ համայնավար կուսակցութեան վարիչը, որ փոխած կը կարծուէր:

ՆԱԽԿԻՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏ ՄԸ ԿԸ ԲՈՂՈՔԷ

Նախկին վարչապետ Պրիւնինկ համարձակ ճառ մը խօսելով, հրաւիրեց հանրապետութեան նախագահը՝ պաշտպանել սահմանադրական ազատութիւնները: Ակնարկելով համայնավարութեան դէմ բացուած բուռն պայքարին, չեչտեց·

— Ոչ սուրով, ոչ ալ տորճանակով կարելի է ոչնչացնել որ եւ է հոգեկան շարժում: Հարկ է գաղափար մը հակադրել անոր: Արդ, այն գաղափարը որով տոգորուած է վարիչ կուսակցութիւնը, գաղափար մը որ 1850էն կը թուագրէ, բաւական զօրաւոր չէ այսօր, կացութեան դիմադրաբելու համար: Եւ, այս տկարութեան հետեւանքով է որ կը բռնաբարուին սահմանադրութիւնը եւ ահ ու սարսափ կը տարածեն:

Պ. Պրիւնինկ, որ կեդրոնի կուսակցութեան կը պատկանի (չափաւոր) եւ վախ չունի օրուան խստութիւններէն, բացատրեց թէ տեղծուած կացութիւնը աւելի պիտի ծանրացնէ տնտեսական տագնապը: «Քաղաքական խաղաղութիւնը առաջին պայմանն է տնտեսական բարեկարգութեան, եւ հարկ է վերահաստատել վստահութիւնը՝ թէ մեզի եւ թէ ամբողջ աշխարհի համար»: Պատասխանելով իրեն դէմ եղած մեղադրանքներուն, Պ. Պրիւնինկ դիտել տուաւ թէ եթէ դատ պիտի բացուի, պէտք է բացուի պատերազմէն առաջուան երեսուն տարիներու արտաքին քաղաքականութեան մասին:

ՄՈՍԿՈՒԱՆ ՄՏԱՀՈՂ Է

Հիթլէրի ճառին տաքիւ, լուրջ մտահոգութիւն կը տիրէ դիւնաթափութեան խորհրդաժողովի խորհրդային շրջանակներուն, ինչպէս Մոսկուայի մէջ: Խորհրդային պատուիրակները դիտել կուտան թէ Գերմանիոյ վարչապետը իր ճառին մէջ չգոհացաւ լուսանցքներ տեղալով համայնավարութեան դէմ, այլ եւ բուռն ամբաստանութիւններ տեղաց խորհրդային էշխանութեան վրայ: Այս պարագան մեծ ջղագրգռութիւն կը պատճառէ:

Իսկ Մոսկուայի մէջ կը զարմանան որ վարչապետ մը այնքան բուռն լեզու կը գործածէ օտար երկրի մը հանդէպ որուն հետ կապուած է տեսա համաձայնութիւններով, նոյն իսկ կէս – դիւանակցութեամբ: Դժգոհութիւնը մեծ է մանաւանդ անոր համար որ, Հիթլէրի ճառը արտասանուեցաւ Լիտվինովի եւ Գերմանիոյ արտաքին նախարարին տեսակցութենէն 24 ժամ յետոյ:

Անգլիապարսիկ վէճը կը մեղմանայ

Շուտով Թէհրան կը հասնի Անգլիապարսիկ Քարիւղի ընկերութեան խնդրագրը, որ պիտի բանակցի ուղղակի կառավարութեան հետ, Ընդունած մեծնաչնորհը վերահաստատելու համար: Անգլիական պատուիրակութիւնը քանի մը օր կանգ պիտի առնէ Ապատանի մէջ, ուր կը գտնուին քարիւղի հանքերը, լրացուցիչ տեղեկութիւններ քաղելու համար:

Այս ճամբորդութիւնը հետեւանք է Ժընեւի մէջ գոյացած համաձայնութեան, որով երկու կողմերը յանձն կ'առնեն դադրեցնել որ եւ է գործողութիւն Ազգերու Դաշնակցութեան առջեւ, մինչեւ 1933 մայիս, ուղղակի բանակցութեան մտնելով իրարու հետ: Եթէ այս բանակցութիւնները չյաջողին, խնդիրը նորէն պիտի ներկայացուի Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին, ուր իւրաքանչիւր կողմ ազատ է պաշտպանելու իր տեսակէտը:

Բանակցութեանց ընթացքին, եւ մինչեւ վէճին լուծումը, Քարիւղի ընկերութեան գործերը պիտի շարունակուին անարգել:

30 նահանգներ մորաթորիում հռչակեցին

Վերջին լուրերը աւելի ծանր կը ցուցնեն Մ. Նահանգներու սեղանատուրական ապագան: Արդէն իսկ երեսուն նահանգներ բացառիկ միջոցներ ձեռք առած են, կա՛մ գուռները փակելով, եւ կամ վճարումները առժամապէս դադրեցնելով: Նիւ Եորքի նահանգի մասին ալ վերջնական լուրեր կը չորչէին, բայց հերքուեցան: Այս նահանգը ա՛ր եւ է բացառիկ միջոցի չէ դիմած: Միայն Եօթը նահանգներու մէջ հռչակուած մորաթորիումին հետեւանքով, երեք միլիառ տոլար վտանգուած է:

Նախագահ Բուզվելթ երէկ հանդիսաւորապէս սառնձնեց իշխանութիւնը, բայց սեղանատուրական ապագան թանձր մշուշ կը մթագնէր մթնոլորտը: Արտարդութեան ներկայ էին 200,000 հոգի:

40 ՆՈՐ ԲՆԱԿԱՐԱՆՆԵՐ ՀՐԿԻԶԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

—··—

Պէյրութի «Ագգակ»էն կ'իմանանք թէ տեղատուրման լիազօր Պ· Պիւրնիէ ձեռնարկած է 40 նոր բնակարաններ շինելու կիլլապաշէնի մէջ: Շէնքերը շուտով պիտի աւարտին եւ պիտի յատկացուին անտուն աղէտեալներուն:

Կիլլապաշէնը կը գտնուի Պէյրութէն 15 վայրկեան հեռու, Նէհրէն անդին, Պուրճ Համուտի մէջ: Իւրաքանչիւր բնակարան բաւարար հող պիտի ունենայ բանջարանոցի եւ պարտէզի համար: Այս կերպով բաւական ընտանիքներ վերջնապէս տեղատուրուած պիտի ըլլան, իսկ 50 բանուորներ գործ պիտի գտնեն:

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

4,000 ՀՐԿԻԶԵԱԼՆԵՐՈՒՆ

13րդ ՑԱՆԿ

	Ֆր.
Ֆրանսական բանակի հայ կամաւորներու Միութիւն	200
Օր· Ա· Ավճեան	20
Վահան Բհնյ· Խոյեան	50
Ոմն	25
Արմենակ Գասապեան	15
Հրանտ Բալուեան	10
Գումար՝	320
Մարտ 3ի գումարը՝	3066
ԸՆԴՀ· ԳՈՒՄԱՐ՝	3386

⁂ Պ· Գալուստ Կիւլպէնկեան պատասխանելով Կիլիկիոյ կաթողիկոսին մէկ նամակին, **20,000** ֆրանսէ դրկած է հրկիզեալներուն համար, չէ՛ մը ուղղելով մարզպան Պ· Փոնսոյի:

Կարծողներ կան թէ դրամատիրական շրջանակները դիտմամբ ստեղծած են այս տագնապը, վարկաբեկելու համար Բուզվելթի իշխանութիւնը:

Այլ եւս անխուսափելի կը համարուի խորհրդարանին արտակարգ նստաշրջանը: Միեւնոյն առեն, օրէ օր աւելի հաւանական կը դառնայ ընդհ· մարաթորիում մը, որ խորապէս պիտի ջլատէ գործերը:

⁂ Վերջին ութ օրերու մէջնոցին, դրամական շրջաբերութիւնը աւելցած է 732 միլիոն տոլար, ենչ որ անօրինակ է եւ կ'ապացուցանէ թէ ջլուն դրամի ահագին պահանջը եւ թէ հասարակութեան խուճապը՝ ատնդ գումարները քաշելու եւ պահելու: Անցեալ շաբթուան ընթացքին, արտասահմանը քաշած է 121 միլիոն ոսկի տոլար, իսկ բուն երկրին մէջ քաշուած է 100 միլիոն ոսկի տոլար: Ուրեմն, դրամական շրջաբերութիւնը կ'աւելնայ արագօրէն, իսկ ոսկիի պահեստը կը նուազի: Այս երկու պարագաները ծանր վտանգ կը սպառնան տոլարին:

Վերջ տալու համար ոսկիի կորուստին, Նիւ Եորքի Ֆէտերըլ Բիզերվ դրամատունը գեղչի սակը հարիւրին 2ուկէսէն բարձրացուց 3ուկէսի:

⁂ Վերջին պահուն հասած հեռագիր մը կը տեղեկացնէ թէ մինչեւ երեքշաբթի օր մորաթորիում հրատարակուած է նաեւ Նիւ Եորքի նահանգին մէջ:

Ճափոնական գրոհը Զինացիներուն դէմ

Մանչուրիոյ ճափոնական բանակը անընդհատ կը յառաջանայ, եւ այսօր – վաղը գրաւած պիտի ըլլայ ձէհոլը, մայրաքաղաքը համանուն նահանգին: Զինացիները կը նահանջեն, ամրանալով նոր դիրքերու մէջ: Կոմիները այնքան սաստկացած են որ, միայն մարտ 2ին Զինացիները ունեցան 1500 մեռեալ եւ 3000 վիրաւոր: Նոյնքան ծանր են ճափոնական կորուստները: Հարիւր հազարնոց չինական բանակ մը կը պատրաստուի դերագոյն ճակատամարտը մղել Մեծ Պարիսպին առջեւ, պաշտպանելու համար բուն չինական հողը:

⁂ Թոքիոյէն կը հեռագրեն թէ ճափոնական բանակը ձէհոլ մուտ չարաթ առտու:

Չինաթափութեան խորհրդաժողովը վտանգուած

Մինչ Ժընեւոթը կը գոռայ Ծայր· Արեւելքի մէջ, ճառերը իրարու կը յաջորդեն Ժընեւի բեմէն: Թէեւ, նախկին խանդավառութիւնը չէ մնացած եւ շատեր հոգեվարքի մէջ կը տեսնեն զինաթափութեան խորհրդաժողովը:

Առջի օր, ընդհ· յանձնաժողովին մէջ, նոր պարտութիւն մը կրեց Ֆրանսական պատուիրակութիւնը: Միօրինակ եւ կրճատեալ բանակի բանաձեւին դէմ քուէարկեցին ոչ միայն Իտալիա, Հունգարիա եւ Թուրքիա, այլ եւ Լեհաստան, Ռումանիա, Եուկոսլավիա եւ Չեխոսլովաքիա, որոնք Ֆրանսայի հովանաւորեալներն են:

Փարիզի ազգայնական մամուլը ծանր դաս մը կը նկատէ այս պարտութիւնը, եւ կը յանձնարարէ կարճ կապել:

Այս օրերս ժընեւ կը սպասուի Պ· Մաքտոնըլտ:

⁂ Գերմանիոյ արտաքին նախարարը նոր յօդուած մը հրատարակեց, ուր դիտել տալով թէ «Գերմանիոյ սպահովութիւնը վտանգուած է», կ'ըսէ·

— Գերմանիան ալ զինաթափութեան խորհրդաժողովին գնաց, պահանջելու համար այն միեւնոյն սպահովութիւնը զոր կը վայելեն միւս բոլոր ազգերը: Արդիական զէնքերէ եւ պահեստներէ զրկուած Գերմանիոյ դիմաց, Ֆրանսան՝ Պելճիոյ, Լեհաստանի եւ Չեխոսլովաքիոյ հետ ունի մնայուն բանակները, որոնց զինուորներուն սովորական թիւը կը հասնի մէկ միլիոնի, իսկ պահեստի ուժը՝ 9 միլիոնի: Ուրեմն, անհրաժեշտ է զինաթափ ընել զօրեղապէս սպառազինուած պետութիւնները եւ հաստատել հաւասարութիւն բոլորին համար: Աւելի քան 12 տարի է որ ի զուր կը սպասենք որպէս զի սպառազէն պետութիւնները յարգեն իրենց հանդիսաւոր յանձնառութիւնը: Մեր համբերութիւնն սպառած է:

Նախագահ Բուզվելթ գրաւեց իր աթոռը

Ինչպէս գրած ենք արդէն, երէկ, 4 մարտ, նախագահ Բուզվելթ անցաւ իշխանութեան ղլուխ, փոխանցուած հանդիսաւորութեամբ: 250,000 հոգի գացած էին Ուաշինկթընը, մասնակցելու համար աւանդական թափօրին: Կէս օրէն յետոյ, նախագահը երդում ըրաւ Սահմանադրութեան, Ատաւսծաշունչի մը վրայ զոր իր նախորդները տարած են Հոլանտայէն, Ժէ· դարուն: Թափօրին երկայնութիւնն էր վեց քիլոմեդր: Ցամաքային եւ ծովային զինուորներ եւ բազմատան ընկերակցութիւններ անցք մը կատարեցին նախագահական օթեակին առջեւ:

Ուաշինկթընի մէջ, շամփանեան կը հոսէր աղբիւրի պէս, չիշը քան տալարի:

Մահապիւռ երկրաշարժ ճափոնի մէջ

Պատերազմի փորձանքէն յետոյ, ահա նոր ազէտ մը՝ ճափոնի գլխուն:

Առջի օր ահռելի երկրաշարժ մը տեղի ունեցաւ Թոքիոյէն 300 ֆիլոմեդր հեռու, Իվաթէի ճահճային մէջ: Միեւնոյն ատեն ծովուն ջուրերը խուժեցին դէպ ի ցամաք, ահռելի կորուստներ պատճառելով: Առաջին լուրերուն համաձայն, մեռած են 3000 հոգի, վիրաւորուած՝ նոյնքան: Կործանած են 4000 տուներ:

ԱՐՄԱՏԻ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ

(ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ)

Ընկած էր բոլորովին անկենդան։ Ընկած էր բոլորովին անկենդան։ Ես ինձ կորցրի, ինձ մի տեսակ կորցրի, ինձ ինձանից հեռացրի, ինձ ինձանից հեռացրի, ինձ ինձանից հեռաց

— Ընկեր, ի՞նչ ես ցանկանում ինձանից, ասա՛ ինձ, ես ամեն ինչ պատրաստ եմ կատարելու քո ցանկությունը:

Ծերունի գյուղացին, որ ինքնագործ ծխախոտը ծխելով նստած էր ինձ հանդիպակաց, ինձ դիմեց այս խոսքերով:

Ես ուզում էի գյուղացու հետ ծանոթանալ, նրա կյանքի մասին տեղեկություններ հավաքել, ուստի ասացի նրան, որ ինձ հետաքրքրում է իմանալ, թե ինչպես է ապրում գյուղացին, ինչ է նա մտածում, ինչ է ուզում:

— Ինչպե՞ս ապրում է գյուղացին, ինչ է մտածում, ինչ է ուզում, — ասաց ծերունին, — ես քեզ կասեմ, ընկե՛ր, ինչպես ապրում է գյուղացին: Ես ինքս գյուղացի եմ, ինքս էլ գյուղացի եմ, ինչպես ասացի, ուրեմն ես էլ գիտեմ, թե ինչպես է ապրում գյուղացին: Ես ինքս էլ գիտեմ, թե ինչ է մտածում գյուղացին: Ես ինքս էլ գիտեմ, թե ինչ է ուզ

8.

Փարիզ եւ արուարձաններ

ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ խումբի ժողովը յառաջիկայ Շաբաթ-շաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին 32, Ave. des Gobelinsի սրճարանին վերնայարկը: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՀՐԱՉԻԱՆ խումբի ժողովը յառաջիկայ Երեքշաբթի երեկոյ. ժամը 8.30ին, 32, Ave. des Gobelinsի սրճարանին վերնայարկը: Կարեւոր օրակարգ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

Հ. Յ. Դ. ՇԱՎԻԼԻ «Արդութեան» խումբի ժողովը ժողոյ, երկուշաբթի երեկոյ ժամը 9ին սովորական հաւաքատեղին: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Դատաստան

ՊՈՒԼՂԱՐ ՕՏՏՕԻ (Մարսէյլ) Հ. Յ. Դ. «Վրէժխնդիր» ենթակամասին տարապարաբար ժողովի կը հրաւիրէ ՀՐԱՅՐ, ՄՈՒՐԱՏ, ԳԱՅԼ ՎԱՀԱՆ եւ ԿԱՅՇԱԿ ԱՌԱՔԵԼ խումբերը այսօր կիրակի ժամը 3ին սովորական հաւաքատեղին: Ներկայանալ անդաժանաբար: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Յ. Դ. «ԸՆԿԵՐ ԿԱՐՕ» խումբի ընկերական ժողովը այսօր կիրակի երեկոյ ժամը 6ին ՕԹԷԼ ԹԷՐԹԻՆԻԱՆի սրահը: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՍԷՆ ՄԱՐԿՐԻԹԻ (Մարսէյլ) «Համազգայի» ենթակամասի ընդհանուր ընկերական ժողովը այսօր կիրակի առաւօտ ժամը 8.30ին որոշեալ հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ: Ներկայանալ անդաժանաբար: Բացակաները նկատի պիտի առնուին:

ՕՐ. ԼԻՏԻ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ

ԼԱՒ ԱՐՈՒԻՒ

Պիտի Ներկայացնէ

ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԻՒՆ (վ. վալադեանի)

Salle de Conservatoireի մէջ,

2 bis, Rue du Conservatoire (**Métro: Bonne-Nouvelle** եւ **Cadet**)

11 Մարտ, Շաբաթ գիշեր, ժամը հիշդ 8.45ին

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻՆ.— Պուէնոս - Այրէսէն նոր ժամանած յայտնի հայ երգչուհի եւ պարուհի՝ տիկին ԱՐՓԱՄՈՎԱ,

Պ. ԼԵՒՈՆ ՅԱՐՈՒԻՒ, տիկիններ՝ ԱԼԻՒԱՆԵԱՆ, ԼԱԹԻՖԵԱՆ, օրիորդներ՝ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ, ՀԱՆՃԵԱՆ,

պարոններ՝ ՍՈՒՐԷՆԵԱՆ, ԼԱԹԻՖԵԱՆ, ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ:

Ջուրթակահարուհի օր. ԼԻՏԻ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ կը նուագէ խրախճանքի տեսարանին մէջ:

ԳԻՆԵՐԸ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ.— Պէնիուար եւ թիկնաթոռ 20, լոժ 15, եւ 10, երրորդ յարկ 7, ամբի 5 ֆրանք:

Տոմսերը կը ծախուին սովորական տեղերը, իսկ ներկայացման օրը կիշէն:

«ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18»Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

Լա-Միօթայի մէջ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. ԽԱՉԱԿ ԽՈՒՄԲԻ

եւ հովանաւորութեամբ ՄԱՐՍԷՅԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ

ԱՅՍՕՐ ԿԻՐԱԿԻ, ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ, ԺԱՄԸ 2.30ԻՆ

Գեղարուեստական բաժին: Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ:

Բժշկական դասախօսութիւն

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻՆ ԿՈՂՄԷ

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ ՎԷՆՍԷՆԻ ՄԱՄՆԱՃԻՒՂԻՆ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻՆ ՄԷՋ

1, Rue du Midi, (Place de la Mairie)

Կը խօսին՝ տօքթ. Շ. ԱՅՎԱԶԵԱՆ՝ թոքերու առողջապահութիւնը,

Պ. Կ. ԲԱՄՄԱԶԵԱՆ եւ ՕՐ. Զ. ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ՝ կարմիր խաչերու մասին

երգ, արտասանութիւն ազգակերաներու կողմէ: Մուտքը ազատ է:

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած՝ ՍԷՆ ԿՐԱՍԻԷՆԻ ԱՆԱՐԱՏ ՅՂՈՒԹԵԱՆ

ՔԵՐԹ ՈՐԲՈՒՀԻՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ

ԱՅՍՕՐ ԿԻՐԱԿԻ, ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ, ԺԱՄԸ ՀԻՇՏ 3ԻՆ

Մուրատեան վարժարանի Պէշիկթաշլեան թատերասրահին մէջ

26, Rue Troyon, Sèvres

Կը նախագահէ՝ Պ. ԳԱԲՐԻԷԼ ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆ

Բացման խօսք՝ ԳԵՐ. ՊԵՏՐՈՍ Ծ. Վ. ՔԷՏԻՃԵԱՆԷ

Շամերգ՝ դեկավարութեամբ փրոֆ. Գ. ԱԼԷՄՇԱՀԻ

Կը ներկայացուի՝ *ԵՕԹԸ ԽԵՆԹԵՐԸ* (գաւեշտ)

ՄՈՒՏՔ՝ 10 *ՖՐԱՆՔ*

Յարեկոյթ - պարահանդէս

ՍԵԲԱՍՏԻՈՅ «ԱՅԳ» ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

ի նպաստ նոր Սեբաստիոյ մէջ շինուող «Այգ» Արամեան դպրոցի

Հասոյթին *100*ին *10*ը կը յատկացուի Սուրիոյ աղէտեալներուն:

12 *ՄԱՐՏ ԿԻՐԱԿԻ, ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐ*

MAC-MAHONի շքեղ սրահներուն մէջ

29, Ave. Mac-Mahon, Paris (17) - Métro: Étoile

կը նուագէ արժանահնչեան ֆոյակաւոր օրքէսթր MANUEL PIZARRO

Attractionներուն իր սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերէ ռուսական

եւ իտալական բեմերու յայտնի երգիչ Պ. ՕՍԿԱՐ ԻՄԱՒԱԿԵԱՆ,

Արեւելեան նուագ: *Պիւֆէ՝ դիւրամատչելի գիներով:*

ՄՈՒՏՔ ԿԱՆԱՆՑ 7.50 *ՖՐԱՆՔ, ԱՐԱՆՑ* 10 *ՖՐԱՆՔ:*

Նախօրօք տոմսերը ապահովելու համար դեմել.— ԴԵՐՁԱԿ ԴԱՐԱԵԱՆ, 5, rue Mignon, Paris (5): Նպարավաճառատուն ՀԱՃԸՆԼԵԱՆ, 42, rue Tourtille, Belleville: Սափրիչ ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ, 86, rue Rébéval: MERIDIONAL, 8, rue du Chateaudun.

Տօքթ. ԱՍԼԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԹՈՔԵՐՈՒ, ՍՏԱՄՈՔԻ եւ ԱՂԻՔՆԵՐՈՒ

հիւանդութեանց

34 Bld. de Clichy, Paris. Métro Pigalle Tél. Marcadet 76-65

Հիւանդներ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—8, կիրակի եւ տօն օրեր 10—12: Առաւօտները ժամադրութեամբ:

Հրաւէր բոլոր փափկամաշակներուն

ճաշարան **Գ Ա Ռ Լ Օ**

34 Rue St. Lazare, Paris (9)

Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ

Գիները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անթերի սպասարկութիւն

Մի մոռնաք իր անունի մածունը

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

94, Rue St. Lazare, Paris (9e) Tél. Pigalle 67-69

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ, կատարէ certificats de coutumesներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները:

Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17—19: Նաեւ ժամադրութեամբ

ԿՕՒԶՈՒԻՆ

կարի վարժուհիներ ունեցող հագուստաւորուհիներ: Դիմել՝

տիկին *ՎԱՐՍԵՆԻԿ ՓԱՓԱԶԵԱՆի*

14, Passage de Puebla, փարիզ *(19)*, մէթրօ՝ Bolivar եւ Combat:

17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

Le Gérant : H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

ՀԱՅ ՍԱՓՐԻԶՆԵՐՈՒ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

19 Մարտ, կիրակի երեկոյ ժամը 9ին **Société Savantes**ի *մէջ*

8, Rue DANTON, Paris (6), ՄԷԹՐՕ՝ ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՀԱՅ ՍԱՓՐԻԶՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ՝ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ ԵՒ ԷՓԻՆՃԵԱՆ

Ճաշ եւ նուագախումբ, քօթիյեօն, Թօմպալա՝ կը շահին 3 արժէքաւոր նուէրներ:

Ժամը 22ին ՄԵԾ ՏՈՂԱՆՑՔ Օրիորդներու եւ Տիկիններու, որոնց մազերը

գեղարուեստօրէն յարդարուած են Հայ սափրիչներու կողմէ

ԺԱՄԸ 23ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՌԱՒՕՏ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊԱՐԵՐ

ՃՈՒԽ ՊԻՒՖԷ ՄՈՒՏՔ՝ ԿԻՆԵՐՈՒ 6 ՖՐ. ԱՅՐԵՐՈՒ 10 ՖՐ.

Տօքթ. ՉԵՆՕՔ

5, Rue MAUBEUGE, Paris (9)

Tél. Lamartine 83-87

Métro: N. D. de Lorette, Pelletier, Cadet

Autobus: Carrefour de Châteaudun

Մասնագէտ ներքին, ջղային, մորթի եւ գեղերու հիւանդութեանց

Ընդունելութեան ժամեր 3—8:

CABINET de Me V. YARJANIAN

JURISCONSULTE

Procédure Générale — Mandataire en Justice

44, Rue La Fayette, Paris (9) Tél. TAITBOUT. 53-32

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական գործեր: Անձամբ կը պաշտպանէ Առեւտրական եւ Հաշտարար դատարաններու առջեւ: Ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման, եւ ժառանգական բոլոր գործողութիւնները կը կատարուին արագութեամբ: վարչական դիմումներ նախարարութեանց մօտ:

Կ'ընդունի, ամէն օր, ժամը 9էն 11, եւ 5էն 7:

ՀԱՅԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

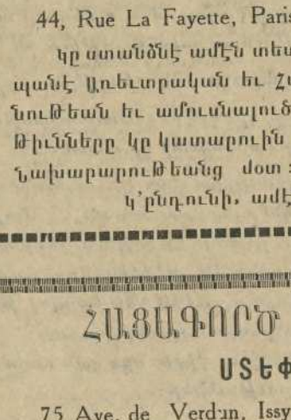
75 Ave. de Verdun, Issy-les-Moulineaux, Seine, France, Tél. 166 Issy

Եթէ կ'ուզէք ձեր ատամոքսի առողջութիւնը վճանգարել վնասուեցէք բոլոր նպարավաճառներուն մօտ Maison STÉPAN*ի համեղ ՍԻՄԻՒՆԵՐԸ, որոնք թարմ կը մնան մինչեւ 1 ամիս:*

Մասնաւոր յանձնարարութեանց վրայ, մեր արդիական փուռին մէջ կը պատրաստենք՝ լաիմէգիւն, չէօրէք, պանիրով, ապուխտով եւ թայինով փիտէներ, պուղաչա եւ ամէն տեսակ եւրոպական եւ արեւելեան անուշեղէններ:

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէ եւ արտասահմանէ:

Արագ առաքում: 3 քիլօէն սկսեալ ապսպրանքները կը յանձնենք բնակարան:

ԱԽՈՐԺԱՇԱՄ ԵՒ ՀՈՏԱԻԷՏ

ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1880ԻՆ

THÉS YAVROU

Maison Fondée en 1880

MONDIALEMENT RENOMMEE

Գեղեցիկ նուէրներ դեղին եւ կապոյտ

ծրարներու մէջ:

Դիմել: Comptoir des THÉS YAVROU

23, Rue Sénac MARSEILLE

E. TER-MINASSIAN

Export und import, Komissionen und Vertretungen

Ցանկն կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը հում նիւթերու (չոր պտուղ, ադիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ Գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու:

կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց:

Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30, Allemagne.

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

Վիրաբոյժ - ատամնաբոյժ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՔՈՒԼԹԵԷՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՄՆԱԳԷՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՆԻ, ՊՈՒՀԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՑԱՒ Ի

Բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործո ,ութիւն

կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առաւոտները ժամադրու Ռեամբ,

կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր:

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

Տօքթ. ՄԵՍՉԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԻՐ ՆՈՐ ԴԱՐՄԱՆԱՏԱՆ ՄԷՋ

82 rue d'Amsterdam (9) Tél. Pigalle 70-02

Ամէն օր ժամը 2-6 կիրակի եւ տօն օրեր 10-12

Առաւօտները ժամադրութեամբ:

Հարզրկց. միջոցներ՝ Gare St. Lazare. Մէթրօ՝ Place Clichy եւ Liège

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

71 rue du Fbg. St. Martin, Paris (10)

Tél. Botzaris 53-61 Métro Château d'Eau ou Gare de l'Est

Գիտութեան վերջին մեթոտներով կը բժշկենք՝ վէներական ամէն տեսակի հիւանդութիւնները (ջերմամիզութիւն, փրանկախտ եւայլն), մորթի, ջղային, ատամոքսի եւ կանացի հիւանդութիւնները:

Բժշկումը կը կատարուի, X անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով եւ էլէքտրականութեամբ: Կը կատարենք մէզի եւ արեան տարբալուծում:

Կը խնամենք ատամի ամէն տեսակի հիւանդութիւնները: Բուբօն՝ սկսած 100 ֆրանքէն, պլոճ՝ ամերիկեան սիստէմով:

Գործքները շատ մատչելի. մանաւանդ զեղչ քահանայներու եւ չքաւորներու:

Դարմանատունը բաց է ամէն օր առաւօտեան 9—12 եւ 3—8: Կիրակի եւ տօն օրերը՝ 9—4:

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ իզմիրի Ազգ. հիւանդանոցին

44 Rue Poissonnière. Մէթրօ՝ Bonne Nouvelle

Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ սէն միշէլ Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ

ՍԻԹԷ ՄԱՐԳԱՆՏ (ԹՈՒԿԱՑ)

32, Rue CHAZELLES, PARIS (17)

Métro: Monceau, Courcelles, Malesherbes եւ **Wagram**

Téléphone: WAGRAM 98-87

ՏԱԿԱՒԻՆ ՎԱՐՁՈՒ ԵՆ հացագործի, կաթնավաճառի *(քրէմըր)*, ձկնավաճառի, պտղավաճառի, չոր բանջարեղէններու, հաւեղէնի եւ որսի ծուչուններու, գինիի եւ լիքէօրի, ներկարարի *(թէնթիւրըրի)* խանութներ: *Մանրամասնութեանց համար դիմել տեղւոյն վրայ:*

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 7 ՄԱՐՏ 1933

7 Mars 1933

3րդ ՏԱՐԻ Թիւ 2130 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺ ՄԸ ԽԵԼՔ ՓՈԽԱԴՐԱԾ ԷՐ

Ճակատագրա՛ծ է որ, ամէնէն պարզ դէպքերուն առթիւ ալ, մեր ճերմակ, ճերմակը սեւ պիտի ներկէ հակադաշնակցական մամուլը:

Ըսելիք չունինք, եթէ անաչառ քննութիւն մը կատարած եւ եզրակացութեան մը յանգած ըլլային:

Այդ առաքինութիւնը չառնոց դարակը նետած են մեր հակառակորդները:

Եւ, առանց պրպտումի, դռնէ առանց ուրիշներու քննութեանց արձիւնքին սպասելու, իրենց նստած տեղէն վճիռ կ'արձակեն:

Ահա վերջին փաստը, — կըըսնոպլի դէպքը:

Լուրը հասած օրն իսկ, մենք չվարանեցանք մեր տեսակէտն յայտնելու, դատապարտելով «պարբերաբար դանակ խաղցնելու վրդովիչ երեւոյթը»: (ՅԱՌԱՋ, 28 փետր.):

Միեւնոյն տեղն, պարզեցինք այս վրդովիչ դէպքերուն ներքին պատճառները: (ՅԱՌԱՋ, 1 մարտ):

Ցրտնոտական երեք թերթեր կըընոպլի դէպքը նկարագրեցին այնպէս ինչպէս դրած էր մեր թղթակիցը: Անոնք նոյն իսկ ուելի չէշտած էին խառնակիչներուն յարձակողական ընթացքը:

Մնացեալը դատարանին գործն է եւ բոլորս ալ պարտաւոր ենք սպասել ելքին:

Այս կամ այն թերթը կրնան լեզու փոխել մէկ – օրէն միւսը: Բայց չեն կրնար փոխել բուն իրողութիւնը, — ո՛վ սարքեց հանդիսին խանգարումը, ո՛վ դրդռոթիւն սերմանեց եւ նախայարձակ եղաւ:

Արդ, Փարիզի ոստիկանապետութիւնը, որ տարօրինակ աշխուժացեր, ուելի ճիշդ՝ կատղեր է քանի մը չարաթէ ի վեր, մարտ 4ի Թիւրին մէջ հրատարակած է խառն ի խուռն տեղեկութիւններ:

Ինչպէս միշտ, այս անգամ ալ «Ազատագ» կ'ուզէ ապացուցանել թէ բուն իսկ հանդիսին կազմակերպիչներն են դէպքին պատասխանատուները:

Այս առթիւ խմբագրական մը կը խոստանայ ոստիկանապետութեան: Բայց անհրաժեշտ չէ սպասել անոր, հասկնալու համար իր տեսակէտը:

Մէկ հատիկ խորագիրը՝ մարտ 4ի Թիւրին մէջ, կը բացատրէ ամէն բան:

Լուրին ղրկուելը, երկու խորագիրներէ յետոյ, կը կարգանք հետեւեալ չնաշխարհիկ վերնագիրը. —

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺ ՄԸ ԶԵՆՔ ՈՒ ՌԱԶՄԱՄԹԵՐՔ ՓՈԽԱԴՐԱԾ Է ԺՈՂՈՎԱՍԱՐԱՀԸ:

Այս պատմութիւնը պատմած է եղեր ականատես Հայ մը՝ Փըրանսական Թերթի մը Թղթակիցին, յայտնելով թէ « ինք յաջողած է առնել Թիւը այն ինքնաշարժին որուն մէջ նստելով փախած են կռուարարներէն ոմանք»:

— « Թղթակիցը կ'աւելցնէ թէ այդ ինքնաշարժը ոչ միայն կռուողներ փոխադրեր է ժողովասրահը, այլ եւ մեծ քանակութեամբ զէնք, ինչ որ ցոյց կուտայ, կ'ըսէ, թէ խռովարարները աւելի մեծ եւ աւելի արիւնահեղ կռիւ մը կ'ակնկալէին»:

Ինչպէս ըսինք, այս մէկ հատիկ խորագիրը՝ խոշոր սեւ տառերով, բաւական է պարզելու ոստիկանապետութեան սեւ հոգին :

Խորագիրը գրուած է առանց ո՛ր եւ է վերապահութեան: Նոյն իսկ առանց չակերտի.

— Ինքնաշարժ մը զէնք ու ռազմամթերք փոխադրած է ժողովասրահը:

Դժբախտաբար մեր ձեռքին տակ չունինք Փրանսերէն այն Թերթը որմէ քաղուած է այդ լուրը: Ոչ ալ գիտենք թէ այդ ակռնատեսը ով՞ն է իր յայտարարութեան, կամ բաւարար Փրանսերէն գիտէ՞:

Բայց մանրամասնութիւններ են ասոնք: «Ազատագ», որ «ոդջախոհութեան» մրցանիշը կտրած է իր միւս պաշտօնակիցներուն հետ, անշուշտ բան մը գիտէ որ նոյնութեամբ խորագրի վերածեր է այդ պժգալի ցնդաբանութիւնը.

— Ինքնաշարժ մը զէնք ու ռազմամթերք փոխադրած է ժողովասրահը:

Անշուշտ ուրիշ ինքնաշարժ մըն ալ նոյնքան խելք փոխադրած է ոստիկանապետութեան խմբագրատունը, քանի որ լրջօրէն հաւատացեր, իրացուցեր եւ ի լուր աշխարհի տարածեր են այդ դիւրը:

Եւ չզարմանանք, եթէ վաղը նոյն էջին վրայ կարդանք թէ՝ «ոչ միայն ինքնաշարժ մը զէնք եւ ռազմամթերք փոխադրած է», այլեւ ... դաշնակցական հրաձգիչ մը (Թանք) պատրաստ կը սպասէր Պայտա վաղոցին անկիւնը, Լարդուիչուր տրօթելու համար ցուցարարները: Թէ օգնական մըն ալ կը տեսնուէր ժողովասրահին վրայ:

Ա՛յսպէ՞ս կը գրուի մեր պատմութիւնը:

Ինքնաշարժ մը լեցուն ... խելքով գրի առնուած այս «մտապատկերներն են որ, Թերթէ Թերթ արտատպուելով, կը կազմեն մթնոլորտ, « կը լուսաւորեն » հանրային կարծիքը, եւ ... կ'ապահովեն գաղութներու խաղաղութիւնը:

Ո՛չ արհեստով խառնակիչներ գոյութիւն ունին, ոչ Հօկ, ոչ Տոմնելի դաւեր՝ բոլոր գաղութներու մէջ, այլ միայն ... դաշնակական ինքնաշարժներ որ զէնք եւ ռազմամթերք փոխադրելով ժողովասրահէ ժողովասրահ, կռիւ կը յարուցանեն եւ արիւն կը թափեն:

Հեռո՛ւ մեզմէ՝ զուարճանալու ո՛ր եւ է տրամադրութիւն: Կըընոպլի դէպքը մէկ արարն է քամնելի ոդբերգութեան մը, եւ կ'արժէ նորէն քըքրել:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՊԻՏԻ ԽԱՂԱՂԻ ԴԱՂՈՒԻԹՐ

Տիկին Զապէլ սուտ ըսաւ, ինֆլիւէնզան խաբեց, շուչինները խաբեց, բայց վերջապէս օր մըն ալ ստիպուեցաւ մեկնիլ Հայաստան, իր շատ գոված երկիրը: Անշուշտ կը ցաւի, որ սուտը իրաւ ելաւ, թէեւ կը խորհի, որ ճանի ֆրանսացի բազմացուհիի թուղթը գրպանն է, ճանի Ֆրանսացուհիի իր անցագիրը ծոցիկն է, շա՜տ ուրիք կը գտնէ երթալու եւ ... ա՜խ, վերադառնալու: Պիտի ըսէ՞, կարօտի մեծ ցաւ չպատճառելու համար արտասահմանի իր բարեկամներուն: Արդարեւ Փարիզի իր բարեկամները գինեձօն մը սարքեր էին իրեն ի պատիւ, կիրակի երեկոյ:

Վ. Թէֆէեան բաժակն առաւ եւ ըսաւ. — կը ցաւիմ, կը ցաւիմ, անոր համար կը ցաւիմ, որ ի՛նչպէս պիտի կրնամ զրկուիլ ընկերուհիէս:

Վ. Թաթուլ, նուազ զգածուած չերեւնալու համար, առաջարկեց խմել «գաւաթներուն մէջի ծիածանը Տիկին Զապէլի կենաց», — ասոնք այնպիսի գեղեցիկ, աստուածային խօսքեր են, որ ըսողն ալ անմահացաւ, լսողն ալ ապահովաբար:

Ա. Զօպանեան ըսաւ թէ ի՛նչ մեծ բաղութիւն կը համարիմ տիկնոջ մեկնիլը, ես գացի եւ եկայ, եւ իրմէ առայջ:

Տոքթ. Ամատեան ուրախութիւն յայտնեց, որ տիկինը կ'երթայ «սոցիալիզմ կառուցելու», — մենք ալ յայտնենք մեր ուրախութիւնը, որ տոքթէօրը յառաջդիմեր է մինչեւ «սոցիալիզմ»:

Ա. Խահակեան բերան մը հայհոյեց Դաշնակցութեան, իբրեւ բաժակառու: (Կը խնդրուի իր բարեկամներէն, որ զգացնել տան այս նախկին Դաշնակցականին որ, եթէ մոռցած է իր ըսածները Հայաստանի մասին՝ այն օրը երբ դուրս ելաւ սահմաններէն, արդարապէս եւ բաղաբար հայհոյելու համար Հ. Յ. Դաշնակցութեան, մեկնի իսկ ալ Հայաստան, եւ այնտեղէն հայհոյէ Դաշնակցականներուն, — այն ատեն մենք պիտի հիանանք իր բաղութեան վրայ եւ պիտի մոռնանք շատ մը բաներ, որ ըսաւ արտասահմանի մէջ, կամ ըսել թէ դժուար բան չէ բիչ մը լուրջ կենալ):

Ամէնէն վերջ բաժակը բարձրացուց Ա. Շահմուրատեան:

— Երգէ՛, երգէ, պոռացին բոլորը:

— Ի՞նչ, բանաստեղծը, վաճառականը, բժիշկը, կօշկակարը իրաւունք ունի խօսելու եւ ե՞ս չունիմ միայն:

Ո՛չ, ես ալ կ'ուզեմ նաւ ըսել եւ հասկցնել ձեզի թէ ձեր բոլորին ըսածը փրփուր է միայն, դուք բոլորդ միայն փրփրցնել գիտէք, գործել ոչ ... (*պատգա*):

Ի՞նչ ադուռ դաս մըն էր այս, կեցցե՛ս Հայոց սոխակը:

Վերջապէս ըսին, ըսին, նաւեր կարդացին եւ տիկինը կը մեկնի շուտով:

Եւ կը խաղաղի արտասահմանը, գէթ բիչ մը:

ԱՐԱՋ

ԱՐԱՋԱՌՆԵՐԸ ԿԸ ՍՊԱՍԵՆ ...

«Ճիմհուրիյէթ» կը գրէ. — Մեր արջառներուն մեծ մասը Յունաստան կը ներածուի: Այս տարի, ներածման եղանակը հասած ըլլալով հանդերձ, բաժնեցուցակի, փոխանակման եւ «տըվիզ»ի պատճառաւ, արջառի արտածումը բոլորովին կանգ առած է: Մեր առած տեղեկութեանց համաձայն, Արեւմ. Անատոլուի մէջ 600 հազար գլուխ կենդանի կայ: Հօտի տէրերը մեծ մտահոգութեան մատնուած են: Կենդանիներուն գինը շատ ինկած ըլլալով, կաթն ու պանիրը եւս արժէք չեն ստանար: Փարախները, շատ տեղ, երեսի վրայ ձգուած են: Իրազեկներ կ'ըսեն թէ եթէ արտածման համար արագ հնարաւորութիւն մը չստեղծուի, մեր երկրին արջառի գործը անօրինակ վնասներու պիտի ենթարկուի, ու դարմանումը շատ դժուար պիտի ըլլայ: Բանի մը ամիսէն մրցակից երկիրները եւս իրենց կենդանիները հրապարակ պիտի հանեն: Ցոյները 1931ին 4 միլիոն ոսկիի կենդանի գինեցին մեզմէ: Այս տարի մէկ միլիոնէն ալ պակաս է:

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ 4,000 ՀՐԿԻԶԵԱԼՆԵՐՈՒՆ

ՍԷՆ ԺԻՒԼիԷՆ ՍԷՆԹ ԱԼՊԱՆ, 2 մարտ. — Ահաւասիկ երկրորդ անգամ ըլլալով, 60 փր. կը ղրկեմ գոր հաւաքեցի նախանցեալ կիրակի, հետեւեալ հայրենակիցներէ: Եթէ նախածեռնողներ չպակսին սոյն նուիրական գործին գոհացուցիչ արդիւնք տալու համար, ժողովուրդը միշտ ալ կուտայ իր լուման: Գ. Պօյաճեան

14րդ ՅԱՒԱԼ

	Ֆր.
Զաւէն Փապուճեան	5
Խաչատուր Թորիկեան	5
Վահագն Սատէրեան	5
Ռուբէն Թէրզեան	5
Քիլէճեան	5
Նշան Սվաճեան	5
Աւետիս Պողոսեան	5
Կ. Չէօրլեան	5
Բանի մը հոգի	20
Գումար	60
Մարտ 5ի գումարը	3386
ԸՆԴՀ. ԳՈՒՄԱՐ	3446

ՄՈՐԱԹՈՐԻՈՄ ԱՄԲՈՂՋ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Նախագահ Բուզվէլթ քացատիկ իրաւունքներ կը պահանջէ

Արդէն իսկ անտուոր համեմատութիւններ ստացած է Մ. Նահանգներու տեղանաւորական տագնապը:

Կիրակի օր գրած էինք թէ 30 նահանգներ մորաթորիում հռչակած են մինչեւ երեքշաբթի: Վերջին պահուն հոսանքին միացաւ նաեւ Նիւ Եորքի նահանգը, որ ամուր կը համարուէր: Շատ չանցած, 48 նահանգներէն 47ը մորաթորիում հռչակած էին, իրենց բառով «արձակուրդ»: Վերջին պահուն միացաւ Տարաւային Քարոլինան եւս: Որով, 48 նահանգներ մինչեւ երեքշաբթի (այսօր) դադրեցուցած կ'ըլլան ամէն գործառնութիւն: Հաւանական է որ մէկ շաբաթ եւս «արձակուրդ» տրուի:

Նախագահ Բուզվէլթ իր բացման ճառին մէջ խոստովանելով տագնապին ծանրութիւնը, բացառիկ լիազօրութիւններ պահանջեց. « Այնքան լայն օրքան պիտի տրուէին եթէ արտաքին թշնամի մը արշաւած ըլլար մեր վրայ»: Այս առթիւ, չեշտեց թէ անհրաժեշտ է 1. Պիտո հակակշռի ենթարկել վարկային հաստատութիւնները, — 2. Հանրօգուտ չինութեանց ձեռնարկել, գործ հայթայթելու համար գործազուրկներուն, — 3. Արտաքին լաւ քաղաքականութիւն մը վարել:

Բուզվէլթի կարծիքով, բոլոր ժողովուրդները դրացիներ են որոնք դրամնուիրեան սովորական անպատեհութիւնները կրելով հանդերձ, պէտք է ջանան ապրիլ խրթեւ դրացիներ:

Ճառին ամէնէն կարեւոր մասը այն է որ բացառիկ լիազօրութիւններ կը պահանջէ: Ամերիկեան Սահմանադրութիւնը ճշմարիտ դիկտատորի մը կը վերածէ նախագահը, պատերազմի պարագային, ինչպէս եղաւ նախագահ Ուիլսըն:

Կը կարծուի թէ նախագահը կողմնակից է նոր թղթադրամ հանելու: Գոնէ այդպէս կը մեկնուի իր ճառին հետեւեալ պարբերութիւնը, — « Պէտք է հաստատել բաւարար եւ առողջ դրամ մը»: Այս առթիւ, Պ. Բուզվէլթ խոստովէն ձագկեց այն միջնորդները որոնք խարդախութեանց կը դիմեն, խուճապ առեղծելու համար:

**** Լոնտոնի մէջ մեծ մտահոգութեամբ կը հետեւին ամերիկեան տագնապին:*

**** Արդէն իսկ հրապարակ եկած է նոր դրամ մը, «վարկի մուրհակ», որ պիտի գործածուի սովորական դրամին տեղ: Առաջին առթիւ հրապարակ հանուեցան 1—20 տոլարնոց թուղթեր, համագումար 250 միլիոն տոլար արժէքով: Դրամատուները կ'ուզեն համաձայնութիւն մը կնքել, այս թղթադրամը ընդհանրացնելու համար:*

**** Մորաթորիում հռչակուեցաւ նաեւ Քուպայի եւ Փորթօ Ռիքոյի մէջ:*

**** Պ. Բուզվէլթ արտակարգ նիստի հրաւիրելով իր դահլիճը, քննութեան ենթարկեց կացութիւնը: Որոշումը գաղտնի կը պահուի: Բայց իրազեկներ կը պնդեն թէ քննուած են հետեւեալ խնդիրները. — Փոքր կարօտներ հրապարակ հանել, ներկայ դրամին տեղը բռնելու համար. —2. Երկարաձգել դրամատուներու մորաթորիումը. — 3. Սահմանափակ արտելք մը հաստատել ոսկիի արտածման դէմ: Նախագահը արդէն ունի այս իրաւունքը, բայց կը խորհին միեւնոյն առեն թոյլ չտալ որ երկրին մէջ ալ ոսկի քաշուի դրամատուներէն:*

**** Մորաթորիումին հետեւանքով, 1500 միլիառ տոլար անշարժութեան դատապարտուած է:*

Մ. Նահանգները ունին 6150 ազգային դրամատուներ որոնց հարստութիւնը կը հասնի 23,367,711,000 տոլարի. 10,455 պետական կամ առեւտրական դրամատուներ՝ 9,478,800,000 տոլար հարստութեամբ. 1235 թրըսթ – ընկերութիւններ՝ 13,118,000,000 տոլարով. 227 մասնաւոր դրամատուներ՝ 55 միլիոն 400,000 տոլարով. 1096 խնայողական դրամատուներ՝ 11,020,577,000 տոլարով: Համագումար 57 միլիառ 40 միլիոն տոլար կամ 1426 միլիառ 12,200,000 ֆրանք:

Կարմիր մասնագիտներու կը յանձնեն Կոլխոզները

Կիրակի օր Մոսկուայէն եւ Լէնինկրատէն ճամբայ ելան 2700 համայնավարներ որոնք յատկապէս մարզուած եւ ընտրուած են, վարելու համար հաւաքական տնտեսութիւնները (կոլխոզ): Հացամթերումի ձեռնարկը ձախողած

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ՅԱՂԹԵՑԻՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Հիտլէր կացութեան տէր ու տիրական

Ինչպէս կը նախատեսէր, ազգայնականները յաղթեցին մարտ 5ի ընտրութեանց մէջ, չնորհիւ իրենց տնօրինած բացառիկ միջոցներուն: Զանազան կողմեան տարրերը զրկուած էին ընտրական պայքարի ազատութիւններէն: Եւ սակայն, կրցան չջնջուելի արդիւնքներ ստանալ:

Այս անգամ աւելի բազմաթիւ էին քուէարկողները: Նախորդ ընտրութեան մասնակցած էին 35,401,694 հոգի. իսկ կիրակի օրուան ընտրութեան՝ 39,180,000 հոգի: Առաջին տեղեկագրին համաձայն, հիթլէրականները չհասած են հարիւրին 44, ազգայնականները՝ հարիւրին 8. որով երկու հոսանքները միասին կ'ունենան հարիւրին 52: Այսինքն, կրնան դառնալ ամր եւ տիրական խորհրդարանին:

Առաջին արդիւնքը. — Հիթլէրականները չհասած են 17,300,000 քուէ կամ 288 աթոռ (նախորդին մէջ ունէին 195). ընկերվարականները՝ 7 միլիոն քուէ կամ 118 աթոռ (նախորդին մէջ՝ 121), համայնավարները՝ 4,843,000 քուէ կամ 81 աթոռ (նախորդին մէջ՝ 100) եւայլն: Երեսփոխաններու ընդհ. թիւն է 648 :

Հիթլէրի հոսանքը արբնթաց վերելք մը ունեցաւ վերջին քանի մը տարիներու ընթացքին: 1928 մայիսի ընտրութեանց մէջ՝ չհասած էր քուէներու հարիւրին երկուքը. 1930 սեպտեմբերին չհասնցաւ հարիւրին 19, 1932 յուլիսին՝ հարիւրին 37, 1932 նոյեմբերին՝ հարիւրին 34. իսկ այս անգամ՝ հարիւրին 44:

Հակառակ ընդհանուր ջղագրգռութեան, մեծ դէպքեր չպատահեցան կիրակի օր: Միայն երեք հոգի սպաննուեցան խռովութեանց պահուն, մինչ նախապէս աւելի ծանր արիւնհեղութիւններ պատահած են:

Քուէարկութեան մասնակցեցան նաեւ արտասահմանի Գերմանացիները, դիմելով հիւպատոսարան եւ լեցնելով քուէաթուղթերը: Պարչելոնայի (Սպանիա) Գերմանացիները քուէարկեցին գերմանական չոգենաւի մը մէջ: Երկու հազար քուէարկողներ կային, բայց չոգենաւը բաւարար նաւակներ չունենալով միայն 777 հոգի կրցան մասնակցիլ: Մաս մը քուէարկեց առտուն, ուրիշ մաս մը՝ իրիկունը: Մասնակցողներէն 508ը իրենց քուէները տուին «նացի»ներուն (հիթլէրական):

**** Կառավարութիւնը կը չարունակէ իր խստութիւնները՝ ընդդիմադիր տարրերուն դէմ: Կիրակի առտու 300 հիթլէրական զինուորներ բռնի գրաւեցին Համպուրկի քաղաքապետարանը, այդ ազատ քաղաքի Մերակոյին իշխանութիւնը յանձնելով իրենց կուսակից ծերակուտականի մը: Թէ Մերակոյը եւ թէ քաղաքապետը բողոքեցին, բայց անօգուտ:*

Նոյն ձեւով գրաւուեցաւ նաեւ Ալթոնայի քաղաքապետութիւնը, որ կապուած է Համպուրկի հետ:

ՈՍԿիի ԵՒ ԱՐԾԱԹի ԱՐՏԱԾՈՒՄԸ ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ

Ուշչնկթընէն կը հեռագրեն թէ նախագահ Բուզվէլթ նոր հրամանագրով մը արգիլեց ոսկիի եւ արծաթի բոլոր արտածումները:

Միեւնոյն հրամանագրով տեղանաւորական բոլոր գործողութիւնները պիտի ընդհատուին մինչեւ մարտ 9:

Քարիւղ կը փնտռեն Ալպանիոյ մէջ

Իտալիոյ հաղորդակցութեանց նախարարը 200,000,000 լիրէք վարկ պահանջեց խորհրդարանէն, լրացնելու համար Ալպանիոյ մէջ կատարուած կարգ մը ուսումնասիրութիւններ, որոնց նպատակն է բարիւղի հորեր գտնել: Պահանջուած գումարը պիտի բաժնուի 1933 — 34ի, 1934 — 35ի, 1935 — 36ի եւ 1936—37ի հիմնական տարեշրջաններուն վրայ: Կ'ըսուի թէ յուսալից արդիւնքներ տուած են Տէվոյ գետին շրջակաները կատարուած պեղումները:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

Հ. Ա. ՍԱՐԳՍՅԱՆԻ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅԱՄԲ

ՀՏԱՊ — 1935

Հրատարակության է երաշխավորել Հայկական սովետական գրականության պատմության բաժինը։

Պատասխանատու խմբագիր՝ Ա. Ա. Աբրահամյան։

Տեխնիկական խմբագիր՝ Ա. Ա. Ղազարյան։

Սրբագրիչ՝ Ա. Ա. Ղազարյան։

Հանձնված է արտադրության 1935 թ. հունվարի 15-ին։ Ստորագրված է տպագրության 1935 թ. մարտի 15-ին։ Թուղթ 62×94/16։ Տպագրական մամուլ 32։ Հրատարակչական մամուլ 32։ Տպագրական նշան 1 մամուլում 40,000։ Հրատ. № 1935։ Պատվեր № 1935։ Գինը 5 ռուբ. 50 կոպ.։

Տպարան ՀՏԱՊ-ի (Երևան, Կոմունիստական 29)։

Առաջաբան	3
Ներածություն	5
Ա. Ժողովրդական բանահյուսություն	19
Բ. Գրավոր գրականության ծագումը	29
Գ. Գրավոր գրականության զարգացումը V դարում	39
Դ. Գրավոր գրականության զարգացումը V դարից հետո	57
Ե. Գրականությունը XVII դարում	73
Զ. Գրականությունը XVIII դարում	85
Է. Գրականությունը XIX դարի առաջին կեսում	101
Ը. Գրականությունը XIX դարի երկրորդ կեսում	119
Թ. Գրականությունը XX դարի սկզբին	135
Ժ. Գրականությունը 1917—1920 թթ.	151
ԺԱ. Գրականությունը 1921—1934 թթ.	165
Ցանկ գրականության	181
Անվանացանկ	183

Գինը 5 ռուբ. 50 կոպ.

ՀՏԱՊ-ի ԳՐԱԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿԱՐԵԼԻ Է ՁԵՌՔ ԲԵՐԵԼ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆՆԵՐԻ, ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ԵՎ ԲՈԼՈՐ ԿՈՂՄԵՐԻ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ

ՀՏԱՊ-ի ԳՐԱԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՊԱՏՎԱՍԽԱՆ ԵՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԱՆԿԱԽ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻՆ

ՀՏԱՊ-ի ԳՐԱԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՎԱՃԱՌՔԻ ՄԵՋ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՄԱՏԱԿԱՐԱՐՈՒՄ ՉԵՆ ԱՆՋԱՏՎՈՒՄ

ՀՏԱՊ-ի ԳՐԱԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՄԱՏԱԿԱՐԱՐՈՒՄ ՉԵՆ ԱՆՋԱՏՎՈՒՄ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՏԱՊ — 1935

ՁԱՐԳԱՑՈՂ ԱՇԽԱՏԱՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹՅՈՒՆ ՎԱՅԵԼՔԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ

Ի.- Ստեփանյան վերակառուցման տարիներին

Ընկերական համագործակցության, փոխադարձ աջակցության և փոխօգնության սկզբունքների հիման վրա ստեղծված սոցիալիստական միջազգային աշխատանքային բաժանման համակարգը, որի մեջ ներառված են նաև մեր հանրապետության տնտեսական կապերը, ամրապնդվում և զարգանում է տարեցտարի։ Այդ կապերի ամրապնդման և զարգացման գործում մեծ դեր է խաղում Վայելչական շրջանի աշխատավարձատրության կազմակերպման կենտրոնական խումբը։ Խումբը ղեկավարում է ընկերուհի Ա. Ստեփանյանը։

Ընկերուհի Ստեփանյանը ծնվել է 1922 թվականին։ Ավարտել է Երևանի պետական համալսարանի տնտեսագիտական ֆակուլտետը։ Աշխատանքային ճանապարհը սկսել է Վայելչական շրջանի ֆինանսական բաժնում։ Այնուհետև աշխատել է շրջանի տնտեսական բաժնում, շրջանային գործկոմի տնտեսական բաժնի վարիչ, շրջանային գործկոմի նախագահի տեղակալ։ Ապա 1958 թվականից մինչև 1966 թվականը եղել է շրջանային գործկոմի նախագահ։ Այդ տարիներին շրջանում կատարվել են մեծ շինարարական աշխատանքներ։ Կառուցվել են ավելի քան 4000 բնակելի տներ, հիմնադրվել են նոր գործարաններ, ֆաբրիկաներ, կոլտնտեսություններ, սովետական տնտեսություններ։ Ընկերուհի Ստեփանյանը ակտիվ մասնակցություն է ունեցել այդ աշխատանքներին։

— Ես միշտ ձգտել եմ, — ասում է ընկերուհի Ստեփանյանը, — որ իմ աշխատանքը ինչ-որ չափով նպաստի մարդկանց կյանքի բարելավմանը։ Ինձ համար միշտ էլ ուրախություն է եղել, երբ տեսել եմ, որ մարդիկ ապրում են ավելի լավ պայմաններում, քան առաջ։ Ես ինքս էլ ապրել եմ այդ ժամանակներում։ Ծնվել եմ Վայելչական շրջանի Ղարաքիլիսա գյուղում։ Հայրս գյուղի ամենաաղքատ մարդկանցից էր։ Ընտանիքում ինձանից բացի ևս հինգ երեխա կար։ Ապրում էինք շատ ծանր պայմաններում։ Ես ինքս էլ ստիպված եղել եմ աշխատել, որպեսզի ընտանիքին օգնեմ։ Ամռանը արտերում էի աշխատում, ձմռանը՝ անտառում։ Ուսումս շարունակելու հնարավորություն չկար։ Ավարտել եմ միայն 7 դասարան։ Հետո ուզում էի գնալ ուսուցչական ինստիտուտ, բայց հայրս չթողեց։ Ասում էր՝ ինչ կանես ուսումը, ամուսնանալու ժամանակ է։ Ես էլ ամուսնացա։ Ամուսինս ինձանից մեծ էր, ուներ երեխաներ։ Ես նրանց մեծացրի, դաստիարակեցի։ Ամուսինս մահացավ 1941 թվականին, պատերազմի առաջին տարում։ Ես մնացի երեք երեխայի հետ։ Ամուսնուս մահից հետո ինձ հրավիրեցին աշխատանքի։ Ես համաձայնեցի։ Ինձ համար դժվար էր, բայց ես ուզում էի ինչ-որ օգտակար բան անել։ Ես ինձ համար ուրիշ կյանք չէի պատկերացնում։ Ինձ համար ամենամեծ ուրախությունը եղել է այն, որ ես կարողացել եմ ինչ-որ չափով օգնել մարդկանց։

Ընկերուհի Ստեփանյանը ունի 4 թոռ։ Ամուսնուց հետո նա ապրում է որդու՝ Ռուբենի ընտանիքում։ Ռուբենը Վայելչական շրջանի ֆինանսական բաժնի վարիչն է։

— Ես ինձ համարում եմ երջանիկ մարդ, — ասում է ընկերուհի Ստեփանյանը։ — Ունեմ հոգատար որդի, հարազատ թոռներ։ Ինձ համար ամենամեծ ուրախությունը նրանց հաջողություններն են։ Ես ուզում եմ, որ նրանք ապրեն ավելի լավ, քան ես եմ ապրել։ Ուզում եմ, որ նրանք ավելի լավ կրթություն ստանան, քան ես եմ ստացել։ Ես ուզում եմ, որ նրանք ավելի լավ աշխատեն, քան ես եմ աշխատել։ Ես ուզում եմ, որ նրանք ավելի երջանիկ լինեն, քան ես եմ եղել։

Ա. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՀՈՒՇԱՐՁԱՆԱՑ ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒՄ

Մուրիկաթի հանդեպ ցար Ջերմուխ-Ղալաղեի ճանապարհին, Ոսկե ձորում, մի պատմական ճակատամարտ է տեղի ունեցել 1918թ գարնանը։ Ահա այդ ճակատամարտի 3 հոգի մասնակիցների հուշերը։

Ամառ էր։ Ես ու ընկերներս՝ Ղազարոս Ղազարյանը, Ավետիս Ավետիսյանը, Ալեքսանդր Ալեքսանդրյանը, Ռուբեն Ռուբենյանը, Գրիգոր Գրիգորյանը, Ստեփան Ստեփանյանը, Հովհաննես Հովհաննիսյանը, Գևորգ Գևորգյանը, Սարգիս Սարգ

ըլլալով, խորհրդային իշխանութիւնը այժմ այս միջոցը կը փորձէ, որպէս զի իր ուզածին պէս կազմակերպուին կոլխոզները եւ կարենայ ապահովել գարնանացանը: Այս մասնաղէտները ամէն լիազօրութիւն ունին եւ հետեւաբար նոր յարձակողական մը պիտի սկսի ունենալ գիւղացիներուն դէմ (կուլակ): Կառավարութիւնը կը յուսայ այս ձեւով խափանել գիւղացիներու կրաւորական դիմադրութիւնը:

Զինացիները կը շարունակեն փախչիլ

Գրած էինք թէ ճափոնական բանակը գրաւած է Ձէհոլը, հասնելով Չինական մեծ պարիսպին առջեւ, ուր կը ծածանի արդէն ճափոնական դրօշը: Զինացիները կը շարունակեն նահանջել: Մինչեւ հիմա մղուած կռիւներուն մէջ Զինացիներուն կորուստն եղած է 12,000 հոգի, սպաննեալ, վիրաւոր կամ անհետացած:

Զինական պարտութիւնը կը վերագրուի զաւեշտութեան եւ ձերբակալման հրամանագիր հանուած է զօրավարի մը դէմ:

Զօրավարը կ'ուրանայ թէ հպատակութիւն յայտնած է Մանչուրիոյ պետութեան, բայց զօրաւոր փաստեր կան իրեն դէմ:

Մահօնցոյ, Հիթլեր եւ Մուսոլինի

Լոնտոնէն կը գրեն թէ Պ. Մահտոնըլտ Ժրնեւ պիտի երթայ այս շաբթու, արտաքին նախարարին հետ, որպէս զի ամէն միջոց փորձէ զինաթափութեան խորհրդաժողովին ձախողումը կանխելու համար: Լոնտոնի մէջ մտահոգ են մասնաւորապէս անոր համար որ կը վախնան թէ Գերմանիոյ վարչապետը յայտարարութիւն մը պիտի հրատարակէ, շեշտելով Գերմանիոյ սպառազինման իրաւունքը: Առնուած տեղեկութեանց համաձայն, Հիթլեր այդ յայտարարութեան մէջ բացէ ի բաց պիտի ըսէ թէ Գերմանիա անմիջապէս պիտի ձեռնարկէ իր բանակին վերակազմութեան: Այդ պարագային, Անգլիա պիտի ստիպուի փրանսական տեսակէտը պաշտպանել:

Ինչ կը վերաբերի պարտճերու հարցին, առ այժմ պիտի չհետաձգուին Ամերիկայի հետ կատարուած բանակցութիւնները:

Անգլիոյ վարչապետը ամէն միջոց կը փորձէ, որպէս զի Մուսոլինի եւ Հիթլեր հետ ժրնեւ երթան եւ մասնակցին զինաթափութեան խորհրդաժողովին: Այս առթիւ մասնաւոր տեսակցութիւններ պիտի ունենայ անոնց հետ, որպէս զի նոր դժուարութիւններ չստեղծեն:

Միւս կողմէ, գրոյց կը շրջի թէ Հիթլեր Հռոմ պիտի երթայ, Մուսոլինիի հետ խորհրդակցելու համար: Այս լուրը հերքուեցաւ մէկ անգամ, բայց իրաւիճակներ կը պնդեն անոր վաւերականութեան վրայ: Նշանակալից է որ իտալական մամուլը բացարձակ լռութիւն կը պահէ:

Խռովութիւններ Սօֆիայի մէջ

Հոգեպորձական նախարարներ Քոսթա Թոտորով եւ Պրիսթօ Օպով որոնք ընդհ. ներման արժանացած էին, Սօֆիա հասան կիրակի օր: Կառավարիչը կայարան չհասած, ասպիկանութիւնը վար առաւ երկու վախտական նախարարները եւ Սօֆիա տանելով, ազատ արձակեց: Ասպիկանութիւնը այս միջոցին դիմած էր, վախնալով թշնամական ցոյցերէ: Հակառակ դրուած արգելքին, հոգեպորձականները եւ ազգայնականները ընդհարում մը ունեցան կայարանի ճամբան վրայ: Ասպիկանութիւնը միջամտելով ձերբակալութիւններ կատարեց: Քանի մը հոգի վիրաւորուեցան:

⁂ *Երկու վախտական նախարարները Պելկրատ կը դտնուէին 1923էն ի վեր, երբ տապալեցաւ Սթամպուլիոքիի կառավարութիւնը: Այժմ ներման արժանացած են, բայց Մակեդոնական կազմակերպութիւնը մահուան դատապարտած է երկուքն ալ: Ցեւոյ, Օպով ամբողջական ներում չէ ստացած. այնպէս որ, կամ նորէն պիտի ձերբակալուի, եւ կամ սահմանէն դուրս պիտի հանուի, ինչպէս եղան միւս երկու նախարարները, Աթանասով եւ Սթոյանով:*

Ծաւիր խռովութիւններ գոյցի մը առթիւ

Շաբաթ օր երկու միթինկներ գումարուած էին Շարթրի մէջ (Էօր – է – Լուառի ճահիճ), մէկը՝ հոգեպորձական կուսակցութեան, միւսը՝ հարկատուներու սենտիքային կոդմէ: Հազարաւոր մարդիկ խնդուած էին հրապարակին վրայ, լսելու համար օրուան ճառախօսները: Խանդութները սկսած էին, իբրեւ բողոքի գոյց: Բաց կը մնար կօշիկի գործակցական վաճառատուն մը: Բազմութիւնը խռնուեցաւ խանութին առջեւ եւ պահանջեց փակել: Տէրը մերժեց: Աւելի վրայ ցուցարարները սկսան բարկոծել ապակեփեղկերը որոնք ջարդուփշուր եղան: Խռովութիւնները այնճան սաստկացան որ, բանի մը ոստիկաններ ծեծ կերան: Հարկ եղաւ օգնական ուժ կանչել: Բայց հետեւակ ոստիկաններն ալ անզօր հանդիսացան, եւ ձիաւորներ կանչուեցան, որոնք ստիպուեցան կրակ բանալ: Ցուցարարները պատասխանեցին բարեր նետելով եւ, ոստիկաններուն յառաջխաղացութիւնը արգիլելու համար, մեքենաշարժ արօր մը գրին եամբուն վրայ:

Ուշ ատեն կարելի եղաւ ցրուել ցուցարարները: Տասը հոգի վիրաւորուեցան, առանց հաշուելու ոստիկանները:

"ՅԱՌԱՋ" ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

Իսի լէ Մուլինոյի մէջ

Aslanian ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

39bis, Rue de la Défense

Փարիզ եւ արուարձաններ

Ը. Ղ.

ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ խումբի ժողովը վաղը, Հարեքշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին 32, Ave. des Gobelinsի սրճարանին վերնայարկը: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՀՐԱՉԴԱՆ խումբի ժողովը յառաջիկայ այս երեկոյ, ժամը 8.30ին, 32, Ave. des Gobelinsի սրճարանին վերնայարկը: Կարեւոր օրակարգ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

Թատերական ներկայացում

Նախաձեռնութեամբ՝ Հ. Յ. Դ. ԼՈՒԱՌԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ

«ԱՆՏԱՌ» ԵՐԹԱԿՈՄԻՏԷԻ «ՓՆԱՐ» ԹԱՏԵՐԱՍԻՐԱՑԸ

կը ներկայացնէ՝ ՍԱՐԱ ՅԱՒՐԱՆԱՆՑԸ կամ ԱԻԱՐԱՅՐԻ ԱՐԾԻՒԸ

ՄԱՐՏ 11 ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ, ԺԱՄԸ 8ԻՆ

34, Rue Emile-Littre, Cinéma St. Louisի մէջ

վարագոյրը կը բացուի ժամը 8ին: Սրահին ջերմութիւնը ապահովուած է:

Տոմսերու գինը՝ 4 եւ 6 ֆրանք

կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի առնել սոյն ներկայացումը՝ խաչածեւումի տեղի չտալու համար:

Թատերական ներկայացում Մարսէյլի մէջ

Նախաձեռնութեամբ՝ Հ.Յ.Դ. ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Հովանաւորութեամբ՝ Հ. Յ. Դ. ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻՆ

11 ՄԱՐՏ, ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ, ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

84, rue Chape, Salon Chapeի մէջ

Դեկավարութեամբ դերասան Յ. ՈՒՂՈՒՆԵԱՆԻ

եւ ժամնակցութեամբ ՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻԲ ԽՈՒՄԲԻ

կը ներկայացուի՝ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Այժմէն ապահովեցէք ձեր տոմսերը միւնիթեանս Գրադարանէն, 49, բիւ Նասիոնալ: Առաջին կարգ 7 ֆրանք, Բ. կարգ 5 ֆր.

Պատրաստուեցէ՛ք վահկոտ

ՄԱՐՍԷյԼԻ ՀԱՅ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ, 8 ԱՊՐԻԼ, ՇԱԲԱԹ ԻԻՇԵՐ, **Salon Massiliaի** ՄԷՋ:

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՏՈՐ Ա.

Հիմնադրութենէն մինչեւ Օտտ. Սահմանադրութիւն (1890—1908)

Շուրջ 500 մեծադիր էջ 80 պատկերներ

Գրեց՝ Մ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ

Գինը Ֆրանսա, Սուրբա, Ռումանիա, Պուլկարիա, Յունաստան 40 ֆր.: Ուրիշ երկիրներ՝ 50 ֆր. կամ 2 տոլար: Դիմել՝ L. Tadévossianի, Դրօշակի հասցէով, 71 Ave. Kléber, Փարիզ (16):

Կը ծախուի նաեւ ցառաջի խմբագրատունը: Ապատրանքները կանխիկ:

ՀՈՒՇԱՏԵՏՐ

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Փարիզի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը այս Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, Ֆլորիայի մէջ: Շարունակութիւն վճռաբանութեանց նոյն օրակարգին շուրջ: Ընկերներու փափաքին վրայ, ցոյց պիտի տրուի նաեւ Սուրիոյ մեր ընկերներու կեանքէն առնուած շարժանկարը:

ՓԱՒԻԶԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲԸ կը հրաւիրէ բոլոր երիտասարդները իր բացառիկ հաւաքոյթին, որ տեղի պիտի ունենայ այս երեկոյ ժամը 9ին, Միւթիւալիթէի սրահին մէջ, 24, բիւ Սէն վիկթօր:

Օրակարգ.— 1.— Դասախօսութիւն Կ. Բասմաջեանի՝ «Անի քաղաքին մասին», մոգական լապտերով:

Դասախօսութենէն վերջ երգ ու պար: Մուտքը ազատ է: Ծախսերու մասնակցութեան համար 3 ֆրանք:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

կարի վարժութիւն ունեցող գործաւորուհիներ: Դիմել՝ Տիկին ՎԱՐՍԵՆԻԿ ՓԱՓԱԶԵԱՆի 14, Passage de Puebla, փարիզ (19), մետրօ՝ Bolivar եւ Combat:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Արտաշէս Վարդապետեան կը փնտռէ իր զաւակը, Աւետիս եւ կամ Արսէն Վարդապետեան, ծնած 1911ին Սամսոն, հօր անուն՝ Արտաշէս, մօր անուն՝ Մաթենիկ, տեղահանուած 1915ին Սամսոնէն: Արսէն Վարդապետեան 1922 թուականին Պոլսոյ Գատըգիւղի Ազգ. Որբանոցի որբերուն հետ փոխադրուած է Գօրֆու: Յիշեալին հասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝ Ardachés Vartabedian, Fund. Matasari No. 4, Bucarest (4), (Rumania):

ՏՕՔԹ. ՋԵՆՈՓ

5, Rue MAUBEUGE, Paris (9)

Tél. Lamartine 83-87

Métro: N. D. de Lorette, Pelletier, Cadet

Autobus: Carrefour de Châteaudun

Մասնագէտ ներքին, ջղային, մաշկի եւ գեղձերու հիւանդութեանց

Ընդունելութեան ժամերը 3—8:

Académie SAPHO

Cours de Coupe et de Couture

6, Rue de Trévise, Paris (9)

Tél. Provence 54-50 **Métro: Cadet et Montmartre**

Պոլսոյ կար ու ջեւի Ակադէմիայի տէր եւ ցնօրէնուհի, ՕՐ. ՍԱՓԵՆԻԿ ՀԱՄԲԻԿԵԱՆ, փարիզի իր Haute Coutureի տան մէջ, ձեւագիտութեան եւ կարի մասնաճիւղ մը բացած է ուր կրնան դիմել՝ կարուհիները եւ ամէն անոնք որոնք կը փափաքին օրուան պահանջքին համաձայն, ստեղծել ապահով ապագայ մը, կատարելագործելով իրենց արհեստը Թուալի սիստէմով:

Դասախօսութիւնները տեղի կ'ունենան ցերեկ եւ գիշեր: Մանրամասնութեանց համար դիմել վերի հասցէին: Երկուշաբթի եւ Հինգշաբթի օրերը ժամը 9էն 6, եւ կամ ժամադրութեամբ: Ցետ քննութեան կը տրուի պաշտօնական վկայագիր:

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ

ՍԻԹԷ ՄԱՐԹԱՆՏ (ԹՈՒԿԱՅ)

32, Rue CHAZELLES, PARIS (17)

Métro: Monceau, Courcelles, Malesherbes եւ Wagram

Téléphone: WAGRAM 98-87

ՏԱԿԱՒԻՆ ՎԱՐՁՈՒ ԵՆ հացաձորճի, կամնավաճառի (քրէմըրլր), ձկնավաճառի, պտղավաճառի, չոր բանջարեղէններու, հաւեղէնի եւ որսի թռչուններու, գինիի եւ լիքէօրի, ներկարարի (թէնթիւրըրի) խանութներ: Մանրամասնութեանց համար դիմել տեղւոյն վրայ:

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան ՖԼՕՐԻՍ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Պարի դասեր

Լաւ պարող մը ըլլալու համար դիմեցէք՝

Պ. ԵԱՂՄՈՒՐԵԱՆԻ

(4 մրցանակ միջազգային մրցումներու մէջ)

Դիւրուսոյց մեթոտ եւ մասչելի գին

իր մասնաւոր պարասրահին մէջ — կամ այցելու: Ժամադրութիւն առնելու համար գրել իրեն՝ 88, Bld. de Port Royal, Paris (5)

ՉԵՋԻ ԵՒ ՁԵՐ ՀԻՒՐԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ՝ ԴՆԵՑԷՔ ՄԻՄԻԱՅՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՂԱՐՋ

BEURINE, BEURINE!

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆՏԻՐ ԻՐՂՈՎ ՄԱՌՈՒՐ, ՀԱՄԵՂ, ԱՆԱՅՈՂԱԿԱՆ

12 ՀԱՏ՝ ՀԻՆԳ (5) ՖՐԱՆՔ

ՊՈԼՍՈՅ ՁԷՕՐԻԿ՝ 4, 6 ԵՒ 8 ՖՐԱՆՔԻ

Ա պ ա հ ո վ ե ց է ք կ ա ն խ ա ւ

Usine Electrique TCHIT

9, Rue du Progrès, Labarre (S.-&-O.)

Այլ թէ կին գործունեայ Placierներու պէտք ունինք՝ ընտանիքներու այցելելու համար:

17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

Le Gérant : H. STEPHAN Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ 1917ԻՆ

— Սարսափելի է, բաւ նախագահը, մահուան դատապարտել ձեզի պէս հրապուրիչ եւ խելացի մէկը: Սակայն զուք՝ պատերազմի մէջ, ուրիշ այնքան կեանքերու փճացումին պատճառ եղած էք որ, եթէ կարենայի տան անգամ կը դատապարտէի ձեզ: Ինչ վերջը, որչափ ժամուն պիտի գնդակահարուիք:

— Դատավճիռ յանուն Ֆրանսայի ժողովուրդին, բաւ դատարանին քարտուղարը:

— Բարեւ կա՛ց, հրամայեց ատենապետը:

Սրահին մէջ լուռեցաւ զէնքերու չաչիւնը:

Լիան ուսերը թօթուեց, նայեցաւ նախագահին ու ժպտեցաւ:

2.

Ձորձ Լմբրպիւրիէ համաձայն պատերազմական նախարարութեան հրահանգներուն եկաւ Փարիզ, ուր աշխատանոց մը վարձեց Մոնմարթրի շրջանները: Թարմ էին տակաւին իր մտքին մէջ Ռիւ Լըրիթքի յիշատակները:

Լիան պիտի երեւար քաղաքին թատրոններէն մէկուն մէջ: Իր անունը յայտարարուած էր ամէն տեղ: Ձորձ անհամբերութեամբ սպասէց: Նէօյլիի բնակարանին այցելութիւնը որ մղձաւանջ մըն էր իրեն համար, դէշ երազի մը տպաւորութիւնը թողուց իր վրայ: Լիանի անունը ծանուցումներուն վրայ իր աչքին զարկաւ առաջին անգամ այն օրը երբ կ'ներթար պատերազմական նախարարութիւնը՝ ֆըրանսացի զօրավարներէն մէկը նկարելու համար: Մաթա Հարի անունը գինքը կը կանչէր փողոցներուն պատին մակին մէջէն: Ձորձ գնաց թատրոնը եւ առաւ Լիանի հասցէն: Բայց չկրցաւ պանդոկը երթալ: Վախցաւ եւ յիշեց Նէօյլիի դէպքը: Առանձին չպիտի ըլլար այդ աղջիկը·վստահ էր այդ մասին: Եթէ ամուսնացած իսկ ըլլար ամուր հետ, զարմանալ իրը չէր ան· Լիան ոչ մէկուն սեփականութիւնը չէր· իր մարմինը խորհրդանշան մըն էր ինչպէս նաեւ անոր գեղեցկութիւնը· պրտուն կրնային սիրանալ ամէնքը· աղջիկը իւրացուցած ըլլալու գաղափարը այլ եւս չէր խանդավառեր գինքը, սրտովհետեւ Լիան իր չնորհները կ'ընծայաբերէր ամէնուն:

Եւ սակայն անոր անունը սարսուռ մը արթնցուց իր մէջ: Զգաց այն միւնհոյն յոյզերը որոնք խռովեր էին գինքը, երբ իր թեւերուն մէջ առած այդ աղջիկը վեր կը բարձրացնէր Լըփիք փողոցի սանդուղներէն: Ինչո՞ր զգուանքներուն ծանօթ այրը, չէր կրնար այլ եւս մոռնալ զայն:

Լիանի պանդոկը չգնաց երեք օր· վախցաւ· Թերեւս սիրահար մը ունէր քովը: Բայց չորրորդ առաւօն երբ նորէն պատերազմական նախարարութիւնը կ'ներթար աւարտելու համար զօրավարին նկարը, տեսաւ որ Մաթա Հարի անունը վերցուած էր ծանուցումներէն· ներկայացումը տեղի չպիտի ունենար· ժամանակ չկար որպէս զի թատրոնէն անցնէր եւ հարցնէր պատճառը:

Զօրավարը ուրախ էր որ իր նկարը կը պատրաստուէր փրոփականտի համար: Ցաճախ ոտքի կը բարձրանար ու թելադրութիւններ կ'ընէր նկարիչին, իր պատուանշանները աւելի մանրակրկիտ կերպով նկարել տալու կամ դէմքին լոյսը աւելի չեշտելու նպատակով: Անշուշտ սենեակը աչխատանոցի մը յարմարութիւնները չունէր, բայց պարմո՞ն էր որ արուեստագէտը նկարէր միայն իր սեւածը:

— Չեմ գիտեր ուրիշ ի՞նչ կարելի է նկարել, դիտել տուաւ Ձորձ:

Վերջին օրը զօրավարը սովորականէն աւելի զբաղած էր: Հինգ անգամ դուրս կանչեցին գինքը, ընդմիջելով Ձորձի աչխատանքը:

— Շատ կը ցաւիմ, բաւ զօրավարը, ձանձրացուցի ձեզ· դուք կ'ուզէք մէկը որ ձեր դիմացը նստի խեղճ մը եւ բնաւ տեղէն չշարժի: Այդ սեւակ մէկը կրնամ տալ ձեզի· գեղեցիկ ենթակայ մը որ կրնայ անշարժ նստիլ մինչեւ վաղը չէ միւս օրը· աղջիկ մըն է· աքանչելի նիւթ փրոփականի համար· կրնա՞ք իսկ նկարս աւարտել այսօր:

— Այո՛, Տէր:

— Կ'ուզէ՞ք նկարել հրաչալի գեղեցկուհի մը:

— Ո՞վ:

— Լրտեսուհի մը ունինք Սէն – Լազարի բանտին մէջ· զաղտնարար կ'ըսեմ ձեզի, չտարածուինէք:

— Ըսել կ'ուզէք որ կրնամ նկարե՞լ զայն:

— Եթէ ան ուզէ· կարծեմ դիտողութիւն չըներ, բայց պէտք է արտօնութիւն ստանանք իրմէ:

— Ո՞վ է· Գերմանուհի՞ է:

— Չեմ կրնար ըսել թէ ով է· անշուշտ բանտին մէջ ծանօթ է թիւով մը:

— Ըսել կ'ուզէք որ պիտի գնդակահարուի վաղը չէ միւս օր:

— Այո՛, վէնսէնի մէջ, արշալոյսին· չէք կրնար բոլորովին նկարել զայն, բայց կրնաք գծել իր խուցին մէջ, եթէ առարկութիւն չընէ:

Եթէ կ'ուզէք նամակ մը կուտամ ձեզի բանտին կառավարիչին ուղղուած եւ կրնաք այնտեղ երթալ այսօր, ցերեկէն ետքը: Կառավարիչը բոլորէն մէկը կը զրկէ անոր խուցը հանելու համար անոր տրամադրութիւնը:

Զօրավարը պաշտօնական թուղթ մը առաւ ու սկսաւ գրել:

— Ձեր անունն ալ յիշեցնել կուտա իրեն· կասկածոտ աղջիկ մըն է եւ կրնայ ըլլալ որ կ'արձէ թէ մամուլի ուշադրութեան տակն է:

Ձորձ չըսաւ զօրավարին թէ կ'ընդունէր այդ առաջարկը որովհետեւ վտանգ չէր իր վրայ· ընդունէ՞ր թէ ոչ զօրավարը ապահով էր որ նկարին չպիտի մերժէր այդ վհանձն կարգադրութիւնը: Եւ սակայն Ձորձ կ'զգ՞ր խակապէս երթալ տեսնել կին մը որ մահուան կը սպասէր· մահէն չէ՞ կը վախնար· ինչո՞ւ տեսած էր իրեն ներսն մէջ: Անպատշաճ բան էր գնալ մահը, ինչպէս անպատշաճ էր նկարել գոնուիլ Ծուռնդի մը· չէ՞ որ մարդիկ բնազդաբար կը դոցեն դիակին երեսը: Տժգանելի պիտի ըլլար գինքը հետ դիմաց գտնուիլ մէկու մը հետ մահուան կը սպասէր ամէն րոպէ:

— Ըսել կ'ուզէք, ուրեմն, որ ձեզի հարց մը պիտի չտան, հարցուց Ձորձ զօրավարին· որովհետեւ ես չպիտի ուզէի նկարել ջգային կին մը:

Թարգմ. Ժ. Մ.

(Շարունակելի)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԱԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵԹԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղուածներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
8
ՄԱՐՏ
1933
8 Mars
1933

ԹՈՂԹ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2131 — ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱԽՏԱՆՇԱՆՆԵՐ

Դղրդապին դէպքեր՝ մէկ օրէն մեւսը:

Դղրդապին՝ ոչ միայն իրենց հանգամանքով եւ տարողութեամբ, այլեւ սրընթաց խուժումով:

Ահա Գերմանիան՝ անճնաւոր նորօրինակ, տարերային հոսանքի մը, որ ոչ միայն ապշութեան, այլեւ խոր մտահոգութեան մատնած է արտաքին աշխարհը:

Տակաւին քանի մը ամիս առաջ, մարդիկ ինքնագոհ ժպիտով մը կը ծաղրէին Հիթլէրն եւ իր վարդապետութիւնը: Նոյնիսկ յիմարանոց դրկուեցին նախկին բանուորը – ներկայիս:

Արդ, Հիթլէր այսօր միահեծան տէրն է Գերմանիոյ, շահած ըլլալով 39,000,000 ընտրողներու 17,300,000ին քուէն, կամ հարիւրին 44ը:

Ընտրութենէն առաջ իսկ, խորհրդարանի հրկիզման առթիւ, որուն գաղտնիքը չէ պարզուած տակաւին, «Նացի»ներու կուսակցութիւնը ազդարարեց թէ վճռած է պարտադրել իր կամքը:

Այն բացառիկ անօրինութիւնները որ եղան հրկիզումէն յետոյ, ազդանշաններ էին պարզապէս: Իսկ ինչ որ տեղի կ'ունենայ մարտ 5էն ի վեր, ընտրութիւններէն անմիջապէս յետոյ, մեկնութեան չի կարօտիր:

Մէկ իմաստ ունին բոլոր դէպքերը, որ իրարու կը յաջորդեն սրընթաց ուժգնութեամբ,— Գերմանիա իր ճակատագիրը յանձնած է նոր ուժի մը: Ան վճռած է իրականացնել «ազգային վերածնութիւնը», խորտակելով բոլոր ընդդիմութիւնները ու կապանքները:

Ճիշդ ինչպէս Մուսոլինին, Հիթլէրն ալ իր լուծին ծանրութիւնը կ'ենթցնէ ճախակողմեան հոսանքներուն դէմ: Եւ, առաջին առթիւ, համայնավարութեան գլխուն, որ արհամարհելի ուժ մը չ'Գերմանիոյ մէջ: (Հակառակ այնքան խոստութեանց, կարմիրները յաջողեցան 81 աթոռ ապահովել խորհրդարանին մէջ, նախորդ 100ին փոխարէն, իսկ ընկերվարականները՝ 118, փոխան 121ի):

Տակաւին «սկիզբն է երկանց», եւ կանխահաս պիտի ըլլար ո՛ր եւ է գուշակութիւն՝ յաջորդ քայլերու մասին:

Ստոյգ է միայն մէկ բան,— ջնջելով սահմանադրական ազատութիւնները, ապահովելով չախչախիչ մեծամասնութիւն մը՝ խորհրդարանին մէջ եւ ասպարէզէն քշելով բոլոր ընդդիմադիր վարչութիւններն ու պաշտօնատարները, «Նացի»ներու իշխանութիւնը կը ձգտի ամրացնել իր խարիսխը, որպէսզի կարենայ պատրաստել զործադրել իր հիմնական ծրագրին մնացեալ գլուխները:

Գտնելով իշխանութեան գլուխ, Հիթլէր անշուշտ չպիտի կրնայ առագաստները բանալ այնպէս ինչպէս ճառ խօսած առեն:

Ան ստիպուած է նկատի առնել ոչ միայն ներքին ահաւոր դժուարութիւնները, այլեւ արտաքսահմանի հանրային կարծիքը:

Բայց, անվիճելի է իր կամեցողութիւնը՝ չատ մը բաներ վեր ի վայր շրջելու, եւ կազմակերպելու «Երրորդ Բայս»ը — նոր Գերմանիան՝ տոգորուած կայսերական փառքերով եւ պարտեալի բոլոր նուաստացումները թօթափելու վճռականութեամբ:

Ի՛նչքան վարակիչ օրինակ՝ բոլոր այն երկիրներուն համար որ նախընթացած են եւ դառնացած՝ պատերազմէն յետոյ հաստատուած կարգ ու սարքերէն:

Ահա հարեւան Աւստրիան, որ կառավարութեան հրաժարումը կը պահանջէ իր «նացի»ներուն բերնով, եւ միացում՝ Գերմանիոյ հետ:— «Մենք վճռած ենք տապալել սահմանային պահականոցները, ոչնչացնել մեզ անջատող դաշնագիրները, եւ Աւստրիան միացնել Գերմանիոյ»:

Եւ ահա Ճունաստանը,— դասական երկիրը պետական հարուածներու:

Այստեղ ալ, նոյն պատճառները յառաջ կը քշուին, նոյն ելքին յանգելու համար:

Անհատ մը չէ Վլասթիրասը, այլ ամբողջ դաս մը, որ չարիք համարելով խորհրդարանական դրութիւնը, կը պահանջէ եւ կ'ուզէ իրականացնել զօրաւոր կառավարութիւն մը, — դիկտատուրա:

Եւ այստեղ ալ, հասարակաց թշնամի կը հռչակուի համայնավարութիւնը: Կը համարուի հետեւանք՝ խորհրդարանական դրութեան եւ կառավարական անկարողութեան:

Ախտանշանները՝ բոլորն ալ: Ինչպէս ամերիկեան տագնապը, սարքեր ուղղութեամբ:

Կը նշանակէ թէ աւելի քան երբեք անկայուն, խարխուլ վիճակի մը հասած է յետպատերազմեան աշխարհը, որ կը յուսար ամրապնդուիլ միլիոնաւոր դիակներու եւ ահռչնադղրդ փլուզումներու լեռնակոյտերուն վրայ:

Այս բոլորին դիմաց ի՞նչ տխուր հեգնութիւն՝ այն ծրագրային եւ ճարտասանական մարզանքները որ կը չարունակուին ժընեւի մէջ, ահաբեկ՝ վաղուան փոթորիկներէն:

Մինչ «խաղաղասէր»ները նոր յենարաններ կը փնտռեն իրենց աւարները ամրապնդելու համար, անդին խմորումները ձեւ ու ծարմին կ'առնեն, փոթորիկը կ'օրոտայ կարգ մը երկիրներու մէջ, անակնկալներ սաեղծելով մէկ օրէն միւսը:

Արդէն իսկ մտահոգութեան մատնուած են ժընեւի մէջ, նախատեսելով որ հիթլէրականութեամբ զօրացած Գերմանիան կը-նայ անընդունելի պահանջներ ներկայացնել: Այս մտահոգութեամբ, կ'ըսուի թէ Մաքտոնըլտ պիտի առաջարկէ կարգ մը զիջումներ ընել, կէս ճամբէն դիմաւորելու համար վտանգները ... Նոյն իսկ խօսքեր կան զինաթափութեան խորհրդաժողովը յետաձգելու մինչեւ հոկտեմբեր:

Հիւա՞նդ է յետպատերազմեան աշխարհը: Եւ լրջօրէն կարօտ՝ արմատական դարմաններու:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՏՈԼԱՐՆ ԱԼ ՎՏԱՆԳՈՒԱԾ

Բացառիկ միջոցներ միևչեւ վաղը, հիւանդապրի

ԻՆՉՊԷՍ ԾԱԳԵՑԱՒ ԱՅՍ ԾԱՆՐ ՏԱԳՆԱՊԸ

Ինչպէս դրած էինք երէկ, նախագահ Ռուզվէլթ հապիւ իշխանութեան բարձրացած, հրամանագրով մը արգիլեց ոսկիի եւ արծաթի արտածումը եւ « արձակուրդ » շնորհեց Մ. Նահանգներու բոլոր դրամատուներուն, մինչեւ մարտ 9ի իրիկունը (վաղը):

Աւելորդ է նշեմել թէ՝ այս կարգադրութիւնը խոր յուզում պատճառեց ոչ միայն Ամերիկայի, այլ եւ աշխարհի միւս մասերուն մէջ: Մանաւանդ այս մտահոգ է Մեծն Բրիտանիան: Կ'ըսուի թէ Լոնտոն իր ակնկռութիւնը խոստացած է Մ. Նահանգներուն, փրկելու համար տոլարը որ արդէն կորսնցուցած է իր արժէքին հարիւրին տասը:

Լոնտոնի եւ Փարիզի սակարաններուն մէջ, տոլարի գին չի նշանակուիր շաբաթ օրէն ի վեր: Իսկ չատ մը տեղեր զործառնութեանց հիմք ընդունած են ֆրանսական ֆրանքը: Միեւնոյն առեն, զրամատուները կը մերժեն վճարել ամերիկեան չէքերը: Այս պատճառով, անելի մառնուած են արտասահման հաստատուած Ամերիկացիները, եւ խնայողութեամբ կ'ապրին: Փարիզի ամերիկեան զրամատուները բաց կը մնան սովորականին պէս, կարելի դիւրութիւնները տալով իրենց յաճախորդներուն: Կարգ մը զրամատուներ կը վճարեն ֆրանքով եղած չէքերը, իսկ երբ տոլարով են, կուտան միայն հարիւր տոլար, 24էն հաշուելով: Այս դիւրութիւնը կրնայ տեւել առ առաւելն մինչեւ մէկ շաբաթ: Եթէ տագնապը երկարաձգուի, ոչ մէկը կրնայ դիտնալ թէ ո՛ւր պիտի յանգի ելքը: Կարգ մը զրամատուներ ալ անհրաժեշտ դումարը կուտան իրենց յաճախորդներուն, առօրեայ պէտքերու համար, առանց տոլարի գին նշանակելու: Փարիզեան այն հաստատութիւնները — պանդոկ, զբօսարան եւն. — որոնք ամերիկացի յաճախորդներով կ'ապրին, ամէն դիւրութիւն կ'ընծայեն առ այժմ: Նոյն իսկ չէքեր ալ կ'ընդունին, հաշուելով որ եթէ չատ իյնայ տոլարին գինը, տարբերութիւնը կրնան զանձել ... աւելցնելով գինները:

⁂ *Նախագահ Ռուզվէլթի բացառիկ հրամանագրէն անմիջապէս յետոյ, ելմտական նախարարը յայտարարեց թէ զրամատուները կրնան հետեւեալ զործառնութիւնները կատարել, մօրաթօրիամի ընթացքին. — 1. Իրենց յաճախորդներուն թոյլ պիտի տան երթալ նայիլ իրենց վարձու զրամարկղները, — 2. Կրնան զրամ մանրել, առանց ոսկեզրամի վկայագիր յանձնելու. — 3. Կրնան մուրհակներ կամ ուրիշ թուղթեր ընդունիլ կամ յանձնել ցամաքային կամ ծովային փոխադրութեանց համար, եւ ամէն տեսակ զործողութիւն կատարել ուտեստեղէնի փոխադրութեան համար, պայմանաւ որ ոսկի չգաղափ. — 4. Զրամատուները անշուշտ կրնան ընդունել զումարներ՝ ի հաշիւ կնքուած պայմանագրութեանց. — 5. Այն չէքերը որ զանձումի համար յանձնուած են զրամատուներու փակումէն յետոյ եւ չեն արձանագրուած տոմարներու մէջ, պիտի վերադարձուին յաճախորդներուն. — 6. Այն չէքերը որ քաշուած են ամերիկեան զանձին վրայ, կրնան վճարուիլ ո՛ր եւ է զրամով, բաց ի ոսկիէն:*

ՏԱԳՆԱՊԻՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ

Ներկայ տագնապը զոյութիւն ունէր երկար առենէ ի վեր, թաքուն վիճակի մէջ: Բարգաւաճման շրջանին, ամերիկեան զրամատուները անհաշիւ վարկեր արամադրած էին մշ ու ձախ: Տասնեակ միլիառներով վարկ բացուած էր քաղաքի մէջ գիւղի կալատնձներու, հողագործական արտադրութեանց եւ ուրիշ ապրանքներու վրայ: 1929 հոկտեմբերէն ի վեր, չափազանց ինկաւ այս բոլոր զրաւներուն արժէքը: Գրաւի զրուած չէնքեր կամ ապրանքներ կան, որ այսօր նախորդ արժէքին հապիւ մէկ երրորդը կ'արժեն: Ուրեմն, զրամատուները չէրցան եւ առնել այս կերպով փոխ արուած զումարները:

Արդ, այդ զումարները զրամատուներուն սեփականութիւնը չեն, այլ կը պատկանին իրենց յաճախորդներուն, որոնք աւանդ ձգած են: Այնպէս որ, զրամատուները, եւ մասնաւորապէս տեղական եւ զաւառական մանր հաստատութիւնները որոնք անհամար են, չէրցան վերադարձնել աւանդները, ինչքան ալ անկարեւոր ըլլար զումարը: Աւելի քան մէկ տարիէ ի վեր, արդէն վտանգուած էր այս հաստատութեանց վիճակը:

Որքան առեն որ սահմանափակ էին եւ պահանջուած զումարները, դէշ – ազէկ հաւասարակշռութիւն մը կը պահուէր:

Առաջին տագնապ մը ծագեցաւ մէկ տարի առաջ, բայց կարելի եղաւ կանխել, սաեղծելով ելմտական Վերահսկողութեան հաստատութիւնը, որ օգնութեան կը հասնէր նեղը մնացած զրամատան: Բայց, կիսկատար մէկոց մը էր այս: Դիներու անկումը այնպիսի համեմատութեան մը հասած էր որ, այս հաստատութեան միջոցները անբաւական էին, չատ աւելի ահռելի կորուստները լեցնելու: Միեւնոյն առեն, վնասակար էր այս միջոցը, քանի որ կը ծածկէր վէրքը, առանց զարման առնելու: Այս հաստատութիւնը պարզապէս կը ծառայէր երկարաձգելու հոգեվարքը:

Տեսնելով որ իրարու կը յաջորդեն վճարումներու դադարումները, յամախորդները խուժեցին դէպ ի տեղական զրամատուները եւ ետ պահանջեցին իրենց աւանդները: Եւ որովհետեւ տեղական հաստատութիւնները ուրիշ բան չէին կրնար ընել եթէ ոչ զիմել երկրին սեղանաւորական կեդրոնին՝ Նիւ Եորքի մեծ զրամատուներուն, այս վերջիններն ալ վտանգուեցան իրենց կարգին: Եւ հարկ եղաւ մօրաթօրիամ կամ արձակուրդ հռչակել չաբաթ օրն իսկ:

Սեղանաւորական տագնապը չատ չանցած վերածուեցաւ զրամական տագնապի: Թէ ամերիկեան եւ թէ օտար զրամագլուխները սկսան փախչիլ: Միջազգային չահագործութիւնը դիրք բռնեց տոլարին դէմ: Իսկ բուն երկրին մէջ ժողովուրդը փութաց թղթադրամ եւ ոսկի դիզել: Փետր. 15էն մինչեւ մարտ 3 Ֆէտերըլ Բիզըրվ զրամատուներուն ոսկիի պահեստը պակսեցաւ աւելի քան 500 միլիոն տոլար, զրամատոմսերուն շրջաբերութիւնը աւելցաւ 800 միլիոն իսկ անոնց փոխարէն եղած զումարը ինկաւ հարիւրին 65—53 համեմատութեամբ: Այնպէս որ, այս ընթացքով, ոսկիի պահեստը կրնար սպառիլ քանի մը օրէն:

Այս վտանգը կանխելու համար է որ, նախագահ Ռուզվէլթ մօրաթօրիամ հռչակեց մինչեւ հինգշաբթի: Այդ օրը արտակարգ նստաշրջանի հրաւիրուած է խորհրդարանը. այնպէս որ, վերջնական կարգադրութիւնները հինգշաբթիէն յետոյ պիտի լսենք:

ԿՐԸՆՈՊԼԻ ԴԷՊՔԸ ԵՒ ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԸ

—·—

Կրընոպլի « Լա Տեփէշ Տոֆինուազ » թերթը սկսած է յօդուածաշարք մը հրատարակել, ծանօթ դէպքին առթիւ: Մեր ձեռքին տակ են երեք թիւերը, որոնք փոխանակ լուսաբանելու, կը ձգտին աւելի պղտորել խնդիրը: Կը սպասենք վախճանին:

⁂ Նոյն թերթը մարտ 6ի թիւին մէջ կը գրէ թէ երկու վիրաւորներէն Սմբատ եւ Գրիգոր, որոնք հիւանդանոցէն տուն ղրկուած էին, նորէն հիւանդանոց փոխադրուած են, վերջերը դարմանուած չըլլալով:

ԽԱՐԴԱԽՕԽԹԻՒՆՆԵՐ՝ ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԵԱՆ ԱՆՈՒՆՈՎ,

— :-: —

Սէնի նահանգապետութեան տեղաւորման գրասենեակը 1933 յունուար 20էն մինչեւ փետր. 20 դատի յանձնած է 14 հոգի, որոնք խարդախ թուղթեր ծարելով, գործազրկութեան նպաստ ստացած էին: Պատիժներ տրուած են 8 օրէն մինչեւ 6 ամիս բանտարկութեան եւ տուգանքի:

Ուրիշ հետապնդումներ ալ կը կատարուին:

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ 4,000 ՀՐԿԻԶԵԱԼՆԵՐՈՒՆ

—·—

15րդ ՅԱՒԿ

	Ֆր.
Աղապապ Պարսամեան	50
Փոթրիկն Լուսիկ Յ. Զրբխեանեան	10
Տիգրան Տէրոյեան	10
Տիկ. Ագնիւ Տէրոյեան	10
Ընտրոյի բանուորներէն. —	
Բեճօ	20
Գէորգ Էնկէզեան	10
Տաճատ Թոփալեան	10
Համազասպ Շահպազեան	10
Վահան Պզտիկեան	10
Կիւլպէնկ Հայրապետեան	10
Աւետիս Էօսխիւզեան	10
Հանի – Նասիպ Զաքարեան ..	10
Ս. Տ.	5
Նշան Փոլատեան	5
Կարապետ Ալիխանեան	5
Թորոս Ֆէրմանեան	5
Գրիգոր Լէմքէեան	5
Կիրակոս Աղազարեան	5
Գումար	200
Մարտ 7ի դումարը	3446
ԸՆԴՀ. ԳՈՒՄԱՐ	3646

ՆՈՐ ԴՐԱՄ ՊԻՏԻ ՀԱՆՈՒԻ

Կարմրզարանի հանրապետական վարիչները ծրագիր մը պատրաստած են, որով պիտի առաջարկեն. — 1. Դադրեցնել զրամատուներուն մէջ ձգուած ածանդներուն վճարումը, — 2. Արտօնել փողհանոցի վերատեսչութիւնը՝ որ սոսկ զրամատուները՝ երաշխաւորել Հաշուեյարդարի Գրասենեակին զրամանիշները, որոնք պիտի կազմեն Մ. Նահանգներու նոր զրամը, — 3. Օրէնք մը քուէարկել, որուն շնորհիւ զրամատուները պիտի կրնան վերատանալ եւ առնուած ածանդները:

Կ'ըսուի նաեւ թէ ներկայ տոլարը մէկդի զրուելով, չրջաբերութեան պիտի հանուի նոր զրամ մը, « Րուզվէլթի տոլար »:

⁂ *Արժանթինի կառավարութիւնը որոշեց ֆրանքին հետ կապել իր զրամը, որ մինչեւ հիմա կախում ունէր տոլարէն:*

ՋԻՆ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Վևնիզելոս պատրաստեալ ընտրութեանց մէջ

Գերմանիայէն եւ Մ. Նահանգներէն յետոյ, դղրդապին դէպք մըն ալ՝ Յունաստանի մէջ:

Կիրակի օր, 5 մարտ, տեղի ունեցան երեսփոխանական ընտրութիւնները: Արդիւնքը աննպատակ էր Վենիզելոսի կառավարութեան, որ չահեցաւ միայն 108 աթոռ, ընդդիմադիր խմբակցութեան 128ին դէմ: Մանաւանդ ուշագրաւ էր արքայական Ճալտարիսի յաջողութիւնը:

Այս արդիւնքին վրայ, զօրավար Փլաստիրաս, որ կուսակից է Վենիզելոսի, անմիջապէս պաշարման վիճակ հրատարակեց եւ զինուորական կառավարութիւն մը կազմեց: Մանաւանդ որ, Պ. Ճալտարիս հանրապետութեան նախագահին ներկայանալով, անոր հրաժարականը պահանջած էր:

Նոր դիկտատորը անմիջապէս կազմեց առժամեայ կառավարութիւնը, անոր կարեւոր անդամները առնելով զինուորական զերագոյն խորհուրդէն: Վարչապետն է՝ զօրավար Օթոնէոս: Նախարարները բոլորն ալ նոր մարդիկ են եւ հինգը՝ զօրավարներ:

Զօր. Փլաստիրաս հետեւեալ պատգամագիրը ուղղեց ժողովուրդին.

— Հինգ ամսուան ընթացքին իրարու հետէ կատարուած երկու ընտրութիւններ ապացուցին թէ — ինչ որ ամբողջ աշխարհ զիտէր ընդհանրապէս — խորհրդարանական կարգ ու սարքը, բաց ի այն խոր թերութիւններէն որ իր անհրաժարելի բերին պետութեանց մեծ մասին մէջ, մեր երկրին համար ունի ուրիշ մահացու անպատեհութիւն մը, — չի կրնար տալ ապրելու տեւական կառավարութիւն մը, ընտրական ո՛ր եւ է եղանակով: Իր բնութեամբն իսկ զերի՝ ամբոխավարութեանց, խորհրդարանական կարգ ու սարքը մեր երկրին մէջ բերաւ ոչ միայն կառավարական անկարողութիւն, այլ եւ զօրացուց հակառակորդ մը՝ որ կը ծաղրէ ամբողջ ազգ մը, ինչպէս ինքզինքը, ինչ որ ամենավատ է մանաւանդ անոր համար որ, ճիշդ ու ճիշդ կը զուգադիպի հզօր կառավարութիւն մը կազմելու անկարողութեան հետ:

Հակառակ բոլոր ճիգերուս, կարելի չեղաւ կանխել այս չարաշուք արդիւնքը, որ անշուշտ կը ներկայացնէ կառավարութեան մը չգոյութեան եւ անտեսական ապիկի մը վտանգը մեր երկրին համար: Այս պիշերուան դէպքերը կ'ապացուցանեն խռովութեանց սպառնալիք եւ եղբայրասպան անիշխանութեան մը առեղծումը:

Աչքի առջեւ ունենալով այս վտանգները, ես որոշեցի միջամտել: Ուսումնասիրեցի կացութիւնը թանկագին զործակիցներու հետ, կշռելով բոլոր պատասխանատուութիւնները: Կատարելագոյն համախորհուրդ՝ անոնց հետ, կը տանձնեմ իշխանութիւնը, խորապէս հաւատալով Աստուծոյ եւ մեր ցեղին զօրութեան, ապաւինելով ժողովուրդին աջակցութեան եւ ազգին զինեալ ուժերուն անսասանութեան զործակցութեան: Այսօր իսկ, կառավարութիւնը ապահովելով անդորրութիւնը, անհետեւական վերահսկողութիւնը եւ ընկերային կարգ ու սարքին ամրապնդումը, պիտի կատարէ իր նպատակը:

Առժամապէս զադրած են սահմանադրական տրամադրութիւնները: Պարկեշտ եւ օրինապահ քաղաքացիները այս անօրինութեան մէջ ուրիշ բան պիտի չէ տեսնեն եթէ ոչ իմ վճռականութիւնս՝ անդորրութիւնը ապահովելու եւ ամուր կառավարութիւն մը՝ բոլոր միջոցներով: Աստուծոյ օգնութեամբ եւ ժողովուրդին հետ, անոր զինեալ արտայայտութեամբ եւ երկրին պաշտպանական ուժերով, յառաջ հայրենիքին եւ անոր զերագոյն շահերուն համար: Կեցցէ՛ Յունաստան»:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԳՈՒՍՏԱՀԱՎԱՔՈՒ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐ ԴԱՍԱԿԱՐԳԻՉ ՀԱՅ ՈՍՏԱՑՅԱԼՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄ Է ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԿԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՉԱԿԱՆ ԲՅՈՒՐՈՆ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿՈԼԵԿՏԻՎ

«ԵՐԿԱՐ ՈՐԴՈՒ ՎՍԽՍԻՆ»

ՀԱՏՈՒԿ ԹՈՂԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ

Նկարել օր մահվան ցուցադրանքին Victor Hugo պոչին ռեյ Ա. d'Ennery եւ Clermont ֆրանսիական դերասանուհի Տիկին Ալեքսանդրա Սարա Բեռնարդ (ծնած Հոլանդական հրեական ընտանիքի մէջ, 1844ին) կը մեռնի Փարիզ, 26 Մարտ 1923ին։ Ան կը համարուի դարուն մեծագոյն դերասանուհին։ Ֆրանսական բեմի վրայ ան կը մնայ անմոռանալի իր Ռասինեան դերերով։ Ան կը ճանչցուի նաեւ իբրեւ քանդակագործուհի։ Ան կը թողու իր յուշերը, որ կը կոչուին «Իմ Կրկնակը»։ Ան կը թաղուի Փարիզի Փէր Լաշէզ գերեզմանատունը։

Ֆրանսական Ակադեմիան կը ստանայ Ժան Ռիշփէնի դիակը։ Ան կը մեռնի 12 Մարտ 1923ին։ Ան կը ծնի Ալճիրի մէջ, 1849ին։ Ան կը համարուի ֆրանսական գրականութեան ամենէն ազնիւ դէմքերէն մէկը։ Ան կը թողու իր յուշերը, որ կը կոչուին «Իմ Կեանքը»։ Ան կը թաղուի Փարիզի Փէր Լաշէզ գերեզմանատունը։

Ֆրանսական Ակադեմիան կը ստանայ Ժան Ռիշփէնի դիակը։ Ան կը մեռնի 12 Մարտ 1923ին։ Ան կը ծնի Ալճիրի մէջ, 1849ին։ Ան կը համարուի ֆրանսական գրականութեան ամենէն ազնիւ դէմքերէն մէկը։ Ան կը թողու իր յուշերը, որ կը կոչուին «Իմ Կեանքը»։ Ան կը թաղուի Փարիզի Փէր Լաշէզ գերեզմանատունը։

Ֆրանսական Ակադեմիան կը ստանայ Ժան Ռիշփէնի դիակը։ Ան կը մեռնի 12 Մարտ 1923ին։ Ան կը ծնի Ալճիրի մէջ, 1849ին։ Ան կը համարուի ֆրանսական գրականութեան ամենէն ազնիւ դէմքերէն մէկը։ Ան կը թողու իր յուշերը, որ կը կոչուին «Իմ Կեանքը»։ Ան կը թաղուի Փարիզի Փէր Լաշէզ գերեզմանատունը։

Ֆրանսական Ակադեմիան կը ստանայ Ժան Ռիշփէնի դիակը։ Ան կը մեռնի 12 Մարտ 1923ին։ Ան կը ծնի Ալճիրի մէջ, 1849ին։ Ան կը համարուի ֆրանսական գրականութեան ամենէն ազնիւ դէմքերէն մէկը։ Ան կը թողու իր յուշերը, որ կը կոչուին «Իմ Կեանքը»։ Ան կը թաղուի Փարիզի Փէր Լաշէզ գերեզմանատունը։

Ֆրանսական Ակադեմիան կը ստանայ Ժան Ռիշփէնի դիակը։ Ան կը մեռնի 12 Մարտ 1923ին։ Ան կը ծնի Ալճիրի մէջ, 1849ին։ Ան կը համարուի ֆրանսական գրականութեան ամենէն ազնիւ դէմքերէն մէկը։ Ան կը թողու իր յուշերը, որ կը կոչուին «Իմ Կեանքը»։ Ան կը թաղուի Փարիզի Փէր Լաշէզ գերեզմանատունը։

Ֆրանսական Ակադեմիան կը ստանայ Ժան Ռիշփէնի դիակը։ Ան կը մեռնի 12 Մարտ 1923ին։ Ան կը ծնի Ալճիրի մէջ, 1849ին։ Ան կը համարուի ֆրանսական գրականութեան ամենէն ազնիւ դէմքերէն մէկը։ Ան կը թողու իր յուշերը, որ կը կոչուին «Իմ Կեանքը»։ Ան կը թաղուի Փարիզի Փէր Լաշէզ գերեզմանատունը։

Ֆրանսական Ակադեմիան կը ստանայ Ժան Ռիշփէնի դիակը։ Ան կը մեռնի 12 Մարտ 1923ին։ Ան կը ծնի Ալճիրի մէջ, 1849ին։ Ան կը համարուի ֆրանսական գրականութեան ամենէն ազնիւ դէմքերէն մէկը։ Ան կը թողու իր յուշերը, որ կը կոչուին «Իմ Կեանքը»։ Ան կը թաղուի Փարիզի Փէր Լաշէզ գերեզմանատունը։

Ֆրանսական Ակադեմիան կը ստանայ Ժան Ռիշփէնի դիակը։ Ան կը մեռնի 12 Մարտ 1923ին։ Ան կը ծնի Ալճիրի մէջ, 1849ին։ Ան կը համարուի ֆրանսական գրականութեան ամենէն ազնիւ դէմքերէն մէկը։ Ան կը թողու իր յուշերը, որ կը կոչուին «Իմ Կեանքը»։ Ան կը թաղուի Փարիզի Փէր Լաշէզ գերեզմանատունը։

ՀԱՅՐԵՆԻՔ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՎԱՀԱՆԻՆ ՇԵՂԱ

Ֆ.- Նանսիի Հելիկոպտերն տատասկի

Ջրհեղեղի ժամանակ, երբ ամբողջ աշխարհը ծածկված էր ջրով, Նոյ նահապետը իր ընտանիքով եւ զանազան կենդանիներու զույգերով տապանի մը մեջ ապաստանած էր։ Ջրհեղեղը 1837թ. ի տարին տեղի ունեցած մեծ ջրհեղեղն էր։ Նոյ նահապետը այս անգամ ալ տապանի մը մեջ ապաստանած էր իր ընտանիքով եւ զանազան կենդանիներու զույգերով։ Ջրհեղեղը 18 տարի տեւած էր։ Ամբողջ այդ ժամանակամիջոցին Նոյ նահապետ եւ իր ընտանիքը ապրած էին տապանի մեջ։ Ջրհեղեղը վերջացած էր, ջուրերը իջած էին, բայց Նոյ նահապետ եւ իր ընտանիքը դեռ չէին համարձակեր տապանէն դուրս ելլել։ Ամբողջ 200 օրեր էին, որ տապանի մեջ մնացած էին։ Ամէն օր կ՚ուղարկեն աղաւնին, որպէսզի տեսնէ, թէ ցամքած է արդեօք երկիրը։ Աղաւնին կ՚երթայ, կը պտտի ամէն կողմ, բայց չի գտներ հանգստանալու տեղ։ Ամէն անգամ ալ կը վերադառնայ տապանին մեջ։

Մի օր Նոյ նահապետ օդին մէջ կը տեսնէ աղաւնին, որ կը թռչի եւ ոտքին կը կրէ ձիթենիի ճիւղ։ Նոյ նահապետ կ՚ուրախանայ, որովհետեւ գիտէ, որ ձիթենին միայն ցամքած տեղերու վրայ կը բուսնի։ Ան գիտէ, որ ջրհեղեղը վերջացած է։

Նոյ նահապետ կը սպասէ, որ աղաւնին իր ոտքին կապած ձիթենիի ճիւղը ցամքած տեղ մը տնկէ, որպէսզի ինք ալ դուրս ելլէ տապանէն։ Աղաւնին կը թռչի, կը պտտի, բայց ոչ մէկ տեղ կը տեսնէ, որ ցամքած ըլլայ։ Ամէն տեղ ջուր կայ։ Ան կը վերադառնայ տապանին մեջ։

Նոյ նահապետ կը սպասէ։ Ան գիտէ, որ աղաւնին ժամանակ մը պէտք է տայ, որպէսզի ցամքած տեղ մը գտնէ։ Ան գիտէ, որ աղաւնին ժամանակ մը պէտք է տայ, որպէսզի ձիթենիի ճիւղ մը կտրէ եւ ոտքին կապէ։ Ան գիտէ, որ աղաւնին ժամանակ մը պէտք է տայ, որպէսզի ձիթենիի ճիւղը տնկէ ցամքած տեղ մը։

Նոյ նահապետ կը սպասէ։ Ան կը սպասէ, որ աղաւնին ժամանակ մը պէտք է տայ, որպէսզի ինք ալ դուրս ելլէ տապանէն

⁂ Հեռագիրները կը հաղորդեն թէ կառավարական խմբակցութեան պարապութիւնը ընդհանուր ապշութիւն պատճառեց, նոյն իսկ ընդդիմադիր շրջանակներուն մէջ:

Ամէնքի շրջանին մէջ, կառավարութիւնը չկրցաւ չհիլ որ եւ է աթոռ, հակառակ դաղթականներու աջակցութեան: Պելգրանէսի մէջ, միայն մէկ հոդի ընտրուեցաւ կառավարական ցանկէն: Ժողովրդականները (արքայական) իրենց չհաշտ աթոռներով կրնան կառավարութիւն կազմել: Համայնավարները ո՛ր եւ է աթոռ չչահեցան: Պարոնեցան նաեւ արտաքին նախարար Միխալոփուլոս եւ նախկին վարչապետ Փափանտեմասիու:

Ժողովուրդը հանդարտութեամբ ընդունեց զօր. Փլաստիրասի յայտարարութիւնը որ պարզապէս դիկտատուրա կը տեղծէ: Օդանաւեր այս յայտարարութիւնը ցրուեցին բոլոր գլխաւոր քաղաքներուն մէջ:

Նոր կառավարութիւնը գործերը պիտի վարէ մինչեւ խորհրդարանին բացումը: Արտաքին նախարար նշանակուած է Պ. Մավրուտիս:

Հիտլեր կը զօրացնէ իր յենարանները

ԱՒԱՆԶԻՆ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻԻՆ՝ ՀԻՆՏԷՆՊՈՒՐԿԻ ՀԵՏ

Երկուշաբթի առտու կանուխ, առաջին անգամ ըլլալով, Հիթլէր մինակը այցելեց նախագահ Հինտէնպուրկի, եւ տեղեկութիւններ առաւ մարտ 5ի ընտրութեանց մասին: Մինչեւ հիմա ունկնդրութեան կ'ընդունուէր ընկերակցութեամբ փոխ – վարչապետ ֆոն Փափէնի: Այժմ յաղթանակը չհաց ըլլալով, այլ եւս պէտք չունի խնամակալութեան, որուն ենթարկուած էր յունուար 30էն ի վեր: Այժմ կրնայ հրամայել առանձին, քանի որ Գերմանիոյ ժողովուրդին հարիւրին 44ը ընդունած է իր իշխանապետութիւնը:

Կը կարծուի թէ նախարարական խորհուրդը իր առաջին նիստին մէջ պիտի որոշէ ջնջել հանրապետական դրօշը (սեւ – կարմիր – ոսկեգոյն), եւ պիտի պահանջէ վերահաստատել միապետականը (սեւ – ճերմակ – կարմիր): Տարակոյս չկայ որ Հիթլէր կը ձգտի ֆաշականութեան. բայց թէ մինչեւ ո՛ւր պիտի յանգի, — յայտնի չէ տակաւին:

⁂ Կրթական նախարարը հրամայեց դպրոցները փակել մարտ 8ին (այսօր), « փառաբանելու համար մարտ 5ի ազգային յաղթանակը»:

⁂ Հիթլէրականները կը չարունակեն բանի գրաւել այն վարչութիւնները որոնք վստահութիւն չեն ներշնչեր, ձախակողմեան հոսանքներու ճեռքը անցած ըլլալով: Համպուրկի եւ Ալթոնայի քաղաքապետութիւնները գրաւելէ յետոյ, վերջնագիրներ ղրկեցին Պրէմէնի ազատ քաղաքի վարչութեան, պահանջելով հրաժարիլ:

Երկուշաբթի օր քանի մը հարիւր «նացիներ գրաւեցին Մանհայմի քաղաքապետութիւնը, հակառակ եղած բողոքներուն: Հիթլէրական դրօշ պարզուեցաւ շատ մը քաղաքներու քաղաքապետական չէնքերուն վրայ:

Տասը միլիառի փոխառութիւն մը

Ելմտական նախարարը երէկ խորհրդարանին ներկայացուց օրինագիծ մը՝ տասը միլիառ ֆրանքի փոխառութեան մասին:

Օրինագիծը անմիջապէս վիճաբանութեան պիտի ենթարկուի: Այս փոխառութեան շնորհիւ, կարելի պիտի ըլլայ կարճ պայմանաժամով դանձատոմսերու կարեւոր մէկ մասը վերածել միջին պայմանաժամով պարտքերու. հետեւաբար դրամատուները պիտի կրնան առեւտրական լայն վարկեր բանալ եւ օգնել գործերու բարգաւաճման:

Աւստրիոյ մէջ ալ խլրտումներ

Աւստրիոյ հիթլէրական կուսակցութիւնը պահանջեց որ կառավարութիւնը դաս առնէ գերմանական ընտրութեանց արդիւնքէն եւ անմիջապէս հրաժարի: Այս առթիւ հրատարակուած յայտարարութիւնը կ'ըսէ թէ իրենք որոշած են միանալ Գերմանիոյ (անշլուս) եւ կ'աւելցնէ.

— «Կը հրաւիրենք Աւստրիոյ վարիչները ճանչնալ ժողովուրդին կամքը: Անոնք արդէն Աւստրիան խրած են խայտառակութեան ու տագնապի մէջ եւ ծախած են Ֆրանսայի: Տակաւին սահմանապահ պահականոցներ մեզ կը բաժնեն Գերմանիայէն: Բայց մենք վճռած ենք տապալել զանոնք, ոչնչացնել մեզ բաժնող դաշնագիրները եւ Աւստրիան միացնել Գերմանիոյ»:

Այսէն օր հարիւրաւոր Գերմանացի փախստականներ կը հասնին Վիէննա: Ժողովրդավար մամուլը կը պահանջէ Աւստրիան դարձնել հոգեւոր ապաստանարան մը այն գերման գրագէտներուն եւ փիլիսոփաներուն համար որոնք այլ եւս չեն կրնար ապրիլ Գերմանիոյ մէջ: Փախստականները կը պատմեն թէ բազմաթիւ քաղաքական յանցաւորներ բանտ նետուած են եւ ըմբոստացուցիչ տեսիլներու կ'ենթարկուին:

"ՅԱՌԱՋ" ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

Քաշաւի մէջ

ՄԿՐՏԻՉԵԱՆԻ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ

115, Route d'Orléans

×

Պաւնէօի մէջ

ԵՐՈՒԱՆԴ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆԻ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ

12 rue Mme. Curie (Bagneux)

Ց.

Դ.

Փարիզ եւ արուարձաններ

ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ԱՐՈՒԱՐՁԱՆՆԵՐՈՒ *ընկերներու հանդիպումը վաղը Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, 51, Բիւ տը Բիվօլի,» La Samaritaine» սրճարանի ներքնայարկը: Մէթրօ՝ Շաթըլէ:*

ԲՐԻՍՏՕՓՈՐ խումբի ժողովը այսօր, Շորեքշաբթի երեկոյ, ժամը 8.30ին 32, Ave. des Gobelins-ի սրճարանին վերնայարկը: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

Գաւառ

Հ. Յ. Դ. Լիոնի ընկերական ընդհ. ժողովը այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Հ. Յ. Դ. Գրադարանը: Պարտաւորիչ ներկայութիւն: Ներկայանալ անդամատետրով:

ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒ ԿՈՄԻՏԷՆԵՐՈՒ

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ՀԱՒԱՔԵՐՈՅԹԸ ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 7.30ԻՆ

1, rue Livingstone, Paris (18):

Métro: Anvers et Barbès

Թատերական ներկայացում

Նախաձեռնութեամբ՝ *Հ. Յ. Դ. ԼՈՒԱՌԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ*

«ԱՆՏԱՌ» ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԷԻ «ՀՆՉԱՐ» ԹԱՏԵՐԱԽՄԲԱՒՃ

կը ներկայացնէ՝ *ՍԱՐԱԹ ԲԻԲԱՏԻ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԸ* կամ *ԱԽԱՐԱՅԻՐ ԱՐԾԻՒԸ*

ՄԱՐՏ 11 ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ, ԺԱՄԸ 8ԻՆ

34, Rue Emile-Littre, Cinéma St. Louis-ի մէջ

Վարագոյրը կը բացուի ժամը 8ին: Սրահին ջեռմութիւնը ապահովուած է:

Տոմսերու գինը՝ 4 եւ 6 ֆրանք:

Թատերական ներկայացում Մարսէյլի մէջ

Նախաձեռնութեամբ՝ *Հ.Յ.Դ. ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ*

Հովանաւորութեամբ՝ *Հ. Յ. Դ. ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻՆ*

11 ՄԱՐՏ, ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ, ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

84, rue Chape, Salon Chape-ի մէջ

Ղեկավարութեամբ դերասան *Յ. ՈՒՋՈՒՆԵԱՆԻ*

եւ ժամանակցութեամբ *ՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻԲ ԽՈՒՄԲԻ*

կը ներկայացնի՝ **ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ**

Այժմէն ապահովեցէք ձեր տոմսերը Միութեանս Գրադարանէն, *49, բիւ Նասիոնալ:* *Առաջին կարգ 7 ֆրանք, Բ. կարգ 5 ֆր.*

Թատերական ներկայացում եւ պարահանդէս

ԼԻՈՆԻ ՊՕԼՈՒԻ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅԻՑ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Ի ՆՊԱՍՏ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՖՕՆՏԻ

11 մարտ Շաբաթ երեկոյ ժամը ճիշտ 8.30ին,

Harmonie-Italienne-ի սրահին մէջ, 242, Ave. de Saxe

կը ներկայացուի ՏՈՒՐԵՒԱՆԻ՝ *«ԲՈՒՐԻ ՏԷՐ ՊՈՊՈ»* (զաւեշտ)

Գեղարուեստական բաժին.— Դաշնակ, մեներգ, արտասանութիւն եւ *8* հոգիանոց ձազ-պանտ: կէս գիշերէն վերջ պարեր մինչեւ առաւօտ:

ձոխ պիւֆէ: Մուտք՝ 5 եւ 4 ֆրան: Անգործներու՝ 3 ֆրանք:

ՂՈՒՇԱԼԱՏԵՍ

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Փարիզի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը վաղը Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, Ժլօրիայի մէջ: Շարունակութիւն վիճաբանութեանց նոյն օրակարգին շուրջ: Ընկերներու փափաքին վրայ, ցոյց պիտի տրուի նաեւ Սուրիոյ մեր ընկերներու կեանքէն առնուած շարժանկարը:

ՓԱՐԻԶԻ և արուարձաններու մէջ բնակող Սեբաստիոյ նահանգի բոլոր հայրենակիցները կարեւոր խորհրդակցութեան մը համար ժողովի կը հրաւիրուին այս կիրակի, կէս օրէ վերջ, ժամը 2.30ին Պ. փանիկեանի սրճարանին մէջ, 6bis, Bld. Rodin, Իսի լէ Մուլինօ:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Արտաշէս Վարդապետեան կը փնտռէ իր զաւակը, Աւետիս եւ Համ Արաքէն Վարդապետեան, (Արաքէն Վարդապետեան կը կարծուի թէ մեր փնտռած Արտաշէս Վարդապետեանն է որ իր անունը փոխած կամ մոռցած է), ծնած 1911ին Սամսոն, հօր անուն՝ Արտաշէս, մօր անուն՝ Մաթենիկ, տեղահանուած 1915ին Սամսոնէն: Արաքէն Վարդապետեան 1922 թուականին Պոլսոյ Գատըգիւղի Ազգ. Որբանոցի օրբերուն հետ փոխադրուած է Գօրֆու: Յիշեալին հասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝ Ardachès Vartabedian, Fund. Matasari No. 4, Bucarest (4), (Rumania):

Կ'ՈՒԻԶՈՒԻ *տնական գործերու համար կին մը, դիմել տիկին ՎԱՐՍԵՆԻԿ ՓԱՓԱԶԵԱՆի 14, Passage de Puebla, փարիզ(19), մէթրօ՝ Bolivar եւ Combat:*

ՏՕՔԹ. ՋԵՆՈՓ

5, Rue MAUBEUGE, Paris (9)

Tél. Lamartine 83-87

Métro: N. D. de Lorette, Pelletier, Cadet

Autobus: Carrefour de Châteaudun

Մասնագէտ ներքին, ջղային, մորթի եւ գեղձերու հիւանդութեանց

Ընդունելութեան ժամեր **3—8:**

CABINET de Me V. YARJANIAN

JURISCONSULTE

Procédure Générale — Mandataire en Justice

44, Rue La Fayette, Paris (9) Tél. TAITBOUT. **53-32**

կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական գործեր: Անձամբ կը պաշտպանէ Ռեւեւտրական եւ Հաշտարար Դատարաններու առջեւ: Ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման, եւ ժառանգական բոլոր գործողութիւնները կը կատարուին արագութեամբ: վարչական դիմումներ Նախարարութեանց մօտ:

կ'ընդունի, ամէն օր, ժամը *9*էն *11*, եւ *5*էն 7:

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ

ՍԻԹԷ ՄԱՐԹԱՆՏ (ԹՈՒԿԱՑ)

32, Rue CHAZELLES, PARIS (17)

Métro: Monceau, Courcelles, Malesherbes եւ Wagram

Téléphone: WAGRAM 98-87

ՏԱԿԱՒԻՆ ՎԱՐՁՈՒ ԵՆ հացագործի, կաթնավաճառի (քրէմըրի), ձկնավաճառի, պտղավաճառի, չոր բանջարեղէններու, հաւեղէնի եւ որսի թռչուններու, գինիի եւ լիքէօրի, ներկարարի (թէյնթիւրըրի) խանութներ: *Մանրամասնութեանց համար դիմել տեղւոյն վրայ:*

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Լէթր օթէօն եւ սէն միիէլ Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

E. TER-MINASSIAN

Export und import, Komissionen und Vertretungen

Ցանկն կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը հիւմ նիւթերու (չոր պտուղ, ադիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ Գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու:

կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց:

Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30, Allemagne.

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

Մ. Մ ՄՈՒՐԵԱՆԻ

ՍԵՒ ԼԵՌԻՆ ՄԱՐԴԸ

ԱՋԳԱՅԻՆ ՄԵԾ ՎԷՊ

Բ. տպ. Աթէնք, 1932, էջ 343 Գինն՝ 20 ֆրանք

Ե. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

ՖՐԱՆՍ.— ՀԱՅ ԲԱՌԱՐԱՆ

Լառնակազմ, 1200 էջ Գինն 75 ֆրանք

Մ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆԻ

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

510 էջ, բազմաթիւ նկարներ Գինն՝ 40 ֆրանք

ԹԱՓԱՌԱԿԱՆԻ

ԴԷՊԻ ԿԱԽԱՂԱՆԸ

Թուրքիոյ խորերը մնացած հայ բեկորներու յուզիչ պատմութիւնը

877 էջ, պատկերազարդ, Գինն՝ *75 ֆրանք*

ԿԱԼԱՆԴԱՐ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ, 1933

Նոր տարիի ամէնէն ճոխ տարեգիրքը

Բազմաթիւ նկարներով եւ աննախընթաց բովանդակութեամբ

Գինն *30* ֆրանք եւ *1.50* տոլար

Դիմել ԴՐԱՏՈՒՆ ՀԻՒՆԳ - ՍԱՄՈՒԷԼ, *51 rue Monsieur-le'Prince, Paris (*

Եւրոպայի հայկական մեծագոյն գրատունը: Ընդարձակ գրացուցակը կը ղրկուի փափաքողներուն:

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ 1917ԻՆ

— Օ՛հ, չատ հանդարտ աղջիկ մըն է: Ես կառաւարեցի դատաւարութիւնը անցեալ օր: Բայց ինք չի հաւատար որ պիտի դնդակահարուի. վստահ է որ իր բարեկամները պիտի միջամտեն: Գեղեցիկ կին մըն է եւ չի հաւատար որ մարդիկ կրնան դնդակնեբով ծակծկել իր մարմինը: Կիները չեն հասկնար պատերազմին իմաստը. չպիտի հասկնան երբեք:

— Իսկ կարելիութիւն կա՞յ որ իր բարեկամները միջամտեն:

— Սիրելի տղա, ըսաւ զօրավարը ժպտելով, երկու տարի է ճակատն էք, այնպէս չէ՞:

— Այո՛, Տէր:

— Տեսա՞ծ էք որ բարեկամութիւնը կամ անոր նման ուրիշ բաներ ազդեցութիւն ունենան երբ նպատակ մը կայ իրագործուելիք:

— Ո՛չ:

— Ո՛չ. անշուշտ պիտի ուզէի զնդակահարել զայն առանց անդամ եւ մտնամեծ հաճոյքով: Այս աղջիկը չատ աւելի չարիք գործած է քան բոլոր այն լրտեսները որոնք մեր ձեռքէն անցան պատերազմին սկիզբէն ի վեր. վստահ եղէք այս մասին. եթէ գծէք դինքը, ձեր նկարը պիտի ըլլայ իր վերջինը՝ այս աշխարհին մէջ: Իսկ թէ դուք՝ արուեստագէտներդ դրախտ կ'երթաք թէ ոչ, այդ մասին կարծիք չեմ կրնար յայտնել:

Զօրավարը դուարթ տրամադրութեան մէջ էր ու կը փորձէր սրամտութիւններ ընել: Մեծ թիւով գինուորներ ճակատ ուղարկած էր իր հրամաններով եւ չէր կրնար լուրջ ըլլալ լրտեսի մը գնդակահարութեան գործին մէջ: Զարմացաւ որ նկարիչը անմիջապէս չկնդունեց առաջարկը:

— Չէ՞ք ուզեր ընդունիլ. պարապուր չէք երեսայու: Խորհեցայ միայն որ չահեկան նիւթ մըն էր եւ փորձառական լաւ ձեւ մը:

Զօրավարը իր ձեռքին մէջ բռնած էր գեղ նամակը եւ յայտնի էր որ կ'ուզէր պատռել զայն: Ճորճ առաւ նամակը անմիջապէս, ինքն ալ չէր գիտեր թէ ինչու համար: Զուզեց արտայայտել իր վախը կամ զղուանքը՝ պատասխանատուներու եւ հեղինակութեան տէր այս գինուորականին առջեւ: Դուրս եկաւ նախարարութեան շէնքէն:

Նկարել մէկը որ կը սպասէ մահուան ... Նկարել սոսկալի կինը, անոր համար որ անօթի է ան, ու սընտնդ չտալ անոր ... Նկարել երկունքի ցաւերուն մէջ գտնուող մայրը, արտայայտնելու համար տառապանքը անոր զէմքին վրայ ... Ի՞նչ սրբապղծութիւն ...

Իր հետաքրքրութեան գոհացում տալու համար ուզեց տեսնել այդ աղջիկը: Լրտեսուհիի մը գնդակահարութիւնը մէկէն էր պատերազմի դրուագներէն. իրրեւ նկարիչ, իր նիւթին էր պատերազմը իր բոլոր գաղանութիւններով, այլանդակութիւններով:

Երբ մտեցաւ բանտին պատերուն, նեբքնապէս զղաց ամբոխներուն կանչը: Ուզեց տեսնել այդ կինը որ բռնաբարած էր պատերազմին պատիւը եւ որուն համար պիտի պատժուէր. գնդակներուն վէրքերովը պիտի ծածկուէր անոր մարմինը: Պիտի տեսնէր զայն:

3.

Սէն – Լազարի պատերուն եռեւը կը տեսնուէր վանքի նմանող մեկուսացած, խորհրդաւոր շէնք մը:

— Ձեր նամակը պիտի տանիմ պարոն տնօրէնին, սպասեցէք, ըսաւ դռնապանը ճորճին եւ աթոռ մը տուաւ անոր իր խցիկին մէջ:

Քանի մը վայրկեան յետոյ վերադարձաւ եւ ցած ձայնով մը ըսաւ.

— Պարոն տնօրէնը ձեզ պիտի տեսնէ իր սենեակը:

Ճորճ անցնելով բակէն գնաց գլխաւոր շէնքը պահապանի մը հսկողութեան տակ. երբ պահապանը զոցեց դուռը իր եռեւէն, ճորճի այնպէս թուեցաւ թէ աշխարհն էր որ կը փակուէր իր առջեւ: Լուռթիւն կը տիրէր ամէն կողմ եւ մութ էր:

Ճորճ մտաւ տնօրէնին սենեակը որ ճաշակաւոր կերպով կահաւորուած էր: Տնօրէնը որ նստած էր իր գրասեղանին առջեւ, խոնարհութիւն մը ըրաւ եւ պահապանին մեկնումէն յետոյ ըսաւ.

— Տարօրինակ է նկարել կին մը որ երկու օր վերջ պիտի գնդակահարուի: Զօրավարը կ'ըսէ իր նամակին մէջ թէ դուք նուիրուած էք փրոփականտի գործին. ի՞նչ փրոփականտ կրնայ ըլլալ լրտեսուհիի մը նկարին մէջ:

— Գաղափարը զօրավարինն էր. ինքն էր թելադրողը:

— Զինուորականներուն փառքը, է՛հ ... պատերազմ. լա՛ւ, կ'ուզէ՞ք նկարել այդ աղջիկը. ի հարկէ, այլապէս չպիտի գայիք:

Անկարելի եղաւ ճորճի համար բացատրել իր միտքը: Փոխուած էր ան չէնքը մտնելէն ի վեր. թակարդի մէջ ինկած էր կարծես. չէր ուզեր աւելի յուզաջոյնել գործը. պատասխան չտուաւ:

— Ինչ որ է, չարունակեց տնօրէնը, ձեր անունը կը ղրկեմ իրեն եւ կը յայտնեմ ձեր փափաքը: Գիտէ՞ք թէ ով է:

— Ի՞նչ պէտք ունիմ գիտնալու:

— Չէ՞ք գիտեր:

— Ո՛չ:

Տնօրէնը զանգակը զարկաւ: Պահապանը որ եռեւիի դուռին առջեւը կը սպասէր, եկաւ ներս:

— Ո՞վ կը նայի թիւ 61ին:

— Ֆոյր Վէրնիքան:

— Թող ներս գայ:

Թիւ վաթսունմի՛կ ... վանդակներուն մէջ բանտարկուած անասունե՞ր էին անոնք:

— Այնքան ալ տրամադիր չեմ ինքնաբերաբար խօսելու զայն, ըսաւ ճորճ: Եթէ կը կարծէք որ կրնայ ազդուիլ, կը նախընտրեմ չգծել: Զունիմ, մահուան դատապարտուած կին մը տեսնելու տարօրինակ հետաքրքրութիւնը:

Տնօրէնը ժպտեցաւ:

— Այս միջավայրին ազդեցութեան է որ փոխած է ձեր տրամադրութիւնը: Ամէն պարագայի, լաւ է որ իրեն ղրկեմ զօրավարին հրամանը: Քանի՞ նենք ինչ պատասխան կուտայ. բաւ ուրախ ըլլայ այդ ժամանցին համար. գեղեցիկ աղջիկ է, կրնայ ռաւորուիլ. կ'ըսեն որ չատ հպարտ

Թարգմ. Ժ. Մ.

(Շարունակելի)

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

Le Gérant : H. STEPHAN

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70
(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 9 ՄԱՐՏ 1933
9 Mars 1933

ՅԱՐԴ ՏԱՐԻ Թիւ 2152 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԻՇՏ ՓՈՔՐԵՐՆ ՈՒ ԽՈՆԱՐՀՆԵՐԸ

Հանքի մը մէջ պեղումներ կատարելու կը նմանի՝ ՅԱՌԱՋԻ «Յայներ»ուն ընթերցումը:

Քանի պրպտես, այնուր, վրդովիչ դէպքեր կարգին կը գտնես նոյնքան կազդուրիչ երեւոյթներ: Եւ աչքիդ առջեւ կը պարզուի, մանաւանդ, հրաշալի ճիգ մը ինքնազոհողութեան, որ կը նշանակէ ինքնապաշտպանութիւն:

Մարտ 3ին, «Ժիրայեան Հայեր» խորագրին տակ, Թրթռակից մը կը նկարագրէր կեանքը փոքրաթիւ գաղութի մը:

— «Կաի նահանգին մէջ, լերան մը գլուխը, մարդկային եւ ազգային շրջանակներէ շատ հեռու, 6 — 6 ընտանիք հայ գործաւորներ հարթելով բազմական եւ ևիւթական արգելքներ, կը համախմբուին եւ կը բանան իրենց մանկապարտէզը, յունուար 30ին: 8 — 10 հայ մանուկներ կը շարունակեն մեռնիլ Ա. Բ. Գ.ը արտասանել այս խորթ միջավայրին մէջ» (Փանտոփ):

Միեւնոյն շրջանին մէջ, ուրիշ համեստ համբանք մը եւս անցեալ տարի բացած է ու կը պահէ իր ծաղկոցը: (Իզմիր): Ամերեղ հաստատուած գաղութը քիչ մը չատուոր ըլլալով, աշակերտներն ալ կլոր թիւ մը կը կազմեն:

Եւ այսպէս բազմաթիւ օրինակներ:

Այսօր, Մարսէյլէն Թրթռակից մը կը նկարագրէ Սէն – Լուի ժողովուրդին ճիգը՝ մատուռը ազատելու փրկելու:

Ամբողջովին հայկական աշխատանքով մէջտեղ եկած գիւղ մըն է Սէն – Լուն, քաղաքէն քանի վայրկեան հեռու: Եւ ժողովուրդը կը զարդարայ ամէն բանի վրայ որ հայկական է, որ կը նպաստէ վառ պահելու ազգային ոգին:

Ժամանակին առիթ ունեցած ենք ուշադրութեան յանձնելու վերածնութեան, դիմագրական կորովի նոյն արտայայտութիւնները՝ Սէն – Ժէռմէնի եւ Պոմոն – Սէն – Ժիւլիէնի մէջ: Երկուքն ալ սեփական չէնքեր չունած են ղպրոցի համար, չնորհիւ աննկուն հաստատի մը եւ տաքսիրտ գործակցութեան:

Կը նշանակէ թէ՝ ուր որ մարդիկ չուքերու կամ երազներու եռեւոյն չեն վազեր, կը յաջողին գլուխ հանել գնահատելի գործեր:

Ու միայն մեր գաղութը չէ որ մեծ քաղաքներու համատարած ծմրութիւնը կը ճեղքէ այսպիսի թունէքներով:

Այս համբուն վրայ, իմչեքան լուսաւոր հետքեր՝ մեր արեւելեան գաղութներուն մէջ: Յունաստանէն մինչեւ Միջագետք, ոչ քանք նոր կազմուած են:

Տասը տարուան ընթացքին, այդ գաղութները արհամարհելի անհնարին խաչընդոտներ, ոչ միայն ոտքի կանգնած են անսպասելիս, այլ եւ խոր ակօսներ բացած են մշակոյթի զաշտին մէջ:

Դպրոցներու եւ հանրօգուտ ձեռնարկներու ցանց մը գոյն եւ չունչ կուտայ Ռումանիոյ եւ Պուլկարիոյ մեր գաղութներուն, ոչ քանք բազդատարար աւելի հին են:

Մօտ հինգ հազար աշակերտներ զպրոցական շրջան կը բոլորեն հին եւ նոր Յունաստանի գաղթականայրներուն եւ քաղաքներուն մէջ, Տէտէ Ագաճէն մինչեւ Կրետէ:

Տասը հազարի կը հասնի Լիբանանի եւ Սուրիոյ հայ զպրոցականներուն թիւը: Քաղաքներէն մինչեւ սահմանագծի երկայնքը:

Եւ ծիլերը կը ծաղկին Միջագետքի անապատին մէջ: Ամէն ուր որ բոյն չսկած է հայկական համբանք մը:

Նոքահաստատ գիւղախումբը, Հավրէգը (Մուսուլի հիւսիսակողմը), հազիւ տուներուն պատերը չորցած, ունեցաւ իր զպրոցն ու գրադարանը:

Մէկ խօսքով, մեր խոնարհ գաղութները հրաշքներ կը գործեն ինքնապաշտպանութեան այս ճակատին վրայ: Առանց ուռուցիկ յաւակնութիւններու, եւ առանց մեծ ակնկալութեանց:

Եւ եթէ պարբերաբար կոչեր կ'ուղղեն դէպ ի վարթամ պազմանները, ըսել կ'ուզեն մէկ բան, —

Ահա մենք մեր կարելին կը կատարենք, այլասերումէ փրկելու համար նոր սերունդը: Չէ՛ոք տուէք մեզի, որպէս զի կարենանք աւելին կատարել: Մեծ բաներ չենք պահանջեր ձեզմէ: Եթէ դրամ չունիք, տրամադրեցէք ինչ որ կրնաք, — գիրք, տետրակ, թերթ, գրիչ: Դրամ տրամադրած առէն ալ, մեծ զոհողութիւններ չպիտի կրէք, որովհետեւ ֆրանքը, տոլարը կամ սաերլինը ոսկի կ'արժէն մեր հրատարակին վրայ: Մեզի «չանժ»ի տարբերութիւնը օրհնութիւն մըն է մեր գաղութին համար:

Ահա այքան տարբական սպասելիքներ ունին անոնք: Եւ իրաւունք՝ տանալու ինչ որ մեր չէ մեր ուժէն:

Գոհացնել անոնց տարբական պահանջները՝ կը նշանակէ ապահովել մեր իսկ ինքնապաշտպանութիւնը:

Որովհետեւ, ամբացնելով կապերը արեւելեան գաղութներուն հետ, անոնց տրամադրելով բարոյական եւ նիւթական աջակցութիւն, միեւնոյն քառն կ'ըլլանք մեր ճակատին: Ներազած՝ մեր հոգին:

Եւ յետոյ, կ'ունենանք այն մխիթարութիւնը որ, եւրոպական եւ ամերիկեան պղտոռաններուն վրայ օտարացման դառապարտուած մանուկներու փոխարէն, ապիտակ ջարդէն կ'ազատին հազարաւոր մանուկներ՝ ուրիշ երկնքի տակ: կ'ազատին այնքան աւելի որքան տաք մնայ մեր սիրտը եւ լեցուն՝ մեր ձեռքը:

Ո՞վ է հակառակ, — պիտի ըսէք:

Բայց, կը բաւէ՞ «թեր» ըլլալ, ձեռնածալ նստելով: Հաստչելով եւ յօրանջելով...

Այնքան միութիւններ ունինք հրատարակի վրայ: Բայց, ուրի՞նչ տրացաւ, կեդրոնական օրկան մը, որ առանձնէր այս ճակատին հոգատարութիւնը:

Ինչո՞վ կ'ապացուցանենք մեր կապը՝ անոնց հետ որ կենդանի պրծնիլը կ'արտադրեն, քարէ քար զարնուելով:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԴԻԿՏԱՏՈՒԻՐԱՆ ԶԱԽՈՂԱԾ

Զօրավար Փլաթիաս կը ձերբակալուի

Նոր անակնկալ՝ 24 ժամուան մէջ:

Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ մարտ 7ի ամբողջ գիշերը ժողովուրդը ցոյցեր կատարեց Զօր. Փլաթիասի դէմ, որ պինուորական իշխանութիւն հաստատած էր: Փողոցներուն մէջ պահակները կը պատէին շրջուն գնդացիրներով, բայց ժողովուրդը չյուսահատեցաւ: Զօր. Փլաթիաս 24 ժամ դիմադրելէ յետոյ տեղի տուաւ եւ կազմուեցաւ ժամանակաւոր կառավարութիւն մը, որ գործերը պիտի վարէ մինչեւ խորհրդարանին գումարումը:

Թերթերը կը գրեն թէ Զօր. Քոնտիլիս կը սպասուի Աթէնքի վրայ քալել Թեսալիայ բանակին գլուխն անցնելով: կ'ըսուի թէ Պեղոպոնէսի զօրքն ալ նոյն ժամադրութիւնն ունի: Զօր. Փլաթիասի դէմ դարձած են նաեւ Աթէնքի պահակազօրքը եւ պինուորական վարժարանը:

Մարտ 6ին Աթէնքի մէջ կատարուած ցոյցերուն հետեւանքով, ծանր դէպքեր պատահեցան: Տանտրմկի հազի սպաննուեցան եւ 30 հոգի վիրաւորուեցան: Անդորրութիւնը վերահաստատուած է այժմ:

Երբ երեսփ. ժողովը գումարուի, Զօր. Օթոնէոս իշխանութիւնը պիտի յանձնէ օրինաւոր կառավարութեան մը:

Առժամեայ կառավարութիւնը հրամայից ձերբակալել զօր. Փլաթիասը:

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆՈՐ ԴՐԱՄԸ՝ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐ

Լիազօրութիւններ Նիւ Եորքի կառավարիչին

Ուրբաթ օր, ամբողջ Մ. Նահանգներուն մէջ հրապարակ պիտի հանուի մուրհակի ձեւով դրամատոմս մը, որ առ այժմ պիտի բանէ տոլարին տեղը: Նուազագոյն արժէքը պիտի ըլլայ մէկ տոլար: Կառավարութիւնը չպիտի ենթաշխարհ այս մուրհակներուն գինը, բայց եմամական նախարարութիւնը պիտի արտօնէ անոր շրջարերութիւնը, իբրեւ տպիպոզական պահանջ: Այս մուրհակները պիտի ըլլան փոխանակութեան միջոց մը՝ առեւտրականներու եւ կալուածատէրերու միջեւ, բայց չպիտի կրնան ոսկիով փոխանակուիլ, ինչպէս կ'ըլլան սովորական թղթադրամները: Միջոց մըն է այս, Մ. Նահանգներուն ոսկի պահեստը ապահովելու եւ ուրիշ առեն ալ փորձուած է, դրամական խուճապներու առաջքը առնելու համար:

Այս մուրհակներուն չնորհիւ, կարելի պիտի ըլլայ դրամ քաշել, երբ բացուին դրամատուները:

Կը կարծուի թէ խորհրդարանը իր այսօրուան արտակարգ նիստին մէջ պիտի վաւերացնէ այն բոլոր միջոցները որ ձեռք առնուած են վատահութիւնը վերահաստատելու համար: Ամբողջ երկիրը նախագահի կողքին կանգնած է եւ առարկայ չկայ թէ խորհրդարանն ալ պիտի հպատակի:

Սեղմատարական ընդհանուր վերակազմութեան ծրագիրները պիտի քննուին քանի մը չաբաթ յետոյ, երբ վաւերացուին առժամեայ անօրինութիւնները: Կը կարծուի թէ նոր խորհրդարանը պիտի հաստատէ սեղմատարական հակակշիռ մը, եւ բոլոր դրամատուները խիստ հսկողութեան պիտի ենթարկուին կառավարութեան կողմէ:

⁂ *Ապրուստը սկսած է սղել Նիւ Եորքի մէջ, ուր կը վախնան թէ նոր թղթադրամ պիտի հանուի: Բայց ժողովուրդը այս կացութեան մէջ ալ զուարճանալու բաներ կը գտնէ: Երկաթուղիները, թատրոնները եւ ուրիշ հաստատութիւններ որոնք մինչեւ այսօր վճռապէս կը մերժէին չէքերը, այժմ կ'ընդունին: Մարզական մեծ մրցումի մը վարիչը առջի օր յայտարարեց թէ պատրաստ է տամակ տրամադրել դրամի տեղ ընդունելով ո՛ր եւ է արժէքաւոր առարկայ, նոյն իսկ ուտելիք, պտուղ կամ բանջարեղէն: Արդիւնքը այն եղաւ որ Թատրոնը լեցուեցաւ ամէն տեսակ նիւթերու մթերքով մը:*

⁂ *Նիւ Եորքի սակարանը փակ պիտի մնայ մինչեւ երկուշաբթի:*

⁂ *Եմամական նախարարը քիչ մը թեթեւցնելով հրատարակուած բացասիկ օրէնքները, որոնց որ գրամատուները իրենց յանձախորդներուն գրամ չտանէն, «երբ հարկը պահանջէ եւ կացութիւնը թոյլատրէ», հետեւեալ պարագաներուն մէջ. —*

1) Ուտեստ, դեղ կամ ուրիշ անհրաժեշտ նիւթեր գնելու համար. — 2) Կարգաեաններու պէտքերը հոգալու համար. — 3) Գրաւներու փոխարժէքը եւ ամսաթոշակներ եւ օրապահիկներ վճարելու համար. — 4) Հոգալու համար ընթացիկ ծախքերը որպէս զի բանուորները կարենան աշխատիլ. — 5) Բացառաձակապէս անհրաժեշտ բոլոր ծախքերու համար:

Այս որոշութեան վրայ, երեքշաբթի օր Նիւ Եորքի դրամատուները եւ ուրիշ 14 հաստատութիւններ, թոշակներու վճարման համար, բայց իրկուան դէմ նորէն փակուեցան:

⁂ *Կառավարութիւնը հետեւեալ լիազօրութիւնները տուաւ Նիւ Եորքի կառավարիչին, որ նախկին սեղանաւոր մըն է. —*

1) Մօրթմորիսմ երկարաձգել իր նահանգին մէջ, որքան առեն որ յարմար կը գտնէ, — 2) Արդիլել կանխավճարներ՝ ապահովագրական թուղթերու վրայ, — 3) Զնշել գրամատուներու մասին հաստատուած կանոնները, — 4) Ճամբել գրամատուներու պաշտօնեաները, եթէ անհրաժեշտ կը գտնէ, — 5) Ամէն անհրաժեշտ միջոց ձեռք առնել, վերահաստատելու համար սեղանաւորական կացութիւնը:

կ'ըսուի թէ նախագահ Րուզվելթ նոյն իրաւունքները պիտի պահանջէ նաեւ միւս նահանգներուն համար, այսօր իսկ: Նախագահը խորհրդակցութեան հրաւիրելով նահանգապետները, բացատրութիւններ տուաւ իր հրահանգներուն մասին. — «Իմ գլխաւոր նպատակս է թոյլ չտալ որ երկրէն դուրս հոսին ոսկին եւ օտար գրամները եւ փոխանակութեան միջոց մը ճարել այն գրամին տեղ որուն մեծ մասը գիզուած է անհատներու քով: կ'ուզենք յօրինել նոր մեթոտ մը որուն չնորհիւ կարելի ըլլայ վերահաստատել սեղանաւորական դրութիւնը, չխնայելով այդ նոր գրամին վրայ կրնախատեսենք թէ՝ պետական զանձին աջակցութեամբ, իւրաքանչիւր գրամատուն պիտի արտօնուի նոր հաշիւներ բանալու եւ այսպէս աւանդ ձգուած գրամը պիտի կրնայ ազատօրէն եւ առնուել յանախորդին կողմէ»:

⁂ *Եմամական նախարարը արտօնեց որ Ֆէտերէլ Րիզըրվ Պէնքը վերսկսի իր սովորական գործառնութիւնները:*

1016 ՀՈԳԻ ՏԵՂԱԽՈՐՈՒԱԾ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Զուիցերիական Բարեսիրական Ընկերութիւնը որոշ գումար մը յատկացուցած էր վրաճահադամի ազէտեալներուն եւ դրկած իր Պէյրութի ներկայացուցիչ Տիկ· Փիւնգէրին, հրկիզեալներու տեղաւորման համար: Տիկ· Փիւնգէր, անմիջապէս բնակարաններ վարձած է Նոր Մարաշ թաղին մէջ եւ տեղաւորած 229 ընտանիք, 1016 հոգի: Տիկինը արդէն վճարած է բնակարաններու մէկական ամսական վարձը եւ չափազանց կարօտներու ճաշատած՝ հայթայթելով սրճուիդ եւ զգեստ:

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ 4,000 ՀՐԿԻԶԵԱԼՆԵՐՈՒՆ

—·—

16րդ ՅԱՆԿ

	Ֆր.
Տիկին Ա· Մ·	50
Վ· Մանուկեան (Cavaillon)	10
Կ· Պոլիկեան (Մարսէյլ)	10
Գումար	70
Մարտ 8ի գումարը	3648
ԸՆԴՀ· ԳՈՒՄԱՐ	3716

ՊՂՏՈՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Պաղպաեայ Սպասաւորահիմներու խումբ մը համապետ հազած՝ նեղկայացաւ Պերլինի քաղաքապետարանը եւ չէնքին վրայ պարզեց կայսերական դրօշը (սեւ – ճերմակ – կարմիր): Մուան բազմութիւն մը հաւաքուած էր քաղաքապետարանին առջեւ եւ «կեցցէ՛»ներով կ'ողջունէր արարողութիւնը: Միեւնոյն միջոցները ձեռք առնուեցան Պերլինի միւս հաստատութեանց մէջ, որոնք մինչեւ այսօր կը պարզեն հանրապետութեան դրօշը (սեւ – կարմիր – ոսկի): Պերլինի գլխաւոր դատարանին վրայ պարզուած է հին կայսերական դրօշը: Ներքին նախարարը շրջաբերական մը ուղղելով գաւառական իշխանութեանց, հրամայեց արգելք չհանդիսանալ կայսերական կամ հին կայսերական դրօշներու պարզումին:

⁂ *Հինգնպարկի հետ եղած տեսակցութեան ընթացքին, վարչապետ Պ. Հիթլէր պահանջեց լայն պրոպագանտ մղել, «քաղաքական թմրութեան» դէմ: Ցետոյ, առաջարկեց միօրինակ քաղաքականութիւն մը հաստատել ամբողջ երկրին մէջ: Դատիճար խորհրդարանին պիտի ներկայացնէ օրինագիծ մը, որով լայն իրաւասութիւններ կը պահանջէ գործելու եւ Սահմանադրութիւնը փոխելու:*

⁂ *Կառավարութիւնը որոշեց առ այժմ ո եւ է ծառը թղթակից չարտաքսել Գերմանիայէն:*

⁂ *Մանր դէպքեր պատահեցան կարգ մը քաղաքներու մէջ, երբ հիթլէրականները կը փորձէին իրենց կամքը պարտադրել: Ռասովութիւնները արիւնհեղութեան չանգեցան մասնաւորապէս Համպուրգի եւ Պրէմէնի մէջ, ուր ոստիկանութիւնը երկուքի բաժնուած էր: Հարկ եղաւ ոչ միայն հրացան, այլ եւ դնդացիր գործածել:*

Քանի մը ժամուան ընթացքին, չատ մը քաղաքներու իշխանութիւնը անցաւ «նացի»ներուն ձեռքը, առանց դիմադրութեան:

Այս առթիւ, ծիծաղելի միջադէպեր ալ պակաս չեն: Երեքշաբթի օր 60 «նացի»ներ խուժեցին Տրէզդէնի օփերան եւ դուրս հանելով նուագախումբը որ «Ռիխարթօ»ի ներկայացումը կը վարէր, անոր տեղը դրին իրենց կուսակից նուագախումբ մը:

Պիւշ տէ Ռոնի հանրակրթական սպասնուած

Երեքշաբթի օր, Փարիզի աղնուագետական մէկ թաղին մէջ սպասնուեցաւ Պ. Ժան Քոգէրէ, Պուշ – տը – Ռոնի (Մարսէյլ եւ շրջան) նահանգապետը: Մարդասպանն էր՝ իր սիրուհին, Օր. Ժէռմէն, որ փառաւոր կեանք վարած է իր երիտասարդութեանը եւ տասը տարիէ ի վեր համբերին տակ կը պահէր զոհը, թէեւ 45ը անցած է:

Օր. Ժէռմէն նախ ուրացաւ, յայտնելով թէ արկածի մը զոհ դնաց իր բարեկամը: Բայց նոր հարցաքննութեան մը ընթացքին, հետեւեալ խոստովանութիւնն ըրաւ.

— Բարեկամս դուրս ելած էր առաւօն ժամը 10.30ին եւ վերադարձաւ 1ին: «Ո՞րկէ կուգաս, ինչո՞ւ ուշացար», հարցուցի: — «Ներքին գործերու նախարարութենէն կուգամ: Շատ էի արդէն թէ այցելութիւնս երկար պիտի տեւէ»: Մտաս կը խօսէր: Ես հրահանգ տուած էի գործակատարութեան մը որ հետապնդէ: Ժամը 11ին հետախոյզը լուր տուի: Եւ երբ վերադարձաւ, ըսի. — «Դուն նախարարութենէն չես գար, այլ Փէնթան վաճառատունը գացեր ես եւ անկէ...»: Շփոթած էր: Եւ ուրկցուցի. — «Ինչո՞ւ սուտ կը խօսիս»:

Առանց պատասխանելու, սկսաւ պտտիլ սրահին մէջ: Ես ալ հետեւեցայ: Երբ դէպ ի ապակեդարանը կ'ուղղուէր, տակի տարմանակներէն մէկը: Կեղտոտած թէ կ'ուզէի զաւեշտ մը խաղալ, ուժ տալու համար յանդիմանութեանս: Ցանկարծ ես զարձաւ եւ տարմանակը բռնեց: Գնգակը Թոաս եւ գեհին փակ դինքը: Հետախոյզի բժիշկ կանչեցի: Երբ բժիշկը եկաւ, վիրաւորը կը խլռտէր: Բժիշկը հրամայեց որ աչքին չերեւար: Ներկը մեռաւ թեւերուս մէջ»:

Հարցաքննիչ դատաւորը դիտել տուաւ թէ չի կրնար հաւատալ այս պատմութեան:

Այն առեն մարգասպանուհին յայտարարեց.

— «Դժբախտ նոգայի մը մէջ ըլլիակը քաշեցի. չատ կը ցաւիմ»:

Այս սպանութիւնը մեծ յուզում պատճառեց Մարսէյլի եւ ամբողջ շրջանին մէջ, ուր մեծ համարում կը վայելէր Պ. Քոգէրէ: Ծնած էր 1883ին: Մանակցած է մեծ պատերազմին եւ վիրաւորուած:

Պէյրութի առեւտրականներն ալ...

Առենէ մը ի վեր, Պէյրութի առեւտրականները բողոքներ կը բարձրացնէին եւ դիմումներ կը կատարէին մաքսատուրքերու յաւելման դէմ, դիտել տալով թէ այդ յաւելումը անչարժութեան կը դատապարտէ Պէյրութի հրապարակը եւ կը մեռցնէ հոմանաւորեալ երկիրներու անառութիւնը:

Տեսնելով սակայն որ ցարդ գոհացուցիչ արդիւնք մը չկրցան առանալ, Պէյրութի առեւտրականները սկսած են ժողովներ գումարել եւ աւելի բուռն պահանջներ ներկայացնել: Անցեալ չաբթու, 300ի մօտ վաճառականներ բնտրած են իրենց նոր վարչական խորհուրդը որ վճռած է ամէն միջոց փորձել, նուազեցնելու համար մաքսատուրքը: Մանաւոր պատուիրակութիւն մը ներկայացաւ հանրապետութեան նախագահին եւ ներկայացուց վաճառականներու պահանջները:

«Ազդակ»ի տեղեկութեանց համաձայն, վաճառականները չատ վճռական որոշումներ տուած են: Եթէ չյաջողին իրենց դիմումները, իրենց վաճառատները պիտի փակեն եւ բանալիները պիտի յանձնեն կառավարութեան:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ԱՅՈՒՐ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ Այուր անունը ունի իր յատուկ տեղը։ Ան ամերիկահայ գրականութեան ամենէն ուշագրաւ դէմքերէն մէկն է։ Ան ամերիկահայ գրականութեան ամենէն ուշագրաւ դէմքերէն մէկն է, որովհետեւ ան ամերիկահայ գրականութեան ամենէն ուշագրաւ դէմքերէն մէկն է։

Այուր ծնած է Պոսթընի մէջ, 1893ին։ Ան ամերիկահայ գրականութեան ամենէն ուշագրաւ դէմքերէն մէկն է, որովհետեւ ան ամերիկահայ գրականութեան ամենէն ուշագրաւ դէմքերէն մէկն է։

Այուր

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Ալագյազի հանքավայրի հետախուզման աշխատանքների մասին

Ալագյազի հանքավայրի հետախուզման աշխատանքները կատարվել են Հայկական ՍՍՀ Նախարարների խորհրդին կից Հանածո հարստությունների պետական կոմիտեի Ալագյազի հետախուզական արշավախմբի կողմից 1931 թվականի հունիսից մինչև 1932 թվականի հոկտեմբերը։

Հետախուզական աշխատանքների նպատակն էր պարզել հանքավայրի ածխակրային հանքաքարային հորիզոնի տարածման սահմանները, ուսումնասիրել հանքային մարմինների ձևերը, պայմանները և հանքաքարերի որակական ու քանակական հատկությունները։

Հետախուզական աշխատանքները կատարվել են հանքավայրի հյուսիսային մասում, որտեղ հանքային մարմինները մակերևույթին են դուրս գալիս։ Հետախուզական աշխատանքների ընթացքում հանքավայրի հյուսիսային մասում հայտնաբերվել են հանքային մարմինների մի շարք նոր ելքեր։

Յ.

Դ.

Փարիզ եւ արուարձաններ

ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ԱՐՈՒԱՐՁԱՆՆԵՐՈՒ *ընկերներու հանդիպումը այսօր Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, 51, Բիւ տը Բիվոլի,» La Samaritaine» սրճարանի ներքնայարկը: Մէթրօ՝ Շաթըլէ:*

Գաւառ

Հ. Յ. Դ. Լիոնի ընկերական ընդհ. ժողովը վաղը Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Հ. Յ. Դ. Գրադարանը: Պարտաւորիչ ներկայութիւն: Ներկայանալ անդամատետրով:

ՄԱՐՍԷՅԻ ՌՈՍՏՈՄ ենթակոմիտէի ընդհանուր ժողովը վաղը Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8-30ին սովորական հաւաքատեղին:

ԿԱՐՏԱՆի (Մարսէյլ) խումբի ընկերական դասախօսութիւնը այս կիրակի, ժամը 2.30ին Դաշնակցութեան Տան սէջ: Կը խօսի ընկեր Պ. ՀԻՒՍԵԱՆ:

ՄԱՐՍԷՅԻ ԱԻՏՕ խումբի դասախօսութիւնը այս կիրակի իրիկուն ժամը 6ին սովորական հաւաքատեղին: Կը խօսի ընկեր Պ. ՀԻՒՍԵԱՆ:

ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒԻ ԿՈՄԻՏԷՆԵՐՈՒԻ

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ՀԱՒԱՔԵՐՈՅԹԸ ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 7.30ԻՆ

1, rue Livingstone, Paris (18):

Métro: Anvers et Barbès

Թատերական ներկայացում

Նախաձեռնութեամբ՝ Հ. Յ. Դ. ԼԻՈՆԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ «ԱՆՏՕՓ» ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԷԻ «ՔՆԱՐ» ԹԱՏԵՐԱԽԻՒՁԸ կը ներկայացնէ՝ ցմբատ բիւրատի **ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԸ** կամ **ԱԻԱՐԱՅՐԻ ԱՐԹԻՒՐ**

ՄԱՐՏ 11 ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ, ԺԱՄԸ 3ԻՆ

34, Rue Emile-Littre, Cinéma St. Louis՝ ՏԷՋ

Վարագոյրը կը բացուի ժամը 8ին: Սրահին ջերմութիւնը ապահովուած է

Տղամարդու գին՝ 4 եւ 6 ֆրանք:

Յարեկոյր - պարահանդէս

ՍԵԲԱՍՏԻՈՅ «ԱՅԳ» ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ԿՈՂՄԷ

Ի նպաստ Նոր Սեբաստիոյ մէջ շինուող «Այգ» Ազգային դպրոցի

Հասոյթին 100ին 10ը կը յատկացուի Տուրիոյ աղէտեալներուն:

12 *ՄԱՐՏ ԿԻՐԱԿԻ, ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԿԷՍ ԴԻՇԵՐ*

MAC-MAHONի շքեղ սրահներուն մէջ

29, Ave. Mac-Mahon, Paris (17) - Métro: Étoile

Կը նուագէ արժանաթիւնեան հոչակաւոր օրքէսթր **MANUEL PIZARRO**

Attractionներուն իր սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերէ ռուսական եւ իտալական բեմերու յայտնի երգիչ *Պ. ՕՍԿԱՐ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ,*

Արեւելեան նուագ՝ Պիւֆէ՝ գիւրամատչելի գիներով

ՄՈՒՏՔ ԿԱՆԱՆՑ 7.50 ՖՐԱՆՔ, ԱՐԱՆՑ 10 ՖՐԱՆՔ:

Նախօրօք տոմսերը ապահովելու համար, դեմել,— *ԴԵՐՋԱԿ ԳԱՐԱԵԱՆ,* 5, rue Mignon, Paris (5): Նպարավաճառատուն *ՀԱՃԸՆԼԵԱՆ,* 42, rue Tourtille, Belleville: *Սափրիչ ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ,* 86, rue Rébéval: *MERIDIONAL,* 8, rue du Chateaudun.

ՆԱՒՄԱԿԱՏՈՒԽՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Քէօզօ, Յ. Ա.— 35 ֆր.:
Լիոն, Գործ.— 508,20:
Մխրամոն, Ռ. Ս.— 35:
Պէլմոն Շավանօզ, Ա. Մ.— 70:
Ռոման, Ա. Վ.— 11:
Իսի լէ Մուլինօ. Կ. Թ.— 70:
Տրակինեան, Ա. Հ.— 140:
Մարսէյլ. Գործ.— 934:
Ռոժան, Գործ.— 150:
Մարսէյլ, Յ. Ե.— 72:
Վիլմոնպլը, Ժ. Ե.— 35:
Մարսէյլ, Կ. Պ.— 55.50:
Վարշաւիա, Ա.Ֆ.— 100:
Քավայեօն, Վ. Մ.— 20:

ՆՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐ

Անիէռ, Կ. Մ.— Սկսանք ղրկել փետրուար 28էն:
Քէօզօ, Յ. Ա.— Սկսանք ղրկել փետրուար 28էն:
Փարիզ (10), Մար.— Սկսանք ղրկել Մարտ 1էն:
Պելլին, Մ. Քնիկա.— Սկսանք ղրկել Յունուար 1էն:

ՀՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ջ. Ռ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Փարիզի ժասնահիւդին ընդհ. ժողովը այսօր Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, Ֆլորիայի մէջ: Ներուն կատարելութիւն վճռաբանութեանց նոյն օրակարգին շուրջ: Ընկերներու փափաքին վրայ, քոյր պիտի տրուի նաեւ Մարթիոյ մեր ընկերներու կեանքէն առնուած շարժանկարը:

ՓԱՐԻԶԻ և արուարձաններու մէջ բնակող Սեբաստիոյ նահանգի բոլոր հայրենակիցները կարեւոր խորհրդակցութեան մը համար ժողովի կը հրաւիրուին այս կիրակի, կէս օրէ վերջ, ժամը 2.30ին Պ. փանիկեանի սրճարանին մէջ, 6bis, Bld. Rodin, Իսի լէ Մուլինօ:

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

Le Gérant : H. STEPHAN

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած՝ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԻ ՆԱԽԿԻՆ ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

8 ԱՊՐԻԼ ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ 10ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՅՏ

GEORGES V.ի ՇՐՋԱԿ. ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

31, Avenue GEORGES V.

Կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը:

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

վիրաբոյժ - ատամնաբոյժ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՔԻՒԼԹԵԷՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՄՆԱԳԷՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՆԻ, ՊՈՒՃԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՇԱՒԻ

բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութիւն

Կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրութեամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր:

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

ՍԱՓՐԻՉՆԵՐՈՒ ՈՒԺԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

փարիզի արուարձաններէն կոնէսի (GONESSE) կեդրոնական փողոցին վրայ ծախու է կամ ժէրանսով կը տրուի սարքուած սափրիչի խանութ մը՝ արանց եւ կանանց բաժանմունքներով, ինչպէս նաեւ յարկաբաժին մը՝ երկու սենեակ, խոհանոց, ջուր, կազ, էլեկտրականութիւն: Պայմ՝ Յ տարի: Բոլորը միասին 3500 ֆրանք: Լաւ պատեհութիւն այր եւ կին սափրիչի համար:

Մանրամասնութեանց համար դիմել նամակաւ Պ. ՎԱՐՊԵՏԵԱՆի,

37, Rue Lazare Carnot, Clamart, (Seine)

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ

ՍԻԹԷ ՄԱՐԹԱՆՏ (ԹՈՒԿԱՅ)

32, Rue CHAZELLES, PARIS (17)

Métro: Monceau, Courcelles, Malesherbes եւ Wagram

Téléphone: WAGRAM 98-87

ՅԱԿԱՒԻՒ ՎԱՐՁՈՒՈՒ ԵՆ ճագպագործի, կաճնավաճառի (*քրէմըր*), ձկնավաճառի, պտղավաճառի, չոր բանջարեղէններու, հաւեղէնի եւ որսի թռչուններու, գինիի եւ լիքէօրի, ներկարարի (*թէնթիւրըի*) խանութներ: *Մանրամասնութեանց համար դիմել տեղւոյն վրայ:*

Etude de Me **BERNARD WAHÉ**

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

94, Rue St. Lazare, Paris (9e) Tél. Pigalle 67-69

Կը սանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ ֆաշտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ certificats de coutumeներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները:

Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17—19: Նաեւ ժամադրութեամբ

ՀԱՅԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

75 Ave. de Verdun, Issy-les-Moulineaux, Seine, France, Tél. 166 Issy

Եթէ կ'ուզէք ձեր սամովարի առողջութիւնը չխանգարել փնտռեցէք բոլոր նպարավաճառներուն մօտ Maison STÉPAN*ի համեղ ՍԻՄԻՒՆԵՐԸ, որոնք թարմ կը մնան մինչեւ 1 ամիս:*

Մանաւանդ յանձնարարութեանց վրայ, մեր արդիական փուռին մէջ կը պատրաստենք՝ լաւմէճիւն, չէօրէք, պանիրով, ապուխտով եւ թայխոյով փիտէներ, պուղաչա եւ ամէն տեսակ եւրոպական եւ արեւելեան անուշեղէններ:

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ զաւառներէ եւ արտասահմանէ:

Արագ առաքում: 3 քիլօէն սկսեալ ապսպրանքները կը յանձնենք բնակարան:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

տնական գործերու համար կին մը, դիմել տիկին ՎԱՐՄԵՆԻԿ ՓԱՓԱԶԵԱՆի *14*, Passage de Puebla, փարիզ(*19*), մէթրօ՝ Bolivar եւ Combat:

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

71 rue du Fbg. St. Martin, Paris (10)

Tél. Botzaris 53-61 Métro Château d'Eau ou Gare de l'Est

Գիտութեան վերջին մեթոտներով կը բժշկենք՝ վնասակար ամէն տեսակի հիւանդութիւններ (քիմիամիզութիւն, ֆրանկոփոտ եւայլն), մորթի, ջղային, ստամոքսի եւ կանացի հիւանդութիւններ:

Բժշկումը կը կատարուի, X անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով եւ էլեկտրականութեամբ: Կը կատարենք մէզի եւ արեան տարբալուծում:

Կը խնամենք ստամոքսի ամէն տեսակի հիւանդութիւններ: Գուբօն՝ սկսած 100 ֆրանքէն, սրիճ՝ ամերիկեան սիստէմով:

Աթոռները շատ մատչելի-մանաւանդ զգոյշ բանուորներու եւ չքաւորներու:

Դարմանատունը բաց է ամէն օր առաւօտեան 9—12 եւ 3—8: Կիրակի եւ տօն օրերը՝ 9—4:

Տօքթ. ՄԵՍՃԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ եւ ԿԱՆԱՆՑ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԻՐ ՆՈՐ ԴԱՐՄԱՆԱՏԱՆ ՄԷՋ

82 rue d'Amsterdam (9) Tél. Pigalle 70-02

Ամէն օր ժամը 2-6 կիրակի եւ տօն օրեր 10-12

Առաւօտները ժամադրութեամբ:

Հարմարագոյն միջոցներ՝ Gare St. Lazare. *Մէթրօ՝* Place Clichy եւ Liège

Տօքթ. ՋԵՆՕՓ

5, Rue MAUBEUGE, Paris (9)

Tél. Lamartine 83-87

Métro: N. D. de Lorette, Pelletier, Cadet

Autobus: Carrefour de Châteaudun

Մասնագէտ ներքին, ջղային, մորթի եւ գեղերու հիւանդութեանց

Ընդունելութեան ժամեր **3—8:**

Ձեր տունը, խանութը ենք. խնամքով եւ ճաշակաւոր կերպով ներկելու համար վստահութեամբ դիմեցէք մասնագէտ եւ հանրածանօթ ներկարարներ՝

ԴԱՒԻԹԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ

127, rue Etienne Dolet, Alfortville, (Seine)

Tél. Entrepôt 17-65

Կը ստանձնենք նաեւ սենեակներու, խանութներու եւ ապակիներու թուղթով զարդարումը:

Խնամուած աշխատանք: Նպաստաւոր գին:

Հայ ճարտարապետներ, ձեր շէնքերը ներկելու համար, դիմեցէք մեզի: Ջեղչատու պայմաններ:

ԱԽՈՐԺԱՍԱՄ ԵՒ ՀՈՏԱՒԷՏ

ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1880ԻՆ

THÉS YAVROU

Maison Fondée en 1880

MONDIALEMENT RENOMMEE

Գեղեցիկ նուէրներ դեղին եւ կապոյտ ծրարներու մէջ:

Դիմել: Comptoir des THÉS YAVROU

23, Rue Sénac MARSEILLE

Ի գիտութիւն

Ամէն անոնք, որ կ'ուզեն ժամն եւ յաւ սուրճ ունենալ, կարող են օգտուիլ ՍՈՒՎԼԱՆ գործարանի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ դիներէն կեզրնատեղի՝

"CAFE SULTAN,,

92 rue d'Angoulème: Մէթրօ Couronnes եւ Parmentier

Թանօթ.— Ամէն գնուժի համար կը տրուի նուէր-կտրօններ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (56)

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ 1917ԻՆ

Դուռը բացուեցաւ եւ Գիւուլեան Քոյր մը երեւցաւ սեմին վրայ: Տնօրէնը անոր երկնցուց զօրավարին նամակը եւ ըսաւ.

— Ձոյց տուէք այս նամակը թիւ վաթսունմէկին եւ ըսէք իրեն որ այս պարոնը որուն անունը կ'նշուած է նամակին մէջ, կը սպասէ այտեղ իմանալու համար թէ որ եւ է առարկութիւն ունի՞:

Գիւուլեան Քոյրը որ երեւի վարակուած էր իր չէզոպատին լսութենէն, առանց ձայն հանելու մեկնեցաւ:

Տնօրէնը սկսաւ գրաւիչ գրասեղանին վրայ չարուած թուղթերով: Անակապակից բառերով չարունակեց խոսակցութիւնը՝ սառն անտարբերութեամբ:

Ձորձ մարիկ ըրաւ, բոլորովին անհաղորդ անօրէնին մաքերուն:

Երբ Գիւուլեան Քոյրը վերադարձաւ, Ձորձ անոր դէմքին վրայ վճռակամութեան մարդկային արտայայտութիւն մը:

— Թիւ վաթսունմէկը կ'ուզէ տեսնել պարոնը, ըսաւ:

Տնօրէնը ոտքի ելաւ եւ հեգնական ժպիտով մը հարցուց.

— Անշուշտ հասկցաւ թէ որ եւ է կերպով պարտաւոր չէր տեսնելու:

— Այո՛, պարոն:

Կը թուէր թէ տնօրէնը դժգոհ էր որ դիւուրական մը կը մերժամտէր իր բաժնին զործերուն եւ հաւանաբար կ'ուզէր որ աղջիկը մերժէր այցելութիւնը նկարիչին:

— Կինները չեն կրնար յարգել իրենց անձը: Մարդ կը մտածէ որ երկու օր վերջը գնդակահարուող կին մը չվճռի ուզէր որ դիմէին կինքը: Լա՛ւ, գացէք նկարիչէք: Ո՞րքան ժամանակ կ'ուզէք մնալ իր քով:

— Երկու ժամ, եթէ կարենամ բան մը ընել:

— Որքան որ կ'ուզէք. անշուշտ հակառակութիւն տակ էք. Քոյր Վերոնիքան պիտի առաջնորդէ ձեզ:

Տխուր հակազդութիւն մը կար սենեակին հանդստաւէտ մթնոլորտին ու բանտին խնամ նրբանցքներուն մէջ եւ: Ձորձ ուրախ էր որ հետացու տնօրէնին քովէն եւ առանձին էր հիմա Գիւուլեան քրոջը հետ:

Ֆրեդին լսութեամբ քանի մը վայրկեան ու յետոյ Ձորձ հարցուց անոր:

— Ձեր մաքէն կ'անցնի՞ երբեք բանալ այս խցիկները եւ ազատ ձգել բանտարկեալները:

— Ես ո՞վ եմ, պարոն, իմ մաքէս այդ տեսակ խորհուրդներ չեն անցնիր, պատասխանեց Քոյրը առանց նայելու տղուն:

Այո՛, խորհած չէր այդ մասին. գործիք մըն էր ինք. լուռ էր իր նայուածքը, լսեցուցած էին նաեւ իր մխաքը: Գերի մըն էր:

— Այդ 61ի աղջիկը գիտէ՞ որ ցլիտի գնդակահարուի վաղը չէ միւս օր:

Քոյրը կանգ առաւ նրբանցքին մէջտեղը ու նայեցաւ Ձորձի աչքերուն: Զմախացաւ այդ հարցումէն, բայց կարծես անշարժութեան դատապարտուեցաւ եւ փախուստով մը հարցուց անոր.

— Վաղը չէ միւս օ՞ր է ...

— Չէ՞ք գիտեր ...

— Մեզի չեն ըսած, պարոն. բնականաբար չեն ուզեր որ անիկա իմանայ եւ քանի որ գինուորական խնդիր մըն է, մեզի ալ չեն վստահիր թէ-բլեա ...

— Բայց գիտէ որ մահուան դատապարտած է, չէ՞ ...

— Այո՛, պարոն. բայց չի հաւատար որ պատիժը պիտի գործադրուի:

— Ինչո՞ւ. լրտեսուհի՞ մըն է:

— Այդպէս վճռեց պատերազմական տաեանը. ես չեմ գիտեր. բայց զարմանալ կը թուի թէ չի հաւատար որ կրնան գնդակահարել զինքը: Անշուշտ չունի տասնին օրուան ինքնամոռացութիւնը: Ցոյսը չտպրեցներ մարդը այս բանտին մէջ, պարոն. և սակայն երբ քիչ առաջ բերի ձեր նամակը, պայծառութիւն մը նշմարեցի իր դէմքին վրայ. լացաւ ուրախութենէն ...

— Դուք կը կարծէ՞ք որ չեն գնդակահարեր ...

— Չեմ գիտեր, պարոն, սարսափելի է ...

— Ինչո՞ւ. եթէ լրտեսուհի է, ուրեմն հարիւրաւորներու մահուան պատճառ եղած է:

— Թերեւս:

— Ամէն պարագայի լրտեսուհի ըլլալուն համար է որ կը պատժուի. պատերազմի ժամանակ տեղեկութիւններ հաղորդած է թշնամիին. ինչո՞ւ բացատրութիւն պիտի կազմէ եղեր ...

Ձորձ զգաց որ կը խօսէր զօրավարին կամ տնօրէնին չեշտով: Զկրցաւ թափանցել այն խորհուրդին որ զբաղած էր Գիւուլեան քրոջ մխքը այդ վայրկեանին: Հարցուց զարձեալ թէ ինչու համար սարսափելի կը դանէր այդ աղջկան գնդակահարութիւնը:

— Չեմ գիտեր, պարոն. չեմ կրնար ըսել. արուեստագէտ էք. թերեւս հասկնաք իմ խօսքերուս իմաստը, երբ տեսնէք զինքը:

Քոյրը անդին զարձաւ. չուզեց շարունակել խօսակցութիւնը: Ֆրեդին քիչ մը եւս եւ կանգ առնի դուռի մը առջեւ որուն վրայ կը տեսնուէր 61 թիւը: Քոյրը իր բանալիներու տրցակէն զատեց հատ մը. հրեց թեթեւ մը եւ դուռը բացուեցաւ: Քոյրը ներս մտաւ խցիկէն. Ձորձ հետեւեցաւ անոր:

Ձորձ ինքզինքը զտաւ իր կարծածէն աւելի խոշոր սենեակի մը մէջ: Երեք երկաթէ անկողիններ այնտեղ, ինչպէս նաեւ քարերով սրահան մը: Գետինը սալարկուած քարերով որոնցմէ մը հատը պակաս էին. փոքր ներ կային ջուրով լեցուն: Պատուհան մը՝ երկաթեայ պաշտպանուած, ներս կը բերէր ազատ ճառագայթ մը: Կինը որ կարը պիտի գծէր Ձորձ, վերատի համար, կեցած էր անկողնի մէկուն քովը, սենեակին ամենաուշ անկիւնը եւ մութին մէջ չէր կրցած դեռ զանազանել մարմնոյն գիծերը, երբ խմացաւ որ բաւ.

— Ձեւացուր այնպէս մը որ թէ դիս չես ճանչնար. Քոյրը լսելէն չի հասկնար:

4.

Ամէնէն սովորական մարդոց քին մէջ անգամ երբեմն խորհրդայտնութիւններ կը պատահին:

Լիանի ձայնը խցիկին կիսքին մէջէն անպատճառի յայտնութիւն մըն էր Ձորձի համար: Չսպասեր իրապէս լրտեսուհի մը կ'ըլլայ. Թարգմ. Ա.

(Շարունակելի)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆԻՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԻՆ

(ԵՐԹԵԽԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՊԱՏՄԱՆՆԵՐ՝—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Չուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՕՐ 10 ՄԱՐՏ 1933

10 Mars 1933

ՅԻՇ ՏԱՐԻ ԹԻԻ 2133

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՄԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՀԱ ԹԷ Ո՛ՒՐ ՀԱՅԱՆՔ

Այսօր թղթակից մը կը բանայ ծալքերը զարշելի դաւի մը որ տարբուած էր Առնուվիլի մէջ, չարաթի դիշեր, արիւն թափելու առաջադրութեամբ։

Մեր ձեռքն է նաեւ պատճէնը այն ֆրանսերէն թուղթերուն, զոր գրուած են պիւղէն մէջ, միեւնոյն կանխամտածութեամբ։

Ուրեմն, հայ կարմրուկները կամ Հոկի մարզիկը, չվատահելով իրենց ուժին, խո՛ւզ ըրեր են օգնութեան կանչելու Ֆրանսացի համայնավարները, որպէսզի խափանուի փեսթ. 18ի հանդէսը...

Որպէսզի դաղափար կազմէք սարքուած դաւին նենգութեան եւ ծանրութեան մասին, ահա բառացի կը թարգմանենք Ֆրանսերէն թուղթերուն պլխաւոր մասերը.

— «Առնուվիլի մէջ, ֆրանսական եւ հայկական պրոլետարիատը թոյլ չպիտի տայ որ այս մարդասպանները, Խ. Ս. Հ. Միութեան դէմ պատերազմ սարքողները իրենց գրգռումի ոճրապարտ գործը կատարեն։

Եթէ Առնուվիլի պրոլետարիատը միջոցներ ձեռք առած է խափանելու համար այդպիսի ցոյց մը, բաղաքապետութիւնն ալ պէտք է միջամտէ. այդ իմաստով է որ քաղաքապետական խորհուրդին համայնավար խմբակցութիւնը նամակ մը ուղղեց բաղաքապետին, պահանջելով արգիլել գայն, յիշեցնելով թէ յարած ըլլալով Ամսթէրտամի հակապատերազմեան համագումարին, Առնուվիլի քաղաքապետական խորհուրդը ստանձնած է յանձնառութիւն մը զոր պէտք է գործադրէ եւ թէ Ֆրանսայի եւ Խ. Ս. Հ. Միութեան միջեւ վերջերս կնքուած ոչ-յարձակման դաշինքը պարտէ կը դնէ մեր երկրին վրայ՝ թոյլ չտալ որ եւ է փաշականի ցոյց, ոչ ալ սպիտակ պահակներ՝ որ կը կռուին խորհրդային հանրապետութեան դէմ։ Այդ դաշինքը ստորագրուած է Լոհոյի կողմէ, որուն մեծ հիացողն է բաղաքապետ Պ. Մուաթոն։ Կը կարծենք թէ ժամանակն է յարգելու դաշնագիրը։

Անկախ այն միջոցներէն զորս բաղաքապետութիւնը կրնայ առնել, *պէտք է որ Առնուվիլի ժողովուրդը հակազդէ ուժգնօրէն։*

Առնուվիլի բանուոր ժողովուրդը թոյլ չպիտի տայ հայ փաշիստներուն՝ գալ իրենք գիրենք ցուցնել մեր երկրին, մեր բանուորական թաղին մէջ։ Ան պիտի ընդդիմանայ ցոյց կազմակերպելով։ —

Ֆաշականութեան դէմ.

Խ. Ս. Հ. Միութեան եւ Սորհրդային Հայաստանի պաշտպանութեան համար.

Հայ բանուորներու սպանիչներուն դէմ.

Ֆրանսայի եւ հայ բանուորներու միացեալ ճակատին համար.

երթանք մեծ թիւով։ (Այստեղ կուտայ սրահին անունը եւ հանդէսին ժամը)։

Մեր խմբական ներկայութեամբ, ոչ միայն ետ պիտի մղենք մարդասպանները, այլեւ մեր համակրանքը պիտի յայտնենք Հայաստանի ընկերվարական շինարարութեան համար»։

Բոլոր անոնք որ Ֆրանսերէն կամ հայերէն կը հասկնան, պէտք չունին ո՛ր եւ է լուսաբանութեան։

Ֆրանսերէն թուղթը, ուղղուած՝ «Ֆրանսացի եւ հայ բանուորներուն», մարտակոչ մըն է կարճ եւ ազդու։ Գրգռիչ ազդանշան մը՝ խափանելու համար հայկական հանդէս մը, որ չունի որ եւ է առնչութիւն՝ ոչ Ֆրանսացի բանուորներուն, ոչ աշխարհակալութեան դաւերուն, ոչ պատերազմի վտանգին եւ ոչ ալ Ֆրանքեռուս դաշնագրին հետ։

Եւ սակայն, հայանուն դաւադիրները,— մեր անարժան հակառակորդները — պարտք սեպած են իրար խառնել սուտն ու իրաւը, սեւն ու ճերմակը։

Անոնք ուզած են մոլորեցնել իրենց Ֆրանսացի ընկերները, դանոնք դարձնել մեղսակից՝ վրան բաց, անարգ խաղի մը։

Եթէ այս թուղթիկը խմբագրող Ֆրանսացի աշխատաւորներէն մէկն ու մէկը հայերէն դիտնար եւ ներկայ ըլլար Առնուվիլի հանդիսին, ապահովաբար դաւի քաշել պիտի տար մոլորեցնողը։ Բան բառով՝ դաւադիր խաբեբան։

Մենք տակաւին յուսահատած չենք նոյնիսկ համամյնաւոր Ֆրանսացիին արդարամտութենէն եւ պայծառատես տրամաբանութենէն։

Ապացոյց՝ այն որ, խմբովին սրտի երթալէ եւ սպառնալիք դիրք բռնելէ յետոյ, վերջին պահուն տեղի կուտան եւ կը քաշուին անտրմուկ։

Մենք չենք ուզեր ոստիկանական միջամտութեան վերագրել այս նահանջը։ Ընդհակառակն, տրամադիր ենք մտածելու թէ՝ անոնք, Ֆրանսացի բանուորները, ինքնաբերաբար սթափեցան եւ ըմբռնեցին թէ՝ ո՛ր եւ է գործ չունին ոչ Առնուվիլի, ոչ ալ ուրիշ ո՛ր եւ է հայկական հանդէսի մէջ։

Եւ անշուշտ ամբողջ Առնուվիլը շնորհապարտ է իր քաղաքապետին եւ ոստիկանապետին, որ չտարուեցան Ֆրանսերէն թուղթին ամբոխավարութենէն, եւ թոյլ չտուին խախտել այս հիւրընկալ երկրի սահմանադրութեան հիմքը,— ժողովի եւ խօսքի ազատութիւնը։

Այսպէ՞ս ուրեմն, անոնք որ հակառակ են հայկական անկախութեան գաղափարին եւ միշտ ալ սրամտիլը՝ սորկօրէն բարեւի կենալու ո՛ր եւ է լուծի առջեւ, անոնք որ «պարծանք», չինարար գործ կը համարեն գաղութներու պառակտումը, եւ կ'ուզեն «լրկել, նապատակել, եռապատկել» իրենց ճիգերը (Արշաւ), ապաւինած են նոր եւ արկածալի զէնքի մը, — Կոմինտէրնի Ֆրանսական հատուածին միջամտութեան եւ աջակցութեան։

Այստեղ արդէն կը գտնուինք երեւոյթի մը առջեւ, որ նոր չէ, բայց կրնայ յանկիլ նորագոյն փորձանքներու։

Ձիշդ առոր համար ալ, անհրաժեշտ կը գտնենք անդամ մը եւս ղէմ դիմաց խօսիլ մեր միւս հակառակորդներուն, «ողջամիտ»ներուն հետ։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

12 ՄԻԼԻՈՆ ՈՍԿԻ ՓՈԽ ԿՈՒՏԱՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

Էնկիւրիէն կը գրեն. — *Այսօրերս Փարիզի մէջ պիտի ստորագրուի հանդիսին պարտքերու վերջնական համաձայնագիրը։*

Ասկէ զատ նոյն օրը պիտի ստորագրուի նաեւ նոր պայմանագրութիւն մը Օամ. գրամատան հետ։

Պայմանագրութեան համաձայն, Օամ. Գրամատան մենաշնորհն պայմանաժամը կ'երկարի։ Ասոր փոխարէն, գրամատունը 12 միլիոն ոսկիի համարժէք օսար դրամի (տրվիզ) ընթացիկ հաշիւ մը պիտի բանայ կառավարութեան համար։

Կառավարութիւնը ապրիլին Ազգ. Մեծ ժողովին պիտի ներկայացնէ երկու համաձայնութիւնները ալ, վաւերացուելու համար։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ ՄԻՇՏ ԾԱՆՐ

Նոր դրամը (kstoli) չընդունուիր

Երէկ, հինգշաբթի, ամերիկեան նոր խորհրդարանը դումարեց իր արտակարգ նիստը, եւ բացառիկ լիազօրութիւններ տալով նախագահ Րուզվէլթի, նստաշրջանը յետաձգեց մինչեւ ապրիլ։

Մանրամասնութիւններ կը պակսին արուած որոշումներու մասին։ Բայց յայտնի են Պ. Րուզվէլթի քաղաքականութեան ուժի հիմնական կէտերը. —

1) Պահել ոսկեդրամի դրութիւնը, իբրեւ հիմք Մ. Նահանգներու դրամին։

2) Մէկդի դնել բացառիկ դրամատոմս հանելու ծրագիրը։

3) Գրաւման տակ առնել երկրին բոլոր ոսկիները, ձոյլ ըլլան թէ դրամի վերածուած։

4) Ամբողջովին դադրեցնել դրամատոմսերը ոսկիով փոխանակելու իրաւունքը։

5) Տուրք մը հաստատել այն բոլոր ոսկեդրամ հարստութիւններուն վրայ որ կը գտնուին անհատներու կամ ընկերակցութեանց ձեռ եւ պետական գանձին չեն յանձնուիր որոշուելիք թուականէ մը յետոյ։

6) Լիազօրութիւն իշխանութեանց՝ խուզարկելու անհատական դրամարկղները, որպէս զի կարելի ըլլայ գործադրել վերի յօդուածը։

7) Քարոզչական շարժում կառավարութեան կողմէ, որպէս զի հանրութիւնը արծաթ դրամ գնէ։

8) Յաւելում արծաթ դրամին արծաթի համեմատութեան։

Այս ծրագիրն էր որ յանձնուեցաւ խորհրդարանին քննութեան։

Նոր դրամի ծրագիրը մէկդի դնելով հանդերձ, Րուզվէլթ կը խորհի չընդունելու հանել մանաւանդ դրամատոմսերը՝ 2,500,000,000 տոլար արժէքով, եւ երաշխաւորուած՝ առողջ դրամատուներու շարժուն հարստութեամբ եւ պետական արժեթուղթերով։

Հաւանական է որ երկարաձգուի ոսկիի արտածման արգելքը, ինչպէս եւ դրամատուներու մօրաթոքիումը։

⁂ *Երմատական նախարարին տուած արտօնութեան վրայ, չորեքշաբթի օր Նիւ Եորքի դրամատուները տասը միլիոն տոլար վճարեցին իրենց յաճախորդներուն, անհրաժեշտ պիտոյքներու եւ թոշակներու վճարման համար։*

⁂ *Ապրուստի սղութիւնը խորապէս զգալի է մանաւանդ Նիւ Եորքի մէջ, ուր աւելցած են կարագին, հաւկիթին, բանջարեղէններու եւ պտուղներու գիները։ Շատ մը չոգենաւային ընկերութիւններ կը մերժեն ուտելիք փոխադրել առանց կանխիկ դրամի։ Շիքակոյի արջառի սակարանը, որ պահածոյ մսի առեւտուրի կեդրոնն է, որոշեց գրասենեակները փակել կէս օրէն յետոյ, որովհետեւ դրամ չկայ հայթայթիչներուն վճարելու համար։ Ածուխ, եղան եւ գառան մսի մեծաքանակ վաճառման գիները բարձրացած են հարիւրին 20—60, բոլոր հրապարակներուն վրայ։*

Տագնապի մատնուած է նաեւ չարժանկարի քաղաքը, Հոլիուուտ։ Վարչական խորհուրդը ժողով գումարելով, որոշեց առժամապէս փակել արհեստանոցները, որովհետեւ դրամ չկայ վճարելու համար թոշակները, որոնց գումարը կը հասնի 1,500,000 տոլարի։

⁂ *Աճապարանքով տրուած որոշման մը վրայ, քանի մը հարիւր միլիոն տոլար արժէքով նոր կտրօններ պատրաստուեցան Նիւ Եորքի մէջ, իբրեւ ընթացիկ դրամ, բայց ընդունելութիւն չգտան։ Բաղաքապետութիւն մըն ալ փայտէ դրամներ հանեց։*

Դրամի նուազութիւնը այնքան ծանրացած է որ, շատ մը առեւտրականներ լրագրական ծանուցումներով կը յայտարարեն թէ պատրաստ են չէքեր ընդունելու։ Նոյն իսկ երկաթուղիները չէքեր կ'ընդունին ճամբորդի փոխադրութեան համար։ Ամերնտեան չոգենաւային ընկերութիւններէն շատեր ալ կը յայտարարեն թէ պատրաստ են չէքեր կամ նոր կտրօններ ընդունելու։ Նիւ Եորքի մէջ նպարեղէնի հաստատութիւն մը որոշած է ապառիկ ծախել պատրաստ կերակուրներ՝ երկու կամ չորս հոգիի համար։ Ուրիշներ ալ եւ բազմաթիւ գիշերային ճաշարաններ յանձն կ'առնեն ապառիկ հայթայթել ամէն բան։

⁂ *Վախ կայ որ, շատ մը դրամատուներ անանկանան, ազգային դրամը փրկելու համար ձեռք առնուած բացառիկ միջոցներուն հետեւանքով։*

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Ահռելական Ցաղտարիս կը կազմէ դահլիճը

Ջօր. Փլաթիրոս, որ դիկտատուրա հաստատած էր ինքն իր գլխուն, եւ հազիւ 24 ժամ տեւողութեամբ, փախած ըլլալով, կը փնտռուի ոստիկանութեան կողմէ։ Այս առթիւ խուզարկութիւն կատարուեցաւ իր բնակարանին մէջ, ուր գտնուեցան բաւական թիւով հրացաններ, երկու գնդացիր եւ 300 փամփուշտ։ Իր գործակիցներէն երկու գնդապետներ ձերբակալուեցան։

Ջօր. Օթոնայոս, որ ստանձնած էր առժամեայ կառավարութիւնը, բարեկարգութիւնը պահպանելու համար, իշխանութիւնը յանձնեց Պ. Ցալտարիսի, առանց սպասելու խորհրդարանին դումարման։ Ցալտարիս յայտարարեց թէ զօրավարը առժամեայ կառավարութիւնը կազմած էր իր հաւանութեամբ եւ թէ կը սպասէ որ ընտրուած նոր երեսփոխանները Աթէնք հասնին, կազմելու համար իր դահլիճը։

Հանրապետութեան նախագահը արդէն իսկ հաւանած է որ ժողովրդական (արքայական) կուսակցութիւնը կազմէ նոր դահլիճը, իբրեւ մեծամասնութիւն չհաճած հոսանք։

Ջորեքշաբթի օր ժողովրդային ցոյց մը տեղի ունեցաւ Աթէնքի մեծ հրապարակին, Սինտաղմայի վրայ, կատարեալ բարեկարգութեամբ։ Ցալտարիս չուզեց ճառ խօսիլ, այլ միայն յորդորեց զանազան ընկերակցութեանց ներկայացուցիչներուն որ տեղի չտան անկարգութեանց։ Անդորրութիւնը վերահաստատուած է Աթէնքի մէջ, բայց որոշ ջղագրգռութիւն կը տիրէ Պելոպոնէսի եւ մանաւանդաշտ Կորնթոսի մէջ։ Հետագրով հանդարտութեան կոչ մը ուղղուեցաւ ժողովուրդին։

⁂ *Ջօր. Օթոնայոս, որ առժամապէս վարեց դահլիճը, նախագահն է կռամանդին թագաւորին նախարարները մահուան պատասխանատու առնելին։ Փլաթիրոսի եւ ուրիշներու հետ կազմած էր պինուորական դաշնակցութիւնը, հանրապետութիւնը պաշտպանելու համար։ Երբ, անցեալ տարի, Ցալտարիս յայտարարեց թէ հանրապետութիւնը տապալելու միտք չունի, պին. դաշնակցութիւնն ալ լուծուեցաւ եւ սխտուկին մէջ մնացած 20,000 տրամին յանձնուեցաւ Աթէնքի մետրոպոլիտին, բաժնուելու համար Խալքիտիքեի չարժի գոհերուն։*

Հիթլէրականները կը շարունակեն հրապարակներ, գրաւել եւ խափանել

Շարունակելով պարտադրել իրենց կամքը, «նացի»ները չորեքշաբթի օր դրաւեցին Պրէսլաւի սէնտիքաներու Տունը եւ ձերբակալեցին 11 հոգի։ Այս առթիւ ընդհարում մըն ալ տեղի ունեցաւ, եւ հինգ «նացի»ներ վիրաւորուեցան։ Մէկը մեռաւ հիւանդանոցին մէջ։

Պերլինի մէջ, Լիպնէխտի Տունը, որ իբրեւ կեդրոն կը ծառայէր համայնավար կուսակցութեան եւ ուր բազմաթիւ խուզարկութիւններ կատարուած էին, յատկացուեցաւ ոստիկանական տեսչութեան քաղաքական բաժնին։

Անդանօթի մը կողմէ ռումբ մը նետուեցաւ Քէօնիգսպէրկի սինակոկին մէջ։ Այս պատճառով հրդեհ մը ծագեցաւ, բայց կարելի եղաւ մարել։ «Նացի»ներու բազմութիւն մը խուժելով դատարան, բռնի արձակեց կուսակից մը, որ բանտարկուած էր անցեալ տարուան դէպքերուն առթիւ։

Ներքին նախարարը հրամայեց փակել բոլոր այն տպարանները եւ հրատարակչական տուները որոնք համայնավարական հրատարակութիւններ եւ թուղթիկներ կը ցրուէն կամ ցրուած են։ Քաղաքական ոստիկանութիւնը զրաւեց պրոպագանդի բազմաթիւ նիւթեր եւ բազմապրութեան յատուկ մեքենաներ։ Ոստիկանութիւնը հինգ ամիս, այսինքն մինչեւ 1933 օգոստոս 25, երկարաձգեց համայնավարական օրկանին՝ «Րոթէ Ֆանէ»ի խափանումը։ Զատկեկաթիի օր զարձեալ խուզարկութիւն կատարուեցաւ կուսակցութեան Պերլինի կեդրոնին մէջ, եւ ոչ միայն թուղթեր գրաւուեցան, այլ եւ շատ մը մարդիկ ձերբակալուեցան։

Սորհրդային իշխանութիւնը ծանուցագրով մը բողոքեց Հիթլէրի վերջին ճառին դէմ, վիրաւորական համարելով զայն։

Մարտ 8ին փակուեցան բոլոր գպրոցները, պանծացնելու համար Հիթլէրականներուն ընտրական յաղթանակը։ Աւելէն օգտուելով, «նացի»ները զղջցուցին ցոյցեր կատարեցին։ Անհամար աշակերտներ եւ աշակերտուհիներ թափօր կազմեցին մասնաւորապէս Պերլինի մէջ, հիթլէրական գրօշներով։ Ցոյցը տեւեց երկու ժամ։ Թափօրին մէջ կը գտնուէին ոչ միայն ազգայնական բոլոր հոսանքները, այլ եւ կոյրերու վարժարանի մը աշակերտները, առաջնորդութեամբ իրենց ուսուցիչներուն։ Հիթլէր պատշգամէն ողջունեց նոր սերունդը։

⁂ Հիթլէրական վաշտերը գրաւելով Վեսթֆալիոյ եւ Ռուրի հովիտին գլխաւոր քաղաքներուն (Խսէն եւն.) հրէական վաճառատուները, դուրս հանեցին յաճախորդները։ Ցուցարարները կ'ազդարարէին.

— Գերմանացիներ, միայն գերմանական խանութները գնեցէք ինչ որ պիտի գնէք։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ « ԷՋԱՆ »Ը

Թուրքիոյ կրօնական տեսչութիւնը բոլոր մզկիթներուն հաղորդած է թուրքերէն « էզան »ը, որ ահաւասիկ։

Թանըի ուլուորը (փոխան Ալլահ ու էքպէրը։ չորս անգամ)։

Շեհատէնսիզ պիլիրիմ պիլմիրիմ Թանըրտան պաշգա եոգուուր Թափաճաք (երկու անգամ)։

Շեհատէնսիզ պիլիրիմ պիլմիրիմ Թանըրընան էլչիսիները Մուհամմէտ (երկու անգամ)։

Հայտի նամազա (երկու անգամ)։

Հայտի ֆէլահա (երկու անգամ)։

Նամազ ուդուտուան հայըրլըրը (երկու անգամ)։

Թանըրտան պաշգա եոգուուր Թափաճաք (մէկ անգամ)։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐՈՒ ԲԱՑԸ

Թուրք թերթերը կը գրեն թէ պետական երկաթուղիներու վարչութիւնը 600,000 ոսկի պարտքով կը փակէ տարին։ Եթէ այս կացութիւնը շարունակուի, 1933ի վերջը բացը երեք միլիոնի պիտի հասնի։ Միջոցներ ձեռք առնուած են, ծախքերը կրճատելու համար։

ՃԷՊԷԼԸ ՏՐԻՒԶՆ ԱՒ ԱՆԿԱԽՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ

Պէյրութէն կը գրեն թէ բազմահարիւր տիւրզի երեւելիներ ու պետեր, Քաւնաւաթի մէջ ժողով մը գումարելով, հաստատած են բաղաքական կացութիւնը եւ կուսակից արտայայտուած են Ճէպէլը Տրիւզի անկախութեան։ Տիւրզիները կը պահանջեն ազգային կառավարութիւն մը, տիւրզի կառավարիչի մը գլխաւորութեամբ։

Այս իմաստով խմբագրուած բանաձեւ մը ղրկուած է մարզպանութեան։

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ 4,000 ՀՐԿԻԶԵԱԼՆԵՐՈՒՆ

17րդ ՑԱՆԿ

	Ֆր.
Գարբիէլ Մարտիրոսեան (վարշաւիա)	50
Յակոբ Յարութիւնեան (Մարսէյլ)	20
Մարսէյլի (Իզմիր) հայ բանուորներէն. —	
Դ. Երամեան	15
Ս. Հայրապետեան	15
Վ. Պարտաճեան	15
Պ. Մուրատեան	10
Տիկ. Վ. Երամեան	10
Օր. Ս. Կիւլէսէրեան	10
Թաճաշ Աթիլիանիտիս	10
Յ. Տէր Ղազարեան	10
Բ. Փափագեան	5
Ոմն	5
Տ. Իփէճեան	5
Ա. Աւագեան	5
Պ. Ձէպէճեան	5
Պ. Ձէպէճեան	5
Գումար	195
Մարտ 9ի գումարը	3716
ԸՆԴՀ. ԳՈՒՄԱՐ	3911

×

Սիրելի ՅԱՌԱՋ,

ՄՈՐԻՍՓԻԼ. — Պէյրութի հրկիզեալներուն աղէտը մեզ եւս յուզեց։ Հայ բանուորները, թիւով 20 հոգի, եղբայրական ձեռք երկարելու համար իրենց մէջ հաւաքեցին 125 ֆրանք զոր կ'ուղարկենք ձեզի, իր նպատակին հասցնելու համար։ Դ.

ՊՎԱՀԱՅՈՑՈՒՄՆԵՐԻ ԿԱՄՈՒՐՋԸ ՉԻ ԴԱԴԱՐԵՑՆՈՒՄ

ՊՐՈՍՏԱՓՎԵՑ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍՈՎ

Իրոք սիրելի կին, ամուսնացած կին, ձեր ամուսինը ձեզ ասում է. «Ես ուզում եմ, որ դուք ինձ հավատարիմ կին լինեք, ես ուզում եմ, որ դուք ինձ միայն սիրեք, ես ուզում եմ, որ դուք ինձ միայն ձեր ամուսին համարեք, ես ուզում եմ, որ դուք ինձ միայն ձեր ամուսնական պարտականությունները կատարեք»։ Ամուսինը ձեզ ասում է. «

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Այրատուն

Ձիրիկի Ալոյ, Ալոյ Բալոյ մի՛ երթար ժամը իլկոյ Հոգի իմ, ալ ես չեմ կրնար ապրիլ առանց քեզ։

Կ՚երթայինք ան ու մենք ալ տուն մեր ետեւ ձգած ի քաղաք մը ուր կ՚ապրեր մեր միակ ազգականը մայրս։ Ինչ որ ալ ըլլար, ինչ ալ ըլլար, ինչ ալ ըլլար ու որքան ալ ըլլար իր ատելութիւնը մեզի, ան մայրս էր։ Ան ինծի ծնած էր։ Ան ինծի կաթ տուած էր։ Ան ինծի համար ամէն տեսակ զոհողութիւններ ըրած էր։ Ան ինծի համար ամէն տեսակ տառապանքներ քաշած էր։ Ան ինծի համար ամէն տեսակ նեղութիւններ տեսած էր։ Ան ինծի համար ամէն տեսակ դժբախտութիւններ կրած էր։ Ան ինծի համար ամէն տեսակ անարդանքներ ընդունած էր։ Ան ինծի համար ամէն տեսակ ստորնացումներ կատարած էր։ Ան ինծի համար ամէն տեսակ ամօթեր կերած էր։ Ան ինծի համար ամէն տեսակ ամբարշտութիւններ գործած էր։ Ան ինծի համար ամէն տեսակ ոճիրներ կատարած էր։ Ան ինծի համար ամէն տեսակ մեղքեր գործած էր։ Ան ինծի համար ամէն տեսակ անիրաւութիւններ ընդունած էր։ Ան ինծի համար ամէն տեսակ անիրաւութիւններ կատարած էր։ Ան ինծի համար ամէն տեսակ անիրաւութիւններ տեսած էր։ Ան ինծի համար ամէն տեսակ անիրաւութիւններ կր

ՏԻԿԻՆ ԱԲՐԱՄՕՎԱ

ԼԵՕՆ ՅԱՐՈՒԽ

Դիտի Ներկայացնէ

ԵՐԺԱՆԿՈՒԹԻՒՆ (վ. վաղադեանի)

Salle de Conservatoireի մէջ,

2 bis, Rue du Conservatoire (Métro: Bonne-Nouvelle եւ Cadet)

Վաղը, Շաբաթ գիշեր, ժամը ճիշդ 8.45ին

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻՆ.— Պուէնոս - Այրէսէն նոր ժամանած յայտնի հայ երգչուհի եւ պարուհի՝ տիկին *ԱԲՐԱՄՕՎԱ*, գ. *ԼԵՕՆ ՅԱՐՈՒԽ*, տիկիններ՝ *ԱԼԻԹՕՄԱՆԵԱՆ, ԼԱԹԻՖԵԱՆ*, օրիորդներ՝ *ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ, ԽԱՉԱՏԵԱՆ*, պարոններ *ՍՈՒՐԼՅԵԱՆ, ԼԱԹԻՖԵԱՆ, ՏԻՄԻՐՃԵԱՆ*

Դաշնակահարուհի օր. *ԼԻՏԻ ՏԻՄԻՐՃԵԱՆ* կը նուագէ խրախճանքի տեսարանին մէջ:

ԳԻՆԵՐԸ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ.— Պէնիուար եւ թիկնաթոռ 20, լօժ 15, եւ 10, երրորդ յարկ 7, ամբի 5 ֆրանք:

Տոմսերը կր ծախուին սովորական տեղերը, իսկ ներկայացման օրը կիշէն:

ԼԵՕՆ ՅԱՐՈՒԽ

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՃԱՓՈՆԻ դահլիճը պաշտօնապէս որոշեց հաշուիլ Ազգերու Դաշնակցութեան· թէեւ պիտի շարունակէ գործակցիլ ··· զինաթափութեան խորհրդաժողովին:

Ս. ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆԸ մերժեց մասնակցիլ այն խորհրդակցական յանձնախումբին որ պիտի ճնշէ չինեւեափոնական վէճը:

ՏԱՄԸ ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔԻ փոխառութեան առաջին մասը հրապարակ պիտի հանուի շաբաթ կամ երկուշաբթի: « Երկար կամ միջին » պայմանաժամով պարտաթուղթեր պիտի հանուին, առաջին անգամ՝ 2ուկէս — 3 միլիառ ֆրանքի, յետոյ դարձեալ մաս – մաս: Գումարը պիտի յատկացուի վերջին երեք տարիներու բացը գոցելու:

ՓԱՐԻԶԻ ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ

ՎԱՂԸ, ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒՆ, ԺԱՄԸ 9ին

Société Savantesի սրահին մէջ (Մէթրօ՝ Odéon կամ St Michel)

Տեղի կ'ունենայ տիկ. *ՄԻՊԻԼԻ ԳՐԱԿԱՆ ՅՈՐԵԼԵԱՆԻ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՀԱՆԴԷՍԸ* կր խօսի *Գ. Ա. ՉՕԳԱՆԵԱՆ*՝ տիկին Սիպիլի գրական - հանրային գործունէութեան մասին: Դերասան *Գ. Ա. ՇԱՀԱԹՈՒՆԻ*՝ կ'արտասանէ տիկին Սիպիլի բանաստեղծութիւններէն:

Անհատական հրաւէրներ չեն զրկուած: կը խնդրուի Սիպիլի բոլոր յարգողներէ, հայ արուեստագէտներէ ու հայ գրականութիւնը սիրողներէ ներկայ գտնուիլ այս հանդէսին:

Մուտքը՝ ազատ է· Սրահի ծախք՝ 2 ֆր.·

Տօքթ. ՋԵՆՈՓ

5, Rue MAUBEUGE, Paris (9)

Tél. Lamartine 83 - 87

Métro: N. D. de Lorette, Pelletier, Cadet

Autobus: Carrefour de Châteaudun

Մասնագէտ ներքին, ջղային, մորթի եւ գեղձերու հիւանդութեանց

Ընդունելութեան ժամեր 3—8:

ՓԱՐՀԻ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏ ՀԱՆԴԷՍ

Ներկայացնելու համար Փարիզի մէջ գտնուող ֆրանսացի եւ օտար նշանաւոր նկարիչներու, քանդակագործներու եւ ճարտարապետներու գործերը, Փարիզի Գեղարուեստից Ընկերութիւնը (Société des Artistes Français) կը կազմակերպէ հանդէս մը, որ պիտի տեւէ 1 Մայիսէն մինչեւ 30 Յունիս:

*Հանդէսին համար ընդունելի գործերը պիտի ընդունուին Մարտ 15ին, Grand Palais des Champs-Elysées-ի մէջ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Չուխոսլովաքիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 11 ՄԱՐՏ 1933

11 Mars 1933

ՅԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՅԻԴ ՏԱՐԻ Թիւ 2134

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

... ԴԵՌ ԾԱՅՐՆ ԵՆՔ ԾՐԱՐՈՑ

Այսպէս, ուրեմն, մեր կարմրախայտ աքլորները «յեղափոխական» պարտականութիւն սեպեր են մոլորեցնել իրենց Ֆրանսական ցի ընկերները եւ թռուցիկ մը ցրուել տալ, խափանելու համար Աւելիւի հանդէսը:

Երկի հրատարակեցինք թռուցիկին դլխաւոր կէտերը:

Դասադիրները այնքան յաղոդած են իրենց սեւ գործին մէջ որ, «Իմանիթէ», Ֆրանսայի համամյնավարներուն կեղր. օրկանը, կը պիրկ երկուշաբթի առաւս կանուխ, զրգռիչ խորագրի մը տակ.

— «Աբնուվիլի մէջ, հայ փաշիատները կը գրգռեն աշխատաւորները:— Թաղապետական խորհուրդի համայնավար անդամ Պուրլոն ձերբակալուեցաւ եւ ծեծուեցաւ գարշելի եղանակով մը: (Իմանիթէ, 6 մարտ):

կարդանք լուրն ալ, եթէ սիրա ունիք.

— «Հաջալերուած՝ կրընոպլի իրենց շահատակութիւններէն, Առնուվիլի հայ փաշիատները շաբաթ իրիկուն կը տօնէին հայ ներմակներուն մուտքը Համյատանի մէջ, 1920 փետր. 18ին (պետք է լլայ 1921):

« Այս հաւաքոյթին նպատակն էր թոյլ չտալ որ հայ գործազուրկները միանան իրենց Ֆրանսացի դասակարգային եղբայրներուն հետ:

« Բաղաքապետական խորհուրդին համայնավար հատուածը դիմեց արմատական բազաքապետին, մատնանշելու համար այս գրգռումը եւ հրաւիրեց աշխատաւորները, ներկայ լլալ այդ ժողովին, հակաճառութիւն (վիճաբանութիւն) պարտադրելու համար:

« Բայց, հաւաքոյթին մէջ, կազմակերպիչները չէին համարձակեր բանալ ժողովը: Այդ միջոցին էր որ, վիճաբանութեան պայմաններու մասին բանակցելու պատրուակով, կանէսի ոստիկան – զօրքի պետին միջոցաւ մեր ընկեր Պուրլոնը կանչել տուին խոհանոցը ուր կը գտնուէր ոստիկանութիւնը: Եւ այնտեղ, խոյացան մեր ընկերոջ վրայ, ծեծեցին եւ բաշկոտելով հայ փաշիատի մը վարած ինճնաշարժին մէջ, տարին պահականոց: Հակառակ բազաքապետին կատարուած անմիջական միջամտութեան մը, այս վերջինը մերժեց անհանգիստ լլալ:

« Անմիջապէս թռուցիկներ բաշխուեցան եւ միքինկ մը գումարուեցաւ: Ազդեցութիւնը այնքան զօրաւոր եղաւ որ մեր ընկերը արձակուեցաւ:

« Յետոյ, բանուորներու կողմէ բուէարկուեցաւ բանաձեւ մը, որ կը բռնէ Պուրլոնի ձերբակալութեան եւ կրած ոստիկանական վայրագութեանց դէմ:

« Աշխատաւորներու հակազդեցութեան, ընդդիմագործութեան ինչ գիտցիկ՝ փաշական եւ ոստիկանական գրգռումներու դէմ »:

... Ի՞նչ դեղեցիկ օրինակ՝ ոտքի վրայ քուն բերելու սահմանուած ցնդաբանութեան:

Իրողութիւնն այն է որ, քանի Ֆրանսացի համայնավարներ կանուխէն դիրք բռներ էին սրահին մէջ, խափանելու համար հանդէսը: Իրենց ցրուած թռուցիկը բացէ ի բաց կը յայտնէ այդ մտադրութիւնը: (Տես երէկուան ՅԱՌԱՋը):

Մեր ընկերները կը սպասեն որ հեռանան: Մտիկ չեն ըներ: Երբ ոստիկանութիւնը կը ձերբակալէ պարագլուխը, Ֆրանսացի համայնավարներէն մէկը ոտքի ելլելով, կ'աղաղակէ.

— *Հայ ընկերնե՛ր, մեր պետը ձերբակալուած է. պատուիրատութիւն մը կազմեցէք եւ մխասին երթանք ազատելու:*

Մեր ընկերները, առաջնորդութեամբ օրուան բանախօսներէն մէկուն, սիրով կ'ընդունին այս առաջարկը եւ կը դիմեն ոստիկատութեան, որ անորոշ պատասխաններ կուտայ: Յետոյ, իրենց պարտքը կատարած ըլլալով, կը վերադառնան սրահը, եւ տեսնելով որ Ֆրանսացիները հեռացած են, կը բանան հանդէսը:

Ի՞նչ ըսել կ'ուզէ « Իմանիթէ »ն, այսքան կոպիտ խեղաթիւրումներ կատարելով: Մանաւանդ այն տպաւորութիւնը ձգելով՝ քաղաքացի Պուրլոնը ծեծողները ... հանդէսին կազմակերպիչներն էին:

Ահա թռուցիկ մը եւս, Ֆրանսերէն եւ տպագիր: Ստորագրուած՝ « Հայկ. կեդր. ենթակոմիտէ Ֆրանսայի համայնավարութիւնը՝ « Հայկ. կեդր. ենթակոմիտէ Ֆրանսայի համայնավարութիւնը » կոչակցութեան »:

Ստորագիրը, միայն, խոշոր, երկաթագիր սեւ տառերով, ամէն բան կը պարզէ.

— « ՄԷԿ ՄԵՌեալ, ԱՒՆԳ ՎԻՐաւոր:

— Անկցի՞ն հայ սպիտակ պահակները »:

Վաղուան ձգելով ամբողջական թարգմանութիւնը, հատուած մը միայն, « ի պէտս զարգացելոց »:

— « Անոնք (« հայ սպիտակ պահակները, հայկական բուրժուազիայի պահապան շուները ») իրենց գէնքը կ'ուղղեն ոչ միայն հայ աշխատաւորներուն, այլեւ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ: Առնուվիլի մէջ, անոնք ծուղակը ձգեցին եւ իրենց ձեռքով ոստիկանութեան յանձնեցին Ֆրանսացի բանուոր Պուրլոնը, անդամ թաղ. խորհուրդի որ կը պաշտպաներ իր դասակարգային եղբայրները:

« Հայ գաղթականներու գրասենեակի դիմակին տակ եւ նեցուկ ունենալով Ֆրանսական կառավարութիւնը, Դաշնակ կուսակցութեան սպիտակ պահակները կը կազմեն հակայեղափոխական ահաբեկչական նշմարիտ կազմակերպութիւն մը »:

Ի՞նչ կ'ապացուցանեն այս բոլորը: Եւ դեռ ուրիշ ձեռնարկներ որ ... տպագրութեան չեն յանձնուած:

Մէկ բան, — ահ մը չոշորթներ եւ բախտախնդիրներ, համաշխարհային յեղափոխութեան չարժանիւին կապուած գոյնզգոյն խարհալին դրօշակներ՝ կանգ չեն առներ ո՛ր եւ է միջոցի առջեւ, սատակացնելու համար ներքին վէճերն ու դաւերը:

Անոնք պատրաստ են որ եւ է սրբութիւն վաճառքի հանելու, միայն թէ խորտակուի Թշնամին, — Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՐՈՒՔՎԵԼԹ ԼԻԱԶՕՐՈՒԹԻՒՆ ՍՏԱՑԱԻ

Դրամատուներ պիտի բացուին եւ ի հարկին նոր դրամ պիտի հանուի

Հինգշաբթի օր, 9 մարտ, Մ. Նահանգներու երեսփ. ժողովն ու Սենատը յայտարարեցին դրեթէ առանց վիճաբանութեան:

Իր ծրագրին հիմնաւորման մէջ, Պ. Րուզվելթի յիշեց թէ մարտ 3ին դրամատուներու գործողութիւնները ընդհատուեցան: Եւ, « անպատեհ նկատելով դրամ մը առնելու: Շուտով խորհրդարանէն պիտի պահանջեմ անօրինել ուրիշ երկու միջոցներ զորս անմիջական անհրաժեշտութիւն կը համարեմ: Այս օրուան առաջարկիս չնորհիւ, ժամանակ պիտի ունենանք պատրաստելու ազգային վերակազմութեան աւելի կատարեալ ծրագիր մը:

⁂ *Խորհրդարանին քուէարկութեամբ, նախագահ Րուզվելթ ստացաւ իր պահանջած լիազօրութիւնը: Այս առթիւ քուէարկուած օրինագիծը կը պարունակէ հետեւեալ տրամադրութիւնները.* —

1— *Երկրին ոսկին պիտի կեդրոնացուի Դաշնակցային Պահեստի դրամատուներուն մէջ:*

2— *Դրամատուները արտօնուած են չբջաբերութեան հանելու դրամանիշներ, ամբողջ երկրին մէջ, ի վնասուն պետական արժեթուղթերու եւ մուրհակներու:*

3— *Անմիջապէս պիտի վերաբացուին այն դրամատուները որոնք ապացուցած են թէ կը գտնուին ամուր հիմերու վրայ:*

4— *Միւս դրամատուները իրենց վերակազմութեան ընթացքին պիտի մատակարարուին կառավարութեան մասնագէտներուն կողմէ: Դրամատուներու վարիչներէն անոնք որ չեզած են իրենց պարտականութեանց մէջ, պիտի զրկուին տասը տարի առաւելն տասը հազար տոլար տուգանքի կամ տասը տարի բանտարկութեան:*

5— *Տգնապի միջոցին, նախագահը պիտի կրնայ օրէնքի ուժ առնել եւ արգիլել օտար դրամներու գործառնութիւնները, վարկի փոխանցումները՝ սեղանաւորական հատատատութեանց միջեւ, ոսկի կամ արծաթ կտորներու, դրամներու կամ ձոյլերու արտածումը, դանձումն ու մերկումը եւ պահեստի վերադրումը: Նախագահը պիտի կրնայ այս գործերը կատարող ո եւ է անձէ պահանջել որ երդումով հաղորդէ բոլոր տեղեկութիւնները՝ այս գործողութեանց մասին:*

ՊԱՏԵՐԱԶՄ՝ ՈՍԿԻ ՔԱՇՈՂՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Ներկայիս Մ. Նահանգներու դրամանիշերուն դումարն է տասը միլիառ տոլար, որուն եօթը միլիառը չրջաբերութեան մէջ կը գտնուի: Այս վերջին դումարին մեծ մաս մը հրապարակէն քաշուած եւ պահուած է անհատներու կողմէ: Կառավարութեան ձեռքը գտնուած ոսկիին դումարն է երեք միլիառ տոլար:

⁂ *Վախնալով խիստ պատիժներէ, բազմաթիւ մարդիկ սկսած են վերադարձնել իրենց քաշած ոսկիները: Մինչեւ հինգշաբթի օր 30 միլիոն տոլար արժէքով ոսկի վերադարձուած էր միայն Նիւ Եորքի մէջ:*

Արդէն իսկ, պատերազմ հրատարակուած է անոնց դէմ որ ոսկի կը քաշեն եւ կը պահեն: Ֆէտերըլ Րիզերվ դրամատան վարչութիւնը հրամայեց իր 12 մասնաճիւղերուն իրեն հաղորդել անունները այն յաճախորդներուն որոնք իրենց ամբողջ ոսկին քաշած են փետր. 14ն ի վեր եւ չեն վերադարձներ մինչեւ երկուշաբթի օր: Ամերիկան չունի օրէնք մը որ իրաւունք տայ հետապնդել ոսկի ունեցողները. բայց հաւանական է որ տուրք մը հաստատուի ոսկի հարստութեանց վրայ եւ հրատարակութեան արուի անհատներուն անունը: Դաշնակցային Դրամատան արձակած հրամանը աննախընթաց է ազդերու սեղանաւորական պատմութեան մէջ:

Եւ քաշուած կամ դիզուած ոսկին իր տեղը բերելու համար, կ'առաջարկուի հաստատել յատկացուական տուրք մը: Այսպէս, 15 օրուան պայմանական ժամէ մը յետոյ, դրամատուն վերադարձուած ոսկիին հարիւրին 15—25ը վար պիտի դրուի. մէկ ամիս յետոյ՝ հարիւրին 50ը, իսկ 60 օր յետոյ՝ հարիւրին հարիւրը: Ուրիշներ ալ կ'առաջարկեն հրատարակել անունները այն քաղաքացիներուն որ կարեւոր դումարներ պահած են: Այս միջոցը եթէ գործադրուի, բազմաթիւ սեղանաւորական կուռքեր պիտի վարկաբեկուին, մեւնոյն ատեն խախտելով դրամատուներու համբաւը: Երբորդ ծրագիր մըն ալ կը տրամադրէ որոշ թուականէ մը յետոյ ոսկին ապօրէն հոչակել իբրեւ փոխանակութեան միջոց: Սեղանաւորական դլխաւոր կեդրոններու մեծ մասը, մանաւանդ Նիւ Եորք եւ Շիքակօ կը նախընտրեն տուրքի դրութիւնը:

Փլաթինի գինը 20 տոլարէն 35ի բարձրացաւ, չահադիտութեանց հետեւանքով:

ԱԻՍՏՐԻԱՆ ԱՒ ՏԱԿՆՈՒՎՐԱՅ

Աւստրիոյ կառավարութիւնը հրամանագրով մը բացառիկ վիճակ հրատարակեց երկրին մէջ, կաշկանդելով ժողովներու եւ մամուլի ազատութիւնը: Այս տնօրինութեանց դէմ ուժգնօրէն կը բողոքեն ձախակողմեան տարրերը եւ մասնաւորապէս ընկերվարները: Աւելի քան 13,000 ոստիկաններ կազմ եւ պատրաստ կը սպասեն, խափանելու համար ո՛ր եւ է ցոյց մայրաքաղաքին մէջ: Ոստիկանութիւնը հրահանգ ստացած է գրաւելու այն բոլոր շէնքերը ուր ընկերվարական կազմակերպութիւնները կրնան ժողով գումարել:

Հինգշաբթի օր ոստիկանութիւնը գրաւեց ընկերվարական օրկանը՝ « Արպայբըր Ձայթունկ », որ կը յանձնարարէր բանուոր դասակարգին՝ ձեռք առնել սահմանադրական պաշտպանութիւնը, եթէ կառավարութիւնը չբոյլատրէ խորհրդարանին վերաբացումը: Վիեննայի ընկերվարական խորհուրդը ուժգնօրէն բողոքեց կառավարութեան բռնութեանց դէմ:

Թերթերը կը գրեն թէ աւելի քան հազար հիթլէրական գործիչներ Գերմանիայէն Աւստրիա հասած են վերջերս, եւ միանալով ուրիշ 400 գործիչներու հետ, կ'աշխատին խլրտումներ յարուցանել:

ԱՆԳԼԻՈՅ ՎԱՐՉԱՊԵՏը ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Պ. Մաքտոնըլտ Փարիզ եկաւ առջի օր, արտաքին նախարարին հետ, խորհրդակցելու համար օրուան հարցերու մասին:

Անգլիոյ վարչապետը շատ մտահոգ է զինաթափութեան խորհրդաժողովի մասին, որ անելի մը մատնուած է: Կը յուսար ժրնեւի մէջ լեզու գտնել Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ հետ, բայց թէ՛ Հիթլէր եւ թէ Մուսոլինի չեն ուզեր հեռանալ իրենց երկիրներէն:

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ 4,000 ՀՐԿԻԶԵԱԼՆԵՐՈՒԻՆ

18րդ ՅԱՒՆԿ

	Ֆր.
Մխիթար Բարսեղեան	30
Ալիխան Քոշճարեան	25
Մուշեղ Դաքքիւնեան	25
Եղիազար Խաչատուրեան	25
Վարդան Մարգարեան	20
Գէորգ Փոսկիկեան	20
Արամ Աբգարեան (Թուլուզէն, շրջուն վաճառորդ)	20
Ցակոբ Մանուկեան	10
Գրիգոր Անդրէասեան	10
Պարգեւ Քոթոդլեան	10
Պարգեւ Փանոսեան	10
Յարութիւն Ատէլեան	5
Ցակոբ Մարգարեան	5
Վարդերես Թալկերեան	10
Գումար	225
Մարտ 10ի գումարը	3911
ԸՆԴՀ. ԳՈՒՄԱՐ	4136

×

... Խմբագիր ՅԱՒԱՋԻ,

Վիվիէ (Ազէյրօն). — Մեծ չէ հոս հաստատուած Հայերուն թիւը: Մեւնոյն ատեն, չունինք որ եւ է կազմակերպութիւն, 1927ին ի վեր:

Ուզեցինք մենք ալ բերել մեր նիւթական աջակցութիւնը մեր համեստ ըսկիզբ, Պէյրութի երկիզեալներուն համար, նախածեռնութեամբ Պ. Պ. Վարդան Մարգարեանի եւ Ալիխան Քոշճարեանին: Վիվիէի հրապարակին վրայ կարդալով ՅԱՌԱՋը եւ տեղեկանալով ազէտին, անմիջապէս ձեռնարկեցինք հանգանակութեան, որուվհետեւ մենք ալ նոյն բշուառութենէն յառաջ եկած ենք: Կ'ուղարկենք 225 փրանք եւ ցանկը:

Մոակուա կը հաշտուի՞ ընկերվարականներուն հետ

*Մոսկուայէն կը հաստատեն թէ կոմինտէրնը (Գ. Միջազգային) որոշած է փոխել իր միջազգային քաղաքականութեան գործելակերպը եւ գործակից ընկերվարական (Բ.) Միջազգայինին հետ: Համաձայն այս որոշման, կոմինտէրնի Գործադիր Կոմիտէն հրատարակեց կոչ մը որով գործակցութիւն կ'առաջարկէ ընկերվարականներուն, մանաւանդ Գերմանիոյ սոցիալ – դեմոկրատներուն եւ Անգլիոյ անկախ աշխատաւորականներուն, « ընդհանուր արշաւ մը սկսելու համար ոչ – ընկերվարական վարչաձեւերու դէմ », այդ եւ ուրիշ երկիրներու մէջ: Կոչը կը խոստանայ, գործակցութեան ընթացքին, դադրեցնել իր յարձակումները ոչ – համայնավար ընկերվարականներուն դէմ, որոնք թշնամի կը համարուին բոլշեւիկներուն կողմէ: Գործակցութիւնը կամ վինակցութիւնը ի մէջի այլոց կը տրամադրէ անմիջապէս կազմել « ինքնապաշտպանութեան միացեալ ջոկատներ » եւ հաւաքական ցոյցեր, գործադուլներ, ինչպէս եւ պահանջել խօսքի եւ մամուլի ազատութիւն (երկու չնորհներ որ միայն ... խորհրդային դրախտին մէջ կը դտնուին. ՅԱՌԱՋ):

Կը նշանակէ թէ՝ բոլշեւիկները նոր ռազմախազ մը կը փորձեն, աչքի առջեւ ունենալով Ֆաշական չարժման ծաւալումը (Իտալիա, Գերմանիա եւն.): « Պրաւդա » այս առթիւ դիտել կուտայ թէ վինակցութեան նպատակն է հաւանածել հասարակաց թշնամին եւ թէ կոմինտէրնը պիտի վերսկսի իր թշնամութիւնը ոչ – համայնավար ընկերվարութեան դէմ, վինակցութեան դաշարուքէն անմիջապէս վերջը ...

ԱՄԲՈՂՋ ԳԵՐՄԱՆԻԱ ՄԷԿ ՁԵՌՔԻ ՏԱԿ

Հակահրէական ցոյցեր եւ բողոքներ

Հիթլէրի վարժերը կը չարունակեն դրաւել բոլոր վարչական իշխանութիւնները, ապաքէնդէն քշել հակառակորդները եւ իրենց դրօշը պարզել բոլոր հաքրային չէնքերուն վրայ: Մեւնոյն ատեն ոչ միայն դրդռդին թափօրներ կը կազմուին, փաստաբաններու համար նոր իշխանութիւնը, այլ եւ արիւնալի ցոյցեր:

Արդէն իսկ վրդովիչ համեմատութիւններ ստացած է հակահրէական հատանքը: Պերլինի մէջ խոշտանգուեցան չատ մը Հրեաներ, որոնց մէկ մասը սմերիկեան հպատակներ են: Ամերիկեան դեսպանը բողոք մը ներկայացուց այս առթիւ: Ամերիկեան հիւպատոսն ալ յանչագիր մը ներկայացուց Պերլինի ոստիկանութեան վերատեսչին, խնդրելով միջոցներ ձեռք առնել:

Բողոքեց նաեւ անդլիական դեսպանը, երկու անդլիական հպատակներ ձերբակալուած ըլլալով:

Անձանօթներ բոլորովին քանդեցին հանդուցեալ նախագահ Հէյերթի (ընկերվարական) եւ ազգայնականներու կողմէ սպաննուած էրցպէրկէրի եւ Ռաթենաուի յիչատակարանները:

Հիթլէրական ջոկատ մը, համազգեստ հագած եւ սպառազէն, հինգշաբթի օր դրաւեց Քէհլի զօրանոցը, որ կը դտնուի Ֆրանքֆուրթերման սահմանին վրայ, Հենոսէն քանի մը մեդր անդին: Դեռեւս ձախ ափէն Ֆրանսացիները կը դիտէին այս գործողութիւնը:

Կառավարութիւնը մասնաւոր լիազօրներ կը նչանակէ բոլոր դաշնակցային պետութեանց դլխուն, որպէս զի կարենայ իր թաթին տակ առնել դանոնք: Մինչեւ հիմա կը դիմադրէր Պավարիան: Հինգշաբթի օր, հիթլէրական սպայակոյտին նախագահը քանի մը օդնականներու հետ ներկայացաւ Պավարիոյ վարչապետին եւ չորք մը պահանջներ դրաւ: Մասնաւորապէս պնդեց որ եբեսփ. ժողովի չէնքէն վար առնուի Պավարիոյ դրօշը եւ անոր տեղ դրուի հիթ-

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՂԻ ՎՐԱ ՆՈՐ ՀԱՐՁԱԿՈՒՄՆԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՏԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՆԱՀԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ՀՐԱՄԱՆԸ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՂԻ ՎՐԱ ՆՈՐ ՀԱՐՁԱԿՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հայկական Սոցիալիստական Նահապետության հարավային շրջանները, որոնք ընդգրկում են Ալեքսանդրապոլի, Նոր Բայազետի, Ղարաքիլիսայի, Ղազախի, Ղափանի, Ջուլֆայի, Շարուրի, Նախիջևանի, Սուրմալուի, Ղարաբաղի, Զանգեզուրի, Նախիջևանի, Ղարաբաղի, Զանգեզուրի, Նախիջևանի, Ղարաբաղի, Զանգեզուրի, Նախիջևան

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՄԵՂ

Ալաշկերտի Հայկական Սոցիալիստական Դաշնակցութեան Կեդրոնական Կոմիտէին

Հարգելի Ընկերներ,

Ալաշկերտի Հայկական Սոցիալիստական Դաշնակցութեան Կեդրոնական Կոմիտէն, որ ընտրուեցաւ Ալաշկերտի Ընդհանուր Ժողովի 1897 Յունուարի 15-ի նիստին, ներկայ հանգամանքներու բերմամբ, որոշեց հրաժարիլ իր պաշտօնէն եւ ձեզի յանձնել իր գործերը:

Ալաշկերտի Կեդրոնական Կոմիտէն, որ ստանձնեց իր վրայ Ալաշկերտի Հայկական Սոցիալիստական Դաշնակցութեան գործերը 1895 Յունուարին, ամբողջ երկու տարի գործեց ամենադժուար պայմաններու մէջ: Ան ստանձնեց գործը այն ատեն, երբ Ալաշկերտի Դաշնակցութիւնը ամբողջովին ջարդուած էր եւ ոչնչացած: Ան ստանձնեց գործը այն ատեն, երբ Ալաշկերտի Դաշնակցութեան անդամներէն ոչ մէկը ազատ չէր եւ ամէն վայրկեան կրնար ձերբակալուիլ: Ան ստանձնեց գործը այն ատեն, երբ Ալաշկերտի Դաշնակցութեան անդամներէն ոչ մէկը ազատ չէր եւ ամէն վայրկեան կրնար ձերբակալուիլ: Ան ստանձնեց գործը այն ատեն, երբ Ալաշկերտի Դաշնակցութեան անդամներէն ոչ մէկը ազատ չէր եւ ամէն վայրկեան կրնար ձերբակալուիլ:

Ալաշկերտի Կեդրոնական Կոմիտէն, որ ստանձնեց իր վրայ Ալաշկերտի Հայկական Սոցիալիստական Դաշնակցութեան գործերը 1895 Յունուարին, ամբողջ երկու տարի գործեց ամենադժուար պայմաններու մէջ: Ան ստանձնեց գործը այն ատեն, երբ Ալաշկերտի Դաշնակցութիւնը ամբողջովին ջարդուած էր եւ ոչնչացած

լրական դրօշը: Պահանջվեց նաեւ իրենց յանձնել ռազիկանութիւնը: Նախարարական խորհուրդը ժողովի գումարեց, որոշում տալու համար. բայց կեդրոնական կառավարութիւնը առանց սպասելու ելքին, մարզպան մը նշանակեց Պալվարիայ մէջ, որ երկրորդ կարեւոր պետութիւնն է Փրուսիայէն յետոյ:

Կացութիւնը Յունաստանի մէջ

Պ. Յալոսաբիս արդէն կազմած է իր դահլիճը: Զօր. Փլաստիրաս կը վերառնուի տակաւին: Ձերբակալման հրամանագիրը հանուած է նաեւ ռազմարութենէն անդամներէն Տէմէսթոկոսի եւ ուրիշ նախարարի մը դէմ: Զօր. Տօնտիւլիս կը պահանջէ դասի քաշել Վենիզելոսը, որ թոյլ տուած է Զօր. Փլաստիրասի՝ դիկտատուրա հռչակել: Նոր վարչապետը կը խորհի ընդհ. ներում առաջարկել բոլոր դատապարտեալներուն:

ՄՈՐԱԹՈՐԻՈՄԸ Կ'ԵՐԿԱՐԱՁԳՈՒԻ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

Լիազօրութիւն առանալէ անմիջապէս յետոյ, պ. Բուզվելթ անձրոյ ժամանակով երկարաձգեց մորաթորիոմը եւ ոսկիի արտածման արգելքը: Արդէն իսկ կը պատրաստուի ցանկը 4—500 դրամատուներու, որոնք հաստատուն են եւ պիտի արտօնուին վերաբացուելու:

Պ. Բուզվելթի ճառը լաւ տպաւորութիւն ձգեց Նիւ Եորքի սակարանին մէջ, ուր լաւատեսութիւն կը տիրէ:

Ց.

Փարիզ եւ արուարձանները

Հ. Յ. Դ. ՄՈՒԼԻՆՕԻ «ԶԱՒԱՐԵԱՆ» ԿՈՄԻՏԷՆ բացառիկ ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի բոլոր ընկերները, այսօր Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին:

Այս բացառիկ ժողովին ստիպողաբար կը հրաւիրուին ՇԱՎԻԼԻի ընկերները, թիստ կարեւոր օրակարգ, բացակաները նկատի պիտի առնուին:

Գաւառ

Հ. Յ. Դ. ՎԻԼՆԻ ԿՈՄԻՏԷՆ ընդհանուր անդամական ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի ՌՈՍՏՈՄ, ԿՐԻՍՏԱՓՈՐ և ԱԳԱՌԱՃ խումբերու բոլոր ընկերները վաղը կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին Հ. Յ. Դ. «Խաժակ» Ակումբին մէջ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ԿԱՐՏԱՆի (Մարսէյլ) խումբի ընկերական դասախօսութիւնը վաղը կիրակի, ժամը 2.30ին Դաշնակցութեան Տան մէջ: Կը խօսի ընկեր Պ. ՀԻՒՍԵՆ:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԱԻՏՕ խումբի դասախօսութիւնը վաղը կիրակի իրիկուն ժամը 6ին սովորական հաւաքատեղին: Կը խօսի ընկեր Պ. ՀԻՒՍԵՆ:

Թատերական ներկայացում Մարսէյլի մէջ

Նախաձեռնութեամբ՝ Հ.Յ.Դ. ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
Հովանաւորութեամբ՝ Հ. Յ. Դ. ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻՆ
ԱՅՍՕՐ, ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ, ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ
84, rue Chape, Salon Chapeի մէջ
Ղեկավարութեամբ դերասան Յ. ՈՒՋՈՒՆԵԱՆի
եւ մասնակցութեամբ ՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻԲ ԽՈՒՄԲի
կը ներկայացուի՝ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ
Առաջին կարգ 7 ֆրանք, Բ. կարգ 5 ֆր.

Թատերական ներկայացում

Նախաձեռնութեամբ՝ Հ. Յ. Դ. ԼՈՒԱՌի ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏէի
«ԱՆՏԱՌ» ԵՆԹԱԿՈՄԻՏէի «ՓՆՈՐ» ԹԱՏԵՐԱԽՄԲԱՑԸ
կը ներկայացնէ՝ Սմբատ Բիւրատի ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԸ կամ ԱԻԱՐԱՅՐի ԱՐԾԻՒԸ
ԱՅՍՕՐ, ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ, ԺԱՄԸ 8ԻՆ
34, Rue Emile-Littre, Cinéma St. Louisի մէջ
վարագոյրը կը բացուի ժամը 8ին: Սրահին ջերմութիւնը ապահովուած է
Տոմսերու գինը՝ 4 եւ 6 ֆրանք:

Հայ Առիւներու ներկայք-պատահանդէսը

Հովանաւորութեամբ՝ ՀԱՅ ՍՊԱՑԻՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
Այսօր, Շաբաթ երեկոյ, ժամը 10էն մինչեւ առաւօտ
Mac-Mahon Palaceի շքեղ սրահներուն մէջ
29 Ave. Mac-Mahon: (մէթրօ՝ **Etoile**)
կը նախագահէ՝ Զօրավար ԿՈՐԿԱՆԵԱՆ
Գեղարուեստական ճոխ բաժին եւ անակնկալներ.— ՄԱՆՈՒԻԼ ԲԻՋԱՐՕ
եւ իր նուագախումբը կը նուագեն մինչեւ առաւօտ:
Մուտք՝ 15 ֆրանք
պիւֆէ աժան գիներով:

ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ

ԱՌՆՈՎԻԼ ԼԷ ԿՈՆԷՍԻ ԱՐԱՐԱՏ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵՐԳԱՋՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ
Ի ՆՊԱՍՏ ԻՐ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻՆ
ԱՅՍՕՐ, ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒՆ «ԳԱԼՄԱՆ»Ի ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ
կը մասնակցին ՍԻՓԱՆ երգչախումբը՝ ղեկավարութեամբ Պ. Ցաքօ
ցակոբեանի, դաշնակահարուհի՝ Օր. Տ. Ջառափեան, Օր. Հռիփս. Քնիազեան
(երգ), Օր. Տիարեան (Ջութակ), Պ. Պ. Քիւրքճեան (սրինդ), Կ. Քանթարճեան,
Սարեան (երգ), Օր. Օր. Փափազեան, Դ. Ֆերմանեան (արտասանութիւն):
Գեղջկական տեսարան երգերով եւ հայկական պարերով (հայկ. տարազով):
ՄՈՒՏՔ՝ 4 ՖՐԱՆՔ:

Թատերական ներկայացում եւ պարահանդէս

ԼԻՈՆի ՊՕԼՈՒԻ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅԻՑ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
Ի ՆՊԱՍՏ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՖՕՆԴԻ
Այսօր, Շաբաթ երեկոյ ժամը ութ 8.30ին,
Harmonie-Italienneի սրահին մէջ, 242, Ave. de Saxe
կը ներկայացուի ՏԱՏՐԵԱՆի՝ «ԲԱՐԻ ՏԸՐ ՊՕՊԱ» (զաւեշտ)
Գեղարուեստական բաժին.— դաշնակ, մեներգ, արտասանութիւն եւ
8 հոգինոց ձազ-պանտ: կէս գիշերէն վերջ պարեր մինչեւ առաւօտ:
ճոխ պիւֆէ: Մուտք՝ 5 եւ 4 ֆրան: Անգործներու՝ 3 ֆրանք

Պատրաստուկիւ վայելում

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՀԱՅ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ, 8 ԱՊՐԻԼ, ՇԱԲԱԹ ԻՐԻՆ, **Salon Massilia**ի մէջ:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ շքմիզիէի եւ ոսկ կարող անթերի փրօրներ: Դիմել՝ ՏԱՐՕՆԵԱՆի, 2, rue Saint Philippe:
Métro: Sentier.

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ բուրդէ թրիքօ եւ քրօշէ հիւսող լաւ գործաւորուհիներ: Ներկայանալ նմոյշով: Դիմել՝
Mlle MARIE, 82, rue Renelagh, Paris (16). Métro: Renelagh.

ՓԱՐԻԶԻ ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ

ԱՅՍՕՐ, ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒՆ, ԺԱՄԸ 9ԻՆ
Société Savantesի սրահին մէջ (Մէթրօ՝ Odéon կամ St Michel)

ՏԵղի կ'ունենայ տիկ. ՄԻՊԻԼԻ ԳՐԱԿԱՆ ՅՈՒԲԵԼԵԱՆԻՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՀԱՆԴԷՍԸ կը խօսին Պ. Ա. ՉՈՊԱՆԵԱՆ եւ ԱՐՄԷՆ ՍԵՒԱԶ՝ տիկնոջ սիպիլի գրականութեան գործունէութեան մասին: Դերասան Պ. Ա. ՇԱՀԱԳԱԹՈՒՆԻ եւ Պ. ՌԱՖԱՅԷԼ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ՝ կ'արտասանեն տիկնոջ սիպիլի բանաստեղծութիւններէն:

Անհատական հրաւէրներ չեն ղրկուած: կը խնդրուի սիպիլի բոլոր յարգողներէն, հայ արուեստագէտներէ ու հայ գրականութիւնը սիրողներէ ներկայ գտնուիլ այս հանդէսին:

Մուտքը՝ ազատ է, Սրահի ծախք՝ 2 ֆր.

Յետեկայք - պատահանդէս

ՍԵԲԱՍՏԻՈՅ «ԱՅԳ» ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ԿՈՂՄԷ
ի նպաստ Նոր Սեբաստիոյ մէջ շինուող «Այգ» Արամեան Դպրոցի
Հասոյթին 100ին 10ը կը յատկացուի Սուրիոյ աղէտեալներուն:
ՎԱՂԸ ԿԻՐԱԿԻ, ԿԷՍ ՕՐՒ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐ
MAC-MAHONի շքեղ սրահներուն մէջ
29, Ave. Mac-Mahon, Paris (17) - Métro: Étoile
կը նուագէ արժանաթիւնեան հռչակաւոր օրքէսթը MANUEL PIZARRO
Attractionներուն իր սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերէ ռուսական եւ իտալական բեմերու յայտնի ֆերգիչ Պ. ՕՍԿԱՐ ԻՄԱՀԱԿԵԱՆ, կ'երգէ՝ ՏԻԿԻՆ Թ Է Ր Զ Ի
Արեւելեան նուագ: Պիւֆէ՝ դիւրամատչելի գիներով:
ՄՈՒՏՔ ԿԱՆԱՆՑ 7.50 ՖՐԱՆՔ, ԱՐԱՆՑ 10 ՖՐԱՆՔ:
Նախօրօք տոմսերը ապահովելու համար դեմել.— ԴԵՐՁԱԿ ԴՈՒԱՐԵԱՆ, 5, rue Mignon, Paris (5)։ Նպարավաճառատուն ՀԱՃԸՆԼԵԱՆ, 42, rue Tourtille, Beleville։ Սափրիչ ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ, 86, rue Rébéval։ MERIDIONAL, 8, rue du Chateaudun.

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

տաճկական գործերու համար կին մը, դիմել տիկին ՎԱՐՍԵՆԻԿ ՓԱՓԱԶԵԱՆի 14, Passage de Puebla, փարիզ(19), մէթրօ՝ Bolivar եւ Combat:

ՍԳԱՀԱՆԴԷՍ

Հ. ՅԱԿՈԲՈՍ ՎՐԴ. ՏԱՇԵԱՆի մահուան քառասունքին առթիւ տեղի կ'ունենայ սգահանդէս այս երեկոյ ժամը 8.30ին Լատէգկինի կաթ. Ա-կումբին մէջ: կը խօսի Հայր Արիս Վարդանեան: Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Օր. ԼՈՒԻԶ ԹԷՔԷՐՃԵԱՆի ժամուան քառասունքի առթիւ Հոգեհանգիստ կը կատարուի վաղը կիրակի, ժամը 10.30ին, Հայ կաթոլիկներու եկեղեցւոյն մէջ, 10bis, rue Thonin, փարիզ (5):

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑՈՂ

Մարսէյլ, Մ. Ա.— 140։
Ապատան, Դորձ.— 1220։
Փան սը Շէրիւիի, Դ. Ե.— 100։

ՆՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐ

Բազարճըք, Ա. Խ.— Սկսանք ղրկել Մարտ 1էն։
Լա Սիօթա, Ղ. Կ.— Սկսանք ղրկել Մարտ 9էն։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԺՈՂՈՎ

Կարեւոր նիստի կը հրաւիրուին Փարիզի բոլոր Հայրենակցական Միութիւններու, մամուլի, ինչպէս նաեւ Բարեգործական, յառաջդիմասէր, մտաւորական եւ այլ Միութիւններու ներկայացուցիչները, այս կիրակի առաւօտ ժամը 10ին Ժլորիա ճաշարանի սրահը, 61, rue Ms. le Prince, մէթրօ՝ Օտէօն կամ Սէն Միշէլ:

Կարեւոր օրակարգ.— Պէյրութի աղէտեալներու գործի կազմակերպութեան եւ ի մասնաւորի եղբայրական օգնութեան արժանավայել հանդիսութեան մը առթիւ:

Պէյրութի Աղէտեալներու փարիզի Միջհայրենակցական կեդր. Մարմին:

ՓԱՐԻԶԻ ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ

ԱՅՍՕՐ, ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒՆ, ԺԱՄԸ 9ԻՆ
Société Savantesի սրահին մէջ (Մէթրօ՝ Odéon կամ St Michel)

ՏԵղի կ'ունենայ տիկ. ՄԻՊԻԼԻ ԳՐԱԿԱՆ ՅՈՒԲԵԼԵԱՆԻՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՀԱՆԴԷՍԸ կը խօսին Պ. Ա. ՉՈՊԱՆԵԱՆ եւ ԱՐՄԷՆ ՍԵՒԱԶ՝ տիկնոջ սիպիլի գրականութեան գործունէութեան մասին: Դերասան Պ. Ա. ՇԱՀԱԳԱԹՈՒՆԻ եւ Պ. ՌԱՖԱՅԷԼ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ՝ կ'արտասանեն տիկնոջ սիպիլի բանաստեղծութիւններէն:

Անհատական հրաւէրներ չեն ղրկուած: կը խնդրուի սիպիլի բոլոր յարգողներէն, հայ արուեստագէտներէ ու հայ գրականութիւնը սիրողներէ ներկայ գտնուիլ այս հանդէսին:

Մուտքը՝ ազատ է, Սրահի ծախք՝ 2 ֆր.

Յետեկայք - պատահանդէս

ՍԵԲԱՍՏԻՈՅ «ԱՅԳ» ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ԿՈՂՄԷ
ի նպաստ Նոր Սեբաստիոյ մէջ շինուող «Այգ» Արամեան Դպրոցի
Հասոյթին 100ին 10ը կը յատկացուի Սուրիոյ աղէտեալներուն:
ՎԱՂԸ ԿԻՐԱԿԻ, ԿԷՍ ՕՐՒ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐ
MAC-MAHONի շքեղ սրահներուն մէջ
29, Ave. Mac-Mahon, Paris (17) - Métro: Étoile
կը նուագէ արժանաթիւնեան հռչակաւոր օրքէսթը MANUEL PIZARRO
Attractionներուն իր սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերէ ռուսական եւ իտալական բեմերու յայտնի ֆերգիչ Պ. ՕՍԿԱՐ ԻՄԱՀԱԿԵԱՆ, կ'երգէ՝ ՏԻԿԻՆ Թ Է Ր Զ Ի
Արեւելեան նուագ: Պիւֆէ՝ դիւրամատչելի գիներով:
ՄՈՒՏՔ ԿԱՆԱՆՑ 7.50 ՖՐԱՆՔ, ԱՐԱՆՑ 10 ՖՐԱՆՔ:
Նախօրօք տոմսերը ապահովելու համար դեմել.— ԴԵՐՁԱԿ ԴՈՒԱՐԵԱՆ, 5, rue Mignon, Paris (5)։ Նպարավաճառատուն ՀԱՃԸՆԼԵԱՆ, 42, rue Tourtille, Beleville։ Սափրիչ ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ, 86, rue Rébéval։ MERIDIONAL, 8, rue du Chateaudun.

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

տաճկական գործերու համար կին մը, դիմել տիկին ՎԱՐՍԵՆԻԿ ՓԱՓԱԶԵԱՆի 14, Passage de Puebla, փարիզ(19), մէթրօ՝ Bolivar եւ Combat:

ՍԳԱՀԱՆԴԷՍ

Հ. ՅԱԿՈԲՈՍ ՎՐԴ. ՏԱՇԵԱՆի մահուան քառասունքին առթիւ տեղի կ'ունենայ սգահանդէս այս երեկոյ ժամը 8.30ին Լատէգկինի կաթ. Ա-կումբին մէջ: կը խօսի Հայր Արիս Վարդանեան: Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Օր. ԼՈՒԻԶ ԹԷՔԷՐՃԵԱՆի ժամուան քառասունքի առթիւ Հոգեհանգիստ կը կատարուի վաղը կիրակի, ժամը 10.30ին, Հայ կաթոլիկներու եկեղեցւոյն մէջ, 10bis, rue Thonin, փարիզ (5):

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶի և արուարձաններու մէջ բնակող Սեբաստիոյ նահանգի բոլոր հայրենակիցները կարեւոր խորհրդակցութեան մը համար ժողովի կը հրաւիրուին վաղը Կիրակի, կէս օրէ վերջ, ժամը 2.30ին Պ. փանիկեանի սրճարանին մէջ, 6bis, Bld. Rodin, Իսի լէ Մուլինօ:

ՊԱՆՏՄԱՑԻ Պ. Թաչիկ ձէվահիրճեանէ (որ 1-2 տարի առաջ վառնայէն եկած է Ֆրանսա), կը խնդրուի իր հասցէն հաղորդել «ցառաջ»ի վարչութեան:

ՓԱՐԻԶԻ ԱՂԲԱՏԱՒԱՆԱՄ Ընկ.ը շնորհակալութեամբ առացած է 500 ֆրանք, Ռ. եղբայրներէ իրենց ժոր՝ ողբացեալ Տիկին Մարգրիտի Ք.ի յուղարկաւորութեան առթիւ:

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)
Le Gérant : H. STEPHAN

Տօքթ. ՄԵՍՃԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ եւ ԿԱՆԱՆՑ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԻՐ ՆՈՐ ԴԱՐՄԱՆԱՏԱՆ ՄԷՋ
82 rue d'Amsterdam (9) **Tél. Pigalle 70-02**
Ամէն օր ժամը 2-6 կիրակի եւ տօն օրեր 10-12
Առաւօտները ժամադրութեամբ:
Հոզօրդկց. մէջոցներ՝ Gare St. Lazare. Մէթրօ՝ Place Clichy եւ Liège

ՍԱՓՐԻՉՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

փարիզի արուարձաններէն կոնէսի (GONESSE) կեդրոնական փողոցին վրայ ծախու է կամ ժէրանսով կը տրուի սարքուած սափրիչի խանութ մը՝ արանց եւ կանանց բաժանմունքներով, ինչպէս նաեւ յարկաբաժին մը՝ երկու սենեակ, խոհանոց, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն: Պայ՝ 9 տարի: Բոլորին վարձքը՝ 3500 ֆրանք: Լաւ պատեհութիւն այր եւ կին սափրիչի համար:
Մանրամասնութեանց համար դիմել նամակաւ Պ. ՎԱՀ. ՊԵՏԵԱՆի,
37, Rue Lazare Carnot, Clamart, (Seine)

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ

ՍԻԹԷ ՄԱՐԹԱՆՏ (ԹՈՒԿԱՑ)
32, Rue CHAZELLES, PARIS (17)
Métro: Monceau, Courcelles, Malesherbes եւ **Wagram**
Téléphone: WAGRAM 98-87
ՏԱԿԱՒԻՆ ՎԱՐՉՈՒՀԻ ԵՆ հացագործի, կաթնավաճառի (քրէմրի), ձկնավաճառի, պղպեղավաճառի, չոր բանջարեղէններու, հաւեղէնի եւ որսի Թռչուններու, գինիի եւ լիքէօրի, ներկարարի (թէյնթիւրըի) խանութներ: Մանրամասնութեանց համար դիմել տեղւոյն վրայ

Հրաւէր բոլոր փափկաճաշակներուն

ճաշարան Գ. Ա. Ր. Լ. Օ
34 Rue St. Lazare, Paris (9)
Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ
Գինները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անթերի սպասարկութիւն
Մի մոռնաք իր անուանի մածունը

Ի գիտութիւն

Ամէն անոնք, որ կ'ուզեն ածան եւ լաւ սուրճ ունենալ, կարող են օգտուիլ ՍՈՒԼԹԱՆ գործարանի մնծաքանակ եւ փոքրաքանակ գիներէն: Կեդրոնատեղի՝

"CAFE SULTAN,,

92 rue d'Angoulême: մէթրօ Couronnes եւ Parmentier
Ծանօթ.— Ամէն գնումի համար կը տրուի նուէր-կտրօններ

"ՅԱՌԱՋ,, ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

Քաշաւի մէջ
ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆԻ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ
115, Route d'Orléans

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

— Արտաշէս Վարդապետեան կը փնտռէ իր զաւակը, Աւետիս եւ կամ Արսէն Վարդապետեան, (Արսէն Վարդապետեան կը կարծուի թէ մեր փնտռած Արտաշէս Վարդապետեանն է որ իր անունը փոխած կամ մոռցած է), ծնած 1911ին Սամսոն, հօր անուն՝ Արտաշէս, մօր անուն՝ Սաթենիկ, տեղահանուած 1915ին Սամսոնէն: Արսէն Վարդապետեան 1922 թուականին Պոլսոյ Գատըգիւղի Ազգ. Որբանոցի որբերուն հետ փոխադրուած է Գօրֆու: Յիշեալին հասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝ Ardachès Vartabedian, Fund. Matasa No. 4, Bucarest (4), (Rumanie)

— Բարթող Ադասեան կը փնտռէ իր եղբայրը Պրուսայի Ճերմակ գիւղացի Ալպէռ Ադասեան, հօր անուն Մարգիս: 9 տարի առաջ Մարսէյլ եկած է Ֆրանսա: 1931 Մարտին կը գտնուէր հետեւեալ հասցէին՝ Chez Mr. Lébé à Banas, par Castera Venduzan, Gers. 1931 Օգոստոսին յայտնած է իր նոր հասցէն՝ Hôpital Dauch, Gers. Անկէց ի վեր ոչ մէկ տեղեկութիւն չկայ իր մասին: Իմացող նել «ցառաջ»ի վարչութեան:

«ՅԱՌԱՋ»ի ԹԵՐԹՕՆԸ (58)

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ 1917ԻՆ

Լիանի համար նկարիչը բարեկամ մըն էր այդ չըջապատին մէջ. չէր կրնար խորհիլ ուրիշ բանի մասին. նոյն իսկ այդ այցելութեան հանդամանքը չյուսահատեցուց զինքը:

Լիան սկսած էր վախնալ: Զօրավարը կամ բոլոր անոնք որոնց ճանկին մէջ ինկած էր, կրնային ենթադրել որ անվախ էր ան. բայց Ճորճ որ ճանչցած էր այդ աղջիկը եւ իր թեւերուն մէջ էր առեր զայն, զգաց որ կը վախնար անկից հմմա:

Ինչ ալ ըսէր, Ճորճ կասկած չունէր որ լրտեսուհի մըն էր Լիան. ու հակառակ անոր աղերսող ձայնին, անոր նայուածքին եւ մարմնական հրապոյրներուն որ հալածեր էին իր միտքը տարիներով, նենգին ձայն մը Ճորճի մէջ կը դատապարտէր այդ աղջիկը անդիմօրէն: Իրը չէր այդ ձայնը: Աղաղակն էր ան վտամներուն մէջ կուռող ամրոխին որ կը պահանջէր այդ դատապարտութիւնը:

Ճորճ բացատրեց թէ ինչպէս առեր էր այդ նամակը զօրավարէն. « Գիտե՞ն որ ծանօթ էինք իրարու պատերազմէն առաջ », հարցուց Լիան այն վայրկեանին երբ Քոյր Վերոնիքան վերադարձաւ սթոռ մը բերելով մխսին:

Յուրա էր հոկտեմբերի այդ առաւօտը: Հակառակ փոքրիկ վառարանին ջերմութեան, խոնաւութիւն մը կը վազէր պատերէն: Լիան իր ուսերուն վրայ առած էր սամոյրէ վերարկու մը:

— Պէտք է նկարէք ինչպէս որ եմ, պարոն, ըսաւ ֆրանսերէն: Չեմ կրնար նստիլ առանց վերարկուիս:

Ճորճ առաւ սթոռը Քոյր Վերոնիքային ու սկսաւ գծել:

Գիմութեան Քոյրը դիտեց Ճորճի գործադրութիւնը:

Նկարիչը վարժ, բայց անդիտակից չարժումներով պատցուց մասիսը թուղթին վրայ. ամէն անգամ որ վեր կը բարձրացնէր գլուխը դիտելու համար աղջիկը, կը տեսնէր անոր մտահոգ դէմքը — ճեպ – ճերմակ, հանդարտ ու առանց արտայայտութեան: Անխուսափելիօրէն պիտի գծէր իր տեսածը:

Քոյր Վերոնիքան չէրցաւ դիտել այլ եւս. պատկերին արտայայտութիւնը խռովեց զինքը:

— Պէտք է հեռանամ քանի մը վայրկեան, բայց գիտցած ըլլաք որ ըրան վրայի այդ փոքր բացուածքէն հսկողութիւնը պիտի չարունակուի, ըսաւ Քոյրը ու մեկնեցաւ:

— Ճո՛րճ, չպիտի գնդակահարեն զիս, այնպէս չէ՞. դուն գիտես. զօրավարը ի՞նչ ըսաւ:

— Զօրավարը այդ մասին չխօսեցաւ. այս նամակը տուաւ միայն. զօրավարը իրեն էր. գինքը կը նկարէի. ամէն վայրկեան դուրս կը կանչուէր. յետոյ ըսաւ որ կրնար ինծի ներկայացնել մէկը որ կրնար նստիլ գիմացս եւ սպասել...

— Ի՞նչ բանի ...

— Չըսաւ ...

Լիան նստաւ անկողինին վրայ եւ խնդաց:

— Մարդիկ չեն սպաններ կիներ այդպէս պզտիկ պատճառներով, ի վերջոյ առեալ եթէ զայրացած են կամ Այո՛, տեսած եմ ... երբ նախանձը խենդեցնէ գիրենք. բայց անոնք վայրի գազաններ են այդ վայրկեան. գո՛ւն ալ ինծի պիտի սպաննեն օր մը, Ճորճ, կը յիշե՞ս Պալ Պոնքոն գիշերը ... եւ այդ մարդուն, Քլայնկարթին համար, Աստուա՛ծ ...

— Պատճառներ չունէի՞ ...

— Դո՞ւն. կարծեցիր որ կը սիրեմ Ֆոն Քլայնկարթը:

— Չիս լքեցիր, չէ՞ ...

— Վա՛յ ձգէ թուղթդ եւ ինծի նայէ:

Ճորճ վար դրաւ թուղթը առանց գլուխ ընելու: Զգիտի ուզէր նայիլ անոր աչքերուն մէջ. կարեկցութիւն մը զգաց. կարեկցութիւն չէր իսկապէս, այլ վհատութիւն պարագայի չգիտի մէջտեղը:

— Մուռա՞ը Լըսիէը փողոցի վերջին գիշերը, երբ թեւերուդ մէջ տարիր զիս ... Ո՞րքան ժամանակ նայի թեւերուդ մէջ ... Մուռա՞ը

Թարգմ. Ժ. Մ.

(Շարունակելի)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 12 ՄԱՐՏ 1933
12 Mars 1933

ՅԻԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2135 — Խմբագիրը՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՍԻՊԻԼ

Փարիզն ալ, երէկ, հանդիսաւորապէս կատարեց իր յարգանքի պարտականութիւնը հանգէպ Սիպիլի, նախաճեռնութեամբ Գրական Ակումբին:

Աբեւելեան խոնարհ զաղութները աւելի կանուխ չարժեցան: Բայց, « ուշ լինի, նուշ լինի »: Փարիզը ծով մըն է եւ մարդիկ դժուար կը դանեն իրար:

Դիւրի՞ն է ըսել՝ յիսնամեայ յօբելեան գրական, կրթական եւ հանրային գործունէութեան: Բայց դժուար՝ պատկերացնել այդ ամբողջ վաստակը: Մանաւանդ որ, կին մըն է յօբելեարը. իսկ մեր մէջ, մանաւանդ այն միջավայրին մէջ ուր գործեց Սիպիլ, կինը կը համարուի, տակաւին, պուպրիկ մը քնքոյշ եւ անընդունակ ...

Ծնած՝ 1863ին, Օր. Զապէլ Խանճեան (Տիկին Տօնէլեան եւ յետոյ՝ Ասատուր), Սիպիլ ասպարէզ կը նետուի չատ կանուխէն: Տակաւին պարմանուհի, կոչում կը զգայ և՛ դրելու և՛ գործելու: Ինչքան սրատուռչ է — թէեւ անարուեստ — իր « Առաջին Վիշտը », զրելու փորձութիւնը, դոր արտատպած ենք այսօր:

Գրելու եւ գործելու եռանդը զուգընթաց կ'երթան իր կեանքին մէջ: Ամբողջ յիսուն տարի:

Տակաւին 17 տարեկան, եւ արուխուն՝ ապագայ բանաստեղծի յոյզերով, Սիպիլ կը հիմնէ « Ազգանուէրը Հայուհեաց Ընկերութիւնը»: Ձեռնարկ մը որ պիտի կազմէ Թրքահայ կնոջ ստեղծագործութեան անմոռանալի պարծանքը՝ Դպրոցասէրին հետ: Եթէ Ազգանուէրը ջլատուեցաւ իր կամքէն անկախ պատճառներով, ինչպէս « Միացեալ »ը, կանգուն կը մնայ Դպրոցասէրը, իբրեւ կեանքի արտայայտութիւն մը աննկուն կորովի:

Ժողովուրդի զաւակ, Ազգանուէրի Սիպիլը իր ճակատագիրը չբաժնեց այս արի ժողովուրդէն, ամէնէն գժնդակ օրերուն իսկ:

Իր տարիքը ամէն իրաւունք պիտի տար հանգստանալու: Բայց ան մնաց ասպարէզին գլուխը, իբրեւ ուսուցչուհի:

Դեռ քանի մը ամիս առաջ, լի եռանդով, կը պատրաստուէր նոր աշխատանքներու, երբ ջլատման դառնապարտուեցաւ ալ ձեռքը, բռնի հանգստութեան դատապարտելով գինքը, հիւանդանոցի մը անկիւնը:

Այս էջերուն մէջ, աշխատակից մը առիթ ունեցաւ ներկայացնելու Սիպիլի գրական վաստակն ու արժէքը: Այնքան որքան կարելի էր օրաթերթի մը պայմաններուն մէջ:

Միեւնոյն տեղն, հրատարակեցինք նմոյշներ՝ իր բանաստեղծութիւններէն:

Կարելի է վիճիլ այդ բոլորի մասին, մեր օրերու յատուկ մեծամտութեամբ: Կամ արդար բծախնդրութեամբ:

Սակայն, կարելի չէ ժխտել այն իսկապէս բանաստեղծ հոգին, որ կը խլրտի « Ցոլքեր »ուն մէջ եւ պարբերական հրատարակութեանց էջերուն վրայ:

Եւ բազմակողմանի է իր բանաստեղծութիւնը ինչպէս իր ձգտումներով, նոյնպէս արուեստով:

Որքան ալ խոտօրէն ուզենք երկրորդական գծի վրայ նետել չատ մը արտադրութիւններ, այսօրուան աչքով, դեռ կ'ունենանք անկորնչելի փունջ մը՝ բարեխառն փափկութեամբ եւ խորութեամբ:

Իր արձակն ալ — « Կնոջ Հոգիները » — որ կը բաղկանայ առաջին շրջանի փորձերէ, նոյնքան արժանի է համակրանքի:

Բայց, յանդգնութիւն պիտի ըլլար այստեղ ո՛ր եւ է փորձ կատարել Սիպիլի գրական – բանաստեղծական վաստակի մասին:

Այստեղ, մենք պիտի ուզենք բոլորին ուշադրութիւնը կեդրոնացնել այն յարատեւ եւ արդիւնաւէտ աշխատանքին վրայ, որ ամբողջ յիսուն տարի ոգեւորեց Սիպիլը, սերունդ կրթելու եւ մանաւանդ հայերէն ուսուցանելու համար:

Մոլեռանդ գրաբարեան, երբ դեռ նոր կը ծաղկէր, Զապէլ Ասատուր չուտով սթափեցաւ: Եւ գործաւ խանդավառ վերակենդանացնողն ու մշակողը ներկայ աշխարհաբարին: Այժկութեամբ իր ամուսնին՝ ողբացեալ Հրանտ Ասատուրի:

Մինչեւ այսօր ալ, Պոլսոյ թէ գաղութներու մէջ, հրապարակը բռնած են Տէր եւ Տիկին Հ. Ասատուրի քերականութիւնները, որոնք հիմք ծառայեցին ուրիշներու:

Երկուքն ալ խոր պաշտամունք ունէին իրենց ստանձնած գործին հանդէպ: Եւ եթէ ունենային պատեհութիւն տեսնելու Հայաստան աշխարհը, պըպտելու բուն ժողովուրդի թանկագին, անգին գանձերն ու ազգագրական հարստութիւնները, անշուշտ պիտի արտադրէին անմրցելի գործեր:

Հրանտը ծիւրեցաւ դժբախտ պարագաներու մէջ, իսկ Զապէլը, առանձին, չարունակեց նոյնքան գուրգուրանքով մշակել նոր լեզուն: Այլ մանաւանդ արժեցնել զայն ուսուցանելով, ուսուցանելո՛վ, մինչեւ իր դժբախտ հիւանդութիւնը:

Տաղանդաւոր բանաստեղծուհին եւ անփոխարինելի ուսուցչուհին անշուշտ ինքն ալ չի գիտեր համբանքը իր հասցուցած աշակերտուհիներուն: Դեռ չենք յիշեր անոնք որ իր եւ Հրանտ Ասատուրի գրքերուն վրայ զարգացան, ու կը չարունակեն զարգանալ:

Իսկ այս գոհունակութիւնը չատ աւելի խոր է եւ թանկագին, քան բովանդակ չքեղութիւնը ո՛ր եւ է հանդիսաւոր յօբելեանի:

Մենք Սիպիլներ ունեցանք թրքական դժոխքին մէջ, ինչպէս ունեցանք Տիկին Տիւսաբներ եւ ուրիշներ:

Անհետեւութի՞ւն է պահանջել նորեր եւ աւելին, այսօրուան եւ վաղուան համար: Քանի որ այնքան ազատ ենք, թէեւ ցիրուցան ու արմատախիլ:

Անոնք դիմադրեցին բոլոր գժնդակ պայմաններուն, արտադրելով անվհատ եւ անընդհատ:

Ի՞նչ անյաղթելի չքմեղանքներ ունինք մենք, անձրկելու համար ...

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՆՈՐ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ՝ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

Երեք միլիառ, հարիւրհի 4 ուկէա տոկոսով

Ծերակոյտն ալ վաւերացուցած ըլլալով նոր փոխառութեան օրինագիծը, ելմտական նախարարութիւնը հրատարակեց պայմանները: Փոխառութիւնը հրապարակ պիտի հանուի մաս – մաս: Առաջին մասը՝ երեք միլիառ ֆրանք, պիտի հանուի վաղը, երկուշաբթի: Հազար ֆրանքի պարտաթուղթը պիտի ծախուի 985ի, վճարելի՝ վաթսուն տարիէն, վեցամսեայ վիճակահանութիւններով, եւ 1500 ֆր. դնով: Տոկոս նշանակուած է 4½%: Փոխառութիւնը զերծ է ո՛ր եւ է տուրքէ: Նախկին 4½% տոկոսով պարտաթուղթ ունեցողները նախապատուութեան իրաւունք պիտի վայելեն:

Փոխառութեան ընդհ. գումարը պիտի ըլլայ տասը միլիառ ֆրանք եւ պիտի յատկացուի վճարելու ելմտացոյցի վերջին երեք տարիներու բացը, որ կը հասնի 15,000,000,000 ֆրանքի: 1933ի ելմտացոյցէն ալ հինգ միլիառի բաց մը կը մնայ, հակառակ վերջերս քուէարկուած խնայողութեանց: Այս գումարէն զատ, անհրաժեշտ է ութ միլիառ ֆրանք, մասնաւոր նպատակներու համար (հանրօգուտ չինութիւններ, ամբացում՝ արեւելեան սահմանագլուխի եւ երկաթուղիներու բացը): Կառավարութիւնը ստիպուած է այս գումարներէն 13 միլիառը ճարել այս տարի:

Հաշիւ եղած է թէ՝ տիրող տագնապին եւ անվստահութեան հետեւանքով, 15 միլիառ ֆրանքի թղթադրամ պահուած կը մնայ ժողովուրդին քով. այլապէս ելմտական նախարարութիւնը այսքան նեղութեան չպիտի մատնուէր:

ՐՈՒԶՎԵԼԹ ԿԸ ԳՈՐԾԷ ՏԻՐԱԲԱՐ

Կրճատումներ եւ ուրիշ խստութիւններ

Երէկ, վերջին պահուն, հաղորդեցինք թէ նախագահ Րուզվելթ նոր հրամանագրով մը երկարաձգած է ղրամատուներու մորաթօրիումը եւ ոսկիի արտածումը, ինչ որ մեծ յուսախաբութիւն պատճառեց, առաջին լուրերէն յետոյ: Իր հրամանագրին մէջ, Պ. Րուզվելթ կ'ըսէ թէ ազգային տագնապը կը չարունակուի եւ անհրաժեշտ է նոր միջոցներ ձեռք առնել, որպէս զի ոսկին, արծաթը եւ թղթադրամը չարատածուին կամ չդիզուին եւ չհատիտութիւններ չըլլան օտար հրապարակներու վրայ: Մինչեւ ցնոր անօրինութիւն, ո եւ է անհատ, ընկերութիւն, ընկերակցութիւն կամ տեղանատրական հաստատութիւն պէտք չէ ոսկեդրամ կամ ձոյլ ոսկի արտածէ կամ թոյլ տայ որ արտածուի, բաց ի ելմտական նախարարութեան արտօնութեամբ եղած գործողութիւններէն:

Շաբաթ օր բացուեցան Ֆէտերէլ Րիզերվի 12 դրամատուները: Ցոյս կայ որ երկուշաբթի օրն ալ բացուին Մ. Նահանգներու 18,000 դրամատուներէն 5000ը: Մանաւանդ արտօնագիրներ պիտի տրուին այն դրամատուներուն որոնց կացութիւնը մաուր է: Միւսները հաշուեյարդարի պիտի ենթարկուին կամ պիտի ձուլուին հաստատուն դրամատուներու մէջ:

Պաշտօնական տեղեկագիրներու համաձայն, վերջին օրը որ դրամատուները բաց էին, շրջաբերութեան մէջ եղած դրամին քանակութիւնը կը հասնէր 7500 միլիոն տոլարի աննախընթաց դումարին: Իսկ նախընթաց երկու շաբաթներու ընթացքին դրամատուներէն հոսած ոսկիին դումարը կը հասնէր 400 միլիոն տոլարի, ինչ որ հարիւրին 40 նուազագոյն չափին իջեցուցած էր ոսկիի պահեստը:

Պ. Րուզվելթ միեւնոյն տեղն պատրաստած է խնայողութեանց ծրագիր մը, որուն շնորհիւ կը յուսայ տասնալ 625 միլիոն տոլար: Այս ծրագրին դրծագրութեան համար ալ լիագօրութիւն պահանջեց խորհրդարանէն:

Երեք տարիէ ի վեր, կառավարութիւնը անակնկալութեան ճամբան բռնած էր, կ'ըսէ նախագահը, եւ դիզուած բացը կը հասնի հինգ միլիառ տոլարի: Որպէս զի կարելի ըլլայ մինչեւ մէկ տարի հաւասարակշռել ելմտացոյցը, նախագահը կը պահանջէ տարեկան ծախքերը կրճատել առ նուազն մէկ միլիոն տոլար. յետոյ՝ կրճատել պատերազմի վերադարձներու եւ պետական պաշտօնեաներու թոշակները: Նախագահը կը խորհի ջնջել մօտ 200 միլիոն տոլարի դումար մը որ կը վճարուի այնպիսի անհատներու որոնք իրապէս չեն մասնակցած պատերազմին:

Նախկին պատերազմիկները բուռն ցոյցեր կատարեցին անցեալ տարի, եւ 25,000 ներկայացուցիչներով արշաւեցին դէպ ի Ուոշինկթըն: Այնպէս որ, մեծ է իրենց յուսախաբութիւնը: Հազիւ իմացած կրճատման լուրը, հեռագիրներու եւ բողոքագիրներու տեղատարափ մը սկսաւ դէպ ի Ուոշինկթըն:

Պաշտօնեաներու թոշակները պիտի կրճատուին 15 առ հարիւր: Ուրիշ բացատրութեամբ, թոշակները անփոփոխ մնալով, պաշտօնեաները տարին մէկ ամիս վճարում չպիտի ստանան:

Թերթերը կը գրեն թէ Ուաթըրթաունի նամակատան քննիչը կասկածելի գտնելով նախագահ Րուզվելթի ուղղուած կապոց մը, բացաւ եւ տեսաւ որ ռումբ մը կը պարունակէ:

Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի խորհրդակցութիւնը

Գրած էինք թէ Անգլիոյ վարչապետը Փարիզ եկաւ առջի օր, արտաքին նախարարին հետ:

Պ. Մաքտոնըլտ ամբողջ օրը անցուց խորհրդակցելով Ֆրանսայի իր պաշտօնակիցներուն հետ, եւ անցաւ Ժընեւ, փրկելու համար զինաթափութեան խորհրդաժողովը:

Թէ Անգլիա եւ թէ Ֆրանսա ծանր մտահոգութեան մատնուած են, որովհետեւ ոչ միայն խորհրդաժողովը անելի մը առջեւ կը դտնուի, այլ եւ հիթլէրական Գերմանիան կը սպառնայ նոր անակնկալներ ստեղծել:

Թերթերը դիտել կուտան թէ « նացի »ները բռնի զբաւելով Հռենոսի ափին վրայ, ապագինուած շրջանի մը մէկ զօրանոցը, խախտած կ'ըլլան Վերսայլի դաշնագիրը: Միւս կողմէ, նոր կառավարութիւնը կանոնաւոր բանակին եւ ոստիկանութեան մաս հռչակած է Պողպատեայ Սաղաւարտակիրները եւ հիթլէրական զինուորները:

Ժողովներու ընթացքին, Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի վարչապետները հաստատեցին թէ աւելորդ է առաջին ժողովի հրաւիրել հինգ մեծ պետութիւնները, Գերմանիոյ հաւասարութեան խնդիրը քննելու համար: Կացութիւնը այնքան ծանրակշիռ կը համարուի որ, Անգլիա եւ Ֆրանսա կ'ուզեն Ամերիկան ալ իրենց հետ քաշել ոչ թէ զինաթափութեան խորհրդաժողովը, այլ աշխարհի խաղաղութիւնը փրկելու համար: Անգլիոյ վարչապետը Ժընեւի մէջ պիտի խորհրդակցի բոլոր պատուիրակութեանց պետերուն հետ, համերաշխութեան ելք մը գտնելու համար:

Ժընեւի մէջ յոռետես են: Գերմանական պատուիրակը նոր յոդուած մը գրելով, դիտել կուտայ թէ իր երկիրը այլ եւս չի կրնար հանդուրժել ձգձգման, ոչ ալ կրնայ դոհանալ առժամեայ կարգադրութեամբ մը:

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Հաւանականութիւնները պիտի վճռուի՞ն

Հիթլէրական արշաւախումբերը կը չարունակեն իրենց լուծը պարտադրել ամէն կողմ, ձգտելով ամբողջ Գերմանիան վերածել միաձոյլ զանգուածի մը:

Պավարիայէն վերջը, որուն վրայ նշանակուեցաւ եօթանասունը անց պինաւորական մը, Պատէնի, Սաքսոնիոյ եւ Վիւրթէնպէրգի կառավարութիւններն ալ հրաժարական տուին:

⁂ Ներքին նախարար Ֆրիք (հիթլէրական) առջի օր ճառ մը խօսելով, հասկցուց թէ համաչափ երեսփոխաններուն թոյլ չպիտի տրուի նստիլ խորհրդարանին մէջ, որ կը բացուի մարտ 21ին: « Այս պարոնները պէտք է վարժուին աւելի օգտակար եւ արտադրական աշխատանքի մը: Մենք այդպիսի աշխատանքի մը պատեհութիւնը պիտի ընծայենք կեդրոնացման բանակատեղիներու մէջ: Եթէ անոնք հասարակութեան օգտակար անդամներ դառնան, պիտի ընդունինք իբրեւ յարդելի քաղաքացիներ: Եթէ ոչ, պիտի կրնանք թոյլ չտալ որ վնասակար դառնան տեւականօրէն »:

Եթէ այս հեղնական ակնարկները իմաստ մը ունին, նորընտիր 81 համաչափ երեսփոխանները չպիտի կրնան խորհրդարան մտնել: Որով, 647 երեսփոխաններէն կը մնան 565 հոգի: Այս թիւին վրայ, 288 « նացի »ները մեծամասնութիւն ունին արդէն: Իրենց հետ հաշուելով նաեւ Հիւկենպէրգի 52 աղգայնականները, կ'ունենան 340 ձայն, ինչ որ կը նշանակէ մօտ երկու երրորդի մեծամասնութիւն:

⁂ « Իմանիթէ » կը գրէ թէ 50,000 մառք պարգեւ խոստացուած էր հանրատցի Վան տէր Լուպպէի, հրկիզելու համար Գերմանիոյ խորհրդարանը: Համաչափ օրկանը կը պնդէ իր լուրին ստուգութեան վրայ:

⁂ Հիթլէր հրաման արձակեց որ այսօր, կիրակի, 12 մարտ, ազգային տուգին առթիւ, ամբողջ Գերմանիոյ մէջ պարզուի կայսերական դրօշը (սեւ – ճերմակ – կարմիր): Հրամանագիրը կ'ըսէ. — « Նախկին բանակին պինուրները ինկան սեւ, ճերմակ, կարմիր դրօշին տակ, որ նախկին դրօշն է Գերմանիոյ: Ուստի, զանոնք պատուելու համար, մարտ 12ին պիտի պարզենք միայն այդ դրօշը, իբրեւ խորհրդանշանը նախկին բանակին եւ համաչափ հայկական պատերազմին: Գալով մեր նաչակիր դրօշին, ան խորհրդանշանն է ազգային յեղափոխութեան եւ ապստամբութեան »:

⁂ Հիթլէր ուրիշ յայտարարութեամբ մը կը ճաղկէ օտարներու դէմ կատարուած ցոյցերը, եւ զանոնք վերագրելով խառնակիչներու: Իսկ Փրուսիոյ ներքին նախարարը իր կարգին ճառ մը խօսեցաւ, ուր կ'ըսէ.

— « Գերմանական ոստիկանութիւնը ստեղծուած չէ Հրեաներուն դէմքերը պաշտպանելու համար: Ոստիկանութիւնը կը պաշտպանէ բոլոր անոնք որ պարկեշտօրէն կը չարժին, բայց պատասխանութիւնը չունի պաշտպանելու սուտհաւկներն ու վաչխատասէրները: Մ՚ուր է Իսրայէլի ողբը մեր այն մեռելներուն համար որ ինկան իբրեւ զոհ մարդասպան ահաբեկման: Կը նախընտրեմ ատրճանակը օդին մէջ պարպել մէկ անգամ, բայց կը պարպեմ ... Ինչե՞ր պիտի ընէին եթէ իշխանութիւնը դրաւած ըլլային մեր տեղը: Մեր վիզը պիտի կտրէին ... »:

Մինչ այս մինչ այն, հրէական մեծ վաճառատուներու դէմ արշաւները կը չարունակուին: Բայց վարիչները զգուշութեան յորդոր կը կարդան, հաշուելով որ եթէ մեծ վաճառատուները փակուին, 25,000 հոգի Պերլինի, 80,000 հոգի՝ Գերմանիոյ մէջ:

Անաւոր երկրաշարժ Քալիֆորնիոյ մէջ

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՔԱՂԱՔՆԵՐ ՎՆԱՍՈՒԱԾ

Լոս Անճելէսէն (Քալիֆորնիա) կը հեռագրեն.— Ուրբաթ օր ուժգին երկրաշարժ մը խուճապի մատնեց ժողովուրդը: Շարժը տեւեց քանի մը վայրկեան: Առաջին ցնցումներէն իսկ, ժողովուրդը դուրս թափեցաւ: Բոլոր չէնքերը կ'երերային եւ առեւտուրը կանգ առած էր: Ցնցումներ զգացուեցան նաեւ Սան Տիէկոյի, Սանթա Աննայի, Փասատինայի, Սանթա Պարպարայի, Լանկ Պիչի եւ Հոլիուտի մէջ (շարժանկարի քաղաքը): Հաշարաւոր բանուորներ փոդոցն էին, երբ տեղի ունեցան առաջին ցնցումները: Բազմամարդ թաղերուն մէջ ելեկտրական լոյսը կարուեցաւ անմիջապէս: Առաջին լուրերու համաձայն, հարիւրաւոր մեռելներ կան Լանկ Պիչի մէջ: Վիրաւորներուն թիւը 1500ը կ'անցնի: Զրոյցի մը համաձայն, ելեկտրական գործարան մը փլած է Սան

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Հ. Յ. Դ. Փարիզի եւ շրջանի կոմիտէներու հացկերոյթը, այսօր, *Salons de la Porte Dorée, 275, 277 եւ 279, Ave. Daumesnil. Métro: Porte Dorée.* (Շփոթել նախկին վայրին հետ):

ԾԱՆԿԱՐԱ ՄԱՀՈՒԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԵՑԱՒ

Իտալացի Ճիուզէփպէ Ծանկարա, որ փորձած էր սպանիլ նախագահ Րուզվելթը, մահուան դատապարտուեցաւ ուրբաթ օր, իր վիրաւորած անձերէն մէկը՝ Շիքակոյի քաղաքապետը մեռած ըլլալով: Մեղքը պիտի բաւէ բեկտրական աթոռին վրայ:

Մահավճիռին ընթերցումէն առաջ, Ծանկարա խօսքը փաստաբանին ուղղելով ըսաւ.

— Այստեղ հաւաքուած մարդոց մէջ ամենէն երջանիկը ես եմ:

Մարդասպանը նախապէս 80 տարի բանտարկութեան դատապարտուած էր, հինգ հոգի վիրաւորած ըլլալուն համար: Հիմա որ մէկը մեռաւ, կը ստանայ մահուան պատիժ:

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ

4,000 ՀՐԿԻԶԵԱԼՆԵՐՈՒՆ

—·—

19րդ ՅԱՒԱԿ

	Ֆր.
Վ. Ք.	2000
Տ., Ե. եւ Գ. Թեւանեան եղբարք (Պաքէօ)	30
Ռէքէլէն՝ երեք ընկերներ	70
Ս. Զ. (Սէնթ Ալպան)	10
Փէր. Եդուարդ Բ. Պամամեան	20
Գումար	2130
Մարտ 11ի գումարը	4136
ԸՆԴՀ. ԳՈՒՄԱՐ	6266

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՍՔԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՄ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վախճան Ցարեբրերեցոյ, հետաքրքրական – էճեսպատ Մարտշէն Ցարբրերեցոյ (նախատիպը ըսկզբ. պատմվածքին), ֆրէզ Բեռ գրպէտ, պրէսս վարպետ ըսդհանրապէս ըսդհանուր ընդունելութեան արժանացած Ժաննոզովոյ

Էմն. Թ. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

1922թ. օր, ...

ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ ՄԻ ԳՅՈՒՂԱՑՈՒ ԿՅԱՆՔԻ

— Ես ինչ-որ բան պիտի ասեմ ձեզ, ինչ-որ բան պիտի ասեմ ձեզ, — կրկնում էր նա, ինչպես մեկը, որ ուզում է ինչ-որ բան հիշել, բայց չի կարողանում։ Նրա ձայնը դողդողում էր, ինչպես ծեր մարդկանցը, որոնք ուզում են ինչ-որ բան ասել, բայց չեն կարողանում։ Նրա աչքերը ինչ-որ տեղ հեռու էին նայում, ինչ-որ տեղ, որտեղ ոչ ոք չէր կարող տեսնել։

— Ես ինչ-որ բան պիտի ասեմ ձեզ, — կրկնեց նա, — ինչ-որ բան, որ ես ինքս էլ չգիտեմ, թե ինչ է։ Ես ինչ-որ բան պիտի ասեմ ձեզ, որ ես ինքս էլ չգիտեմ, թե ինչ է։

Նա ուզում էր ինչ-որ բան հիշել, բայց չէր կարողանում։ Նրա հոգին ինչ-որ բան էր ուզում ասել, բայց չէր կարողանում։ Նրա հոգին ինչ-որ բան էր ուզում հիշել, բայց չէր կարողանում

Փէտրայի մէջ, փլատակներուն տակ թաղելով 200 հոգի։ Կ'ըսուի նաեւ թէ քարիւղի երկու մթերանոցներ բռնկած են։ Մեծ խուճապ կը տիրէ Հոլիուտտի մէջ, ուր հարիւրաւոր մարդիկ փողոց թափած են։ Լոնկ Պիչի հետ հաղորդակցութիւնները խզուած են։

Գործատուներու տուրքի փոխարէն

Առեւտրական եւ ճարտարագործական խմբակցութեանց կողմէ պատուիրակութիւն մը ներկայանալով էմմացոյցի նախարարին, կարգ մը պահանջներ ներկայացուց եւ մանաւանդ պնդեց մթերնակ տուրք մը հաստատել փոխանակ գործատուներու տուրքին (chiffre d'affaires)։

Նախարարը պատասխանեց թէ պիտի ուսումնասիրէ ներկայացուցած առաջարկները, եւ թէ նպաստեղէնի չատ մը ճիւղերուն համար պահանջուած բարեփոխումը գործադրման ճամբուն մէջ է։

Նոր խուզարկութիւններ Կրլնոպլի դէպքին առթիւ

Կրլնոպլի թերթերը կը գրեն թէ ընդհ. դատախազը ընկերակցութեամբ դատական պաշտօնեաներու եւ մասնագէտներու, ուրբաթ առտու խիստ խուզարկութեան ենթարկեց Սէն Մարթէնի հայկական սրճարանը։ Սրճարանատէրը Կիւրեղեան (կամ Կիւրինեան) այս առթիւ բանտէն հանուելով, երկու ոստիկան պնդուորներու ընկերակցութեամբ փոխադրուած էր իր սրճարանը։ Լսուած ըլլալով որ փետր. 26ի հանդէսին երթալէ առաջ, կարգ մը Հայեր կրակ բացած էին այդ սրճարանին վրայ, «փորձելու համար թէ իրենց ատրճանակները լաւ կը բանի՞ն», ընդհ. դատախազը կ'ուզէր ատուգումներ կատարել։

Դատախազը պարպել տալով սրճարանը, մանրամասն քննութիւն մը կատարեց ընկերակցութեամբ իր հետեւորդներուն։ Սրճարանին տախտակամածին եւ խոհանոցին ձեղունին մէջ դանուեցան զնդակի հետքեր։ Երկու զնդակներ եւս գտնուեցան, երկուքն ալ 6·35 մլլմ եզրնոց։ Այն տախտակները որոնց վրայ զնդակի հետքեր կային, հանուեցան եւ յանձնուեցան մասնագէտի մը։

Երբ գատախազը վերջացուց իր զբօսը, հարցաքննիչ դատաւորը սկսաւ հարցաքննել Կիւրեղեանը, որ ուժգնօրէն յայտարարեց թէ անմեղ է եւ իր պատիւին վրայ երդում ըրաւ թէ որ եւ է զնդակ չէ արձակուած սրճարանին վրայ։ Այս առթիւ լսուեցան քանի մը Հայերու վկայութիւնները։ Բոլորն ալ պնդեցին թէ հանդէսին նախընթաց օրը կամ նոյն օրն իսկ, իրենց կարգ մը հայրենակիցները սրճարանին մէջ փորձած էին իրենց զէնքերը։

Կէս օրին գործողութիւնը վերջացաւ եւ Կիւրեղեան նորէն փոխադրուեցաւ Սէն Ժողէվի բանտը։

Կէսօրէն յետոյ, ոստիկանական տեսուչ Պ. Վաթտա լսեց չատ մը վկաներ եւս, որոնց յայտարարութիւնները պիտի ստուգուին կէտ առ կէտ։

Տէր եւ Տիկին Հրաչեայ Տէր - Բարսեղեան (Մարսէյլ), Վազդէն Տէր - Բարսեղեան (Մարսէյլ), Այրի Տիկին Արաքսի Տէր - Բարսեղեան (Պալիս), Տէր եւ Տիկին Ղազարոս Նարինեան (Մարսէյլ), Տէր եւ Տիկին Անդրանիկ Ժամկոչեան (Մարսէյլ), Տէր եւ Տիկին Հաճի Մաքսուտ Կասուճեան (Մարսէյլ, Այրի Տիկին Ալիքսանեան եւ որդիք (Մարսէյլ), սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց ժօր, մեծ մօր եւ աղգականին՝

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ՀԱՆԸՄ ՆԱՐԻՆԵԱՆԻ

(ծնեալ՝ Քէշիշեանն, Թալաս)

դառնադէտ ժահը որ տեղի ունեցաւ 9 Մարտ, Հինգշաբթի օր, 54 տարեկան հասակին մէջ, կաթուածի հետեւանքով։

ԾԱՆՕԹ.— Մասնաւոր մահագդ ղրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել։

ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒ ԿՈՄԻՏԷՆԵՐՈՒՆ

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ՀԱՅԿԵՐՈՅԹԸ ԱՅՍՕՐ ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8ԻՆ

SALON DE LA PORTE DORÉE*ի մէջ*

275 Ave. Daumesnil, Paris(12).

Իջևել Métro Porte Dorée

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕՐԸ

ԿԸ ՏՕՆԱԻ ԿԻՐԱԿԻ, 19 ՄԱՐՏ ԿԻՐԱԿԻ ԻՐԻԿՈՒՆ, ԺԱՄԸ 9ԻՆ

Salle Gaveau*ի մէջ*

Նախագահութեամբ՝ Բժ. Հ. ՕՀԱՆՋԱՆԵԱՆի

կը քանախօսեն՝ Կ. ԹԱՆՏՐՃԵԱՆ ԵՒ Գ. ՆԺԴԵՀ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԲԱԺԻՆ

Մանրամասնութիւնները յայտրդով։

Յարևակող - պարահանդէս

ՍԵԲԱՍՏԻՈՅ «ԱՅԳ» ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

Ի նպաստ Նոր Սեբաստիոյ մէջ շինուող «Այգ» Արամեան դպրոցի Հաստատին 100ին 10ը կը յատկացուի Յուբիոյ աղէտեալներուն։

ԱՅՍՕՐ ԿԻՐԱԿԻ, ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐ

MAC-MAHON*ի շքեղ սրահներուն մէջ*

29, Ave. Mac-Mahon, Paris (17) - Métro: Étoile

կը նուագէ արժանաթիւնեան հռչակաւոր օրքէսթր MANUEL PIZARRO

Attractionներուն իր սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերէ ռուսական եւ իտալական բեմերու յայտնի երգիչ *Պ. ՕՍԿԱՐ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ*, կ'երգէ՝ *ՏԻԿԻՆ ԹԷՐԶԻ*

Արեւելեան նուագ։ Պիւֆէ՝ դիւրամատչելի գիներով։

ՄՈՒՏՔ ԿԱՆԱՆՁ 7.50 ՖՐԱՆՔ, ԱՐԱՆՁ 10 ՖՐԱՆՔ։

ՀԱՅԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

75 Ave. de Verdun, Issy-les-Moulineaux, Seine, France, Tél. 166 Issy

Եթէ կ'ուզէք ձեր ատամոքսի առողջութիւնը չխանգարել փնտռեցէք բոլոր նպարավաճառներուն մօտ Maison STÉPAN*ի համեղ ՍԻՄԻԹՆԵՐԸ, որոնք թարմ կը մնան մինչեւ 1 ամիս։*

Մանաւանդ յանձնարարութեանց վրայ, մեր արդիական փուռին մէջ կը պատրաստենք՝ լաւմէճին, չէօրէք, պանիրով, ապուխտով եւ թայինով փիտէներ, պուղտյա եւ ամէն տեսակ եւրոպական եւ արեւելեան անուշեղէններ։

Կ'ընդունինք ապպրանքներ դատարկելէ եւ արտատահմանէ։

Արագ առաքում։ 3 քիլօէն սկսեալ ապպրանքները կը յանձնենք բնակարան։

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ԳՈՒՇԱԿՈՒԻՀԻ

ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ՋԷՆԻ

կը բացատրէ անգլերէն, կ'առաջնորդէ ներկայիս մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու։ Ամէն օր (կիր.ն ալ մէջը) ժ. 3-7, բացի երկ.է։ 62 Rue de la Rochefoucauld, բակին խորը, բ. յարկ, աջ կողմ, Métro Pigalle.

ՀԱՅ ՍԱՓՐԻԶՆԵՐՈՒ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

19 Mars, Կիրակի երեկոյ ժամը 9ին **Société Savantes***ի մէջ*

8, Rue DANTON, Paris (6), ՄԷԹՐՕ՝ ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՀԱՅ ՍԱՓՐԻԶՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ՝ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ ԵՒ ԷՓԻՆՃԵԱՆ

Ճաշ եւ նուագախումբ, քօթիյեօն, թօմպալա՝ կը շահին 3 արժէքաւոր նուէրներ։

Ժամը 22ին ՄԵԾ ՏՈՂԱՆՑՔ Օրիորդներու եւ Տիկիններու, որոնց մազերը գեղարուեստօրէն յարդարուած են Հայ սափրիչներու կողմէ

ԺԱՄԸ 23ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՌԱՒՕՏ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊԱՐԵՐ

ՃՈՒԽ ՊԻՒՖԷ ՄՈՒՏՔ՝ ԿԻՆԵՐՈՒ 6 ՖՐ. ԱՅՐԵՐՈՒ 10 ՖՐ.

Տօքթ. ԱՍԼԱՆ

ՄԱՄՆԱԴԻՏ ԹՈՒԲԵՐՈՒ, ՍՏԱՄՈՔԻ ԵՒ ԱՂԻՔՆԵՐՈՒ

հիւանդութեանց

34 Bld. de Clichy, Paris. Métro Pigalle Tél. Marcadet 76-65

Հիւանդներ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—8, Կիրակի եւ տօն օրեր 10—12։ Առաւօտները ժամադրութեամբ։

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

շրմիպիէի եւ ոսկ կարող անթրքփրրօրներ։ Դիմել՝ առաւօտները ՏԱՐՕՆԵԱՆի, 2, rue Saint Phliippe։ Métro: Sentier.

THE - RESTAURANT

de la Mosquée de Paris

39, rue Geoffroy St. Hillaire (5). Tél. Gobelins 18-10

Արեւելեան երաժշտութիւն՝ *ՀԱՅ* եւ *ԵԳԻՊՏԱՑԻ* յայտնի երաժշտագէտներու կողմէ։ Բաց է մինչեւ կէս գիշեր։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԲԱՂՆԻՔ

Նիհարնալը ապահովուած է 100ին 70։ կանանց համար՝ երկուշաբթի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի՝ ամբողջ օրը եւ ուրբաթ կէս օրէ վերջ։ Արանց համար՝ ուրբաթ առաւօտ, շաբաթ եւ կիրակի ամբողջ օրը։

Հաղորդ. միջոցներ. — Մէթրօ : Jussieu, Monge, Daubenton.

Օթօպիւս՝ G. T. This, BD, CF, S, K, AX, U, H.

Տօքթ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ իզմիրի Ազգ. հիւանդանոցին

44 Rue Poissonnière. Մէթրօ՝ Bonne Nouvelle

Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ

Etude de Me **BERNARD WAHÉ**

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

94, Rue St. Lazare, Paris (9e) Tél. Pigalle 67-69

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական ինդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ certificats de coutumesներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները։

Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17—19։ Նաեւ ժամադրութեամբ.

ԱԽՈՐԺԱՇԱՄ ԵՒ ՀՈՏԱԻԵՏ

ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1880ԻՆ

THÉS YAVROU

Maison Fondée en 1880

MONDIALEMENT RENOMMEE

Գեղեցիկ նուէրներ դեղին եւ կապոյտ ծրարներու մէջ։

Դիմել։ Comptoir des THÉS YAVROU

23, Rue Sénac MARSEILLE

ՍԱՓՐԻԶՆԵՐՈՒ ՈՒԻԾԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

փարիզի արուարձաններէն կոնէսի (GONESSE) կեդրոնական փողոցին վրայ ծախու է կամ ժէրանսով կը տրուի սարքուած սափրիչի խանութ մը՝ արանց եւ կանանց բաժանմունքներով, ինչպէս նաեւ յարկաբաժին մը՝ երկու սենեակ, խոհանոց, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն։ Պայ՝ 9 տարի։ Բոլորին վարձքը՝ 3500 ֆրանք։ Լաւ պատեհութիւն այր եւ կին սափրիչի համար։

Մանրամասնութեանց համար դիմել նամակաւ *Պ. ՎԱՐՊԵՏԵԱՆի*,

37, Rue Lazare Carnot, Clamart, (Seine)

Ձեր տունը, խանութը ենյլն. խնամքով եւ ճաշակաւոր կերպով ներկելու համար վստահութեամբ դիմեցէք ժամնագէտ եւ հնարագիտական ներկարարներ՝

ԴԱՒԻԹԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ

127, rue Etienne Dolet, Alfortville, (Seine)

Tél. Entrepôt 17-65

Կը ստանձնենք նաեւ սենեակներու, խանութներու եւ ապակիներու թուղթով գարդարումը։

Խնամուած աշխատանք։ Նպաստաւոր գին։

Հայ ճարտարապետներ, ձեր շէնքերը ներկելու համար, դիմեցէք մեզի։ Ջեռնտու պայմաններ։

Le Gérant : H. STEPHAN

17, Rue Damesme :-: PARIS (13e) **Imprimerie A. DER (AGOPIAN)**

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

Վիրաբոյժ - ատամնաբոյժ

ՎԿԱՅԱԾԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՃԱԲԻՒԼԵԱՆԵՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՄՆԱԴԻՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒԲՐՈՒՆ, ՊՈՒՃԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՇԱՐԱ Ի

բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութիւն

կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրութեամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր։

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

Տօքթ. ՄԵՍՃԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԻՐ ՆՈՐ ԴԱՐՄԱՆԱՏԱՆ ՄԷՋ

82 rue d'Amsterdam (9) Tél. Pigalle 70-02

Ամէն օր ժամը 2-6 կիրակի եւ տօն օրեր 10-12

Առաւօտները ժամադրութեամբ։

Հաղորդ. միջոցներ՝ Gare St. Lazare. *Մէթրօ՝* Place Clichy եւ Liège

---

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

71 rue du Fbg. St. Martin, Paris (10)

Tél. Botzaris 53-61 Métro Château d'Eau ou Gare de l'Est

Գիտութեան վերջին մեթոտներով կը բժշկենք՝ վիներական ամէն տեսակի հիւանդութիւնները (վերմամիզութիւն, ֆրանկոխտ եւայլն), մորթի, ջղային, ատամոքսի եւ կանացի հիւանդութիւններ։

Բժշկումը կը կատարուի, X անգրմանիշակագոյն ճառագայթներով եւ էլեքտրականութեամբ։ Կը կատարենք մէզի եւ արեան տարրալուծում։

Կը խնամենք ատամի ամէն տեսակի հիւանդութիւններ։ Գուլոն՝ սկսած 100 ֆրանքէն, պրիճ՝ ամերիկեան սիստէմով։

Աղժէքները շատ մատչելի։ Մանաւանդ ղեղչ բանուորներու եւ չքաւորներու։

Դարմանատունը բաց է ամէն օր առաւօտեան 9—12 եւ 3—8։ Կիրակի եւ տօն օրերը՝ 9—4։

Académie SAPHO

Cours de Coupe et de Couture

6, Rue de Trévise, Paris (9)

Tél. Provence 54 - 50 **Métro: Cadet et Montmartre**

Պոլսոյ կար ու ձեւի Ակադէմիայի տէր եւ վարիչ, *Օր. ՍԱՓՓՈ ՀԱՄԲԻԿԵԱՆ*, փարիզի իր Haute Coutureի տան մէջ, ձեւագիտութեան եւ կարի մասնաճիւղ մը բացած է ուր կրնան դիմել կարուհիները եւ ամէն անոնք որոնք կը փափաքին օրուան պահանջքին համաձայն, ստեղծել ապահով ապագայ մը, կատարելագործելով իրենց արհեստը *Թուալի* սիստէմով։

Դասախօսութիւնները տեղի կ'ունենան ցերեկ եւ գիշեր։

Մանրամասնութեանց համար դիմել վերի հասցէին։ Երկուշաբթի եւ Հինգշաբթի օրերը ժամը 9էն 6, եւ կամ ժամադրութեամբ։

ցետ քննութեան կը տրուի պաշտօնական վկայագիր։

CABINET de Me V. YARJANIAN

JURISCONSULTE

Procédure Générale — Mandataire en Justice

44, Rue La Fayette, Paris (9) Tél. TAITBOUT. **53-32**

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական գործեր։ Անձամբ կը պաշտպանէ Առեւտրական եւ Հաշտարար Դատարաններու առջեւ։ Ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման, եւ ժառանգական բոլոր գործողութիւնները կը կատարուին արագութեամբ։ վարչական դիմումներ Նախարարութեանց մօտ։

Կ'ընդունի, ամէն օր, ժամը 9էն 11, եւ 5էն 7։

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ *(Polyclinique)*

Ա. ԾԱՀՊԱԶԼԵԱՆ

49, ՐԻԻ ՏԷ ՓԸԹԻԹ ՄԱՐԻ, ՄԱՐՍԷՅԼ, ԴԵՏՆԱՅԱՐԿ

49, Rue des Petites Maries, Marseille. Rez de chaussée

Կը դարմանուին ամէն տեսակ հիւանդութիւններ կարող եւ մասնագէտ բժիշկներու կողմէ։ Կը կատարուին վիրաբուժական ամէն գործողութիւն։

Ստամոքսի եւ աղիքներու, — թոքերու, — սրտի, — աչքի, քթի, կորդի եւ ականջի, — մորթի, — ջղային հիւանդութիւններու, — երախաներու հիւանդութեանց, — վէներական՝ արանց եւ կանանց ծննդաբիզային հիւանդութիւններ, լայներակութեան, — թուքի (*մայասըլ*), վերջինս նաեւ ներարկումներով։

Քննութիւն՝ արեան, թուքի, մէզի եւյլն.։

Կը կիրարկուին ելեքտրաբուժական բոլոր ձեւերը։ Շողանկարում (radio)։ Մարմնամարզ (massege)։ Կը կատարուին ամէն տեսակ նորարկումներ։

Assurance Socialeի հիւանդներուն, ինչպէս նաեւ արկածի դէպքերու անմիջական՝ լուրջ եւ բարեխիղճ խնամք։

Դարմանատունը բաց է ամէն օր ժամը 9-12 եւ 3-7։ Կամ ժամադրութեամբ։ Կիրակի եւ Տօն օրերը՝ ժամը 10-12։

ՀԱՅՐԱՆԴ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ԳԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Չուխոսլովաքիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 14 ՄԱՐՏ 1933

14 Mars 1933

ՀԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՅԱՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2156

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԵՐԵՒԱՆԻ ՅԱՆԱՁՆ Է ՈՐ ԿԸ ՀՆՁԵՆՔ

Ուրբաթ եւ շաբաթ, յայն քաղաքական ժամադրավայրերն էին Թուրքիոյ, որոնք ոչ միայն արեւն կը պղտորեն, այլեւ կը սպառնան զոհի վերածել խօսքերը:

Այդ եղբայրասպան մարտակոչերը, եւ համապատասխանաբար «Իմանիք»ի զրպարտչական պատմութիւնը՝ Արնուվիլի հանդէսին առթիւ, մէկ-մէկ օդակներն են դաւադրական հանգոյցի մը, որ պէտք է փակուի իր բոլոր ծալքերով:

Մեզի համար զարմանք չեն հայ կարմրուկներու եւ Հօկի խլրդային դաւերը: Եւ նորութիւն չէ իրենց գործակցութիւնը՝ Ֆրանսայի համապատասխան կառավարութեան զանազան հաստատութիւններուն հետ:

Ոչ միայն «աշխուժացել են» մեր կարմիր աչլորները, այլեւ կը ձգտին բարձր քաղաքականութիւն մշակել, օգտագործելով նոյնիսկ... Ֆրանքեւուս ոչ-յարձակման դաշինքը:

Ու կը պահանջեն — անշուշտ Ֆրանսերէնի եւ Ֆրանսացիներու բերնով — երկրէն վտարել «հայ սպիտակ պահակները», «հայկական բուրժուազիայի պահապան շուները»: Ուրիշ խօսքով, «Դաշնակցականները»:

Աւելի օրերու համար արիւնածարաւ ախորժակները, անոնք ապագիր ատելով լսել կուտան թէ՝ Դաշնակցականները «իրենց գլխուն կ'ուզեն ոչ միայն հայ աշխատաւորներուն, այլեւ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ»:

Ու վերջապէս, Դաշնակցութիւնը ներկայացնելով իբրեւ հակայեղափոխական եւ Ֆաշական, այդ դիմակաւոր թշնամիները կ'ուզեն ապացուցանել թէ մեր կուսակցութիւնը... պատեհ պահուն կը սարքէ Մոսկուայի Մխիթեան դէմ: Հետեւաբար եւ բնականաբար...

Կրընդունի դէպքն անդամ, որ կսկծալի ողբերգութիւն մըն է ինքնին, դարձած է թանկագին դրամագլուխ՝ դաւադիրներուն համար:

Տեղական թերթ մը, «Լա Տէփէշ Տոֆինուազ», աչքէն ճախէն քաղուած տեղեկութիւններով, կ'ուզէ մեղմոյն ապատորութիւնը ձգել: Այսինքն, Դաշնակցութիւնը ներկայացնել իբրեւ ահարեկչական կազմակերպութիւն մը:

Մամլոգրութիւնը ինքն ալ համոզուած չէ իրեն հաղորդած տեղեկութեանց վաւերականութեան, եւ իր «Պրպտումներու, շարքին մէջ կը ծանրանայ միայն մէկ մարդու վրայ, «որ կը վնասելի»: Բայց, մարտ 7ին նորէն իր սլաքները կ'ուղղէ «Դաշնակ»ներուն դէմ, հետեւեալ երկարաշունչ խորագիրներուն տակ.

— «ՎԻՒՆԻ, ՏԷՍԻՆ, ԼԻՈՆԻ ԵՒ ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ ԴԱՇՆԱԿՆԵՐՆ ԵՆ ՈՐ ԽՌՎՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՑԱՐՈՒՑԻՆ»:

Մխամաուքիւն պիտի ըլլար վնասել աղբիւրը այս տեղեկութիւններուն: Կը բաւէ ըսել թէ՝ մեր հակառակորդները «հարուածային» աշխատանքի ձեռնարկած են, ոչ միայն Դաշնակցութիւնը վարկաբեկելու, այլեւ օրինական հետապնդումներ յարուցանելու համար անոր դէմ, իբրեւ սպառազէն եւ դաւադիր ուժ:

Մեր յիշած օրինակները մէկ մասն են միայն ամբողջ ծրագրի մը, որ կը ներընկղուի երեւանէն:

Կարելի էր բաղմաթիւ փաստեր յիշել, ապացուցանելու համար մեր այս մեղադրանքը:

Ահաւասիկ հատ մը եւս:

Ա. Յանջեան, Երեւանի Ստալինիկը, կ'ազդարարէր Լէնինի մահուան տարեդարձին առթիւ արտասանուած ճառի մը մէջ (22 յունուար).

— «Հարուածելով Դաշնակներին, ֆայֆայելով հայ բուրժուազիայի այդ կուսակցութիւնը, ջախջախելով խորհրդային հայրենիքի բոլոր դիմակաւոր եւ անդիմակ թշնամիներին մինչեւ վերջը,— միայն այս պայմանով է, որ արտասահմանի հայ աշխատաւորներն իրաւունք կ'ունենան բաց ճակատով կանգնիլ խորհրդային հայրենիքի կողքին, նրա կարմիր դրօշակի տակ, որպէս խորհրդային հայրենիքի իրական զինակիցները»: («Խ. Հ.» 26 յունուար 1933):

Ու այս ճառէն քանի մը օր յետոյ, «Խորհրդային Հայաստան»ը յատկապէս կը չեշտէր, ընդարձակ ուսումնասիրութեան մը մէջ.

— «Ուժեղացում է Դաշնակցութեան ֆայֆայման պրոցեսը: Աճում է շաբէյինների դժգոհութիւնը կուսակցութեան ղեկավարութեան դէմ: Իսկ միւս կողմից գաղութահայերի աշխատաւոր մասսաները համախմբւում են կոմունիստական կուսակցութեան շուրջը, ազատագրուելով ճացիոնալ-շովինիստական հասկացութեան շուրջը»: (29 յունուար):

Ցիչէ՞նք, նորէն հանդուցեալ Արշաւիր, Հօկի վարիչեան օրականին աւետաբե՞ր ազդարարութիւնը.

— «Հայկական գաղութները խորապէս պառակտուած են: Այդ մեր պարծանքին է: Առանց կեղծ համեստութեան, Հայաստանի խորհրդայնացման 13րդ տարուան շէմքին, կարող ենք հպարտանալ որ ցարդ ճեռ քերուած արդիւնքը, տարուան շէմքին, կարող ենք հպարտանալ որ ցարդ ճեռ քերուած արդիւնքը, միւս կողմից գաղութահայերի աշխատաւոր մասսաները համախմբւում են կոմունիստական կուսակցութեան շուրջը, ազատագրուելով ճացիոնալ-շովինիստական հաշիշից»: (29 յունուար):

Ցիչէ՞նք, նորէն հանդուցեալ Արշաւիր, Հօկի վարիչեան օրականին աւետաբե՞ր ազդարարութիւնը.

— «Ուժեղացում է Դաշնակցութեան ֆայֆայման պրոցեսը: Աճում է շաբէյինների դժգոհութիւնը կուսակցութեան ղեկավարութեան դէմ: Իսկ միւս կողմից գաղութահայերի աշխատաւոր մասսաները համախմբւում են կոմունիստական կուսակցութեան շուրջը, ազատագրուելով ճացիոնալ-շովինիստական հաշիշից»: (29 յունուար):

Ցիչէ՞նք, նորէն հանդուցեալ Արշաւիր, Հօկի վարիչեան օրականին աւետաբե՞ր ազդարարութիւնը.

— «Հայկական գաղութները խորապէս պառակտուած են: Այդ մեր պարծանքին է: Առանց կեղծ համեստութեան, Հայաստանի խորհրդայնացման 13րդ տարուան շէմքին, կարող ենք հպարտանալ որ ցարդ ճեռ քերուած արդիւնքը, տարուան շէմքին, կարող ենք հպարտանալ որ ցարդ ճեռ քերուած արդիւնքը,

ՄՈՒՇԱԽ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏԱՍՆԱՄՅԱ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅԱՆԸ

«Ա. Հ.»-ի յուրաքանչյուր 26-ի թիվն էլ հղի է հետաքրքիր նյութերով։ Ահա մի քանի վերնագրեր։ Ինչպես տեսնում եք, ամսագրի խմբագրությունը ուշադրություն է դարձրել ոչ միայն գրական, այլև գիտական, կենցաղային, տնտեսական, առողջապահական, մանկավարժական հարցերին։ Ամսագրի հասցեն՝ Երևան, Կոմիտասի պող. 38։ Տարեկան բաժանորդագինը 4 ռուբլի է։

Ինչպե՞ս ենք մենք ապրում։ Ինչպե՞ս ենք մենք աշխատում։ Ինչպե՞ս ենք մենք հանգստանում։ Ինչպե՞ս ենք մենք դաստիարակում մեր երեխաներին։ Ինչպե՞ս ենք մենք սիրում։ Ինչպե՞ս ենք մենք ամուսնանում։ Ինչպե՞ս ենք մենք ընտանիք կազմում։ Ինչպե՞ս ենք մենք ուրախանում։ Ինչպե՞ս ենք մենք տխրում։ Ինչպե՞ս ենք մենք ծերանում։ Ինչպե՞ս ենք մենք մեռնում։ Ինչպե՞ս ենք մենք ամեն օր ապրում։

Ահա այն հարցերը, որոնց պատասխանները կարելի է գտնել «Ա. Հ.»-ի էջերում։

«Ա. Հ.»-ի յուրաքանչյուր համարում 92 էջ տպագրական մեծ ծավալ է կազմում։ Ամսագրի գները՝ 1927—28 թթ. 29 տախտակ է 52,4 տախտակ (1927—28 թթ. 29 տախտակ է 52,4 տախտակ)։ Ի տարի, Ամսագրի խմբագրությունը ընդունում է նաև բաժանորդագրություններ, որոնց գները հետևյալն են՝ 1 տարվա համար 4 ռուբլի, 6 ամսվա համար 2 ռուբլի 50 կոպեկ։ Ամսագրի խմբագրությունը հայտնում է, որ նա ունի նաև մի քանի հին համարներ, որոնք կարող են ձեռք բերել նաև նրանք, ովքեր ցանկանում են ամբողջացնել իրենց հավաքածուները։ Հին համարների գները՝ 1923—28 թթ. 183 տախտակ։

Գրքերի ուղարկումը տեղի է ունենում հետևյալ հասցեներով՝ Երևան, Կոմիտասի պող. 38, Գրքերի պահեստ։ Ամսագրի խմբագրությունը հայտնում է, որ գրքերի ուղարկումը կատարվում է միայն այն դեպքում, եթե գրքերի գները ամբողջությամբ ստացվել են։

1923—28 թթ. գրքերի, հին ամսագրերի և ամսագրերի համարների պատվերները ընդունվում են Երևան, Կոմիտասի պող. 38, Գրքերի պահեստ հասցեով։

Ամսագրի խմբագրությունը հայտնում է, որ գրքերի ուղարկումը կատարվում է միայն այն դեպքում, եթե գրքերի գները ամբողջությամբ ստացվել են

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՎԱՅԵՐՉԱՅԻՆ ՈՒԺԵՐԸ

Անցած հինգ տարում

«Մեր հին գյուղատնտեսական երկրի համար, որ հիմնականում հացահատիկ է արտադրում, ինչպես նաև բամբակ, շաքարի ճակնդեղ, ծխախոտ և այլ կարևոր մշակաբույսեր, ոռոգումը մեծ նշանակություն ունի։ Ոռոգման ջրի պակասությունը հաճախ հանգեցնում է բերքի կորստ

Բալիքորնիոյ երկրաշարժին հետեւանքները

Կիրակի օր հաղորդած էինք Լոս Անճելէսի մէջ պատահած երկրաշարժին առաջին հետապիրները։

Վերջին լուրերու համաձայն, կիրակի օր նոր եւ զօրաւոր ցնցում մը զգացուած է Լանկ Պիչի մէջ, փլցնելով կանգուն մնացած տուները։ Լոս Անճելէսի մէջ ալ ցնցումները կը չարունակուին աւելի կամ պակաս ուժգնութեամբ։ Զոհերուն թիւը ճշդուած չէ տակաւին. բայց 150 դիակներ հանուած են արդէն, իսկ վիրաւորներուն թիւը կը մօտենայ հինգ հազարի։

Միայն Լանկ Պիչի եւ Լոս Անճելոսի նաւթական վնասները կը հաշուեն 2,500,000,000 ֆրանք։ Տասը հազար զինուորներ եւ նաւաղներ, ինչպէս եւ 1500 բժիշկներ եւ հիւանդապահուհիներ կ'օգնեն վիրաւորներուն եւ հիւանդներուն։

Ջուրի եւ վառելիքի նեղութեան պատճառով, կը վախցուի որ համաճարակ մը ծագի։

Լոնկ Պիչի 62,000 տուներուն մէկ մասը քանդուած, ուրիշներ ալ ծանրապէս վնասուած են։ Աւելի քան հարիւր քաղաքներ, արուարձաններ եւ գիւղեր կրած են չարժին հետեւանքները։ Մինչեւ կիրակի 25 անջատ ցնցումներ զգացուած էին։

Ընդհանուր գործադուլ հանքագործներու

Ֆրանսայի հանքագործներու դաշնակցութիւնը որոշեց ընդհ. գործադուլ հռչակել ապրիլ 3—5, երեք օր, «իբրեւ ազգարարութիւն»։ Այս առթիւ քուէարկուած բանաձեւը կ'ըսէ թէ հանքագործներու հանդէպ եղած անարդարութիւնները փոխանակ զարմանուելու, ամէն օր կը ծանրանան եւ թէ կառավարութեան կ'էլլայ ազդել հանքատէրերուն վրայ, որպէսզի յարգեն իրենց յանձնառութիւնները՝ աշխատավարձի մասին, զաղրեցնեն կշռամբաններն ու տուգանքները եւայլն։

Հանքագործները չպիտի բաւականանան երեք օրուան գործադուլով, եթէ գոհացում չտրուի։

Ձիւնաթափութեան ժողովը կը յետաձգուի՞

Անգլիոյ վարչապետը կը չարունակէ խորհրդակցութիւններ կատարել Ժընեւի մէջ, փրկելու համար զինաթափութեան խորհրդաժողովը։

Վերջին լուրերու համաձայն, հաւանական է որ ժողովը յետաձգուի մինչեւ Զատիկ։ Մ. Նահանգներու կառավարութիւնն ալ համաձայն է յետաձգման։ Անգլիոյ մէջ մեծ մասնագոյութիւն կը պատճառէ Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ դիրքը։ Լոնտոն ի հարկին մէկ ճակատ պիտի կազմէ Փարիզի հետ, վերջնական փլուզումէ փրկելու համար խորհրդաժողովը։

ԼԻՈՆԻ ՏՕՆԱՎԱՃԱՌԸ

Հանրապետութեան նախագահը կիրակի օր Լիոն գնաց եւ կատարեց հանդիսաւոր բացումը տարեկան տօնավաճառին։ Այս առթիւ ճառ մը խօսելով, անհրաժեշտ գտաւ փոխադարձ բարեացակամութիւնը եւ վստահութիւնը, իբրեւ գլխաւոր միջոց վերահաստատելու աշխարհի տնտեսութիւնը։

ՄԱՆՐ ԼՈՒԽԵՐ

ԱԹԻՆԷԻՆ ԿԸ ՀԵՌԱԳՐԷՆ ԹԷ Զօր. Փլասքիրաս իբրեւ դաւաճան ամբաստանուած ըլլալով, ձերբակալման նոր հրամանագիր մը հանուեցաւ։ Կը կարծուի թէ արտասահման փախած է։

Պ. Ցալտաբիս արդէն կազմած է իր դահլիճը, պատերազմական նախարարութիւնը յանձնելով Զօր. Քոնտիլիսի։

Փարիզ եւ արուարձաններ

ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ԱՐՈՒՐՁԱՆՆԵՐՈՒ *ընկերներու հանդիպումը այս Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, 51, Բիւ տը Բիվոլի, «La Samaritaine» սրճարանին ներքնայարկը։ Մէթրօ՝ Շաթըլէ։ Կը խօսի՝* ԸՆԿԵՐ ԼԱԶԵԱՆ։

ՇԱՎԻԼԻ ԱՐՂՈՒԹԵԱՆ խումբի բացառիկ ժողովը այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին 20, Ավընիւ Վիլ տ'Ավրայ։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

Գանձան

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ խումբի ժողովը այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ։ Ներկայանալ անդամատեառով։

ՓՐԱՆՍԱՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕՐԸ

ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ 19 ՄԱՐՏ ԿԻՐԱԿԻ ԻՐԻԿՈՒՆ, ԺԱՄԸ 3ԻՆ

Salle Gaveauի *ւմէջ*

Նախագահութեամբ՝ ԲԺ. Հ. ՕՀԱՆ-ՋԱՆԵԱՆի

կը քաւնախօսեն՝ Կ. ԹԱՆՏՐՃԵԱՆ ԵՒ Գ. ՆԺԴԵՀ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԲԱԺԻՆ

Մանրամասնութիւնները յայտրդով։

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԷ

Փարիզի եւ արուարձաններու մէջ վարպետ խոհարար մը որ մասնագէտ է նաեւ արեւելեան ամէն տեսակ անուշեղէններու պատրաստութեան։

Դիմել «Յառաջ»ի վարչութեան։

ԷԱՐԵԻՈՐ

16 էջնոց գիրքի փոռման (փայլուն թուղթ, տպագրութիւն, կազմ, եւ փոսթի ծախք միասին) կը պատրաստենք 175 ֆրանկի։ Կը պրկենք նմոյշ եւ մանրամասնութիւն։ Երաշխաւորութիւն յանձնարարութեան տառացիօրէն գործադրութեան։ Դիմել՝ Տպարան *ՆՈՐ ՕՐ*, **20, A. Voulis, Athènes, Grèce**։

Ն. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ
(Կայսր Նիկիփոր Փոկաս)

14րդ ներկայացում

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

ՇԻՄՆադիր ԱՐՄԱՆ ԿՕՉԻԿԵԱՆ

Հովանաւորութեամբ ՏԻԿԻՆ Լ. ՇԱՆԹԻ

ի Պատիւ Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ ԵՒ Ն. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆԻ

ՌԸՆԷ ՄՕՊԷԼ ԹԱՏՐՈՆԻ ՄԷՋ

8-10 Rue d'ORIENT. Métro: Blanche et Abbesses

26 Mars, կիրակի յետեւկ, ժամը 2.45ին

ՄԵՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ, ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԴԱՄ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒԻ

ԿԱՅՍՐ (Լ. Շանթի)

(4 ԱՐԱՐ 8 ՊԱՏԿԵՐ)

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐՆ ԵՆ 15, 10 ԵՒ 5 ՖՐԱՆՔ

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻ.— ՏԻԿԻՆՆԵՐ՝ Արժենուշ, Լիւսի Պետրոսեան, Լիսիկ Պետրոսեան, Օր. Կ. Պետրոսեան։ *Պարոններ՝* Շանտոնեան, Գանձեան, Գրիգոր-վահան, Թորոսեան, Կոճիկեան, Մեճատուրեան, Նիկողոսեան, Շահլաւեան, Սանճագ, Սուրէն Եւայլն։

Պատրաստուեցէ՛ք վազելու

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՀԱՅ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ, 8 ԱՊՐԻԼ, ՇԱԲԱԹ ԻՐԻՆ, **Salon Massilia**ի *ՄԷՋ։*

Հրաւէր բոլոր փափկաճաշակներուն

Ճաշարան Գ. Ա. Ռ. Լ. Օ

34 Rue St. Lazare, *Paris (9)*

Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ
Գինները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անթերի սպասարկութիւն
Մի մոռնաք իր անուանի մածունը

Կ'ուզուին

շրմիզիէի եւ ոսպ կարող անթերըփրրօրներ։ Դիմել՝ առաւօտները ՏԱՐՕՆԵԱՆի, **2, rue Saint Phliippe Métro: Sentier.**

Ի գիտութիւն

Ամէն անոնք, որ կ'ուզեն աժան եւ լաւ սուրճ ունենալ, կարող են օգտուիլ ՍՈՒԼԹԱՆ գործարանի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ գիներէն։ Կեդրոնատեղի՝

"CAFE SULTAN,,

92 rue d'Angoulême: Մէթրօ Couronnes եւ Parmentier

Ծանօթ.— Ամէն գնումի համար կը տրուի նուէր-կտրոններ

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑՈՂ

Թրանս, Վ. Զատ.— 50։
Մարսէյլ, Ե. Փ.— 35։
Նանթէր, Յ. Ք.— 35։
Համպուրկ, Հ. Բ.— 200։
Մարսէյլ. Գործ. 855։
Մարսէյլ, Խ. Յ.— 70։
Լա Կօտրնիէռ, Գաբ. Հ.— 140։
Սէն Թ'Էթիէն, Գործ.— 213։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Արտաշէս Վարդապետեան կը փնտռէ իր զաւակը, Աւետիս եւ կամ Արսէն Վարդապետեան, (Արսէն Վարդապետեան կը կարծուի թէ մեր փնտռած Արտաշէս Վարդապետեանն է որ իր անունը փոխած կամ մոռցած է), ծնած 1911ին Սամսոն, հօր անուն՝ Արտաշէս, մօր անուն՝ Մաթենիկ, տեղահանուած 1915ին Սամսոնէն։ Արսէն Վարդապետեան 1922 թուականին Պոլսոյ Գատըգիւղի Ազգ. Որբանոցի որբերուն հետ փոխադրուած է Գօրֆու։ Յիշեալին հասցէն դիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝ Ardachès Vartabedian, Fund. Matasari No. 4, Bucarest (4), (Rumania)։

— Բարթող Ադասեան կը փնտռէ իր եղբայրը Պրուսայի Ճերահ գիւղացի Ալպէռ Ազատեան, հօր անուն՝ Սարգիս։ 9 տարի առաջ Սուրիայէն եկած է Ֆրանսա։ 1931 Մարտին կը զանուէր հետեւեալ հասցէին.— Chez Mr. Lébé à Banas, par Castera Venduzan, Gers. *1931 Օգոստոսին յայտնած է իր եղբօրը թէ կը գտնուի* Hôpital Dauch, Gers. *Անկէց է վեր տեղեկութիւն չկայ իր մասին։ Իմացընել «Յառաջ»ի վարչութեան։*

Le Gérant : H. STEPHAN
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e).
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

ԲԱԺՈՒՄՔ Է

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ *(Polyclinique)*

Ա. ԹԱՀՊԱԶԼԵԱՆ

49, ՐԻԻ ՏԷ ՓԸԹԻԹ ՄԱՐԻ, ՄԱՐՍԷՅԼ, ԴԵՏՆԱՑԱՐԿ

49, Rue des Petites Maries, Marseille. Rez de chaussée

Կը դարմանուին ամէն տեսակ հիւանդութիւններ կարող եւ մասնագէտ բժիշկներու կողմէ։ Կը կատարուին վիրաբուժական ամէն գործողութիւն։

Ստամոքսի եւ աղիքներու, — թոքերու, — սրտի, — աչքի, քթի, կոկորդի եւ ականջի, — մորթի, — ջղային հիւանդութիւններու, — երախաներու հիւանդութենէ, — վէներական՝ արանց եւ կանանց ծննդաբերային հիւանդութիւններ, լայներակութեան, — թութքի (*մայասըլ*), վերջինս նաեւ ներարկումներով։

Փննութիւն՝ արեան, թուքի, մէզի եւայլն.։

Կը կիրարկուին ելեքտրաբուժական բոլոր ձեւերը։ Շողանկարում (radio)։ Մարմնամարզ (massege)։ Կը կատարուին ամէն տեսակ նեարկումներ։

Assurance Socialeի հիւանդներուն, ինչպէս նաեւ արկածի դէպքերու անմիջական՝ լուրջ եւ բարեխիղճ խնամք։

Դարմանատունը բաց է ամէն օր ժամը 9-12 եւ 3-7։ Կամ ժամադրութեամբ։ Կիրակի եւ Տօն օրերը՝ ժամը 10-12։

E. TER-MINASSIAN

Export und import, Komissionen und Vertretungen

ՅանձՆ կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը հում նիւթերու (չոր պտուղ, աղիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ Գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու։

Կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց։

Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30, Allemagne.

ՍԱՓՐԻԶՆԵՐՈՒ ՈՒԾԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Փարիզի արուարձաններէն կոնէսի (GONESSE) կեդրոնական փողոցին վրայ ծախու է կամ ժէրանսով կը տրուի սարքուած սափրիչի խանութ մը՝ արանց եւ կանանց բաժանմունքներով, ինչպէս նաեւ յարկաբաժին մը՝ երկու սենեակ, խոհանոց, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն։ Պայ՝ 9 տարի։ Բոլորին վարձքը՝ 3500 ֆրանք։ Լաւ պատեհութիւն այր եւ կին սափրիչի համար։

Մանրամասնութեանց համար դիմել նամակաւ Պ. ՎԱՐՊԵՏԵԱՆի,
37, Rue Lazare Carnot, Clamart, (Seine)

"ՅԱՌԱՋ,, ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

Քաշաւի մէջ

ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆի ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ

115, Route d'Orléans

ՄԱԹԱ ՀԱՅՐԻ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ 1917ԻՆ

Լիան ցոյց կուտար այժմ այն համակրութիւնը որով մերկացուցեր էր իր մարմինը այն գիշերը երբ առաջին անգամ Ճորճի աշխատանոցը կուգար՝ Փորէլի կապելայէն։ Այդ օրը վաստակ բան մը կար իր վրայ, իսկ հիմա առանց ամօթխածութեան կ'արձնցնէր յիշատակը իրենց տարիսոտ մերժումներուն։ Համարձակութիւն մը որպէս զի հրապուրէր Ճորճը, գինովցնէր զայն ու զրկէր, անոր գոհացում տալու խոստումով։ Եւ սակայն ցոփութիւն չկար իր հեշտին մէջ. բնազդական էր, իր զաւանանքն էր այդ։

Ճորճ պատասխան չտուաւ. նայեցաւ անոր, տեսաւ անոր գեղեցկութիւնը ու աչքերը զարձուց անդին. չարունակեց գծագրել։

— Դո՞ն ալ պիտի լքես զիս ...

— Ուրիշ ո՞վ լքած է քեզ ...

— Ամէն մարդ. ամէնքն ալ կը նային ինձի բայց չեն տեսներ. կարծես արդէն իսկ զնդակահարած են զիս։

Լիան խնդաց ու չարունակեց.

— Թերեւս ինձի հետ Լափէրթի ալ զնդակահարեն. եթէ ընեն, հոգս չէ։

Ճորճ իմացած չէր Լափէրթի անունը։ Լիան բացատրեց։

— Միսսին էինք երբ եկան ձերբակալելու զիս։

— Սիրահա՞րդ էր։

— Օ՛հ, այո՛, եթէ այդ մարդը բան մը սիրելու կարողութիւն ունի։

— Դուն կը սիրէի՞ր զայն։

— Ե՞ս ...

Պիտի խնդար. բայց յանկարծ փոխուեցաւ իր արտայայտութիւնը. Ճորճ տեսաւ տառելութիւնը անոր դէմքին վրայ. յիշեց անմիջապէս որ ուրիշ անգամ ալ տեսած էր այդ արտայայտութիւնը. այո՛, այն գիշերը, Լըփիք փողոցին մէջ, երբ Լիան կը պատմէր իր կեանքին պատմութիւնը։

— Կը յիշե՞ս Պաթավիոյ քահանան որ նչխարը դրաւ լեզուիս վրայ ... Դարձեալ իրարու հանդիպեցանք Մաոքիսի մէջ. քանի տարի ... Մեծ տարբերութիւն կ'ընէ. այս պարոնը որ լքած էր եկեղեցին, եղեր էր պարոն Լափէրթ՝ անգամ Գալտնի Սպասարկութեան Բաժնին եւ Մաորիս էր իր խորամանկ արհեստը յառաջ տանելու համար. եւ չյիշեց Պաթավիոյ վանքին փոքրիկ աղջիկը ... Այնքան կիներ տեսած էր քանի տարուան մէջ. կը կարծե՞ս որ այդ պատեհութիւնը պիտի փախցնէի ձեռքէս. մարդիկ երբ վախնալին կը մօտենան, չատ դիւրին է անոնց հետ վարուիլ. նայեցայ իրեն. ինքն ալ նայեցաւ ինծի, աչքերս փակեցի. այդքան. միսսին Փարիզ եկանք. վտանգը աչքս առի. ձերբինները Լոնտոնի Նաւային Հետախուզութեանց Բաժնին մէջ, զգուշացուցին զիս. սակայն Փարիզի «Երրորդ Բաժնին» գիրկը գտնուելէս եաք, ալ ո՛վ կրնար դպչիլ ինծի. Լափէրթ ամէն բան պատմեց ինծի. գիտես, պատուհասները ինչպէս կը չատախօսեն, ինչպէս դուրս կուտան իրենց զազտնիքները։

Այդ քանի մը վայրկեանի խոստովանութեան ընթացքին, Լիան խօսեցաւ առանց զգուշութեան. հոգը չէր այլ եւս, կրնար խոստովանիլ. Ճորճ զգուշացուց զայն. գաղափար ունէ՞ր թէ ինչեր կը պատմէր։

— Այո՛, գիտեմ, ըսաւ Լիան։

— Ուրեմն լրտես էիր։

Լիան զգաց հեռաւոր ու անայլայլ չեշտը անոր ձայնին։ Ճորճն ալ կ'ամբաստանէր զինքը, ինչպէս ամբաստանած էին ուրիշները դատարանին մէջ. անոր բառերն ալ կը հնչէին մխիթարուն բառերուն պէս։

— Եթէ լրտես եղած ըլլայի, չէ՞ պիտի օգնէիր ինծի։

— Ի՞նչպէս կրնամ օգնել։

— Ուրեմն պիտի կենաս ու դիտես որ ուրիշները զնդակահարե՞ն զիս ...

— Չեմ կրնար միջամտել։

— Միջամտե՞լ ... կրնաս օգնել։

— Ի՞նչպէս ...

Լիան տուաւ անունը բարձր անձնաւորութեան մը որ կը բնակէր Հոլանտա եւ որուն գաղտնաբար նամակ մը ղրկել կ'ուզէր։

— Չեմ գիտեր թէ ո՞րքան ժամանակ պիտի պահեն զիս այստեղ, բայց կարծեմ տեսն կայ նամակ մը հասցնելու իրեն անմիջապէս. անիկա դիտէ թէ ինչպէս պիտի միջամտէ. չեն կրնար զնդակահարել զիս. իրենք ալ գիտեն. ես Ֆրանսուհի չեմ։

Լիան ինքզինքը կը պաշտպանէր ինչպէս դատարանին մէջ. սկսած էր խոստովանիլ իր սէրերը եւ նկարագրել նուէրները զոր ստացած էր իր սիրահարներէն։ Չէր հասկնար որ այդ խոստովանութիւնները կը ծառայէին միայն քանդելու Ճորճի վերջին պատրանքը. ահաւասիկ Լիանը, գեղեցիկ ինչպէս միշտ ...

— Կը յիշե՞ս Լըփիք փողոցի վերջին գիշերը, երբ մտաւոնին անցուցիր մտաս եւ ուզեցիր որ ամուսնանայի հետդ, հարցուց Լիան։

— Ատիկա յիշելու պէտք մը կա՞յ...

Լիան ոտքի ելաւ ու եկաւ Ճորճի քովը, որ զամուած մնացեր էր աթոռին վրայ։ Թեւերուն մէջ առաւ զայն ու զգուեցաւ։

— Ինչո՞ւ չպիտի ուզէիր յիշել ... Զանձրացայ այլ եւս, կ'ուզեմ շնչել ու կը խեղդուիմ այստեղ, կ'ուզեմ հանդարտ ու ապահով կեանք մը, կը հաւատամ, կը հասկնաս, չէ՞ ... կ'ուզեմ ընտանեկան օջախ մը, զաւակ մը, մարդ մը որ կրնամ սիրել ...

Լիան այս խանդակաթ բառերը կը փսփսար Ճորճի ականջին։ Տղան պիտի կրնար հաւատալ անոր խօսքերուն. ճայնին այդ քաղցրութիւնը զգացել էր այն օրը, երբ խրամներէն վերադարձին հանդիպեր էր անոր. յափշտակուած էր։ Բայց չէր կրնար խանդավառուիլ հիմա։ Լրտես էր այս աղջիկը. անկարելի էր մոռնալ այդ իրողութիւնը. անիկա կը պատկանէր խանութիներուն, նոյն իսկ անոնց մահը սեփականութիւնն էր անոնց։ Եթէ աղջիկը դանակ մը տար իրեն կուրծքը խրելու համար, Ճորճ պիտի մերժէր։

— Տար այդ նամակը ինծի համար, աղաչեց Լիան, ուրիշ բան մի ըներ, այդքան միայն. այդ մարդը իմ բարեկամս է եղած. իր ազդեցութեան չնորհիւ զիս կը պահեն այստեղ միայն։ Չեւ պատերազմին վերջը, բայց չեն զնդակահարեր, գիտեմ. ուժ ունի այդ մարդը. ես Հոլանտուհի եմ, Ֆրանսուհի չեմ։ Երբ պատերազմը վերջանայ, կրնայ զիս աղատել. չեն մարձակիր ... Եւ յետոյ, սիրելիս...

Թարգմ. Ժ. Մ.

(Շարունակելի)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70
(ԵՐԹԵԼԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ՝—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
15
ՄԱՐՏ
1933
15 Mars
1933

ՅԱՐԴ ՏԱՐԻ Թիւ 2137 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

«ԱՅՍՏԵՂ, ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ»...

Խորագիրը փոխ կ'առնենք Ֆրանսերէն դարչելի թռուցիկէն, զոր Ֆրանսայի համայնավար կուսակցութեան հայկական հատուածը ցրուեր է բանուորական շրջանակներու մէջ, վերջին դէպքերուն առթիւ։

— «ԱՅՍՏԵՂ, ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ, ՀԱՅ ՍՊԻՏԱԿ ՊԱՀԱԿՆԵՐԸ ՆՈՐԷՆ ԲԱՆՈՒԻՈՐԻ ԱՐԻՒՆ ԹԱՓԵՑԻՆ»։

Տուած ըլլալով թռուցիկին զանազան մասերը, այլ եւս աւելորդ կը համարենք թարգմանել ամբողջութեամբ։

Հայցնենք, միայն, վերջին քանի մը խօսքերը, որոնք ամբողջ ծրագիր մը, քաղաքականութիւն մը կը մատնեն.

— «ԱՆԿԻՒՆ ՀԱՅ ՍՊԻՏԱԿ ՊԱՀԱԿՆԵՐԸ.

« Հայ բանուորներուն հետ, ֆրանսացի բանուորները պիտի կռուին հայ փաշիստ հրոսախումբերուն դէմ։ Անոնք պիտի պահանջեն

« ԱՐՏԱՔՍՈՒՄԸ ԲՈԼՈՐ ՍՊԻՏԱԿ ՊԱՀԱԿՆԵՐՈՒՆ։

« Ի՞նչպէս կը գործադրեն (ի՞նչ բանի կը գործածեն) ֆրանսիական ոչ – յարձակման դաշինքը, որով ձախերու կառավարութիւնը ընդունած էր այլ եւս ապաստան չտալ Խ. Միութեան դէմ գործող կազմակերպութեանց »։

Ըսինք արդէն, — խորութիւն չդնելով միջոցներու մէջ, մեր կարծիքը – կատաղի ազգայնները այս անգամ ալ կը փորձեն ապահովել ոչ միայն տեղացի բանուորներու, այլ եւ Ֆրանսական կառավարութեան աջակցութիւնը, որպէս զի Դաշնակցութիւնը, « ահաբեկչական ճշմարիտ կազմակերպութիւն մը », քշուի և՛ ասպարէզէն և՛ սահմանէն։

Այս առաջադրութեամբ, Արնուվիլէն մինչեւ Ալֆորվիլ, անոնք ապահովներ են ... Ֆրանքեւռուս դաշնագրին։

Չէ՞ որ, Արնուվիլի Ֆրանսերէն թռուցիկն ալ կը յիշեցնէր թէ՝ Ֆրանքեւռուս ոչ – յարձակման դաշինքը « մեր երկրին վրայ պատերազմական կը դնէ թոյլ չտալ ո՛ր եւ է փաշական ցոյց, ոչ ալ սպիտակ պահակներ որ կը կռուին Խ. Միութեան դէմ »։

Ոգորմելիները չեն գիտեր որ, « այստեղ, Ֆրանսայի մէջ », ազատ է ո՛ր եւ է կազմակերպութիւն եւ վարդապետութիւն։ Իրենք իսկ այդ ազատութեան կը պարտին իրենց անձամբակ ելոյթները։

Ու կը մոռնան որ, Ֆրանքեւռուս ոչ – յարձակման դաշինքը (29 Նոյ. 1932), հեռուստ կապ անգամ չունի այն խնդիրներուն հետ որ կը խոռվեն մեր ներքին կեանքը։

Դիւրի՞ն է թռուցիկի պէս հոլովել կախարդական բառեր — « սպիտակ պահակ », « փաշիստ », « հակայեղափոխական », « պատերազմ սարքող » եւն.։ Բայց չափազանց դժուար՝ զանոնք արժեցնել։

Ըսէ՞ինք թէ՝ « սպիտակ պահակ » — այն իմաստով որ կը գործածուի հակարօլշեւիկ Ռուսերուն համար — դոյութիւն չունի մեր մէջ։

Եւ քացախէն դարձած նորընծաները պարզապէս իրենց ըմբռնումներն ու նենգամտութիւնն է որ կ'ապացուցանեն, Ֆրանսացի բանուորին ալ հաւատացնելով թէ կան հայ « սպիտակ պահակներ », կամ եւ պատրաստ՝ արշաւելու Խ. Միութեան դէմ։

Մենք պիտի արհամարհէինք այս անյատակ ազիտութիւնը, ինչպէս իրենց միւս չհատատակութիւնները, եթէ թռուցիկին հեղինակները փորձ մը կատարած չըլլային խօսքէն գործի անցնելու։

Ո՞ւր կրնան յանգիլ մեր ներքին վէճերը, եթէ Դաշնակցութիւնն ալ, իր կարգին, Ֆրանսերէն թռուցիկներ ուղղէ տարբեր դաւանանքէ բանուորներու, եւ իր որ եւ է մէկ ձեռնարկը կազմակերպէ աջակցութեամբ Ֆրանսայի ընկերվարականներուն, որ չատ աւելի բազմաթիւ են ու հզօր քան համայնավարները ...

Եւ, մինչեւ ո՞ւր կրնանք իջնել, եթէ տեղական իշխանութիւնը — իսկապէս հաւատալով թէ օտար կազմակերպութիւններով Մ.Միութեան դէմ պատերազմ կը պատրաստեն Ֆրանսական հողի վրայ, — ուղէ կարճ կապել եւ արգիլել ո՛ր եւ է հայկական հաւաքոյթ...

Դո՛ւք, կարմրադրօշ թշուառներ, ունիք միայն մէկ հիմնական ձգտում, — վարկաբեկել, ջլատել, ջլադրկել Դաշնակցութիւնը։ Եւ, այդ « յեղափոխական » գործունէութեամբ՝ ոչնչացնել ազգային ոգին, անկախութեան եւ ազատութեան զգացումը, կազմալուծել գաղութները — « այդ մեր պարծանքն է » — եւ վարկ չտալ Երեւանի առջեւ։

Այդ, եթէ քալ էք, հրապարակ ելէք ձեր սեփական ուժերով։ Մեր ներքին պայքարներուն մի՛ խառնէք օտարը։

Եւ մանաւանդ, մի՛ փորձէք անոնց միջոցաւ խանգարել ո՛ր եւ է հանդէս, կամ կասկած հրաւիրել մեր ազգային կազմակերպութեանց վրայ։

Ֆրանսան Խորհրդային Ռուսաստան չէ, եւ մեզ հայաշատ երկիրներն ալ չեն նմանիր Կովկասի։

Մենք երբեք չենք մտածեր որ, Դաշնակցութիւնը ձեզի հետ դէմ դիմաց գտնուի ո՛ր եւ է առիթով։

« Այստեղ, Ֆրանսայի մէջ », ամէն մարդ ազատ է եւ ազատութիւն կը վայելէն հանրային, գաղափարական բոլոր չարժումները։

Ի՛նչքան կ'ուզէք փչեցէք ձեր փարախին մէջ։ Ձեր հաւնոցին կռուրէն կամ էյֆէլի կառարէն։

Բայց, յանուն Մարքսի եւ Լէնինի, որոնց տարեդարձները տօնեցիք դեռ երէկ, առն կանչեցէք ձեր խելքը։ Զգուշացէք այն պիսի արարքներէ որ կրնան վնասակար ըլլալ ոչ միայն ձեզի ու մեզի, այլ եւ ամբողջ գաղութին համար։ Մեր բոլոր գաղութներուն համար։

Վա՜յ համաչխարհային յեղափոխութեան, եթէ Արնուվիլի հայկական հանդէսը խանգարելով կամ ... Վենիզելոսի դէմ հաւկիթ նետելով պիտի յառաջանայ։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՏՈԼԱՐԸ ՊԻՏԻ ԳՏՆԷ՞ ԻՐ ՆԱԽԿԻՆ ԳԻՆԸ

Դրամատուներու վերաբացումը կը շարունակուի

Նախապատճառ Բուզվէլթի կողմէ ձեռք առնուած բացառիկ միջոցները անմիջական ազդեցութիւն ունեցան Եւրոպայի մէջ։ Երկուշաբթի օրն իսկ, Լոնտոնի սակարանը վերսկսաւ իր գործառնութիւնները տոլարի վրայ։ Փարիզի մէջ, տոլարին գինը բարձրացաւ մինչեւ 25.50ֆր, գնումի համար եւ 25.87ֆր՝ վաճառման համար, ինչ որ կը համապատասխանէր Լոնտոնի սակին (3.44)։ Անգլ. ոսկին ալ դգալի բարձրացում ունեցաւ, 87.50էն հասնելով 87.95ֆր։

Մանուպէտները կը հաստատեն թէ այլեւս վախ չկայ որ Ամերիկան լքէ ոսկեղրամի հիմքը։

⁂ Երկուշաբթի օր վերաբացուեցան 346 ազգային եւ պետական դրամատուներ, համաճայն մանուալ ցանկի մը։ Այս հաստատութիւնները ունին համադրմամբ 175 միլիառ ֆրանք, օրուան սակով։ Բազմաթիւ անհատական դրամատուներ ալ արտօնութիւն ստացան վերաբացուելու, անշուշտ ենթարկուելով հաստատուած սեղմումներուն։ Միայն այս կարգի 25 դրամատուներ վերաբացուեցան։ Սակարանը դոց է տակաւին, թէեւ յոյս կայ որ վերաբացուի այսօր իսկ։

Ամերիկեան թերթերը կը դրեն թէ դրամատուներու վերաբացման առթիւ, յաճախորդները աւելի շատ դրամ ձգեցին քան քաշեցին։ Երկուշաբթի առտու ահագին բազմութիւն մը պոչ բռնած էր նիւ Եորքի գաշնակցային դրամատան առջեւ։

Ամերիկայի մէջ զոհունակութեամբ լսեցին որ տոլարը պահած է իր գինը Լոնտոնի եւ Փարիզի մէջ։ Բայց աւելի մեծ ուրախութիւն զգացին, իմանալով որ Նախագահ Բուզվէլթ պահանջած է խորհրդարանէն՝ անմիջապէս արտօնել գաղնջուքի չինութիւնն ու գործածութիւնը, առանց սպասելու որ Ընկուքի դիւանագիտութեան օրէնքը։

Գարնջուքին վրայ հաստատուելիք տուրքը 125 միլիոն տոլար եկամուտ պիտի բերէ, մեծապէս կրճատելով ելեմտացոյցին բացը։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Վարչապետէն յետոյ, Գերմանիոյ եւ Փրուսիոյ ներքին գործերու նախարարներն ալ (հիթլէրական), կարգապահութեան հրաւիրեցին իրենց պետները, անշուշտ աղդուելով անոնց սանձարձակ ծայրայեղութիւններէն։ Խիստ պատիժներու պիտի ենթարկուին անոնք որ կը խանգարեն անդորրութիւնը, եւ բռնութեանց կ'ենթարկեն ոչ միայն անհատներ, այլեւ հրէական վաճառատուները։ Ցոյս կայ որ աստիճանաբար վերահաստատուի խաղաղութիւնը։

Մինչ այս մինչ այն, « նացի »ները կը շարունակեն ձերբակալութիւններ կատարել եւ դրաւել տակաւին ազատ մնացած քաղաքապետութիւններ եւ ուրիշ վարչական իշխանութիւններ։ Անցի օր Փալաթինայի շրջանին մէջ ձերբակալուեցին քաղաքապետական խորհուրդի 12 ընկերվարական անդամները, որոնց երկուքը կիներ են։ Ձերբակալուեցան նաեւ ընկերվարական թերթի մը խմբագիրը, Մանհայմի քաղաքապետը եւ ուրիշ բազմաթիւ անձեր։ Համպուրկի մէջ, հիթլէրականները դրաւեցին Սէնաթքաներու Տունը։ Դրաւեցին նաեւ Քէօլնի երեք թերթերու խմբագրատուները եւ ձերբակալեցին խմբագիրները։

Տոքթ. Կոպէլս, կատաղի հիթլէրական, նշանակուեցաւ նախարար ազգային պրոպագանտի եւ դաստիարակութեան։ Նոր նախարարը տիրաբար պիտի վարէ պաշտօնական քարոզչութեան բոլոր միջոցները,— մամուլ, անթել, թատրոն, չարժանկար։

⁂ Դրած էինք թէ՝ մինչեւ ցնոր անօրինութիւն, քով քովի պիտի ծածանին նախկին՝ միապետական եւ հիթլէրական դրօշները։

Նախկին դրօշը, սեւ–ճերմակ–կարմիր, հաստատուեցաւ 1867ին, հիւսիսային Գերմանիոյ դաշնակցութեան համար եւ գերմանական պետութեան կողմէ ընդունուեցաւ 1871ին։ Վայմարի սահմանադրութիւնը հանրապետութիւն հաստատելով, անոր տեղ դրաւ սեւ – կարմիր – ոսկեգոյն դրօշը, որ խորհրդանշանն էր 1848ի յեղափոխութեան։ Այս դրօշը յատկապէս նշանակուած է սահմանադրութեան Գ. յօդուածով որ միեւնոյն ատեն կ'որոշէ առեւտրական տարիքին դրօշը, սեւ – ճերմակ – կարմիր։ Նոր դրօշը ընդունուած էր խորհրդարանին մեծամասնութեան կողմէ, որուն մէջ միայն ընկերվարականները կը ներկայացնէին 163 ձայն։ Հանրապետական դրօշին ընդունելութիւնը բուռն ընդվզումներ յարոյց, որ կը տեւէ 1918էն ի վեր եւ յաճախ տեղի առաւ կրքոտ վիճաբանութեանց։

Անգլիա նոր զիջումներ կը պահանջէ Ֆրանսայէն

ՓՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԶԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Անգլիոյ վարչապետը, որ ժրընեւ կը գտնուի այս մէջոցին, երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ֆրանսայի Ա. պատուիրակին, Պ. Փոլ Պոնքուռի հետ։

Համաձայն թերթերու տեղեկութեանց, Պ. Մաքտոնըլտ պահանջած է որ Ֆրանսական կառավարութիւնը մէկդի դնելով լրացուցիչ ապահովութիւններ պահանջելու խնդիրը, նոր զիջումներ կատարէ, դոհացնելու համար Գերմանիան եւ Իտալիան։ Անգլիոյ վարչապետը չուզեր որ խորհրդաժողովը յետաձգուի, հետեւաբար անհրաժեշտ կը դտնէ անմիջապէս կնքել պայմանագիրը մը, չօշափելի կրճատումներ կատարելով սպառազինութեանց մէջ։

Պ. Փոլ Պոնքուռ մերժած է այս թելադրութիւնը, պնդելով հետեւեալ կէտերուն վրայ.—

1.— Ֆրանսայի ապահովութեան ծրագրին դէմ քուէարկելով, Գերմանիան ինքնին հրաժարած կ'ըլլայ դեկտ. 11ի յայտարարութեան առաւելութիւններէն, որոնք սպառազինման հաւասարութիւն կուտային իրեն։

2.— Հետեւաբար, այսուհետեւ որ եւ է պայմանագիր կրնայ կնքուիլ միայն եւ միայն Վերսայլի դաշնագրով հաստատուած պինուորական գոյավիճակին վրայ։

3.— Այդ գոյավիճակին պահպանման հոգը չի կրնար միայն Ֆրանսայի վրայ իյնալ եւ Ֆրանսան կրնայ նոր յանձնառութիւններ ստանձնել միայն հաւաքական դիմադրութեան մը հիման վրայ, ուր իր կողքին պիտի ըլլայ Մեծն Բրիտանիան։

4.— Առաջադրուած պայմանագիրը պէտք է հաշուի առնէ ցամաքային, ծովային եւ օդային սպառազինութեանց փոխադարձ առնչութիւնը։

5.— Պայմանագիրը պէտք է ապահովէ համաձայնութիւնը Մ. Նահանգներուն, որոնց բացակայութիւնը անպատճառ պիտի քաջալերէ նախ ընդդիմութիւնը, յետոյ բռնաբարումները։

6.— Պայմանագիրը պէտք է պարունակէ յօդուած մը՝ ապահովութեան մասին, ինչպէս եւ Նախատեսէ հաստատումը ազգու եւ տեւական հակակշռի մը։

Պ. Մաքտոնըլտ, որ մեծ արդիւնքներ կը սպասէր իր ճամբորդութենէն, յուսախաբութեան մատնուած է արդէն։

Խորհրդաժողովին մթնոլորտը թանձրացած է նաեւ անոր համար որ, վերմանական Բ. պատուիրակը, Նաւասլին, հետզհետէ անհաշտ ձեւեր կ'առնէ։ Այդի օր, մամնախումբի մը մէկ ժողովին մէջ, երբ կը վիճէին պինուորական եկամտացոյցի կրճատման մասին, Պ. Նաւասլին վիրաւորուելով Պ. Փոլ Պոնքուռի մէկ ակնարկէն, անմիջապէս ոտքի ելաւ եւ առաւ քալեց։

Պատուիրակ մը եաեւէն գնաց եւ թեւէն քաշելով ներս բերաւ, բայց միջադէպը խոր տպաւորութիւն գործեց։ Կասկած չկայ թէ գերմանական պատուիրակութիւնը նոր հրահանգներ ստացած է Հիթլէրէն։

Թուրքիոյ քան կը փնտռեն, մոռնալու համար պարսկերէնն ու արաբերէնը

Թուրքիոյ լեզուական Միութեան կեդր. վարչութիւնը ժողով գումարեց մարտ 8ին, նախագահութեամբ Մ. Քէմալի։

Ժողովին մէջ, մինչեւ հիմա կատարուած աշխատանքներու մասին տեղեկութիւններ հաղորդուեցան, եւ որոշուեցաւ օսմաներէնի համապատասխան թուրքերէնները գտնել։ Այս մասին ծրագիր մը ընդունուեցաւ։

Միութիւնը որոշած է ընդարձակ հարցարան մը բանալ, կարճ ատենէն գտնելու համար թուրքերէնին համապատասխան բառերը այն արաբերէն եւ պարսկերէն բառերուն, որոնք կը գործածուին ընթացիկ եւ գրական լեզուներուն մէջ։

Այս հարցարանին համար իրրեւ հիմ ընդունուած է Շէմսէտտին Սամի փաշայի թուրքերէն բառարանը։ Այս բառարանին մէջ գտնուող արաբերէն եւ պարսկերէն բառերը պիտի գտուին եւ պիտի աշխատուի գտնել անոնց համապատասխան թուրքերէնները, որոնք ցանկերով ամէն օր անթելով եւ թերթերով պիտի ծանուցուին։

Ձանք պիտի թափուի որ « անքէթ »ը երեք ամիսէն լրանայ։ Լեզուական միութիւնը պիտի քննէ եկած պատասխանները եւ կարճ ատենէն ալ ցուցակ մը պիտի պատրաստէ օսմաներէնէ թուրքերէնի մասին, որպէս զի գրողները եւ բաղդատութիւն ընողները դիւրութիւն ունենան։

Հարցարանին յօդուածները ամէն օր պիտի տպուին բոլոր թերթերուն կողմէ եւ նոյն սիւնակին մէջ։ Ամէն միջոց ձեռք պիտի առնուի որ ժողովուրդը կարենայ գտնել համապատասխան բառերը։ Հալք էվլիներն ալ, համաձայն իրենց ըլլալիք առանձին զեկոյցին, աւելի մօտէն պիտի գրպին այս գործով։

Իվճաշարժի վարիչներու գործադուլը Լիբաւայի մէջ

Մարտ 6ին գործադուլ հռչակեցին Պէյրութի եւ Լիբանանի միւս շրջաններուն ինքնաշարժի վարիչները։ Բաց ի մասնաւորներու պատկանող եւ կառավարական ինքնաշարժներէ, ոչ մէկ ինքնաշարժ կը բանէր։

Վարիչներու սէնտիքան դժգոհ պէնզինի եւ քաուչուքի վրայ դրուած նոր

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԶԱՅՆ ՄԸ ԱԴԱՐԱԿԷՆ

... Խմբագիր ՅԱՌԱՋԻ

ՔԼԷՐՄՈՆ – ՖԷՐԱՆ, 14 մարտ. — Պէյրութի հրկիզեալներուն համար *ՅԱՌԱՋԻ* բացած եղբայրական աջակցութեան համար, Քլէրմոն – Ֆէրանի ճանիմը հայրենակիցներէ հաւաքուած **100** ֆր.ը, ձեր հասցէին կը դրկեմ։ (*Տես վերը*)։

Այս առթիւ թոյլ տուէք մանրադէպ մը, որ կրնայ այնման այժմէութիւն ներկայացնել։

Այստեղ կը գտնուին շրջուն լուսանկարիչներ եւ վաճառորդներ, որոնք իրենց գործին բերումով այս եւ շրջակայ գաւառներու էն յետ ընկած անկիւններուն ծանօթ են։ Ասոնցմէ ոմանք հետաքրքրական տեղեկութիւններ ունին, գրուած հայ բեկորներու, մանաւանդ չափահաս որբերու մասին։

Այս վերջիններէն Պ. Մկրտիչ երկանեան, մէկը Սուրիայէն 7 — 8 տարիներ առաջ բերուած հարիւրաւոր որբերէն, տարիներէ ի վեր կ'աշխատէր փրանսացի ազարակապանի մը մօտ։

Այս պարագան իմացած ըլլալով, ճանի մը ընկերներով կ'երթանք զայն գտնելու համար։

Պարբերաբար մեր ղրկած հայերէն թերթերէն իմանալով թէ՝ Պէյրութի մէջ չորս հազար հայրենակիցներ թշուառութեան մատնուած են այդ ահռելի հրդեհին պատճառով, հակառակ իր անձնական օրականին (7 ֆր.) իսկոյն Պէյրութ իր ուսուցիչներէն մէկուն միջոցաւ կեդր. խնամատարութեան յիսուն ֆրանք կը ղրկէ։ Ընկերային պարտականութեան ի՜նչ սքանչելի դաս բոլոր անոնց համար որ միջոց ունին եւ անտարբեր կը ձեւանան մեր ազգային բազմադիմի կարօտութեանց առջեւ։

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ

4,000 ՀՐԿԻԶԵԱԼՆԵՐՈՒՆ

—·—

20րդ ՑԱՆԿ

	Ֆր.
Մկրտիչ Խաչատուրեան	20
Կարապետ Ալթունեան	25
Դէորգ Այտընեան	10
Ազատ Քէշիշեան	20
Յարութիւն Յակոբեան	10
Հուրի Քէշիշեան	15
Գումար	100
Մարտ 12ի գումարը	6266
ԸՆԴՀ. ԳՈՒՄԱՐ	6366

հանդէպ։

Քանի որ տեղն է, թոյլ տուէք ձեր ուշադրութիւնը հրաւիրելու այլապէս կարեւոր հարցի մը վրայ։

Ո՞րն է վերջապէս համազգային այն կազմակերպութիւնը, որ իր թեւերուն տակ առնէր մեր ցեղին այս թանկագին բեկորները եւ անոնց ակնարկը սեւեռած պահել հայութեան փառաւոր ապագային վրայ։

Նոյն իսկ այսման դիւրութիւններ ներկայացնող Ֆրանսայի մէջ տասնեակներով խումբեր, ընտանիքներ կան, որոնցմով ոչ մէկ կազմակերպութիւն, ոչ մէկ ազգ. իշխանութիւն չէ հետաքրքրուած։ Այս պարագան եւս մեր այնքա՜ն սրտցաւ թանկագին *ՅԱՌԱՋԻ* ուշադրութեան ներկայացնելով, կը կը վերջացնեմ նամակս որ կարծեմ պէտք եղածէն աւելի երկարեցաւ։

Ջերդ անկեղծօրէն
Մ. Խաչատուրեան

Թուրքերէն քան կը փնտռեն, մոռնալու համար պարսկերէնն ու արաբերէնը

Թուրքիոյ լեզուական Միութեան կեդր. վարչութիւնը ժողով գումարեց մարտ 8ին, նախագահութեամբ Մ. Քէմալի։

Ժողովին մէջ, մինչեւ հիմա կատարուած աշխատանքներու մասին տեղեկութիւններ հաղորդուեցան, եւ որոշուեցաւ օսմաներէնի համապատասխան թուրքերէնները գտնել։ Այս մասին ծրագիր մը ընդունուեցաւ։

Միութիւնը որոշած է ընդարձակ հարցարան մը բանալ, կարճ ատենէն գտնելու համար թուրքերէնին համապատասխան բառերը այն արաբերէն եւ պարսկերէն բառերուն, որոնք կը գործածուին ընթացիկ եւ գրական լեզուներուն մէջ։

Այս հարցարանին համար իրրեւ հիմ ընդունուած է Շէմսէտտին Սամի փաշայի թուրքերէն բառարանը։ Այս բառարանին մէջ գտնուող արաբերէն եւ պարսկերէն բառերը պիտի գտուին եւ պիտի աշխատուի գտնել անոնց համապատասխան թուրքերէնները, որոնք ցանկերով ամէն օր անթելով եւ թերթերով պիտի ծանուցուին։

Ձանք պիտի թափուի որ « անքէթ »ը երեք ամիսէն լրանայ։ Լեզուական միութիւնը պիտի քննէ եկած պատասխանները եւ կարճ ատենէն ալ ցուցակ մը պիտի պատրաստէ օսմաներէնէ թուրքերէնի մասին, որպէս զի գրողները եւ բաղդատութիւն ընողները դիւրութիւն ունենան։

Հարցարանին յօդուածները ամէն օր պիտի տպուին բոլոր թերթերուն կողմէ եւ նոյն սիւնակին մէջ։ Ամէն միջոց ձեռք պիտի առնուի որ ժողովուրդը կարենայ գտնել համապատասխան բառերը։ Հալք էվլիներն ալ, համաձայն իրենց ըլլալիք առանձին զեկոյցին, աւելի մօտէն պիտի գրպին այս գործով։

Իվճաշարժի վարիչներու գործադուլը Լիբանանի մէջ

Մարտ 6ին գործադուլ հռչակեցին Պէյրութի եւ Լիբանանի միւս շրջաններուն ինքնաշարժի վարիչները։ Բաց ի մասնաւորներու պատկանող եւ կառավարական ինքնաշարժներէ, ոչ մէկ ինքնաշարժ կը բանէր։

Վարիչներու սէնտիքան դժգոհ պէնզինի եւ քաուչուքի վրայ դրուած նոր

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

ԱՆԴԱՄ ԱՆԴԱՄ ԵՒ ՀՈԳԵՎՈՐԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Ինչպէս ամէն տարի, այնպէս ալ այս տարի, Մահարի գրադարանը կը կազմակերպէ հարցազրոյց մը երիտասարդութեան հետ։ Ներկայ հարցազրոյցը կը վերաբերի անդամ անդամ եւ հոգեւորական հարցերուն։

Հարցազրոյցին կը մասնակցին 1906ին ծնած երիտասարդներ եւ աղջիկներ, որոնք կը ներկայացնեն տարբեր մասնագիտութիւններ։

Հարցազրոյցը կը վարէ Ս. Ղազարեան։

— Ձեր մտքերով... եթէ ոչ այս ու այն կէտին վրայ...

Ս. Տիգրանեան։ — Ես կը կարծեմ, որ հոգեւորականները պէտք է ունենան ընտանիք։ Ամուսնութիւնը մեզ կը պահէ ամէն տեսակ անառակութիւններէ։ Ես կը կարծեմ, որ հոգեւորականները պէտք է ունենան ընտանիք։ Ամուսնութիւնը մեզ կը պահէ ամէն տեսակ անառակութիւններէ։

Ա. Ղազարեան։ — Ես կը կարծեմ, որ հոգեւորականները պէտք է ունենան ընտանիք։ Ամուսնութիւնը մեզ կը պահէ ամէն տեսակ անառակութիւններէ։

Ս. Տիգրանեան։ —

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՏՈՒԴԻԱՆ ՀՅԴԱԼՅՈՑ ՊԵՏԱԿԱՆ ՈՒՍՄԱՐԱՆԻ

Ամերիկա հայկական

Ֆրանսիայի հայ ուսանողների մասին

Ֆրանսիայի հայ ուսանողների մասին ֆրանսիական մամուլը հետաքրքրական տեղեկություններ է հաղորդում։ Ֆրանսիայի մեջ կա 2,000 հայ ուսանող։ Նրանց մեծ մասը սովորում է Փարիզի համալսարանում։ Ֆրանսիայի հայ ուսանողների մեջ կան շատ ականավոր գործիչներ։ Նրանց մեջ կան գրողներ, գիտնականներ, արվեստագետներ, ինժեներներ, բժիշկներ, իրավաբաններ։ Ֆրանսիայի հայ ուսանողների մեջ կան շատ աղքատներ։ Նրանց մեծ մասը ստիպված է աշխատել, որպեսզի կարողանա ապրել։ Ֆրանսիայի հայ ուսանողների մեջ կան շատ աղքատներ։ Նրանց մեծ մասը ստիպված է աշխատել, որպեսզի կարողանա ապրել։

աւելքերէն եւ փոխադրութեան դիներու անկումէն, դիմումներ կատարած էին կառավարութեան եւ խոստումներ ստացած խնդիրը քննելու եւ կարգադրութիւններ ընելու համար: Սակայն տեսնելով որ գոհացում չտրուեցաւ իրենց պահանջներուն, վարիչները ժողով մը գումարելով կ'որոշեն գործադուլ ընել եւ կ'ընարեն եօթը կոմիտէներ, չարունակելու համար պօյքօթը:

Կառավարութիւնը երբ կը տեղեկանայ այդ որոշման, կը հրաւիրէ սէնտիքը եւ կը սկսի խորհրդակցութեան, սակայն կարելի չըլլար համոզել ու գոհացնել վարիչները: Ատկէ վերջ, սէնտիքը հրատարակեց յայտարարութիւն մը, որուն մէջ կը ներկայացուին հետեւեալ պահանջները. —

1— Պէնզինի եւ քարւոյլի վրայ դրուած յաւելեալ մաքսաւորքերու ջնջումը:

2— Երկաթուղիի ընկերութեան եւ կառավարութեան միջեւ կնքուած համաձայնագրի ջնջում, որով հաւաստում կ'որոշուի ի նպաստ ընկերութեան:

3— « Օթօ Ռուլիէ »ներու տրուած առանձնաշնորհումներու վերացում եւ անոնց ալ իրենց պէս տուրքերու ենթարկում:

4— Վարիչներու վրայ դրուած հին նիթական պատիժներու վերացում:

5— Վարչական եղանակով վարիչներէ գանձուած 100 ս. դ. պատիժը զեղչել 50ի:

6— Պէնզինի դիներուն ըստ առաջնոյն 115 ս. դ. կայունացումը:

7— Քաղաքապետական բոլոր տուրքերէն վերծ կացուցումը վարիչներու, որովհետեւ անոնք արդէն տարեկան 330 ս. օսկիի մօտ տուրք մը կը վճարեն:

Ահա եր պակաս...

Սելանիկի յունարէն թերթերը կը գրեն թէ, Վենիզելոսի այցելութեան առթիւ, հետեւեալ դէպքը պատահած է. —

Երբ վարչապետը « Մէտիթէրանէ » պանդոկէն ներս կը մտնէր, զարմանալի ճարպիկութեամբ մը ոստիկանական խիտ շղթայէն ներս սպրդած է միջահասակ ու նիհար հայ երիտասարդ մը: Ցիշեալը զրպանէն հանած է հաւկիթ մը եւ ձեռքը վերցնելով ուզած է նետել Վենիզելոսի վրայ: Վարչապետին հետեւորդներէն ոմանք խիզախ նշմարելով ըլլալիքը, բռնած են երիտասարդին ձեռքը: Հաւկիթը ինկած է գետին ու պայթած. մէջէն թափած է սեւ մելան մը ու ներկած սալայատակը:

Երիտասարդին վրան խուզարկած ու գտած են վարպետօրէն մելանով լեցուած ուրիշ հաւկիթներ: Ինքնութեան թուղթէն յայտնի եղած է որ Հայ մըն է: Երբ հարցուցած են իրեն թէ ինչո՞ւ ուզած է նետել, պատասխանած է թէ զինքը ղրկած են համայնավարները: Եթէ ոստիկանները չմիջամտէին, լինչի պիտի ենթարկուէր հայ երիտասարդը:

Թրխանպատակ կ'ըլլան, հայց ճարելու հնար

Յաւելիկայ յունիս 17էն սկսեալ գործադրութեան պիտի դրուի այն օրէնքը, որ միայն թրքահպատակներուն կը վերապահէ փոքր արհեստները:

Ներկայիս, բազմաթիւ օտարահպատակներ կառավարութեան դիմելով թրքահպատակութիւն ընդունելու առաջարկ ներկայացուցած են, որպէս զի կարենան չարունակել իրենց գործերն ու զբաղումները:

Ձիշդ է որ, հպատակութեան օրէնքին համաձայն, հինգ տարի տեւական նօրէն Թուրքիա բնակող օտարականները կրնան թրքահպատակութիւն ընդունել, եւ սակայն օրէնքը կառավարութեան լիազօրութիւն տուած է կատարուած դիմումները ընդունելու կամ մերժելու: Այս լիազօրութեան յեցած, կառավարութիւնը մերժած է թրքահպատակութիւն ընդունելու նպատակով օտարականներու կողմէ կատարուած դիմումները:

Փոքր արհեստներու օրէնքին վեցերորդ յօդուածին համաձայն 10 ոսկիէն մինչեւ 500 ոսկի դրամական տուգանքի պիտի դատապարտուին այն օտարականները, որոնք յունուար 16էն յետոյ իրենց գործերը չեն ձգած ու կը չարունակեն աշխատիլ:

ՇԱՀՈՒ ԱՂԲԻՒՐ Է, Բ՞ՆԶՊԷՍ ՉԳՏԵՆ

Անգլիական կառավարութիւնը վերջերս որոշած էր արգիլել գէնճի առուտուրը Ճափոնի եւ Ձինաստանի հետ, որպէս զի կռուելու անկարողութեան մատնուին:

Երեսփ. ժողովի առջի օրուան նիստին մէջ, կառավարութեան ներկայացուցիչը յայտարարեց թէ՝ կարելի եղած չըլլալով միջազգային համաձայնութիւն մը գոյացնել զէնճի ներածումը արգիլելու համար, Անգլիան ալ կը վերցնէ այն արգելքը զոր հաստատած էր 14 օր առաջ:

Ուրեմն, ուզողը կրնայ զէնճ եւ ռազմամթերք ղրկել Ճափոն եւ Ձինաստան, կարելի եղածին չափ շատ մարդ ջարդելու համար, փոխադարձաբար:

ՇԱՆՐ ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՄԷՋ

Պուլկարիոյ նախկին վարչապետ Պ. Ցանկով ճառ մը պիտի խօսէր Վրացայի մէջ, ուր արիւնալի դէպքեր պատահած են 1923ին, իր իշխանութեան օրով:

Ճառը հազիւ սկսած, բուռն ընդհարում մը տեղի ունեցաւ Ցանկովի կուսակիցներուն եւ հակառակորդներուն միջեւ: Այս վերջիններն բիրերով ցրուեցին Ցանկովի կուսակիցները, եւ փախուստի մատնեցին նախկին վարչապետը, որ ապաստանեցաւ բարեկամի մը տունը: Հակառակորդները անմիջապէս պաշարեցին տունը, բարի բռնելով եւ ջարդարփշուր ընելով բոլոր ապակիները: Ոստիկանութիւնը չկրցաւ զսպել խռովութիւնները, եւ օգնութեան կանչից բերդաբաղաքին զինուորները: Հազիւ կարելի եղաւ վերահաստատել խաղաղութիւնը: Ցասը հոգի ձերբակալուեցաւ, իսկ նախկին վարչապետը կրցաւ խաղաղէն հեռանալ ոստիկանական ջոկատի մը պաշտպանութեան տակ:

ԿԱՅՍՐԻՒՆԸ ԱՄՈՒՐ ՉԷ ՑՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Աքէնեէն կը հեռագրեն թէ՝ վարչապետ Պ. Ցալտարիս թէեւ 30 ձայնի մեծամասնութիւն մը ունի խորհրդարանին մէջ, բայց այդ առաւելութիւնը բաւական չէ, իր ուզածին պէս շարժելու համար: Վերակոյտը վենիզելոսեան է, եւ եթէ երեսփ. ժողովն ալ հաշուենք, մեծամասնութիւնը կը մնայ Վենիզելոսի կողմը: Երկու ժողովները միասին կը կազմեն ազգ. ժողովը, որուն կ'իյնայ վճռական որոշումներ տալ:

Այս պայմաններուն մէջ, կը կարծուի թէ զօր. Քոնտիլիս, պատերազմական նախարարը, պիտի փորձէ ամբապէս կազմակերպել իր կուսակիցները, ձգտիլ դէպ ի միահեծան իշխանութեան եւ նոյն իսկ պարզ հրամանագրով մը ջնջել Վերակոյտը:

ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ ԿԸ ՄԵԿՈՒՍԱՑՈՒԻ

Հակառակ Հիթլէրի յաղթանակին, որոշ մտահոգութիւն կը տիրէ Գերմանիոյ մէջ: Մասնաւորապէս ճարտարագործական շրջանակները կը վախնան որ երկիրը մեկուսացման ենթարկուի: կարեւոր թերթ մը կը գրէ այս առթիւ.

— Առաջին անգամ ըլլալով, Լեհաստանը ռուսական սահմանագլուխէն դէպ ի արեւմուտք փոխադրեց իր զօրքերը: Տանցիկը վտանգի տակ է: Աւստրիոյ մէջ, բաղաքացիական պատերազմը կը խմորուի, ինչպէս երէկ Պավարիոյ մէջ. բայց Պերլինի դահլիճը չի կրնար լիազօրներ ղրկել հոն եւ մեծ պետութիւնները մտահոգ են: Ջէզոք երկիրները, մեր լաւագոյն յաճախորդները, անսրամադիր են մեզի հանդէպ: Ֆրանսան եւ Անգլիան միջոցներ կ'որոնեն զինաթափութեան խորհրդաժողովը փրկելու համար: Մ. Նահանգները գործելու անկարողութեան դատապարտուած են: Ազգերու Դաշնակցութիւնը կը մեռնի: Իտալիան ընդստուար է մեզի եւ մենք կը գնահատենք իր վարչապետին գործակցութիւնը՝ իրաւունքներու հաւասարութիւն ձեռք բերելու համար: Բայց, ո՞վ օգնութեան պիտի հասնի մեզի »:

Ամէնէն աւելի մտահոգութիւն կը պատճառէ Անգլիան: Պերլինի մէջ կը կասկածին թէ Անգլիան հետզհետէ կը հեռանայ Գերմանիայէն: Լոնտոնի մէջ գէշ ազդուած են վերջին խռովութիւններէն եւ ատոր կը վերագրուի Հիթլէրի խիստ հրահանգը՝ կարգապահութեան մասին:

ՄԻՏՔ ՊԱՏԱՍԽԱՏՈՒ ԱՅՍ ՀԱՍՑԷՆ

ԱՐԱՄ ՀՕՁԱՊԱՇՇԵԱՆ

ԵԼԵԿՏՐԱԴԷՏ

42, Avenue Jean Jaurès.

Rosny s/s Bois

կը ստանձնէ ելեկտրական ամէն տեսակ աշխատանքներ եւ արդիական գետեղումներ՝ *ՇԱՏ ՉԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ.*

Le Gérant : H. STEPHAN
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

ՀԱՅ ՍԱՓՐԻՉՆԵՐՈՒ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

19 Mars, կիրակի երեկոյ ժամը 9ին **Société Savantes**ի *մէջ*

8, Rue DANTON, Paris (6), ՄԷՔՐՕ՝ ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՀԱՅ ՍԱՓՐԻՉՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ՝ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ ԵՒ ԷՓԻՆՃԵԱՆ

Ճաշ եւ նուագախումբ, քօթիյեօն, թոմպալա՝ կը շահին 3 արժէքաւոր նուէրներ:

Ժամը 22ին ՄԵԾ ՏՈՂԱՆՑՔ Օրիորդներու եւ Տիկիններու, որոնց մազերը գեղարուեստօրէն յարդարուած են Հայ սափրիչներու կողմէ:

ԺԱՄԸ 23ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՒԱՒՕՏ ԵՒՐՕՊԱԿԱՆ ՊԱՐԵՐ

ՃՈՒԽ ՊԻԻՖԷ ՄՈՒՏՔ՝ ԿԻՆԵՐՈՒ 6 ՖՐ. ԱՅՐԵՐՈՒ 10 ՖՐ.

Փարիզ եւ արուարձանները

ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ԱՐՈՒԲՁԱՆՆԵՐՈՒ *ընկերներու հանդիպումը վաղը Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, 51, Բիւ տը Րիվոլի, «La Samaritaine» արձաթանին ներքնայարկը: Մէթրօ՝ Շաթըլէ: Կը խօսի՝* **ԸՆԿԵՐ ԼԱԶԵԱՆ:**

ՇԱՎԻԼԻ ԱՐՂՈՒԹԵԱՆ խումբի բացառիկ ժողովը այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին 20, Ave. Ville d'Avray: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ «ՋԱՒԱՐԵԱՆ» կոմիտէի ընկերահամակրական ժողովը այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Ակուտքին մէջ: Կը խօսի՝ ընկեր ԱՇՈՏ ԻՍԱԷԱԿԵԱՆ:

Գաւառ

ՄԱՐՍԷՅԻ ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ խումբի ժողովը վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ: Ներկայանալ անդամատետրով:

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕՐԸ

ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ 19 ՄԱՐՏ ԿԻՐԱԿԻ ԻՐԻԿՈՒՆ, ԺԱՄԸ 9ԻՆ

Salle Gaveauի *մէջ*

Նախագահութեամբ՝ ԲԺ. Հ. ՕՀԱՆՋԱՆԵԱՆի

կը բանախօսեն՝ **Կ. ԹԱՆՏՐՃԵԱՆ ԵՒ Գ. ՆԺԴԵՀ**

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԲՈՒԺԻՆ

Մանրամասնութիւնները յաջորդով:

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած՝ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԻ ՆԱԽԿԻՆ ՀԱՅ ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

8 ԱՊՐԻԼ ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ 9ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՅՍ

GEORGES V.ի ՇՐՋԱՆ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

31, Avenue GEORGES V.

Կը հրաւիրուի նկատի ունենալ այդ թուականը:

Հրապարակային բանախօսութիւն Լիոնի մէջ

Նախաձեռնութեամբ՝ **ԱԶԳ. ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ**

եւ հովանաւորութեամբ՝ ԴԱՇՆԱԿԱՆ ՀՈՐՀՈՐԴԻ եւ պատուակալ նախադահութեամբ՝ Տ. Տ. ԹՈՓՈՒՀԻ եւ ՎԱՐԴԱՆ ՔԱՀԱՆԱՆԵՐՈՒ

Կը նախագահէ՝ Պ. Ա. ԿԻՒԼԳԻՆԿԵԱՆ

Այս կիրակի երեկոյ, ժամը 8.30ին, 3րդ Թաղապետարանի սրահին մէջ Ջեկոյց Ազգ. կեդր. վարչութեան գործունէութեան:

Կը խօսի՝ Լիոնի կաթող. պատգամաւոր՝ Պ. Ա. ՉՕՊԱՆԵԱՆ

Դեղարուեստական ճոխ բաժին: Մուտք՝ 3 ֆրանք:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Հմտիզէի եւ ոսկ կարող անթերիփրօրներ: Դիմել՝ առաւօտները **ՏԱՐՕՆԵԱՆի, 2, rue Saint Phliippe· Métro: Sentier.**

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

ոսկ կարող գործաւորուհիներ: Տեւական աշխատանք: Դիմել առաւօտները Տիկին PACCINIի, 6, Rue du Plasir, St. Ouen, փորթ Քլիանքուռի մօտ:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԽԱ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Իւզէս, Գ. Պ.— 35:
վալանս, Ալ. 300:
Մոնթֆեռան, Ազ.— 70:
Սարսէլ, Դ. Ն.— 35:
Բուրթէզոն, Պ. Զ.— 35:
Լա Կարէն, Մազ.— 35:

ԲԱՐՁՐ-ՀԱՅՔԻ Հայր. Մխիթեան Տէսինի մասնաճիւղը իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ հայրենակից ՄԱՐՈՒԻՔ ՏԷՐ-ՎԱՐԴԱՆԵԱՆի դառնադէպ մահուան առթիւ, իր պարագաններուն եւ բոլոր ազգականներուն:

Պատահանդէս

ՀԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ ՏԵՂԻ ԿՈՒՆԵՆԱՅ 11 ԱՊՐԻԼ ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ,

կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը:

ԿԸ ՓՆՏՌԻՒԻ

— Արտաշէս Վարդապետեան կը փնտռէ իր զաւակը, Աւետիս եւ կամ Արսէն Վարդապետեան, (Արսէն Վարդապետեան կը կարծուի թէ մեր փնտռած Արտաշէս Վարդապետեանն է որ իր անունը փոխած կամ մոռցած է), ծնած 1911ին Սամսոն, հօր անուն՝ Արտաշէս, մօր անուն՝ Սաթենիկ, տեղահանուած 1915ին Սամսոնէն: Արսէն Վարդապետեան 1922 թուականին Պոլսոյ Դատարկիւղի Ազգ. Որբանոցի որբերուն հետ փոխադրուած է Թօրֆու: Ցիշեալին հասցէն զիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝ Ardachès Vartabedian, Fund. Matasari No. 4, Bucarest (4), (Rumania):

— Բարթող Աղասեան կը փնտռէ իր եղբայրը Պրուսայի ճերմակ գիւղացի Ալպէտ Ազասեան, հօր անուն՝ Մարգիս: 9 տարի առաջ Մուրիայէն եկած է Ֆրանսա: 1931 Մարտին կը զտնուէր հետեւեալ հասցէին.— Chez Mr. Lébé à Banas, par Castera Venduzan, Gers. *1931 Օգոստոսին յայտնած է իր եղբօրը թէ կը զտնուի* Hôpital Dauch, Gers. *Անկէց ի վեր տեղեկութիւն չկայ իր մասին: Իմացընել «Յառաջ»ի վարչութեան:*

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԷ

Փարիզի եւ արուարձաններու մէջ վարպետ խոհարար մը որ մասնագէտ է նաեւ արեւելեան ամէն տեսակ անուշեղէններու պատրաստութեան:

Դիմել «Յառաջ»ի վարչութեան:

ԿԱՐԵՒՈՐ

16 էջնոց գիրքի փօտման (փայլուն քուղթ, տպագրութիւն, կազմ, եւ փօսքի ծախք միասին) կը պատրաստենք 175 ֆրանքի: Կը դրկենք ևմոյշ եւ մանրամասնութիւն: Երաշխաւորութիւն յանձնարարութեան տառացիօքէն գործադրութեան: Դիմել՝ Տպարան *ՆՈՐ ՕՐ*, **20, A. Voulis, Athènes, Grèce :**

CABINET de Me V. YARJANIAN

JURISCONSULTE

Procédure Générale — Mandataire en Justice

44, Rue La Fayette, Paris (9) Tél. TAITBOUT. 53-32

կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական գործեր: Անձամբ կը պաշտպանէ Ազեւտրական եւ Շաշտարար Դատարաններու առջեւ: Ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման, եւ ժառանգական բոլոր գործողութիւնները կը կատարուին արագութեամբ: վարչական դիմումներ նախարարութեանց մօտ:

կ'ընդունի, ամէն օր, ժամը 9էն 11, եւ 5էն 7:

ՀԱՅԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

75 Ave. de Verdun, Issy-les-Moulineaux, Seine, France, Tél. 166 Issy

ԵԹԷ կ'ուզէք ձեր ատամօքսի առողջութիւնը չխանգարել փնտռեցէք բոլոր նպարավաճառներուն մօտ Maison STÉPAN *համեղ ՍԻՄԻԹՆԵՐԸ, որոնք թարմ կը մնան մինչեւ 1 ամիս:*

Մասնաւոր յանձնարարութեանց վրայ, մեր արդիական փուռին մէջ կը պատրաստենք՝ լաիմէձիւն, չէօրէք, պանիրով, ապուխտով եւ ծայլիով փիտէներ, պուղաչա եւ ամէն տեսակ եւրոպական եւ արեւելեան անուշեղէններ:

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէ եւ արտասահմանէ:

Արագ առաքում: 3 քիլօէն սկսեալ ապսպրանքները կը յանձնենք քնակարան:

THE - RESTAURANT

de la Mosquée de Paris

39, rue Geoffroy St. Hillaire (5). Tél. Gobelins 18-10

Արեւելեան երաժշտութիւն՝ *ՀԱՅ* եւ *ԵԳԻՊՏԱՑԻ* յայտնի երաժշտագէտներու կողմէ: Բաց է սինչ եւ կէս գիշեր:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԲԱՂՆԻՔ

Նիհարնալը ապահովուած է 100ին 70: կանանց համար՝ երկուշաբթի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի՝ ամբողջ օրը եւ Ուրբաթ կէս օրէ վերջ: Արանց համար՝ Ուրբաթ առաւօտ, Շաբաթեւ կիրակի ամբողջ օրը:

Հաղորդ. միջոցներ. — Մէթրօ : Jussieu, Monge, Daubenton. Օթօպիւս՝ G. T. Tbis, BD, CF, S, K, AX, U, H.

Պարի դասեր

Լաւ պարող մը ըլլալու համար դիմեցէք՝

Պ. ԵԱՂՄՈՒՐԵԱՆի

(4 մրցանակ միջազգային մրցումներու մէջ)

Դիւրուսոյց մեթոտ եւ մասչելի գին

իր մասնաւոր պարասրահին մէջ — կամ այցելու: *Ժամադրութիւն առնելու համար գրել իրեն՝* 88, Bld. de Port Royal, Paris (5)

Ձեր տունը, խանութը ենչն. Խնամքով եւ ճաշակաւոր կերպով ներկելու համար վստահութեամբ դիմեցէք մասնագէտ եւ *ինքնաճանաչ* ներկարարներ՝

ԴԱՒԻԹԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ

127, rue Etienne Dolet, Alfortville, (Seine)

Tél. Entrepôt 17-65

կը ստանձնենք նաեւ սենեակներու, խանութներու եւ ապակներու թուղթով զարդարումը:

Խնամուած աշխատանք: Նպաստաւոր գին:

Հայ Ճարտարապետներ, ձեր շէնքերը ներկելու համար, դիմեցէք մեզի: Ջեռնտու պայմաններ:

ՍԱՓՐԻՉՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

փարիզի արուարձաններէն կոնէսի (GONESSE) կեդրոնական փողոցին վրայ ճախու է կամ ժէրանսով կը տրուի սարքուած սափրիչի խանութ մը՝ արանց եւ կանանց բաժանմունքներով, ինչպէս նաեւ յարկաբաժին մը՝ երկու սենեակ, խոհանոց, ջուր, կազ, եւ ելեկտրականութիւն: Պայ՝ 9 տարի: Բոլորին վարձքը՝ 3500 Ֆրանք: Լուսպատեհութիւն այր եւ կին սափրիչի համար:

Մանրամասնութեանց համար դիմել նաժակաւ *Պ. ՎԱՀԳԵՏԵԱՆի*

37, Rue Lazare Carnot, Clamart, (Seine)

"ՅԱՌԱՋ" ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

Իսի լէ Մուլինոյի մէջ

Aslanian ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

39 bis, Rue de la Défense

×

Բուվիլի-Պիաքրի մէջ

ՍԵԴՐԱԿ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆԻ ՍՐՃԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

2 bis rue Blanqui

⁂

Պանիեօի մէջ

ԵՐՈՒԱՆԴ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆԻ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ

12 rue Mme. Curie (Bagneux)

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՅՐԱՆԴ

OՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.786

Directeur et Propriétaire : Seh. Missakian

Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԱԼԻԱԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 16 ՄԱՐՏ 1933

16 Mars 1933

ՅԱՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2138 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԵԻ ԱՅԺՄ, ՀԱՐՑ ԿՈՒՏԱՆՔ...

Պարաք սեպեցինք չարք մը խմբագրականներով ուշադրութեան յանձնել հայ կարմրուհիներու վերջին քաջագործութիւնը, որ կը սպառնայ նոր փորձանքներ ստեղծել գաղութներու մէջ։

Արդարեւ, գործակցութեան հրաւիրելով օտարները, անոնց առջեւ պարզելով մեր ներքին վէճերը եւ մոլորեցնելով զանոնք, մեր վատոզի հակառակորդները պարզապէս իւղ կը լեցնեն կրակին վրայ։

Ուրիշ իմաստ չունին, այստեղ, Ֆրանսայի մէջ, հրատարակուած Ֆրանսերէն թռուցիկները, այնքան ժժդալի բովանդակութեամբ։

Մանաւանդ որ, խեւերը թռուցիկներով ալ չեն զոհանար, այլև հայկական սրահներու մէջ կը տեղատուրեն Ֆրանսայի անգէտ եւ անմեղ բանուորներ, վիճաբանութիւն յարուցանելու, հանդէս խանգարելու եւ կռիւ ստեղծելու համար։

Այս տեսակէտէն, անմոռանալի պիտի մնայ համեստ արուարձանի մը, Արնուվիլի մէջ սարքուած դաւը, Ֆրանսայի քան բանուորներու ներկայութեամբ, Ֆրանսերէն դրգռիչ թռուցիկով եւ «Իմանիթէ»ի նոյնքան դրգռիչ նկարագրութեամբ։

Պատմակա՞ն պիտի մնայ, նաեւ, միւս Ֆրանսերէն թռուցիկը — « Այստեղ, Ֆրանսայի մէջ... » — զոր ցրուած են մասնաւորապէս ուրիշ բանուորական արուարձանի մը, Ալֆորվիլի տեղացի աշխատաւորներուն։

Զինք խօսիր զանազան հայատառ քուրջերու մասին, որոնց մէկը՝ Մարսէյլէն՝ ահա երկու չաթթէ ի վեր «ճիհատ»ի կը հրաւիրէ բոլոր հակադաշնակցականները, եղած – չեղած բոլոր մեղքերը փաթթելով Դաշնակցութեան վզին եւ բողոքի միթինկներ սարքելով։

Հայ հոկտեմբերիկներու այս նոր աշխուժացման չարժառիթն է կրթնոպլի արիւնահեղութիւնը, որու մասին մեր վրդովումը յայտնեցինք դեռ փետր. 28ին, դէպքէն երկու օր յետոյ։

— «Իսկ այն ինչ որ կը տեսնենք, պարբերաբար, զանազան գաղութներու մէջ, անորակելի է եւ ֆտմնելի։ Եւ, կրնայ յանգիլ համաճարակի մը, եթէ այսպէս շարունակուի։

Ո՞ւր կը մնայ բարոյական արժէքը՝ արիւնով փակուած ո՛ր եւ է տօնի։

Հազար ձեւ կայ ո՛ր եւ է անկարգ սրիկայ խելքի բերելու։ Մանաւանդ երբ չունենաս ոչ դանակ, ոչ ալ ատրճանակ։

Գիտենք, անոպաներ կան եւ արհեստով խառնակիչներ։ Մարդիկ՝ որ կռիւ կը փնտռեն, կը ստեղծեն։ Այլասերածներ՝ որ չեն ուզեր լսել « ունկամք »։

Բայց, ինքնավստահ պաղարիւնը լաւագոյն զէնքն է այդպիսիներուն հանդէպ։ Մանաւանդ հանդէսներու եւ հաւաքոյթներու պահուն »։ (*ՅԱՌԱՋ*, 28 փետրուար)։

Յաջորդ օրն ալ, — « Պատճառներ եւ Հետեւանքներ » — բացատրեցինք թէ ի՛նչը ինչէն կը ծնի։

— « Երբ կազմակերպութիւն մը սրահ կը վարձէ եւ տօն կամ բանախօսութիւն կը սարքէ, ուրիշները իրաւունք չունին երբալ տեղատրուելու եւ մղձ քափելու։

Արեւելցի ենք եւ այ – ձախ չենք նայիր։ Ու կիրճի պահուն, մա՛րդ չի կրնար զանազանել զարնողն ու զարնուողը։

Բայց, հաշուեյարդարի վայր չէ հանդէսը։

Եթէ չէք մեղմնար զոհերուն — ո՛ր հոսանքին ալ պատկանին — մեղմցէք այն ժողովուրդին որ կը խոնուի սրահէ սրահ, որ մեղմ չունի մեր կիրճերուն մէջ, եւ կ'երթայ հայերէն խօսք լսելու։

Այսպիսի դէպքերու մէջ, մեզի համար անըմբռնելի է յաղթական եւ պարտեալ։

Ողբալի են այս երեւոյթները, ո՛ր կողմէն ալ դիտենք»։ (*Ցառաջ*, 1 մարտ)։

Արդ, մեր հակառակորդներն ունի՞ն բաւական խելք ու խիղճ, կանխելու համար նոր չարիքները։

Պատասխանը արուած է արդէն,— Ֆրանսերէն դրգռիչ թռուցիկներ կրընոպլի դէպքէն անմիջապէս յետոյ։ Եւ, նոր դէպքեր ստեղծելու առաջադրութեամբ։

Այնպէս որ, աւելորդ պիտի ըլլար զգաստութիւն սպասել այս ճակատէն։

Կը մնայ միւս ճակատը, — այն որ կը կոչուի « արդոյ հայ հասարակութիւն »։

Դժուա՛ր է ո՛ր եւ է հաւաքական ձեռնարկ՝ անկազմակերպ, անդէմ զանգուածի մը մէջ։

Բայց, չէ՞ որ ունինք խաւաւոիկ հոսանքները,— բոլորն ալ ազգասէր, բոլորն ալ զգայուն եւ գիտակից···

Ի՞նչ կը խորհին անոնք, սպառնացող վտանգին, գաղութներու կազմալուծման եւ կարմիր ապարօշ կապած «պաշըպոզուք»ներու չհասկացողութեանց մասին։

Աչքն մեզք Դաշնակցութեան դէմուն փաթթած ատեն, անոնք չունի՞ն ո՛ր եւ է խղճահարութիւն կամ պարտականութիւն։

Կամ արդեօք այն միամտութիւնն ունին թէ այս բոլորը միայն Դաշնակցութեան դէ՞մ ուղղուած են։

Եթէ այդպէս ըլլար, կարելի էր ոչ իսկ զբաղիլ։ Դաշնակցութիւնը բաւական ուժ ունի, դիմագրաւելու համար յատկապէս իրեն դէմ սարքուած դաւերուն։

Մինչդեռ, բոլոր վտանգը կ'ապացուցանեն թէ Դաշնակցութիւնը պատրուակ մըն է միայն, իսկ բուն հարուածը կ'ուղղուի գաղութներու բոլոր ազգային կազմակերպութեանց դէմ։

Դաւադիրներուն հիմնական ձգտումն է խորացնել գաղութներու պառակտումը, « նացիոնալ – շովինիստական հաշիւից » ապահովել աշխատաւոր զանգուածները, եւ զանոնք տանիլ համախմբել «կոմունիստական կուսակցութեան չուրջը»։ (Խ. Հայաստան, 29 յունուար 1933)։

Աչքն ինչ նեղ կուսակցամտութեամբ դիտելով, մենք մե՞զ կը խաբենք, թէ տարագիր եւ անճար բազմութիւնները··· Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Աւետիկան կը սկսի խմել

ԵՐԿՈՒ ՀԱԶԱՐ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆԵՐ ԲԱՑՈՒԱԾ

Համաձայն նախագահ Բուզվէլթի յանձնարարութեան, Մ. Նահանգներու Երեսփ. ժողովը մարտ 14ին քուէարկեց նոր օրէնք մը, որով կ'արտօնուի գաբեջուրի վաճառումը, պայմանաւ որ միայն հարիւրին 3.2 ալքոլ պարունակէ։ Անչուշտ Սենատոյն ալ պիտի վաւերացնէ այս օրէնքը։

Բոլոր նահանգներուն մէջ պիտի հաստատուի հինգ տոլարի տուրք մը, հարիւր լիտրնոց իւրաքանչիւր տակառի համար։ Գարեջուր չինելու արտօնագրին համար պիտի գանձուի հազար տոլար։ Օրէնքը ի գործու է քուէարկութենէն 15 օր յետոյ եւ նահանգները ազատ կը ձգէ տեղական պայմաններուն համաձայն կանոնագիրներ մշակելու, բայց ո՛ր եւ է ակնարկ չըներ գինիի մասին։

Գարեջուրի արտօնութեան օրէնքին քուէարկութենէն յետոյ, Քալիֆորնիոյ մէկ երեսփոխանը ուրիշ ծրագիր մը ներկայացուց, պահանջելով արտօնել գինին, հարիւրին 12 ալքոլ պարունակելու պայմանաւ։ Այս օրինագիծը պիտի քննուի ուրիշ առիթով մը։

Գարեջուրի արտօնութեան օրէնքը ընդունուեցաւ երկարատեւ ծափերով եւ երեսփոխանները իրարու ձեռք սեղմեցին այնօրինակ խանդավառութեամբ։ Այն աստիճան որ, նախագահը ստիպուեցաւ պահակներ կանչել, բարեկարգութիւնը վերահաստատելու համար։

Ուրեմն, դեռ չմտած գինովցան։ Իսկ երբ սկսին կռնձել ...

⁂ *Աւելի քան երկու հազար դրամատուներ արդէն իսկ վերաբացուած են եւ ուրիշներ ալ գործերը կը վերսկսին իրարու հետեւ։*

Տոլարը կը չարունակէ բարձրանալ։ Առջի օր Փարիզի մէջ հասաւ 25.46ի, մինչդեռ մօրաթորիումէն առաջ վերջին սակն էր 25.32։

Ելմտական նախարարը յայտարարեց թէ « երկիւղի չրջանը բոլորովին անցած է »։ Դաշնակցային Դրամատան վերջին տեղեկագիրը կը յայտնէ թէ մինչեւ մարտ 13ին 18 միլիոն տոլար քաշուած եւ 28 միլիոն տոլար ընդունուած է։ ուրեմն, դրամատուները ստացած են տասը միլիոն տոլար։ Ոսկին ալ վերսկսած է հոսիլ դէպ ի դրամատուները։ Մէկ օրուան մէջ Նիւ Եորքի Դաշնակցային Դրամատունը վերստացած է 27 միլիոն տոլարի ոսկի։ ինչ որ 140 միլիոնի կը բարձրացնէ ամբողջ գումարը, մօրաթորիումէն ի վեր։

Նիւ Եորքի սակարանը վերաբացուեցաւ երէկ, չորեքշաբթի։

⁂ *Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց հռչակաւոր Հարրիմէն դրամատան վարչական խորհուրդին նախագահը, որ ամբաստանուած է թէ խարդախած է իր հաշուապահութիւնը, պակաս տուրք վճարելու համար։*

Յառաջուն խաղութիւններ Գերմանիոյ մէջ

Հրեաները կը փախչին անաքսիկ

Կառավարական հրամանագրով մը, որ միեւնոյն ատեն հաղորդուեցաւ ձայնարձակներով, 15 օր եւս կ'երկարաձգուի ընկերվարական մամուլին արգելքը։ Երկաթուղիի Պաշտօնեաներու սէնտիքային պարբերաթերթերը արգիլուեցաւ մինչեւ ապրիլ 4։ « Կայս. դրօշակիրները », « Արոյրէ ճակատ »ը եւ միւս բոլոր հանրապետական կազմակերպութիւնները արգիլուեցան Վիւրթէնպէրկի մէջ եւ իրենց գանձերը գրաւման տակ առնուեցան։ Վեց ամիս դադարման դատապարտուեցաւ հանրապետական եւ խաղաղասիրական հանդէս մը։

Կարլ Լիպնէխտի Տունը, որ կեդրոնն էր համաչխարհային կուսակցութեան, իր բոլոր չէնքերով գրաւուեցաւ կառավարութեան կողմէ, իբրեւ սեփականութիւն Փրուսիոյ պետութեան։

Ռաթընաուի, Երցպէրկէրի, Պէպէլի եւ ուրիշ ազատական եւ ընկերվարական ղէմքերու անուններով կոչուած հրապարակները վերամկրտուելով, այսուհետեւ պիտի կոչուին Հինդէնպուրկի, Հիթլէրի, Ֆոն Շեյչի եւ ուրիշ ազգային պետերու անուններով։

Սաքսոնիոյ դպրոցներուն մէջ վերահաստատուեցաւ մարմնական պատիժը, որ չնչուած էր մինչեւ հիմա։ Այսուհետեւ ուսուցիչները պիտի կրնան մարմնական պատիժներ տալ աշակերտներուն, « ապահովելու համար կարգապահութիւնը, երբ ըմբոստութիւն հանեն գիտակցօրէն »։

Պավարիոյ լիազորը հրամայեց անմիջապէս հիթլէրական գինուորներուն յանձնել մթերուած զէնքերը, եւ վերադարձնել հիթլէրականներու ձեռքէն խլուած բոլոր զոյքերը։

145 *համայնավարներ ձերբակալուեցան Շլեզիոյ մէկ քաղաքին, Աննապէրկի մէջ։*

Փրուսիոյ Երեսփ. ժողովի նախագահութիւնը որոշեց այլ եւս ոռճիկ չվճարել համայնավար երեսփոխաններուն։

Հիթլէրական դրօշ պարզուեցաւ այն տունին վրայ ուր ծնած է Կարլ Մարքս, եւ ճիշդ այն օրը երբ պիտի տօնուէր հռչակաւոր տեսարանին մահուան յիսնամեակը (14 մարտ)։

Ձերբակալութիւնները կը չարունակուին անընդհատ։ Հրեաները՝ ահաբեկ, Ֆրանսա եւ Լեհաստան կ'ապաստանին։ Ամէն օր փախստականներ կը հասնին նաեւ Աւստրիա։

⁂ « *Իմանիթէ* »էն յետոյ, ընկերվարական « *Փոփիւլէր* »ն ալ երկար յօդուածով մը կը յայտնէ թէ խորհրդարանը կրակի տուած է ոճրագործներու խումբ մը, « որ կը գործէր Նացիներուն եւ մեծ պետութեան մը հաշուոյն, եւ որուն նպատակն էր խլել Գերմանիոյ եւ Ֆ. Միութեան յարաբերութիւնները »։ Համաձայն « Փոփիւլէր »ի պատմութեան, Հրձիգ Վան Լուպպէն հոլանտական կեղծ անցագիր ունէր եւ Փրուսիոյ ոստիկանութեան գործակալն էր։*

Հիթլէրական կառավարութիւնը ուժգնօրէն կը հերքէ այս մեղադրանքը։

⁂ *Երեքշաբթի օր լեհական սահմանագլուխը հասան 150 փախստականներ։ Գերմանական ոստիկանութիւնը խիստ խուզարկութեանց ենթարկեց բոլորը։ Լեհաստանի Հրեաները որոշեցին պոյքոթ հռչակել գերմանական բոլոր ապրանքներու դէմ, իբրեւ բողոք։ Այս առթիւ հրատարակուած կոչը կը յանձնարարէ անգլիական եւ ֆրանսական ապրանքներ գործածել։*

Ինչո՞ւ ձերբակալուեցան Անգլիացիները

Գրած էինք թէ խորհրդային իշխանութիւնը ձերբակալած է չորս անգլիացի ճարտարագէտներ, խիստ խուզարկութեան ենթարկելով անոնց բնակարանները։

Ձերբակալման պատճառները չէն լուսաբանուած տակաւին։ Մոսկուայի անգլիական դեսպանատունը ծանուցագիր մը յանձնեց խորհրդային իշխանութեան։ Միեւնոյն ատեն ձերբակալուած են 25 ռուսահպատակներ, որ կ'աշխատէին անգլիական հաստատութեան մէջ։ Զեկային ամբաստանագիրը կ'ըսէ թէ խոհեմարար գործողութիւններ կատարուած են ամբաստանեալներուն կողմէ, ոչնչացնելու համար Ֆ. Միութեան ելեկտրական կեդրոնները, որով կանգ պիտի առնէր ճարտարագործական աշխատանքը։

Անգլ. կառավարութիւնը դոհ մնացած չըլլալով իր առաջին ծանուցագրին պատասխանէն, երկրորդ եւ աւելի ազդու բողոքագիր մը ուղղեց։

Պիտի կրնա՞ն փրկել Ջինաբափութեան Ժողովը

Պ. *Մաքտոնըլտ ձախողած ըլլալով իր առաջին փորձին մէջ, փութաք յայտնեց Ժընեւ հրաւիրելու Ֆրանսայի վարչապետը, նոր խորհրդակցութեան մը համար։ Պ. Փոլ Պոնքուր, Ֆրանսայի Ա. պատուիրակը, դիտել տուաւ թէ անպատեհ է այդ ձեւը, քանի չեն համաձայնած յառակ ծրագրի մը չուրջը։ Անգլիոյ վարչապետը այլ եւս յուսահատած կ'երեւայ, եւ խնդրած է Պ. Պինէչէն որ միջին բանաձեւ մը գտնէ, խորհրդաժողովը յետաձգելու համար։*

Փարիզի ազգայնական թերթերը կը տրտնջան թէ Անգլիոյ վարչապետը կ'ուզէ զոհել Ֆրանսայի չահերը, զոհացնելու համար Իտալիան եւ Գերմանիան։ Նոյն իսկ մեղադրողներ կան թէ Պ. Մաքտոնըլտ գաղտնի կապեր ունի Գերմանիոյ հետ, թէ կ'ուզէ հաւասարեցնել Իտալիոյ եւ Ֆրանսայի նաւային ուժերը, եւ թէ Ֆրանսայի բռնած ընթացքին կը վերագրէ հիթլէրական ծայրայեղութիւնները։

Ռուսաստանի դարաբերութիւնները

Մոսկուայի թերթերը կը չեշտեն թէ օրէ օր կը սաստկանայ ձգտումը Գերմանիոյ եւ Ֆ. Միութեան միջեւ։ « Պրաւտա » նոր խմբագրականով մը ուժգնօրէն կը ձաղկէ Գերմանիոյ հակախորհրդային արտայայտութիւնները։ Այս առթիւ կը պատմէ թէ՝ վերջերս գաղտնի խորհրդակցութիւն մը տեղի ունեցած է հիթլէրական գործիչի մը եւ խոտլացի քաղաքագէտներու միջեւ։ Այս խորհրդակցութեան ընթացքին, հիթլէրական գործիչը իրրեւ թէ առաջարկէր կազմել նոր պետութիւն մը, մէջն առնելով Լիթուանիան, Ճերմակ Ռուսիան եւ Ուկրայինան եւ անդամատել Ռուսաստանը։ Ցետոյ չեշտեր է թէ բոլշեւիկեան չարժման հաշուեյարդարը օգտակար պիտի ըլլայ ոչ միայն Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ, այլ եւ ամբողջ աշխարհի համար։

Նկատելի է որ Գերմանիոյ մէջ կ'ուզեն արտաքին նախարար նշանակել այդ գործիչը, Բաղէնպէրկ։

ՀԱՅՑ ԿԱՐՄԻՐՈՒԿՆԵՐԸ ԿՐ ՑԱՐՁԱԿԻՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԻ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

Պէյրութի « *Ազդակ* »ին մէջ կը կարդանք (8 մարտ)։ —

Քանի մը օր առաջ, երբ Բարեգործականի տեղական վարչութիւնը իր հերթական ժողովը կը գումարէր Տոքթ. Թօփճեանի գրասենեակին մէջ, ստուարաթիւ համայնավարներ կը խուժեն եւ կը պահանջեն Բարեգործականի գանձը եւ ներգաղթ։ Օգտուելով տիրող թշուառութենէն եւ ապէտեալներու հոգեկան տկարութենէն, ամբոխ կը յանդգնին երկար վէճեր բռնուիլ վարչութեան կեդր. Մարմինս որ ոչ մէկ ջանք կը խնայէ իր վրայ դրուած պարտականութիւնը լրիւ կատարելու համար, կը յաւելայ արդէն իսկ ապահոված ըլլալ իր բոլոր հայրենակիցներուն համակրանքը եւ աջակցութիւնը՝ այսպիսի նպատակի մը համար։

Պէյրութի Ազէտեալներու Միջհայրենակցական Մարմին

⁂ *Միեւնոյն ատեն Բարեգործականի գրասենեակէն ստացանք հետեւեալ դիմոյթը։ —*

Պէյրութի հրկիզեալ գաղթականներու տեղաւորման հարցը դժուարացած ըլլալով, Քարանքինայի պարպումովը, Միութեանս կողմէ բանի մը ամսուան համար բոլորովին անտուն եւ անգործ հրկիզեալներուն տրբամադրուեցան Քէլէկեան որբանոցի շէնքերը, ինչպէս նաեւ ձրիաբար բաշխուեցան անկողնի կազմածները եւ մնացած ներմակեղէն եւ այլ իրեղէնները, որ 200 անգ. ոսկիի արժէք մը կը ներկայացնեն։

Սուրիոյ գործազուրկ եւ հրկիզեալ գաղթականներէն շատեր փափաք յայտնած ըլլալով ժամ առաջ Հայաստան փոխադրուիլ, այդ դիմումները Միութեանս կողմէ Երեւանի կառավարութեան փոխանցուեցան, որպէս զի երբ որ վճռեցորդ կարաւանը կազմուի, Սուրիայէն մաս մը անգործ եւ անպատսպար գաղթականներ եւս փոխադրուին, որոնց ծախքերուն եւս Միութիւնը սիրայօժար պիտի մասնակցի։ Այս առթիւ հարկ կը տեսնենք սակայն նշդել, որպէս զի ո եւ է թիւրիմացութիւն չգոյանայ, թէ Հայաստանի կառավարութիւնն է միայն որ կ'որոշէ ու պարբերաբար կ'արտօնէ ներգաղթը եւ իր լիազօրներուն միջոցաւ կը կազմակերպէ մէն մի յայորդական կարաւանը, որուն փութացումը կախում ունի բաւարար քանակութիւններու նախապատրաստութենէն։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՄԻ ԲԱ

Մեր որ դուն օրհնեցիր զմեզ առաքելոյ քարոզութեամբ եւ սրբոյ աւետարանիդ ուսուցմամբ, ընդունելով զմեզ ի հաւատս քրիստոնէութեան, եւ ի հաւատացելոց ընդ հովանեաւ սրբոյ եկեղեցւոյ քոյ պահեցեր զմեզ, եւ ի ծոցս մարգարէիդ եւ առաքելոցդ եւ ամենայն սրբոց քոց ընդունելով զմեզ, եւ ի ժառանգութիւն արքայութեան քոյ կոչեցեր զմեզ, եւ ի ժողովուրդ սեպհական քո ընտրեցեր զմեզ, եւ ի հոտ արածանեաց քոց հաշուեցեր զմեզ, եւ ի տունս սրբոյ Աստուածութեան քո շինեցեր զմեզ, եւ ի քահանայութիւն սրբոյ Աստուածութեան քո ձեռնադրեցեր զմեզ, եւ ի սուրբ սեղանոյ քո մատուցանել զսուրբ պատարագ քո ընդունելի արարեր զմեզ, եւ ի սուրբ խորհուրդս

ՀԱՅԿԱԿԻ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՎԱՀԱԳՆԻ ԱՐՇԱՎԱՆԻ ՀԱՆԴԵՍԸ

Հայրենիքում սպանված բանվոր

**400,000 ՈՒՐԱՑ ՀԱՎԱՔԱԾՈՒ ՀԱՆԴԷՍ։ — ԵՕԹ ՈՐԴԻ ՁՈՒՐՏ, ՀԱՅ-ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ։ — ԱՐՇԱՎԱՆԻ ՀԱՅ ԱՂՋԻԿՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ։ — ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ ՄԵԾ ՄԱՐՏԱՀՐԱՎԷՐ

անդամներուն հետ եւ հազիւ կ'ենթարկուին տրուած յորդորներուն, գրաւոր ներկայացնելու համար իրենց պահանջները:

Ինչպէս գրած էինք ասկէ առաջ, հայրենակիցներ, անմեղ զոհերը կը դառնան դիտումնաւոր խառնակչութեանց եւ ձեր այս ընթացքով կը վնասէք նոյն իսկ ձեր շահերուն:

Զգոյշ եղէք եւ մի խաբուիք չարամիտներէ:

ՁԻՆԵՒՃԱՓՈՆԱԿԱՆ ՃԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՑ

Պաշտօնական զեկոյց մը կը հաստատէ թէ ճափոնական բանակը գրաւած է Մեծ Պարիսպին դիմաւոր կիրճերը եւ կը սպառնայ արշաւել դէպ ի հիւսիսային Չինաստան:

Ճափոնական օդանաւեր ռումբ նետեցին Մեծ Պարիսպէն անդին, զգալի կորուստներ պատճառելով Չինացիներուն: Զոհերուն մէջ կը գտնուին զօրավար մը եւ ուրիշ բազմաթիւ երեւելիներ:

Չինացիները ուժգնօրէն կը դիմադրեն ճափոնական յառաջխաղացութեան:

38,000 ԿՈՑՐԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

Վիճակագրութեան մը համաձայն, 38,000 կոյրեր կը գտնուին Սպանիոյ մէջ, եւ գրեթէ բոլորն ալ մուրացկանութեամբ կ'ապրին:

Անցեալ օր փոխադարձ օգնութեան եւ պաշտպանութեան միութիւն մը կազմուեցաւ Քատիխոսի մէջ, նախաձեռնութեամբ բարեկեցիկ կոյրի մը: Միութիւնը կը համրէ 750 անդամներ, որոնք ամսական կը վնարեն 50 սանթիմ: Միութիւնը արդէն օրական հինգ փրանքի կենսաթոշակ հաստատած է, իր ծերացած կամ հիւանդ անդամներուն համար:

ԱԻԱՋԱԿՈՒԹԻՒՆ ՀԱԼԷՊ — ԴԱՄԱՍԿՈՍ ՃԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՑ

Հալէպէն Դամասկոս գացող հինգ ինճնաշարժներ, անցեալ շաբթու յարձակման կ'ենթարկուին: Ճամբորդները 25 — 30 հոգի կը հաշուեն, կիներ, երախաներ ու մարդիկ: Աւազակները կողոպտեր են վերջ ճամբորդները, անպատուած են կիներն ու աղջիկները:

Աւազակները, որոնք հինգ հոգի են եղած, կողոպտուի միջոցին բանի մը ձեռք զէնք արձակած են օդին մէջ, որուն պատասխանուած է հեռուէն զէնքի ծայներով: Ասկէ կ'եզրակացուի որ անոնք հեռուները ունէին իրենց ընկերները: Մօտ մէկ ժամ տեւած է ճամբորդներու կողոպուտը:

31 ՀՈԳԻ ԵԼԵԿՏՐԱՀԱՐ՝ ՍԻՆԵՄԱՅԻ ՄԸ ՄԷՋ

Մեքսիկայի մէկ քաղաքին՝ Կուատալարայի սինեմային մէջ ելեկտրական հոսանքը խզուելով, 31 հոգի մեռան ածխացած: Այս առթիւ խուճապ մը ծագեցաւ եւ ուրիշ 70 հոգի ալ վիրաւորուեցան: Սինեմային տօնօրէնը ձերբակալուեցաւ:

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕՐԸ

ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ 19 ՄԱՐՏ ԿԻՐԱԿԻ ԻՐԻԿՈՒՆ, ԺԱՄԸ 9ԻՆ

Salle Gaveauի *մէջ*

Նախագահութեամբ՝ ԲԺ. Հ. ՕՀԱՆՋԱՆԵԱՆԻ

կը բանախօսեն՝ Կ. ԹԱՆՏՐՃԵԱՆ *եւ* Գ. ՆԺԴԵՀ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԲԱԺԻՆ

կը մասնակցին տաղանդաւոր ջութակահար՝ *ԳԷՈՐԳ ՍԻՆԱՆԵԱՆ* եւ տիկին *ԼԻՒՍԻ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ* (արտասանուհի)

ՅՈՅՍԻ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Ի ՆՊԱՍՏ ԻՐ ԲՈՒԺԱՐԱՆԻՆ

ԱՅՍ ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ 10ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՌԱՒՕՏ

Cercle National Militaireի *սրահին մէջ*

2, Avenue Portalis, Paris

Մեծ orfեաբր, պար եւ անակնկալներ

ՄՈՒՏՔ՝ 30 ՖՐԱՆՔ

Պատրաստուեցէ՛ք վաղեմու

*ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՀԱՅ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ, 8 ԱՊՐԻԼ, ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ, **Salon Massilia**ի ՏԷՍ:*

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ *շրմիզիէի եւ ոսպ կարող անթերըփերօրներ: Դիմել՝ առաւօտները* ՏԱՐՕՆԵԱՆի, 2, rue Saint Phliippe: Métro: Sentier.

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ *ոսպ կարող գործաւորուհիներ: Տեւական աշխատանք: Դիմել առաւօտները Տիկին PACCINIի, 6, Rue du Plasir, St. Ouen, Փորթ Քլիանքուռի մօտ:*

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

Վ. ԻՐԱԲԱՂԻ - ատամնաբոյժ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱԼՈՒԼԱԳԵՏԷՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՍՆԱԳԻՏ ՈՍԿԻ ԿՈՒՐՈՆԻ, ՊՈՒԾԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՇԱՐԻ

բերնի, լինդերու, ակռաներու հիւանդ եւ վիրաբուժ. գործ ունի կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առաւուները ժամադրութեամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր:

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

Տօքթ. ՄԵՍԱՃԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ եւ ԿԱՆԱՆՑ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԻՐ ՆՈՐ ԴԱՐՄԱՆԱՏԱՆ ՄԷՋ

82 rue d'Amsterdam (9) Tél. Pigalle 70-02

Ամէն օր ժամը 2-6 կիրակի եւ տօն օրեր 10-12

Առաւօտները ժամադրութեամբ:

Հոլորտկց. մէջոցներ՝ Gare St. Lazare. *Մէթրօ՝* Place Clichy եւ Liège

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

71 rue du Fbg. St. Martin, Paris (10)

Tél. Botzaris 53-61 Métro Château d'Eau ou Gare de l'Est

Դիտուելիան վերջին մեթոտներով կը բժշկենք՝ վէներական ամէն տեսակի հիւանդութիւններ (չերմամիզութիւն, ֆրանկոխտ եւայլն), մորթի, զգային, ատամոքսի եւ կանացի հիւանդութիւններ:

Բժշկումը կը կատարուի, X անդրամանիշակագործ ճառագայթներով եւ էլեքտրականութեամբ: Կը կատարենք մէզի եւ արեան տարրալուծում:

Կը խնամենք ատամի ամէն տեսակի հիւանդութիւններ: Բուրօն՝ սկսած 100 ֆրանքէն, պրիճ՝ ամերիկեան սիստէմով:

Արհէքները շատ մատչելի մանաւանդ զէզ քանուելիներու եւ չքաւորներու:

Դարմանատունը բաց է ամէն օր առաւօտեան 9—12 եւ 3—8: Կիրակի եւ տօն օրերը՝ 9—4:

Etude de Me **BERNARD WAHÉ**

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

94, Rue St. Lazare, Paris (9e) Tél. Pigalle 67-69

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական ինդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարան, ներու առջեւ, կուտայ certificats de coutumesներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները:

Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17—19: Նաեւ ժամադրութեամբ

ԱԽՈՐԺԱՀԱՄ ԵՒ ՀՈՏԱՒԷՏ

ԹԻՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1880ԻՆ

THÉS YAVROU

Maison Fondée en 1880

MONDIALEMENT RENOMMEE

Գեղեցիկ նուէրներ դեղին եւ կապոյտ ծրարներու մէջ:

Դիմել: Comptoir des THÉS YAVROU

23, Rue Sénac MARSEILLE

Փարիզ եւ արուարձանները

ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ԱՐՈՒՐՋԱՆՆԵՐՈՒ *ընկերներու հանդիպումը այսօր Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, 51, Rիւ տը Rիվօլի, «La Samaritaine» սրճարանին ներքնայարկը: Մէթրօ՝ Շաթըլէ: Կը խօսի՝* ԸՆԿԵՐ ԼԱԶԵԱՆ:

ՇԱՎԻԼԻ ԱՐՂՈՒԹԵԱՆ խումբի բացառիկ ժողովը վաղը Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին 20, Ave. Ville d'Avray: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ «ՋԱՒԱՐԵԱՆ» կոմիտէի ընկերասեմական ժողովը այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Ակուռքին մէջ: Կը խօսի՝ ընկեր ԱՇՈՏ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ:

Գալատ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ խումբի ժողովը այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ: Ներկայանալ անդամատետրով:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Յ. Դ. ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷՆ Մարսէյլի «Ռոստոմ» ենթակոմիտէն ընդհ. ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ վաղը, Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Պատանեկան Միութեան Գրադարանին մէջ: Ներկայանալ անդամատետրով: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Ներկայ կ'ըլլան ԿՈՄԻՏԷԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԸ:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Յ. Դ. ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷՆ Մարսէյլի «Իշխան» ենթակոմիտէն ընդհ. ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Պատանեկան Միութեան Գրադարանին մէջ: Ներկայանալ անդամատետրներով: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Ներկայ կ'ըլլան ԿՈՄԻՏԷԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԸ:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Յ. Դ. ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷՆ ՍԷՆԹ-ՄԱՐԿԸՐԻՏԻ եւ ՍԷՆ-ԼՈՒԻ ենթակոմիտէները միասին ընդհ. ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին, Սէնթ-Մարկըրիտի մէջ: Ներկայանալ անդամատետրներով: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Ներկայ կ'ըլլայ ԿՈՄԻՏԷԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉԸ:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Յ. Դ. ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷՆ Մարսէյլի Սէն-Ժէրոմի «Վրէժ» խումբի ընկերները ընդհ. ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ այս կիրակի երեկոյ ժամը 6.30ին իրենց սովորական հաւաքատեղին: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Ներկայ կ'ըլլայ ԿՈՄԻՏԷԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉԸ:

Այրի Տիկին Փարանեմ Քէօսէեան՝ Տէր եւ Տիկին Սահակ Քէօսէեան, Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Սերոբեան եւ ազգականներըդացում կը ծանուցանեն կսկծալի ժահը իրենց որդւոյն, եղբօրորդւոյն եւ ազգականին՝

ՓՈՔՐԻԿՆ ՓԱՐԱՄԱԶ ՔԷՕՍԷԵԱՆԻ

որ զոհ գնաց եղերական արկածի մը, չորս տարեկան ծաղիկ հասակին մէջ:

Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ Երեքշաբթի, 14 Մարտ, առաւօտեան ժամը 8ին Մարսէյլի Քոնսէպսիոնհիւանդանոցին մէջ:

×

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Հ. Յ. Դ. ՄԱՐՍԷՅԼԻ «Վրէժ» խումբը իր խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ընկեր Սահակ Յարութիւնեանի (Քէօսէեան) իր եղբօրորդւոյն, փոքրիկն՝ ՓԱՐԱՄԱԶ ՔԻՕՍԷԵԱՆի մահուան առթիւ:

ՄԻՏՔ ՊԱՀԵՑԻՔ ԱՅՍ ՀԱՍՑԷՆ

ԱՐԱՄ ՀՕՁԱՊԱՇԵԱՆ

ԵԼԵԿՏՐԱԳԷՏ

42, Avenue Jean Jaurès.

Rosny s/s Bois

Կը ստանձնէ ելեկտրական ամէն տեսակ աշխատանքներ եւ արդիական գետեղումներ՝ ՇԱՏ ՉԱՓԱՒՈՐ ԴԻՆԵՐՈՎ:

Le Gérant : H. STEPHAN

17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԷ

Փարիզի եւ արուարձաններու մէջ վարպետ խոհարար մը որ մասնագէտ է նաեւ արեւելեան ամէն տեսակ անուշեղէններու պատրաստութեան:

Դիմել «Յառաջ»ի վարչութեան:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— *Իզմիրցի Աղաւնի Անանիկեան (ծնեալ Վափորճեան) եւ տղան՝ Սոզոմոն Անանիկեան, որոնք 1929ին Հայաստան կը գտնուէին եւ այժմ Պարսկաստան ըլլալ կը կարծուին, կը խնդրուի տեղեկացնել «Յառաջ»ի վարչութեան:*

— *Արտաշէս Վարդապետեան կը փնտռէ իր զաւակը, Աւետիս եւ կամ Արսէն Վարդապետեան, (Արսէն Վարդապետեան կը կարծուի թէ մեր փնտռած Արտաշէս Վարդապետեանն է որ իր անունը փոխած կամ մոռցած է), ծնած 1911ին Սամսոն, հօր անուն՝ Արտաշէս, մօր անուն՝ Մաթինիկ, տեղահանուած 1915ին Սամսոնէն: Արսէն Վարդապետեան 1922 թուականին Պոլսոյ Գատըգիւղի Ազգ. Որբանոցի որբերուն հետ փոխադրուած է Գօրֆու: Ցիշեալին հասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝* Ardachès Vartabedian, Fund. Matasari No. 4, Bucarest (4), (Rumania):

Ի գիտութիւն

Ամէն անոնք, որ կ'ուզեն աժան եւ լաւ սուրճ ունենալ, կարող են օգտուիլ ՍՈՒԼԹԱՆ գործարանի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ դիներէն՝ կեդրոնատեղի՝

"CAFE SULTAN,,

92 rue d'Angoulême: Մէթրօ Couronnes եւ Parmentier

Յանձն.— Ամէն գնումի համար կը տրուի նուէր-կտրոններ

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ 1917ԻՆ

Զայնը հետզհետէ մեղմացաւ ու չի լսուեցաւ այլեւս. Լիան նայեցաւ Ճորճի նկարին ու տեսաւ այն ինչ որ տեսած էր Գիմութեան Քոյրը — մահարոյր արտայայտութիւն մը:

Լիան խլեց պատկերը Ճորճի ձեռքէն.

— Ինծի չի նմանիր, սուտ է ... Ի՞նչպէս կրնամ նմանիլ անոր ...

Ճորճ չպատասխանեց: Ուրիշն ան ալ մահուան կը դատապարտէր զինքը ինչպէս միւսները:

Գիմութեան Քոյրը ներս մտաւ:

— Տնօրէնը լուր ղրկած է որ ձեր նկարը պէտք է վերջանայ այլեւս. չէք կրնար աւելի երկար մնալ:

Լիան վերադարձուց նկարը Ճորճին:

— Լաւ չէ, պարոն, կը ցաւիմ. չսիրեցի. իրական չէ. թերեւս երբ պատերազմը վերջանայ եւ դիս ազատ ձգեն, այն ատեն դարձեալ կը նստիմ որ նկարէք զիս:

Ցետոյ խոնարհութիւն մը ըրաւ, երբեւ վերջաբան իրենց պաշտօնական հանդիպումին: Կ'ընդունէր որ չէր յաջողած այս անգամ, մարդիկ միեւնոյնն են միշտ. յուսախար չեղաւ քանի որ կը ճանչնար զանոնք: Կեցած էր ոտքի, ցուցադրելով ալացիկ հասակնու դեղեցկութիւնը. անհասկանալի էր իր ինքնավստահութիւնը: Թոխեցաւ ալբոմը, կարծես թէ անձամօթ մըն էր ան. Ճորճ ինքն ալ խոնարհութիւն մը ըրաւ եւ հեռացաւ:

Գիմութեան Քոյրը փակեց դուռը:

Բանալիներուն ձայնը լսուեցաւ ներքնայարկին լուսեան մէկէն. խաղաղութիւն կը տիրէր ամէն կողմ. մութիւն մէջ Ճորճ զգաց որ ա՛լ կրնար ինքնուցած էր Լիանը:

Հեռուեցաւ Քոյր Վերոնիքայի քայլերուն մինչեւ բակին դրանը առջեւ. նայեցաւ երկինքին որ տարածութեան դաղափարը կուտար իրեն դարձեալ. կեցաւ վայրկեան մը անշարժ ու խաղաղ:

— Տեսա՞ք անոր մահը, պարո՛ն:

— Այո՛, կարծեմ:

— Բայց դեռ չի հաւատար:

— Չի դիտեր:

— Չի դիտեր որ պիտի դան զինքը առնելու վաղը չէ յաջորդ առտուն: Չի հաւատար որ պիտի դան ... «Մարդիկ չեն սպաններ կիները պատերազմին կերպով» ... այս խօսքն է որ կը կրկնէր միշտ:

— Իսկ դուք ի՞նչ կ'ըսէք:

— Չեմ դիտեր թէ ինչ են այրերը. չեմ դիտեր ... Ես ունիմ պարտականութիւններս ու աղօթքներս, ցտեսութիւն, պարո՛ն ...

5.

Հոկտ. 14ի առաւօտն, ժամը չորսէն առաջ մամուլի լրաբերները անօթի չուներու պէս հաւաքուած էին Սէն – Լազարի բանտին դուռը:

Հանրապետութեան նախագահին հրամանագիրը դաղտնի կերպով հասած էր նախորդ իրիկունը: Լիան Սոնթրէյ պարուհին, որ ծանօթ էր Փարիզի մէջ Մաթա Հարի անունով, պիտի դնդակահարուէր արշալոյսին: Այս կարգի պաշտօնական տեղեկութիւնները դաղտնի չէն մնար. ամէն նաւ իր ճեղքը ունի: Փաստաբանը, որ ապասած էր ամբողջ դիշերը, բանտ եկած էր առաջուընէ առաջ: Լրաբերները տեսան զինքը ու ճանչցան անմիջապէս: Պաշարեցին զայն ու չորս կողմէն սկսան հարցումներ ուղղել անոր: Իրա՞ւ պիտի դնդակահարուէր, Լափէրքի սիրուհին եղա՞ծ էր ան խակասէս. եթէ ճիշդ էր այդ տարաճայնութիւնը, հապա ի՞նչ պիտի ըլլար անոր վիճակը. Լիան ինչե՞ր ըրած էր իր խցիկին մէջ. ճի՞շդ էր որ պարած էր բանտին տնօրէնին առջեւ. ճի՞շդ էր որ այս վերջինը անոր սիրահարն էր դարձած բանտին մէջ:

Փաստաբանը մէկ կողմ հրեց այդ բազմութիւնը եւ մտաւ ներս: Եթէ խարազան մը ունենար իր ձեռքին մէջ, հակառակ իր ծերութեան, պիտի ծեծէր զանոնք: Դռնապանը փակեց դուռը անոնց երեսին:

Ու լրաբերները ահագին պատմութիւններ չունեցին փաստաբանին մասին. նօթ առին անոր խօսքերը, մեկնութիւններ տուին իրենք իրենց. կամաց կամաց դադրեցաւ աղմուկը. տեղաւորուեցան հոս հոն, սաքի վրայ ու սպասեցին. անշուշտ փաստաբանը դուրս պիտի գար:

Փաստաբանը որ կը վարէր Լիանի թատերական գործերը, այն օրէն ի վեր որ անիկա համբաւ չունէր Փարիզի մէջ, կ'աշխատէր հիմա անօրէնին գըրասենեակին մէջ, փրկելու համար աղջկան կեանքը մեռասաներորդ ժամուն:

Տնօրէնը, բժիշկը, մահապատիժը դործադրող վաշտին տասնապետը եւ Պատերազմական Մորհուրդին մէկ անդամը վերջին կարգադրութիւնները կ'ընէին, երբ փաստաբանը ներս եկաւ:

— Պարոններ, Մաթա Հարին չի կրնար դնդակահարուիլ այս առաւօտ: Վճռապէս կը հակառակիմ եւ իրրեւ պատճառաբանութիւն ձեր ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմ պատժական օրէնքին 27րդ յօդուածին վրայ որ կ'ըսէ. — «Եթէ մահուան դատապարտուած կին մը յայտնի թէ յղի է ու եթէ այդ պարագան առաջուընէ, մահապատիժը չի կրնար գործադրուիլ, երեսայրին ծնունդէն առաջ»:

Ամբողջ վայրկեան մը լսութիւն տիրեց սենեակին մէջ. զարմացան բոլորն ալ: Ամէնէն առաջ խօսք առաւ տնօրէնը որ գրգռուած երեւոյթ մը ունէր:

Ժամը երեքուկէսին արթնցած էր քնացեր էր միայն չորս ժամ: Մարդին պիտի գնդակահարուէր առաւուն նախաձաշին հրամանով. հաւասիկ իր ձեռքն էր անոր նկարը: Եթէ ճիշդ էր փաստաբանին պնդակութիւնը, ուրեմն ինչո՞ւ խաբած էին իր քունը. յիմարութիւն:

— Ո՞վ է հայրը, հարցուց անոր բարկութեամբ:

Փաստաբանը նայեցաւ անոր ու կախեց աչքերը:

— Ըսել կ'ուզէք որ դո՞ւք էք:

Փաստաբանը հաստատական մը ըրաւ: Տնօրէնը յօրանջեց:

— Բայց դուք հօթանասունը անցած մարդ էք, դիտել տուաւ Պատերազմական Մորհուրդի անդամը:

Բարկացած էին ամէնքն ալ ու չէին հաւատար: Բժիշկը որ պարբերաբար այցելած էր աղջկան՝ բանտին մէջ յայտնեց թէ յղութեան ոչ մէկ նշան կար:

Թարգմ. Ժ. Մ.

(Շարունակելի)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

(ԵՐԹԵԼԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՕՒՐԲԱԹ 17 ՄԱՐՏ 1933

17 Mars 1933

ՅԱՐԴ ՏԱՐԻ Թիւ 2139 — Խմբագիրը՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՊՈՒԹԿՈՒՄ ՅԵՂԱՅԻՆ ԵՒ ՏԱՐԵՐԱՅԻՆ

Մանաւանդ այս երկրին մէջ, ուր մտահոգութիւն կը պատճառէ հիթլէրական, ուրիշ խօսքով՝ «թուխ չապիկաւոր»ներու չարժումը:

Նոյնքան տարերային ուրքան ֆաշական յեղաշրջումը, այս պոլթկումն ալ, ամէն բանէ առաջ, կը սպառնայ հաշտութեան դաշնագիրներուն:

Մեծ պատերազմին վէրքերն են որ ալեկոծեցին ժողովուրդներու հոգին:

Ռուսաստանը խրեցաւ համաշխարհային յեղափոխութեան ամեհի ալիքներուն մէջ, իսկ Իտալիան, թէ հաւատացում պահանջելու եւ թէ կարմիր յեղափոխութեան սպառնալիքէն ազատելու համար, սեւ չապիկ հագաւ:

Երկու չարժումներն ալ, բոլշեւիսմ եւ ֆաշիսմ, ունին ոչ միայն ազգային, ընկերային եւ տնտեսական պատճառներ, այլեւ կը մատնեն հոգեբանական փոթորիկ մը, որ դեռ կը չարունակուի:

Հակառակ բոլոր միջազգային պիտակներուն եւ չնդալիից նըշանախօսքերու, Մոսկուան կը հետապնդէ ազգային աշխարհակալութիւն, «մեծպետական» քաղաքականութիւն, ազատութեան եւ անկախութեան պատրանքներ տալով ենթակայ ժողովուրդներուն:

Անդէմ է ո՛ր եւ է անջատական չարժումի — սուտ կը խօսի իր Սահմանադրութիւնը: Եւ, ոչ միայն յաջողեցաւ ամբողջացնել նախկին Ռուսաստանի անհրաժեշտ մասերը, այլ եւ չէ մարսած պետարտիոյ կորուստը: Եւ եթէ ուժ ունենայ, վերստին պիտի կլլէ նաեւ Ֆինլանտան, Լիթուանիան, Լեթոնիան եւ միւս կորսուած հողերը: Անշուշտ, յանուն Մարքսի եւ Լէնինի:

Բոլորովին ուրիշ ուղղութեամբ, եւ նորօրինակ աշխարհայեացքով մը, ֆաշական Իտալիան ալ հին Հռոմի քաղաքակնութիւնն է որ կը չարունակէ:

Տոգորուած՝ թունդ ազգային՝ «սրբազան» եսասիրութեամբ, անհատն ու դասակարգը կապած՝ մեծ եւ սպառազէն ազգի, հզօր պետութեան չարժանիւին, նոր Իտալիան բռնուած է ցեղային եւ տարերային երկունքով մը, որուն ոչ տարողութիւնը, ոչ ալ հատորոշութիւնը կարելի է սահմանաւորել:

Եւ ահա հիթլէրականութիւնը,— ուրիշ մէկ փոփոխակը՝ ֆաշականութեան:

Հիթլէրի չարժումը կը կոչուի ազգային – ընկերվարական (նացիոնալ – սոցիալիսմ, ուրկէ համառօտուելով՝ «նացի»):

Մուսոլինին ընկերվարական էր իր երիտասարդութեանը, եւ յետոյ՝ հիմնեց նոր վարդապետութիւնը, իր նախկին համոզումներէն քաղելով, մաղելով ինչ որ անհրաժեշտ կը դանէր:

Հիթլէրն ալ ունեցած է ընկերվարական կամէութիւններ: Եւ, տեսնելով Գերմանիոյ պարտութեան նուաստացումը — ինչպէս Մուսոլինին՝ Իտալիոյ եղած անիրաւութիւնը — իր կարդին հիմնեց նոր դասանունք մը: Հակասական, խառն ի խուռն, բայց ոգեւորիչ:

Եւ այժմ, տիրաբար բազմած վարչապետական աթոռին վրայ, շրջապատուած՝ մոլեռանդ ալկիւցներով, տեսաբաններով եւ քաղղիչներով, կ'ուզէ ստեղծել նոր եւ հզօր Գերմանիա մը:

Տակաւին ուժ չունի, ամբողջովին գործադրելու համար իր ծրագիրը:

Բայց, ինչ որ բրաւ եւ կ'ընէ ամէն օր, խորհրդարանին հրկիզումէն ի վեր, ուրիշ բան չապացուցաներ եթէ ոչ յախուռն, անդիմադրելի խոյանք մը՝ վեր ի վայր շրջելու հաստատուած կարգերը:

Կրակի առաջին ճակատը յարդարուած է ձախակողմեան հոսանքին, ընկերվարութեան եւ համայնավարութեան դէմ:

Մանաւանդ այս վերջինը արդէն իսկ օրէնքէ դուրս է հռչակուած, առանց համապատասխան օրէնքի:

Կարմիր երեսփոխանները, թէ կեդրոնական խորհրդարանին եւ թէ Փրուսիոյ երեսփ. ժողովին մէջ, այլեւս չպիտի կրնան ոչ ժողովի երթալ, ոչ ռոճիկ ստանալ, աչ ալ վայելել զանազան ազանձնաշնորհներ: Իսկ ձերբակալութիւնները, խուզարկութիւնները ու բռնագրաւումները յառաջ կը տարուին բուռն թափով:

Միւս կողմէ, դրեթէ լռութեան դատապարտուած է ձախակողմեան, յատկապէս բոլշեւիկեան մամուլը: Եւ եթէ կան թերթեր որ ոչ ընկերվարական են, ոչ ալ համայնավար, բայց ունին անկախ եւ արմատական ուղղութիւն, անոնք ալ ստիպուած են... խմբագիրը եւ աշխատակից փոխել, որպէս զի չփակուին: (Ինչպէս «Պէրլինըր Թակէպլատթ»ը):

Այս ճամբուն վրայ քայլ մըն ալ յառաջ երթալով, հիթլէրը հաստատեց նոր օրէնսդրական պաշտօնատուն մը, — պրոպագանդի նախարարութիւն, որ պիտի օգտուի արտադրելի բոլոր միջոցներէն, — անթել հեռագիրը, մամուլ, գործօն քարոզչութիւն, սինեմա եւ թատրոն:

Հիթլէրը միեւնոյն ատեն կը ձգտի գերմանական բոլոր երկիրները ձուլել մէկ ամբողջութեան մէջ, աստիճանաբար կրճատելով դաշնակից պետութեանց իրաւասութիւնները:

Առ այժմ լուռ է արտաքին ճակատին վրայ: Անշուշտ անոր համար որ, կ'ուզէ լրացնել ներքին վերակազմութիւնը, չէզոքացնել բոլոր քշնամի եւ ընդդիմադիր տարրերը:

Բայց, Գերմանիոյ դրացիները պատրանքներ չունին հիթլէրի արտաքին քաղաքականութեան մասին: Եւ լայն քաղուածքներ կ'ընեն անոր հին ճառերէն ու գրութիւններէն, ահազանգ հնչեցնելով:

Հիթլէրը առ այժմ չուզեր խրաչեցնել Անգլիան, որ, երեւութապէս անտարբեր, մատնուած է նոյնքան խոր մտահոգութեան: Ապացոյց՝ Մաքտոնըլտի անակնկալ ճամբորդութիւնը դէպ ի Հռոմ:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Պ. ՄԱՔՏՕՆԸԼԸՏ ԻՏԱԼԻԱ Կ'ԵՐԹԱՅ

ՓՐԱՆՍԱ ԳՈՀ ԶԷ ԻՐ ԶԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԾՐԱԳԻԷՆ

Անգլիոյ վարչապետը իր գերազոյն ճիգերը կը փորձէ, փրկելու համար գինաթափութեան խորհրդաժողովը:

Երբ ժրնեւ գնաց, կը յուսար թէ այնտեղ պիտի գտնէ Մուսոլինին ու Հիթլէրը: Բայց երկուքն ալ խուսափեցան, եւ հիմա Պ. Մաքտոնըլտ ինք Իտալիա կ'երթայ, թէ Մուսոլինին համոզելու եւ թէ անոր միջոցաւ ազդելու համար Գերմանիոյ նոր վարչապետին վրայ:

Մինչ այս մինչ այն, Ֆրանսայի վարչապետն ալ ժընեւ գնաց, խորհրդակցելու համար Անգլիոյ վարչապետին հետ: Ֆրանսայի մէջ շատ մտահոգ են Մաքտոնըլտի առաջադրութիւններէն: Ազգայնական թերթերը ուղղակի կը մեղադրեն Անգլիան, թէ կ'ուզէ Գերմանիոյ զոհել Ֆրանսան:

Արդէն իսկ պատրաստ է անգլիական ծրագիրը, որ կը տրամադրէ 30 առ հարիւր կրճատել զինուորներու թիւը, ջնջել ռմբաձիգ օդանաւերը, սահմանափակել թնդանօթներու չափը, արգիլել քիմիական պատերազմը, մնայուն հսկակէտ հաստատել սպառազինութեանց վրայ եւն.:

Իր ճամբորդութեան առթիւ, Պ. Մաքտոնըլտ հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրաւ.

— « Պիտի հարցնեմ Պ. Մուսոլինիի թէ կ'ընդունի՞ որ Եւրոպան վտանգի մէջ է եւ կ'ուզէ՞ գործակցիլ, հեռացնելու համար այդ վտանգը »:

Փարիզեան թերթերու թղթակիցները դիտել կուտան թէ Պ. Մաքտոնըլտ նշանակալից խօսքեր ուղղեց անգլիացի թղթակիցներու մէկ հաւաքոյթին մէջ:

Թղթակից մը կը գրէ. — Անգլիոյ վարչապետը ապահովութիւն ներշնչելու համար Ֆրանսացիներուն, ըսաւ. — « Սիրական չպիտի փոխեմ »: Բայց, ըսաւ նաեւ. Իտալիա երթալով, պիտի հարցնեմ Մուսոլինիին. — « Կ'ընդունի՞ք որ խաղաղութիւնը վտանգուած է. ի՞նչ ընելու որամադիր էք, տագնապը վարատելու համար »: Ձափազանց դերբուկ է այս ճամբան, որովհետեւ Պ. Մուսոլինի չպիտի վարանի պատասխանել, ինչպէս ըսած է միշտ. — « Զինաթափ ընել յաղթականները, մինչեւ կարելի մակարդակը »:

Պ. Մաքտոնըլտ դեռ աւելի վտանգաւոր խօսքեր արտասանեց: Յայտնապէս բանալով դուռները բոլոր վերաքննութեանց առջեւ, ան ըսաւ. — « Պէտք է հիմնել խաղաղութեան ակումբը, ուր քով քովի պիտի գան. — ա) Այն ազգերը որ տրամադրութիւն ունին հաշտութեան դաշնագիրներուն դէմ. բ) Այն ազգերը որոնք վտանգուած կը համարեն իրենց ապահովութիւնը. գ) Այն ազգերը որ բարեկամեցողութիւն ունին:

Հետաքրքիր էինք իմանալու թէ Պ. Մաքտոնըլտի ծրագիրը ի՛նչպէս կը հաշտուի այս սկզբունքներուն հետ: Այդ ծրագիրը զինաթափութեան ճշմարիտ պայմանագիր մըն է, 43 էջով եւ 15 գլուխներով, եւ անուշադրութի կը վերածէ նախկին բոլոր ծրագիրները:

Անգլիոյ վարչապետը երէկ պաշտօնապէս հաղորդեց իր ծրագիրը, որ խոստացաւ վերիվայր կը չրջէ չատ մը խնդիրներ:

Անգլիա կը ապառնայ Մոսկուայի

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ ԱՆԳԼԻԱՑԻՆԵՐԷՆ ԵՐԿՈՒԽՔԸ ՄԻԱՑՆ ԱՐՁԱԿՈՒԵՑԱՆ

Անգլիոյ Երեսփ. ժողովի առջի օրուան նիստին մէջ, փոխ – վարչապետ Պ. Պոլտուին տեղեկութիւններ տուաւ խորհրդային իշխանութեան կողմէ ձերբակալուած վեց անգլիացի ճարտարագէտներու կացութեան եւ եղած դիմումներու մասին: Այս առթիւ դիտել տուաւ թէ՝ եթէ Մոսկուան զոհացում չտայ, այս խնդիրը « ցաւալի հետեւանքներ » պիտի ունենայ անգլեւոուս յարաբերութեանց համար:

Պ. Պոլտուին պատմեց թէ կալանաւորներէն երկուքը արձակուած են, բայց մէւսները բանտարկուած կը մնան: Ուժգին ձեռնարկներ կատարուած են Մոսկուայի բրիտանական դեսպանին կողմէ եւ բացատրութիւն պահանջուած է ամբաստանութեան բուն պատճառներու մասին: Բայց, խորհրդային իշխանութիւնէն ո՛ր եւ է բացորոշ պատասխան ստացած չըլլալով, դեսպանը նոր հրահանգներ ստացած է կրկնելու իր դիմումները: Դեսպանը հաղորդած է թէ բրիտանական կառավարութիւնը չափազանց ծանր կը նկատէ բանտարկեալներուն դէմ ձեռք առնուած միջոցները: Երեսփոխան մը հարցուց թէ կառավարութիւնը պիտի պահանջէ՞ որ ազատ արձակուին բանտարկեալները եւ կատարեալ զոհացում պիտի պահանջէ՞: Պ. Պոլտուին պատասխանեց թէ կառավարութիւնը չատ ծանրակչիռ կը նկատէ խնդիրը եւ բոլոր կարելի ձեռնարկները պիտի կատարէ:

Դիտելի է որ Լոնտոնի խորհրդային դեսպանը կը պահէ իր երեսը:

Լոնտոնի մէջ մտահոգ են մանաւանդ պէտք եղած համար որ, անգլիացի եւ ռուս ճարտարագէտներու ձերբակալութենէն ամբողջ մը յետոյ, խորհրդային իշխանութիւնը չարաչուք հրամանագիր մը հրատարակեց, որուն համաձայն Զեկան կրնայ ոչ միայն ձերբակալել, այլ եւ առանց սովորական ձեւակերպութեանց դատել եւ գնդակահարել ո եւ է մէկը որ ամբաստանուած է իրեւ խափանարար: Հրամանագիրը կ'ըսէ թէ՝ այսպիսի պարագաներու մէջ պէտք է գործել անողոք խստութեամբ, դիմելով մինչեւ մահապատիժ:

Ծաւր դէպքեր Աւստրիա մէջ

Աւստրիոյ խորհրդարանին փոխ – նախագահը, ընկերվարական Թերաֆնէր առջի օր վտքեց նիստի հրաւիրել երեսփ. ժողովը, հակառակ կառավարութեան արգելքին: Մաս մը երեսփոխաններ սկսան տեղատուրուիլ: Ցանկարծ զաղանի ոստիկաններ եկան եւ դիրք բռնեցին, իսկ բուն ոստիկանութիւնը արգիլեց թղթակիցներու եւ ունկնդիրներու մուտքը: Ցետոյ արգելքի հանդիպեցան նաեւ միւս երեսփոխանները: Բուռն վէճերէ յետոյ, ժողովը ցրուեցաւ « կեցցէ՛ հանրապետութիւնը » ազաղակներով: Կառավարութիւնը ապօրէն կը հռչակէ այս նիստը: Մեւնոյն ատեն կը չարունակէ բացառիկ միջոցներ ձեռք առնել, դիմելով դէպ ի դիկտատուրա: Այսպէս, Վիեննայի քաղաքապետութեան ձեռքէն առաւ տուրքեր գանձելու իրաւունքը:

Ընկերվարականները որոշեցին չարունակել կռիւը: Համայնավարներն ալ, աւելին օգտուելով, առաջարկեցին միացեալ ճակատ կազմել:

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ ՅԱՋՈՂԵՑԱՒ ԵՐԵՔ ՕՐԷՆ

Ի հաշիւ տասը միլիառ ֆրանկի փոխառութեան, երեք միլիառի պարտաքուղք հանուած էր երկուշաբթի օր: Ելմտական նախարարը յայտարարեց թէ փոխառութիւնը կատարեալ յաջողութիւն գտաւ երեք օրուան մէջ, բայց բանի մը օր ալ բաց պիտի մնայ, բանի որ ժողովուրդը կ'ուզէ մասնակցիլ:

Ամերիկեան սակարաւնիներն ալ վերադարձուեցան

Չորեքշաբթի օր վերադարձուեցան չարք մը դրամատուններ եւս, ինչպէս եւ Նիւ Եորքի եւ զաւառական սակարանները: Գինները բարձր էին, բայց տոլարը տակար էր: (Փարիզի մէջ ալ թեթեւ անկում մը ունեցաւ):

Հակառակ վերադարձման, դրամատուները ենթարկուած են կարգ մը խոտուեանց: Միայն Ամերիկա չհաստատուած օտարականները կրնան իրենց ուզածին պէս գործածել իրենց դրամներն ու արժեթուղթերը: Իսկ բուն քաղաքացիները չեն կրնար ո՛ր եւ է փոխանակութիւն կատարել, առանց առեւտրական համարժէք գործողութիւն մը ներկայացնելու: Այն Ամերիկացիները որ կը ճամբորդեն, կրնան դրամ փոխել միայն բանաւոր սահմանի մը մէջ:

**** Պ. Բուզվելթ երկու ծրագիրներ պատրաստած է, մէկը՝ գործազուրկներուն աշխատանք ճարելու, իսկ միւսը՝ հողագործներուն վիճակը բարւոքելու համար: Առաջին ծրագիրը կը տրամադրէ ծաւեր տնկել մասնաւորապէս Թէնըսիի նահանգին մէջ, որով ոչ միայն գործ պիտի ճարուի 200,000 գործազուրկներու, այլ եւ երկիրը պիտի ունենայ վառելանիւթի հարստութիւն մը: Երկրորդ ծրագիրը միջազգային արժէք ունի:*

**** Պ. Բուզվելթ այսուհետեւ 15 օրը անգամ մը ճառ պիտի խօսի ձայնարձակով (ռատիօ), ժողովուրդը տեղեակ պահելու համար տնտեսական կացութեան եւ իր կարգադրութեանց:*

ՀԵՏԱՊՆԴՈՒՄ ՕՏԱՐ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒ ԴԷՄ

« Մաքէն » կը գրէ թէ բազմաթիւ ուսանողներ, մասնաւորապէս արեւելեան Եւրոպայէն եւ Ծայր. Արեւելքէն, չարաչար կը գործածեն Ֆրանսայի աւանդական հիւրընկալութիւնը եւ անձնատուր կ'ըլլան այնպիսի արարքներու որոնք վնասակար են բարեկարգութեան եւ երկրին ապահովութեան համար: Հետեւաբար, անհրաժեշտ կը գտնէ խիստ միջոցներ ձեռք առնել:

Մէօրք – է – Մոզէլի նահանգապետը արդէն գործի ձեռնարկած է այս ուղղութեամբ: Նահանգապետը վերջերս տեղեկագիր մը ղրկած էր ներքին գործերու նախարարութեան, Նանսիի համալսարանի օտար ուսանողներու մասին: Իբրեւ հետեւանք, ներքին նախարարը ստորագրած է հօքը լեհ եւ պուլկար ուսանողներու արտաքսման հրամանագրերը: Ասոնք արձանագրուած էին Նանսիի համալսարանի բժշկական եւ ատամնաբուժական ճիւղերուն մէջ եւ « ջերմեռանդ բարոզիչներ եղած էին մոսկովեան վարդապետութեանց »: Բոլորն ալ հրաման ստացած են անմիջապէս հեռանալ Ֆրանսական հողէն: Հինգ օր պայմանաժամ տրուած է, եւ եթէ անսաստեն, ուղղակի սահմանագլուխ պիտի առաջնորդուին:

Այս « մաքրագործումը » պիտի շարունակուի խստօրէն: « Մաքէն »ի թղթակիցը անհրաժեշտ կը գտնէ որ ան տպաւորուի նաեւ միւս Ֆրանսական համալսարաններուն վրայ, որոնք, « իրենց գիտական, գրական կամ իրաւաբանական ճոխ տակ, պէտք չէ որ իրենց ծոցին մէջ սնուցանեն յեղափոխական խլրտումի եւ ընկերային կազմալուծման բոյներ »:

ԻՍԿ ՀԱՅԸ Ո՞ՒՐ ՊԻՏԻ ԴՇԵՆ ...

« Փառք – Սուտ »ի մէջ կը կարդանք (16 մարտ). —

Հայ մը արտաքսման հրամանագիր ստացած էր: Ֆրանսայէն հեռանալու համար անհրաժեշտ է անցագիր մը ... Արդ, իբրեւ հայ փախստական, արտասեալը հպատակութիւն չունի եւ չի գիտեր ո՛ր հիւպատոսարանը կամ դեսպանատունը դիմէ, պաշտպանութիւն գտնելու համար ...

Հակառակ այս դժուարութեանց, Հայը փորձեց համակերպիլ արտաքսման հրամանագրին: Աւա՛ղ, Ջուեցաւ պելժիական, յետոյ գերմանական, յետոյ Լիւքսէնպուրկի սահմանագլուխը: Ու վերջապէս, երէկ կը դատուէր պատժական 13րդ ատեանին առջեւ, իբրեւ անսաստող արտաքսման վճիռին:

— Ի՞նչ կրնայ ընել, դիտել տուաւ իր փաստաբանը, Պ. Ռէֆասա: Ոչ մէկ երկիր կ'ընդունի. իսկ Ֆրանսան չուզեր պահել:

Եւ Հայը ազատ արձակուեցաւ. բայց այս վճիռը չըսեր թէ ո՛ւր պիտի պաստանի ...

Եղերակա՞ն բախտ անոնց համար զորս դաշնագիրները դարձուցեր են անհայրենիք ...

Օրական տասը հազար ոսկի վնաս

Գրած էինք թէ Պէյրութի չարժավարները (չոֆէօր) գործադուլ հռչակած են: Վերջին թղթակերէն կ'իմանանք թէ գործադուլը կը չարունակուի: Կառավարութիւնը կ'աշխատի, խոստումներ կ'ընէ, սպառնալիքներ կ'ուղղէ, սակայն անօգուտ: Սէնտիքը հաստատ կը մնայ իր պահանջին վրայ եւ որ եւ է զիջողութիւն չընդունիր: Շատ մը աշխատաւորական միութիւններ ուժ կուտան չարժումին եւ կը քաջալերեն գործադուլը: Մասնաւոր ինքնաչարժերու երթեւեկն ալ սկսած է նուազիլ: Ցաճախ գէշ խօսքերու եւ ծիծաղներու կ'ենթարկուին անոնք:

Ոստիկանապետը արգիլած է չարժավարներու հաւաքոյթը եւ յայտնած որ միմիայն սէնտիքը կրնայ ժողով գումարել:

Լիբանանի այս գործադուլը սկսած է արձագանգ գտնել նաեւ Դամասկոսի մէջ: Շարժավարներու Դամասկոսի սէնտիքան եւս ժողով մը գումարելով, որոշած է մասնակցիլ Լիբանանի չարժումին եւ գործադուլ յայտարարել, ներկայացնելով միեւնոյն պահանջները:

Հանրակառքերու եւ չոգեկառքի հասոյթները երեք օրուան ընթացքին գրեթէ կրկնապատկուած են: Իւրաքանչիւր հանրակառք մէկ երեքեւկով 25 ս. ոսկի կը գանձէ, մինչդեռ առաջ հազիւ 15 ոսկի կը դոյանար: Պէյրութէն Ճիւնէյ մեկնող չոգեկառքի վագոններուն մէջ սակ նեռելիք տեղ չի գտնուիր, հակառակ անոր որ օրական վեց անգամ երթեւեկ հաստատուած է առաջուան երկուքի փոխարէն:

Այս գործադուլը չատ մեծ վնաս պատճառած է կառավարութեան: Հաշիւ եղած է որ օրական տասը հազար ոսկի կը վնասէ կառավարական գանձը: Եթէ երկար չարունակուի այս վիճակը, պետական պիւտճէն բոլորովին անելի պիտի մատնուի:

Մեծ թիւով զբօսաշրջիկներ կը սպասուէին այս օրերս Պէյրութ: Սակայն, նաւային ընկերութիւններէն լուր առնելով որ գործադուլ կայ Պէյրութի մէջ, բոլորն ալ Հայֆա մեկնած են: Այս կերպով չատ մեծ հարուած մը կը տանայ Պէյրութի անտեսական եւ առեւտրական կեանքը:

Համայնավարները օգտուելով այս առիթէն, հրատարակած են երկու թռուցիկներ, որոնք աւելի կը դրգռեն վարիչները եւ կը թելադրեն չարունակել մինչեւ վերջ: Թռուցիկները « կեցցէ՛ գործադուլ » խորագիրը կը կրեն:

ԿԱՐԼ ՄԱՐՔՍԻ ՅԻՍՆԱՄԵԱԿԸ ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՄԷՋ

Կարլ Մարքսի մահուան յիսնամեակին առթիւ, մարտ 14ին, ամբողջ խորհրդային մամուլը սիւնակներ նուիրեց անոր կեանքին, գործունէութեան եւ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳԻՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՂԱՅԻՆ ՀԱՐՑԸ

ՀՈՂԱՅԻՆ ՀԱՐՑԻ ՀԱՐՑԱԿԱՆ ՈՐՊԷՍԻ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ

ՀԱՅԿ ՍԱՀԱԿԵԱՆ

Հողային հարցի լուծման ամենակարեւոր պայմանը հողի ճիշտ բաշխումն է։ Հողի ճիշտ բաշխումը նշանակում է հողի այնպիսի բաշխում, որ հողը հասնի նրան, ով ինքն է մշակում հողը, ով ինքն է ապրում հողի վրայ, ով ինքն է հողի տէրը։ Հողի ճիշտ բաշխումը նշանակում է հողի այնպիսի բաշխում, որ հողը չհասնի նրան, ով հողի տէրը միայն անունով է, ով հողի տէրը միայն թղթի վրայ է, ով հողի տէրը միայն հարկ հաւաքելու համար է, ով հողի տէրը միայն հողի վրայ ապրող մարդկանց արիւնը ծծելու համար է։

Հողի ճիշտ բաշխումը նշանակում է հողի այնպիսի բաշխում, որ հողը չհասնի նրան

Հայ Գրողներու Ընկերակցութիւն

—·—

Անցեալ Դեկտեմբեր 21ին տեղի ունեցաւ խորհրդակցական ժողով մը եւ որոշուեցաւ ձեռնարկել Հայ Գրողներու Ընկերակցութեան կազմութեան:

Առաջամեայ Գործադիր Յանձնաժողովը հրաւէր ուղղեց Փարիզ բնակող 81 հայ գրողներու: Ա. ընդհանուր ժողովը գումարուեցաւ Յունուար 9ին Չրաւէրին պատասխանած էին 30 հոգի: Յունուար 23ին տեղի ունեցաւ Բ. ընդհանուր ժողովը:

Ընկերակցութեան Ծրագիրը - Կանոնադիրը երկու ընդհանուր ժողովներուն մէջ քննութեան ենթարկուելէ ետք, միաձայնութեամբ ընդունուեցաւ եւ որոշուեցաւ ներկայացնել կառավարութեան եւ վաւերացնել տալ:

Ընտրուեցաւ Վարչական Ժողովը, որուն անդամներն են՝

Պ. Պ. Մկրտիչ Պարսամեան՝ ատենապետ, Լեւոն Մեսրոպ՝ քարտուղար, Նապոլեոն Սարգիսեան՝ գանձապահ, Տիկ. Շրոյր Սարգիսեան՝ գանձապահ, Տիկ. Պաշալեան, Օր. Ա. Թորոսեան, Պ. Լեւոն Բաշալեան, Պ. Ղ. Մելոյեան:

Մինչեւ հիմա Հայ Գրողներու Ընկերակցութեան անդամակցած են 52 հոգի:

Պատկան իշխանութեանց մօտ կատարուած դիմումին պատասխանելով, Ֆրանսական կառավարութիւնը Մարտ 1ին վաւերացուց Հայ Գրողներու Ընկերակցութիւնը (Societé des Gens de Lettres Arméniens): Պաշտօնաթերթի առաջիկայ թիւին մէջ կը յայտարարուի Ընկերութեան կազմութիւնը, տաժառայն 1 Յուլիս 1901ի օրէնքին:

Հայ Գրողներու Ընկերակցութեան նպատակն է.

1.— Իրաւական, բարոյական եւ, իր ունեցած միջոցներով նիւթական օժանդակութիւն ընծայել իր անդամներուն:

2.— Հայ գրականութիւնը եւ մշակոյթը ճանչցնել Ֆրանսացի ժողովուրդին եւ փոխադարձաբար Ֆրանսական մշակոյթը ճանչցնել հայ ժողովուրդին եւ Արեւելքի զրաւի ազդերուն:

3.— Պաշտպանել իր անդամներուն հեղինակի իրաւունքը:

4.— Մասնաւոր զրական մրցանակներ իր անդամներուն համար:

5.— Կապ պահել օտար գաղութներու հայկական նման մարմիններու եւ հայ գրողներու հետ:

6.— Կապ հաստատել Ֆրանսական նման կազմակերպութեանց հետ:

7.— Մղում տալ իր անդամներու գրական ստեղծագործութեանց:

Չ. Գ. Ընկերակցութեան կրնան անդամակցիլ բոլոր հայ գրողները — գրական, գեղարուեստական, գիտական հրատարակութեանց հեղինակ կամ հրապարակագիր— որոնք կը ընկալին Ֆրանսա կամ Ֆրանսական հովանաւորութեան կամ հոգատարութեան տակ գտնուող երկիրներու մէջ:

Մեր ընկերակցութեան հիմնական նպատակն է իրերօգնութիւն, ինչպէս նաեւ իր անդամներուն համար ապահովել բոլոր այն առաւելութիւնները եւ իրաւունքները, որոնք երկրին անխտրական օրէնքներով եւ Ֆրանսական ազնիւ ժողովուրդին կողմէ տրամադրուած են նման կազմակերպութեանց:

Վարչութիւնը զբաղած է այդ աշխատանքով: Արդիւնքը հետզհետէ կը տեղեկացնէ ընկ.եան անդամներուն, ժամուրի կամ յատուկ շրջաբերականներու միջոցաւ:

Չ. Գ. Ընկերակցութեան իբր հանդիպման վայր որոշուած է Café Mephisto-ի սրահը, որ ընկ.եան անդամներու տրամադրութեան տակ է ամէն Բշ. իրիկուն 8էն կէս-գիշեր:

Չ. Գ. Ընկերակցութեան հասցէն՝ Société des Gens de Lettres Arméniens, 261 rue du Fbg. St. Martin, Paris (10).

ՀԱՅ ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ
ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐԸ

Նամակիթէի 13 մարտ թիւին մէջ կը գրեն տեսնել խումբ մը Հայաւէտներ, որոնք կ'աշխատին թիթիզի մէկ գործակիցին տակը յիշեալ միջազգայնական թերթը: Եւ մեծ տառերով ալ, իբրեւ նորագիր կը յայտարարէ թէ ինչպէս կը գտնուի Հայաստանի մէջ: Երբէ՞ն է վեր թիթիզով գործնական Հայաստանի մէջ, միջազգային աղբար:

Թրխական Ալզաս Լոռեն մը

Դամասկոսի « **Les Echos** » թերթը կը գրէ « Թրխական Ալզաս – Լոռէն մը » խորագրին տակ·

— « Կ'երեւայ թէ նաեւ մեր հողամասերը Ալզաս – Լոռէնի մը երեւոյթն ունին Թուրքերու աչքերուն: Մնգրոյ առարկայ են Ալէքսանդրէթի եւ Անտիոքի հողամասերը:

Այս գաղափարը յայտնողը Թրքական « ԵՀՆի Սթամպուլ » Թերթն է, որ իբրեւ իրաւունքի փաստ, կը յիշէ թէ այս երկու քաղաքները կառուցուած են Մեծն Ալէքսանդրի զօրավարներուն կողմէ եւ թէ, 1267ին, Անտիոք խլուած է Մամլուքներու ձեռքէն:

Կ'երեւայ թէ այս երկու պատճառները բաւարար են, որպէս զի Ալէքսանդրէթի եւ Անտիոքի հողամասը Թրքական Ալզաս – Լոռէն մը Սուրիացիներուն ...Ֆրանսացիներու ձեռքը:

Հետեւաբար, Թուրքերը իրենք իրենց իրաւունք կուտան պահանջելու, սպառնալու եւ գրգռելու:

Ցիշեալ նահանգներու մէջ Հայերու, այսինքն իրենց ժառանգական թշնամիներուն մուտքը արգիլելու է եղեր:

Ի՞նչ կը սպասեն Վիեննայի պարիսպներն ալ պահանջելու համար:

Որովհետեւ Ալէքսանդրէթի եւ Անտիոք Մեծն Ալէքսանդրի կամ զօրավարներէն մէկուն կողմէ հիմնուած են եւ տաճն մը Թուրքերու ձեռքը ինկած են, Ալէքսանդրէթ եւ Անտիոք պէտք է վերադարձուին մայր-հարեւիքին:

Նոյնանման վիճաս մը կարելի է բերել նաեւ Հալէպի համար, նոյնպէս եւ Դամասկոսի համար: Ինչո՞ւ համար չպահանջել, քանի որ սկսեր են, Պալկրատը, Սկիւտը, Եզդուրան: Հապա Վիեննայի պարիսպնե՞րը:

Իր կարգին, Դամասկոս եւս իրաւունք պիտի ունենար պահանջելու Սեվիլլան, Կրընադը եւ Փուաթիէի շրջանները:

Բայց Սթանպոլն ալ ուզողներ ըլլալու են:

Սակայն փոխադարձ իրաւունքով, Հռոմն ալ ինչպէս եւ Աթէնք կրնան Թուրքերէն պահանջել Սթանպոլը:

Հակառակ իր անուան Թրքացումին, Կ. Պոլիսը չի դադրիր Կոնստանդինի, Ս. Հեղինէի եւ Ս. Սոֆիայի քաղաքը ըլլալէ:

Հռոմի եւ Կոնստանդինի թագաւորի ժառանգորդը Քուրիինալն ալ, ազգականութեան իրաւունքով կրնայ պահանջել Պոլիսը: Հապա Աթէ՞նք, ան ժառանգորդը չէ բիւզանդական կայսրութեան որ երկար դարեր իշխեց Վոսփորի ափերուն վրայ:

Նոյն իսկ Անթարայի (Ենկիւրի) համար Անդրկովկասի Թուրքմէններէն տարբեր մէկը գտնել իրաւ հիմնաղիր:

Թրքական Ալզաս – Լոռէններ ինչպէս Անտիոքի նոյնպէս եւ Վիեննայի շրջաններուն մէջ:

Արարական Ալզաս – Լոռէն Կրընատայի եւ Փուաթիէի շրջաններուն մէջ:

Թրքական թախտախնդրութեան վրտանգը· —

Պահանջկոտ Թուրքիան որ տաճէնին կիլիկիան առնելէ յետոյ այսօր Անտիոքի եւ Ալէքսանդրէթի խօսքը կ'ըսէնէ, մօտ տաճէնէն պիտի պահանջէ նաեւ Հալէպը, որ կը չարունակէ քիչ մը խօսիլ գինք անցեալին մէջ գրաւողներու լեզուն: Թուրքերը ինչո՞ւ չեն պահանջեր Դամասկոսը, որուն հարաւակողմը կը գտնուի Քունէյթրայ անուն պզտիկ քաղաք մը ուր կը չարունակեն խօսիլ նոյն լեզուն:

Դէպ ի Սուրիա յատած Թուրքիոյ նոր ակնարկը կը հասկցուի նաեւ ծրագրէ մը, — Անտիոքի մէջ Թրքական համալսարանի հիմնարկումը:

Համալսարան մը որուն մասին ան երբեք չմտածեց բազմամարդ գրաւուած մի չրջանին:

Իր այս ընթացքը, իրաւամբ տարիք կուտայ էմիր Շէքիպ Արսլանի « Ահա իւլ ձէհաթ »ի մէջ գրելու.

« Սուրիա եւ ապագայ պատերազմի մը վտանգը »:

« ... : Մենք ոչ մէկ փափաք չունինք վերստին ենթարկուելու Թրքական գրաւումին, որ Սուրիան իր վիլայէթներէն մին պիտի դարձնէր: Ակնարկ մը թող նետուի Առանայի չրջանին մէջ բնակող Արաբներուն վրայ, անոնք երբ համարձակին իրենց մայրենի լեզուն խօսիլ, անմիջապէս բանտ կ'առաքնորդուին: Հասկնալի է թէ ի՞նչ դժբախտ պիտի ըլլար Սուրիան, եթէ, Աստուած մի արասցէ, քէմալական Թուրքերուն ձեռքը իյնար: Եւ յետոյ Թուրքերը միշտ ալ չեն ըսեր իրենց բոլոր մտածածը, երբ անոնք Հալէպը, Անտիոքը եւ Ալէքսանդրէթը կ'ուզեն· անոնք սովոր են մէկ պահանջէն միւսը անցնելու ... անգամ մը որ անոնք Հալէպը եւ չրջանները գրաւեն, ի՞նչ պիտի մնար Սուրիոյ:

Ընդհանրապէս մեզ Արաբներուս եւ մասնաւորապէս մեզ Սուրիացիներուս սպառնացող վտանգը, Թրքական վրտանգն է »:

Ահա գոնէ բան մը որ լաւ հասկցուած է:

Ահա այս արտաքին սարսափելի վրտանգն է որ պէտք է նկատի առնենք: Ի՞նչ է հովանաւորութեան — մաժամեայ — հարցը: Ի՞նչ կարեւորութիւն ունի Սուէտիոյ եւ Լաթաքիոյ վրայ հովանաւորութեան քանի մը տարի աւելի չարունակումը, երբ նկատի առնենք վերագրաւումը մեր քաղաքներուն, մեր նահանգներուն եւ Թերեւս ամբողջ Սուրիոյ: « Սուրիական էութեան » կորուստը այս անգամ կրնար յաւիտենական ըլլալ··· » :

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

«Շնորհ մէջ իսկ տարերութիւն կայ...»

—·—

Ինչպէս Պոլսոյ մէջ մտանաւոր մարդիկ կան, որ օրսկան չունենալու պէս «լքնալ զոյք» կը փնտռեն ու երեւան կը հանեն, այնպէս ալ երեւանի մէջ մտանաւոր մարդիկ կան, որոնք պարտականութիւն ունին մտմտալու եւ իշխանութեան մատնանչելու «նախկին մարդկանց» գոյութիւնը այս կամ այն հատատաութեան մէջ:

Ահա «Խորհդային Հայաստան»ի մէջ (15 Փետր.) մէկը ինչպէս կը մատնանչէ այդ «նախկին մարդիկը».—

Երեւանի բուժակայաններու շինարարութեան մէջ, երեւան հանուած է դասակարգային թշնամիներու, ունեւոր գիւղացիներու, քաղքենիներու մեծ գործ մը. — Նախկին կապալառու Ս. Ղարաքէշիշեան, քաղաքական բանտարկեալ այժմ ազատ արձակուած նախկին աւագակ Ա. Եզանեան, Լոռիի մէջ բոլշեւիկներու դէմ կռուած խմբապետ Ա. Ուլիխանեան, ստացուածքները զբաւուած (կուլակաթափ արուած) Թ. Դանիէլեան, նախկին սպայ Հ. Շէկանեան, նախապէս մտանաւոր փուռի տէր Ե. Աւագեան, ոսկիի առեւտուրով զբաղելուն համար պաշտօնադրկուած Թ. Քչոյեան:

Կուսակցութիւնը հրահանգ տուած ըլլալով հանդերձ զտել ու դուրս նետել այդ «նախկին մարդիկը», պատասխանատու պաշտօնեայ մը կ'ընդդիմանայ: Այս անգամ «նախկին մարդիկը» մատնանշող կոմունիստը կը մատնանչէ նաեւ թէ պատասխանատու պաշտօնեան ալ «նախկին տրոցկիստ» է:

Վտանգաւոր բացատրութիւն մըն ալ այս երջանիկ Հայաստանի քաղաքացիներուն համար:

«Նախկին տրոցկիստը», Աբաս Երզնկեան, որ բուժակայաններու շինութեանց վարիչն է, մերժելով վտարել «նախկին մարդիկը», կը յայտարարէ.

— Շնորհի մէջ իսկ տարբերութիւն կայ, սեւ շան եւ սպիտակ շան, այդպէս էլ կուլակների մէջ էլ տարբերութիւն կայ, խեղճ կուլակ եւ զորբա կուլակ»:

Սակայն մատնանչողը չի բաւականանար «տրոցկիստ» անուանելով, այլ եւ կ'ամբաստանէ թէ Աբաս Երզնկեան իրեն համար «600 կրամ աւելի հաց» կ'առնէ:

Ինչքա՜ն վտանգաւոր է այս «մատնանչողներու» յամառութիւնը: Երեւանի թերթերը լեցուն են անոնց քինախնդրութեամբ: Ահա թէ թէ ինչո՜ւ դժբախտները շատ են փոքրիկ Հայաստանի մէջ:

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՄԱՐՍԷԼ, 13 մարտ.— Մարտ 5ին կիրակի օր ընդհ. ժողով գումարելով, նոր ընտրութեան ձեռնարկուած եւ քուէներու բացարձակ առաւելութեամբ վարչական խորհուրդը կազմուած է հետեւեալ կերպով.—

Ա. ատենապետ՝ Տօքթ. Արտաշէս Սէմերճեան, Բ. ատենապետ՝ Միքայէլ Եավէր, Ա. ատենադպիր՝ Ներսէս Երէցեան, Բ. ատենադպիր՝ Եդուարդ Թաշճեան, գանձապետ՝ Յակոբ Մանուկեան, հաշուակալ, Յովհաննէս վարժապետեան, գոյքապահ՝ Կոպեռնիկ Բարսեղեան եւ խորհրդականք Նուպար Մէնգուրեան եւ Մկրտիչ Փափազեան:

Իսկ մայր դիւանին փոխ-նախագահ Պ. Կապռիէլ Դերձակեան:

Մայր Դիւան
Պոլսեցիներու միութեան

Նոր վարկեր Նուպարաշէնի եւ Աւերգաղի համար

—·—

Բարեգործականի վերջին զեկոյցէն (14 մարտ) կը բաղնիք հետեւեալ տեղեկութիւնները· —

Հայաստանի կառավարութեան կողմէ Երեւան – Սեւան – Աղստաֆա երկաթուղիի դիծին չինութեան կարեւորութիւնը եւ առ այդ կարգ մը իրեղէնի եւ մօթէօրներու ապսպրանքին առիթով ղեկավարութիւնը ցոյց տրուած ըլլալով, կեդր. Վարչ. ժողովը որոշեց վերջին անգամ ղրկուած 11,795 անգլ. ոսկիէն զատ, կառավարութեան տրամադրութեան տակ դնել նաեւ 50 հազար տոլարի դումար մը, Նուպարաշէնի հաշուոյն: Միութեանս կողմէ ցոյց տրուած փութկոտութիւնը դնահատելով, Երեւանի ժողկոմխորհը Նուպարաշէնի այս տարուան չինութեանց համար քուէարկած է 2,600,000 րուբլիի պւտճէ մը, որպէս զի օդերը ներելուն պէս մեծ փութով առաջ տարուին ընդհատուած աշխատանքները եւ մեծ թիւով գաղթականներ վերադարձին Նուպարաշէնի մէջ:

⁂ Քանի մը տարի առաջ նախկին նախագահ Պ. Գալուստ Կիւլպէնկեան Հայաստան ղրկած էր «ատոմոլոժիլ» թանկարժէք կազմած մը, որ բժշկական մարդին մէջ մեծ ծառայութիւններ կը մատուցանէր: Վերջերս անհրաժեշտ դատուած ըլլալով յարակից մաս մը գործիքներու եւս առաքումը, Պ. Կիւլպէնկեան Միութեանս յանձնարարեց անմիջապէս ուղարկել ուղուած առարկաները, որ երկու անգամ էլ ի Երեւան ճամբայ հանուեցան եւ որոնց համար վճարեց 30,831 ֆրանքի յաւելուածական դումար մը եւս:

⁂ Սելանիկի Պէչ – Զինար Թաղմասի գաղթականներուն Նէափոլիէն առնուած նոր հողամասին վրայ փոխադրումը որոշուած ըլլալով, չքաւորներուն փոխադրութեան եւ այլ անհրաժեշտ ծախքերուն համար 2,000 ֆրանքի դումար մը յատկացուցինք:

Նոյնպէս, Սելանիկի արուարձաններէն Հարման գիւղի գաղթականներուն մէջ մալարիան համաճարակի բնոյթ առացած ըլլալով, անցեալ տարի տեղական մասնաժողովը Տօքթ. Մաչիկեանը ղրկած էր, դեղ ու դարմանի հատցնելու համար: Այս անգամ եւս կատարուած դիմումին վրայ 1200 ֆրանքի դումար մը տրամադրեցինք, մալարիային դէմ մաքառելու համար:

⁂ Վերջին կարաւանին հետ Միհնա Զերդալի աճիւնը Հայաստան փոխադրուած ըլլալով, Ժողկոմխորհի Պահեստը ղրկած է, մինչեւ որ Նուպարաշէնի մէջ մեծ հայրենասէրին անունով եւ հիմնադրամով կառուցուելիք հիմնարկին բակը ամփոփուին:

ՄԱՄՈՒԼ

Կրթնոպլի դէպքին առթիւ

—·—

Սոֆիայի « Ազատ Խօսք »ը հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ խմբագրականի մը մէջ (10 մարտ)·

— « Հանդէս կգմակերպողները, այս պարագային Դաշնակցականները, բնականաբար ոչ միայն պէտք չունէին որ եւ է ազմուկի ու արիւնոտ խանդարման, այլ եւ ամէն ճիգ պիտի վարձէին, որ եւ է խռովութենէ խուսափելու եւ իրենց հանդէսը խաղաղ եւ փայլուն դարձնելու: Ծիծաղելի եւ արգահատելի պիտի ըլլար յանցաւոր բռնել ան ատիրը, որ կը պաշտպանուի իր տունը խուժող աւազակէն: Ծիծաղելի ու արգահատելի է՝ մտածել թէ Կրընոպլի Դաշնակցականները, հանդէս մը կազմակերպած են, որպէս զի իրենց հակառակորդները ... ըսպանանեն եւ վերաւորեն նոյն այդ հանդէսին մէջ ... Ու եւս աւելի ծիծաղելի եւ արգահատելի կ'ըլլար մտածել թէ Դաշնակցութեան մոլեռանդ հակառակորդ եւ Դաշնակցականներու արեան ծարաւի Հօկձիները, լարուած եւ չոգիի վրայ պահուած խորհրդային իշխանութենէն, համաձայնած էին 25 հոգիով, դաշնակցական հանդէսի մը գացած են խաղաղասիրական նպատակներով, առանց խռովութիւն յարուցանելու նախապատրաստութեան, այն ալ փետրուարեան ապստամբութեան ոճնակատարութեան, որ կարմիր լաթի դէր կը կատարէ համաչնաւոր սպանիական ցուլին համար ...

Ու Թերեւս կարելի ըլլար քիչ մը վերապահ ըլլալ Կրընոպլի արիւնոտ դէպքին մասին, եթէ մեր հասարակութեան բոլոր խաւերուն անծանօթ ըլլար խորհրդային իշխանութեան հետաքրքրած հայ գաղութներու եւ հայ ազգային կազմակերպութիւններու ամէն գնով պատահման եւ քայքայման տխուր եւ արհամարհելի քաղաքականութիւնը: Եթէ ծանօթ չըլլար ամենօրեայ մարտակոչը Երեւանէն: Եթէ Հօկի օրկան « Աբչաւ »ները հրապարակաւ յայտարարած չըլլային — գաղութներու պատահումը եւ ազգային ոճնակատարութիւններու խանդարումը հայ գաղութներու մէջ՝ « գա մեր պարծանքն է » ... եւ եթէ, վերջապէս, ծանօթ չըլլային Հօկձի – համաչնաւորներու եւ անոնց արբանեակներու սարքած մեքոռիկ խռովութիւնները մեր գրեթէ բոլոր գաղութներուն մէջ:

Այսպէս, օրինակ, հարկ կա՞յ վերյիշելու Լիոնի դէպքը, 1926ին, երբ նոյն Հօկձի – համաչնաւորները յանդգնութիւնն ունեցան ձեռք բարձրացնելու Ա. Ահարոնեանի վրայ, կրկին արիւնհեղութեան պատճառ դառնալով: Կամ՝ հարկ կա՞յ յիշելու անցեալ տարի ապրիլեան սպառոնի խանդաման արիւնոտ փորձը Սելանիկի մէջ, նոյն Հօկձի – համաչնաւորներու կողմէ: Եւ, վերջապէս, Հայ մեկը ամբողջ հայ գաղթաշխարհին մէջ, որ այսպէս կամ այնպէս ականատես չըլլայ Հօկձի – համաչնաւոր – հակադաշնակցական տարրերու կողմէ յատկապէս ազգային ոճիրներու ատիճ եւ յատկապէս դաշնակցական հատաքոյթներու մէջ խռովութիւններ եւ կռիւ ու կռիւ ստեղծելու երիցս զզուելի փորձերուն:

Կրընոպլի դէպքը օգակն է միայն այդ հայրենադաւ գրգռութիւններու արիւնոտ շղթային: Կրընոպլի մէջ թափուած արիւնը պատուէն է լուի խորհրդային քաղաքակրթութեան ցանած սերմին:

Հայ մարդու արիւնը, թափուած այս անգամ Կրընոպլի մէջ, խորունկ կսկիծ կը պատճառէ մեզ: Մեր համակրանքներու եւ անկեղծութեան ամբողջ ուժով կը զատապարտենք բռնութիւն եւ զանակի ուժով հակառակորդի հետ չափուելու այս « պայքար »ը: Դանակը ու դէնքը պէտք է վար դրուին հայ կուսակցական ամէն տեսակ պայքարներու մէջ: Ու վար պէտք է դրուին ոչ միայն անոր համար, որ բռնութիւնը խոտելի է ան հասարակ, ու ոչ միայն անոր համար որ մեր հայրենական երդիքներուն տակ չենք դիմուիր ու ենթակայ ենք դուրսէն ու ներսէն դիմող հազար աչքերու, այլ նաեւ անոր համար որ, իւրաքանչիւր կռիւ արիւն, քամուած հայ մարդու բազուկէն, աններելի ոճիր կը համարենք: Եթէ դանակ ու դէնք ունինք, եթէ դէնք ու դանակ գործածել պիտինք, պահենք ու գործածենք զանոնք մեր ցեղի անաղարտ թշնամիին դէմ, որ բնաւ խորութիւն չի դներ Հօկի ու հնչակի, համաչնաւորի ու ոմիկումարի եւ դաշնակցականի ու չէզոքի միջեւ ...

Սակայն, որպէս զի դէնք ու դանակ չիաղայ մեր ամուր կեանքին մէջ եւ հայ մարդու արիւնը չթափուի ի զուր հայ մարդու ձեռքով, ամէնէն առաջ պէտք է որ վերջնապէս դատապարտենք հրաւիրողն ու զոհողն « արիւնից չվախցող » Հօկձի – համաչնաւոր տարրերը եւ զանոնք ուղղակի – անուղղակի քաջալերողները »:

Քանի մը օրեն կ'ապարտի մեր թերթին « Մ Ա Թ Ա Հ Ա Ր Ի »

որ այնքան յուզումով կարդացուեցաւ:

Անմիջապէս յետոյ պիտի սկսինք նոր թերթօն մը, Անգլիացի հռչակաւոր վիպագիրէ ԷՏԿԸՐ ՈՒՕԼԸՍԻ՝

« ՉՈՐՍ ԱՐԴԱՐ ՄԱՐԴԻԿ »Ը

որ այլապէս հետաքրքրաշարժ է եւ յուզումնալից:

Կարդացէք եւ Տարածեցէք « Ց Ա Ր Ա Ջ »ը

վարդապետութեան: Իրիկունը Մոսկուայի մեծ թատրոնին մէջ տեղի ունեցաւ կուսակցութեան վերստուգիչ Յանձնաժողովի, Գործադիր Կոմիտէի, գործավարներու խորհուրդի, Կոմինտէրնի կեդր. կոմիտէին եւ Մոսկուայի կոմիտէին համատեղ ժողովը: Նախագահական սեղանը գրաւած էին Ստալին, Մոլոտով, Վոռոշիլով, Կալինին եւ Վլորոշիլով: Փառաբանական ճառերէն յետոյ, գործավարներու խորհուրդը որոշեց միջազգային մրցում մը հաստատել, յիշատակարան մը կանգնելու համար Կարլ Մարքսի, Մոսկուայի խորհուրդներու պալատին հրապարակին վրայ: Հաստատուած են երեք մրցանակներ,— 100,000, 50,000 եւ 30,000 րուբլի:

ԻԲՐ 500 ՕՏԱՐ ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼ ՍԷՆԻ ԲԱՆՏԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Պատասխանելով Փարիզի Քաղաքապետական խորհուրդին մէջ եղած հարցումի մը, ոստիկանութեան վերատեսուչը յայտարարեց թէ այժմ Սէնի նաւահանգիստ բանտերուն մէջ կը գտնուին 463 օտարականներ, ամէն ազգէ:

Հայ բանտարկեալներուն թիւն է՝ 9: Կան նաեւ 13 Թուրքեր (*ՅԱՌԱՋ*. — Թերեւս բրէհապատակներ) եւ 9 Յոյներ:

Ց.

Դ.

Փարիզ եւ արուարձաններ

ԻՍԻ ԼԻ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ «ՋԱԻԱՐԵԱՆ» կոմիտէի ընկերատամակրական ժողովը վաղը, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Ակումբին մէջ, կը խօսի՝ ընկեր ԱՇՈՏ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ:

ՆԱՎԻԼԻ ԱՐՂՈՒԹԵԱՆ խումբի բացառիկ ժողովը այսօր Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին 20, Ave. Ville d'Avray: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

Գաւառ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Յ. Դ. ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷՆ Մարսէյլի «Ռոստոմ» ենթակոմիտէն ընդհ. ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ այսօր, Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Պատանեկան Մշակութեան Գրադարանին մէջ: Ներկայանալ անդամատետրով: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Ներկայ կ'ըլլան ԿՈՄԻՏԷԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻՉՆԵՐԸ:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Յ. Դ. ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷՆ Մարսէյլի «Իշխան» ենթակոմիտէն ընդհ. ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Պատանեկան Մշակութեան Գրադարանին մէջ: Ներկայանալ անդամատետրներով: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Ներկայ կ'ըլլան ԿՈՄԻՏԷԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻՉՆԵՐԸ:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Յ. Դ. ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷՆ Մարսէյլի Սէն-Մարկրիտի եւ Սէն-Լուիի ենթակոմիտէները միասին ընդհ. ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին, Սէնթ-Մարկրիտի մէջ: Ներկայանալ անդամատետրներով: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Ներկայ կ'ըլլայ ԿՈՄԻՏԷԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻՉԸ:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Յ. Դ. ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷՆ Մարսէյլի Սէն-Ժէրոմի «Վրէժ» խումբի ընկերները ընդհ. ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ այս կիրակի եկեղեցական ժամը 6.30ին իրենց սովորական հաւաքատեղին: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Ներկայ կ'ըլլայ ԿՈՄԻՏԷԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻՉԸ:

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕՐԸ

ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ 19 ՄԱՐՏ ԿԻՐԱԿԻ ԻՐԻԿՈՒՆ, ԺԱՄԸ 9ԻՆ

Salle Gaveauի *մէջ*

Նախագահութեամբ՝ Բժ. Հ. ՕՀԱՆՋԱՆԵԱՆի

կը բանախօսեն՝ Կ. ԹԱՆԵՐՃԵԱՆ եւ Գ. ՆԺԴԵՀ

Կ'երգեն՝ Օր. ՊԻՒԶԻՒԼԵԱՆ եւ Պ. ՄԱՐԻԿԵԱՆ:

Կը մասնակցին տաղանդաւոր Չուլֆականար՝ ԳԷՈՐԳ ՍԻՒԱՆԵԱՆ եւ Տիկին ԼԻՒՍԻ ՊՈՍՐՈՍԵԱՆ (արտասանութիւն):

ՅՈՅՍԻ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ Ի ՆՊԱՍՏ ԻՐ ԲՈՒԺԱՐԱՆԻՆ

ՎԱՂԸ ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ 10ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՌԱՒՕՏ

Cercle National Militaireի *սրահին մէջ*

2, Ave. Portalis, Paris. Métro: St. Augustin

Մեծ օրհնր, պար եւ անակնկալներ

Իւրաքանչիւր տոմսակ իրաւունք կուտայ մասնակցելու վիճակահանութեան:

Նուիրատուութիւն եւ տոմսերու փոխարժէքը դրկել Միութեան գանձապահ Պ. Ա. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆի, 53, rue Fbg. Montmartre, Փարիզ(9):

ՄՈՒՏՔ՝ 30 ՖՐԱՆՔ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Թրանսաթլանթիք Բանկի Հայ Նախկին Կամաւորներու Միութեան ընդհանուր ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին, 6, rue Grange Batelière, Métro Peletier կամ N. D. de Lorette, կը հրաւիրուին արձանագրուած եւ ոչ արձանագրուած Թրանսաթլանթիք բանկի բոլոր հայ կամաւորները:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Շրմ բզիէ կարուհիներ: Դիմել՝ Տիկ. ՋԱԻԱՐԵԱՆի, 24, Rue Mme Curie, Bagneux. Գոհացուցիչ վճար:

Le Gérant : H. STEPHAN

17. Rue Damesme :-: PARIS (13e)

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

Ն. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ
(Կայսր Նիկիփոր Փոկաս)

14րդ ներկայացում

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

ՇԻՄՈՆադիր ԱՐՄԱՆ ԿՕՉԻԿԵԱՆ

Հոմանաւորութեամբ ՏԻԿԻՆ Լ. ՇԱՆԹԻ

ի Պատիւ Ս. ԲՈՐՈՍԵԱՆի ԵՒ Ն. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆի

ՌԸՆԷ ՄՕՊԷԼ ԹԱՏՐՈՆի ՄԷՋ

8-10 Rue d'ORIENT. Métro: Blanche et Abbesses

26 Mars, կիրակի ցերեկ, ժամը 2.45ին

ՄԵՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ, ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԸԼԼԱՅով

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՒԻ

ԿԱՅՍՐ (Լ. Շանթի)

(4 ԱՐԱՐ 8 ՊԱՏԿԵՐ)

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐՆ ԵՆ 15, 10 ԵՒ 5 ՖՐԱՆՔ

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻ՝.— Տիկիններ՝ Արմենուշ, Լիւսի Պետրոսեան, Լիսիկ Պետրոսեան, Օր. Կ. Պետրոսեան: *Պարոններ՝* Ալտոնեան, Գասնեան, Գրիգոր-Վահան, Թորոսեան, Կոմիկեան, Մեծատուրեան, Նիկողոսեան, Շահլաւեան, Սանեագ, Սուրէն Եւայլն:

ՑԵՐԵԿՈՅԹ

ՄԻՋՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՅԱՅՁՆԱԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ

ի նպաստ Պէյրութի աղէտեալներուն

9 ԱՊՐԻԼ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 2.30ԻՆ

Mutualitéի *սրահին մէջ*

Կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը:

ՑԵՐԵԿՈՅԹ

ԻՍԻ ԼԻ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ԿՈՂՄԷ ՅԱՂԿԱԶԱՐԻ ԱՌԹԻԻ

ԱՊՐԻԼ 9ին, ՊԷՆԻԿԹԱՇԼԵԱՆ ԹԱՏԵՐԱՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

RUE TROYON, SÈVRES

կը ներկայացուի

ՏԱՐԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ (տրամ) ԵՒ ՏԻԿՈՆՋ ԿԸ ՆՆՋԻ (զաւեշտ)

Երեկոյ - պարահանդէս

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ԵՐԿՄԵՌ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ «ԲԻՒՐԱԿՆ» ԵՐԳԱՀԱՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ

Մասնակցութեամբ՝ *«ՄԻՓԱՆ»ի* դեկավար՝ *ՍԱՔՕ ՅԱԿՈԲԵՍԵԱՆի*

Վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին Հայ Ակումբին մէջ

կը խօսի՝ Պ. Ա. ՇԱՀԱԹՈՒՆԻ

Գիւղական պատկեր երգերով եւ ֆայլական պարերով

Մենակ եւ արտասանութիւն՝ տիկիններ՝ Շ. Ուզունեանի, Գոհ. Տէր Խաչատրեանի: Օրիորդներ՝ Հռիփ. Քնիազեանի, Թէրզեանի, Դ. Ֆէրմանեան: *եւ* պարոններ՝ Յարեանի, Թէրզեանի կողմէ:

Կը ներկայացուի՝ *ՔԱՌԱՍՈՒՆՈՒԹԻՒՆ ՕՀԱՆՈՑ ԳԼԽՈՒ ՓՈՐՁԱՆՔԸ* (զաւեշտ)

Եւրոպական եւ հայկ. (տարազներով) պարեր կէս գիշերէն առաջ յոյս

ՄՈՒՏՔ 5 եւ 3 ՖՐԱՆՔ

Հրապարակային քանախօսութիւն Լիոնի մէջ

Նախաձեռնութեամբ՝ ԱԶԳ. ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

եւ Հովանաւորութեամբ՝ ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ եւ պատուակալ նախագահութեամբ՝ Տ. Տ. ԹԱԹՈՒԼ եւ ՎԱՐԴԱՆ ԲԱՀԱՆԱՆԵՐՈՒՆ

կը նախագահէ՝ Պ. Ա. ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ

Այս կիրակի երեկոյ, ժամը 8.30ին, 3րդ Թաղապետարանի սրահին մէջ

Ջեկոյց Ազգ. կեդր. վարչութեան գործունէութեան:

կը խօսի՝ Լիոնի կաթոդ. պատգամաւոր՝ *Պ. Ա. ՅՈՎԱՆԵԱՆ*

Դեղարուեստական ճոխ բաժին: *Մուտք՝ 3 ֆրանք:*

Ջեր տունը, խանութը ենչլն. խնամքով եւ ճաշակաւոր կերպով ներկելու համար վստահութեամբ դիմեցէք ժամանագէտ եւ ֆանրածանօթ ներկարարներ՝

ԴԱՒԻԹԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ

127, rue Etienne Dolet, Alfortville, (Seine)

Tél. Entrepôt 17-65

կը ստանձնենք նաեւ սենեակներու, խանութներու եւ ապակիներու թուղթով զարդարումը:

Խնամուած աշխատանք: *Նպաստաւոր գին:*

Հայ ճարտարապետներ, ձեր շէնքերը ներկելու համար, դիմեցէք մեզի: Ջեռնտու պայմաններ:

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ *Հեռաձայն* Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ *Շրմիզիէի եւ ոսպ կարող անթրըփրըօրնի: Դիմել՝ առաւօտները* ՏԱՐՕՆԵԱՆի, 2, rue Saint Phliippe: Métro: Sentier.

Chartron et Poulin

106, Bld. National, Marseille

Ակօսաւոր թանագ (pôle ondulée), վանդակորմի երկաթեայ ցիցեր, ջուրի ընդունարան, երկաթեայ դուռներ եւ վանդակորմներ:

ԲԱԶՈՒՄԸ Է

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ *(Polyclinique)*

Ա. ԹԱՀՊԱԶԼԵԱՆ

49, ՐԻԻ ՏԷ ՓԷԹԻԹ ՄԱՐԻ, ՄԱՐՍԷՅԼ, ԴԵՏՆԱՅԱՐԿ

49, Rue des Petites Maries, Marseille. Rez de chaussée

Կը դարմանուին ամէն տեսակ հիւանդութիւններ կարող եւ մասնագէտ բժիշկներու կողմէ: Կը կատարուին վիրաբուժական ամէն գործողութիւն:

Ստամոքսի եւ աղիքներու, — թոքերու, — սրտի, — աչքի, քթի, կոկորդի եւ ականջի, — մորթի, — ջղային հիւանդութիւններու, — երախաներու հիւանդութեանց, — վէներական՝ արանց եւ կանանց ծննդաժիզային հիւանդութիւններ, լայներակութեան, — թուքի (*մայասըլ*), վերջինս նաեւ ներարկումներով:

Քննութիւն՝ արեան, թուքի, մէզի եւլլն.:

Կը կիրարկուին ելեքտրաբուժական բոլոր ձեւերը: Շողանկարում (radio): Մարմնում (massege): Կը կատարուին ամէն տեսակ նեարկումներ:

Assurance Socialeի հիւանդներուն, ինչպէս նաեւ արկածի դէպքերու անմիջական՝ լուրջ եւ բարեխիղճ խնամք:

Դարմանատունը բաց է ամէն օր ժամը 9-12 եւ 3-7: Կամ ժամադրութեամբ: Կիրակի եւ Տօն օրերը՝ ժամը 10-12:

THE - RESTAURANT

de la Mosquée de Paris

39, rue Geoffroy St. Hillaire (5). Tél. Gobelins 18-10

Արեւելեան երաժշտութիւն՝ *ՀԱՅ* եւ *ԵԳԻՊՏԱՑԻ* յայտնի երաժշտագէտներու կողմէ: Բաց է մինչեւ կէս գիշեր:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԲԱՂՆԻՔ

Նիհարեալը ապահովուած է 100ին 70: կանանց համար՝ երկուշաբթի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի՝ ամբողջ օրը եւ ուրբաթ կէս օրէ վերջ: Անոնց համար՝ ուրբաթ առաւօտ, Շաբաթ եւ կիրակի ամբողջ օրը

Հաղորդ. միջոցներ. — Մէթրօ : Jussieu, Monge, Daubenton. Օթօպիւս՝ G. T. Tbis, BD, CF, S, K, AX, U, H.

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ 1917ԻՆ

— Պարո՛ն, դուք տարուած էք այդ աղջկան հրապոյրներով, բսաւ անօբէնը: Այդ ձեւով չէք կրնար արդիւնք արդարութեան գործադրութիւնը: Եթէ չդի էր, պէտք է լսած ըլլար բժիշկին: Պարոններ՛ը, հիմա պիտի երթանք իր խցիկը. ժամը հինգին մօտ է:

Իրարու եաեւէ քալեցին նրբանցքներէն: Բոյր Վերոնիքան, լապտեր մը բռնած կը սպասէր անոնց թիւ 61 խցիկին առջեւ: Բացաւ դուռը: Լիան չարթնցաւ դեռ բանալիներուն ձայնէն: Պառկած էր երկաթեայ անկողինին մէջ, իր մերկ թեւը կուրծքին վրայ: Գեռւթեան Քոյրը վեր բռնեց լապտերը որպէս ժպտուն լոյսը տարածուեցաւ խուցին մէջ: Տնօրէնը յառաջացաւ դէպ ի անկողինը. բժիշկը, պատերազմական խորհուրդին անդամն ու տանտիրոջը սպասեցին դրան քովը, չուքին մէջ ու դիտեցին: Փաստաբանը անդին զարձուց իր դէմքը եւ սկսաւ պատրաստուիլ իր ճամբորդութեան դէպ ի Վէնսէն: Ծերկին անդիի անկիւնը կեցած էին չորս մարդերը, իրենց կռնակը զարձուցած: Հակառակ իրենց կցկտուր խօսակցութիւններուն, անոնք կրցան լսել Լիանի եւ Բոյր Վերոնիքայի փսփսուքները:

— Բայց, Տիկի՛ն ...

Տնօրէնը եաեւ զարձաւ ու հարցուց թէ ինչ կը նշանակէր այդ բացագանչութիւնը: Լիանն էր որ պատասխանեց.

— Կրնա՞մ իմ ուզածիս պէս հագուիլ, պարո՛ն:

— Այո՛, Տիկի՛ն:

Լուռթիւն: Քանի մը վայրկեան յետոյ Լիան յայտնեց որ պատրաստ էր: Հագած էր սամոյրէ վերարկուն, օձիքները վեր զարձուցած. գլխարկ չունէր: Բժիշկը դիտել տուաւ որ կրնար մսել:

— Ո՛չ այս վերարկուին մէջ, բսաւ Լիան ժպտելով մը, յետոյ, ի՛նչ տարբերութիւն կ'ընէն արդէն. գլխարկս չեմ կրնար գնել, հիմա բան կ'ըլլայ ...

Լիան յարդարած էր միայն իր մազերը. խնամուած երեւոյթ մը ունէր իր արտաքինը. հանդէսի մը կ'երթար կարծես:

Տնօրէնը բացաւ դուռը: Լապտերը աղօտ լոյսին մէջէն, անցան դէպ ի բանտին նրբանցքները:

Արշալոյսը կը մօտենար հեղձուցիչ ժամը վեցին լոյս պիտի ըլլար արդէն: Քնացող բանտարկեալներու խցերուն առջեւէն անցնելով, Քահանան ալ բակը ուր երեք կիներ կախաղան պատրաստին:

Տանտպետը որ բացած էր առաջին քնանակը, նշան ըրաւ Լիանին որ մտնէ կառքին մէջ եւ մացուկ մը բանեց անոր թեւէն պնդելու համար: Լիան բարկացաւ:

— Մի՛ դպչիք ինծի. ոչ ոք պիտի դպչի ինծի:

Ու ձեռքը երկնցուց Բոյր Վերոնիքային որ մօտուց վինքը ինքնաշարժին մէջ: Ի՞նչ բանի մասին կը խորհէր իր այդ վիճակին մէջ. ինքնավստահ չէշտը իր ձայնին: Ինքնաշարժը որուն մէջ տեղաւորուած էին նաեւ փաստաբանն ու Տնօրէնը, անցաւ խուրը դուռնէն:

Թարգմ. Ժ. Մ

(Շարունակելի)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.786

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17. Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԱԵԼԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 18 ՄԱՐՏ 1933

18 Mars 1933

3ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2140 — ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՅԱՂԹԵՑԻՆ, ԲԱՅՑ ԱՆՀԱՆԳԻՍՏ ԵՆ

Հակառակ պատահական յաղթանակի մը չռնդալից կանչեցուն, որ 1921էն ի վեր կ'արձագանգեն Թուրքիոյ բոլոր քաղաքներուն մէջ, հանգիստ չեն Թուրքերը:

Իրրեւ սփոփանք չէ որ կ'արձանագրենք այս պարագան, այլ իրրեւ իրողութիւն մը բնական եւ անվիճելի:

Մարտ 11ին, արտառոց էինք Թուրք քէմալական Թերթի մը, «Միլիյէթ»ի մէկ յօդուածը, որ կ'ամփոփէր Հարիւրապետ Աբտիթրոնկի մէկ բանախօսութիւնը:

(Այս այն մարդն է որ դրեց Քէմալի կեանքը, «Պօզ Քուրթ»ը=«Գորշ Գայլ», առանց մէկ հատիկ համակրական խօսք ուղղելու հայ ժողովուրդին հանդէպ: Ընթերցողները անշուշտ կը յիշեն դրքին խառացումը, որ երեւցաւ ՅԱՌԱՋի մէջ, 19 յօդուածներով):

Ի՞նչ կ'ըսէր Աբտիթրոնկ. —

1) Նեղուցները կը կազմեն բերանը սրուակի մը որ կը բաղկանայ ոչ միայն Սեւ ծովէն, այլ եւ այն բոլոր երկիրներէն որ Պուլկարիայէն կ'երկարին Եվիմ, մինչեւ Կովկաս, նոյն իսկ Բագու եւ Կրասնովստոկ: Արդարեւ, ճամբայ մը կայ Վանէն Խրէնտէրուն, Պեսարապիայէն Սելանիկ եւ Ռուսիայէն Ֆիւմիւմ, բայց բոլոր այդ ճամբաները արտակարգօրէն դժուար են: Սրուակին իրական ճամբան Նեղուցներու ճամբան է: Այդ սրուակը այսօր լեցուած է մեր ճանչցած հրաւառ նիւթերուն ամէնէն վտանգաւորներովը:

2) Այսօր Թուրքերը կը հսկեն Նեղուցներուն վրայ: Նեղուցներու յանձնաժողովը կատակերգութիւն մըն է:

3) Սակայն Թուրքերը որ եւ է գաղափար չունին Նեղուցներու արժէքին վրայ: Երբ Աբէնիի եւ Սելանիկի ճաւահանգիստները լեցուն են ճաւերով, Գալիսը պարապ է:

4) Թուրքերը վախ ունենալով մեծ ազգերէն, չեն համարձակիր Գալիս գալ եւ իրականին մէջ ցամաքային պետութիւն մը դարձած են: Նեղուցները յատկացուած մըն են Թուրքիոյ համար:

5) Սրուակին մէջ եւ Նեղուցներու հետն գտնուած ազգերը ապրելի պիտի մնան ու պիտի հարստանան: Ռուսիան — բոլշեւիկ կամ ազգայնական — ճամբայ պիտի ուզէ դէպ ի հարաւային տաք եւ հարուստ ծովը, եւ հոգագործ թուրք պետութիւնը պահակ պիտի կենայ դրան առջեւ: Դուք կամ ձեր զաւակները պիտի որոշէք թէ դռնապանին պէ՞տք է օգնել որ դուրը գոցէ:

Այսօր՝ պիտի կարդաք նոյն Թերթին խմբագրականը, ստորագրութեամբ Սպերդի երեսփոխան Մահմուտ պէյի, որ մասնագէտ մը կը համարուի արեւելեան գործերու:

«Միլիյէթ»ի խմբագրականին հետ միասին, արտառոցած ենք ուրիշ մոլեռանդ օրկանի մը, «Ճիւմհուրիյէթ»ի խմբագրականը, որ նոյն անհանդուրժողութիւնը կը մատնէ տարբեր ուղղութեամբ:

Մուժանալար Եունուս Նատին, պարզելով Ազգերու Դաշնակցութեան ապիկարութիւնը Ճափոնի հանդէպ, մէկտեղ կը դնէ ասիական դաշնակցութեան մը գաղափարը, իրրեւ փրկութեան միջոց բոլոր Ասիացիներուն:

— «Ծայր· Արեւելքը թերեւս բաւարար չէ Ճափոնի: Բայց, ամբողջ Ասիան (ոչ թէ Ռուսիան, ինչպէս տպուած է), բոլոր Ասիացիներուն բաւելու չափ մեծ երկրամաս մըն է: Ան կը բաւէ Եւրոպայի գաղթային իշխանապետութիւնը: Աշխարհի վարչութիւնը ինչ մըն ալ Ասիան առնելու է, ու պիտի առնէ»:

Եւ դեռ ուրիշ հարց մը, — առ այժմ լրագրական, բայց եւ այնպէս հոգեբանական:

Աթէնքի «Թահիւրմոս» Թերթը կը պահանջէ ընդարձակել Թուրքահելլէն համաձայնութեան սահմանը, եւ իրաւունք տալ որ ... Հելլէնները Թուրքիա դաղթեն.

— «Ցուսաստանի բնակչութիւնը շատ է, իսկ հողը քիչ: Թուրքիոյ բնակչութիւնն ալ քիչ, իսկ հողը շատ: Թուրքերը եթէ ընդունին այսպիսի արտօնութիւն մը, լաւ: Հակառակ պարագային, մեծ ազէտներու պիտի ենթարկուին: Թէեւ ներկայ միջազգային դաշնագիրները անկարելի կը դարձնեն պատերազմ մը, բայց հեռաւոր ապագայի մը մէջ կարելի պիտի չըլլայ առաջքն առնել թուրքհեւհելլէն պատերազմի մը»:

Թուրք Թերթը, «Վաքըթ», արտառոցելով այս յօդուածը, անշուշտ չէ Թերացած յոյն խմբագրին ... բերնին չափը տալու:

Եւ սակայն, «կը չարժի»:

Թուրքերէն երեք առաջնակարգ Թերթերու խմբագրապետները այս իրարանցումը, եւ մանաւանդ մէջտեղ դրուած խնդիրները կ'ապացուցանեն Թէ՝ բան մը կայ որ արմատ չէ բռնած Թուրքիոյ մէջ, — վաղուան ապահովութիւնը:

Անբնական պիտի ըլլար՝ հակառակ պարագան:

Թուրքիան յաղթեց արիւն լակելով, եւ կռնակը առած՝ կարմիրը եւ դեղին աշխարհակալներուն:

Արդ, երկու կողմերն ալ, կարմիրն ու դեղինը, տակաւին չեն արտասանած իրենց վերջին խօսքը:

Իսկ բուն զոհերը, որոնց առաջին կարդին վրայ կը գտնուի հայ ժողովուրդը, իրենց սեփական ձեռքերով Թաղած պիտի ըլլային իրենց դասը, եթէ համակերպէին ծանօթ զարհուրանքներուն եւ նոյնքան զարհուրելի անարդարութեան:

Աղաղութիւն է, այո՛, տասը տարիէ ի վեր:

Բայց խաղաղութիւն մը՝ ծխուն ականներով, որոնք չեն մաքրուած տակաւին եւ չպիտի մաքրուին, քանի ամէն ժողովուրդ չէ տրցացած իր արդար իրաւունքին: Իր հողին, ջուրին եւ ազատութեան:

Եւ ինչո՞ւ զարմանալ եթէ, այս կացութեան մէջ, ամէնէն աւելի անհանգիստ են անոնք որ յաղթանակի տիրացան արեան գետեր հոսեցնելով եւ աւարի տալով, ոչնչացնելով զարաւոր հարստութիւններ ու տեղծագործութիւններ: Մշակոյթ եւ անտեսութիւն:

Արդա՞ր է որ Թուրքիան գալարուի վաղուան անստուգութեան մղձաւանջին տակ:

Մինչդեռ, կրնար իր իսկ ձեռքով փարատել այդ մղձաւանջը, — ճանչնալով, հատուցանելով ուրիշին իրաւունքը: Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԽԱՂԱՂՈՒԹԻ՞Ն ԹԷ ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Պ. Մաքտոնըլտի կ'առաջարկէ զգալապէս կրճատել բանակները

« ԵԹԷ ՁԱԽՈՂԻՆՔ, ԱՂԷՏԻ ՄԸ ՊԻՏԻ ՑԱՆԳԻ »

Անգլիոյ վարչապետը մարտ 16ին զինաթափութեան խորհրդաժողովին հաղորդեց իր ծրագիրը, որ չօշափելի քայլ մը պիտի ըլլայ դէպ ի սպառազինութեանց կրճատում, եթէ ընդունուի:

Ծրագիրը կը բաղկանայ 95 էջէ եւ բաժնուած է հինգ մասերու:

Ա· մասը հիմնուած է Փարիզի դաշինքին վրայ, զոր ստորագրած են բոլորը:

Համաձայն Պ· Մաքտոնըլտի ծրագրին, եթէ դաշինքը խզուի կամ խզուելու վտանգ սեսնուի, խորհրդակցութիւն մը պիտի կատարուի չահակիցներուն մէջտեղ, երբ մեծ պետութեանց առ նուազն հինգը պահանջեն: Այս խորհրդաժողովին եղրակացութիւնները՝ պատասխանատուի որոշման մասին՝ պէտք է վաւերացուին բոլոր մեծ պետութեանց ներկայացուցիչներուն եւ մանակցող միւս կառավարութեանց մեծամասնութեան կողմէ:

Բ· մասը բոլոր երկիրներու զինեալ ուժերը կը վերածէ համեմատական չափի մը, իրրեւ երկրապահ բանակ եւ զինուորութեան չրջանը կ'իջեցնէ 8 ամսուան: Այս հիման վրայ, կ'առաջարկէ հետեւեալ համեմատութիւնը· —

ԵՐԿԻՐՆԵՐ	Ցմբ·բնակ· Դրսի ուժն ալ			
	Երկրին մէջ	Հաշուելով	Օդային ուժ	Օգանաւ
Գերմանիա	200,000	200,000	Պելժիա	150
Պելժիա	60,000	75,000	Չինաստան	100
Պուլկարիա	60,000	60,000	Չեխոսլովաքիա	200
Սպանիա	120,000	170,000	Տանըմարքա	50
Ֆրանսա	200,000	400,000	Էսթոնիա	50
Ցուսաստան	60,000	60,000	Ֆինլանտա	25
Հունգարիա	60,000	60,000	Ֆրանսա	500
Իտալիա	200,000	250,000	Ցուսաստան	75
Լոլանտա	25,000	75,000	Իտալիա	500
Լեհաստան	200,000	200,000	Ճափոն	500
Փորթուկալ	50,000	60,000	Լեթոնիա	50
Ռումանիա	150,000	150,000	Լիթուանիա	50
Չեխոսլովաքիա	100,000	100,000	Հոլանտա	150
Խ· Միութիւն	500,000	500,000	Նորվեկիա	75
Եուկոսլավիա	100,000	100,000	Լեհաստան	200
			Փորթուկալ	25
			Ռումանիա	150
			Սիամ	75
			Սպանիա	200
			Շուէտ	75
			Զուիցերիա	75
			Թուրքիա	100
			Խորհրդ· Միութիւն	500
			Անգլիա	500
			Մ· Նահանգներ	500
			Եուկոսլավիա	200

Ոչ մէկ օգանաւ, բաց ի անոնցմէ որ յատկացուած են զինուորներու փոխադրութեան, երեք Թռիչն աւելի ծանրութիւն չպիտի ունենայ (առանց բեռի):

Ծրագիրը կ'առաջարկէ նաեւ նուազագոյն չափին վերածել ցամաքային եւ ծովային Թղթանօթները: Հրասայլերու առաւելագոյն չափ որոշուած է 16 Թոն: Բոլոր արգիլուած նիւթերը պէտք է ոչնչացուին որոշ ժամանակամիջոցի մը մէջ:

Գալով ծովային սպառազինութեանց, ծրագիրը կ'առաջարկէ ընդլայնել Լոնտոնի պայմանագիրը, որպէս զի Ֆրանսան եւ Իտալիան ալ ստորագրեն եւ կարելի ըլլայ կայուն վիճակի մը վերածել միւս պետութեանց նաւային ուժը, մինչեւ ծովային նոր խորհրդաժողովին դումարումը (1935):

Ծրագիրը կ'արգիլէ օդային ռմբակոծումը, բաց ի ռազիկանական պէտքերէ՝ հեռաւոր չրջաններու մէջ:

Գ· մասը կը չօշափէ փոխադարձաբար տեղեկութիւններ հաղորդելու խնդիրը, որ պիտի քննուի առանձին:

Դ· մասով կ'արգիլուին քիմիական, հրձիգ եւ մանրէական պատերազմները, արգէն իսկ ընդունուած հիմերու վրայ:

Ե· մասը կը պարունակէ զանազան տրամադրութիւններ՝ յատկապէս խորհրդաժողովի, մնայուն հակակշռի եւն· մասին:

Պայմանագիրը պատրաստուած է հինգ տարուան չրջանի մը համար, բայց ի նաւային սպառազինութեանց վերաբերեալ մասէն, որ պիտի վերաքննուի նոր խորհրդաժողովէն յետոյ:

⁂ *Պ· Մաքտոնըլտ իր նախագիծը ներկայացնելէ առաջ, ազդու ճառ մը խօսեցաւ, չեշտելով Թէ առաջին անգամ է որ միջազգային համագումար մը կը չօշափէ այսքան հիմնական խնդիրներ՝ աշխարհի խաղաղութեան համար: «Համագումարին առաջին պարտականութիւնը պիտի ըլլայ դէմ դիմաց նայիլ իրականութեան: Եթէ այդպէս ընէ, անպատճառ կը յանդի արդիւնքի մը»:*

Մանաւորապէս խօսքը ուղղելով Գերմանիոյ, Պ· Մաքտոնըլտ յայտարարեց Թէ եթէ Գերմանիա սահմանափակուի միայն պահանջելով եւ ընդունելով, սխալ ըմբռնած կ'ըլլայ դէպքերը եւ իր չահերը: Խաղաղութեան պէտք է նպաստել երկու կողմէն ալ: Զինաթափ եղած ժողովուրդները արդարութիւն եւ ազատութիւն կ'ուզեն· զինեալ ազգերը պէտք է նկատի առնեն այս զգացումները: Անօգուտ է ո՛ր եւ է ձեռնարկ, եթէ երկու կողմէն ալ չանքեր չթափուին:

Անգլիոյ վարչապետը երկարօրէն ծանրացաւ հինգ պետութեանց 1932 դեկտեմբեր 11ի յայտարարութեան վրայ, որ կ'ընդունի իրաւունքներու հաւասարութեան սկզբունքը: Կարդալով յայտարարութիւնը, չեշտեց Թէ հաւասարութիւնը սերտ առնչութիւն ունի ապահովութեան հետ եւ Թէ պէտք է իրագործուի աստիճանաբար: « Վերաքննութիւն, այո, բայց ոչ սուինի ծայրով »:

Պէտք է որ խաղաղութեան խնդիրները լուծուին· բայց յառաջխնամութիւն չպիտի ըլլայ հաւասարութեան ճամբուն վրայ, որչափ առեղ որ վստահութիւնը չվերահաստատուի ժողովուրդներու միջեւ »:

Պ· Մաքտոնըլտ յիշելով Թէ կարգ մը պետութիւններ կը Թելադրեն յետաձգել խորհրդաժողովը, դիտել տուաւ Թէ այդպիսի բան մը ձախողում պիտի նշանակէ: Ցետոյ, յայտարարեց Թէ ոչ մէկ պետութիւն գոհ պիտի մնայ իր ծրագրէն, Թէ իր խօսակցութեանց ընթացքին հաստատեց որ մեծ անհամաձայնութիւններ կը տիրեն կարգ մը պետութեանց միջեւ· բայց, ինք չի կորսնցներ ամէն յոյս:

— « Այնպէս որ, եթէ մերժէք, դո՛ւք ձախողեցուցած պիտի ըլլաք խորհրդաժողովը: Կրնաք վստահ ըլլալ Թէ ձախողման պարագային, դէպքերը պիտի ընթանան դէպ ի աղէտ մը: Մերժելով ո՛ր եւ է առաջարկ, դուք պիտի ընդունիք այդ աղէտին ստուգութիւնը: Ինձի համար, գինաթափութիւնը արժէք ունի որովհետեւ համարժէք է խաղաղութեան: Խորհրդաժողովին ձախողումը պիտի ըլլայ յաղթանակը չարիքի ուժերուն: Դուք այստեղ հաւաքուած էք կանխելու համար այդպիսի դէպքեր: Եթէ խորհրդաժողովը յաջողի, մեր զաւակները պիտի մոռնան մեր կրած բոլոր դժուարութիւնները եւ ուրիշ բանի վրայ չպիտի մտածեն եթէ ոչ 1933ի գինաթափութեան փառքին վրայ »:

Ինչ կ'ըսեն միւս պետութիւնները

Անգլիոյ վարչապետէն յետոյ, խօսք տրուեցաւ Ֆրանսայի վարչապետը, որ յայտարարեց·

— « Վստահ ենք Թէ Պ· Մաքտոնըլտի ճշդրիտ եւ վեհապէս խօսքերը պիտի թնդան ամբողջ աշխարհի մէջ եւ պիտի վերակենդանացնեն մարած վստահութիւնը, ապահովելով յաջողութիւնը խորհրդաժողովին որ կը դանուի տագնապալի չրջանի մը մէջ: Ֆրանսական պատուիրակութիւնը մեծ չահագրգռութեամբ լսեց բրիտանական ծրագրին գլխաւոր գիծերը: Ինդիրը այնքան կարեւոր է որ կ'ուզենք ուսումնասիրել ամենամեծ հոգածութեամբ եւ համակրութեամբ: Մենք մեծ գոհունակութեամբ անոր մէջ կը գտնենք գլխաւոր սկըրբունքները զոր պարզած էր բարեկամս՝ Պ· Փոլ Պոնքուր: Պարտք կը սեպեմ յայտարարել յատակօրէն՝ Թէ Ֆրանսա խորապէս կապուած կը մնայ ո՛ր եւ է ուղղմամբ եւ անկեղծ չանքի որ կը ձգտի ապահովել միջազգային խաղաղութիւնը եւ աստիճանական զինաթափութիւնը, միաժամանակ եւ իրական հսկողութեամբ: Այս էջերն յաջողութիւնը կախում ունի միջազգային մեքենոլորտին խաղաղացումէն: Ուստի, մեր ուրախութիւնը կը յայտնենք այն խօսակցութեանց առթիւ որ տեղի պիտի ունենան Ժնեւի մէջ: Այդ մտածումով, Ֆրանսական պատուիրակութիւնը իր անկեղծ եւ սիրալիր մաղթանքները կ'ուղղէ Պ· Մաքտոնըլտի»:

Ցետոյ խօսեցաւ ամերիկեան պատուիրակը, որ առանց մանրամասնութեանց մէջ մտնելու, յոյս յայտնեց Թէ բրիտանական ծրագիրը պիտի ընդունուի միաձայնութեամբ:

Գերմանական պատուիրակը, Պ· Նաւտէն, Ֆրանսերէն ճառով մը յայտնեց Թէ բրիտանական ծրագիրը « միակ դործնական միջոցն է անելիքն դուրս գալու: Խորհրդաժողովին մէկ նոր փուլն է այս: Ցուսանք Թէ վերջինը պիտի ըլլայ»: Վերապահելով հանդերձ իր դիրքը՝ մինչեւ ծրագրին մանրամասն ուսումնասիրութիւնը, Պ· Նաւտէնի յոյս յայտնեց Թէ Պ· Մաքտոնըլտի բացատրութիւնները պիտի ընդունուին բոլոր անոնց կողմէ որ պատասխանատու են աշխարհի խաղաղութեան:

Իտալական պատուիրակն ալ ճաչնակցելով նախորդ պատուիրակներու համակրական խօսքերուն, յայտնեց Թէ բարեխղճութեամբ պիտի ուսումնասիրեն ծրագիրը:

Պ· Մաքտոնըլտ Հոմ հասած է արդէն, արտաքին նախարարին հետ: Իր ծրագիրը վիճաբանութեան պիտի ենթարկուի յաւաջիկայ հինգշաբթի:

Բացառիկ օրէնքներ Խ. Միութեան մէջ

Պիտի վճռեն ու գործադրեն առանց դատի

Խորհրդային Միութեան Կեդր· Գործադիր Կոմիտէն մարտ 15ին հրատարակեց նոր հրամանագիր մը, որով ամբողջ երկիրը կը դրուի բացառիկ օրէնքի տակ, սովորական դատարանները զրկելով իրենց իրաւասութիւններէն եւ լայն լիազօրութիւններ տալով Պաղտական Բաժնին (Չեկա): Այս վերջինը իրաւունք ունի վճիռներ, մինչեւ իսկ մահապատիժ սահմանելու առանց երկարաբարակ դատավարութեան:

Մինչեւ անցեալ դեկտեմբերին, Չեկան այդպիսի լիազօրութիւններ ունէր միայն հակայեղափոխականներուն, լրտեսներուն եւ աւազակներուն դէմ, համաձայն խորհրդային սահմանադրութեան 16րդ յօդուածին: Ցետոյ իշխանութիւնը ընդլայնեց այդ լիազօրութիւնները, ամբողջովին Չեկային տրամադրութեան տակ դնելով ոստիկանութիւնը: Նոր յայտարարութիւնը կ'ըսէ Թէ անհրաժեշտ դարձած է իրաւասութեանց նոր ընդլայնում, նկատի առնելով համատարած անհաւատարմութիւնը պետական պաշտօնեաներու, որոնք վերջերս աւելի յաճախ կը միանան խափանարարներու կազմակերպուած խումբերուն, ֆանդելու համար խորհրդային կարգ ու սարքը՝ շեղումներով, գողութեամբ, պայթումներով, մեքենաներու եւ գործարանական կազմածներու ֆանդումներով եւ նման արարքներով:

Այսուհետեւ, այն պաշտօնեաները որ այդպիսի արարքներ կը գործեն կամ անհրաժեշտ միջոցները ձեռք չեն առներ անոնց դէմ, չեն կրնար վայելել պաշտպանութիւնը խորհրդային սովորական օրէնքներուն կամ դատավարութեան, այլ պէտք է տեղն ու տեղը դատուին Չեկայի խորհուրդին կողմէ, որ հրաման ստացած է «ամէն տեսակ պատիժ տնօրինելու մասնաւոր խստութեամբ»: Վերաբննութեան իրաւունք չկայ այս տնօրինութեանց դէմ, եւ մահավճիռները որ գաղտնի կը տրուին, ընդհանրապէս կը գործադրուին ֆանի մը ժամուան մէջ: Չերբակալուած ճարտարագէտներն ալ ենթակայ են այս հրամանագրին:

Վերջին հեռագիրներու համաձայն, ձերբակալութիւնները կը շարունակուին ամէն կողմ: Չեկան վճռած է անողոքաբար ալել – մաքրել: Խորհրդային մամուլը միաձայնութեամբ կը գնահատէ նոր կարգադրութիւնը, անշուշտ կառավարութեան հրահանգով: Կասկած չկայ Թէ այս ձերբակալութիւնները մաս կը կազմեն Մոսկուայի Թաղաթական եւ տնտեսական նոր Թաղաթականութեան: Մամուլը կ'ըսէ Թէ ելեկտրական «դաւադրութիւնը» (որուն համար ձերբակալուած են անգլիացի ճարտարագէտներ ալ), սերտ կապ ունի հողագործական խափանարարներուն հետ, որ պատճառ եղաւ 35 պետական պաշտօնեաներու գնդակահարման, առանց դատաստանի: Եթէ հաւատանք խորհրդային մամուլին, վիթխարի դաւադրութիւն մը կազմակերպուած է, մասնակցութեամբ խորհրդային պաշտօնեաներու եւ համայնավար հատուածներու, Թար ու Թանդ ընելու համար ամբողջ խորհրդային շէնքը:

Անգլիա դեռ պատասխանի կը սպասէ

Անգլիական կառավարութիւնը տակաւին որոշ պատասխան ստացած չէ, չորս ճարտարագէտներու ձերբակալութեան առթիւ տուած ծանուցագրին: Անգլ· ընկերութեան բան վարիչը, 19 ժամ անընդհատ հարցաքննուեցաւ, արձակուելէ առաջ, իսկ ընկերը՝ տասը ժամ անընդհատ: Միւս չորսը տակաւին

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ· էջ)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ...

— Ես ինձ համար ոչինչ չեմ ուզում, միայն ուզում եմ, որ ինձ հետ ամեն ինչ արդար լինի։ Ես ուզում եմ, որ ինձ հետ ամեն ինչ ճիշտ լինի։ Ես ուզում եմ, որ ինձ հետ ամեն ինչ ճիշտ լինի։

—

ապառղական ընկերակցութիւններ (պաշտօնեաներու), որոնք 1930ին ունէին 110 ճիւղեր՝ 50,181 անդամներով։

Ազգային վարկային կեդրոնական ընկերակցութիւնը կը մխայնէ իր մէջ 1010 համագործակցականներ՝ երկու միլիան անդամներով։ 1931ի վերջաւորութեան արուած վարկերու գումարը կը հասնէր 300,000,000 բէնկիւֆ։ Անոր կը հասնին 60,000,000 բէնֆիաները կը հասնին 60,000,000 բէնկիւֆ։

Նկատելի է որ Հունգարիոյ քաղաքային եւ գիւղական համագործակցական վարկերը սերտօրէն կը զործակցին եւ կը սպառեն միմեանց արտադրութիւնները։

Իսկ ասիկա մեծ նշանակութիւն ունի՝ երկրին մէջ համագործակցական շարժման տարածման տեսակէտէն։

Վ.Ա.Հէ

ԱՐՋԱԳԱՆԳ ՓԱՐԻԶԻ

Թիֆլիսցարժի վարիչները

— · —

Քանակ մը կը կազմեն ինքնաշարժի վարիչները Փարիզի մէջ։

Անշուշտ անոնք որ արտօնագիր ունին։

Այդ արտօնագիրը կուտայ մասնաւոր ժողովին մը, որ հիմնուած է 1924ին։ Բաւական քննադատութիւններու նշաւակ դարձաւ այդ մարմինը, այն առարկութեամբ թէ պետական հակակշիռին ենթակայ չէն անոնք, որ արտօնագիր կուտան ինքնաշարժ վարելու։ Սակայն դիտել կը տրուէր թէ կառավարութեան պաշտօնէութենէն անկախ ըլլալով այդ մարմինը, ոչ միայն պիտի չկրկնէր վրայ բեռ չեր ըլլար, այլեւ հասոյթ մը կ'ապահովէր պետութեան։ Արդարեւ, արտօնագիր հայթայթող մարմինը 1924էն իվեր պետութեան տուած է 150 միլիոն ֆրանքի հասոյթ մը։ Եւ այս՝ իւրաքանչիւր արտօնագիրէ զանձելով 10 ֆրանք։ 4 տարի միայն իւրաքանչիւր արտօնագիրէ զանձուեցաւ 8 ֆրանք։

1924էն ի վեր այս մարմինը տուած է 3,522,975 արտօնագիր։ Միայն 1930ին տրուած արտօնագիրներու թիւն է 559,651։ Իսկ 1931ին՝ 510,554։

Այս արտօնագիրը ստացող մեքենավարներէն իւրաքանչիւրը ունի իր պատմութիւնը, որ կը դրուի օրը օրին յիշեալ մարմինին դիւանին մէջ— ի՛նչ արկածի ենթարկուած է ի՛նչ սխալներ զործած է, ի՛նչ գաղափարութիւններ կրած է։ Բոլոր այդ արձանագրութիւններէն կախում ունի մեքենավարը արտօնագիրէ զրկելու խնդիրը։

Օսար նուագածուներ

— · —

Երկար տարիներ ի վեր Փարիզի թերթերը կը վիճաբանէին օսար եւ ֆրանսացի նուագածուներու մրցակցութեան մասին։ Ֆրանսացի նուագածուներու պաշտպան թերթերը կը պահանջէին թոյլ չտալ օտարներուն նուագել հանդէսներու, երգեցիկ սրճարաններու մէջ եւ այլուր, «որպէսզի չզրկուի ֆրանսացի նուագածուներուն հացը»։

Ահա պաշտօնաթերթերը վերջ կուտայ այդ վիճաբանութիւններուն, հրովարտակով մը սահման դնելով օտար նուագածուներու իրաւունքին։

Այսուհետեւ Սէնի, Սէն-է-Ուազի եւ Սէն-է-Մարնի մէջ, պանդոկներու, պարահանդէսներու, զբօսարաններու, սրճարաններու, ճաշարաններու, հանդիսներու նուագախումբերը տասը առնարիր համեմատութեամբ միայն պիտի կրնան օտար նուագածու ընդունիլ։

Հրովարտակին հրատարակութենէն մինչեւ 15 օր վերջ, բոլոր այն հաստատութիւնները, որոնք օտար նուագածուներու հետ պայմանաւորուած են, պարտաւոր են երեսուն առ հարիւր համեմատութեան թ-ղեցնել օտար նուագածուներու թիւը իրենց նուագախումբերուն մէջ, իսկ մինչեւ մէկ ամիս քան առ հարիւր համեմատութեան։

Այնուհետեւ, այսինքն երկու ամիս վերջ օտար նուագածուներու թիւը որ եւ է նուագախումբի մէջ չի կրնար աւելի բլլալ տասը առ հարիւր համեմատութենէն։

Այսուհանդերձ, այն օտար նուագածուները, որոնք օտար մանաւանդ նուագներ կը նուագեն կամ իրենց լեզուով կ'երգեն նոյն ատեն, պիտի կրնան մնալ նուագախումբերու մէջ երեսուն առ հարիւր համեմատութեամբ, բայց Աշխատանքի նախարարութեան արտօնագիրով։

ԶԱՅՆԵՐ ԳԱԻԱՌԷՆ

Խարբերդցիներու ժողովը

— ։։ —

ՏԷՍԻՆ, 11 մարտ, (Ցառաջ)։— Խարբերդի եւ յարակից գաւառներու հայրենակցական միութիւնը հիմնուած է, Տէսինի մէջ, 1929ին յուլիս 7ին։ Միութեանը նպատակը եղած է օգնել իր հայրենակից բոլոր թշուառներուն, ինչպէս 1931ին տարտնապի նեղ օրերուն օգնեց իր անզործներուն, առանց խտրութեան։ Իսկ այս տարի աւելի ծանրացած բլլալով թշուառներու վիճակը, ընդհանուր անդամական ժողով մը գումարեց փետր. 21ին։

Նախ նկատի առնուեցաւ Պէյրութի հրկիզեալներու անմիջական օգնութեան խնդիրը, եւ խորհրդակցական ժողովին ներկայացուցիչ ընտրեց Պ. Արամ Միրզօեանը։ Այսուհետեւ պէտք է յիշել թէ նախաձեռնող միութեան հրաւիրագրի համաձայն, խորհրդակցական ժողովը տեղի ունեցաւ փետր. 21ին։

Ներկայ էին հետեւեալ միութիւններու ներկայացուցիչները.— Խարբերդի հարակից գաւառներու հայր. միութեան լիազօր, վասպուրականի հայր. միութեան ներկայացուցիչը, Տարօն Տուրուբերանի հայր. միութեան լիազօրը, Եւրոպալի Հայ Կ. Պոլսի մասնաճիւղի ներկայացուցիչը, Սեբաստիոյ Նահանգային հայր. միութեան լիազօր, Վասպուրականի հայր. միութեան լիազօրը, Ամասիոյ Դաշնակցութեան լիազօրը, Ամկավար Ազատական կուսակցութեան լիազօրը, Ս. Դ. Հնչակեան կուսակցութեան լիազօրը, Հօկի ներկայացուցիչը։

Խարբերդի Բ. ժողովը տեղի ունեցաւ Փետրուար 23ին, միեւնոյն օրակարգով։ Այս առթիւ որոշուեցաւ հրաւիրագիրներ զրկել միայն Հայրենակցական Միութիւններուն, քաղաքական կազմակերպութիւնները բացը թողլով։ Հրաւիրագիրները չուտով զրկուեցան հետեւեալ միութիւններու։

Վասպուրականի, Սեբաստիոյ, Արեւմտեան Եւր. Հայ Կարմիր Խաչի մասնաճիւղին, Տարօն-Տուրուբերան Հայրենակց. Միութեան, Եկեղեցասէր Տիկնանց Երկսեռ Միութեան։ Որոշուեցաւ նաեւ անհատներ ալ հրաւիրել։ Միութիւններու ժողովը տեղի ունեցաւ փետրուար 24ին։ Ներկայ էին բոլոր միութիւններու կողմէ զրկուած լիազօրները։ Վասպուրականի Հայրենակց. Միութեան կողմէ լիազօր զրկուած էր՝ Վահան Հիւսեան, Հայ Կարմիր Խաչի կողմէ՝ Տիկին Բերովբէ։ Երկու Տիկնանց Միութեան կողմէ՝ Օր. Մարգրիտ Ճիհանեան եւ Տիկին Գազազեան։ Տարօն - Տուրուբերան Հայրենակց. Միութեան կողմէ՝ Պ. Բերովբէ Կարապետեան, իսկ Խարբերդի յարակից գաւառներու Հայր. Միութեան կողմէ՝ Պ. Արամ Միրզօեան։

Ժողովը բացուեցաւ օրինական պայմաններու մէջ եւ ընտրուեցաւ հինգ հոգինոց յանձնախումբ մը, վաւերացուած վեց միութիւններու կնիքով, որ հանգանակութեան պիտի ձեռնարկէ։

Ժողովականները մեկնեցան ուրախ տպաւորութեամբ, տանելով իրենց հետ եղբայրութեան անկեղծ սէրը։

Յանձնախումբը սկսած է գործի եւ մօտ 840 ֆրանքի կոկիկ գումար մը ճարած է արդէն։

Կ'արժէ շնորհաւորել թէ Խարբերդի եւ թէ միւս Միութիւնները, այս հանրօգուտ ձեռնարկին համար։

Ա. Մ.

Բանուորներու կեանքին

— · —

Նոր տագնապ

ՎԻԼՈՐՊԱՆ, 15 մարտ, (Ցառաջ)։ — Այս քաղաքը կը զտնուի Լիոնի եւ Տէսինի միջեւերը, բնակչութեան թիւն է 25,000։ Կան մաս մը Հաւեր, անջատուած իրարմէ, կարելի չէ ներկայացնել բուն թիւը։ Քաղաքը ունի բազմաթիւ գործարաններ ու արհեստանոցներ, որոնց նշանաւորներէն «Ժիլէ Ժիզ», ասուածքի գործարան, մանչտակի արհեստանոցը ունի 150 գործաւոր եւ 185 գործաւորուհիներ։ Հիւսուածեղէնի մասնաճիւղի մէջ կը գործեն 300 հոգի այրեր եւ կիներ։ Շաքարի գործարաններու մէջ կ'աշխատին մօտաւորապէս 800 հոգի։ Շոքոլայի գործարանին մէջ կը բանին 400 հոգի, որոնց մեծ մասը 15 տարեկան աղջիկներ են եւ կը ստանան օրական 12 ֆր. 50, իրենց տարիքին համաձայն։

Մօնշայի մէջ նշանաւոր է մետաքսի խոշոր գործարանը, որ կը պահէ գործաւորներու խոշոր թիւ մը։ Գործը շատ ազոտ է, կազային հոտերով. այս պատճառաւ աշխատաւորները հիմ չեն բաներ այդ տեղ։ Օրական առնուազն 15 հոգի կը մեկնին, իսկ անոնց փոխարէն կ'ընդունուին նորեկներ. խեղճ նորեկը որ բոլորովին անծանօթ է գործին, օրը իրիկուն չեղած կը մեկնի, ազատ օդ շնչելու համար։

P. L. M.ի վակոնի արհեստանոցին մէջ հազիւ հինգ հարիւր գործաւորներ կ'աշխատին։

Դէպի հիւսիս կը զտնուի Վու-ան-վօլլին, Տէսինէն մէկ ժամ հեռու, ընդարձակ տարածութեան մը վրայ։ Այստեղ ալ կայ ժետաքսի մանարան մը (Filattre), որուն աշխատաւորներու կեանքը աւելի ծանր է։

Գործարանին չորս անկիւնները փակուած են ամուր, օդը չի փոխուիր, պատուհանները զոց բլլալով։ Մինչեւ արգիլուած է. 8 ժամ շարունակ աշխատանք։ Ջեռքեր ու բազուկները կը վառին «ասիտ»ի գօրութեամբ, հետզհետէ մաշեցնելով աշխատաւորին սիրտն ու թոքերը։ Ունինք շատ Հայեր, այս կարգի գործարաններու մէջ։ Օրինակ, Տէսինի մէջ, չորս հարիւր հոգիէն աւելի կ'աշխատին «Սօսիէթէ Լիօնէզ»ի ժետաքսի գործարանը։

Բոլոր գործարանները Փետրուար 13էն ասդին սկսած են արձակել իրենց բանուորները. բարեբախտաբար հայ բանուորները միշտ կը փնտռուին եւ շատ քիչեր զոհ կ'երթան օրուան տագնապին։

Վիլորպանի մէջ կան 13 գործազուրկ Հայեր։ Ոմանք ունին երախաներ, որոնց ապրուստին չի բաւեր Քաղաքապետութեան նպաստը։

Ո՛ւր երթան գործ ճարելու, դուռները ամուր փակուած են օտարականներու համար։ Առջի օր դիմացն ելայ հայ երիտասարդի մը որ իր երախային թեւէն բռնած, կը տանէր ֆրանսական կարմիր Խաչին յանձնելու։ Կ'ուզէ՞ք լսել իր պատմութիւնը.

— Ճիշդ 9 ամիս կ'ըլնէ որ գործէ ելած եմ, մաս մը դրամ ունէի, ան ալ հատցուցի, հիմա բոլորովին կարօտ եմ մէկ ֆրանքի։ Տես երախաս պիտի տանիմ յանձնեմ ֆրանսական կարմիր Խաչի ընկերութեան, որ պահեն, գոնէ անօթութենէ չմեռնի։ Տիկինը հիւանդանոցն է ծննդաբերութեան համար։ Ալ ինչ կ'ուզէք որ պատմեմ, զրեթէ մեռած եմ, ա՛խ ինչու չըլլայինք մեր հայրենիքին մէջ. վաբէինք, ցանէինք, քաղէինք ու մեր ապրուստը ապահովէինք...

Արտաւազդ

Օսարականներու դատի իրաւունքը

— · —

Այս միջոցիս, ֆրանսական դատական շրջանակներուն մէջ տեղի կ'ունենայ կարեւոր վիճաբանութիւն մը, որ կը շահագրգռէ բոլոր օտարականները, մասնաւորապէս տարագիրները։ Ռուս տարագիր մը, Սիպերիոյ դրամատան նախկին անօբէնը, Սթաս, երկու հարիւր հազար ֆրանք ինասուց հատուցում կը պահանջէր վերջերս թերթ մը, որ, հակառակ իրականութեան, գրած էր թէ Սթաս վեց ամսուան բանտարկուած է։

Պաշտպան փաստաբանները, հիմնուելով Cautio judidatum solvi տրամադրութեան վրայ, կ'առարկեն թէ որեւէ օտարական, երբ իր պետութիւնը մասնաւոր համաձայնագիր չունի Ֆրանսայի հետ, չի կրնար ինասուց - հատուցման դատ բանալ, առանց նախապէս վճարելու դատական ծախքերը եւ գումար մը իբրեւ երաշխաւորութիւն դատը կորսնցնելու պարագային։

Այս օբէնքով որեւէ տարագիր չի կրնար դատական գործ մը կատարել Ֆրանսացիի մը դէմ։

Դատական շրջանակներու մէջ կը վիճին թէ տարագիրներուն պէտք չէ՞ տալ նոյն իրաւունքները, զորս Ֆրանսացիները կը վայելեն դատարաններու առջեւ։

Հարցը կարեւոր է անոր համար, որ տասնեակ հազարներով ռուս կամ հայ գաղթականներ կը բնակին Փարիզի մէջ, զրկուած իրենց հայրենիքէն, միշտ այն յոյսով թէ պիտի օր մը վերադառնան իրենց երկիրը։

ՄԱՄՈՒԼ

Առողջ մնալու համար

— · —

« Ցուսաբեր » կը շեշտէ այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ (2 մարտ)։

— « Անցած մեր վերջին տարագրութեան առաջին տասնամեակը։ տասը տարի է խօսքը կ'ըլլայ գաղութներու կազմակերպութեան, համաչխարհային վտանգին դէմ՝ համազգային ճակատի կազմութեան. բազմապիսի խուժումներուն դէմ՝ միահամուռ պատնէշի կանգնումին.— ազգային, կրթական, գրական, ընտանեկան, տնտեսական ճակատներով։

Բոլորը համաձայն են, բայց ճակատը չի կազմուիր ու դաշը, մտավախութիւնը, խմբական հաշիւները, ծառայական հոգեբանութիւնը կը քայքայեն ամէն ճիզ ու կը ձախողեցնեն ամէն ձեռնարկ։ Այսպէս կը պահանջուի վերէն, Հայաստանի ստորագնեցէն ու, ասդին, գաղութի խոնարհ ծառաները, տատապէս կը գործադրէն յանուն սիրելի Հայաստանի ու անոր օրուան ոչխերուն ժպիտին ու գոհունակութեան։

Կը հաւատանք, թէ ուշ – կանուխ, պիտի սթափի՝ գաղութներու փոխադարձ կապը հաստատելու ու գործունէութեան համապարփակ կազմակերպութեան մը գործը գլուխ հանելու համար, եթէ կ'ուզէ՞ ողջ ու առողջ մընալ։

Հայութեան, երկրի ու արտասահմանի հայութեան համար, կենսական երկրորդ խնդիրը՝ փոխադարձ կապի հաստատումն է։ Գաղութահայութիւնը պէտք է մշտական չփման մէջ ըլլայ իր հայրենիքին հետ. հայ կեանքի ալիքները, տնտեսականէն մինչեւ մտաւորականը, պէտք է խառնուին իրարու։ Հայաստան պէտք ունի գաղութներու օժանդակութեան. անոնց դուրգուրանքին. արտասահմանը՝ հայրենիքի չունչին ու հոդեկան ափերին։

Հայրենիքները՝ ժողովուրդներուն են, ոչ իշխանաւորներուն, մինչեւ իսկ եթէ խորապէս ազգայնական ըլլան անոնք։ Գիտենք արգելքը. եւ գիտենք թէ, ինչպէս հին դարերու բռնակալները, համայնավար իշխանաւորները իրենց կալուածը կը նկատեն իրենց բռնազրաւած երկիրները։ Հայը սակայն հազարաւոր տարիներէ ի վեր ապրեր է իր ազգային ժառանգութեան եւ ճամբան է, դարերով, բռնակալներու չարաչարներ, կ'ապրի ինք զինք, կը մնայ տէր, աշխարհի որ անկիւնն ալ զտնուի, իր սրբազան իրաւունքներուն։ Հետեւաբար, ինքն է՝ որ պիտի որոշէ իր ազգային ամբողջացման ու առողջացման հետ կապուած բոլոր խնդիրները։

Պէտք է զտնել միջոցը, սերտացնելու հայրենիքի ու գաղութներու յարաբերութիւնները. ամրապնդելու եզած թոյլ կապը, ամէն կերպով, մշակութային եւ տնտեսական ձեռնարկներով, երթեւեկով, որքան հնարաւոր է։

Ահա ապագրէպ մը, ուր Հայաստանի արտասահմանի թմրակարծները կընան դեր կատարել, եթէ հասարակ բախտախնդիրներ չեն, եթէ պարզ վարձկաններ չեն ու միայն Դաշնակցութեան դէմ ձի խաղցնողներ։

Դեր պիտի կատարէին, պիտի մաքրուէին իրենց չատ մը մեղքերէն, եթէ գոնէ իրենց «ալակցութեամբ», իրենց յուզիչ «հայրենասիրութեամբ» յաջողցնէին՝ թողունք նըւթականը՝ գոնէ զուտ մտաւորական կապին հաստատումը։ Մինչ մենք գիտենք թէ տասը տարի ձեռք պաղնելէ ետք, Հայաստանի հրատարակութիւնները իսկ գաղութները չեն կրցած բերել տալ։ Ամէն օր Հայաստանի վերաշինութեան չուրջ բաժակ պարպելէ ետք, տնտեսական պարզ ձեռնարկ մը իսկ գլուխ չեն հանած։

Գաղութահայութիւնը պէտք է մըտածէ այս մասին. ամէն օր եւ ամէն առիթով։ Պէտք է կազմակերպուի ինք եւ պէտք է կազմակերպէ իր հայրենիքին հետ հաղորդակցութեան կենսական գործը։

Այս կերպով միայն կրնանք առողջ մնալ ազգովին»։

Քանի մը օրեր կ'ապատի մեր թերթը «ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ»

որ այնքան յուզումով կարդացուեցաւ։

Անմիջապէս յետոյ պիտի սկսինք նոր թերթօն մը, Անգլիացի հռչակաւոր վիպագիր՝ ԷՏԿԸՐ ՈՒՕԼԸՍԻ

«ՁՈՐՍ ԴՐ ՄՐԴԻԿ»Ը

որ այլապէս հետաքրքրաշարժ է եւ յուզումնալից։

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ յօդուածագիրներէ եւ թղթակիցներէ իրենց գրութիւնները գրել թուղթին մէկ երեսին վրայ եւ մեքենով։

ՆԻՒԹԵՐ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ (15)

ՋԱՐԴԵՐԸ ԱԶԳԵՐՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Քաղմուխներու մահուան բարիքը

Սակայն Չէպէք Տօրչ կոչում ըրաւ Տօրգուտներու կրօնական ոգիին եւ չպղղեցաւ։ Լամաները, քաւմբերը՝ քիչ անք եղան իրեն եւ բոլոր արձանագրութիւնները մէկտեղ հանեցին, որպէս զի ժողովուրդին ցոյց տան թէ Աստուծոյ դէմ հնազանդ ըլլալու պարտաւորութեան մը կատարումն էր աճապարկուած այդ գաղթը։ Նոյն իսկ Նանը որ եւ է կասկած չունէր եւ չէր դիտեր թէ իր եղբօրորդին առանց լրջին կատարած էր այդ խորհրդակցութիւնները, եւ ամէն բանի հաւանութիւն տուաւ։

Սակայն չուտով Ռուսիա սկսաւ կասկածոտ վերաբերում ցոյց տալ, եւ Տօրգուտները միայն անով կրցան ապահովել իր անվտանգութիւնը որ, թուրքերուն դէմ մղուած պատերազմին համար 30,000 ձիաւորներ դրին տրամադրութեանը տակ։ Եւ այս զօրագունդը փառաւոր կերպով կռուեցաւ՝ բայց Կատարինէ Բ.ը ապերախտ գտնուեցաւ, եւ այսպէս կրօնական զրգռտամաճաին վրայ բարդուեցաւ նաեւ ըմբոստացած ազգային հալածանութիւնը։

Եւ 1771 յունուար 5ին, բոլորովին յեղակարծօրէն ճամբայ ելան Վոլիայի արեւելեան եզերքը բնակող ցեղերուն պատկանողները։ Արեւմտեան եզերքին վրայ հաստատուած Տօրգուտները, թիւով 100,000, չհետեւեցան այս կարգադասին եւ դեռ մինչեւ այսօր մնացած են իրենց տեղերը։

Չի գիտցուիր թէ ի՛նչ բան զրդեց զրկած է մնալու։ Բոլոր Ժողովուրդին այս ելքը յետաձգուած էր ձմրան ամենախոտ ամիսներուն համար, որպէս զի Վոլգայի արեւմտեան ափը գտնուղ ցեղերուն յարմար առիթը ներկայացուցած բլլայ գետը անցնելու։ Թէ արդեօք սառը բաւական կարծրացած չէ՞ր դեռ եւ՞ւ եմ թէ արդեօք ձիերուն համար բաւական չոր խոտ չէին տար եւ ոչխարները ամբողջ հօտերով կ'իյնային կ'ոչնչանային։ Եւ սակայն, չարունակ կը յառաջանային Տօրգուտները լայն ճակատի վրայ, որպէս զի կարենային արօտատեղիներու մէջ վարել իրենց կենդանիները։ Քըրկըզեան տափաստաններուն մէջ Ուրալի Կազախներուն հետ բախում ունեցան եւ միայն մէկ կռուի մէջ ինը հազար պատերազմիկներ կորսնցուցին։ Գալլերն ու աղտաները չատ վըրդովեցան այդ իրիկուն, ռամկավարներուն վրայ։

Բայց առաջնորդները միշտ աւելի առաջ կը վարէին պարտուած ժողովուրդը։ Կազախներուն հետ կատարեալ արշաւ մըն էր որ կը կատարուէր, բայց Տօրգուտները սկիզբէն իսկ ճակատագրութեան մատնուեցան, որովհետեւ իրենց ինչքերուն ահագին խառնակոյտերը խոչընդոտ մըն էին իրենց համար։ Այլ եւս զարձ չկար սակայն, մանաւանդ երբ ձիերն ալ սկսաւ։ Ճառաջապահները ամէն ինչ կորսնցուցին տեսութենէ, կատքերը խրեցան խոր ձիւնին մէջ, ու երբ վերջապէս զադրեցաւ ձիւնաբուքը՝ սաստիկ ցուրտը յաւիտենից տարաւ հազար հազարաւոր մարդոց եւ անասուններու կեանքը։ Արօտավայրերը չկային այլ եւս կենդանիներուն համար, եւ ուրիշ բան չմնաց՝ եթէ ոչ մորթել մնացած բոլոր անասունները։ Մինչեւ յունուարի վերջը հօթանասուն հազար մարդ մեռած էր արդէն։

Փետրուարի առաջին օրերուն Տօրգուտներն արդէն հասեր էին Մուչատչա լեռներուն կիրճը, զոր Խազախները փակեր էին նախապէս։ Գեներագոն անձկութիւններու այդ րոպէին՝ Տօրգուտները գերմարդկային ճիգ մը զործ դրին եւ պաշարելով Խազախները՝ զարկին սպանդեցին մինչեւ ամենավերջին մարդը։

Դէպ ի՛ Արեւելք, դէպ ի՛ Արեւելք։ Անօթի, յոգնած եւ բթացած մարդոց նահանջը կը չարունակէր իր զոզոջ յառաջխաղացումը եւ իր թիկունքին կ'երեւար արդէն ուրիշ նոր վտանգ մը։ Ռուսերը կը մօտենային եւ անոնց մխացեր էին նաեւ Պաշքիրները եւ Քըրկըզները, որոնք որպէս մահմետականներ՝ մահացու թշնամիներ էին պետութեան Տօրգուտներուն։ Ահա զարձեալ ճչմարիտ արշաւ մը սկսան զաղթողներու զանգուածները, որոնք չէին կրնար սակայն կարուիլ իրենց հալածիչներէն եւ ոչ ալ կրնային իրենց հետքը ընդել տափաստանին մէկ ոչխարին, ոչ իշխանաւորներուն, մինչեւ իսկ եթէ խորապէս ազգայնական ըլլան անոնք։ Գիտենք արգելքը. եւ գիտենք թէ, ինչպէս հին դարերու բռնակալները, համայնավար իշխանաւորները իրենց կալուածը կը նկատեն իրենց բռնազրաւած երկիրները։ Հայը սակայն հազարաւոր տարիներէ ի վեր ապրեր է իր ազգային ժառանգութեան եւ ճամբան է, դարերով, բռնակալներու չարաչարներ, կ'ապրի ինք զինք, կը մնայ տէր, աշխարհի որ անկիւնն ալ զտնուի, իր սրբազան իրաւունքներուն։ Հետեւաբար, ինքն է՝ որ պիտի որոշէ իր ազգային ամբողջացման ու առողջացման հետ կապուած բոլոր խնդիրները։

Պէտք է զտնել միջոցը, սերտացնելու հայրենիքի ու գաղութներու յարաբերութիւնները. ամրապնդելու եզած թոյլ կապը, ամէն կերպով, մշակութային եւ տնտեսական ձեռնարկներով, երթեւեկով, որքան հնարաւոր է։

Ահա ապագրէպ մը, ուր Հայաստանի արտասահմանի թմրակարծները կընան դեր կատարել, եթէ հասարակ բախտախնդիրներ չեն, եթէ պարզ վարձկաններ չեն ու միայն Դաշնակցութեան դէմ ձի խաղցնողներ։

Դեր պիտի կատարէին, պիտի մաքրուէին իրենց չատ մը մեղքերէն, եթէ գոնէ իրենց «ալակցութեամբ», իրենց յուզիչ «հայրենասիրութեամբ» յաջողցնէին՝ թողունք նըւթականը՝ գոնէ զուտ մտաւորական կապին հաստատումը։ Մինչ մենք գիտենք թէ տասը տարի ձեռք պաղնելէ ետք, Հայաստանի հրատարակութիւնները իսկ գաղութները չեն կրցած բերել տալ։ Ամէն օր Հայաստանի վերաշինութեան չուրջ բաժակ պարպելէ ետք, տնտեսական պարզ ձեռնարկ մը իսկ գլուխ չեն հանած։

Գաղութահայութիւնը պէտք է մըտածէ այս մասին. ամէն օր եւ ամէն առիթով։ Պէտք է կազմակերպուի ինք եւ պէտք է կազմակերպէ իր հայրենիքին հետ հաղորդակցութեան կենսական գործը։

Այս կերպով միայն կրնանք առողջ մնալ ազգովին»։

Քանի մը օրեր կ'ապատի մեր թերթը «ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ»

որ այնքան յուզումով կարդացուեցաւ։

Անմիջապէս յետոյ պիտի սկսինք նոր թերթօն մը, Անգլիացի հռչակաւոր վիպագիր՝ ԷՏԿԸՐ ՈՒՕԼԸՍԻ

«ՁՈՐՍ ԴՐ ՄՐԴԻԿ»Ը

որ այլապէս հետաքրքրաշարժ է եւ յուզումնալից։

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ յօդուածագիրներէ եւ թղթակիցներէ իրենց գրութիւնները գրել թուղթին մէկ երեսին վրայ եւ մեքենով։

բանան են: Մոսկուայի անգլիական դեսպանը հետեւեալ վեց հարցումները ուղղած է խորհրդային իշխանութեան,— 1) բանտարկեալները դատի պիտի ենթարկուի՞ն:— 2) եթէ այո, հրապարակայի՞ն պիտի ըլլայ դատավարութիւնը.— 3) եթէ չպիտի դատուին, անոնց դէմ կատարուելիք գործողութիւնը ոստիկանական քննութի՞ւն պիտի համարուի, եւ եթէ այդպէս է, գաղտնի՞ պիտի ըլլայ հարցաքննութիւնը.— 4) բանտարկեալները եթէ դատի յանձնուին, պիտի կրնա՞ն փաստաբան բռնել անգլիացի կամ ռուս.—5) Որո՞նք են այն դատական իշխանութիւնները որ սկսան հարցաքննութիւնը եւ պատասխանատու են ձերբակալութեանց.— 6) Ձի՞շդ է որ անգլիական հպատակներուն վերագրուած արարքները ենթակայ են մահապատժի, խորհրդային օրէնքով:

Խորհրդային իշխանութիւնը այս հարցումներուն մէկ մասին միայն պատասխանած է, այն ալ խուսափողական եղանակով մը:

Կացութիւնը Գերմանիոյ մէջ

Տոքթ. Լութէր, Բայլոսպանքի ռնօրէնը, որուն ծուռ կը նայէր նոր իշխանութիւնը, հրաժարեցաւ իր պաշտօնէն: Յաջորդ նշանակուեցաւ Պ. Շախթ, նախկին ռնօրէնը, որ տիրապար վարած է գրամատունը՝ 1923էն մինչեւ 1930: Տոքթ. Լութէր աւելի չափաւոր էր եւ խաղաղասէր:

*** Լայփցիկի ոստիկանութիւնը արգիլեց մեծ նուագահանդէս մը, որուն վարիչը Հրեայ մըն էր:

Պերլինի մէջ հարիւր, գաւառներու մէջ 30 լեհահպատակ Հրեաներ վայրագութեանց եւ դրամաչորթութեան ենթարկուած ըլլալով, լեհական կառավարութիւնը բողոքագիր մը ուղղեց:

Խորհրդարանին ընկերվարական երեսփոխանները որոշեցին ներկայ չըլլալ այն արարողութեան որ պիտի կատարուի Փոցտամի բերդաքաղաքի մայր եկեղեցիի մէջ, նոր խորհրդարանին բացման առթիւ: Այս առթիւ հրաւիրագիր ուղղուած է բոլոր երեսփոխաններուն, բայց ի համայնավարներէն: Ընկերվարականները ներկայ պիտի ըլլան բուն խորհրդարանին բացման:

ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՆՈՒԱԶԻ

Աչխատանքի նախարարութիւնը կը ծանուցանէ թէ անցեալ հոկտեմբերէն ի վեր առաջին անգամ ըլլալով գործազրկութիւնը կը նուազի: Զգալի նուազում կը ցուցնեն նպաստաբաչխ հաստատութիւնները: Մարտ 4ին, նպաստընկալներուն թիւն էր, 331,816, իսկ մարտ 11ին՝ 329,858, այսինքն 1958 պակաս:

Երեսունը ինը նահանգներու մէջ գործազուրկներու թիւը պակասած է 3597. իսկ 22 նահանգներու մէջ աւելցած է 1353: Այս վերջին դրամարին մէջ է Սէնի նահանգը, 1186ով: Ութ նահանգներու մէջ նպաստընկալ գործազուրկներու թիւը կայուն է. 21 նահանգներու մէջ ո եւ է գործազուրկ չկայ:

ԾԵՐԱԿՈՑՆ ԱՀ ԱՐՏՕՆԵՑ ԽՄԵԼ

Մ. Նահանգներու Վերակոյն ալ վաւերացուց այն օրէնքը որով կ'արտօնուի թեթեւ գարեջուրի եւ գինիի գործածութիւնը:

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ֆրանսական Բանակի Հայ Նախկին Կամաւորներու Միութեան ընդհանուր ժողովը վաղը Կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին, 6, rue Grange Batelière, Métro Peletier կամ N. D. de Lorette, կը հրաւիրուին արձանագրուած եւ ոչ արձանագրուած ֆրանսական բանակի բոլոր հայ կամաւորները:

Le Gérant : H. STEPHAN
17. Rue Damesme :-: PARIS (13e)
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

ՀԱՅ ՍԱՓՐԻԶՆԵՐՈՒ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Վաղը, Կիրակի երեկոյ ժամը 9ին **Société Savantes***ի մէջ*

8, Rue DANTON, Paris (6), ՄԷՔՐՕ՝ ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՀԱՅ ՍԱՓՐԻԶՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ՝ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ ԵՒ ԷՓԻՆԱՃԵԱՆ

Ճաշ եւ նուագախումբ, քօթիյեօն, թոմպալա՝ կը շահին 3 արժէքաւոր նուէրներ:

ժամը 22ին ՄԵԾ ՏՈՂԱՆՁԻ Օրիորդներու եւ Տիկիններու, որոնց մազերը գեղարուեստօրէն յարդարուած են Հայ սափրիչներու կողմէ

ԺԱՄԸ 23ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՌԱՒՕՏ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊԱՐԵՐ

ՃՈԽ ՊԻԻՖԷ ՄՈՒՏՔ՝ ԿԻՆԵՐՈՒ 6 ՖՐ. ԱՅՐԵՐՈՒ 10 ՖՐ. ԱՆԳՈՐԾՆԵՐՈՒ 5 ՖՐ.

ՅՈՅՍԻ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ Ի ՆՊԱՍՏ ԻՐ ԲՈՒԺԱՐԱՆԻՆ

ԱՅՍՕՐ ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ 10ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՌԱՒՕՏ

Cercle National Militaire*ի սրահին մէջ*

2, Ave. Portalis, Paris. Métro: St. Augustin

Մեծ orkestr, պար եւ անակնկալներ

Իւրաքանչիւր տոմսակ իրաւունք կուտայ ժամանակցելու վիճակահանութեան

Նուիրատուութիւն եւ տոմսերու փոխարժէքը ղրկել Միութեան գանձապահ Պ. Ա. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆի, 53, rue Fbg. Montmartre, փարիզ(9)ի

ՄՈՒՏՔ՝ 30 ՖՐԱՆՔ

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ Կ. ԽԱՉԻ ԾՐՁ. ՎԱՐԶՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕՐԸ ԿԸ ՏՕՆԷ

Վաղը, Կիրակի Իրիկուն, ժամը 9ին

Salle GAVEAU*ի մէջ.* **45-47, rue de BoETIE**

Նախագահութեամբ՝ Բժ. Հ. ՕՀԱՆՋԱՆԵԱՆի

կը բանախօսեն՝ Կ. ԹԱՆՏՐՃԵԱՆ եւ Գ. ՆԺԴԵՀ

Կ'երգեն՝ Օր. ՊԻՒԶԻՒԼԵԱՆ եւ Պ. ՄԱՐԻԿԵԱՆ:

Կը մասնակցին տաղանդաւոր Յութակահար՝ ԳԷՈՐԳ ՍԻՆԱՆԵԱՆ եւ Տիկին ԼԻԻՍԻ ՊՈՏՐՈՍԵԱՆ (արտասանութիւն):

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է: ԾԱԽԵՐՈՒԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ 2 ՖՐ.

Երեկոյթ - պարահանդէս

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ԵՐԿՍԵՌ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ «ԲԻՒՐԱԿՆ» ԵՐԳԱՀՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ

Մասնակցութեամբ՝ «ՍԻՓԱՆ»ի դեկավար՝ ՍՄԲՕ ՅԱԿՈԲԵԱՆի

Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին Հայ Ակումբին մէջ

կը խօսի՝ Պ. Ա. ՇԱՀԱԹՈՒՆԻ

Գիւղական պատկեր երգերով եւ հայկական պարերով

Մնացեալ եւ արտասանութիւն՝ տիկիններ՝ Շ. Ուգուլեանի, Գոհ. Տէր Խաչատրեանի: Օրիորդներ՝ Հռիփ. Քնիազեանի, Թէրզեանի, Դ. Ֆէրմանեան: եւ պարոններ՝ Սարեանի, Թէրզեանի կողմէ:

կը ներկայացուի՝ *ՔԱՌԱՍՈՒՆՈՒԹԻՒՆ ՕԽԱՆՈՑ ԳԼԽՈՒ ՓՈՐՁԱՆՔԸ* (զաւեշտ):

Եւրոպական եւ հայկ. (տարազներով) պարեր կէս գիշերէն մինչեւ լոյս

ՄՈՒՏՔ 5 եւ 3 ՖՐԱՆՔ

E. TER-MINASSIAN

Export und import, Komissionen und Vertretungen

ցանկն կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը հում նիւթերու (չոր պտուղ, ադիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ Գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու:

կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց:

Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30, Allemagne.

ՄԵԾ ԹԱՏԵՐԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած՝ ՍԷՎՐԱՆԻ ՀԱՅ ԿՐԹԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ կողմէ Ի ԻՊԱՍՏ ՍԷՎՐԱՆԻ ԿԻՍԱՒԱՐՍ ԴՊՐՈՑԻ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ

23 ՄԱՐՏ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՑՍ

HOTEL DE FRANCE*ի շքեղ սրահներուն մէջ*

23, Place de la Fontaine. Livry-Gargan

Շովանաւորութեամբ՝ *ՔԻՊԱՐԵԱՆ ՍԻՐՈՒԶԱՆի* եւ Նախագահութեամբ՝ *ՏՒՐ ՅՈՎՏԵԱՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻ* եւ Պ. Ն. *ՕՀԱՆԵԱՆի*

Ամերիկայէն նոր ժամանած հանրածանօթ Պ. *ՀԱՅԿ ՁՈՒԼԱՃԵԱՆ* եւ խումբը, իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերեն ձրիաբար՝

ներկայացնելով **ՆԱՍՐԷՏՏԻՆ ՁՕՃԱՆ** (հայերէն լեզուով)

կը ժամնակցի *ԵՔԻՐԱՏ* նուագախումբը դեկավարութեամբ Պ. *ՕՆՆԻԿԵԱՆի*

ՃՈԽ ՊԻԻՖԷ՝ ԴԻՒՐԱՄԱՏԶԵԼԻ ԳԻՆ՝ ՄՈՒՏՔ 7.50 եւ 10 ֆր.

Հաղորդակցութեան միջոցներ.— Gare du Nordէն հոգեկառք՝ 19,50, 20,28, 22,03 եւ իջնել Սէվրան:

Ցոմսերը կը ծախուին նախընթաց Յաւուրչի եւ Ապագայի խմբագրատուներն Դրատուն Հրանտ-Սամուէլ եւ դերձակ Գարաեանի մօտ:

ՅԵՐԵԿՈՅԹ

ՎԷՆՍԷՆԻ ՀԱՅ ԿՐԹԱՍԻՐԱՑ ԵՐԿՍԵՌ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Ի ՆՊԱՍՏ ՑԵՂԻՈՑՆ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻՆ

վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին

SALON GAY : 10, Avenue de Paris, VINCENNES

երգ. արտասանութիւն փոքրիկներու կողմէ եւլյն.: *Մուտք* 5 ֆրանք

Տօքթ. ՄԵՍԱՉԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կ'ԸՆԴՈՒՆԻՒ ԻՐ ՆՈՐ ԴԱՐՄԱՆԱՏԱՆ ՄԷՋ

82 rue d'Amsterdam (9) Tél. Pigalle 70-02

Ամէն օր ժամը 2-6 կիրակի եւ տօն օրեր 10-12

Առաւօտները ժամադրութեամբ:

Հաղորդկց. միջոցներ՝ Gare St. Lazare. *Մէթրօ՝* Place Clichy եւ Liège

ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ՀԱՅ ԴԵՐՁԱԿ

Maison KEVORKIAN

33, Rue des POISSONIEPS. *Métro:* Château Rouge et Barbès

կը կարենք sur mesure կանանցի ամէն տեսակ հագուստներ haute couture մոտէլներով եւ կը հայթայթենք կարուած նոր հագուստներ՝ յարմար գիներով:

Մուշտակի եւ bcnetterieի ճոխ պահեստ:

Ֆնտեսական տագնապին պատճառաւ զեղչուած գիներ:

Հարիւր բոլոր փափկաճաշակներուն

Ճաշարան Գ Ա Ր Լ Օ

34 Rue St. Lazare, Paris (9)

Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ Գինները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անթերի սպասարկութիւն

Մի մոռնաք իր անունի մածուցը

ՅԱՒԱՍ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (62)

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ 1917ԻՆ

Իրենց հեռուէն միւս երկու ինքնաշարժերը, որոնց մէջ նստած էին մնացեալ պաշտօնեաները:

Դրան առջեւ հաւաքուած լրաբերները ապշահար բացագանչութիւններով ողջունեցին այս թափորը: Իրենցմէ մէկը ցատքեց առաջին կառքին վրայ ու պատուհանէն ներս նայեցաւ. անօրէնը վտռեց գայն: Ամէնքն ալ խումբով վազեցին դէպ ի իրենց ինքնաշարժերը կամ հեծանիւները: Կառքերը արձակեցան անցան Փարիզի ամայի փողոցներէն:

Մաթա Հարի կ'երթար Վէնսէնի անտառը: Զիստեան բնաւ: Ցոյլ Վերոնիքայի այտերուն վրայ կը տեսնուէին արցունքի կաթիլներ: Լրաբերները սովահար չունէրու նման կը հալածէին ինքնաշարժերը, արշալոյսին կիսատուտերին մէջ:

Ժամը հինգը անցած էր. քաղաքը նոր կ'արթննար իր քունէն:

6.

Քաջութիւնը արդիւնք է յաճախ երեւակայութեան պահուին կամ անոր բոպէական ընդհարումին: Մինքը չի կրնար սառանիլ. կը կասի: Այս օրհնութիւնը հազուագիւտ է կիներուն մօտ: Այն բաները զոր այրը կը տեսնէ երկար խորհրդածութենէ ետք, կինոջ մտքին մէջ կը տպաւորուին ակնթարթի մը մէջ: Եթէ կիները անկարժէքները, որոնց մէջ նստած էին մնացեալ պաշտօնեաները:

Դրան առջեւ հաւաքուած լրաբերները ապշահար բացագանչութիւններով ողջունեցին այս թափորը: Իրենցմէ մէկը ցատքեց առաջին կառքին վրայ ու պատուհանէն ներս նայեցաւ. անօրէնը վտռեց գայն: Ամէնքն ալ խումբով վազեցին դէպ ի իրենց ինքնաշարժերը կամ հեծանիւները: Կառքերը արձակեցան անցան Փարիզի ամայի փողոցներէն:

Մաթա Հարի կ'երթար Վէնսէնի անտառը: Զիստեան բնաւ: Ցոյլ Վերոնիքայի աչքերուն վրայ կը տեսնուէին արցունքի կաթիլներ: Լրաբերները սովահար չունէրու նման կը հալածէին ինքնաշարժերը, արշալոյսին կիսատուտերին մէջ:

Ժամը հինգը անցած էր. քաղաքը նոր կ'արթննար իր քունէն:

6.

Քաջութիւնը արդիւնք է յաճախ երեւակայութեան պահուին կամ անոր բոպէական ընդհարումին: Մինքը չի կրնար սառանիլ. կը կասի: Այս օրհնութիւնը հազուագիւտ է կիներուն մօտ: Այն բանները զոր այրը կը տեսնէ երկար խորհրդածութենէ ետք, կինոջ մտքին մէջ կը տպաւորուին ակնթարթի մը մէջ: Եթէ կիները անկարող են դիմագրաւելու յանկարծական մահուան մը անողոք ճակատագիրը, պատճառը այն է որ սարսափը անոնց երեւակայութեան վրայ կը լուսանկարուի մէկ վայրկեանի մէջ: Այնպէս որ, քաջութիւնը կիներուն համար իրական ու ճշմարիտ առաքինութիւն մըն է:

Առաքինութի՞ւն էր, սակայն, Մաթա Հարիի ցոյց տուած քաջութիւնը այդ առտուն, Վէնսէնի անտառին մէջ: Կրցա՞ւ աչքերուն առջեւ պատկերացնել գնդակներով ծակծկուած ու արիւնոտ իր մարմինը: Տարակոյս չկայ որ Մաթա Հարի անխուսափելի ու մօտալուտ մահուան առջեւ ցոյց տուաւ բացառիկ քաջութիւն մը:

Երբ անտառը հասան ու կառքէն իջան՝ ծառերով եզերուած բերդին առջեւ, այնքան հպարտ էր իր երեւոյթը եւ իր քայլերը այնքան ինքնավստահ որ, կարելի չէր ըսել թէ այնտեղ հաւաքուած բազմութենէն ինքն էր միակ որ պիտի տանջուէր յանկարծական մահուան մը ճիրաններուն մէջ:

Հրացանակիրներու վոկասը այնտեղ էր, ինքնաշարժերէն քանի մը քայլ հեռու: Աբշալոյսին աղօտ լոյսին մէջէն, Մաթա Հարի նայեցաւ անոնց՝ իր ժպիտին խոռվիչ գեղեցկութիւնը չերթուներուն վրայ: Կրնար յայտնել իր չնորհակալութիւնը անոնց ներկայութեան համար: Ուրա՞խ էր արդեօք որ վերջ պիտի գտնէին այլ եւս իրեն դէմ լարուած զաւերն ու նենգութիւնները: Կամ, կը հաւատա՞ր տակաւին թէ չէին դնդակահարեր զինքը:

Բայց, ղազ որ հասած էր վայրկեանը: Փաստաբանը իր թեւերուն մէջ առաւ անոր գլուխը եւ ծերունիներու դողդոջուն խանդովը համբուրեց գայն: Քահանան բռնեց աղջկան ձեռքը ու փսփսաց Աստուծոյ օրհնութիւնը միօրինակ արտասանութեամբ ու եղանակով: Ինորոշ էին իր բառերը եւ յուզում մը կար իր ձայնին մէջ:

Մաթա Հարի — Լիան անտարբեր էր այս բոլորին հանդէպ: Գիտութեան Քոյրը, որ իր մտածումներուն մէջ առած էր անոր ձեռքը, դառնօրէն կը հեծկլտար: Այդ ահաւոր վայրկեանին, Մաթա Հարի հետաքրքրուած էր միայն Քոյր Վերոնիքայի արցունքներով: Իր ձեռքերուն մէջ առաւ անոր երկու եբեսները, վեր բարձրացուց գլուխը, նայեցաւ անոր կարմրած աչքերուն որ տառապանքով կը դիտէին զինքը ու ժպիտով մը ըսաւ.

— Ne pleurez pas, sœur Véronica. Ne pleurez pas! Soyez gaie comme moi.

(Մի լաք, Քոյր Վերոնիքա, մի լաք: Զուարթ եղէք ինծի պէս):

Ու յետոյ դառնալով տաճնապետին, հասկցուց թէ պատրաստ էր:

Տաճնապետը առաջնորդեց գայն այն վայրը ուր ձող մը տնկուած էր: Մարդիկ կրնթի Ֆրանսիայու եւ Լաթիչէլլի, պատերազմի երկու լրտեսուհիները այդ մթնոլորտին ձողին կապուած էին չուանով: Տաճնապետը բերաւ չուանը. Մաթա Հարի գլուխը թօթուեց եւ ըսաւ.

— Ո՛չ, չնորհակալ եմ պարոն. կը նախընտրեմ կենդալ առանձին եւ կրնամ կենալ:

Տաճնապետը թաչկինակ մը հանեց գրպանէն, Մաթա Հարիի աչքերը կապելու համար: Աղջիկը մերժեց դարձեալ:

— Աւելի լաւ է, սակայն, Տիկին. ոչ մէկ բան չէք տեսներ:

Մաթա Հարի խնդաց:

— Բայց ինչո՞ւ չտեսնեմ, պարոն. կը կարծէք որ աչքերս կապուած աւելի քի՞չ կը տեսնեմ...

Տաճնապետը աղաչեց: Վերջին քանի մը վայրկեաններու ահաւորութիւնը սկսած էր յուզել զինքը: Մաթա Հարի նշմարեց տառապանքը անոր նայուածքին մէջ. առանձին էին, ինքը եւ տաճնապետը այդ կարճ հեռաւորութեան վրայ — կին մը եւ այր մը: Մաթա Հարի զիտաւնաւոր նայուածք մը նետեց անոր աչքերուն, նայուածք մը որ ուղղած էր շատ մը մարդոց:

— Օրի՞նք է որ աչքերս կապուին, պարոն, հարցուց:

— Ո՛չ, Տիկին:

— Եթէ նոյն իսկ այդպէս հրամայուած ըլլար ձեզի, պիտի ուզէիք թեբեւս ինծի ընել այդ չնորհը, այնպէս չէ՞ ...

— Անչո՛ւշտ, Տիկին ...

Խեղդուկ ձայն մը ուղէր տաճնապետը: Մաթա Հարի ժպտեցաւ դարձեալ: Այդ վայրկեանին անգամ կը դգար իր ներքին ուժը եւ հաւանաբար անրնկնաբարելի կը կարծէր իր անձը:

— Ինչո՞ւ այդպէս կ'ուշանայ, հարցուց անօրէնը խիստ ձայնով մը:

Տաճնապետը անմիջապէս հեռացաւ աղջիկէն: Մաթա Հարի կեցած էր հիմա առանձին՝ հետզհետէ մարող լոյսին նման ժպիտ մը իր դէմքին վրայ, երբ պատերազմական տաճանին անդամը ամապարանքով կարգադ մահավճիռին հրամանագիրը.

— Պատերազմական երրորդ տաճանի հրամանով, այս կինը՝ Մաթա Հարի, մահուան դատապարտուած է լրտեսութեան համար:

Մաթա Հարի կը խաղար իր սամոյրէ վերարկուին կոճակներով, երբ լսեցաւ իմմէ քան քայլ հեռու մէկ գնդի վրայ դիրք առաւ:

Գրեթէ չնայեցաւ այդ զինուորներուն: Ժպիտը պայծառութիւն մը եւ նոր փայլ մը տուած էր իր դէմքին:

Արշալոյսի առաջին շողերը տարածուեցան ծառերուն վրայ:

Տաճնապետը մերկացուց իր սուրը եւ հրամայեց.

— Պատրա՛ստ ...

Զինուորները իրենց ուսերուն վրայ բարձրացուցին զէնքերը:

Եւ ճիշդ այդ վայրկեանին, կրակելու հրամանը դեռ չարձակուած, Մաթա Հարի արագ չարժումով մը բացաւ իր սամոյրէ վերարկուն, ցուցադրելով ճառագայթող մերկութիւնը իր ամբողջ մարմնին: Պատրաստ էր ընդունելու գնդակները իր մարմնին վրայ:

Տաժանելի էր լռութիւնը որ յաջորդեց այդ յանկարծական չարժումին:

Տաճնապետը տեսաւ վտանգը պատրաստած էր Մաթա Հարի, ցաւ եւ առանց վայրկեան մը տատանելու, պոռաց.

— Կրա՛կ ...

Հրացանները պայթեցան միմիանց՝ ակնթարթի մը մէջ: Զողվածը, ծառերուն տակ տապալեցաւ Մաթա Հարիի մարմինը, սամոյրէ վերարկուին հետ:

Տաճնապետը մօտեցաւ դիակին, գրպանէն հանեց տարեանակը: Մաթա Հարի մեռած անատունի մը նման ուած էր խոտին վրայ. կը տեսնէր իր զէմքին միայն մէկ կողմը: Տաճնապետը քաշեց տարեանակը անկանչին. դիակին գլուխը հարուածեցաւ խոտակոճնէն վեր բարձրացած ինկաւ դարձեալ:

— Pour défiler — En avant! Marche! հրամայեց տաճնապետը:

Երկու վեցհակ զինուորները, սպաններ էին այդ կինը, մեքենական չարժումով մը հեռացան՝ հնչեցնելով իրենց փողերը:

Ցոյլ Վերոնիքան ծնրադիր կը թէր:

— Մարմինը ուղղ կո՞յ, հարցուց պատերազմական Աւեանին ու նայեցաւ փաստաբանին որ ուսերը վեր էր փրկել այդ աղջիկը: Փաստաբանը չարձագայթող մերկութիւնը իր ամբողջ մարմնին: Պատրաստ էր ընդունելու գնդակները իր մարմնին վրայ:

Տաժանելի էր լռութիւնը որ յաջորդեց այդ յանկարծական չարժումին:

Տաճնապետը մօտեցաւ դիակին, գրպանէն հանեց տարեանակը: Մաթա Հարի մեռած անատունի մը նման ուած էր խոտին վրայ. կը տեսնէր իր զէմքին միայն մէկ կողմը: Տաճնապետը քաշեց տարեանակը անկանչին. դիակին գլուխը հարուածեցաւ խոտակոճնէն վեր բարձրացած ինկաւ դարձեալ:

— Pour défiler — En avant! Marche! հրամայեց տաճնապետը:

Երկու վեցհակ զինուորները, սպաններ էին այդ կինը, մեքենական չարժումով մը հեռացան՝ հնչեցնելով իրենց փողերը:

Ցոյլ Վերոնիքան ծնրադիր կը թէր:

— Մարմինը ուղղ կո՞յ, հարցուց պատերազմական Աւեանին ու նայեցաւ փաստաբանին որ ուսերը վեր էր փրկել այդ աղջիկը: Փաստաբանը չարձագայթող մերկութիւնը իր ամբողջ մարմնին: Պատրաստ էր ընդունելու գնդակները իր մարմնին վրայ:

Տաժանելի էր լռութիւնը որ յաջորդեց այդ յանկարծական չարժումին:

Թարգմ. ԺԻՐԱՅՐ ՄԻՍԱԿԵԱՆ
(ՎԵՐՋ)

« THE PORTRAIT OF A SPY »
(The Story of Mata Hari)
By Temple Thurston

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹեւեկի ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուխոսլաւիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ
19
ՄԱՐՏ
1933
19 Mars
1933

ՅԻԹ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2141 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՍՊԱՐԻԶԸ ԲԱՑ Է ԲՈԼՈՐԻՆ ՀԱՄԱՐ

Մեր մէջ դաս մը մարզիկ վարակուած են հիւանդագին մարմաջով մը:

Անոնք տարին տասներկու ամիս արհեստական միջոցներով դէմ դիմաց կը հանեն այս կամ այն կազմակերպութիւնը: Մէկը վարկաբեկելու եւ միւսը փառաբանելու համար:

Այսպէս, անոնք չեն հանգուրժեր որ Համազգային ընկերութիւն մը կազմուած է Եգիպտոսի մէջ:

Եւ, ամբոխին կեր հայթայթելու, արիւն պղտորելու համար, կ'ուզեն հաւատացնել թէ այդ ընկերութիւնը ստեղծուած է՝ բարերգականին ճամբան փակելու համար:

Նոյն ախտը ազմախտը՝ զանազան կարմիր խաչերու դրօնակութեան տակին:

Որ եւ է թիւրիմացութիւն հարթելու համար, յայտարարենք, աւելորդ անգամ մը եւս, թէ մենք աւելի քան երբեք անհրաժեշտ կը զանենք միաձոյլ, համառարած, հասարմատ կազմակերպութիւններ:

Հարկ է իրարու մէջ ճուլել, իրարմով լրացնել, համամասել եւ կեդրոնացնել մանր – մունր միութիւնները, որոնք դատապարտուած են կա՛մ անգործութեան, կամ անհետացման:

ՅԱՌԱՋի հաւաքածոն թղթատելով, կարելի է երկու հատոր գրքի նիւթ դնել՝ ի պաշտպանութիւն այս հիմնական տեսակէտին:

Արդ, անխախտ պահելով տեսականը, գործնականին մէջ կը դիմաւորենք երեւոյթներ, որոնք բացատրութեան կարօտ են: Այսինքն, կ'արդարացնեն կարգ մը անջատ կազմակերպութիւններ:

Ասոնք օրինակներով:

Մեր դիրքը չատ յստակ է՝ բարեգործականին հանդէպ: Կը քննադատենք խստօրէն, բայց ոչ մէկուն մխիքէն կ'անցնի քանդել զայն, եւ անոր տեղը դնել ուրիշ հաստատութիւն մը:

Անոնք որ կը սիրեն հակառակը պնդել, պարզապէս խուժանավարութիւն կը փորձեն:

Բայց, բարեգործականը ունի ճուլածոյ ծրագիրը – կանոնագիր մը, եւ նոյնքան քարացած հոգեբանութիւն:

Աչխարհ մը փոխուեցաւ: Կը փոխուի ամէն օր: Բարեգործականը մնաց այն ինչ որ էր առաջին օրէն:

Աչխարհ մը հոգ ունինք այսօր: Բարեգործականը չի ըմբռներ ո՛չ իր գիտցածէն, ոչ ալ իր բռնած ճամբէն:

« Համազգային »ը հեռուոր կապ անգամ չունի բարեգործականին հետ, իրրեւ մրցակից կամ խոչընդոտ:

Ուղղակի մեր այսօրուան պայմաններէն ծնած, ակներեւ պահաս մը լրացնելու կոչուած հաստատութիւն մըն է ան, որ կը յիշեցնէ նախկին Միացեալը, չատ համեստ սահմանի մը մէջ:

Եթէ բարեգործականը դառնար խնայապէս ժողովրդական, արդիական եւ ճկուն, անշուշտ պէտք չէիր ունենայինք ոչ Համազգային ընկերութեան, ոչ ալ զանազան « Կրթասիրաց »ներու եւ « Ուսումնասիրաց »ներու:

Եթէ բարեգործականի վարիչները քաջութիւնն ունենային իրենց իսկ մչակած նոր ուղեգիծը անկեղծօրէն, յստակօրէն ճեւակերպելու եւ գործնականացնելու, կարելի էր հասկացողութեան մը գալ:

Նոյնը եւ կարմիր Խաչերու մասին:

Պատերազմէն առաջ, ունեցեր ենք միայն մէկ կարմիր Խաչ:

Պատերազմը վերիվայր չրջեց չատ մը բաներ, եւ կարմիր Խաչերն ալ բաժնուեցան երկուքի, — ժողովրդական եւ « պետական »: (Ամերիկայի մէջ՝ երեք են այժմ, — ժողովրդական, պետական եւ ամէրիկեան):

Ինչո՞ւ պատահեցաւ այս չարիքը:

Անո՞ր համար որ մարդիկ աւելի փորձառու եւ իմաստուն դարձան:

Ո՛չ: Բանգիտութեան հով մը փչեց գաղութներու գլխուն, եւ մարդիկ « պետականութիւն » հոլովելով, նոր ճեղք մը բացին:

Որովհետեւ սկզբնական, համամարդովրդական կարմիր Խաչերուն չերեմ աչակից մըն է Հ. Ց. Դաչնակցութիւնը, իսկ երեւանը պատերազմ հրատարակած է Դաչնակցութեան դէմ, անչքատումը դարձաւ անխուսափելի: Զանազան աւերիչներով փորձեր եղան հաստկացողութեան մը գալու, բայց անօգուտ:

Արդ, այն կարմիր Խաչերը որ « պետական » կը կոչուին, բա՞ն ամբողջ հրապարակը: Ուրիշ խօսքով, կը գոհացնե՞ն բոլոր պահանջները:

Դժբախտաբար ոչ: Գաղութներ ունինք ուր հետքը չկայ « պետական »ի, եւ ասպարէզին վրայ կ'երեւան կարմիր, կապոյտ կամ Գիւղութեան Խաչեր (անունները չարմարցուցած են տեղական օրէնքներուն):

Այստեղ, Ֆրանսայի մէջ, պետական (Տիկնանց) կարմիր Խաչը կեդրոնացած է Փարիզ: Ցունի ո՛ր եւ է մասնաճիւղ՝ Փարիզէն դուրս:

Այստեղ ալ, ոչ մէկուն միտքէն կ'անցնի արհամարհել, հարուածել կամ տկարացնել Տիկնանց կարմիր Խաչը: Ընդհակառակն: Մօտէն դիտենք եւ յաճախ արձանագրած ենք անոր հանրօգուտ ձեռնարկները:

Եւ սակայն, սահմանափակուած ըլլալով իրեն յատուկ չրջանակի մը մէջ, Տիկնանց Կարմիր Խաչը չընդգրկեր ամբողջ Ֆրանսան: Չի կրնար հասնիլ այս գաղութի բոլոր պահանջներուն:

Իսկ պահանջները կան ու կը ծանրանան ամէն օր:

Եթէ միայն փառքի, մրցակցութեան համար հաստատուած ըլլար ժողովրդական կարմիր Խաչը, ի՞նչպէս կրնար կազմել 150 մասնաճիւղեր, 6000 անդամ – անդամուհիներով: (750 — 1000 միայն Ֆրանսայի մէջ):

... Որերդածութիւններ՝ կարմիր Խաչի Օրուան առիթով, որ կը տօնուի այսօր:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՄՈՍԿՈՒԱ ԿԸ ՄԵՐԺԷ ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱԻԵԼԻ ԾԱՆՐԱՑԱԾ

Մոսկուայի հեռագրական գործակալութիւնը կը հեռագրէ· — *Մարտ 16ին, բրիտանական դեսպանը այցելեց Պ. Լիտվինովի եւ անոր հաղորդեց Պ. Պալտուինի բրած յայտարարութիւնը՝ անգլիական տան մը ներկայացուցիչներուն ձերբակալութեան մասին: Դեսպանը մանրամասնօրէն պարզեց Պ. Պոլտուինի յայտարարութեան փաստարկութիւնները: Պ. Լիտվինով իր պատասխանին մէջ յայտարարեց թէ Անգլիան պարզապէս կը պահանջէ խորհրդային օրինադրի տրամադրութիւններէն փրկել իր հպատակները եւ ապահովել անոնց անպատիժ մնալը՝ ո՛ր եւ է արարքի եւ ոճիրի մէջ եւ կամ, երբ ո եւ է Անգլիացի ոճիրով ամբաստանուի, անմիջապէս ընդհատել հարցաքննութիւնը, հակառակ վկայութեանց, ապացոյցներու եւ նոյն իսկ խոստովանութեանց, անմիջապէս որ իր կառավարութիւնը յայտնէ թէ անոնք անմեղ են: Այս պահանջները անընդունելի են անկախ երկրի մը կառավարութեան համար: Դեռ վերջերս, արտասահմանի մէջ, ձերբակալութեան եւ ամբաստանութեան տակ առնուեցան մարդիկ որ չատ կարեւոր դիրքեր կը զբաղէին: Ամբաստանութիւններ եղան, նոյնպէս, կարեւոր զրամատուներու ներկայացուցիչներուն դէմ: Այսպիսի դէպքեր անպատճառ կը պատահին. անոնք պէտք չէ որ է ազդեցութիւն գործեն միջազգային յարաբերութեանց վրայ, որոնք կը դեկավարուին աւելի կարեւոր եւ աւելի խոր նկատումներով քան անհատ քաղաքացիներու կամ առեւտրական տուներու չահերը:*

Իրրեւ պատասխան դեսպանին հարցման, Պ. Լիտվինով յայտարարեց թէ ձերբակալուած Անգլիացիները պիտի դատուին համաձայն պատժական օրէնքի 58րդ յօդուածին. հարցաքննութիւնը կը վերջնայ արդէն եւ Քաղաքական Բաժինը որոշած է մօտերս Գերագոյն Աատական դատախազին յանձնել Թղթածրարը: Այդ առեանին առջեւ պիտի տեսնուի գործը:

⁂ *Լոնտոնի Թերթերը կը գրեն թէ՝ Լիտվինովի այս պատասխանին եւ դեսպանին հաղորդած ուրիշ տեղեկութեանց վրայ, կառավարութիւնը ուժգնօրէն ազդարարած է խորհրդային իշխանութեան, թէ՝ եթէ մէկզի չդնէ կամ որ եւ է ձեւով չադացուցանէ չորս ճարտարագէտներուն դէմ եղած ամբաստանութիւնները, անզլեւոտս յարաբերութիւնները պիտի խզուին:*

Ինչպէս կը յիչուի, անգլեւոտս դաշնագիրը խզուեցաւ վերջերս եւ նոր բանակցութիւններ պիտի կատարուին սպրիլ 15ին: Ուրեմն, եթէ Մոսկուա զոհացում չտայ, այլ եւս նոր բանակցութիւն չպիտի կատարուի: Բրիտանական կառավարութիւնը կը կարծէ թէ չորս ճարտարագէտներուն դէմ եղած մեղադրանքները ծիծաղելի են եւ անհիմն:

Մահսօլդոս-Մուսոլինի տեսակցութիւնը

ՖՐԱՆՍԱՆ ԴԻՏԳՈՀ, ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ՝ ՎԵՐԱՊԱՀ

Քաղաքական չրջանակները լարուած ուշադրութեամբ կը սպասեն Անգլիոյ եւ Իտալիոյ վարչապետներուն տեսակցութեան, եւ մանաւանդ անոր արդիւնքին:

Պ. Մաքտոնըլտ երէկ իսկ, Հռոմի մէջ, սկսաւ իր խորհրդակցութիւնը Պ. Մուսոլինիի հետ: Իրեն կ'ընկերանայ արտաքին նախարարը:

Փարիզի մէջ յուսախաբ եղած են Անգլիոյ վարչապետին դինաթափութեան ծրագրէն, որուն հիմնական մասերը հաղորդած էինք երէկ: Ազդայնական թերթերը դիտել կուտան թէ Անգլիան չահուսը կ'ելլէ այդ ծրագրէն, թէ ցմաքային, թէ ծովային եւ թէ օդային ուժերու տեսակէտէն: Միայն 250 օդանաւ կը դեղչէ, մինչդեռ առանց պահելով իրաւունքը՝ օդային ամբակոծութիւն կատարելու Ասիոյ եւ Աֆրիկէի մէջ: Կը չահի նաեւ Գերմանիան, առանալով բացարձակ եւ անմիջական հաւասարութիւն:

Գերմանական մամուլը վերապահ է առ այժմ, թէեւ պաչտօնական չրջանակներու մէջ գոհ կ'երեւան:

Ֆրանսա կ'աչխատի իր չուրջը համախմբել Լեհաստանը, Փոքր Համաձայնութիւնը եւ միւս զոհոտ պետութիւնները:

«Պիտի ոչնչացնենք մարխիստը»

ՎԵՑ ՀԱՐԻՒՐ ԿԱՐՄԻՐ՝ ԲՈՒՆԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ

Պ. Կէօրինկ, Հիթլէրի աջ թեւը, հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրաւ ճառի մը մէջ·

— Ես այնքան վստահ եմ որ ուրանամ անոնք որոնք ծայրայեղութիւններ գործեցին իրենց ուրախութեան թափին մէջ: Ես ամբողջովին կը հովանաւորեմ զանոնք: Եթէ սխալներ գործեցին, իրենց պետերն ու ես ինքս պատասխանատու ենք: Մենք մարքսագործման ճեռնարկեցինք, եւ մինչեւ ծայրը պիտի երթանք: Ինձմէ առաջ խօսող բանախօսը ըսաւ թէ մարքսականութիւնը այլ եւս պէտք չէ վերադառնայ Գերմանիոյ մէջ. ես կ'աւելցնեմ թէ՝ ոչ միայն այլ եւս չպիտի վերադառնայ, այլ եւ բնաջինջ պիտի ըլլայ: Մենք ոչ միայն պիտի ոչնչացնենք այդ ժամանակը, այլ եւ անոր անունը պիտի հանենք բոլոր դիրքերէն: Ցիսուն տարիէն, Գերմանիոյ մէջ այլ եւս մարդ չպիտի գտնայ թէ ի՛նչ կը նշանակէ այդ բառը »:

⁂ *Վիւրթէնպէրկի մէջ, 13րդ զօրաբանակին բանակատեղին վերածուեցաւ աշխատանքի դաշտի մը: Այժմ Վիւրթէնպէրկի բանակատեղին մէջ կը գտնուին 600 համայնավարներ, որոնք այդ բանակատեղին պիտի փոխադրուին եւ պիտի դատապարտուին բանի աշխատանքի « որպէս զի խելքի գան », ինչպէս կը յայտարարեն հիթլէրականները:*

⁂ *Հակահրէական չարժումը կը ծաւալի ամբողջ Գերմանիոյ մէջ: Հիթլէրական փաստաբանները ժողով գումարելով, որոշեցին ծրագիր մը ներկայացնել որուն համաձայն գերմանական դատարաններէն պիտի վտարուին բոլոր հրեայ եւ բոլչեւիկ փաստաբանները, դատաւորները, պաչտօնեաները եւ նոտարները: Միեւնոյն առեն պիտի լուծուին բոլոր փաստաբանական կաճառները, դուրս ձգելու համար հրեայ թէ մարքսեան:*

Պերլինի պետական լիազօրը հրամայեց հիւանդանոցներէն վտարել բոլոր հրեայ բժիչկները: « Պէտք է որ գերմանացի հիւանդները գերմանուին գերման բժիչկներու կողմէ »:

⁂ *Լուրի մը համաձայն, Պերլինի խորհրդային առեւտրական պատուիրակութիւնը պիտի լուծուի եւ ուրիչ մայրաքաղաք մը պիտի փոխադրուի: Պերլինի խորհրդային դեսպանը ստիպողաբար Մոսկուա կանչուեցաւ:*

ՄԵՐ ՉՆՉԻՆ « ԼՈՒՄԱՆ »

Ընկեր խմբագիր,

Ս. ՄԱՐԿՐԻԹ (Մարսէյլ), 16 մարտ. — Հ. Յ. Դ. « Համազգայի » ենթակոմիտէի ընկերներս հանգանակած ենք 137 ֆրանք, իսկ չէզոքներէ՝ 209 ֆրանք: (Կը խնդրենք հրատարակել այս վերջիններուն անուններուն):

Մեծ է մեր պարտականութիւնը եւ ծանր՝ մեր բեռը: Բայց ինչ որ ըլլայ, մեր վրան պարտքն է առանց տրտունջալու տանիլ մեր տարիներու բաշած տառապանքի ու չարչարանքի ծանր բեռը, մինչեւ որ իշանք յոգնաբեկ եւ կամ հասնինք մեր հայրենիքը եւ բեռը վար դնենք, հանգիստ շունչ առնելու համար: Չէինք կրնար անտարբեր մնալ Պէյրութի ազէտին հանդէպ, եւ ահաւասիկ կը զրկենք մեր չնչին լուման: Եւ կոչ կ'ընենք բոլորին որ չբերանաւ իրենց ազգասիրական պարտականութեան մէջ:

Դաչտի Մշակ

Յ. Գ. — Մեր զրկած դրամին ընդհանուր գումարն է **346**· բայց թղթատարի ծախքը զեղչելով, կը զրկենք **341** ֆրանք:

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՊԷՑՐՈՒԹԻ

4,000 ՀՐԿԻԶԵԱԼՆԵՐՈՒՆ

—·—

21րդ ՑԱՆԿ

	Ֆր.
Սէնք – Մարկրիթի հանգանակութիւնը	341
Գումար	341
Մարտ 15ի գումարը	6366
ԸՆԴՀ. ԳՈՒՄԱՐ	6707

ԽՄԲ. — Այս գումարին **5000** (հինգ հազար) ֆրանք փոխադրած ենք Պէյրութ, Ազգ. Խնամատարութեան ճախագահ Պ. Գասպար Իփէկեանի, **Crédit Lyonnais**ի միջոցաւ:

⁂ *Ֆանատայի Հրեաները որոչեցին պայքարի հրաւիրել դերմանական ապրանքներուն դէմ: Այս թելադրանքը պիտի ընեն նաեւ Մ. Նահանգներու Հրեաներուն:*

Մրագիրը կը թելադրէ բոլոր հրեայ փաստաբանները տասարկէն քշել չորս տարուան ընթացքին, տարին մէկ չորրորդ համեմատութեամբ:

⁂ *Կարգ մը նահանգներ արդիլեցին « կայս. դրօչակներու » հանդէսատեսան կազմակերպութիւնը:*

Պերլինի քաղաքապետական խորհուրդին անդամներէն երկու համայնավարներ երբ ժողովի կ'երթային, ձերբակալուեցան: Հրաման տրուած է ձերբակալել ո եւ է համայնավար երեսփոխան որ քաղաքապետարան կ'երթայ:

ՀԱՐԿԱՏՈՒՆԵՐՈՒ ԲՈՂՈՔԻ ՅՈՅՑԸ 40 ՔԱՂԱՔՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Ֆրանսայի հարկատուներու Միաց. Դաչնակցութիւնը որոչեց բողոքի ցոյցեր կազմակերպել քաղաքներ մէջ, այսօր, կիրակի, ժամը 2.30ին, երմտական նոր օրէնքներուն դէմ:

Սէնթ Էթիէնի քաղաքապետը արդիլեց այդ քաղաքին մէջ ծրագրուած բողոքի ցոյցը, վախնալով խռովութիւններէ:

Գործադուլը Պէյրութի եւ Հալէպի մէջ

ԳԱՄԵՐ ԿԸ ԳԱՄԵՆ ՃԱՄԲԱՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

Սուրիոյ վերջին թղթաբերէն (**10** եւ **11** մարտ) կը խաղեցինք հետեւեալ տեղեկութիւնները· —

Գործադուլը կը չարունակուի ամբողջութեամբ: Կառավարութիւնը ամէն միջոցի դիմած է, բայց անօգուտ: Եթէ նոյնութեամբ ընդունի չարժավարներուն պահանջները, պետական երմտացոյցը մէկ միլիոն ոսկի բաց պիտի ունենայ:

Շարժավարները գործադուլին օգնելու համար, Պէյրութի բոլոր պէնզին ծախող վաճառականները փակ պահեցին իրենց խանութները, որպէ բազմաթիւ անձնական ինքնաշարժներ սոխոսելուն բախտաւորուիլ իրենց կառաւորուներուն մէջ: Կարգ մը աչխատաւորական միութիւններ ընտրած են առանձին յանձնախումբեր, ուժ տալու համար գործադուլին: Շարժավարներու սէնտիքան, դիմում կատարելով Առեւտրական Սենեակին, յայտնած է թէ իրենց այս չարժումը ոչ միայն իրենց իրաւունքներու պաչտպանութեան համար է, այլ ամբողջ երկրի տնտեսական վիճակին բարւոքման կը ձգտի, հետեւաբար կը խնդրէ որ օգնեն գործադուլին:

Յարդ ոչ մէկ անախորժ դէպք տեղի ունեցած է եւ գործադուլը խաղաղութեամբ յառաջ կը տարուէր: Մարտ 9ին Տրպալիէնի եկող կառավարական ինքնաչարժ մը, ճամբան գամերու ցանցի մը կը հանդիպի եւ իր քառչունները կը պայթին: Կառավարութիւնը լուր առաւ թէ Զահլէի եւ Դամասկոսի միջեւ, ճամբան բազմաթիւ տեղեր գամերով ծածկուած է: Զահլէի մէջ քանի մը կառավարչները ձերբակալուած են: Տրիպոլսոյ մէջ յարձակում գործուած է « Օթօ Ռուիիէ »ի ինքնաչարժներուն վրայ, սակայն չնորհիւ եղած միջամտութեան որ եւ է վնաս չէ պատահած:

Հալէպի մէջ ալ սկսած է գործադուլը: Դամասկոսի մէջ եւս որոչում տրուած է, սակայն գարդ գործադրութեան չէ դրուած:

Գրած էինք թէ կարգ մը համայնավարական թռուցիկներ տեսնուած են: Ոստիկանութիւնը ձերբակալած է հայ համայնավար մը, Յովհաննէս Ազպաչեան, որ կը գրգռէր չարժավարները:

Շարժավարներու սէնտիքը, ստացած է 200 ոսկի եւ 6 պարկ ալիւր նպաստ, յատկացուելու համար կարօտ վարիչներու: Ցանձնախումբեր կազմուած են, չարունակելու համար նպաստի հաւաքումը:

Պէյրութը օրէ օր աւելի ստամօքսէն կը զգայ գործադուլի պատճառած վնասները: Գիւղերէն գնումի համար քաղաք թափող բազմութիւնները չեն երեւիր այլ եւս: Փաստաբաններ, որոնք դատեր ստանձնած էին Լիբանանի դատարանի չրջաններու նախադատ դատարաններուն մէջ, չեն կրնար ներկայ ըլլալ դատավարութեանց: Ընդհ. տարեղարձ մը յատաջ եկած է: Բազմաթիւ չարժավարներ որոնք պարտաւոր էին օրին ընել իրենց վճարումները, ճարահատ դադրեցուցած են: Իսկ ուրիչներ դատապարտուած անօթութեան: Թէեւ հանգանակութիւնները կը չարունակուին ու կը հոգացուին կարօտ վարիչներու պէտքերը, սակայն այդ կերպով կարելի չէ մեղմացնել ընդհ. պահանջը: Մարտ 10ին ալ կարգ մը տխուր դէպքեր պատահեցան: Հակառակ ոստիկանութեան եւ ժանտարմաներու խիստ հսկողութեան, անձնական ինքնաչարժ մը յարձակմանի ենթարկուեցաւ Պաթրունի մէջ: Երեք հոգի ձերբակալուեցան: Այսպէս ճամբուն վրայ, չատ մը տեղեր գամեր ցանուած են: Ինքնաչարժները պղտչութեամբ կ'երթեւեկեն: Հեղինակները գտնուած ու ձերբակալուած են:

ՆՈՐԷՆ ԴԱՆԱԿ՝ ԵՐԿՈՒ ՀԱՅԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Առջի օր, Ալփորվիլի մէջ երկու Հայեր գինետուներէն դուրս ելած ատեն, կռիւ բռնուելով, դանակ խրացուցին իրարու դէմ: Մէկը, Հաճի Նիկողոսեան, 39 տարեկան, վիրաւորուեցաւ երեսէն· իսկ միւսը՝ Բաղիկեան (?), 32 տարեկան, ծանրապէս վիրաւորուած ըլլալով կռնակէն, հիւանդանոց փոխադրուեցաւ:

ՕՓԱՐ ՈՒ ՃԱՄԱՆ-ՋԵԼԱՆ

(Շատուարդ մեր ֆէյեյեթոնիստ մը, պատրաստած է այս)

— Չէ՛, ասոր կ՚ուզեմ քեզ ըսել... Ես ալ քեզի պէս կ՚ուզէի, բայց... Ամէն անգամ որ կ՚ուզեմ, կ՚ուզեմ ես ալ, կ՚ուզեմ ես ալ, կ՚ուզեմ ես ալ... Ինչո՞ւ չեմ կրնար ըսել, ինչո՞ւ չեմ կրնար ըսել, ինչո՞ւ չեմ կրնար ըսել

ՄԻՏՔԻ ԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Ինչպե՞ս կ՚ուրախացնենք մեր հիւրերը

Ամէն մէկ տանտիրուհի կ՚ուզէ, որ իր հիւրերը գոհ մնան իր ընդունելութենէն։ Ասոր համար ան կը ջանայ ոչ միայն ճաշերը համեղ պատրաստել, այլ նաեւ սեղանը գեղեցիկ զարդարել։ Ասոնք երկուքն ալ կարեւոր են, բայց ամենէն կարեւորը ճաշերն են։ Ճաշերը համեղ պատրաստելու համար պէտք է գիտնալ ճաշերու բաղադրութիւնը։ Ասոր համար ալ մեր տանտիրուհիները կը գնեն ճաշերու գիրքեր, որոնց մէջ գրուած են տարբեր ճաշերու բաղադրութիւնները։ Ասոնք կը գտնուին նաեւ մեր գրավաճառներուն մօտ։

Ճաշերու գիրքերուն մէջ գրուած են նաեւ ճաշերու անուանացանկերը։ Ասոնք ալ շատ կարեւոր են, որովհետեւ ճաշերը պէտք է ճաշակաւոր կերպով ընտրել։ Ճաշերը պէտք է ընտրել այնպէս, որ իրարու հետ յարմարին

ՀԱՅ ՍԱՓՐԻՉՆԵՐՈՒ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՄԸ

պատ. կիրակի երեկոյ ժամը 9ին **Société Savantes**ի մէջ

8, Rue DANTON, Paris (6), ՄԷՔՐՕ՝ ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՀԱՅ ՍԱՓՐԻՉՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ՝ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ ԵՒ ԷՔԻՆՃԵԱՆ

Ճաշ եւ նուագախումբ, քօթիյեօն, թոմպալա՝ կը շահին 3 արժէքաւոր նուէրներ։

Ժամը 22ին ՄԵԾ ՏՈՂԱՆՑՔ Օրիորդներու եւ Տիկիններու, որոնց մազերը գեղարուեստօրէն յարդարուած են Հայ սափրիչներու կողմէ

ԺԱՄԸ 23ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՌԱՒՕՏ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊԱՐԵՐ

ՃՈՒԽ ՊԻՒՖԷ ՄՈՒՏՔ՝ ԿԻՆԵՐՈՒ 6 ՖՐ. ԱՅՐԵՐՈՒ 10 ՖՐ. ԱՆԳՈՐԾՆԵՐՈՒ 5 ՖՐ.

Ն. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ
(Կայսր Նիկիփոր Փոկաս)

16րդ ներկայացում

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

Հիմնադիր ԱՐՄԱՆ ԿՕՉԻԿԵԱՆ

Յոմանաւորութեամբ ՏԻԿԻՆ Լ. ՇԱՆԹԻ

ի պահիւ Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ ԵՒ Ն. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆԻ

ՌԸՆԷ ՄՕՊԷԼ ԹԱՏՐՈՆԻ ՄԷՋ

8-10 Rue d'ORIENT. Métro: Blanche et Abbesses

26 Մարտ, կիրակի գիրեկ, ժամը 2.45ին

ՄԵԾ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ, ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԸՆԴԱՐՁԱԿ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՒԻ

ԿԱՅՍՐ (Լ. Շանթի)

(4 ԱՐԱՐ 8 ՊԱՏԿԵՐ)

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐՆ ԵՆ 15, 10 ԵՒ 5 ՖՐԱՆՔ

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻ.— Տիկիններ՝ Արմենուշ, Լիւսի Պետրոսեան, Լիսիկ Պետրոսեան, Օր. Կ. Պետրոսեան: *Պարոններ՝* Գանճեան, Գրիգոր-վաճեան, Թորոսեան, Կոճիկեան, Մեծատուրեան, Նիկողոսեան, Շահլաւեան, Սանճագ, Սուրէն Եւայլն:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Շրմ'ըզիէ կարուհիներ: Դիմել՝ Տիկ. ՋԱԻԱՐԵԱՆի, 24, Rue Mme Curie, Bagneux. Գոհացուցիչ գին:

Le Gérant : H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

Հայերու ժամանդրավայրը

ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

ՄԷՔՐՕ Odéon ԵՒ ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ Կ. ԽԱՉԻ ՇՐՋ. ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕՐԸ ԿԸ ՏՕՆԷ

ԱՅՍՕՐ, ԿԻՐԱԿԻ ԻՐԻԿՈՒՆ, ԺԱՄԸ 9ին

Salle GAVEAUի ՄԷՋ. **45-47, rue de la BOETIE**
Métro: Miromesnil

Նախագահութեամբ՝ Բժ. Հ. ՕՀԱՆՋԱՆԵԱՆի

կը բանախօսեն՝ Կ. ԹԱՆՏՋԵԱՆ ԵՒ Գ. ՆԺԴԵՀ

Կ'երգեն՝ Օր. ՊԻՒԶԻՒԼԵԱՆ եւ Պ. ՄԱՐԻԿԵԱՆ։

Կը մասնակցին տաղանդաւոր Յութակահար՝ ԳԷՈՐԳ ՍԻՆԱՆԵԱՆ *եւ Տիկին Լիւսի ՊՍՏՐՈՍԵԱՆ (արտասանութիւն)։*

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է։ ԾԱԽԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ 2 ՖՐ.

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՅԵՐԵԿՈՅԹ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ ՍԱՆՈՒՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

23 ԱՊՐԻԼ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԻՆ

"Petit Journal,,ի *սրահին մէջ*

21, Rue Cadet Métro: Cadet

«ՄՕ ՎԻՆԱՐ» ՕՓԷՐԷՔԸ (2 արար)

Հեղինակութիւն՝ ԱՐՄԱՐ ՋԱՐԸՆԴ, երաժշտութիւն՝ Գ. ԱԼԷՔՄՇԱՀԻ

ԳԻՆ ՏՈՄՍԵՐՈՒ 20, 15 ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ

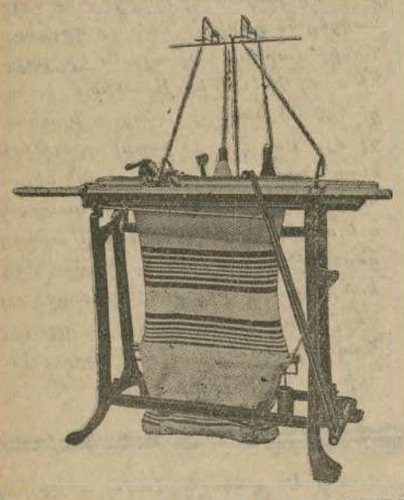
ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ իմմիրի ազգ. հիւանդանոցին

44 Rue Poissonnière. ՄԷՔՐՕ՝ Bonne Nouvelle

Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ

Լաւ պատճառի

Ծախու են 2 հատ թրիքոյի բոլորովին նոր մեքենաներ (ժօրժ 10), հարիւր սանդիմէթր երկարութեամբ, գամ՝ ֆասօն մէթիէր։

Մեկնումի պատճառաւ գիները չափազանց աժան են։

Դիմել՝ Ա. ՏԷՐ ԹՈՒՄԱԵԱՆԻ

29, Allée de la Seine

Issy-les-Moulineaux. Seine

Տօքթ. ՄԵՍԱՃԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԻՐ ՆՈՐ ԴԱՐՄԱՆԱՏԱՆ ՄԷՋ

82 rue d'Amsterdam (9) Tél. Pigalle 70-02

Ամէն օր ժամը 2-6 կիրակի եւ տօն օրեր 10-12

Առաւօտները ժամադրութեամբ:

Հաղորդակց. միջոցներ՝ Gare St. Lazare. *Մէթրօ՝* Place Clichy եւ Liège

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

94, Rue St. Lazare, Paris (9e) Tél. Pigalle 67-69

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ certificats de coutumesներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները:

Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17—19: Նաեւ ժամադրութեամբ

ՍԱՓՐԻՉՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

փարիզի արուարձաններէն կոնէսի (GONESSE) կեդրոնական փողոցին վրայ ծախու է կամ ժէրանսով կը տրուի սարքուած սափրիչի խանութ մը՝ արանց եւ կանանց բաժանմունքներով, ինչպէս նաեւ յարկաբաժին մը՝ երկու սենեակ, խոհանոց, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն: Պայ՝ 9 տարի: Բոլորին վարձքը՝ 3500 ֆրանք: Լաւ պատեհութիւն այր եւ կին սափրիչի համար:

Մանրամասնութեանց համար դիմել նամակաւ Պ. ՎԱՐԳԵՏԵԱՆի,

37, Rue Lazare Carnot, Clamart, (Seine)

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ *շրմիզիէ եւ ոսպ կարող անթրըփրըօրներ։ Դիմել՝ առաւօտները ՏԱՐՕՆԵԱՆի,* 2, rue Saint Phliippe։ Métro: Sentier.

ՎԱՐՉՈՒ ՄՇԽԱՏԱՆՈՑ

ՊԷԼՎԻԼԻ ԿՕՉԿԱԿԱՐՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Թէրջեան Թրիքոյի գործարանի տեղափոխութեան առթիւ, վարձու են հետեւեալ աշխատանոցները (Bail à céder).

1.— Գետնայարկ, մէկ փիէս, ամսական 80 ֆր. վարձք։

2.— Ամբողջ առաջին յարկը, մէկ կողմը ամբողջութեամբ **vitré, électricité, force motrice, téléphone,** *անհատաւտալիօրէն աժան, տարեվարձք՝ 2400 ֆրանք. 6 տարի Bail.*

Բացի թրիքոյէ, ամէն գործի տրամադրելի։

Դիմել. — **S. TERZIAN, 20, Rue Mélingue**

Métro: Buttes Chaumont **Tél.: Botzaris 22-98**

ԲԱՑՈՒՄԸ Է

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ *(Polyclinique)*

Ա. ԹԱՀՊԱԶԼԵԱՆ

49, ՐԻԻ ՏԷ ՓԸԹԻԹ ՄԱՐԻ, ՄԱՐՍԷՅԼ, ԴԵՏՆԱՑԱՐԿ

49, Rue des Petites Maries, Marseille. Rez de chaussée

Կը դարմանուին ամէն տեսակ հիւանդութիւններ կարող եւ մասնագէտ բժիշկներու կողմէ: Կը կատարուին վիրաբուժական ամէն գործողութիւն:

Ստամոքսի եւ աղիքներու, — թոքերու, — սրտի, — աչքի, քթի, կոկորդի եւ ականջի, — մորթի, — ջղային հիւանդութիւններու, — երախաներու հիւանդութեանց, — վէներական՝ արանց եւ կանանց ծննդաբիզային հիւանդութիւններ, յայներակութեան, — թունքի (*մայաոր*), վերջինս նաեւ ներարկումներով:

Քննութիւն՝ արեան, թուքի, մէզի եւլյն.:

Կը կիրարկուին ելեքտրաբուժական բոլոր ձեւերը: Շողանկարում (radio): Մարմնամ (massege): Կը կատարուին ամէն տեսակ նեարկումներ:

Assurance Socialeի հիւանդներուն, ինչպէս նաեւ արկածի դէպքերու անմիջական՝ լուրջ եւ բարեխիղճ խնամք:

Դարմանատունը բաց է ամէն օր ժամը 9-12 եւ 3-7: Կամ ժամադրութեամբ: Կիրակի եւ Տօն օրերը՝ ժամը 10-12։

Հրաւէր բոլոր փափկաճաշակներուն

ճաշարան Գ Ա Ր Լ Օ

34 Rue St. Lazare, Paris (9)

Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ

Գիները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անթերի սպասարկութիւն

Մի մոռնաք իր անուանի մածունը

ԲԱՑՈՒՄԸ Է ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ

ԼՈՒԹԵՐ ՖԷՆԷՐՃԵԱՆ

24, Ave. de la Porte d'Italie, Métro: Porte d'Italie (Մէթրոյէն 200 մէթր հեռու)

Կը ստանձնենք ամէն տեսակ կազի, ջուրի եւ ելեկտրական զետեղումներ, ինչպէս նաեւ լուսաւոր յայտարարութիւններ, թիթեղեայ գործեր, կը նորոգենք սուրճի ջաղացքներ: Կը շինենք սամավարներ, ամաններու կլոյակում, եւն.:

Տօքթ. ԱՍԼԱՆ

ՄԱՄՆԱԳԷՏ ԹՈՔԵՐՈՒ, ՍՏԱՄՈՔԻ եւ ԱՂԻՔՆԵՐՈՒ

հիւանդութեանց

34 Bld. de Clichy, Paris. Métro Pigalle Tél. Marcadet 76-65

Հիւանդները կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—8, կիրակի եւ տօն օրեր 10—12։ Առաւօտները ժամադրութեամբ։

Soieries-Nouveautés

Մետաքսեղէնի Հայկական հաստատութիւն

FERMANIAN Frères

26 rue des Capucins ԵՒ **2 rue Romarin, Lyon**

Spécialité de crêpes artificiels unis et imprimés. soisette etc.

ՄԱՐՇԷԻ ՅԱՏՈՒԿ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՄԵՏԱՔՍԵՂԷՆ

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

վիրաբոյժ - ատամնաբոյժ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՔՈՒԼԹԷԷՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՄՆԱԳԷՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՒՆԻ, ՊՈՒԾԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՇԱՐԻ

Բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործո՛ւքիան կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առաւոտները ժամադրութեամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր:

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

ՀԱՅԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

75 Ave. de Verdun, Issy-les-Moulineaux, Seine, France, Tél. 166 Issy

Եթէ կ'ուզէք ձեր ստամոքսի առողջութիւնը չխանգարել փնտռեցէք բոլոր նպարավաճառներուն մօտ Maison STÉPANի *համեղ ՍԻՄԻԹՆԵՐԸ, որոնք թարմ կը մնան մինչեւ 1 ամիս։*

Մասնաւոր յանձնարարութեանց վրայ, մեր արդիական փուռին մէջ կը պատրաստենք՝ լաւմէճին, չէօրէք, պանիրով, ապուխտով եւ թայինով փիտէներ, պուղտչա եւ ամէն տեսակ եւրոպական եւ արեւելեան անուշեղէններ:

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ զաւառներէ եւ արտասահմանէ։

Արագ առաքում։ 3 քիլօէն սկսեալ ապսպրանքները կը յանձնենք բնակարան։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

71 rue du Fbg. St. Martin, Paris (10)

Tél. Botzaris 53-61 Métro Château d'Eau ou Gare de l'Est

Գիտութեան վերջին մեթոտներով կը բժշկենք՝ վիներական *ամէն տեսակի հիւանդութիւններ (ջերմամիզութիւն, փրանկոփամ եւայլն), մորթի, ջղային ստամոքսի եւ կանացի հիւանդութիւններ:*

Բժշկումը կը կատարուի, X անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով եւ ելեք տրականութեամբ: Կը կատարենք մէզի եւ արեան տարբալուծում:

Կը խնամենք ստամի ամէն տեսակի հիւանդութիւններ: Քուրօն՝ սկսած 100 ֆրանքէն, պրէճ՝ ամերիկեան սիստէմով:

Արժէքները շատ մատչելի. մանաւոր զեղչ բանուորներու եւ չքաւորներու:

Դարմանատունը բաց է ամէն օր առաւօտեան 9—12 եւ 3—8: Կիրակի եւ տօն օրերը՝ 9—4:

THE-RESTAURANT

de la Mosquée de Paris

39, rue Geoffroy St. Hillaire (5). Tél. Gobelins 18-10

Արեւելեան երաժշտութիւն՝ *ՀԱՅ* եւ *ԵԳԻՊՏԱՑԻ* յայտնի երաժշտագէտներու կողմէ: Բաց է մինչեւ կէս գիշեր:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԲԱՂՆԻՔ

Նիհարնալը ապահովուած է 100ին 70: կանանց համար՝ երկուշաբթի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի՝ ամբողջ օրը եւ ուրբաթ կէս օրէ վերջ: Ուրանց համար՝ ուրբաթ առաւօտ, շաբաթ եւ կիրակի ամբողջ օրը:

Հաղորդ. միջոցներ. — Մէթրօ : Jussieu, Monge, Daubenton. Օթօպիւս՝ G. T. Tbis, BD, CF, S, K, AX, U, H.

Académie SAPHO

Cours de Coupe et de Couture

6, Rue de Trévise, Paris (9)

Tél. Provence 54 - 50 **Métro: Cadet et Montmartre**

Պոլսոյ կար ու ձեւի Ակադէմիայի տէր եւ հնօրէնուհի, *ՕՐ. ՍԱՓՓՈ ՀԱՄԲԻԿԵԱՆ*, փարիզի իր Haute Coutureի տան մէջ, ձեւագիտութեան եւ կարի մասնաճիւղ մը բացած է ուր կրնան դիմել կարուհիները եւ ամէն անոնք որոնք կը փափաքին օրուան պահանջքին համաձայն, ստեղծել ապահով ապագայ մը, կատարելագործելով իրենց արհեստը *թուալի* սիստէմով:

Դասախօսութիւնները տեղի կ'ունենան ցերեկ եւ գիշեր:

Մանրամասնութեանց համար դիմել վերի հասցէին: երկուշաբթի եւ Չինգշաբթի օրերը ժամը 9էն 6, եւ կամ ժամադրութեամբ:

ցետ քննութեան կը տրուի պաշտօնական վկայագիր:

Ջեր տունը, խանութը ենյլն. խնամքով եւ ճաշակաւոր կերպով ներկելու համար վստահութեամբ դիմեցէք մասնագէտ եւ ֆանթաճանօթ ներկարարներ՝

ԴԱՒԻԹԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ

127, rue Etienne Dolet, Alfortville, (Seine)

Tél. Entrepôt 17 - 65

Կը ստանձնենք նաեւ սենեակներու, խանութներու եւ ապակիներու թուղթով զարդարումը:

Խնամուած աշխատանք: Նպաստաւոր գին:

Հայ ճարտարապետներ, ձեր շէնքերը ներկելու համար, դիմեցէք մեզի: Ջեռնտու պայմաններ:

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԻՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԵԻՆ — Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 21 ՄԱՐՏ 1933

21 Mars 1933

ՅԱՐԿ ՏԱՐԻ Թիւ 2142 — Խմբագիրը՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԹԷ՛ ԿԸ ՄՕՏԵՆԱՆ, ԹԷ՛ ԿԸ ՀԵՌԱՆԱՆ

Դաշնակցութեան հակառակորդները կը չարունակեն իրենց անօգուտ յայտնել Կրընոպլի ողբերգութեան առթիւ, որուն ծալքերը պիտի բանայ դատական իշխանութիւնը:

Շաբաթ օր, Փարիզի ռամկավար եւ հնչակեան օրկանները զրի առեր էին մէկ – մէկ նոր խմբագրականներ, մասնաւորապէս չօշափելով հանդիսս խանգարելու եւ մանաւանդ օտարներու միջամտութեան դիմելու խնդիրը:

Կանխակալ կարծիքներու լաբիւրինթոսին մէջ, երկու թերթերը կարգ մը խելօք բաներ ալ կ'ըսեն:

Այսպէս, ռամկավար պաշտօնաթերթը առանց վերապահութեան կը ճաղկէ օտար միջամտութիւն հրաւիրելու փորձը, որուն մանրամասնութիւնները հաղորդած ենք օրը օրին.

— « Բայց չենք կրնար չդատապարտել նաեւ ընթացքը անոնց որոնք ուրիշները կը բերեն կը խօսեն մեր ներքին գործերուն մէջ եւ կը փորձեն օտարներու միջոցով խանգարել որ եւ է հաւաքոյթ զոր կազմակերպելու իրաւունք արուած է Ֆրանսայի մէջ ապրող անհատներուն եւ կազմակերպութիւններուն:

Ատրճանակի գնդակը չէ որ պիտի դաստիարակէ ո եւ է ժողովուրդ եւ ոչ ալ ատրճանակի դաւադիր բլթակին ապաւինող ձեռքը կտրելու համար ուրիշին միջամտութիւնը » : (« Ապագայ », 18 մարտ) :

Ինչպէս միշտ, այս առթիւ ալ ռամկավար պաշտօնաթերթը պարագ սեպեր է խեղաթիւրել մեր մարտ 15 թուակիր խմբագրականին մէկ հատուածը, իր ուզած խմաստը տալով անոր:

Աւելորդ համարելով ո՛ր եւ է պատասխան, բաբեկամաբար կը յանձնարարենք կրկին եւ կրկին կարդալ այդ խմբագրականը: կարդալ ամբողջութեամբ եւ մտամփոփ, միւսներուն հետ:

Իսկ հնչակեան պաշտօնաթերթը, դատապարտելով ուրիշին հանդիսը խանգարելու ձեռնարկները, դիտել կուտայ.

— « 20 — 25 հոգիով հակառակորդ կուսակցութեան մը ժողովին երթալ ու հոն, զանազան բացագանչութիւններ ընել, ուրիշ նշանակութիւն չունի, եթէ ոչ կանխապատրաստուած խառնակչութեան փորձ » : (« Նոր Երկիր », 18 մարտ) :

Միեւնոյն ատեն յանգաւոր կը դտնէ Կրընոպլի դաշնակցական հանդիսին կազմակերպիչները, նախընտրելով որ, « իրենց հակահանդիսին կազմակերպիչները, ռասիկոնաւորդները փոխանակ բռնի միջոցներով զայրացնելու, ռասիկոնաւորդները միջոցաւ ի կարգ հրաւիրէին եւ սթահէն դուրս հանել տային, ինչպէս առ հասարակ կ'ընեն քաղաքակրթուած մարդիկ » :

Այս առթիւ, հնչակեան պաշտօնաթերթը միջանկեալ կը խոստովանի ճշմարտութիւն մը, որ առանցքն է այս բոլոր ողբերգութեանց.

— « Ձիշդ է, Հօկճիներու եւ հայ համայնավարներու սերտեալ նպատակն է գաղութահայ կազմակերպութիւններուն, մանաւանդ հայ բազմահազար բոլոր կուսակցութիւններուն ճայհոյանքը: Այդ իրենց համար պարծանք է: Հայ կուսակցութիւններուն կը մնայ, ուրեմն, կրակին վրայ ոչ թէ խղ, այլ ջուր թափելու համար:

« Շեխակ խօսքին ո՞վ բան կ'ըսէ »:

Միայն թէ՝ հնչակեան պաշտօնաթերթը փոխանակ ինք առաջին օրինակը տալու, դոյլ մը պաղ ջուր կը թափէ իր իսկ խմբագրականին վրայ, միեւնոյն թիւին մէջ, Գ. էջի վերջին սիւնակը տեղաւորելով թղթակցութիւն մը, որ ուրի՛շ բան կ'ըսէ.

— « Ի՞նչ էք դուք այս ժողովուրդի գլխուն, ձեր ոճրածին կազմակերպութիւնով· դուք պատրաստա՞ն էք թէ ոչ արիւնաքրու գազաններ, որ կը յօշոտէք գաղութներու մէջ հայ երիտասարդ աշխատաւորներուն կեանքը »:

Աւելորդ պիտի ըլլար արտատպել միւս դոհար խօսքերն ալ, որ կը վերջանան ճուլածոյ բացագանչութեամբ մը, — « կեցցէ՛ սոցիալիստ Ֆ. Հայաստանը »:

Դառնալով բուն հարցին, ուրեմն Փարիզի ռամկավար եւ հնչակեան օրկանները կ'ընդունին թէ·

1) Ո՛ր եւ է անհատ կամ կազմակերպութիւն իրաւունք չունի ուրիշին հանդիսը խանգարելու:

2) Իրաւունք չունի օտար միջամտութիւն հրաւիրելու:

3) « Հօկճիներուն եւ հայ համայնավարներուն սերտեալ նպատակն է գաղութահայ կազմակերպութիւններուն, մանաւանդ հայ քաղաքական բոլոր կուսակցութիւններուն քայքայումը »:

Այս՝ վերջին՝ խմաստով խօսք չունի ռամկավար պաշտօնաթերթը:

Բայց ոչինչ: Կ'ուզենք հաւատալ թէ գոնէ լուութեամբ կը խոստովանի· քանի որ հակառակ է օտար միջամտութեան, իսկ այս վերջին միջոցը նոր ռազմախաղ մըն է հայ կարմրուկներուն համար, ի սպաս իրենց սերտեալ նպատակին:

Սրդ, հայկական երկու հոսանքներուն Փարիզի կեդրոնները, այս խորհրդածութիւններէն յետոյ, կ'ընդունի՞ն թէ « անելիքներ » ունին, կրակին վրայ ոչ թէ խղ, այլ ջուր թափելու համար:

Կ'ընդունի՞ն թէ՝ այս պայմաններուն մէջ, արտատպման ոչ միայն կազմակերպութիւնները, այլ եւ գաղութները իրենք ստիպուած են ինքնապաշտպանութեան դիմելու:

Անշուշտ ո՛չ ատրճանակով ու դանակով, ոչ ալ օտար միջամտութեամբ: Այլ՝ ըմբռնելով չարիքը եւ կազմակերպուելով ներքնապէս: Սեռդելով ամուր եւ ծաւալուն ցանց մը:

Վտանգը միայն մեր գաղութին չսպառնար:

Ամէն գաղութի մէջ ալ, « Հօկճիներուն եւ հայ համայնավարներուն սերտեալ նպատակն է » չլսատել, քայքայել ինչ որ ունինք

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄ

Ժողովի օրակարգում է հարկային օրենսգրքի նախագիծը

Հոկտեմբերի 18-ին կառավարության նիստում քննարկվելու է հարկային օրենսգրքի նախագիծը։ Նախագիծը մշակվել է Ֆինանսների նախարարության կողմից։ Նախագիծը նախատեսում է ներդնել հարկման նոր համակարգ, որը կնպաստի ձեռնարկատիրական գործունեության զարգացմանը։ Նախագծով նախատեսվում է նաև հարկային ծանրաբեռնվածության նվազեցում։

Ընդունվել է Հայաստանի Հանրապետության 2026 թվականի պետական բյուջեի մասին օրենքը

Հոկտեմբերի 15-ին Ազգային ժողովի նիստում ընդունվել է Հայաստանի Հանրապետության 2026 թվականի պետական բյուջեի մասին օրենքը։ Բյուջեի եկամուտները կազմելու են 1 տրիլիոն 850 միլիարդ դրամ, ծախսերը՝ 2 տրիլիոն 120 միլիարդ դրամ։ Դեֆիցիտը կազմելու է 270 միլիարդ դրամ։ Օրենքը ուժի մեջ է մտնում 2026 թվականի հունվարի 1-ից։

Ստորագրվել է Հայաստանի Հանրապետության և Ռուսաստանի Դաշնության միջև ռազմական համագործակցության համաձայնագիրը

Հոկտեմբերի 16-ին Երևանում ստորագրվել է Հայաստանի Հանրապետության և Ռուսաստանի Դաշնության միջև ռազմական համագործակցության համաձայնագիրը։ Համաձայնագրի նպատակն է խորացնել երկու երկրների ռազմական գերատեսչությունների միջև համագործակցությունը, զարգացնել փոխգործունեությունը և ամրապնդել տարածաշրջանային անվտանգությունը։

Ընդունվել է Հայաստանի Հանրապետության 2026 թվականի պետական բյուջեի մասին օրենքը

Հոկտեմբերի 15-ին Ազգային ժողովի նիստում ընդունվել է Հայաստանի Հանրապետության 2026 թվականի պետական բյուջեի մասին օրենքը։ Բյուջեի եկամուտները կազմելու են 1 տրիլիոն 850 միլիարդ դրամ, ծախսերը՝ 2 տրիլիոն 120 միլիարդ դրամ։ Դեֆիցիտը կազմելու է 270 միլիարդ դրամ։ Օրենքը ուժի մեջ է մտնում 2026 թվականի հունվարի 1-ից։

Ստորագրվել է Հայաստանի Հանրապետության և Ռուսաստանի Դաշնության միջև ռազմական համագործակցության համաձայնագիրը

Հոկտեմբերի 16-ին Երևանում ստորագրվել է Հայաստանի Հանրապետության և Ռուսաստանի Դաշնության միջև ռազմական համագործակցության համաձայնագիրը։ Համաձայնագրի նպատակն է խորացնել երկու երկրների ռազմական գերատեսչությունների միջև համագործակցությունը, զարգացնել փոխգործունեությունը և ամրապնդել տարածաշրջանային անվտանգությունը։

Ընդունվել է Հայաստանի Հանրապետության 2026 թվականի պետական բյուջեի մասին օրենքը

Հոկտեմբերի 15-ին Ազգային ժողովի նիստում ընդունվել է Հայաստանի Հանրապետության 2026 թվականի պետական բյուջեի մասին օրենքը։ Բյուջեի եկամուտները կազմելու են 1 տրիլիոն 850 միլիարդ դրամ, ծախսերը՝ 2 տրիլիոն 120 միլիարդ դրամ։ Դեֆիցիտը կազմելու է 270 միլիարդ դրամ։ Օրենքը ուժի մեջ է մտնում 2026 թվականի հունվարի 1-ից։

Ստորագրվել է Հայաստանի Հանրապետության և Ռուսաստանի Դաշնության միջև ռազմական համագործակցության համաձայնագիրը

Հոկտեմբերի 16-ին Երևանում ստորագրվել է Հայաստանի Հանրապետության և Ռուսաստանի Դաշնության միջև ռազմական համագործակցության համաձայնագիրը։ Համաձայնագրի նպատակն է խորացնել երկու երկրների ռազմական գերատեսչությունների միջև համագործակցությունը, զարգացնել փոխգործունեությունը և ամրապնդել տարածաշրջանային անվտանգությունը։

ՀՀ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ՊԱՇՏՈՆԱԹԵՐԹ

Գլխավոր խմբագիր՝ Ա. ՍԱՀԱԿՅԱՆ

Հասցե՝ Երևան, Հանրապետության հրապարակ, 1

Հեռախոսներ՝ 52-31-40, 52-31-41

Էլ. փոստ՝ azator@parliament.am

Տպաքանակ՝ 12 500

Ինդեքս՝ 71045

Գինը՝ 50,000 դրամ։ Տարեկան բաժանորդագրությունը՝ 6 ամսով՝ 280,000 դրամ։

** Նկարը՝ ըստ ռուսական աղբյուրի։

Ընկ. Ց. Ձ. Սիբունիի « Իսկ Ապրողընի » : Հ. Մ. Ը. Մ.ը իր տարեկան ները

Անցեալ շաբթուան ընթացքին, ինչպէս հաղորդած էի, 35 անձեր ձերբակալուեցան: Վերջին շաբթուան ընթացքին ալ Մուշի շրջակայքէն 2, Սասունէն՝ 10, Մոկաքէն՝ 1 եւ Սլիվէնի կողմերէն 2, ընդամէնը 15 աւազակներ ձերբակալուած են: Դատական իշխանութեան պիտի յանձնուին ձերբակալուածները:

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ ՀԱԻԱՍԱՐ ՄՆԱՑԻՆ

Կիրակի օր Պերլինի մէջ Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ ֆութպոլի ազգային խումբերը հաւասար մնացին 3 — 3ով, յիսուն հազար հանդիսատեսներու ներկայութեան:

Մեր մարզական աշխատակցին յօդուածը՝ յաջորդով:

Փարիզ եւ արուարձանները

ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ԱՐՈՒԲՁԱՆՆԵՐՈՒ *ընկերներու հանդիպումը այս Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, 51, Բիւ տը Բիվոլի, «Le Samaritain» սրճարանին ներքնայարկը: Մէթրօ՝ Շաթըլէ:*

Պէլվիլի «Ռոստոմ» խումբի ժողովը այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Ռոստոմ գրադարանին մէջ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹԻՒՆ

ՄՏԱՑՄԱՆԵՐ

Մարսէյլ. Գործ.— 855:
Միլան. Գործ.— 94 լիրէթ 85:
Տէսին, Գործ.— 520:
Սէն Շամոն, Գործ.— 130.25:

ՆՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐ

Ռէշտ, Ե. Պ.— Սկսանք գրկել Մարտ 11էն:
Առնուվիլ լէ Կանէս. Օ. Փիլ.— Սկսանք գրկել Մարտ 14էն:
Իւգէս, Դ. Պօյ.— Սկսանք գրկել Մարտ 11էն:
Փարիզ (2), Վ. Պ.— Սկսանք գրկել Մարտ 11էն:
Վիէն, Պ. Ա.յ.— Սկսանք գրկել Մարտ 11էն:

Le Gérant : H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

Ն. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ
(Կայսր Նիկիփոր Փոկաս)

16րդ ներկայացում

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

Հիմնադիր ԱՐՄԱՆ ԿՈՒՇԻԿԵԱՆ

Հովանաւորութեամբ ՏԻԿԻՆ Լ. ՇԱՆԹԻ

ի պատիւ Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ ԵՒ Ն. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆԻ

ՌԸՆԷ ՄՕՊԷԼ ԹԱՏՐՈՆԻ ՄԷՋ

8-10 Rue d'ORIENT. Métro: Blanche et Abbesses

26 Մարտ, կիրակի ցերեկ, ժամը 2.45ին

ՄԵԾ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ, ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ ԱՒԱՆԱՓԻՆ ԱՆԳԱՄ ԸԼԼԱԼՈՎ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԻ

ԿԱՅՍՐ (Լ. Շանթի)

(4 ԱՐԱՐ 8 ՊԱՏԿԵՐ)

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐՆ ԵՆ 15, 10 ԵՒ 5 ՖՐԱՆՔ

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻՆ.— Տիկիններ՝ Արժենուշ, Լիւսի Պետրոսեան, Լիւսիկ Պետրոսեան, Օր. Կ. Պետրոսեան: *Պարոններ՝* Գասանճեան, Գրիգոր-Վահան, Թորոսեան, Կոթիկեան, Մեծատուրեան, Նիկողոսեան, Շահլաւեան, Սանճագ, Սուրէն Եւայլն:

Հրապարակային քանախօսութիւն

կազմակերպուած ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ

ԱՅՍ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

Brebant Marseillaiseի *սրահին մէջ*

կը նախագահէ՝ ԸՆԿ. Հ. ՕՀԱՆՋԱՆԵԱՆ

կը խօսի ընկեր Գ. ՆԱԴԱՐԵՋ

ՇԱՏ ՄՕՏ ՕՐԷՆ ԼՕՅՍ ԿԸ ՏԵՄՆԷ

ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆԻ

ԵՐԳԻԾԱԿԱՆԸ

Մեծ հաւաոր մը մօտաւորապէս 300 մեծադիր էջ, ուր ամփոփուած են հեղինակին անտիպ ու տպուած լաւագոյն երգիծական

կատարները

Համակ Ծիծաղ, Սրամտութիւն, Խնդուք, Ժպիտ
Արտասահմանեան ամբողջ հայ կեանքը եւ դէմքերը
պատկերացուած են այս հատորին մէջ

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԻՐՆԵՐ՝ 15 Ֆր., ՈՒՐԻՇ ԵՐԿԻՐՆԵՐ՝ 20 Ֆր.

Դիմել՝ 17, RUE DAMESME :-: PARIS (13e)

« Երկար եւ առատ ապրելու միակ պայմանը ծիծաղիլն է »:

ՏՈՒՔ. ԼՕՄՊՐՕԶՕ

ԹՈՔԱԽՏԻ ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԲՈՒԺՈՒՄ

ՏՈՒՔԹ. Զ Ե Ն Ո Բի կողմէ

5, Rue MAUBEUGE, Paris (9)

Tél. Lamartine 83-87

Ընդունելութեան ժամեր 3—8:

Métro: N. D. de Lorette, Peletier, Cadet
Autobus: Carrefour de Châteaudun

ՎԱՐԶՈՒ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ

ՊԷԼՎԻԼԻ ԿՕՇԿԱԿԱՐՆԵՐՈՒ ՈՒԺԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

ԹԷՐԶԵԱՆ ԹՐԻՔՈՒՅԻ գործարանի տեղափոխութեան առթիւ, վարձու են հետեւեալ աշխատանոցները (Bail à céder).

1.— Գետնայարկ, մէկ փիէս, ամսական 30 ֆր. վարձք:

2.— Ամբողջ առաջին յարկը, մէկ կողմը ամբողջութեամբ **vitré, électricité, force motrice, téléphone,** *անհատաւտալիօրէն աժան, տարեվարձք՝ 2400 ֆրանք. 6 տարի* Bail.

Բացի ԹՐԻՔՈՅԷ, ամէն գործի տրամադրելի:

Դիմել.— **S. TERZIAN, 20, Rue Mélingue**

Métro: Buttes Chaumont **Tél.: Botzaris 22-98**

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՀՐԿԻԶԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ՍԷՆԹ ՄԱՐԿՐԻԹ (Մարսէյլ) հանգանակութեան մասնակցած են հետեւեալ չէզոք հայրենակիցները.—

Յարութիւն Լազազեանեան, Նշան Մուճճեան 20ական ֆրանք: Աբէկ Կոստանեան, Մարզար Մերիկեան, Աւետիս Գալանճեան, Յովհաննէս Յարութիւնեան, Մտեփան Տէր Յակոբեան, Արթին Խրլաքեան, Յակոբ Նազարէթեան, Միսաք Մելիտոսեան, Առաքել Շամլըեան 10ական ֆրանք: Յարութիւն Սէֆէր, Խաչիկ Միրզեան, Յովհաննէս Գարակիզեան, կարապետ Տէրտէրեան, Մանուկ Նաճարեան, Հաննուշ, Աւետիս Գալուստեան, Արշակ Մանասեան, Նշան Թուղլաճեան, Մտեփան Պօղոյեան, Կիրակոս Անոբիկեան, Յովհաննէս Համալալեան, կարապետ Ոսկիմանեան. կարապետ Գաւէմճեան 5ական ֆրանք: Ումն 3 ֆրանք: Մաղաքեան, կարապետ, Բարլ. Մտեփանեան 2ական ֆրանք: Գալուստ՝ 209 ֆրանք: (*Տես յառաջ 19 Մարտ*):

ՅՕՒՇԱՏԵՏՐ

ՍՂԱՍ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԻՏՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ հրապարակային քանախօսութիւնը տեղի կ'ունենայ այս Ուրբաթ երեկոյ, ժամը 8.30ին Sociétés Savantesի *մեծ սրահին մէջ, 8 rue Danton (մէթրօ՝ Օտէօն կամ Սէն Միշէլ): Կը խօսի՝* Պ. Արշակ Ջօպանեան, *նիւթ ունենալով՝ Գեղարուեստական եւ մտաւորական շարժումը Նորիրդ. Հայաստանի մէջ:*

Բանախօսութեան ընթացքին լուսաբձակով ցոյց պիտի տրուին բազմաթիւ խիստ շահեկան եւ ցարդ անտիպ պատկերներ Հայաստանի գեղարուեստաններուն շուրջ:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Իշխիրցի Ազատի Անանիկեան (ծնեալ Վափորճեան) և տղան՝ Սողոմոն Անանիկեան, որոնք 1929ին Հայաստան կը գտնուէին եւ այժմ Պարսկաստան ըլլալ կը կարծուին, կը խնդրուի տեղեկացնել «Յառաջ»ի վարչութեան:

— Արտաշէս Վարդապետեան կը փնտռէ իր զաւակը, Աւետիս եւ կամ Արսէն Վարդապետեան, (Արսէն Վարդապետեան կը կարծուի թէ մեր փնտռած Արտաշէս Վարդապետեանն է որ իր անունը փոխած կամ մոռցած է), ծնած 1911ին Սամսոն, հօր անուն՝ Արտաշէս, մօր անուն՝ Սաթենիկ, տեղահանուած 1915ին Սամսոնէն: Արսէն Վարդապետեան 1922 թուականին Պոլսոյ Գատըգիւղի Ազգ. Որբանոցի որբերուն հետ փոխադրուած է Գօրֆու: Յիշեալին հասցէն զիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝ Ardachès Vartabedian, Fund. Matasari No. 4, Bucarest (4), (Rumania):

— Բարթող Ազատեան կը փնտռէ իր եղբայրը Պրուսայի Ճերահ գիւղացի Ալպէռ Ազատեան, հօր անուն՝ Սարգիս: 9 տարի առաջ Մուրիայէն եկած է Ֆրանսա: 1931 Մարտին կը գտնուէր հետեւեալ հասցէին.— Chez Mr. Lébé à Banas, par Castera Venduzan, Gers. *1931 Օգոստոսին յայտնած է իր եղբօրը թէ կը գտնուի* Hôpital Dauch, Gers. *Անկէց ի վեր տեղեկութիւն չկայ իր մասին: Իմացընել «Յառաջ»ի վարչութեան:*

— Կը փնտռեմ ժօրճեղբայրս՝ Ղազարոս Մարտիրոսեան (Ջաղացպան), 40 տարեկան, պատերազմէն առաջ վառնա կը գտնուէր: Ներկայիս կը կարծուի թէ Մարսէյլ է: Տեղեկութիւն ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝ Onnic Ohannessian, Str. Joan Lahovari No. 16, Constantzo-Roumania:

ՍԱՓՐԻԶՆԵՐՈՒ ՈՒԺԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

փարիզի արուարձաններէն կոնէսի (GONESSE) կեդրոնական փողոցին վրայ ծախու է կամ ժէրանսով կը տրուի սարքուած սափրիչի խանութ մը՝ արանց եւ կանանց բաժանմունքներով, ինչպէս նաեւ յարկաբաժին մը՝ երկու սենեակ, խոհանոց, ջուր, կազ, էլեկտրականութիւն: Պայ՝ 9 տարի: Բոլորին վարձքը՝ 3500 ֆրանք: Լաւ պատեհութիւն այր եւ կին սափրիչի համար:

Մանրամասնութեանց համար դիմել նամակաւ Պ. ՎԱՐՊԵՏԵԱՆի,
37, Rue Lazare Carnot, Clamart, (Seine)

CABINET de Me V. YARJANIAN
JURISCONSULTE
Procédure Générale — Mandataire en Justice
44, Rue La Fayette, Paris (9) Tél. TAITBOUT. 53-32

կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական գործեր: Անձամբ կը պաշտպանէ Առեւտրական եւ Շաշտարար Դատարաններու առջեւ: Ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման, եւ ժառանգական բոլոր գործողութիւնները կը կատարուին արագութեամբ: Վարչական դիմումներ նախապարութեանց մօտ:

Կ'ընդունի, ամէն օր, ժամը 9էն 11, եւ 5էն 7:

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Պ. Թուլուման Փէշկէշեան, Տէր եւ Տիկին Կարապետ Փէշկէշեան, Օր. Անիա Փէշկէշեան իրենց խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնեն ամէն ոքի, որեւէ անձամբ, նամակով եւ ծաղկեպսակով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց կնոջ, մօր, կեսրոջ՝ *Տիկին ԹՈՒՄԱ ՓԷՇԿԷՇԵԱՆի* դառնադէտ մահուան առթիւ, որ տեղի ունեցաւ մարտ 13ին, 58 տարեկան հասակին մէջ: Մարմինը ամփոփուեցաւ Սէնթիէրի գերեզմանատունը:

Մարսէյլ, 15 մարտ 1933

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Խորին շնորհակալութիւնս կը յայտնեմ Տէսին նոր հաստատուած բժիշկ Թոգանլեանին, որ կարճ ժամանակուան մէջ գործանեց ունեցած հիւանդութիւնս:

Ա. կարապետեան (*Մշեցի*)
Տէսին

ՔԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

8 Ապրիլ Շաբաթ երեկոյ
կը ներկայացուի՝ *ՎԱՐԴԱՆԱՆԸ*
Նկատի ունենալ այդ թուականը:

Լաւ պատեհութիւն

Ծախու են 2 հատ Քրիքոյի բոլորովին նոր մեքենաներ (Ժօրժ 10) հարիւր սանտիմէթր երկարութեամբ, գամ ֆասօն մէթիէր:

Մեկուսմի պատճառաւ գինը չափազանց աժան են:

Դիմել՝ Ա. ՏԷՐ ԹՈՒՄԱԵԱՆի
29, Allée de la Seine
Issy-les-Moulineaux. Seine

E. TER-MINASSIAN

Export und import, Komissionen und Vertretungen

ցանկն կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը հում նիւթերու (չոր պտուղ, ադիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ Գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու:

կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց:

Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30, Allemagne.

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍ (1)

ԹՈՔԱԽՏԻՆ ԴԷՄ

(ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՓՈՔՐԻԿ ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՄԸ)

Թոքախտը ազգային ախտ մըն է, եւ ամէնէն ծանրը՝ բոլոր այն ախտերուն մէջ, որոնք կը խոբտակեն ժողովուրդին առողջութիւնը:

Սակայն մենք կրնանք յաջողութեամբ կռուիլ թոքախտին դէմ, որովհետեւ

1— Թոքախտէն կարելի է խուսափիլ: Թոքախտը ժառանգական չէ, բայց փոխանցիկ է: Թոքախտէն կրնանք խուսափիլ, ճիշդ ժամանակին արգիլելով տարափոխութիւնը:

2— Յաճախ կրնանք բուժել թոքախտը:

3— կրնանք հակազդել կարգ մը ընկերային պայմաններու վրայ, որոնք ուժ կուտան թոքախտին եւ կը դիւրացնեն անոր ճարակումը:

Ահա այդ մասին է, որ պիտի խօսինք յետագայ էջերուն մէջ, ամէնէն յստակ եւ չափազանց ժողովրդական լեզուով մը: Այսինքն

1— Ի՞նչ է թոքախտը:

2— Գործնական խրատներ, որոնց կրնայ հետեւիլ ամէն մարդ, խուսափելու համար թոքախտէն, ի շահ իրեն եւ իր շրջապատին, ըլլայ ընտանիքին մէջ, ըլլայ իր գործին ընթացքին:

3— Այն ընդհանուր միջոցները, զորս պէտք է իրագործեն ժողովրդային կազմակերպութիւնները:

Թող ամէն մարդ մասնակցի այս կարեւոր պայքարին, եւ պիտի տեսնէ՛ք որ թոքախտը պիտի նահանջէ: Բայց պիտի նահանջէ միայն մեր ուժեղ եւ լաւ կազմակերպուած նիգերուն շնորհիւ:

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

— . —

Ի՞ՆՉ Է ԹՈՔԱԽՏԸ, ԵՒ Ի՞ՆՉ ՊԷՏՔ Է ԳԻՏՆԱՅ ԱՄԷՆ ՄԱՐԴ ԱՅԴ ՄԱՍԻՆ

— . —

1— ԹՈՔԱԽՏԸ ԱԶԳԱՑԻՆ ԱՂԷՏ ՄԸՆ Է

Թոքախտը գոյութիւն ունի ամէն երկրի մէջ: Եւ թեպետ սկիզբէն ի վեր գոյութիւն ունեցած է: Այսպէս, եգիպտական մոմիաները ցոյց կուտան թոքախտին կատարած կազմախօսական աւերները: Հազարաւոր տարիներէ ի վեր բժիշկները չարունակ գործ ունեցած են թոքախտին հետ: Վերջին դարուն աւարտէն ի վեր բոլորս ալ ծանօթ ենք թոքախտին պատճառած զոհերուն թիւին: Նոյն առեն սորվեցանք յաջողութեամբ պայքարիլ դէմը:

Թոքախտը կը յարձակի ամէն տարիքի վրայ, նորածինէն սկսեալ մինչեւ ծերունին՝ իր հանապազօրեայ զոհերն են: Թոքախտը կը վարակէ մեր բոլոր գործարանները, — *թոքերը* (*), *թոքափառը, ուղեղը եւ իր թաղանթները, ոսկորները, յօդերը, մորթը, մարսողական խողովակները, երիկամները, աչքերը, ականջները, եւայլն:* Փոքրերը դո՛ կը դառնան ընդհանրապէս վարակուելով իրենց ուղեղին թաղանթներէն (méningite), *իսկ մեծերը՝ իրենց թոքերէն: Առենօք այս հիւանդութիւնը կը կոչուէր հիւծախտ, որովհետեւ ենթական, երբ վերջին աստիճանին հասնէր կը թուէր այրած ու խանձած, հալած ու մաշած: Բարեբախտաբար այսօր կարելի է կանուխէն կատարել ախտաճանաչումը, եւ դիւրացնել բուժումը:*

Պէտք է դիտնալ նաեւ, որ թոքախտը տարափոխիկ է, կը փոխանցուի մէկէն միւսին: Այնպէս որ երբեք ինքն իրեն չանհետանար կամ չի նուազիր, եթէ չկոթձենք պայքարիլ իր դէմը: Նոյն իսկ ոչ միայն չի նուազիր, այլ կ'ուժգնի ու կը սաստկացնէ իր աւերը: Ֆրանսայի մէջ տարեկան կը մեռնին 125,000 հոգի, միայն թոքախտէն: Զուիցերիոյ մէջ՝ տարեկան 8,000: Թոքախտը կը մեռցնէ ընդհանրապէս անոնք, որ 15—40 տարեկան են: Այլ եւս կրնաք երեւակայել թէ ի՜նչ մեծ ազէտ մըն է ազգային տեսակէտով:

2— ԹՈՔԱԽՏԸ ԺԱՌԱՆԳԱԿԱՆ ՉԷ, ԱՅԼ ՏԱՐԱՓՈԽԻԿ· — ՀՈՒՆՏԸ (ՄԱՆՐԷՆ)

Նախապէս կը կարծուէր թէ թոքախտը ժառանգական է, որովհետեւ կը տեսնէին որ կարգ մը ընտանիքներու մէջ չարունակարար թոքախտաւոր կը դառնային բազմաթիւ սերունդներ: Սակայն այժմ դիւրին է հաստատել թէ ժառանգականութիւնը գործ չունի այդտեղ, ինչպէս կը հաստատուի նաեւ այն փորձերով, որոնք կատարուած են կենդանիներու վրայ: Մարդոց վրայ եւս կարելի է հաստատել այս պարագան, երբ զանոնք դնենք այնպիսի պայմաններու մէջ, որ տեղի չտան սխալներու կը բաւէ վարակման պատճառներէն հեռու պահել մանուկ մը, որ ծնած է թոքախտաւոր մօրմէ մը:

Այսպէս, եթէ տեսնուի որ թոքախտաւոր մօրմէ մը ծնած մանուկ մը ապագային ինք ալ թոքախտաւոր դառնայ, պատճառը եթէքն վարակման ենթարկուած ըլլալն է, ճիշդ ինչպէս պիտի վարակուէր ուրիշ մանուկ մը որ, առողջ մօրմէ մը ծնած ըլլալով հանդերձ, կը գտնուի նոյն պայմաններուն մէջ:

1865—1868 *թուականներուն, փրոֆ. Վիլմէն ցոյց տուաւ որ թոքախտը կը փոխանցուի թոքախտաւորի թուքովը եւ նետքին գործածարաններու արտադրութիւնը: Այսպէս, բժիշկը կենդանիներուն կը կերցնէր կամ շնչել կուտար թոքախտաւոր այդ տարրերը, եւ կամ նոնց մորթին տակ կը ներարկէր: Եւ յետոյ կը տեսնէր որ կենդանիները թոքախտաւոր կը դառնային, ընդհակառակն ուրիշ խումբ մը կենդանիներ, որոնք ենթարկուած չէին նման գործողութեան, առողջ կը մնային: Այս փորձերը կրկնուեցան, քննուեցան, վերքննուեցան եւ ստուգուեցան հազարաւոր գործողութիւններէ յետոյ:*

Տարիներ յետոյ, 1882ին, Տոքթ. Քոխ, գերմանացի պիտուն մը, յայտնեցաւ գտնել թոքախտին մանրէն, որ յաճախ կը կոչուի Քոխի մանրէն:

(Շարունակելի)

(*) Ժողովուրդը միայն *թոքախտ* անունով կը ճանչնայ այս հիւանդութիւնը: Սակայն պէտք է գիտնալ, որ այս ծանր հիւանդութեան մանրէն բոյն կը դնէ ամէն տեղ, այնպէս որ սխալ է ըսել թոքախտ:

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.786

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԱԵՒԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲՆԱԿԱՆՈՐԻՆԱԿՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ԿԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուլֆերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 22 ՄԱՐՏ 1933

22 Mars 1933

ՕՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2145 — ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՎԵՐՋ ՊԻՏԻ ԳՏՆԷ՞ ԱՅՍ «ՇԱՆԹԱԺ»Ը

Հայ կարմրուկները կը չարունակեն «նիթ» հայթայթել Ֆրանսայէ կարմիր մամուլին, արիւն պղտորելու եւ գործ եւիեալու համար:

Ահաւասիկ հատ մը եւս: Լա Տէփանս, օրկան «Միջազգային Օգնութեան Ֆրանսական Հաւատուածին», մարտ 17ի թիւին մէջ կը նկարագրէ կրընոպլի դէպքը: Անշուշտ այնպէս ինչպէս հաղորդեր են իրեն: Խորագիրը,— «ՀԱՑ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐՆԵՐԸ ՄԱՐԴԱՍՊԱՆՆԵՐՈՒ ՀՐՈՍԱԽՈՒՄԲԻ ՄԸ ՏԵՒԱԿԱՆ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔԻՆ ՏԱԿ»:

Վերէն վար խեղաթիւրելով դէպքը, եւ «Դաշնակիստ»ները վերածելով «Փաշիստ»ներու, Ֆրանսերէն չարաթաթերթը կ'եզրակացնէ.

— «ԱՅՍ «ԴԱՇՆԱԿԻՍՏ»ՆԵՐԸ, ՀՐՈՍԱԽՈՒՄԲ ՄԱՐԴԱՍՊԱՆՆԵՐՈՒ, ԻՐԵՆՑ ԿԱՐԳԱԽՕՍԸ ԿԸ ՍՏԱՆԱՆ ՓԱՐԻԶԷՆ, 71 Ա-ՎԸՆԻ ՔԼԻՊՒՆ, ՈՒՐ ԱՅԺՄ ԴԱՂՏՆԻ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ ՄԸ ՏԵՂԻ ԿՈՒՆԵՆԱՑ: ԱՅԴ ՏԵՂԷՆ Է ՈՐ ԿԸ ՏՐՈՒԻՐ ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀՐԱՄԱՆՆԵՐԸ ՀԱՑ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ԴԷՄ, ԱՅԴ ՏԵՂԷՆ Է ՈՐ ԴԱՒԵՐ ԿԸ ՍԱՐՔՈՒԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴԷՄ:

«ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ՊԱՀԱՆՋԵՆ ՈՐ ԼՈՒԾՈՒԻ ՄԱՐԴԱՍՊԱՆՆԵՐՈՒ ԱՅԴ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆԸ,— ՈՐՈՒՆ ՑԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ՍՊԻՏԱԿ ՌՈՒՍԵՐՈՒՆ ՀԵՏ՝ ՊԻՏԻ ՄԵՐԿԱՅՈՒԻՆ — ԵՒ ՍԻՆԻՔՈՐՆԵՐՈՒ ԱՅՍ ԱՄԲՈՂՋ ԽՈՒՄԲԸ ՎՌՆՏՈՒԻ ՖՐԱՆՍԱՑԻՆ»:

Աւելորդ ապացոյց մը եւս, թէ մեր ամսեղուկ հակառակորդները խոր չեն ղներ միջոցներու մէջ, փրկուելու համար Հ. Յ. Դաշնակցութեան մղձաւանջէն, որ կը հալածէ զիրենք ամէն տեղ, եւ ուսանկն մինչեւ ամենահեռաւոր գաղութը:

Ի՜նչ խօսք որ, այս գարշելի խաղերն ալ դատապարտուած են ամլութեան: Ինչպէս իրենց վարպետներուն բոլոր դիւային միջոցները՝ խորհրդային աշխարհին մէջ:

Եթէ անոնք ուժ ունենային եւ հաւատք՝ իրենց առաքելութեան եւ արժանիքներու մասին, պիտի սարսափէին այս եղերապատ եւ արիւնածարաւ ապրանքներէն:

Բայց, տասը տարուան փորձը, զարմանալի չհայլաբանուիններն ու կանանչ տոլարները չուաին ապատուած արդիւնքը: Չկրցան թաղել Դաշնակցութիւնը՝ նոյն իսկ Սիպերիոյ եւ Սոլովկի կղզիներու սառնամանիքներուն մէջ: Չկրցան, արատասահմանեան կղզիներու մէջ, բաւարար դրամագլուխ ստեղծել, արդարացնելու համար թափուած եռանդն ու տրուած հաւատարիմները:

Եւ ահա կը փորձեն այլապէս արկածալի միջոց մը, — օտար միջամտութիւն: Նոյնքան ամուլ, ինչպէս ըսինք:

Ամուլ՝ այն հաստակացողութեամբ որ, այս ճամբով ալ չեն կրնար հարուածել Դաշնակցութիւնը:

«Իմանիթէ»ները, «Լա Տէֆանս»ները եւ թիամծոյ, սուտզրոյց Թուրքիկները չեն որ հանրային կարծիք պիտի չինեն «այս տեղ, Ֆրանսայի մէջ»:

Նոյն իսկ «Իմանիթէ»ները վերջ ի վերջոյ պիտի սարսափին իրենց մեղսակցութենէն, եթէ բարեխղճութիւն ունենան իրենց աչքերը բանալու, պրպտելու եւ հասկնալու թէ «բանը ինչո՛ւմն է»:

Բայց, այս ցածոգի եւ զրպարտիչ խաղերը կրնան հետեւանք ունենալ մէկ ուղղութեամբ, — աւելի խորացնել գաղութներու պառակտումը, մեր ներքին վէճերուն խառնելով օտարը:

Իսկ այս պարագան խնդիր մըն է որ միայն Դաշնակցութեան չի պատկանիր:

Բսել կ'ուզենք թէ՝ միւս ազգային հոսանքները չեն կրնար արթարանալ, կծկուելով ամերիկեան դիւռոյի պատեհանին մէջ:

Հարցը այլ եւս ելած է Դաշնակցականի եւ բոլշեւիկի հակառութեան սահմանէն, եւ ուղղակի կը չօշափէ գաղութներու խաղաղութեան խնդիրը: Վկայ՝ նոյն իսկ Փարիզի հնչակեան պաշտօնաթերթը, որ կը խոստովանէր իր վերջին համարգրակնով (18 մարտ).

—«Ձիշդ է Հնչակներու եւ համայնավարներու սերտեռալ նպատակն է գաղութահայ կազմակերպութիւններուն, մանաւանդ հայ բաղաքական բոլոր կուսակցութիւններուն հայհոյումը: Այդ իրենց համար պարծանք է»:

Արդ, Հ. Յ. Դաշնակցութիւնն ունի բոլոր միջոցները՝ վիժեցնելու համար յատկապէս իրեն դէմ ուղղուած դաւերը:

Այս ճամբուն վրայ, անզօր է նոյն իսկ Ֆրանքեւուս դաշնակիցը, որուն անունով Դաշնակցութեան վարիչները կը պահանջեն մեր անձարակ եւ անպարկեշտ հակառակորդները:

Իսկ բաց կը մնայ միւս խնդիրը, — գաղութներու խաղաղութիւնը: Այլ մանաւանդ անոնց ինքնապաշտպանութիւնը:

Հայ հակաեմբերիկները իրենց անունը կ'առնեն այն համարած պատակոումէն որ կը սիրապետէ գաղութներու մէջ:

Այն օրը որ անոնք լսեն ու տեսնեն թէ ո՛ր եւ է գաղութ այլ եւս չի կրնար հանդուրժել գեհենիկ «չանթաժ»ներու եւ վարձու մարդոց դաւերուն, այն օրը կը քաշուին իրենց հաւնոցը:

Եւ Երեւանն ալ կ'ըմբռնէ, վերջապէս, թէ ձիարձակարան չէ արտասահմանը, կարմիր քուռակներ կամ աքլորներ խաղցնելու եւ վարիկ չահելու համար:

Առանց ակնարկուած «չանթաժ»ին ալ, գաղութները պէտք ունին ինքնապաշտպանութեան: Ուրիշ խօսքով՝ միացեալ ճակատ:

Նոր ազդանշան մըն է՝ նոր ախտանշանը: Կը բաւէ որ հասկնանք իմաստը, առանց կուսակցական նեղմտութեան եւ կանխակալ կարծիքներու:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԴԷՊԻ ԴԱՇՆԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ՎԵՐԱՔՆՆՈՒԹԻ՞Ն

Ֆրանսա կը կասկածի Մուսոլինիի ծրագրեն

Անգլիոյ վարչապետը Հռոմէն վերադարձին, կանգ առաւ Փարիզի մէջ, երկու առաւոտ, երեքշաբթի, եւ երկար խօսակցութիւններ ունեցաւ Պ. Տալատիէի հետ, Հռոմի տեսակցութեան մասին:

Ինչպէս գրած էինք երէկ, Փարիզի մէջ գոհ չեն Մուսոլինիի տեսակցութեան արդիւնքէն, եւ լրջօրէն կը կասկածին թէ՝ Ֆրանսան չէզոքացնելու եւ դաշնագիրներու վերաքննութիւնը պատրաստելու ծրագիր մըն է որ կը հետապնդուի:

Փէրթինաքս, «Էքօ տը Փարի»ի քաղաքական քրենիկագիրը, որ քաջատեղեակ է միջազգային դաշնագիրներու, ահազանգ կը հնչեցնէ երկու օր է վեր: Իր տեղեկութեանց համաձայն, Հռոմի մէջ մշակուած ծրագիրը կը պարունակէ հետեւեալ տրամադրութիւնները. — Պայմանագիրը պիտի կնքուի տասը տարուան համար, եւ եթէ մասրագրողներէն մէկը չեղարձուի, պայմանաժամէն մէկ տարի առաջ, երկրորդ տասնամեակ մը եւս պիտի տեւէ: Պայմանագիրը պիտի արձանագրուի Ազգերու Դաշնակցութեան գրասենեակին մէջ, եւ ուրիշ պետութիւններ ալ պիտի հրաւիրուին հետեւելու չորս մեծ պետութեանց խաղաղասիրական քաղաքականութեան: Այս՝ ձեւական կողմն է: Գալով հիմքին, չորս մեծ պետութիւնները, — Անգլիա, Ֆրանսա, Իտալիա եւ Գերմանիա — յանձն կ'առնեն եւրոպայի մէջ զործակցիլ Ռէյնոկի դաշինքին ոգիով: Անոնք կ'ընդունին թէ դաշնագիրներու վերաքննութիւնը կրնայ կատարուիլ, ինչպէս նախատեսուած է Ազգերու Դաշնակցութեան ուխտով: Անգլիա, Ֆրանսա եւ Իտալիա կ'ընդունին թէ Գերմանիոյ պահանջած իրաւունքներու հաւասարութիւնը սկզբունքով արուած է դեկտ. 11ի յայտարարութեամբ եւ թէ ժամանակը եկած է խօսքին գործի անցնելու: Գերմանիան մանաւանդ հրամանագիրներով պիտի արգիլէ այն բոլոր զինուորական կազմակերպութիւնները որ հակառակ են իրաւունքներու հաւասարութեան սկզբունքին: Աւստրիա, Հունգարիա եւ Պուլկարիա եւս պիտի վայելեն միեւնոյն իրաւունքները: Չորս մեծ պետութիւնները պիտի ջանան իրենց գործակցութիւնը տարածել եւրոպայէն դուրս եւ զաղթավայրերու մէջ եւս:

Եթէ ճիշդ են այս տեղեկութիւնները, կը հետեւի թէ Ֆրանսան պիտի չէզոքացուի Անգլիոյ, Իտալիոյ եւ Գերմանիոյ կազմած եռանկիւնին մէջ, անջատուելով իր զինակիցներէն եւ Ազգերու Դաշնակցութեան աշակցութենէն: Անցեալ դեկտեմբերէն ի վեր, Ֆրանսայի բոլոր դաւիճները հակառակեցան չորս — հինգ պետութեանց խորհրդաժողովի ծրագրին. իսկ այժմ կը նետուին չորս պետութեանց մշտական խորհուրդի մը ծոցին մէջ: Ցեղով Ֆրանսան մեկուսացուելով, այլ եւս չպիտի կրնայ կատարել իր զինակցութեան պարտականութիւնները՝ այս կամ այն պետութեան հանդէպ:

Մօտաւորապէս այս է Ֆրանսայի ազգայնականներուն տեսակէտը, հետեւաբար եւ մտահոգութեան պատճառը:

Մահսօլդտի քացատրութիւնները

Հռոմէն մեկնելէ առաջ, Անգլիոյ վարչապետը հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ մամուլին.

— Փարիզ եւ Լոնտոն կը վերադառնամ վստահ եւ յուսալից՝ թէ զուր չէ անցած առաքելութիւնս: Պ. Մուսոլինիի հետ ունեցայ չատ բացախօսական կացութեան մասին: Երկուքս ալ կ'ըմբռնենք այդ կացութեան ծանրութիւնը: Միեւնոյն ատեն, երկուքս ալ համաձայն ենք թէ՝ կացութիւնը թէեւ լի է վտանգներով, բայց եւ այնպէս աւելի կազդուրիչ հանդամանքներ կը ներկայացնէ եւ պատճառներ կան հաւատալու թէ կարելի է գոհացուցիչ եւ խաղաղասիրական լուծում մը գտնել: Շատ խօսուեցաւ կարծեցեալ դաշնագրի մը կամ ուխտի մը մասին: Այդպիսի բան չկայ առ այժմ: Մենք պարզապէս խօսեցանք ընդհանուր բաներու եւ կենսական հարցերու մասին: Ի՞նչպէս կարելի է այդպիսի պաշտօնագիր մը խմբագրել այս միջոցին: Եթէ խաղաղութիւն պիտի ունենանք, պէտք է որ այդ խաղաղութիւնը ընդգրկէ բոլոր պետութիւնները, եւ ոչ թէ մէկը կամ երկուքը: Ան այժմ, կը յուսամ թէ՝ իրրեւ հետեւանք մեր խորհրդակցութեանց, Ֆրանսա, Իտալիա եւ Մեծն Բրիտանիա աւելի միացած են քան առաջ, իրենց նպատակն ըլլալով տեւական խաղաղութեան մը յանգիլ: Պ. Մուսոլինիի հետ իմ խօսակցութեանս նպատակն էր դիւրացնել կատարեալ համաձայնութիւնը ոչ թէ երկու կամ երեք պետութեանց, այլ բոլոր ազգերու մէջեւ: Ասոր չէ եղած որ երկու կամ երեք մեծ պետութիւններ իրենց կարգը պարտադրեն եւրոպայի մնացեալ մասին: Մենք կ'ուզենք որ բոլորը միանան մեզի: Ձեր միտքէն հանեցէք պարտադրեալ խաղաղութեան մը զաղափարը: Բնականաբար մեր խօսակցութիւնները սահմնային վիճակի մէջ են տակաւին: Պէտք է չարժինք իրրեւ գործնական մարդիկ: Երբ բոլոր ազգերը տեղեկութիւն ստանան խաղաղութեան այս նոր նախաձեռնութեան մասին, այն ատեն թերեւս պիտի գումարուի մեծ խորհրդաժողով մը, սահմանելու համար եւրոքանչիւրին բաբի զիտաւորութիւնները խաղաղութեան մասին: Բայց պէտք է միաձայն ըլլանք: Կը հարցնէք թէ Ուոշինկթըն եւ Պերլին լուր ունի՞ն մեր նախաձեռնութենէ: Բնականաբար, բայց պիտի ուղղակի լուր առացած չեն: Ուոշինկթըն եւ Պերլին Հռոմի եւ Լոնտոնի ճամբուն վրայ չեն գտնուիր: Կասկած չունիմ որ եթէ աչխարհագրական հանդամանքները տարբեր ըլլային, ինձնական չիւմ պիտի հաստատէինք: Բայց, ինչ որ եղած է, պիտի հաղորդուի բոլոր չահակիցներուն: Դիւանագիտական աչքակապուկ չպիտի խաղանք, վերահաստատելու համար վստահութիւնը եւրոպայի եւ աչխարհի մէջ: Մենք կ'ուզենք հասնիլ այնպիսի կացութեան մը որ ապահովէ եւրոպայի խաղաղութիւնը: Սոսկալի է այդ պահանջը: Բայց, հակառակ ենք հապճեպ որոշումներու որոնք կրնան վատթարացնել կացութիւնը:

Վարուցան՝ սուիճի եւ հրացանի ուժով

Նորհն առտակարգ միջոցներ Ռուսիոյ մէջ

Խորհրդային իշխանութիւնը հրամայեց այս գարնան ցանքը կատարել աջակցութեամբ Կարմիր բանակին եւ զինուորական օդհնքի տակ, բոլոր ցորեկնաչատ չրջաններուն մէջ: Սպայ մը պիտի դրուի իւրաքանչիւր հաւաքական տնտեսութեան գլուխը, զինուորական կարգապահութիւն հաստատելու լիազօրութեամբ: Այս պաշտօնով սպաներ նչանակուած են արդէն Հիւսիսային Կովկասի եւ ուրիշ ցորենաչատ չրջաններու մէջ: «Իզվեստիա» կը գանգատի թէ առաջին սպաները թշնամական ընդունելութիւն գտան գիւղացիներուն կողմէ, որոնք «զանոնք զիմաւորեցին սուիններով»: Սպաները, սակայն, կարգապահութիւն հաստատեցին եւ Հոլոս հնազանդ մթնոլորտ մը ստեղծեցին, երեւան հանելով եւ պատժելով 500 պարադլուխներ: Ընդարձակ չրջաններու մէջ արու բնակչութիւնը ձերբակալուած եւ փոխադրուած է բանուորական հեռաւոր կեդրոններ, զինուորական հսկողութեան տակ, իսկ իրենց տեղ հաստատուած են ուրիշ վայրերէ փոխադրուած խմբակներ: Ինդիր է թէ այս յուսահատական միջոցներով կարելի պիտի ըլլա՞յ ապահովել հունձքը: Անպաշտօն լուրերու համաձայն, արդէն իսկ հրոսախումբեր կազմուած են պատժական չոկատներուն դէմ: Սպոնց թիւը պիտի աւելնայ, երբ օդերը մեղմանան: Իրրեւ վոխվրչժ, զինուորական չոկատները կը զնդակահարեն իրենց ձեռքն եղած պատանդները: Վերջերս զնդակահարուած 35 գժգոհները մաս կը կազմեն այս չարքին: Կառավարութիւնը որոշած է չարք մը դատեր սարքել կոլխոզներու վարիչներու, հաչուակալներու եւ ուրիշ պաշտօնեաներու դէմ, Հիւսիսային Կովկասի, Ուկրաինայի եւ ուրիշ ցորենաչատ կեդրոններու մէջ:

Գերմանիոյ Խորհրդարանին քացումը

Պաշտպանողական առտակարգ միջոցներ

Երէկ, 21 մարտ, Փոցտամի բերդաքաղաքի մայր եկեղեցիին մէջ բացուեցաւ գերմանական խորհրդարանին նստաչրջանը: Այս առթիւ արտակարգ միջոցներ ձեռք առնուած էին, բարեկարգութեան պահպանման համար: Զինեալ ոստիկաններով լեցուն օդանաւեր կը սաւառնէին աչ ու ձախ: Ամբողջ ոստիկանութիւնը ոտքի էր, եւ Պերլինէն ալ օդնական ուժեր ղրկուած էին: Բոլոր պանդոկները, ճաչարանները եւ սրճարանները խիստ հսկողութեան ենթարկուած էին: Առաուան ժամը 10ին փակուեցան այն բոլոր տուները որոնց առջեւէն պիտի անցնէր Թափօրը: Մինչեւ արարողութեան վերջը, ոչ մէկը կրնար տուն երթալ կամ դուրս ելլել: Արգիլուած էր ծաղիկներ նետել կամ լուսանկար քաչել: Թղթակիցներու լուսանկարչական գործիքներն անգամ խիստ քննութեան ենթարկուած էին: Հանդիսատեսներուն արգիլուած էր որ եւ է ծրար կամ պայուսակ առնել: Բոլորը վար դրուած էին ոստիկանութեան կողմէ: Ոստիկաններ տեղաւորուած էին նաեւ տուներու տանիքներուն վրայ: Արգիլուած էր նաեւ անհատական օդանաւերու թռիչքը: Անաստող օդանաւերը պիտի ամբակոծուէին:

Նիստին բացումը տեղի ունեցաւ պատմական փառքերու չրջապատի մը մէջ, — կայսրեր, կայսերական խորհրդանչաններ եւայլն: Բոլոր զանգերը կը հնչէին եւ թնդանօթները կը զոռային, երբ նախագահը երեսփոխանները Ս. Նիկողայոսի եկեղեցիէն առաջնորդեց բերդաքաղաքի մայր եկեղեցին: Առաւօտէն մինչեւ կէս գիչեր, անդադար կը գործէին բոլոր անթելի կայաններն ու ձայնարձակները, ամբողջ Գերմանիոյ հաղորդելով արարողութիւններն ու ճառերը, զօրահանդէսը, չահագնացութիւնները, երգերը: Դպրոցները փակուած էին, բայց աչակերտները ժամը 11ին հաւաքուեցան, լսելու համար ճառեր՝ օրուան ոգիին առթիւ:

Խստութիւններ կը շարունակուին

Վերջին լուրերու համաձայն, Գերմանիոյ ամէն կողմը կը չարունակուի ընկերվարական կամ հանրապետական պաշտօնեաներու պաշտօնանկութիւնը կամ հրաժարումը: Պ. Հէրման Գլաժուս, Վանսէի հռչակաւոր ջերմուկին տնօրէնը, անձնասպան եղաւ իր գրասենեակին մէջ: Ընկերվարական էր եւ 25 տարուան մէջ հասարակաց բացօթեայ ջերմուկի մը վերածած էր աւազուտ եւ ամայի տարածութիւն մը, դարասատաններով, ճաչարաններով, գրօսարաններով եւ խանութներով, ուր Պերլինէն հարիւր հազարաւոր մարդիկ առտոզ օր, արեւ եւ մարդանք կը վայելէին աննչան ծախքով մը: Իր անձնասպանութեան հետ միեւնոյն ատեն կը հասնէր պաշտօնանկութեան լուրը:

Իրրեւ հետեւանք նոր իշխանութեան կարգադրութեանց, հազարաւոր պաշտօնեաներ մտահոգութեան մատնուած են, իրենց ապագայի մասին: Պատէնի մէջ հիթլէրական լիազօրը ջնջած է ձախակողմեան պաշտօնեաներու կենսաթոշակները:

Պերլինի հիւանդանոցներու բոլոր հրեայ բժիչկները պաշտօնազուրկ եղան: Ուրիշ բազմաթիւ երիտասարդ հրեայ բժիչկներու եւ ուսանողներու արգիլուած է հիւանդանոցները մտնել:

Վիւրնպէրկի հրեայ առեւտրականներու ընկերակցութիւնը որոչեց կոչ մը ուղղել ամբողջ աչխարհի հրէական կազմակերպութեանց եւ ընդհանուր պորքոթ հռչակել բոլոր գերմանական ապրանքներու դէմ:

Այսօր, չորեքշաբթի, կը բացուի ընդարձակ բանակաւեղի մը՝ Տաչաուի մէջ, Միւնիխի մօտ: Այսաեղ պիտի համախմբուին ձերբակալուած համայնավար պաչտօնեաները, ինչպէս եւ այն կալանաւորները որոնք վճռաս պատճառած են գերման ժողովուրդին:

**** Հիթլէր օրինագիծ մը պատրաստած է, որով բացառիկ լիազօրութիւններ կը պահանջէ կառավարութեան համար, մինչեւ 1937, այսինքն չորս տարի:*

**** Միւնիխի ոստիկանապետին յայտարարութեանց համաձայն, մահափորձ մը կազմակերպուած էր Հիթլէրի եւ իր գործակիցներուն դէմ: Իրրեւ թէ ձեռնառումբեր եւ ռազմանիւթեր գտնուած են Վակների արձանին տարբեր, մինչ այն ատեն ուր սովորաբար կ'իջնէ վարչապետը, Միւնիխ գացած առեն: Կ'ըսուի թէ զաւեդիրները համայնավարներ են, եւ երկուքը՝ Ռուս:*

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Շաբթուան պատմական հայկական ամենամեծ իրադարձութիւնը եղաւ Ամերիկահայ Ազգային Միութեան Ներկայացուցչական Ժողովի գումարումը։ Ինչպէս գիտենք, Ամերիկահայ Ազգային Միութիւնը կազմակերպուած է Ամերիկայի բոլոր նահանգներուն մէջ ցրուած հայ գաղութներուն մէջ։ Ունի 100-ի չափ մասնաճիւղեր եւ 3000-ի չափ անդամներ։ Ամերիկահայ Ազգային Միութեան Ներկայացուցչական Ժողովը կազմուած է այդ մասնաճիւղերուն ներկայացուցիչներէն։ Ժողովը գումարուեցաւ Նիւ Եորքի մէջ, Մայիս 25-ին։ Ներկայ էին 118 պատուիրակներ։ Ժողովի նիստերը տեւեցին 5 օր։

Ժողովի գումարման առիթով Ամերիկայի բոլոր հայ գաղութներուն մէջ մեծ հետաքրքրութիւն կար։ Ամերիկահայ գաղութներուն մէջ կան երկու հոսանքներ։ Մէկը՝ ազգային-հայրենասիրական, միւսը՝ ընդհանրապէս ամերիկեան։ Ամերիկեան հոսանքը կը ներկայացնէ Ամերիկահայ Ազգային Միութիւնը։ Ան կը ձգտի ամերիկացնել հայ գաղութները։ Ան կը ջանայ հայերը դարձնել ամերիկացի քաղաքացիներ։ Ան կը ջանայ հայերուն մէջ զարգացնել ամերիկեան հայրենասիրութիւն

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԵՂ. ԸՆԴՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսիոյ ներկայ դրութիւնը

Ֆրանսիոյ ներկայ դրութիւնը ամենէն աւելի ուշադրութեան արժանի է մեզ համար, որովհետեւ հոն կը գտնուի մեր ազգային կեդրոնը, հոն կը գործեն մեր ազգային կազմակերպութիւնները, հոն կը հրատարակուին մեր ազգային թերթերը, հոն կը գտնուին մեր ազգային գործիչները։ Ֆրանսիոյ մէջ տեղի ունեցող ամէն մի շարժում, ամէն մի փոփոխութիւն անմիջական ազդեցութիւն կ՚ունենայ մեր ազգային կեանքի վրայ։

Ֆրանսիոյ մէջ տեղի ունեցող ներկայ շարժումը ծագում առաւ Ռուհէրի դատավարութենէն յետոյ։ Ռուհէր, որ Ֆրանսիոյ ներքին նախարարն էր, ենթարկուեցաւ դատի, որովհետեւ ան մեղադրուեցաւ, թէ ինքն է պատասխանատու Ֆրանսիոյ մէջ տեղի ունեցած ընտրական խարդախութիւններուն համար։ Ռուհէր դատապարտուեցաւ, բայց ազատ արձակուեցաւ, որովհետեւ ան ունէր պատգամաւորական անձեռնմխելիութիւն։ Ռուհէրի դատավարութեան ընթացքին ի յայտ եկան շատ մը խարդախութիւններ, որոնք կատարուած էին ոչ միայն Ռուհէրի, այլ նաեւ ուրիշ նախարարներու կողմէ։ Ռուհէրի դատավարութեան ընթացքին ի յայտ եկան նաեւ շատ մը կաշառակերութիւններ, որոնք կատարուած էին ոչ միայն Ռուհէրի, այլ նաեւ ուրիշ նախարարներու կողմէ։ Ռուհէրի դատավարութեան ընթացքին ի յայտ եկան նաեւ շատ մը կաշառակերութիւններ, որոնք կատարուած էին ոչ միայն Ռուհէրի, այլ նաեւ ուրիշ նախարարներու կողմէ։

Ռուհէրի դատավարութենէն յետոյ ժողովուրդը սկսաւ ցոյցեր կատարել, որոնք ուղղուած էին կառավարութեան դէմ։ Ցոյցերը սկսան Փետրուարի 6-ին, երբ ամբողջ Ֆրանսիան ոտքի ելաւ։ Ցոյցերը ամենէն աւելի ուժգին եղան Փետրուարի 12-ին, երբ ամբողջ Ֆրանսիան գործադուլ հռչակեց։ Ցոյցերուն ընթացքին ոստիկանութիւնը կրակ բացաւ ցուցարարներուն վրայ, որուն հետեւանքով 15 հոգի սպանուեցաւ եւ 1500-էն աւելի հոգի վիրաւորուեցաւ

ԻՐ ՄԵՂՔԸ ՔԱԽԵՑ ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԱԹՈՌԻՆՎՐԱՑ

Երկուշաբթի առաւտ, Ֆլորիայի մէկ բանկին մէջ ելեկտրականութեամբ մահացած իտալացի ճիւղէվաճառ Ծանկարա, որ փորձած էր սպաննել նախագահ Բուզվէլթը, եւ վիբաւորած՝ հինգ հոգի որոնց մէկը մեռաւ: Ժամը 9ին Ծանկարա առաջնորդուեցաւ մահասարսուռ սենեակը, ուր կը գտնուէին երեսուն վկաներ: Մարդասպանը ակնարկ մը նետելով շուրջը, ըսաւ.

— Մի՛ բռնէք թեւէս, ես չեմ վախնար ելեկտրական աթոռէն:

Յետոյ, խօսքն ուղղելով բանակի սենօբէնին, դէղ մը ձեռագիր յանձնեց եւ ըսաւ.— Ահա գրած դիրքս: Անմիջապէս կաշկանդուեցաւ եւ դրուեցաւ ելեկտրական աթոռին վրայ: Երբ հոսանքը կը կապէին, Ծանկարա ըսաւ.

— Ի՞նչ է այս, լուսանկարիչ մը չկա՞յ, չկա՞յ մէկը որ պատկերս հանէ:

Վերջապէս, ճիշդ այն պահուն որ կոճակը պիտի սեղմուէր, արձակելով 2300 վոլթի հոսանքը, ազազակեց.

— Աղտոտ դրամատէրներ: Բոլոր դրամատէրները ոճրագործներու դասչելի աւազակախումբ մըն են: Մնաք բարով:

Երեք պաշտօնական բժիշկները հաստատեցին մահը եւ անմիջապէս դիահանութիւն կատարելով, տեղեկագիր մը կազմեցին:

Ծանկարայի «Ռոստամ» խումբի ժողովը այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Ռոստամ զրադարանին մէջ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

Գաւառ

Հ. Յ. Դ. Լիոնի ընկերական ընթհ. ժողովը այս կիրակի առաւօտ ժամը 10ին Հ. Յ. Դ. Գրադարանը: Պարտաւորիչ ներկայութիւն: Ներկայնալ անդամատուրով:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ

կազմակերպուած ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ

ԱՅՍ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

Brebant-Marseillaise-ի սրահին մէջ 146 Ave. des Chartreux

կը ներկայանայ ընկեր Հ. ՕՀԱՆՋԱՆԵԱՆ

Բացման խօսք՝ ընկեր ՎՐԹ. ՂԱԶԱՐԵԱՆ

Կը խօսին՝ ընկերներ Գ. ՆԱԴԱԶ եւ ՄՈՎՍԷՍ ՏԷՐ ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

Կը նուագէ *Հ. Ո. Մ. ՎԱՀԱԳՆԵԱՆ* նուագախումբը

Կ'երգեն Օրիորդներ՝ *Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ, ՊԵՐՃՈՒՀԻ ԳԷՈՐԳԵԱՆ*

Կ'արտասանեն ընկերներ՝ *ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ* եւ *Գ. ՔԷՆՏԻՐԵԱՆ*

Ծախքերու մասնակցութեան համար կը գանձուի **3** *ֆրանք:*

ԵՐԵԿՈՑԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Հ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

ԱՅՍ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 9ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ ԺԱՄԸ 5

ՍԱԼՕՆ ՖԼՕՐԻՏԻ ՄԷՋ, 7 ՐԻՒ ՎԱՆՔԻՒՐ

Կը խօսի՝ Պ. ԵՆՈՎՔ ԱՐՄԷՆ

Կը նուագէ Միութեանս *ՎԱՀԱԳՆԵԱՆ* նուագախումբը

Երգ, արտասանութիւն, ֆանթէզի եւլլն.: Կը ներկայացուի գաւեշտ մը: Գեղարուեստական բաժինը կը տեւէ մինչեւ *12*, որմէ վերջ կը սկսին պարերը

Մուտքը այրերու 7 եւ կանանց համար 5 ֆրանք:

Ուշադրութիւն

Դպրոցասէրի Աւելիքի Օժանդակ Որիորդներու տարեկան պարահանդէսը

MAC-MAHONի *շքեղ սրահներուն մէջ*

Տեղի կ'ունենայ **14** *Մարիս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը* **3**ին *մինչեւ գիշերուան ժամը* **10**ը

Միութիւններէն կը խնդրուի նկատի ունենալ սոյն թուականը:

ՍԱՓՐԻԶՆԵՐՈՒ ՈՒԾԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

ֆարիզի արուարձաններէն կոնէսի (GONESSE) կեդրոնական փողոցին վրայ ծախու է կամ ժէրանսով կը տրուի սարքուած սափրիչի խանութ մը՝ արանց եւ կանանց բաժանմունքներով, ինչպէս նաեւ յարկաբաժին մը՝ երկու սենեակ, խոհանոց, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն: Պայ՝ 9 տարի: Բոլորին վարձքը՝ 3500 ֆրանք: Լաւ պատեհութիւն այր եւ կին սափրիչի համար:

Մանրամասնութեանց համար դիմել նամակաւ Պ. ՎԱՐՊԵՏԵԱՆԻ,

37, Rue Lazare Carnot, Clamart, (Seine)

E. TER-MINASSIAN

Export und import, Komissionen und Vertretungen

ցանկն կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը հիմի նիւթերու (չոր պտուղ, ադիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ Գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու:

կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց:

Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30. Allemagne.

Ի գիտութիւն

Ամէն անոնք, որ կ'ուզեն աժան եւ լաւ սուրճ ունենալ, կարող են օգտուիլ ՍՈՒԼԹԱՆ գործարանի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ գիներէն: Կեդրոնատեղի՝

"CAFE SULTAN,,

92 rue d'Angoulême: Մէթրօ Couronnes եւ Parmentier

Ծանօթ.— Ամէն գնումի համար կը տրուի նուէր-կարօնիներ

ՎԱՐՁՈՒ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ

ՊԷԼՎԻԼԻ ԿՕՇԿԱԿԱՐՆԵՐՈՒ ՈՒԾԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

ԹԷՐՋԵԱՆ ԹՐԻՔՈՒՃի գործարանի տեղափոխութեան առթիւ, վարձու են հետեւեալ աշխատանոցները (Bail à céder).

1.— Գետնայարկ, մէկ փիէս, ամսական 30 ֆր. վարձք:

2.— Ամբողջ առաջին յարկը, մէկ կողմը ամբողջութեամբ **vitré, électricité, force motrice, téléphone,** *անհատաւթիօրէն աժան, տարեվարձք 2400 ֆրանք. 6 տարի* Bail.

Բացի Թրիքոյէ, ամէն գործի տրամադրելի:

Դիմել.— S. TERZIAN, 20, Rue Mélingue

Métro: Buttes Chaumont **Tél.: Botzaris 22-98**

ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ՀԱՑ ԴԵՐՁԱԿ

Maison KEVORKIAN

33, Rue des POISSONIEPS. Métro: Château Rouge et Barbès

կը կարենք sur mesure կանանցի ամէն տեսակ հագուստներ haute couture մոտէլներով եւ կը հայթայթենք կարուած նոր հագուստներ՝ յարմար գիներով:

Մուշտակի եւ bonetterieի ճոխ պահեստ:

Ցմտեսական տաքնապին պատճառաւ զեղչուած գիներ:

THE-RESTAURANT

de la Mosquée de Paris

39, rue Geoffroy St. Hillaire (5). Tél. Gobelins 18-10

Արեւելեան երաժշտութիւն՝ *ՀԱՅ* եւ *ԵԳԻՊՏԱՑի* յայտնի երաժշտագէտներու կողմէ: Բաց է մինչեւ կէս գիշեր:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԲԱՂՆԻՔ

Նիհարնալը ապահովուած է 100ին 70: կանանց համար՝ երկուշաբթի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի՝ ամբողջ օրը եւ ուրբաթ կէս օրէ վերջ: Արանց համար՝ ուրբաթ առաւօտ, շաբաթ եւ կիրակի ամբողջ օրը:

Հաղորդ. միջոցներ. — Մէթրօ: Jussieu, Monge, Daubenton. Օթօպիւս՝ G. T. Tbis, BD, CF, S, K, AX, U, H.

Ձեր տունը, խանութը եւլլի. խնամքով եւ ճաշակաւոր կերպով ներկելու համար վստահութեամբ դիմեցէք մասնագէտ եւ հանրածանօթ ներկարարներ՝

ԴԱՒԻԹԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ

127, rue Etienne Dolet, Alfortville, (Seine)

Tél. Entrepôt 17-65

կը ստանձնենք նաեւ սենեակներու, խանութներու եւ ապակիներու թուղթով գարդարումը:

Խնամուած աշխատանք: Նպաստաւոր գին:

Հայ ճարտարապետներ, ձեր շէնքերը ներկելու համար, դիմեցէք մեզի: Ջեղչտու պայմաններ:

CABINET de Me V. YARJANIAN

JURISCONSULTE

Procédure Générale — Mandataire en Justice

44, Rue La Fayette, Paris (9) Tél. TAITBOUT. **53-32**

կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական գործեր: Անձամբ կը պաշտպանէ Ռեւետրական եւ Շաշտարար Գատարաններու առջեւ: Ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման, եւ ժառանգական բոլոր գործողութիւնները կը կատարուին արագութեամբ: վարչական դիմումներ նախարարութեանց մօտ:

կ'ընդունի, ամէն օր, ժամը 9էն 11, եւ 5էն 7:

Le Gérant : H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17. Rue Damesme :-: PARIS (13e)

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Յ. Դ. Շրջ. Կոմիտէն իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ ընկեր Ս. ՅարութիւնեանԻ իր եղբօրորդւոյն դառնադէպ մահուան առթիւ:

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Կազմակերպուած Պոլսոյ կեդր. վարժարանի նախկին Սանուց Միութեան կողմէ այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը *8.30*ին, Ֆլորիա Ճաշարանին վերնայարկը, *61*, Mr. le Prince: կը խօսին՝ *Տիրան Իսկիկեան*, երկրորդ եւ վերջին մասը իր դասախոսութեան՝ *«Պատասխանատուութեան գաղափարը արդի ընկերաբանութեան մէջ»* եւ *Պ. Գր. Գօնչէկիւլեան* նիւթ ունենալով՝ *«Կրկնութիւնը եւ անոր դերը»:*

ՅՈՒՇԱՏԵՏԻ

Հ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Փարիզի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին Ֆլորիա: Զեկոյց նոր վարչութեան: Անդամներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ:

ԱԶԱՏ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԻՏՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ հրապարակային բանախօսութիւնը տեղի կ'ունենայ այս Ուրբաթ երեկոյ, ժամը 8.30ին Sociétés Savantes-ի մեծ սրահին մէջ, 8 rue Danton (մէթրօ՝ Odéon կամ Սէն Միշէլ): կը խօսի՝ Պ. Աբգար Զօպանեան, նիւթ ունենալով՝ գեղարուեստական եւ մտաւորական շարժումը Թուրքիոյ-Հայաստանի մէջ:

Բանախօսութեան ընթացքին լուսարձակով ցոյց պիտի տրուին բազմաթիւ խիստ շահեկան եւ ցարդ անտիպ պատկերներ Հայաստանի գեղարուեստներուն շուրջ:

ՓՈՐԹ ՏԻԹԱՒԻԻ եւ շրջանի Մանկապարտէզի վարչութիւնը արտակարգ ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Փորթ տ'Իթալիի եւ շրջանի անդամ եւ ոչ անդամ բոլոր հայրենակիցները, այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին դպրոցին չէնքին մէջ, 19, rue de Paris, Gentilly: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Բոլոր անդամներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՍԱԼՈՅ-ՁՈՐԻ Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, Պուլվար Օսման, սովորական հաւաքատեղին: Վարչութիւնը կը հրաւիրէ Սալոյ-Ձորի անդամ եւ ոչ-անդամ բոլոր հայրենակիցները: Պարտաւորիչ ներկայութիւն: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Նոր վարչութեան ընտրութիւն եւլլի:

ԲԱԳՇԱԿԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍ (2)

ԹՈՒՔԱԽՏԻՆ ԴԷՄ

(ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՓՈՔՐԻԿ ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՄԸ)

Զարհուրանց պզտիկ է ան, քանի մը հարիւր միլիոն մանրէ պէտք է զնդասեղի մը գլուխին մեծութիւնը առնելու համար: Այսօր շատ լաւ կը ճանչնանք այս մանրէն, դիւրին է զայն մշակել մանաւանդ աշխատանոցներու մէջ: Մշակելու այդ պայմաններէն դուրս, Քոխի մանրէն կ'աճի ու կը բազմանայ միայն մարդոց կամ կարգ մը կենդանիներու ողջ մարմնին մէջ: Նոյնպէս կրնայ դիմանալ, միայն քանի մը չարաթ, մութ անկիւն մը գրուած թուքի մէջ: Լոյսը, մանաւանդ արեւը, զայն կը սպաննեն քանի մը ժամէն:

Ուրեմն չնորհիւ Վիլմէնի, Քոխի եւ իրենց հետեւորդներուն, այսօր կրնանք յայտարարել բացարձակ.— Առանց Քոխի մանրէին, թոքախտաւոր չըլլար մարդ, ճիշդ ինչպէս՝ առանց հումտի տունկ չի բուսներ:

3— ԹՈՒՔԱԽՏԸ Ի՞ՆՉՊԷՍ ԿԸ ՓՈԽԱՆՑՈՒԻ

(ՍԵՐՄՆԱՑԱՆԸ)

Թոքախտին սերմնացանը գրեթէ միշտ այն չափահաս մարդն է, որ վարակուած է թոքախտով: *Կը հանի ժամանակ մը, երբ անոր թոքերուն վէրքերը կը բացուին խոչափողին ցնցուղին մէջ. եւ հիւանդը կը հազայ եւ այլ եւս կրնայ թքնել դուրս: Իր թուքը, լորձունքին կաթիլները, որոնք դուրս կը ցատկեն ու կը ճամբորդեն ամէն անգամ որ հիւանդը խօսի, խնդայ կամ հազայ, մանրէ կը պարունակեն: Եթէ այդ թուքը չհաւաքուի մասնաւոր ամանի մը մէջ եւ չվճացուի այնտեղ, կրնայ ուրիշ մէկին ալ վարակել: Օրինակի համար, թուքը, որ կ'իյնայ տախտակամածին վրայ, կամաց կամաց կը չորնայ եւ կը խառնուի փոշիին, օդին: Եւ անոնք, որ կը բնակին այդտեղ, կը շնչեն զայն, մանաւանդ մանուկները, որոնք ամէն բանի ձեռք կ'երկնցնեն ու կը վարակեն մատները, եղունգները, արդէն միշտ աղտոտ, եւ յետոյ բերանին ու քիթին մէջ կը խօթեն զանոնք: Հիւանդ մը, որ հազալէ եւ թքնելէ յետոյ դեռ չբերներուն վրայ մանրէները ունի, կը համբուրէ իր զաւակները. կամ իր անկողինին մէջ կը քնացնէ, իր թաշկինակով կը խնչէ անոնց քիթը, իր դգալով կերակուր կուտայ անոնց, իր զաւթով ջուր կը խմցնէ անոնց: Եւ որքան դուրդուրանք ցոյց կուտայ իր զաւակներուն, այնքան չուտ կը վարակէ զանոնք:*

Այսպէս է, որ կը փոխանցուի թոքախտը, այսինքն այն սերմերով, զորս չափահաս թոքախտաւոր մը կը սփռէ իր չորս կողմը, կամ չխման մէջ զանուելով անոնց հետ, որոնք միասին կը բնակին: Վարակելու համար, կը բաւէ որ նախ թոքերուն վէրքերը բացուած ըլլան, այսինքն հաղորդակցութեան մէջ արտաքին աշխարհին հետ, եւ յետոյ անհրաժեշտ նախագուշութիւնը չկատարուի: Այնքան աստն որ հիւանդին վէրքը բացուած չէ (ինչպէս կը պատահի գանգատն գեղձերու, ծունկի կամ ուղեղային թաղանթի հիւանդութեան ընթացքին), հիւանդութիւնը չի փոխանցուիր: Նոյն իսկ բաց վէրքերով թոքախտն ալ չի փոխանցուիր, եթէ նախագուշութեան միջոցներ ձեռք առնուած են: Ահա թէ ինչո՛ւ բժիշկին առաջին պարտականութիւնն է հիւանդին հասկցնել այս բաները, որպէս զի հիւանդը ոչ միայն խնամք տանի ինքզինքին, այլ նաեւ չտարածէ իր դժբախտութիւնը ուրիշներուն վրայ:

Թոքախտաւոր կովերուն կաթն ալ, չեփուած պարագային (ինչպէս կարագը), կրնայ մանուկներուն փոխանցել հիւանդութիւնը: Այս պարագան քիչ կը պատահի բարեբախտաբար: Եւ սակայն պէտք է պայքարիլ նաեւ կովերու թոքախտին դէմ, ոչ նուազ այն հաղուագէպ վարակումին պատճառաւ, որուն կ'ենթարկուին մարդիկ, այլ առաւել այն հսկայ կորուստներուն համար, որոնց կը դատապարտուին անասնապահները: Այդ մասին այսքան: Ընտանիքները, միւս կողմէ, կրնան մասնաւոր եւ առողջ կաթ մատակարարել, այծապահութեամբ, որովհետեւ այծերը երբեք թոքախտաւոր չեն դառնար:

4— ԹՈՒՔԱԽՏԻՆ ՀՈՂԸ.— ՎԱՐԱԿՈՒԱԾԸ ԵՒ ՀԻՒԱՆԴԸ

Սովորաբար թոքախտը չի փոխանցուիր վայրկենապէս, ինչպէս կը պատահի ուրիշ տարափոխիկ հիւանդութիւններու ընթացքին (կարմրուկ, կապոյտ հազ, ժանտատենդ, եւայլն), այլ երկար ժամանակ չխման մէջ զանուելով: Պատանիները, մանաւանդ փոքրերը, աւելի ընդունակ են վարակուելու, քան չափահասները: Ուրեմն, որքան պզտիկ ըլլան, այնքան չուտ կը վարակուին: Այնպէս որ, կարելի է ըսել.— եթէ թոքախտին սերմնացանն է չափահասը, հողն ալ (արտը) երախան է: Ծնողքներուն կամ ժողովուրդին համար, կարելի չէ, պարզ դիտելով, հասկնալ թէ մանուկ մը վարակո՞ւած է թէ ոչ: Աւելի հասկնալու համար, պէտք է դիմել բժիշկին, որ գիտէ անվնաս եւ պարզ միջոց մը այս տեսակէտով կատարելու:

Բժիշկը կաթել մը թիւպէրքիւլին (*) կը գնէ մանկին մարքին վրայ, թեթեւ մը սկրթելէ յետոյ: Մարքին հակազդեցութեան եղանակը ցոյց կուտայ թէ ենթական թոքախտաւո՞ր է թէ ոչ, քննութեան մեթոտ մը, որ ցոյց կուտայ հիւանդութիւնը ողջերուն վրայ, ինչպէս ալ զննութիւնը՝ մեռելներուն վրայ:

Ի ծնէ ոչ ոք թոքախտաւոր է: Բոլոր նորածինները պերճ են թոքախտէ: Ծնունդէն յետոյ, առողջները կը նուազի, իսկ վարակուածներուն թիւը կ'աւելնայ: Երբ երախաները 12—15 տարեկան կ'ըլլան, վարակուածներուն համեմատութիւնը կէս առ կէս է: 25 տարեկանէն սկսելով, գրեթէ ամէն մարդ վարակուած արդէն:

Այստեղ, պէտք է գիտնալ, որ վարակուածը եւ հիւանդը տարբեր պարագաներ են: Սովորական պարագաներու մէջ, վարակուած ըսելով կը հասկնանք այն թականան, որուն մարմինին մէջ գոյութիւն ունին Քոխի մանրէներ: Այդ մանրէները անվնաս կը մնան մեծ մասամբ, մեռելային կեանքին վերջը:

(Շարունակելի)

(*) *Թիւպէրքիւլին* կը կոչուի այն աւիշը կամ շիճը որ կը, զոր մանրէաբանները կը պատրաստեն նախ անցընելով Քոխի մանրէները եւ յետոյ մզոցէ անցընելով:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :: R. C. Seine 276,786

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԿ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆՆԵՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 23 ՄԱՐՏ 1933

23 Mars 1933

ՅԱՐԴ ՏԱՐԻ Թիւ 2144

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Դէպի Միութիւն եւ Զօրութիւն

Նոր ախտանշան մը՝ եւրոպայի սրտին վրայ։ Անարիւն, բայց չզօր եւ յարաճուն տենչ մը՝ վերահաստատելու հին փառքերը, բազմապատկելու ազգային՝ սրբազան եսասիրութիւնը։

Կարմիր յեղափոխութենէն ծնաւ Ֆաշիսմը, որ իր կարգին ծնունդ տուաւ հիթլէրականութեան։

Եւ ահաւասիկ Ֆրանսան ալ, միշտ մտահոգ՝ վաղուան համար, կը տրտնջայ խորհրդարանական բարքերուն դէմ, պահանջելով աւելի հեղինակաւոր, միաձոյլ եւ անկաշկանդ իշխանապետութիւն։

Նոր չէ այս մարմաջը, բայց այս միջոցին կ'արծարծուի նորադոյն մեթոտներով եւ բացառիկ ուժգնութեամբ։

Քանի մը տարի առաջ, խումբ մը մտաւորականներ ձեռնարկեցին Ֆաշական կազմակերպութիւն ստեղծելու Ֆրանսայի մէջ։ Բջիջներ կազմեցին, խոշոր թերթ մըն ալ հրատարակեցին, յետոյ կէս ճամբան մնալու համար։

Բայց, վարակումը սկսած էր։ Հետքեր, ճեղքեր բացուեցան, եւ ուրիշներ ալ արթնցան ոչ թէ անպատճառ Ֆաշականութիւն, այլ զօրաւոր իշխանութիւն պահանջելու համար։

Այս օրերս, գերմանական յեղաշրջումը նոր թափ տուած է այս տենչին. մանաւանդ որ, երկրին իշխանութիւնը կը գտնուի ձախակողմեան տարրերուն ձեռքը։

Գիշդհները կը շահագործեն ամէն երեւոյթ եւ իրողութիւն,— պինաթափութենէն մինչեւ Գերմանիոյ վերածնութիւնը, տուրքերու ծանրութենէն մինչեւ պատերազմական պարտքերու խնդիրը, ապացուցանելու համար թէ Ֆրանսան վտանգի տակ է, հետեւաբար եւ կարօտ՝ վերանորոգման։

Ու չարժումին գլուխը անցած են ոչ միայն ազգայնական, կէս-արքայական «Էքօ տը Փառի»ն եւ նմանները, ամբոխավար «Մաթէն»ը եւ միւսները, այլեւ ծանրագլուխ «Տէպա»ն։

Բոլորն ալ օրկաններ՝ բաժնետիրական, առեւտրական եւ ճարտարագործական ընկերութեանց, հաւատարիմ պինուորեալներ՝ դրամատիրական կարգ ու սարքին, այս թերթերը անընդհատ կը քաշեն ահազանգին պարանը։

Բոլոր չարիքներուն արմատը համարելով չափազանցեալ ժողովրդապետութիւնը եւ խորհրդարանական դրութիւնը, անոնք տրամաբանօրէն կը յանգին յետադարձ չարժումի մը։

Անմեղ են իրենց բառերը,— Միութիւն եւ զօրութիւն։ Բայց՝ երկդիմի է եւ արկածալի՝ հետապնդուած նպատակը։

Այսպէս, «Մաթէն»ը, որ ամբոխներէ ի վեր վտանգի ազդակներ, նշանախօսքեր կ'արձակէ, հետզհետէ չեզա եւ զոյն կուտայ նոր քաղաքականութեան։

Երկուան թիւին մէջ, առաջին էջին վրայ, կը կարդանք դղրդալից յայտարարութիւն մը, «Միութիւն ազգին համար», սաղարթութեամբ կիլիկեան անվախճանական հերոսին, Ֆրանքլէն Պույեոնի։

Ինչպէս կ'երեւայ, արդէն կազմուած է նոր Միութիւնը, որ աչքի առջեւ ունենալով կուսակցական պայքարները, կառավարութեան տկարութիւնը, ընդհանուր անիշխանութիւնը, «պետական հեղինակութեան վերազգումը», ազգային կեանքին կաւսումը, համատարած ամբոխավարութիւնը, գերմանական հատուցումներուն կորուստը եւ խորհրդարանական դրութեան անանկութիւնը, կը պահանջէ.—

1. Անմիջապէս վերակազմել պետութեան ելմտական կացութիւնը, հաւասարակշռել ելմտացոյցը, անխնայ կրճատումներ եւ խնայողութիւններ կատարել, մերժել ո՛ր եւ է նոր տուրք, բարեկարգել վարչական մեքենան եւ ազգային անտեսութիւնը։

2. Կազմակերպել ապահովութիւնը՝ ամբաստնելու համար խաղաղութիւնը, բացարձակապէս յարգել դաշնագիրները եւ սերտ համաձայնութիւն հաստատել այն բոլոր ազգերուն հետ որ վճռած են պաշտպանել դաշնագիրները։ Վերակազմել ազգային պաշտպանութիւնը եւ մանաւանդ օդային ուժը։

3. Բարեփոխել սահմանադրութիւնը, ընդունիլ խորհրդարանի լուծման տեսակէտը, մէկ դահլիճ ունենալ իւրաքանչիւր նստաշրջանի համար, կրճատել երեսփոխանները թիւը, բարեփոխել ընտրական օրէնքը, հաստատել արհեստակցական ներկայացուցչութիւն եւ պարտաւորիչ քուէարկութիւն։

«Միութիւնը», որ «ազգին համար» է, խարուիլն չի դներ հարուստներու եւ ազդեցիներու, քաղքենիներու, բանուորներու եւ գիւղացիներու մէջեւ, եւ կը պահանջէ զինադուլ՝ կուսակցութեանց միջեւ։

Մէկ խօսքով՝ «Միութիւն ի փրկութիւն»։

Կազմակերպիչները անհրաժեշտ կը դանեն «ճշմարիտ յեղափոխութիւն մը» Ֆրանսայի քաղաքական բարքերուն մէջ որ «ապականած են չեեսութեամբ եւ վատութեամբ»։

— «Ազգը վտանգի մէջ է» ... Թօթափեցէք ձեր թմրութիւնը, համախմբուեցէք։ Դադրեցուցէք հատաչաւիւները։ Գործի լծուեցէք։ Եւ ազգը պիտի փրկուի»։

Ամբողջութեամբ ուսած եղանք նոր չարժումին հիմնական կէտերը։

Կը յաջողի՞ այս ձեռնարկը։ Ցեղափոխական եւ հանրապետական Ֆրանսան կը հանդուրժէ՞ այս յետաչրջական «յեղափոխութեան»։

Ինդիրը այդ չէ, այլ՝ երեւոյթը։

Ինչպէս պարտեալները, յաղթականներն ալ դժգոհ են իրենց կացութենէն։ Եւ մանաւանդ մտահոգ՝ վաղուան համար։

Ապա ուրեմն, — միութիւն եւ զօրութիւն, որ կրնայ տանիլ մինչեւ նոր պատերազմ ...

Արդարեւ, այդ օրուան կը պատրաստուին բոլորը։

Ամէն պարագայի մէջ, ոչ թէ մթնոլորտը պայծառացնելու, այլ թանձրացնելու կը ծառայեն այս բոլոր ելոյթները։

«Ազգային միութիւնը» դարձեր է ոգեւորութեան աղբիւր՝ աչքին թէ ձախին համար, սահմանէ սահման։

Ամէն մէկը վախ ունի իր դրացիէն, եւ կ'ուզէ անոր նմանիլ, զայն գերազանցելու համար։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՀԻԹԼԷՐ ԿԸ ՓԱՌԱԲԱՆԷ ՆՈՐ ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ

ԽԱՆԴԱՎԱՌ ՅՈՑՑԵՐ՝ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ԲԱՑՄԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿԻՆ ԱՌԹԻԻ

Ինչպէս գրած էինք երէկ, Գերմանիոյ նոր խորհրդարանը բացուեցաւ երեքշաբթի օր, Փոցտամի մայր եկեղեցիին մէջ, անասելոր ցոյցերով։ Կառավարութիւնը ամէն միջոց ձեռք առած էր ոչ միայն բարեկարգութիւնը պահպանելու, այլ եւ խանդավառութիւն արծարծելու համար։ Ահագին բազմութիւն հաւաքուած էր Պերլինէն եւ Գերմանիոյ ամէն կողմերէն։ Կայսերական Գերմանիոյ դրօշը կը ծածանէր ամբողջ երկրին մէջ, հիթլէրական դրօշին հետ։ Կայսրանէն դէպ ի Փոցտամի դղեակը տանող կամուրջին վրայ, աչքի կը զարնէր չողշողուն վերտառութիւն մը, — «Ողջո՜յն Նոր Գերմանիոյ»։ Արարողութիւնը տեղի ունեցաւ թէ բողոքական եւ թէ կաթոլիկ ծէսով։ Նախագահ Հինտէնպուրգ ներկայ եղաւ առաջին արարողութեան, իսկ կաթոլիկ նախարարներն ու երեսփոխանները գացին երկրորդին։ Ցետոյ բոլորը մէկ համախմբուեցան բուն մայր – եկեղեցին, ուր նախագահ Հինտէնպուրգի գրաւոր ճառ մը կարդաց, յոյս յայտնելով թէ նոր խորհրդարանը թիկունք պիտի հանդիսանայ կառավարութեան եւ ամէն ջանք պիտի թափէ դիւրացնելու համար կառավարութեան գործը։ «Այն վայրը ուր համախմբուած ենք այսօր, կը հրաւիրէ մեզ մեր ակնարկները ուղղել հին Փրուսիոյ վրայ որ՝ խոնարհելով Ատուծոյ առջեւ, իր մեծութեան հասաւ իր աշխատանքով, իր պարտաճանաչութեամբ, իր անսասան քաջութեամբ եւ հայրենասիրութեամբ, միշտ պատրաստ՝ ամէն զոհողութեան։ Այսպէս էր որ Փրուսիան միացուց այլազան Գերմանացիները։ Այն ոգին որ կը յատկանշէ այս փառաւոր վայրը, թող ոգեւորէ նաեւ ներկայ սերունդը, թող ան փրկէ մեզ կուսակցութեանց եսասիրութենէն եւ պայքարներէն, միացնէ մեզ եւ առաջնորդէ դէպ ի ազգային ինքնավստահութիւն եւ վերանորոգէ մեզ հոգեպէս, ի բարօրութիւն հզօր եւ միացեալ Գերմանիոյ»։

Աւելի յատկանշական էր Հիթլէրի ճառը, որուն գլխաւոր մասերը կուտանք ստորեւ.

— «Տարիներէ ի վեր, ծանր հոգեր կը ճնշեն մեր ժողովուրդին վրայ։ Արտաքս բաժրացման եւ ծաղկաւէտ բարօրութեան չրջանէ մը յետոյ, անձկութիւնը եւ թշուառութիւնը բոյն դրին մեր մէջ, ինչպէս երբեմն։ Մատնուած՝ անմխիթարութեան մը որ կ'ազդէ ե՛ւ իր կաթքին ե՛ւ իր իմացականութեան վրայ եւ որ գործելու անկարող կը դարձնէ, Գերմանը անզօր է, արժեցնելու համար իր սեփական գոյութիւնը։ Երբ Պիսմարք քաղաքական միութեամբ մը պսակեց գերման ազգին մասաւոր ձգտումները, կը թուէր թէ այլ եւս, երկար տարիի համար, վերջ տրուած էր այլազան Գերմաններու ներքին վէճերուն եւ պայքարներուն։ Ոչ կայսրը, ոչ կառավարութիւնը, ոչ ալ ժողովուրդը պատեբամբ չուզեցին. միայն՝ ազգին անկումը եւ ընդհանուր փլուզումը տեսնելով որ տակաւ սերունդ մը, հակառակ իր ամէնէն նուիրական համոզման, ընդունի Գերմանիոյ պատասխանատուութիւնը պատերազմին մէջ։ Ցաւիտենական յաղթականներու եւ պարտեալներու տեսութեան անմատչելենէն յառաջ եկաւ հատուցումներու չիմարութիւնը, եւ, հետեւաբար, համաչխարհային անտեսական փլուզումը»։

Վարչապետը յետոյ փառաբանեց նոր, երիտասարդ Գերմանիան, չեշտելով։ — Մենք կ'ուզենք վերահաստատել ազգին հոգիները եւ կամքերուն միութիւնը, կ'ուզենք վերկել մեր գոյութեան յաւիտենական հիմքերը, մեր ցեղային նկարագիրը եւ իր արժէքները։ Ցետոյ խօսքն ուղղելով նախագահ Հինտէնպուրգի, յայտարարեց.

— Դուք երեք անգամ կատեցաք պատուոյ դաշտին վրայ, մեր ժողովուրդի գոյութեան եւ ապագային համար. նախ՝ Փրուսիոյ թագաւորին բանակներուն մէջ, յետոյ՝ Վիլհելմ Ա. կայսեր բանակներուն մէջ, Գերմանիոյ սքանչելի ալացքին համար եւ վերջապէս բոլոր ժամանակներու ամենամեծ պատերազմին մէջ, իրրեւ մարաջախտ, Գերմանիոյ գոյութեան եւ մեր ժողովուրդի ազատութեան համար։ Դուք տեսաք գործը մեծ վարչապետին՝ Պիսմարքի. այսօր, նախախնամութիւնը ձեզ ընտրած է պաշտպան ազգին նոր վերելքին։

Հիթլէր չեշտեց թէ իր դահլիճը կ'ուզէ հաստատել ամուր կառավարութիւն մը, օժտուած՝ անխախտ հեղինակութեամբ եւ «ազգին մէջ տեղաւորել անոնք որ բարի կամք ունին եւ վճռակատութեան դատապարտել անոնք որ կը փորձեն վնասել ազգին»։

Բացման արարողութիւններէն յետոյ, տեղի ունեցաւ մեծ զօրահանդէս մը, մասնակցութեամբ ամէն տեսակ զօրականներու։ Մինչ ամբողջ Գերմանիան կը պտըտէր ուրախութեան ցոյցերով, թափօրներով եւ ջահադնացութիւններով, նոր խորհրդարանը իր առաջին նիստը գումարեց Պերլինի Քրոլթատրոնին մէջ։ Դիւանին ընտրութենէն յետոյ, նախագահ Կէօրինկ յայտարարեց թէ յեղափոխութիւնը գլուխ ելաւ քանի մը չաբաթէն, թէ Վայմարի չրջանը (հանրապետական) վերջնապէս ջնջուած է եւ Գերմանիան վերստացած է Փոցտամի ոգին։ Առաջին առիթ խօսք առաւ ընկերվարական երեսփոխան մը, պահանջելով անմիջապէս արձակել իր ձերբակալուած ընկերները։ Ներքին նախարարը առաջարկեց խորհրդարանական յանձնախումբին յղել այս առաջարկը։ Այդպէս ալ ընդունուեցաւ։

Մեծ յուզում՝ հակահրէական ցոյցերուն առթիւ

Աչխարհի բոլոր կողմերէն բողոքի հեռագիրներ կը հասնին, Գերմանիոյ մէջ կատարուած հակահրէական ցոյցերուն առթիւ։ Մանաւորապէս յուզուած են Ամերիկացիները։ Մ. Նահանգներու բոլոր քրիստոնեաներուն անունով, եւ Նիւ Եորքի անկլիքան եպիսկոպոսին հաւանութեամբ, Ամերիկայի եկեղեցիներու դաշնակցային խորհուրդը բուռն բողոք մը հրատարակեց, եղած հալածանքներուն դէմ։ Մամուլն ալ խստօրէն կը քննադատէ հակահրէական ցոյցերը։ «Նիւ Եորք Թայմզ» բուռն յօդուած մը հրատարակեց այս առթիւ։ Մ. Նահանգներու հրէական չրջանակները, որոնց ազդեցութիւնը չատ մեծ է, խրատակս յուզուած են եւ պիտի պահանջեն ամերիկեան կառավարութենէն որ դիմողութիւն ուղղէ Գերմանիոյ։ Արտաքին նախարարութիւնը յանձնարարեց Պերլինի դեսպանին՝ մանրամասն տեղեկագիր մը կազմել եղած հալածանքներու մասին։

Անգլեւոուս վհատ

Վերջին լուրերու համաձայն, խորհրդային իշխանութիւնը սկսած է տեղի տալ Անգլիոյ պահանջներուն առջեւ։ Ձերբակալուած ճարտարագէտներուն թղթածրարը ետ առնուեցաւ Ձեկայէն եւ յանձնուեցաւ Գերագոյն Առեանին, որուն դատախազը պիտի կրնայ ազատ արձակել բանտարկեալները, կամ դատել սովորական կարգով, եւ պաշտպանութեան ամէն միջոց ընծայելով։ Այդ պարագային, դատավարութիւնը պիտի կատարուի հրապարակաւ։

Ֆրանսա կը վարանի մտնել Զորս պետութեանց Ուխտին մէջ

Պ. ՄԱՔԴՈՆԱԼԴՏԻ ԵՐԿԱՐ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Գրած էինք թէ Անգլիոյ վարչապետը Համմէն վերադարձին Փարիզ իջաւ, խորհրդակցելու համար Ֆրանսական կառավարութեան հետ։

Խորհրդակցութիւնները չարունակուեցան ամբողջ օրը։ Պ. Մաքդոնալտ մանրամասն տեղեկութիւններ տուաւ Պ. Մուսոլինիի հետ մչակուած ծրագրի մասին, եւ ուղեց ապահովել Ֆրանսայի հաւանութիւնը։ Ան այժմ գաղտնի կը պահուին խորհրդակցութիւնները։ Կառավարութիւնը պաչտօնական զեկոյց մը հրատարակեց, որ կ'ըսէ թէ երկու երկիրներուն նախարարները նորէն պիտի խորհրդակցին, մօտաւոր ատիթով մը։ Ֆրանսայի նախարարները յայտնեցին թէ կ'ուզեն որ դործակցութիւն մը հաստատուի չորս պետութեանց միջեւ, Ազգերու Դաչնակցութեան չրջանակին մէջ եւ համաձայն անոր ոգիին։

Ինչպէս կ'երեւայ այս պաչտօնական զեկոյցէն, Ֆրանսա կը վարանի անմիջապէս մտնել Հռոմի ծրագրին մէջ։ Ազգայնական թերթերը գոհ են որ Պ. Տալատիէ արթուն մնաց եւ չտարուեցաւ խանական խայծէն։

Իտալական թերթ մը կը գրէ թէ Պ. Մաքդոնալտ նախապէս առաջարկած էր ուխտը կազմել վեց պետութեանց միջեւ, բայց Պ. Մուսոլինի մերժեց եւ վերածեց չորսի։

Թերթերու կարծիքով, Փարիզի եւ Հռոմի խօսակցութիւնները ոչ թէ յաջողած են « խաղաղութեան ակումբին » կազմութեան, այլ գոնէ բացած են բարդ վիճաբանութեանց որոնք չատ երկար պիտի տեւեն։

Մինչ այս մինչ այն, զինաթափութեան խորհրդաժողովը որոշեց նիստերը յետաձգել մինչեւ Յունիս։

Իտալի դանիմը փոխուած

Իտալի խորհրդարանին մէջ, ընդդիմադիրները դիտել տուին թէ անգլեւիտալեան դաչնագիրը կը կաչկանդէ երկրին ազատութիւնը, հաստատելով երկու տեսակ իշխանութիւն։ Եասին փաչա յայտարարեց թէ կառավարութեան պատասխանատուութիւնն է բարեփոխել դաչնագիրը։ Ինչ կը վերաբերի այն պարտքերուն զորս Անգլիա կը պահանջէ ի հաչիւ Պասրայի նաւահանգիստին եւ երկաթուղիներու ծախքին, փաչան ըսաւ թէ ատոնք պատերազմական պարտքեր են։ « Արդ, չէ՞ որ Մեծն Բրիտանիա կը չանայ ջնջել իր նախկին թշնամիներուն պարտքերը։ Մենք որ Անգլիոյ բարեկամներն ենք, անչուշտ արժանի ենք այդ միեւնոյն բանը պահանջելու մեզի համար »։

Վարչապետը պատասխանեց թէ ինք համաձայն չէ այն կարծիքին թէ անգլեւիտալեան դաչնագիրը անարդար է։ Ընդհակառակն, անոր չնորհիւ ե որ երկիրը կը վայելէ ներկայ կարգ ու սարքը։ Ինք անձնապէս անհրաժեշտ կը գտնէ Անգլիոյ հետ բարեկամութիւնը։ Իսկ դահլիճին ներքին քաղաքականութիւնը հիմնուած է բանակին զօրացման վրայ։

Իրրեւ հետեւանք այս վիճաբանութեանց, վարչապետ Նաճի պէկ Շէյվքէթ հրաժարեցաւ, առարկելով թէ առողջական վիճակը թոյլ չի տար աչխատիլ։ Նոր դահլիճը կազմեց Րաչիտ Ալի պէկ, թագաւորին սենեկապետը։ Արտաքին նախարարն է Նուրի փաչա։ Նոր դահլիճը կը համարուի ազգային կառավարութիւն՝ կազմուած ամէնէն կարող եւ փորձառու անձերէն։

Ինչպէս կը փախցնեն թմրեցուցիչ դեղերը

Բերէլ փաչա, Եգիպտոսի թմրեցուցիչ դեղերու հետախուզման գրասենեակին վարիչը, հրատարակութեան տուաւ տարեկան չորրորդ տեղեկագիրը, որ չունդլից յայտնութիւններ կը պարունակէ։ Տեղեկագրին մէկ գլուխը կը կոչուի « Եւրոպայի թմրեցուցիչ դեղերու պատուները »։ Այս մասին գաղտնի տեղեկութիւններ հաղորդած է մաքսանենգներու խմբակին մէկ անդամը, որ ուզելով Ցունաստան հաստատուիլ եւ տանելի կեանք վարել, ամէն բան խոստովանած է։

Այս տեղեկութիւններէն կը պարզուի թէ ի՛նչպէս քիլոն հարիւր անգլիական էրօին կը փախցնէին Եւրոպա, թէ ի՛նչ գաղտնի գործեր կը կատարուէին Փարիզի, Համպուրգի, Պոլոյ, Նիւ Եորքի եւ Շանհայի մէջ, առեւտրական « յարդելի » անուններու տակ։ Թիւնոցնի մէջ (Զինաստան) գործակալ մը եօթը ամսուան ընթացքին 240,000 տոլարին արժողութեամբ թմրեցուցիչ հայթայթած է Փարիզի խմբակին։ Երեւան կուգայ որ մինչեւ վերջերս կարելի էր Փարիզի մէջ բացէ ի բաց գնել ո՛ր եւ է քանակութեամբ Ֆրանսական թմրեցուցիչ եւ արտածել մաքսային իշխանութեանց դիտութեամբ։ Տեղեկագիրը կը հրատարակէ գաղտնի բանալի մը 1500 բառերու եւ խօսքերու, որ կը գործածուէր մաքսանենգներու կազմակերպութեան զանազան անդամներուն միջեւ։ Այսպէս, թմրեցուցիչներու կապոց մը կը կոչուէր « քրէմ տը պոթէ » կամ « սփաղէթի » եւն.։ Տեղեկագիրը գոհունակութեամբ կը յայտնէ թէ Պոլիսը այլ եւս գործած է թմրեցուցիչներու մաքսանենգութեան կեդրոն դառնալէ եւ այժմ Թուրքիոյ տեղը բռնած է Պուլկարիան, ուր առ նուազն չորս գաղտնի գործարաններ կը բանին։ Ամէնէն մեծը առաջին երկու ամիսներուն արտադրեց 1500 քիլօ (իբր 1տւկս թոն) էրօին, ինչ որ բաւական է օրական կրկին չափով դեղ տալու երեք միլիոն մոլիներու։ Տեղեկագիրը կը գովէ նաեւ յունական կառավարութիւնը, որուն հրատարակած նոր օրէնքով յունահպատակները ծանրապէս պիտի պատժուին, եթէ փորձեն թմրեցուցիչներու մաքսանենգութիւն կատարել Եգիպտոսի մէջ։

Եգիպտոսի մէջ ալ, չնորհիւ ձեռք առնուած միջոցներուն, մաքսանենգութիւնը հետզհետէ կը դժուարանայ։

Համայնավարները Պուլկարիոյ մէջ

Պուլկարական ոստիկանութիւնը համայնավարական կազմակերպութիւն մը երեւան հանեց Սամոքովի դպրոցին ուսուցիչներուն եւ աչակերտներուն մէջ։ Այս առթիւ ձերբակալութիւններ կատարուեցան, իսկ խուզարկութեանց հետեւանքով գտնուեցան 80 տրճանակ, 100 հրացան եւ մեծաքանակ վառօդ։

Ափսոսի մէջ մնացած

« Լը Փոփիւլէր » տասով աղբիւրէ կ'իմանայ թէ Սարաթովի մէջ մեռած է բոլշեւիկ յայտնի գործիչ Բիազանով։ Բոլշեւիկեան յեղափոխութենէն ի վեր, Բիազանով անօրէնն էր Մոսկուայի Մարքս – Ենկելի կառանին։ Անոր չնորհիւ էր որ Ռուսիոյ մայրաքաղաքին մէջ հաւաքուեցան ամէնէն թանկագին նիւթերը՝ կարլ Մարքսի եւ Ենկելսի մասին։ 1931 փետրուարին, Բիազանով յանկարծ պաչտօնով եղաւ իբրեւ մենչեւիկ եւ աքսորուեցաւ Սարաթով։

Զրոյցի մը համաձայն, Փարիզի նախկին դեսպան Ռաքովսկին ալ մեռած է աքսորի մէջ։

■■■■■■■■

ՆԱՒԱՊԱՀ ՐՈՒԶՎԵԼԹ որոշեց լիազօրութիւն պահանջել խորհրդարանէն, կարգադրելու համար պատերազմական պարտէրու խնդիրը։

Լիմնի Մէջ սպանուեցաւ Ռուս մը, Սկորկին, որ ծառայած է Վրանկէլի բանակին մէջ։ Տանը մէջ գտնուեցան ռուս միապետական թերթեր եւ մեծագումար դրամ։ Կը կարծուի թէ սպանութիւնը կատարուած է բաղամական շարժառիթներով։

Ի՞ՉՊԵՍ ԱՀ ԽՈՍՏՈՎԱՆԵՑ ՏՍԱԼԿՈՆԸ ԱՅԴ ՊԱՀԻՆ

Ու՞ր էր ընկել ան պահուն ընկեր. Ստալին

Երբոլո ան ժամուն որ տեսնում էր, որ ամբողջ ժողովուրդը ոտքի է կանգնել, որպեսզի ընդունի ընկեր Ստալինի ելույթը։

Ընկեր Ստալին, որպես միշտ, ամենայն հանգստությամբ, ինքնավստահությամբ և ուժով էր լցված։ Նա ներկայացրեց մեր հաղթանակների պատճառները, ցույց տվեց մեր թերությունները, ուրվագծեց ապագա աշխատանքի ծրագիրը։ Ընկեր Ստալինի ելույթը ամբողջ աշխարհի առաջադեմ մարդկության համար դարձավ ուղեցույց։

Ընկեր Ստալին ասաց. — Մենք չենք ուզում նոր պատերազմ։ Մենք ուզում ենք, որ մեր երկիրը երկար տարիներ խաղաղ զարգանա։ Մենք ուզում ենք, որ մեր ժողովուրդը ապրի ազատ, ստեղծագործական աշխատանքի մեջ։ Մենք ուզում ենք, որ մեր երկրում ամեն մի ընտանիք ունենա ապահով ապրուստ, ունենա հագուստ, կոշիկ, ունենա հաց։ Մենք ուզում ենք, որ մեր երկրում ամեն մի ընտանիք ունենա իր տունը, իր կահ-կարասին։ Մենք ուզում ենք, որ մեր երկրում ամեն մի աշխատավոր ընտանիք ունենա ազատ ժամանակ, որպեսզի կարողանա հանգստանալ, զբաղվել իր առողջությամբ, կարողանա ուսում ստանալ։

Ընկեր Ստալինի ելույթը ոգևորեց ամբողջ աշխարհի առաջադեմ մարդկությանը։ Ընկեր Ստալինի ելույթը ոգևորեց նաև մեր ժողովրդին։ Ընկեր Ստալինի ելույթը ոգևորեց նաև մեր գրողներին։

Ընկեր Ստալինի ելույթից հետո մեր գրողները սկսեցին ավելի ինտենսիվ աշխատել։ Նրանք սկսեցին ավելի ինտենսիվ աշխատել, որպեսզի ստեղծեն ընկեր Ստալինի ելույթին արժանի գրական գործեր։

Ես ուզում եմ պատմել, թե ինչպես ընկեր Ստալինի ելույթը ոգևորեց ինձ։ Ես ուզում եմ պատմել, թե ինչպես ընկեր Ստալինի ելույթը ոգևորեց ինձ՝ որպես գրողի։

Ես ուզում եմ պատմել, թե ինչպես ընկեր Ստալինի ելույթը ոգևորեց ինձ՝ որպես գրողի, որպեսզի ինձ հետ միասին ուրիշ գրողներ էլ ավելի ինտենսիվ աշխատեն։

Ես ուզում եմ պատմել, թե ինչպես ընկեր Ստալինի ելույթը ոգևորեց ինձ՝ որպես գրողի, որպեսզի ինձ հետ միասին ուրիշ գրողներ էլ ավելի ինտենսիվ աշխատեն, որպեսզի ստեղծեն ընկեր Ստալինի ելույթին արժանի գրական գործեր

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԻ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ինչպես ուշադրության չտրվեր մանրուքի մասին

Ինչպես ուշադրության չտրվեր մանրուքի մասին, որ ամեն մի գրող, ամեն մի արվեստագետ ունի իր ուրույն ոճը, իր ուրույն ձեռագիրը, իր ուրույն ստեղծագործական լաբորատորիան, որտեղ նա ստեղծում է իր գործերը, որտեղ նա ստեղծում է իր գործերը, որտեղ նա ստեղծում է իր գործերը

Ց.

Դ.

Հ.

Փարիզ եւ արուարձանները

ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ԱՐՈՒԱՐՁԱՆՆԵՐՈՒ *ընկերներու հանդիպումը այսօր Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, 51, Rue de Rivoli, «Le Samaritain» սրճարանին ներքնայարկը: Մէթրօ՝ Շաթըլէ: Կը խօսի՝ ընկեր ԼԵՒՈՆ:*

Պիւվիւիի «Ռոստոմ» խումբի ժողովը վաղը Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Ռոստոմ գրադարանին մէջ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

Իսի-Լէ-Մուլինոյի «Զաւարեան» կոմիտէի ընկերահամակրական ժողովը այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Ակումբին մէջ:

Գաւառ

Հ. Յ. Դ. Լիոնի ընկերական ընդհ. ժողովը այս կիրակի առաւօտ ժամը 10ին Հ. Յ. Դ. Գրադարանը: Պարտաւորիչ ներկայութիւն: Ներկայնալ անդամատեւորով:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

կազմակերպուած ՄԱՐՍԷՅԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ

ԱՅՍ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

Brebant Marseillaise*ի սրահին մէջ* **146 Ave. des Chartreux**

կը ճախագահէ ընկեր Հ. ՕՀԱՆՋԱՆԵԱՆ

Բացման խօսք՝ ընկեր ՎՐԹ. ՂԱԶԱՐԵԱՆ

կը խօսի՝ ընկեր Գ. ՆԱԴԱԶ

կը նուագէ *Զ. Ո. Մ. ՎԱՀԱԳՆԵԱՆ* նուագախումբը

կ'երգեն օրիորդները՝ *Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ, ՊԵՐՃՈՒՀԻ ԳԷՈՐԳԵԱՆ,*

կ'արտասանեն ընկերներ՝ *ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ* եւ *Գ. ՔԷՆՏԻՐԵԱՆ*

Ծախքերու մասնակցութեան համար կը գանձուի **3** *ֆրանք:*

ԵՐԵԿՈՅԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Զ.Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՍԷՅԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

ԱՅՍ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 9ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ ԺԱՄԸ 5

ՍԱԼՕՆ ՖԼՕՐԻՏԻ ՄԷՋ, 7 ՐԻՒ ՎԱՆՔԻՒՐ

կը խօսի՝ Պ. ԵՆՈՎՔ ԱՐՄԷՆ

կը նուագէ Միութեանս *ՎԱՀԱԳՆԵԱՆ* նուագախումբը

երգ, արտասանութիւն, ֆանթէզի եւլն.: կը ներկայացուի գաւեշտ մը: Գեղարուեստական բաժինը կը տեւէ մինչեւ *12*, որմէ վերջ կը սկսին պարերը

Մուտքը այրերու 7 *եւ կանանց համար* 5 *ֆրանք:*

ԹՈՔԱԽՏԻ ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԲՈՒԺՈՒՄ

ՏՈՔԹ. ՋԵՆՈՐԻ կողմէ

5, Rue MAUBEUGE, Paris (9)

Tél. Lamartine 83 - 87

Ընդունելութեան ժամերը 3—8:

Métro: N. D. de Lorette, Peletier, Cadet

Autobus: Carrefour de Châteaudun

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Փարիզի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին Ֆլորիա ճաշարանին վերնայարկը, Զեկոյց նոր վարչութեան: Անդամներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ:

Հ. Մ. Ը. Մ. բոլոր ֆութպոլիստները ստիպողաբար կը հրաւիրուին ընդհ. ժողովի, վաղը Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, au Claire de Lune սրճարանը, Փլաս տ'Իթալի:

ՓՈՐԹ ՏԻԹԱԼԻԻ եւ շրջանի Մանկապարտէզի վարչութիւնը արտակարգ ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Փորթ տ'Իթալիի եւ շրջանի անդամ և ոչ անդամ բոլոր հայրենակիցները, այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին դպրոցին շէնքին մէջ, 19, rue de Paris, Gentilly: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Բոլոր անդամներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

*ԱԶԱՏ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԻՏՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ հրապարակային բանախօսութիւնը տեղի կ'ունենայ վաղը Ուրբաթ երեկոյ, ժամը 8.30ին Société Savantes***ի** *մեծ սրահին մէջ, 8 rue Danton (մէթրօ՝ Օտէօն կամ Սէն Միշէլ): Կը խօսի՝ Պ. Աբշակ Ջօպանեան, նիւթ ունենալով՝ Գեղարուեստական եւ մտաւորական շարժումը Խորհրդ. Հայաստանի մէջ:*

Բանախօսութեան ընթացքին լուսաբաձակով ցոյց պիտի տրուին բազմաթիւ խիստ շահեկան եւ ցարդ անտիպ պատկերներ Հայաստանի գեղարուեստանոցներուն շուրջ:

ՄԱՐՍԷՅԻ ՍԱԼՆՈՅ - ՋՈՐԻ Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, Պուլվար Օատօ, սովորական հաւաքատեղին: Վարչութիւնը կը հրաւիրէ Սալնոյ-Ջորի անդամ եւ ոչ-անդամ բոլոր հայրենակիցները: Պարտաւորիչ ներկայութիւն: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Նոր վարչութեան ընտրութիւն եւլն.:

I.e Gérant : H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

կազմակերպուած Պոլսոյ կեդր. վարժարանի նախկին ուսուցչ Միութեան կողմէ այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Ֆլորիա ճաշարանին վերնայարկը, 61, Mr. le Prince: կը խօսին՝ Տիրան Իսկիկեան, երկրորդ եւ վերջին ժասը իր դասախօսութեան՝ «Պատասխանատուութեան գաղափարը արդի ընկերաբանութեան մէջ» եւ Պ. Գր. Գոնջէկիւլեան նիւթ ունենալով՝ «Կրկնութիւնը եւ անոր դերը»:

×

կազմակերպուած փարիզի Հարաւային Շրջանի ցառաջդիմասիրաց Միութեան կողմէ:

Այս Շաբաթ գիշեր ժամը 9ին Դպրոցի սրահին մէջ

24, rue Broca, Paris 5e

կը խօսի՝ ՅՈՎՀ. Մ. ՔԻՇԻՇԵԱՆ «Ինչ-ճնչական թելադրութիւն եւ ինքնաթելադրութիւն» նիւթին շուրջ:

Կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները: Մուտքը՝ ազատ է:

16րդ ներկայացում

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԱՐՄԱՆ ԿՕՉԻԿԵԱՆ

Հովանաւորութեամբ ՏԻԿԻՆ Լ. ՇԱՆԹԻ

ի Պատիւ Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ ԵՒ Ն. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆԻ

ՌԸՆԷ ՄՕՊԷԼ ԹԱՏՐՈՆԻ ՄԷՋ

8-10 Rue d'ORIENT. Métro: Blanche et Abbesses

26 Mars, կիրակի յետեւ, ժամը 2.45ին

ՄԵՐ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ, ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԸԼԼԱԼՈՎ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒԻ

ԿԱՅՍՐ (Լ. Շանթի)

(4 ԱՐԱՐ 8 ՊԱՏԿԵՐ)

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐՆ ԵՆ 15, 10 ԵՒ 5 ՖՐԱՆՔ

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻ.— ՏԻԿԻՆՆԵՐ՝ Արժենուշ, Լիւսի Պետրոսեան, Լիւսիկ Պետրոսեան, Օր. Կ. Պետրոսեան: *Պարոններ՝* Գազանճեան, Գրիգոր-Վաճան, Թորոսեան, Կոճիկեան, Մեծատուրեան, Նիկողոսեան, Շահլամեան, Սանճագ, Սուրէն Եւայլն:

Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Օհան Դուրգէնի դերին մէջ

Տօքթ. ՄԵՍՃԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԻՐ ՆՈՐ ԴԱՐՄԱՆԱՏԱՆ ՄԷՋ

82 rue d'Amsterdam (9) Tél. Pigalle 70-02

Ամէն օր ժամը 2 - 6 կիրակի եւ տօն օրեր 10 - 12

Առաւօտները ժամադրութեամբ:

Հաղորդակ. միջոցներ՝ Gare St. Lazare. Մէթրօ՝ Place Clichy եւ Liège

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

Վիրաբոյժ - ատամնաբոյժ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԼԹԵԻՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՍՆԱԳԻՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՒՆԻ, ՊՈՒՃԻ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԻ

Բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութիւն

Կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրութեամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր:

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

94, Rue St. Lazare, Paris (9e) Tél. Pigalle 67-69

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ certificats de coutumes ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները:

Կ'ընդունի ժամը 9—10 *եւ* 17—19: *Նաեւ ժամադրութեամբ*

ՎԱՐԶՈՒ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ

ՊԷԼՎԻԻԻ ԿՕՇԿԱԿԱՐՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

ԹԷՐԶԵԱՆ ԹՐԻՔՈՑԻ գործարանի տեղափոխութեան առթիւ, վարձու են հետեւեալ աշխատանոցները (Bail à céder).

1.— Գետնայարկ, մէկ փիէս, ամսական 50 ֆր. վարձք:

2.— Ամբողջ առաջին յարկը, մէկ կողմը ամբողջութեամբ **vitré, électricité, force motrice, téléphone,** *անհատաւտալիօրէն աժան, տարեվարձք՝ 2400 ֆրանք. 6 տարի* Bail.

Բացի թրիքոյէ, ամէն գործի տրամադրելի:

Դիմել.— S. TERZIAN, 20, Rue Mélingue

Métro: Buttes Chaumont **Tél.: Botzaris 22 - 98**

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

71 rue du Fbg. St. Martin, Paris (10)

Tél. Botzaris 53-61 Métro Château d'Eau ou Gare de l'Est

Դիւանաբեան վերջին մեթոտներով կը բժշկենք՝ վիներական ամէն տեսակի հիւանդութիւնները (ջերմամիզուկներ, ֆրանկալատ ուտյլներ), մորթի, ջղային, ստամոքսի եւ կանացի հիւանդութիւնները:

Բժշկումը կը կատարուի, X անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով եւ էլեքտրականութեամբ: Կը կատարենք մէզի եւ արեան մորթալուծում:

Կը խնամենք ատամի ամէն տեսակի հիւանդութիւնները: Բուրօն՝ սկսած 100 ֆրանքէն, պրիճ՝ ամերիկեան սիստէմով:

Արժէքները շատ մատչելի. մանաւանդ զեղչ բանուորներու եւ չքաւորներու:

Դարմանատունը բաց է ամէն օր առաւօտեան 9—12 եւ 3—8: Կիրակի եւ տօն օրերը՝ 9—4:

ՀԱՅԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

75 Ave. de Verdun, Issy-les-Moulineaux, Seine, France, Tél. 166 Issy

Եթէ կ'ուզէք ձեր ստամոքսի առողջութիւնը չխանգարել փնտռեցէք բոլոր նպարավաճառներուն մօտ Maison STÈPAN*ի համեղ ՍԻՄԻԹՆԵՐԸ, որոնք թարմ կը մնան մինչեւ 1 ամիս:*

Մասնաւոր յանձնարարութեանց վրայ, մեր արդիական փուռին մէջ կը պատրաստենք՝ լաֆմէճիւն, չէօրէք, պանիրով, ապուխտով եւ թայինով փիտէներ, պուղաչա եւ ամէն տեսակ եւրոպական եւ արեւելեան անուշեղէններ:

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ զաւառներէ եւ արտասահմանէ:

Արագ առաքում: 3 քիլօէն սկսեալ ապսպրանքները կը յանձնենք բնակարան:

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ *(Polyclinique)*

Ա. ԹԱՀՊԱԶԼԵԱՆ

49, ՐԻԻ ՏԷ ՓԸԹԻԹ ՄԱՐԻ, ՄԱՐՍԷՅԻ, ԴԵՏՆԱՁՈՒՐԿ

49, Rue des Petites Maries, Marseille. Rez de chaussée

Կը դարմանուին ամէն տեսակ հիւանդութիւններ կարող եւ մասնագէտ բժիշկներու կողմէ: Կը կատարուին վիրաբուժական ամէն գործողութիւն:

Ստամոքսի եւ աղիքներու, — թոքերու, — սրտի, — աչքի, ջիլի, կոկորդի եւ ականջի, — մորթի, — ջղային հիւանդութիւններու — երախաներու հիւանդութեանց, — վիներական՝ արանց եւ կանանց ծննդաժիզային հիւանդութիւններ, լայներակութեան, — թունքի (*մայասրլ*), վերջինս նաեւ ներարկումներով:

Ֆննութիւն՝ արեան, թուքի, մէզի եւլն.:

Կը կիրարկուին էլեքտրաբուժական բոլոր ձեւերը: Շողանկարում (radio): Մարձում (massage): Կը կատարուին ամէն տեսակ ներարկումներ:

Assurance Sociale*ի հիւանդներուն, ինչպէս նաեւ արկածի դէպքերու անմիջական՝ լուրջ եւ բարեխիղճ խնամք:*

Դարմանատունը բաց է ամէն օր ժամը 9-12 եւ 3-7: Կամ ժամադրութեամբ: Կիրակի եւ Տօն օրերը՝ ժամը 10-12:

ԹՈՔԱԽՏԻՆ ԴԷՄ

(ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՓՈՒՐԻԿ ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՄԸ)

Նոյն իսկ վարակուածներ կան, որոնք, հիւանդութեան հանդէպ անհատին բնական դիմադրութիւնը վարկեան իբրեւ հետեւանք աճած ըլլալով, որոշ չափով կը պատրաստուին ծանր թոքախտի յարձակումին դէմ:

Այս ամէնը ցոյց կուտան, որ թոքախտը, մշակութեան համար, կը պահանջէ յարմար հող, ճիշդ ինչպէս հունտը, որ, եթէ ժայռի մը վրայ իյնայ, կը չորնայ ու կը փճանայ: Բոլորս ալ վարակուած ենք, բայց բոլորս ալ կը բժշկուինք, դժոխային հունտը, որ մանրէն է, չի բուսներ: Վարակուած վեց մարդոց մէկէն մէկն է միայն, որ թոքախտաւոր կը դառնայ: Ճիշդ է որ այդ ալ շատ է:

Ծանր հիւանդութիւնը կը յայտնուի վարակութենէն շատ ուշ, տարիներ, տասնեակ տարիներ յետոյ: Ատոր համար է, որ կ'ըսուի՝ — Զախտահարն թոքախտը վերջին տունն է այն երդին, զոր ան սկսած է երգել օրօրոցին մէջ:

5— ԻՆՉՈ՞Ւ ՀԱՄԱՐ ԿԱՐԳ ՄԸ ՎԱՐԱԿՈՒԱԾՆԵՐ ԾԱՆՐԱՊԷՍ ԿԸ ՀԻՒԱՆԴԱՆԱՆ, ԹՈՒԱԽՏԱՒՈՐ ԿԸ ԴԱՌՆԱՆ

Այդպէս կը պատահի նախ ասոր համար, որ վարակումը սաստիկ եղանակով մը եւ կրկնուած ձեւով մը կատարուած է:

Այդպիսի պարագաներու մէջ, մանուկը չի կրնար դիմադրել, այլ կը յաղթուի յարձակող մանրէներուն ուժին տակ: Ահա թէ ինչո՛ւ կարեւոր է մաքրութիւնը, մեկուսացումը, այսինքն զգուշանալ նուազագոյն չափումներէն եւ փոխանցման կարելիութիւններէն:

Եւ երկրորդ ասոր համար, որ ուրիշ ազդակներ կու գան սրել ու սաստկացնել Ռոխի մանրէներուն ազդեցութիւնը: Մարդկային մարմինը թերեւս կարենար ինքզինք պաշտպանել մէկ թշնամիի դէմ, բայց անկարող կը դառնայ թշնամիներու դաշնակցութեան մը դէմ: Այդ պարագան ցոյց կուտայ կարեւորութիւնը, անհատին ներքին միջավայրէն զատ, հաւաքականութեան արտաքին միջավայրին, ուր կ'ապրինք բոլորս, — այսինքն կեանքը, զոր կը վարենք: Կարելի է հասարակաց միջավայր անուանել այն շրջապատը, ուր կ'ապրինք, ինչպէս անհատական միջավայր՝ իւրաքանչիւրին կազմախօսութիւնը:

Ահա թէ ինչո՛ւ աղբատ տղաքը 5 կամ 10 անգամ աւելի կը վարակուին, քան հարուստ տղաքը: Ալքոլամոլներու զաւակները 3 կամ 4 անգամ աւելի կը վարակուին, քան ժուժկալներու զաւակները: Ինքնին հասկնալի է այս պարագան: Աղքատ, տգէտ, թաւիթփած, աղտոտ միջավայրի մը մէջ վարակման դէպքերը բազմաթիւ են, որովհետեւ ոչ մէկ նախազգուշութիւն կը կատարուի: Անհրաժեշտ դրամը կը պակսի, տղաքը դէշ կը սնուցանուին, հետեւաբար նուազ կը տոկան: Նոյն այդ տղաքը, կեանքի լաւագոյն պայմաններուն մէջ դրուած, պիտի կրնային ամենայն ապահովութեամբ յաղթել Ռոխի մանրէներուն արշաւանքին:

Զախտահաներուն համար, անբաւական սնունդը, ալքոլամոլութիւնը, փակ ու մութ բնակարաններու մէջ կեանքը, գերբոլնութիւնը, գրգռիչ փոշիներու շնչառութիւնը զօրաւոր դաշնակիցներն են թոքախտին: Ասոնք են այն պատճառները, որ, զանազան ժողովուրդներու մէջ, երկար տարի փճացուցին ու կոտորեցին որոշ դասակարգեր (բանտարկեալները, յիմարանոցի հիւանդները, վանքերու բնակիչները), նոյն իսկ քաղաքող եւ յաղթանդամ մարդիկ (ոտիկաններ, զինուորներ): Եւ այս՝ մինչեւ որ վարժութիւն զարձաւ բանալ պատուհանները, հոգ տանիլ մաքրութեան, մարմնամարզ ընել, եւայլն: Այս պարզ նախազգուշութիւնները չափազանց ազդեցիկ էին: Ահա թէ ինչո՛ւ կը կազմէն միակ ուղին, որուն պէտք է հետեւիլ պայքարելու համար աղէտին դէմ: Բայց այդ մասին քանի մը օրինակներ.— Տօքթ. Թրիւսօ խումբ մը ճագար առաւ, թոքախտ ներարկեց եւ արձակեց կղզիի մը մէջ, առատ սնունդ տալով անոնց: 80 առ հարիւրը աղէկցան: Ուրիշ խումբ մը ճագար նոյ, թոքախտ ներարկելէ յետոյ, փակեց մութ խոռոի մը մէջ, եւ երբեմն երբեմն սնունդ տուաւ: 80 առ հարիւրը մեռան: Զիքակոյի կենդանաբանական պարտէզին մէջ ժամանակ մը սովորութիւն էր ամէն ձմեռ կապիկները փակել ապակեայ վանդակներու մէջ: Ինչ ըրին, օդուտ չըրաւ: Ցուսահատ, արձակեցին պարտէզին մէջ: Եւ այն կապիկները, որոնք հիւանդ կը կարծուէին, անմիջապէս աղէկցան բաց օդին մէջ:

Դեռ պիտի խօսինք այդ մասին, երբ կարգը գայ արհեստներու: Սակայն հիմակուընէ ըսենք հետեւեալը.— Զի բաւեր դիտնալը թէ իւրաքանչիւր անհատ ի՞նչ նայ եւ պարտի ընել անձնապէս, զգուշանալու համար վարակուելէ կամ տարածելէ թոքախտը, այլ պէտք նաեւ ընդհանուր միջոցներ ձեռք առնել, ժողովուրդը աղքատ դասակարգին օժանդակել, եւ բարձրացնել առողջական եւ ընկերային պայմանները, հայթայթել որ կը պակսի՝ մեր ներկայ պայքարին յաջողութեան համար: Բժիշկին կողքին, որ կը խնամէ հիւանդները, զօրացնէ ակարակամները, եւ ժողովուրդին կը վճռէ թէ ի՞նչպէս պէտք է ապրիլ առողջ եւ կայտառ, պէտք է որ մարդասէրը, խնայասէրը, օրէնսդիրը չազատուին զարձնեն այդ ծանր հարցերուն վրայ: Թոքախտին դէմ, աղքատը ոչինչ կրնայ ընել մեն – մենակ:

6— ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ ԸՆԹԱՑՔԸ Ի՞ՆՉՊԷՍ ԿԸ ՁԱՆՁՈՒՒԻ ԹՈՒԱԽՏԸ

Թոքախտին ընթացքը անհունապէս փոփոխական է: Ըսինք թէ թոքախտը կրնայ մեզ վարակել ամէն տարիքի, ընթացքին, մեծ ու պզտիկ, ինչպէս կը վարակէ մեր ներքին բոլոր գործարանները: Երբեմն այնքան թեթեւ կ'ըլլայ, որ ինքն իրեն կ'անհետանայ, առանց զգալի ընդհատելու իր ներկայութիւնը: Երբեմն ալ այնքան ծանր կ'ըլլայ, որ կը մեռցնէ ենթական քանի մը շաբթուան մէջ:

Ամէնէն սովորական ձեւն է թոքերու չամրջիկը հիւծախտը, որ տարիներ կը տեւէ: Կը պատահի որ թոքախտ երկար տարիներ առողջ երեւի եւ պահէ աշխատելու կարողութիւնը: Եթէ երբեք ճիշդ է որ պէտք չէ մարդ կը դատել իրենց երեւոյթէն կամ դիմագիծէն, տակաւին բոլորովին ճիշդ է թոքախտին համար:

(Շարունակելի)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԿ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղումներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ 24 ՄԱՐՏ 1933 — 24 Mars 1933

ՅՐԴ ՏԱՐԻ Թիւ 2145 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱՄԱՏԱՐԱԾ ԵՐԿՈՒՆՔ

Ուրեմն, Հանրապետական Ֆրանսան ալ, վտանգուած զգալով «Հայրենիքն ու ցեղը», կը փորձէ ոտքի կանգնիլ, ինքզինքը պարտադրել նոր նշանախօսքով մը,— «Մխիթիւն Ազգին համար»:

Երկ տուինք նոր կազմակերպութեան հանգանակին հիմնական մասերը:

Քիչ անդին ամփոփած ենք առաջին ճառերը, որոնք աւելի կը պարզեն հետապնդուած նպատակը:

Ի՛նչ խօսք որ, յետաձգելական է խլրտումը, եւ ներշնչուած՝ թէ (Ֆաշական) եւ թէ (հիթլէրական) չափիկաւորներու զօրակոչէն:

Բայց, բառերը չեն որ արժէք ունին այստեղ, այլ երեւոյթը:

Շրջելով բառերը եւ նոր բովանդակութիւն դնելով անոնց մէջ, Ֆրանսայի, ինչպէս Իտալիոյ եւ Գերմանիոյ ազգայնական տարրերը կը ձգտին մէկ նպատակի,— Մխիթիւն եւ Զօրութիւն:

Ուրիշ խօսքով, անոնք այլեւս անհանդուրժելի, աղիտաբեր կը նկատեն Մեծ Պատերազմէն ի վեր սիրապետող տեսութիւնները ու վարիչները, եւ կ'առաջարկեն նոր դաւանանք, նոր առաջնորդ:

Ահաբեկ՝ բոլշեւիկեան փոթորիկէն եւ ընկերվարութեան յարձանն վերելքէն, խռոված՝ անհամար բազմութիւններու յարատեւ խոյանքէն որ կը սպառնայ ընկալեալ սովորութեանց եւ դաւրաւոր դիրքերու, անոնք, նոր առաքեալները, կ'ուզեն կեանքի անիւը դարձնել դէպի եա: Այսինքն, վերահաստատել անհատներու գերակշռութիւնը, զօրացնել իշխանաւորներու թաթը, եւ ամուր պահել դիրքերը:

Մուսոլինին ու Հիթլէրը սրած են ախորժակները:

Եւ որովհետեւ դրացիներու ներքին վերանորոգումն ու զօրացումը ամէն բանէ առաջ կը սպառնան Հաշտութեան դաշնագիրներուն, ընականօրէն մտահոգութեան մատնուած են նախ եւ առաջ յաղթականները: Ամէնէն առաջ՝ Ֆրանսան, որուն գերապանցութեան ոչ Իտալիան կը հանդուրժէ, ոչ ալ մանաւանդ վրէժխնդիր Գերմանիան:

Սոսկ ճարտասանական փորձ մը չէ որ կը կատարէ Թիթու ազգայնական մը, Ֆրանքլէն Պույեոն, ազաղակելով Ալզասի պողոտաններուն վրայ:

— «Վտանգուած է ցեղը, վտանգուած այնպէս ինչպէս չէր եղած 1814էն ի վեր: Կ'ըսեմ՝ 1814էն, ոչ թէ 1914էն ի վեր: Եօթը տարի ի վեր, պատերազմներով սնանեցանք: Եօթը տարի յետոյ, ահա կ'արթննանք, դէմ դիմաց գտնուելով Հիթլէրի հետ»:

Այստե՛ղ է գլխաւոր դաղտնիքը՝ նոր ելոյթին:

Մարտ 21ին, Գերմանիոյ խորհրդարանին բացման առթիւ, «Փոցտամի ոգին» էր որ փառաբանուեցաւ: Ոգին՝ հզօր, միացեալ եւ կայսերական Գերմանիոյ, որուն վերահաստատման կը ձգտի Հիթլէր, — «Ֆիւրէր»ը: («Առաջնորդ»՝ ինչպէս «Տուչէ»ն, որ կը գործածուի Մուսոլինիի համար):

Արդ, «Փոցտամի ոգին» չի հանդուրժեր ո՛չ Վերսայլի, ոչ ալ այն միւս կապանքներուն որ նուաստացուցին Գերմանիան:

Դեռ աւելի առաջ երթալով, այդ ոգին կը թելադրէ զոհել ցեղը (հակահրէական չարժում), վտարել միջազգային տեսութիւնները (հակահրէական չարժում), եւ մէկ (պայքար բոլշեւիկներու եւ ընկերվարականներու դէմ), եւ մէկ դրօշի տակ համախմբել բոլոր գերմանածին, գերմանացեղ ժողովուրդները ու երկիրները (ընդհմ տեղական ինքնավարութեանց, կցում Աւստրիոյ):

Արդ, յաղթական Ֆրանսան չի կրնար անվրդով դիտել այս բոլորը: Մանաւանդ որ, իրենց ինքնուրոյն տեսութիւններով եւ զօրաձերով, սեւ եւ թուխ չափիկաւորները երբ կը դիմաւորեն միեւնոյն ճամբուն վրայ:

Հո՞ղ կը պահանջէ Մուսոլինին, տեղաւորելու համար իր յաճուն ժողովուրդը: Եւ կը պահանջէ Ֆրանսայէն, կամ անոր հանութեամբ:

Հողի կարօտն ունի նաեւ Գերմանիան, զրկուած ըլլալով իր բոլոր գաղթավայրերէն:

Այս պահանջը ճիշդ է որ կը բախի միջազգային դաշնագիրներու, բայց ամէնէն առաջ ուղղուած է, նորէն, Ֆրանսայի դէմ:

Ուրեմն, «վտանգուա՛ծ է հայրենիքը»: Եւ Փարիզի ազգայնականներն ալ պահանջ կը զգան միացեալ ճակատի եւ զօրաւոր ձեռքերու: «Մխիթիւն՝ ազգին համար», ինչպէս պիտի ըսէինք մենք, պատերազմէն առաջ, եւ ինչպէս կ'ըսենք հիմա, նորանոր բացատրութիւններով ու նշանախօսքերով:

Համատարած երկունքի մը բռնուած է բովանդակ աշխարհը: Բայց, ոչ մէկ տեղ այնքան ուշագրաւ է պատկերը, որքան երեք սահմանակից երկիրներուն, Իտալիոյ, Գերմանիոյ եւ Ֆրանսայի մէջ:

1917էն ի վեր զարհուրելի երկունքի մը բռնուած է Ռուսաստանն ալ — աշխարհի մէկ վեցերորդը:

Սակայն, ուրի՛շ բան է Ռուսաստանի պարագան: Միւս բոլոր պետութիւնները բնազդաբար ճակատ կազմած են անոր յեղափոխական յորձանքին առջեւ, թոյլ տալով որ ինքն իր մէջ զալարուի եւ ծիւրի կամ փլի:

Մինչդեռ, նոր երկունքը՝ Մէջին եւ արեւմտեան Եւրոպայի մէջ, արդէն դէմ դիմաց կը հանէ վիթխարի եւ սահմանակից՝ մրցակից ուժեր, ուղղակի սպառնալով խաղաղութեան:

Թունդ ազգայնական է նոր երկունքը, վրէժխնդրական եւ յարձակողական: Եւ առով իսկ, աւելի ընդունակ՝ ծփուն ակնկներ պայթեցնելու, Եւրոպայի պորտին վրայ:

Եւ, ուժի պաշտամունքն է որ կը լկէ միթքերը, եւ խորապէս կը ճեղքէ, կը խախտէ հաստատմամբ հաստատութիւնները:

Ոչ միայն երկունք, այլ եւ հրաբուխ:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

«ՀԱՅՐԵՆԻՔԸ ՎՏԱՆԳԻ ՄԷՋ Է»

ՆՈՐ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԳՈՐԾԻ ՍԿՍԱՒ

Պ. Պ. Ֆրանքլէն Պույեոն եւ Լուի Մառէն, Ֆրանսական նոր հոսանքին հիմնադիրները, անմիջապէս գործի սկսան, եւ այս միջոցին կը շրջին գաւառները: Առաջին ճառը խօսեցան Սթրազպուրկի մէջ: Բացատրելով անհրաժեշտութիւնը նոր կազմակերպութեան — «Մխիթիւն Ազգին համար» — Պ. Ֆրանքլէն Պույեոն չեչտեց.

— Մենք յոտնկոչէն կը տեսնենք վտանգը որ ամէն օր աւելի կը սպառնայ մեր հայրենիքին: Մեզի համար՝ բացարձակ ճշմարտութիւն է թէ միայն ամբողջ ազգին Միութիւնը կրնայ կանխել այդ վտանգը: Գիտենք որ խորհրդարանը, կամաւոր կուրութեամբ կամ կուսակցութեանց, աղանդներու չահերը պաշտպանելու համար, հակառակ է այս Միութեան: Մենք վճռած ենք այդ Միութիւնը պարտադրել խորհրդարանին, հանրային կարծիքին անդիմադրելի պոթկումով: Վտանգի տակ է ցեղը, այն աստիճան որ երբեք տեսնուած չէր 1814էն ի վեր: Կ'ըսեմ՝ 1814էն, եւ ոչ թէ 1914էն ի վեր: Եօթը տարի ի վեր, ապրեցանք պատրանքներով. եօթը տարի յետոյ՝ ահա կ'արթննանք, դէմ դիմաց գտնուելու համար Հիթլէրի հետ: Փրկութիւն չկայ, եթէ չխոստովանինք մեր սխալը: Իսկ խոստովանելէ յետոյ, մենք չդժուանք հառաչելով, այլ վճռենք փոխել: Ո՞վ պիտի ստանձնէ փոխոխութեան նախաձեռնութիւնը: Երկիրը կը տառապի պետերու տագնապէ մը: Դժբախտաբար չգտաւ այն պետերը՝ վարիչները որոնց արժանի էր: Այն պետերը զոհ ունեցաւ, ծածկեցին ճշմարտութիւնը: Երկիրը թունաւորուած է սուտերամբ, եւ պէտք ունի ճշմարտութեան բուժումին: Այլ եւս չենք ուզեր թշուառ մարդիկ՝ կապուած թշուառ շահերու: Ներկայ վարիչները չեն ուզեր միութիւն: Կա՛մ միութիւնը պիտի պարտադրենք անոնց, եւ կամ պիտի վտնտենք: Տասնըեօթը տարի առաջ, ի՞նչ պիտի ըլլար աշխարհը, առանց Ֆրանսայի: Եւ սակայն, 14 տարիէ ի վեր Ֆրանսան կարծես աշխարհէն ներողութիւն կը խնդրէ, զայն ազատած ըլլալուն համար: Միութեամբ պիտի փրկենք Ֆրանսական ազգը եւ Ֆրանսական ազգը պիտի փրկէ աշխարհը»:*

Նոյն իմաստով խօսեցաւ Լուի Մառէն (նախկին նախարար), մանաւանդ պէս ճաղկելով Պոհանի խաղաղիրական քաղաքականութիւնը եւ մանանձելով գերմանական վտանգը.

— «Զկայ ազգ մը որ այնքան կապուած ըլլայ պատերազմին որքան Գերմանիան: Գերմանական երիտասարդութիւնը չատ աւելի ռազմասէր է քան իտալականը: Փոխվերժի գաղափարը վարակած է Գերմանացիներու մեծամասնութիւնը: Մենք արտօնեցինք ամէն բան, թոյլ տուինք որ ընեն ամէն բան: Գերմանիան երբեք այնքան յարձակողական չէր եղած Լեհաստանի եւ մեզ հանդէպ: Մուսոլինիի ճառերը սպառնալ չէին ներշնչեր արդէն: Իսկ ի՞նչ կը մտածէք Հիթլէրի ճառերու մասին, Ալզասցինե՛ր»:

ԸՆԴՀ. ԲՈՂՈՔ ՀԱԿԱՀՐԷԱԿԱՆ ՀԱԼԱԾԱՆՔԻՆ ԴԷՄ

Նիւ Եորքի հրեայ նախկին պատերազմիկները բուռն պայքար կը մղեն, պոյիոթ կազմակերպելու համար գերմանական ապրանքներու դէմ: Ընկերակցութեան նախագահը կը յայտարարէ թէ արդէն իսկ յաջողած են ջնջել տալ երկու միլիոն տոլար արժողութեամբ ապսպրանքներ: Նիւ Եորքի գերմանական ներածումներու հարիւրին 80ը հրեայ առեւտրականներու ձեռքէն կ'անցնի:

Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարութիւնը հեռագրեց Պերլինի ամերիկեան դեսպանին՝ թէ հակահրէական բռնութիւնները խոր սրտնեղութիւն կը պատճառեն երկրին մէջ:

Եկեղեցիներու դաշնակցութիւնը բողոքագիր մը կը պատրաստէ, որ կիրակի օր պիտի կարդացուի բոլոր երկիրներու բողոքական եկեղեցիներուն մէջ: Իսկ երկուշաբթի օր հսկայական միքիճկներ պիտի գումարուին Նիւ Եորքի Հրեաներուն կողմէ եւ Մ. Նահանգներու գրեթէ բոլոր քաղաքներուն մէջ:

Անգլիոյ «Հակապատերազմեան Կոմիտէ»ին կողմէ պատուիրակութիւն մը ներկայանալով գերմանական դեսպանին, հարցարան մը յանձնեց Գերմանիոյ խաղաղասէրներու, ընկերվարականներու եւ Հրեաներու կացութեան մասին: Կ'ըսուի թէ դեսպանը խոստացած է ճնշուածքի մը կատարել տալ եւ արդիւնքը հաղորդել Կոմիտէին: Ուրիշ լուրի մը համաձայն, դեսպանը ըսած է թէ գերմանածին Հրեաները այսուհետեւ լաւ աչքով պիտի դիտուին, բայց թէ միեւնոյն ընթացքը կարելի չէ բռնել անոնց հանդէպ որ արեւմուտքէն կուգան:

Վիլնայի (Լեհաստան) հրեայ հասարակութիւնը որոշեց բողոքագիր մը ղրկել Ազգերու Դաշնակցութեան, հակահրէական հալածանքներուն առթիւ:

Լեհական բանակի հրեայ նախկին պատերազմիկներու ընկերակցութիւնը ընդհ. ժողով գումարելով, որոշեց բողոքել Գերմանիոյ վերաբերմունքի դէմ. (Լեհաստանէն հողեր պահանջելու խնդիր):

Կայսերական գերդաստանը պիտի վերահաստատե՞ն

Մարտ 22ին բացուեցաւ Փրուսիոյ ազգ. ժողովը, նախագահութեամբ զօր. Լիցմանի, որ երիցագոյն անդամն է: Հիթլէրականները, թիւով 211 հոգի, իրենց զինուորական համազգեստը հագեր էին: Նախագահին ճառէն յետոյ, խօսք առաւ հիթլէրական երեսփոխանութեան պետը, Գոպէլ, որ գրաւած էր Փրուսիոյ վարչապետին՝ ընկերվարական Օթթօ Պրաունի թափուր աթոռը: Այս առթիւ չարութեամբ դիտել տուաւ թէ՝ Պ. Պրաուն նախընտրած է լքել իր կուսակցութիւնը եւ արտասահման ապաստանիլ: Ճառախօսը ողջունեց վեց աւստրիացի պատուիրակները, յայտարարելով թէ Գերմանիոյ նպատակն է կազմել մեծ պետութիւն մը՝ որուն մաս պիտի կազմէ նաեւ Աւստրիան: Ցետոյ յիշեց թէ մարտ 22ը տարեդարձն է Վիլհելմ Ա. կայսեր ծննդեան: «Ահա թէ ինչո՛ւ պէտք է թոյլ տրուի մեզ յոյս յայտնելու թէ պիտի հասնի այն օրը ուր Հոհէնձոլէրններու թագը պիտի կառավարէ նոր Փրուսիան եւ Գերմանիան»:

Հիթլէրականները ուժգնօրէն ծափահարեցին այս խօսքերը:

ԱՐԾԱԹ ԴՐԱՄ՝ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐ

Երկուշաբթի օր հրապարակ պիտի հանուին արծաթ դրամներ, տասը եւ հսան փրանճնոց, որոնց համար օրէնք մը հրատարակուած էր 1928 յունիս 25ին: (Կարգ մը թերթեր կ'ըսեն թէ նախ տասնոցները պիտի հանուին, յետոյ հսանոցները): Պանճ տը Ֆրանսը արդէն պատրաստ ունի 1 միլիառ 500 միլիոն ֆր. արժողութեամբ նոր դրամ, եւ հարիւր ֆրանճնոց ոսկեդրամ: (Այս վերջինը մէջտեղ չպիտի հանուի առ այժմ):

Գալով նիհէլէ հինգ ֆրանճնոցներուն, տակաւին պատրաստ չեն:

«Մարդագործում» սուրիական սահմանին վրայ

ՓՈԽԱԴԱՐՁԱՒԱՐ ՊԻՏԻ ՅԱՆՁՆՈՒԻՆ ՅԱՆՑԱՒՈՐՆԵՐԸ

Թուրք թերթերը կը գրեն թէ թուրքեւսուրիական սահմանային խառն յանձնաժողովին նիստերու ժամանակ թուրք պատուիրակութիւնը մանաւանդ կարեւորութիւն ընծայած է սահմանային չրջաններու ապահովութեան խնդրին:

Սուրիոյ պատուիրակներն ալ իրենց երկրին համար կենսական խնդիրներու վրայ ծանրացած են:

Որոշուած է փոխադարձաբար մաքրագործում մը կատարել սահմանային չրջաններուն մէջ: Սահմանային չրջաններէն դէպ ի ներսերը պիտի փոխադրուին բոլոր գրգռիչ եւ վնասակար մարդիկը:

Սուրիոյ պատուիրակութեան նախագահ Պ. Լավտաթլի առաջարկով, գլխաւորաբար հետեւեալ խնդիրները վիճաբանութեան ենթարկուած են:

Ա. — Սահմանային չրջաններու բնակչութիւնը փոխադարձաբար ազատ պիտք է ըլլայ իր արտադրութիւնները Սուրիայէն Թուրքիա եւ Թուրքիայէն Սուրիա անցընելու:

Բ. — Սահմանային չրջանակներէն հեռացնել այն անձերը, որոնք, առիթի կը սպասեն՝ մաքսանենգութիւն կատարելու համար:

Գ. — Սուրիոյ բանտէն փախչելով Թուրքիա ապաստանած սուրիացի ահաբեկները Սուրիոյ պիտի յանձնուին:

Պաշտօնապէս յայտնի չէ թէ այս խնդիրներուն մասին ինչ որոշումներ արուած են, բայց եւ այնպէս կը կարծուի թէ մանաւանդ կարեւորութիւն մը ընծայուած է Թուրքիոյ դէմ գրգռութիւն կատարողները Սուրիոյ խորերը զրկելու խնդրին:

Սահմանային յանձնաժողովը իր գործը աւարտած ըլլալով, Սուրիոյ պատուիրակները իրենց երկիրը վերադարձած են:

⁂ *Թուրքիոյ, Սուրիոյ եւ Իրաքի սահմանները վերջնական կերպով ճշդելու նպատակով անցեալ տարի Ազգերու Դաշնակցութեան կողմէ կազմուած յանձնախումբն ալ սկսած է նիստ գումարել Պէյրութի մէջ:*

Յառաջում Պէյրութի մէջ

ՀԱՅ – ՀՌՈՄԷԱԿԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻՆ ՎՐԱՅ

Պէյրութի «Լա Սիռի» թերթը կը գրէ (15 մարտ). —

Երկուշաբթի երեկոյ, մօտաւորապէս երկու հարիւր հոգիէ բաղկացած խումբ մը Հայեր, Դամասկոս փողոցին հայ կաթոլիկ Պատրիարքարանը երթալով, փորձեցին Առաջնորդարանէն ներս մտնել: Քանի մը հոչակաւոր համայնավարներու դրդումով գրգռուած ամբոխը խմբովին աղմուկ բարձրացուց եւ սպառնալիքով, գոռուն գոչիւնով պահանջեց որ հայ կամ աշխատանք տրուի:

Ոստիկանութիւնը մեծ դժուարութիւն քաշեց ցուցարարները ցրուելու համար: Այս վերջիններս, համայնավար առաջնորդներու խրախուսանքով միշտ ալ կը վերադառնային, ցոյցը չարունակելու համար:

Բազմաթիւ հայ կիներ գործօն մասնակցութիւն կը բերէին կռիւին, որ հետզհետէ կը սաստկանար: Հարկ եղաւ ոստիկանական ուժեր ուղել: Վերջապէս կարելի եղաւ զսպել ըմբոստ ցուցարարները, որոնցմէ 12 հոգի եւ երկու կին ձերբակալուեցան: Պայքարի ընթացքին ցուցարարները քարերով կոտրած են Պատրիարքարանի ապակեփեղկները:

Այս առթիւ ձերբակալուածները ձեռնակապով դատարան փոխադրուեցան, առաջին հարցաքննութեանց ենթարկուելու համար:

Իսկ արաբական թերթ մը եւս նկարագրելով դէպքը, կ'աւելցնէ. —

Թշուառներէն 300 հոգի Դամասկոս փողոցի Հայոց Պատրիարքարանը դիմեցին եւ սկսան պոռալ «Հայ կ'ուզենք, անօթութենէ կը մեռնինք»: Կիներ ու երախաներ կը գտնուէին անոնց մէջ: Պատրիարքի փոխանորդը զանոնք տեսնելուն պէս վախցաւ եւ ոստիկանութեան հեռաձայնեց: Ոստիկանական ուժեր հասան եւ ցրուեցին ցուցարարները: Գրգռիչները ձերբակալուեցան եւ ոստիկանատուն տարուեցան:

Հրկիզեալներու մէկ մասը կը պահանջէ որ Հայաստան փոխադրուին եւ այդ նպատակով ալ դրամ հաւաքել սկսած են: Բայց քաղաքական եւ միջազգային հայ եւ պետական հոսանքներ այս ծրագրին հակառակ կը գործեն, կարգ մը քաղաքական հաշիւներով: Անոնք գործիք կը դառնան մեծերու չահերուն ու հաշիւներուն եւ կը ծախեն ակարները:

Մոսկուան դժգոհ՝ Հռոմի ջեռակցութենէն

Խորհրդային մամուլը խստօրէն կը քննադատէ Պ. Մաքսոնըլտի այցելութիւնը եւ Պ. Մուսոլինիի հետ մշակած ծրագիրը կը համարէ նոր դաւ մը՝ Խորհրդային Միութեան դէմ: «Իզվեստիա» խմբագրական մը գրած է հետեւեալ խորագրով.— «Ծրագիր հակախորհրդային խմբակցութեան»: Միւս թերթերն ալ կը չեշտեն թէ Անգլիա եւ Իտալիա դաւեր կը նիւթեն Հիթլէրի հետ, Ռուսիան անդամահատելու համար:

⁂ *Անգլիական կարգ մը թերթեր ձախողած կը համարեն Պ. Մաքսոնըլտի առաքելութիւնը:*

⁂ *Պ. Նորմըն Տէյվիս, Ազգերու Դաշնակցութեան ամերիկեան պատուիրակը, Եւրոպա կուգայ արտակարգ լիազօրութիւններով: Պիտի զբաղի թէ անտեսական համագործակցութեան եւ զինաթափութեան եւ Հռոմի մէջ մշակուած ծրագրով:*

Լիոնի ապաւութիւնը խաղախա՞ղ գործ է

Գրած էինք թէ միապետական Ռուս մը, Սկօրկին, սպանուած է Լիոնի մէջ: Ոստիկանութիւնը տակաւին չէ կրցած լուսաբանել խնդիրը: Սպանութիւնը կատարուած է ամայի վայր մը, առաուն կանուխ, մօրճով կամ կացինով: Ժամը ճին չուն մը անդադար կը կաղկանձէր, եւ անոր չնորհիւ կարելի եղաւ գտնել դիակը: Մտածուած է որ Սկօրկին չատ կը զբաղէր քաղաքական խնդիրներով: Մեծաւկին մէջ գտնուած են ոչ միայն ռուս միապետական թերթեր (Վոզրոժտէնիէ եւն.), այլեւ Ֆրանսերէն գիրքեր՝ Խորհրդային Միութեան մասին: Անդամ էր ռուս տարագիր սպաներու միութեան, որուն կեդրոնը կը գտնուի Փարիզի մէջ:

Դիակին վրայ գտնուեցաւ թղթապանակ մը, 260 ֆրանքով, բայց հաստատուած է որ ունէր նաեւ ուրիշ թղթապանակ մը եւ միշտ վրան կը պահէր: Այս վերջինը չէ գտնուած:

Պահ մը սիրային արկածի վերագրուեցաւ սպանութիւնը, բայց ոստիկանութիւնը աւելի չատ կը հաւատայ քաղաքական չարժառիթներու:

ԿԱՐԼ ՄԱՐՔՍ

II

ՊՐՈԼԵՏԱՐԱԿԱՆ ՄԱՆԻՖԵՍՏԻ ԱՇԽԱՏԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Պրոլետարական մանիֆեստի աշխատաբանութիւնը ամբողջապէս կը պատկանի Մարքսին։ Ան ամբողջ կեանքի ընթացքին մշակած էր այդ աշխատանքը

ատակարին չէ գտած զոհացուցիչ դրուագին մը, որպէս զի կեդրոնական քաղաքները մաքրուին նոր զործադուրկներէն: Անոնք պր չեն կրնար գործ գտնել: Անոնք պր չեն կրնար գործ գտնել մարտադործութեան մէջ, պէտք ունին մանրադործութեան, մեքենաշարժ արօրի կայանները, մեքենաները, ձկնորսարանները եւ ուրիշ ճիւղեր մէջ: Հարիւրաւոր վայրեր հեռաւոր վայրեր: Հարիւրաւոր ձարտարագէտներ կը թափառին Մոսկուայի շրջանին եւ ուրիշ քաղաքներու մէջ: կ'առաջարկուի աշխատանքի ընդունիլ զանոնք, բայց մեծ մասով նորէն թշուառութեան կը մատնուին, երբ դիւղ հասնին: Սովամահութեան դէպքերը սոսկալի զարձած են: Ականատես մը կ'ըսէ թէ երկու շաբթուան մէջ պատմէ թէ երկու շաբթուան մէջ տասնեակ դիակներ տեսաւ Մոսկուայի զանազան փողոցներուն մէջ: Դիակները ժամերով փռուած կ'ըլլան մէջ, եւ անցորդները չեն հետաքրքրուիր, վարժուած ըլլալով:

Վառելանիւթի տագնապն ալ կը սաստկանայ թշուառութիւնը: Մոսկուայի, Լէնինկրատի եւ ուրիշ քաղաքներու չատ մը տուներուն ջեռմաջուրի մեքենաները սառած եւ խողովակները պայթած են: Բանուորական ապաստարանները կրակ չունենալով, շատ կը սառին եւ կը մեռնին:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՆՈՐ ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

—·—

Գրած էինք թէ Փետրուարի սկիզբը գնդակահարութեան դատապարտեցաւ Աշոտ Յովհաննիսեան, որ տնօրէնն էր Արազդայանի խորհրդային անասնաբուժական կայանին: Ըստ Երեւանի թերթերուն, Ա. Յովհաննիսեան նախկին սպայ էր եւ մեծ գեղծումներ կատարած:

Վորդ. Հայաստան» (9 Մարտ) կը գրէ թէ Գերագոյն Դատարանը Մարտ 7ին գնդակահարութեան դատապարտած է Սմբատ Մարտիրոսեանը, Վարդգէս Դիլիքեանցը, Արմենակ Աղաջանեանը, Արտաւազդ Պարոնեանը, Լեւոն Հայրապետեանը, Գեւորգ Բաբայեանը եւ Բալասան Խուդավէրդեանը: Իսկ տասը տարի բանտարկութեան դատապարտուեցան Ներսէս Ահարոնեան, Աւետիք Հայրապետեան, Սահակ Եղիազարեան, Մելիքսէթ Պօղոսեան, Խաչիկ Սահակեանց, Լիպարիտ Յարութիւնեան, Ներսէս Աւետիսեան: Կառավարութիւնը զրաւած է անոնց գոյքերը:

Ասոնց հետ աւելի կարճ ժամանակով բանտարկութեան պատասպարտուած են նաեւ երկու հոգի:

Դատարանը այս դատապարտեալները կ'ամբաստանէր թալանով եւ ժարդասպանութեամբ:

× Նոյն թերթը կը գրէ (3 Մարտ) զարձեալ թէ Մարտ 1ին Գերագոյն Դատարանը գնդակահարութեան դատապարտեց Սերոբ Մուրատեանը. եւ 10ական տարի բանտարկութեան՝ Ռուբէն Անտոնեան եւ Ամանէս Պետրոսեան: կառավարութիւնը գրաւած է նաեւ ասոնց գոյքերը:

Դատապարտեալները կը գտնուին ալիւրի եւ հացի գողութեան ամբաստանութեան տակ:

⁂ Նոյն թերթը (2 մարտ) կը գրէ թէ Լէնինականի մէջ Երուանդ Այվազեան եւ Սարօ Թանոյեան գնդակահարութեան դատապարտուեցան, իսկ Թաթոս Թանոյեան, Գրիգոր Վէգքեան եւ Կնեազ Բոթեան՝ 10ական տարի բանտարկութեան, այն ամբաստանութեամբ որ Արթիքի մթերանոցէն 12 պարկ ալիւր գողցած են:

ՑՈՒՐՏ ՁՄԵՌ

—·—

Ցուրտ ձմեռ է Հայաստանի մէջ: Մանաւանդ Սեւանի շրջանը: Ղարաքիլիսայէն կը հեռագրեն երեւանի թերթերուն թէ սաստիկ ցուրտ կը տիրէ: Ձմեռուան շրջանին երբեք այս աստիճան ցուրտ չէր տեսնուած: Մարտ 5ի առտուն աստիճանաչափը ցոյց կուտար զէրօյէն վար 29: Ձիւնը դադրած է, օդը պայծառ:

Երեւան-Քանաքեռ

—·—

Գրած էինք թէ ձեռնարկուած է Երեւան – Աղստաֆա երկաթուղին շինութեան: Արդէն սկսած են աշխատանքները այդ գծին առաջին ուղմասին, Երեւան – Քանաքեռ: Այս ուղիմասին շինութեամբ, կարելիութիւն կը ստեղծուի բեռներ ու նիւթեր փոխադրելու Երեւանէն մինչեւ Հայաստանի ամենամեծ ջրաէլեկտրակայանը: «Երեւան» կայարանէն երկաթուղին պիտի երկարի ու անցնի քաղաքին հիւսիսային մասը, «հիւսիսային կայարանը» եւ յետոյ Աբարկիր արուարձանին մօտէն՝ դէպ ի Քանաքեռի ջրաէլեկտրակայանը: Շինութեան յատկացուած է երեք միլիոն րուբլի:

Հրահանգ տրուած է արագացնել աշխատանքները: Ներկայիս այդ գործին լծուած են 300 բանուորներ: Այս տարուան առաջին եռամսեակին բանուորներուն թիւը պիտի հասցուի 1500 — 2000ի: Երկաթեղէնը պատրաստ է, ներկայիս կը մթերուին քար եւ կամարներու շինութեան անհրաժեշտ նիւթերը:

Պարտուեցան Ներսէս Ահարոնեան, Աւետիք Հայրապետեան, Սահակ Եղիազարեան, Մելիքսէթ Պօղոսեան, Խաչիկ Սահակեանց, Լիպարիտ Յարութիւնեան, Ներսէս Աւետիսեան: Կառավարութիւնը գրաւած է անոնց գոյքերը:

Ասոնց հետ աւելի կարճ ժամանակով բանտարկութեան պատասպարտուեցան նաեւ երկու հոգի:

Դատարանը այս դատապարտեալները կ'ամբաստանէր թալանով եւ ժարդասպանութեամբ:

× Նոյն թերթը կը գրէ (3 Մարտ) զարձեալ թէ Մարտ 1ին Գերագոյն Դատարանը գնդակահարութեան դատապարտեց Սերոբ Մուրատեանը. եւ 10ական տարի բանտարկութեան՝ Ռուբէն Անտոնեան եւ Ամանէս Պետրոսեան: կառավարութիւնը գրաւած է նաեւ ասոնց գոյքերը:

Դատապարտեալները կը գտնուին ալիւրի եւ հացի գողութեան ամբաստանութեան տակ:

⁂ Նոյն թերթը (2 մարտ) կը գրէ թէ Լէնինականի մէջ Երուանդ Այվազեան եւ Սարօ Թանոյեան գնդակահարութեան դատապարտուեցան, իսկ Թաթոս Թանոյեան, Գրիգոր Վէգքեան եւ Կնեազ Բոթեան՝ 10ական տարի բանտարկութեան, այն ամբաստանութեամբ որ Արթիքի մթերանոցէն 12 պարկ ալիւր գողցած են:

ՑՈՒՐՏ ՁՄԵՌ

—·—

Ցուրտ ձմեռ է Հայաստանի մէջ: Մանաւանդ Սեւանի շրջանը: Ղարաքիլիսայէն կը հեռագրեն երեւանի թերթերուն թէ սաստիկ ցուրտ կը տիրէ: Ձմեռուան շրջանին երբեք այս աստիճան ցուրտ չէր տեսնուած: Մարտ 5ի առտուն աստիճանաչափը ցոյց կուտար զէրօյէն վար 29: Ձիւնը դադրած է, օդը պայծառ:

Երեւան-Քանաքեռ

—·—

Գրած էինք թէ ձեռնարկուած է Երեւան – Աղստաֆա երկաթուղին շինութեան: Արդէն սկսած են աշխատանքները այդ գծին առաջին ուղմասին, Երեւան – Քանաքեռ: Այս ուղիմասին շինութեամբ, կարելիութիւն կը ստեղծուի բեռներ ու նիւթեր փոխադրելու Երեւանէն մինչեւ Հայաստանի ամենամեծ ջրաէլեկտրակայանը: «Երեւան» կայարանէն երկաթուղին պիտի երկարի ու անցնի քաղաքին հիւսիսային մասը, «հիւսիսային կայարանը» եւ յետոյ Աբարկիր արուարձանին մօտէն՝ դէպ ի Քանաքեռի ջրաէլեկտրակայանը: Շինութեան յատկացուած է երեք միլիոն րուբլի:

Հրահանգ տրուած է արագացնել աշխատանքները: Ներկայիս այդ գործին լծուած են 300 բանուորներ: Այս տարուան առաջին եռամսեակին բանուորներուն թիւը պիտի հասցուի 1500 — 2000ի: Երկաթեղէնը պատրաստ է, ներկայիս կը մթերուին քար եւ կամարներու շինութեան անհրաժեշտ նիւթերը:

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ յօդուածագիրներէ եւ թղթակիցներէ իրենց գրութիւնները գրել թուղթին մէկ երեսին վրայ եւ մեքենով:

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Ռամկավարներու պատասխանը Թաւրիզի մէջ

ԹԱՒՐԻԶ, 8 Մարտ, (ցառաջ)·— Ջեղուսմ ռամկավարները իրար միս են ուտում եւ փոխադարձաբար մատնութիւններ կատարում: Ներփակ ուղարկում եմ նրանցից մէկի յայտարարութիւնը, որով ցրաժարուում է կուսակցութիւնից:

(*ԽՄԲ.*— կը ցրատարակենք յապաւելով շատ մը անարգական բացատրութիւններ).—

Ես Հայկ Սաֆոյեանս անդամ Ռամկավար - ազատական կուսակցութեան Թաւրիզի տեղական կազմակերպութեան 1928 թուականից և փոխ-անդամ նոյն կուսակցութեան Թաւրիզի վարչութեան 1930 թ-ից, հրապարակ եմ գալիս մանրամասն հետեւեալ յայտարարութիւնը անել նախկին իմ կուսակից ընկերներին ի մասնաւորի:

1928ին եւ անկէ առաջ համակրելով Ռամկավար – ազատական կուսակցութեան գաւանած սկզբունքին ու գործելակերպին նոյն թուականին (1928) թ·) մտայ այդ կուսակցութեան մէջ, որպէս չարքային անդամ Թաւրիզի կազմակերպութեան: Յետագայում առաջ քաշելով դարձայ Թաւրիզի Ռ. Ա. Կ. վարչութեան փոխ-անդամ: Աւելի մօտիկէն ուսումնասիրելով այդ կուսակցութեան գաղափարն ու գործը զգացի, որ ես ծանր սխալ եմ գործած չմոթելով այդ կուսակցութեան խմաղուր ազմուկը, այն սրբազան պայքարի հետ, որ անհրաժեշտ է բամիցս գողգոջայ բարձրացուած հայ հայրենիքի ազատագրման:

Բնականաբար հիասթափւելով յանպեղի հետեւեալ անսասան եղրակացութեան.—

Ա) Ռ. Ա. Կ. կուսակցութիւնը զարգացնելով Ռամկավարի եւ ազատականի չողչողուն փետուրներով, իրականութեան մէջ դէմ է հայ ժողովուրդի ազգային ազատութեան եւ անկախութեան նուիրական գաղափարի իրականացման, այլապէս նա ազօրինի կենակցութեան կապ չպիտի հաստատէր բոլշեւիզմի հետ, որ ինչպէս ամէնքին յայտնի է, հակոտնեայ է հայրենիքի գաղափարի հետ ընդհանրապէս եւ հայ հայրենիքի հետ մասնաւորապէս:

Բ) Ռ. Ա. Կ. Փիլիքական գոյութիւն ապահովուած է Հ. Յ. Դաշնակցութեան դէմ անխնամատ եւ քինախնդիր պայքար մղելով, այլապէս նա պիտի աշխատէր ամէն կնիք թափելով հաշտութեան եւ համերաշխութեան լեզու գտնելու Դաշնակցութեան հետ (անշուշտ փոխադարձ զիջումներով), յանուն չղթայակապ եւ ծուխ – ծուխն եղած հայրենիքի միացման եւ յարութեան:

Գ) Նկատի առնելով անոր չարամիտ եւ չահամոլ ձգտումները, ես ինքնակամ լքում եմ այդ կուսակցութիւնը եւ հեռանում նրա չարքերից, որ լինելու է անխուսափելի հետեւանքը այդ կուսակցութեան վարած հայատու քաղաքականութեան:

Սաֆոյեան

×

ԼԻՄՆ.— Ամենայն Հայոց Նորընծիր հայրապետ՝ Տ. Տ. Խորէն Ա. Կաթողիկոսը, քաջալերելու համար Լիմնի «Հայ Մայրերու Միութիւն»ը, հրահանգած է Լոնտոնի Աբգարեան Աւագի խնամակալութեան, 50 անգլ· ոսկի տրամադրել միութեանս: Վարչութիւնս ամենամեծ հաճոյքով առացաւ անցեալ օր՝ 50 անգլ· ոսկիի չէք մը, որուն համար հրապարակաւ կը յայտնենք մեր խորին եւ անկեղծ շնորհակալութիւնները եւ երախտագիտութիւնը, թէ նորին Ս· Օծութեան՝ հայրապետին եւ թէ Աբգարեան Աւագի պատ· խնամակալութեան:

Միութիւնս մեծապէս խրախուսուած այս սրտաբուխ նուիրատուութենէն պիտի կրկնապատկէ իր աղքատնուէր ջանքերը, յոգուտ հայ գաղութներուն:

Ի դիմաց Լիմնի «Հայ Մայրերու Միութեան» վարչութեան առենապետուհի՝ Ագնիկ Էլմասեան, առենադպրուհի՝ Նուարդ Կոզկոզեան:

Ապրուստը Երեւանի մէջ

—·—

ԹԻՀՐԱՆ.— Այս օրերուս Երեւանից առացանք նամակ մը, որ գրուած է յունուարի 12ին:

Նամակը գրուած է ռուսական տառերով, բայց խօսքերը մեր լեզուով: Բովանդակութիւնը հետեւեալն է· —

Սիրելի եղբայր, գրում եմ մեր առօրեայ ապրուստի մասին· մեր վիճակը երեւակայել չես կարող· չնայած հաւատս չունեմ որ նամակս պիտի հասնի քեզ· բայց եւ այնպէս գրում եմ:

Առաւօտը լոյս չբացուած չոտպում ենք պէշ բանելու եւ չարքի կանգնել: Սկսեմ մթերքների գներից եւ քեզ արդէն ամէն ինչ պարզ կը լինի: Ցորենի փութը 180 րուբլի, խաղը 40 րբ·, հացը 16 րբ·, չաքարը 40 րբ· քիլոն·· բրինձ բոլորովին չկայ· քարթոլ 80 րբ·, փայտ 12 րբ· փութ·, լուցկի 1 հատ տուփ 1 րբ·, կով 2500 րբ·, ոչխար 400—500 րուբլի:

Վերոյիշեալների անունները եւ գները լսում ենք բայց երբ ուզենաս գնել, չատ դժուարութեամբ կարող ես գտնել: Ժեռտ վառարանը երեք հատ խողովակով արժէ 200 րբ·, գուլպայ հասարակ տեսակը 6—8 րբ·, բամպակի կտաւի իւղ 8 րբ· Փունթ· այն էլ տալիս են կնիժկայով միայն բանուորներին· մի խօսքով չէրվոնեցը գաւել է գիրքի: Մինչեւ այժմս բանուորը ըստանում էր երկու Փունթ օրական հաց (անունը հաց է, բայց ինչից է պատրաստում էտ էլ Աստուած գիտէ), իսկ հիմա տալիս են մէկ Փունթ: Ապրողի կուսը ազում են պատրաստում են հաց եւ սրանով պատրաստում են ռայա ժողովուրդին, պէտք չէ ասել որ էդ էլ չատ քիչ է ճարում:

Ցորեն հացի մասին չատոնց գաղափար չունինք, իսկ ինչ է կատարում գիւղերում մենք չգիտենք եւ եթէ ուզենանք իմանալ, պէտք չէ նկատի ունենաք Զէկայի մուխ խցիկները: Բանուորներին կէսից աւելի աշխատանքից հեռացրել եւ կնիժկէքը ձեռքերից առել են:

Մի քանի օր պահից առաջ Ռուստանից եկել է մեր բարեկամներից մէկը, իր ընտանիքով: Նա ապրում էր Կիեւ քաղաքում (Ուկրայինա): Պատմում է հետեւեալը·— Ժողովուրդ կեբակրւում է ամէն բանով, ինչ որ կարողանում է ձեռք բերել: Ուտում են չուն, կատու, ձի, վայրի գաղաններ եւայլն: Քաղաքներից եւ գիւղերից ժողովուրդը փախչում է, իրենք էլ չեն իմանում ուր:

Բոլոր երկաթուղու կայարանները լեփ լեցուն են քաղցած ու չկմախացած գիւղացիներով եւ բանուորներով: Ահա էս է սովետական արքայութեան պատկերը, մանաւանդպէս խորհ· Հայաստանի մէջ, որի կոմիսարները տարիւր տոկոսով խոստանում են համաշխարհային երջանիկ եւ ուրախ կեանք:

Մկրտիչ Շարոյեան

ՄԱՆՐԱՎԷՊԵՐ

— Ճշմարի՞տ է որ տարիներ առնելով ուիսքին աւելի լաւ կ'ըլլայ. կը հարցնէ բարեկամ մը Պէրնար Շօին:

— Այո, կը պատասխանէ Շօն·— որքան որ տարիներս կ'անցնին այնքան աւելի ախորժահամ կը թուի ինծի:

ՄԱՄՈՒԼ

Մեսիհ եւ սեսիհ

—·—

Ցուսարեր հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ (9 մարտ).

— «Կաթողիկոսական պատուիրակներէն մէկ քանին ապշած ու հմայուած կը թուին, որ Հայաստանի պէս տեղ մը գնդակահարութիւն չեն տեսած, թալանի չեն հանդիպած, բայց հանդիպած են եւայլ տուներու, բաղնիքի ու թատրոնի, մինչեւ իսկ «մեքենա»ներու (ինքնաչարժ)· «Ազգային բանաստեղծ»՝ Պ. Զօպանեան Փարիզի մէջ իր մէկ բանախօսութեան մէջ խանդավառութեամբ պատմեր է նոյնիսկ որ հայ գործաւոր մը «հայերէն լեզուաւ» բացատրեր է իրեն — ինչ զարմանալի բան — Զորագետի շինարարական աշխատանքները, Պ. Կիւմիւչկերտան, «Հայրենասէր»ի նորագոյն նմոյշը, զարմացեր է որ դասախօսութիւնները հայերէն կը կատարուին, ուրիշներ եղեկտրական լոյս ու կայան են տեսեր··· ինչ անակնկալ··· Այս զարմանքը չի՞ յիշեցներ արտասոց աղչութիւնը միամիտ Ամերիկացիներու, որոնք Ափրիկէ կուգան, եւ, փոխանակ անտառ ու մարդակերներ տեսնելու, մարդ ու պանդոկ կը գտնեն, կը զմայլին ու կը զարմանան կատարուած նուաճումներուն վրայ···

Ա՞յս լուրերուն համար էր որ Հայաստանը չբջնցան, «մէկ ծայրէն մինչ» երբ կարելի էր մեր նոտած տեղէն աւելի ճոխ ու ճշգրիտ տեղեկութիւններ ունենալ:

Գիտենք ու կը հրատարակենք գուրգուրանքով ինչ որ կը ստեղծագործէ հայ ժողովուրդը· գիտենք նաեւ Հայրենակցական Միութեանց կատարած գործը — Նոր Սերմասիա, Նոր Եդեսկիա, Նոր Մալաթիա եւայլն, արհեստանոց – քաղաքներ, 2—300 բնակչութեամբ:

Եթէ մէկդի առնենք ինչ որ ժողովուրդը կը ստեղծէ եւ Հայրենակցականներու գործն է, մե՞ծ բան է ըլլանգքներու, կայանները եւ ճամբաներու չինութիւնը երկրի մը համար, որ խոշոր պետութեան մը մասը կը կազմէ, կը ծառայէ՝ մոլի հաւատարմութեամբ՝ անոր քաղաքական, ընկերային ու տնտեսական բոլոր նպատակներուն:

Մեր սպասածը՝ ասոնք չէին միայն: Մենք, այսինքն՝ բոլոր գաղութահայերը, կ'ուզէինք, որ ըսուէր մեզի նաեւ մեր ժողովուրդի անտեսական, հոգեկան ու մտաւոր վիճակը· պարզուէր մանաւանդ ազգային ոգիին մըշակման աստիճանը, անոր պարտադրուած վարչակարգին հակազդեցութիւնը: Ի՞նչ պատկերով կը ներկայանայ նոր սերունդին մէջ ազգային ոգին· ի՞նչ դիմագիծ ունի ան, անոր ընկերային, ընտանեկան, քաղաքական ըմբռնումները դէպ ի ո՛ւր կը քալեն: Մասի՞ն կը գիտեն, ինչպէս իրենց պապերը, թէ Մոսկուան ինչպէս կ'ուղղէն իրենց օրուան պետերը· ի՞նչ է հայ մշակոյթի ձգտումը· հայ համալսարան, կաճառ, դասախօսութիւն, հազարաւոր գիրքերով, լա՛ւ, բայց ի՞նչ բովանդակութեամբ· ի՞նչ ոգիով· ազգայի՞ն թէ ազգազգային:

Այս մասին՝ ոչ մէկ բառ: Հազիւ հոս – հոն խօսքեր, անմիջապէս քօղարկելու ճիգերով, որոնք մեծ ողբերգութիւն մը կը պատմեն· — կենցաղական զոհաբերութեանց ծայրայեղութիւն, անհատական նախաձեռնութեան խեղդումը, մտածման ու գործունէութեան ազատութեան պակասը, — կ'ըսէ Զօպանեան զգուշօրէն: Հացի եւ աննդեղէնի պակասը հաստատէլէ ետք, Կիմիւչկերտան, երջանի՛կ ապիտութեամբ մը, կ'աւելցնէ գեռ, «բէժիմի հակառակորդները չեն կրնար ազատօրէն արտայայտել իրենց մտածումը եւ պետութեան ապահովութեան դէմ դաւել (իբր թէ երկուքը նո՛յնն ըլլային)· Սիրունեան եպիսկոպոս կը յայտնէ իր կարգին՝ թէ «հին սերունդը միայն հաւատարիմ է ընկերային մաքուր բարքերու ու աւանդութեանց, իսկ երիտասարդութիւնը «ազատամտօրէն» կը նայի այս ամէնուն վրայ» (այսի՞նքն···):

Բանա՞նք փակագիծները, ըսելու համար թէ ճորտատիրական կարգեր կը տիրեն մեր հայրենիքին մէջ· անտեսական անհուն թշուառութիւն· հոգեկան ապազգայնացումի ու այլասերումի թոյնը կը ներարկուի մեր նոր սերունդին, ուրացումի ենթարկելով հայեցի ու հայրենասէր ամէն սրբութիւն:

Արդ, մեզ համար անքաւելի ոճիր է լռել այս ամէնին մասին, եւ, միւս կողմէ՝ լռել, ան ալ «յանուն ճշմարտութեան», տարակուսանք փառաբանանքը օրուան իշխանաւորներուն»:

Փուրպո

...

Սթանոզի հայրենակցական Միութեան ֆութպոլի խումբը իր դաշտին վրայ խաղաց La Côte St. André֊ի Les «craisé» խումբին հետ: Խաղը սկսաւ ժամը 2.30ին: Հոծ բազմութիւն մը կար դաշտին վրայ, մեծ մասամբ տեղացի եւ Հայեր: Մեր տղաքը մինչեւ կիսախաղ չհանեցան 1—0: Երբ խաղը վերսկսաւ, երկու խումբերը տաք մրցումի մը բռնուեցան: Հակառակորդը յաջողեցաւ մէկ նշանակէտ չահիլ: Խաղը վերջացաւ մեր յաջողութեամբ 2ի դէմ 1ով: Խումբը հակառակորդները հրամցուց տաք դինի, եւ երգեց Ֆրանսերէն եւ հայերէն երգեր: Բաժինները պարգեւեցան երկու խումբերու կնոջացը:

Կ. Պալճեան

ՄԱՆՐԱՎԷՊԵՐ

— Ճշմարի՞տ է որ տարիներ առնելով ուիսքին աւելի լաւ կ'ըլլայ. կը հարցնէ բարեկամ մը Պէրնար Շօին:

— Այո, կը պատասխանէ Շօն·— որքան որ տարիներս կ'անցնին այնքան աւելի ախորժահամ կը թուի ինծի:

ՆԻՒԹԵՐ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ (19)

ՋԱՐԴԵՐԸ ԱԶԳԵՐՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

...

Ամերողջովին բնաջնջուած ժողովուրդ մը

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏԱՄՆՈՐԴՈՒԹԵՑԱՒ ՆՈՐ ՁԵՒԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԲՆԻԿ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ: — ՄԱՐԴԻՆԵՐԸ, ՅՐՈՒԱՑ ՄԻՋԵՐԿՐԱՒՈՒ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ ՄԸ: — ԵՒՐՈՊԱՑԻ ՏԱԿԱՆԵՐԸ ՈՐՊԷՍ «ՄԵՇԱԿՈՑԹԻ ՆՎԱՂՈՒԹԻՒՆ»: — ԱԽՍՏՐԱԼԻԱՑԻՆԵՐԸ ԵՒ ՊԱՊՈՒԱՆԱՑԻՆԵՐԸ ԿԸԼԼԱՆ: — ԱՄՐՈՂՋՈՎԻՆ ԲՆԱՋՆՋՈՒԱԾ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ ՄԸ:— ՔԱՐԻ ՇՐՋԱՆԻ ՎԵՐՋԻՆ ՄԱՐԴԻԿԸ:

—·—

Որ երկրամասին հակառնեանները երբեմնի ժողովուրդներ էին, ցորչափ Ռուսպացիները մտած չէին իրենց կողքերը:

Ռազմական ովկիանոսին մէջէն եւրոպական գեղեցկութեամբ կը բարձրակին Փորնեզիոյ կղզիները, այդ կղզիներ դրախտը, բնութեան հետ ապրող եւ պարզ մարդերով: Հարուստ բնութիւն մը կը շնորհէ անոնց ամէն ինչ որ պէտք ունին, պտուղներ եւ ցուրի ու ցամաքի կենդանիներ: Այդ է Նոր Զելանտան որ Թասման Ծովով բաժնուած է հինգերորդ աշխարհամասէն, ինքն իր մէջ ամփոփուած աշխարհ մը, բաբեխառն եւ արտասովոր կերպով առոյգ կլիմայով մը, պէս – պէս դաշտանկարներու անոահման գեղեցկութիւններ, անծայր ու անթափանց կոյս անտառներով, խորհուրդներով աւլցուն· եւ ալպեան տեսարաններ, սառնակոյտեր եւ սրընթաց լեռնային հեղեղներ եւ փառաչեղ ջրվէժներ, ֆիորտներով որոնք կ'եզերեն մութ կապոյտ Ծովուն ջուրը, պտերով եւ արմաւենիներով, կանանչ մարգերով եւ տաք ջուրի աղբիւրներով եւ գունագեղ թռչուններու բոլոր տեսակներով: Այս է ահա՛ Նոր Զելանտան:

Ինչ գիտէ եւրոպան երկրագունտին միւս ծայրը գտնուող այդ աշխարհին մասին: Գուցէ միայն այնչափ որ, այս գոյգ կղզիները աշխարհիս ամենաբաւական կերպով կառավարուած ռամկավար երկիրն էր եւ թէ եւրոպան նմանօրինակ յառաջադիմութիւն մը իրականացնել խորհելէն չատ առաջ իսկ՝ ան կը ճանչնար արդէն օրական ութ ժամուան աշխատանքը եւ կինեբու ընտրելու իրաւունքը:

Սոյն առաւելութիւնները մեծապէս տուժած են, իրբեւ հետեւանք եւրոպացիներուն վարած ճակատագրական քաղաքականութեան: Մաօրիները, ինչպէս կը կոչուին Նոր Զելանտայի եւ շրջակայ կղզիներուն բնակիչները՝ ախտամտաւոր կերպով տասնորդը բերած են: Ինչ որ չկրցան լրացնել եւրոպական զէնքերը, գլուխ հանեցին քաղաքակրթութեան բերած օրէնքները, — ալքոլն ու սեռային հիւանդութիւնները:

Այսպէս ուրեմն, Մաօրիները, Փոլինեզիոյ կղզիներու աշխարհին այդ ամենաարժէր ժողովուրդը՝ ինկաւ իր բարձունքէն, եւ կէս դարու չրջանին յիսուն տո հարիւր պակսեցաւ, հակառակ ծնունդներու մեծագոյն չափին: Միայն վերջին տասնեակին է որ, եւրոպացիներուն ճնշման քաղաքականութիւնը վերջ գտնելէն ի վեր՝ ժողովուրդը կը բազմանայ կրկին:

Եւ կ'արժէ որ պահպանուի ան, ըստվհետեւ Մաօրիները բարձր մարդիկ են, ու եւրոպականի նմանող ատոնց զիմագծերը, նոյն իսկ չատ հմուտ երկրաբոյշներու աչքի առած են՝ դուռ միջերկրական ցեղին գրուած մէկ ընտանիքը համարելու զանոնք: Մաօրիներուն մեծ մասին կարմիր կամ կարմրաշէկ մազ ունենալն եւս այս տեսութեան կ'առաջնորդէ: Ատոնք խիստ հպարտ եւ ինքնագիտակից մարդիկ են, թէեւ չատ դիւրագրգռ եւ որով խիստ վրէժխնդիր: Մտքով ալ չափազանց աշխոյժ են եւ արագ ըմբռնելու ճիրքով օժտուած: Բանասեղծական պատմութիւններու եւ ըղձոյցներու ճոխ գանձ մը ունին: Բայց իրենց անցեալի մասին կարելի չէ չատ հետուներն երթալ, որովհետեւ դիր չունէին մինչեւ զաղթականութեան հաստատուիլը:

Մաօրիները Եւրոպացիներուն հետ ունեցած առաջին չփումը իրենց վրայ խիստ աննպաստ տպաւորութիւն մը թողած է: Որովհետեւ մշակոյթի այս ոտվիւրաները — եթէ նկատի առնուի Նոր Զելանտան գտնողին՝ մեծն Ճէյմս Քուքի խարուսիկ այցելութեան տրպաւորութիւնը — մարդկային ընկերութեան ամենայոռի տակաւիմերն էին, ոճրագործներ, որոնք Աւստրալիոյ թիւրանէն փախչելով եկած էին այս կղզին եւ իրենց ամենախոպիտ կողմովը երեւցան Մաօրիներուն:

Բայց երբ 1814ին Մարսդէն քարոզիչը, բարձր դասու պատկանող նոյնքան եւ արիասիրտ մարդոց խումբով մը մտաւ այդ երկիրը՝ նախ եւ առաջ ոտիպուեցաւ ահագին թիւրիմացութիւններ եւ նախապաշարումներ հարթելու, որպէս զի կարենայ բնիկներու վստահութիւնը գրաւելու ճամբան գտնել: Եւ Մարսդէն կրցաւ այդ հրաշքը գործել, որ եւ է առարկութենէ վեր է կեանքովը ապացուցանելով Մաօրիներուն թէ, ուրիշ տեսակ եւրոպացիներ եւս կային, եւ այսպէս յարաճուն կողմնակիցներ չահեցաւ:

Դժբախտաբար քարոզիչը մինակ չմնաց իր այդ տեղացիներուն հետ: Գեղեցիկ եւ արգաւանդ նոր երկրի մը անունը հռչակ հանած էր ծովերէն անդին եւ գաղթականներու միչտ ալ աւելի բազմացող զանգեր դէպ ի իրեն կը քաշէր չարունակ, եւ որոնց մէջ լաւագոյն տարրերը չէ որ կը գտնուէին: Մաօրիները ահաճութեամբ կը դիտէին նորեկները, բայց հանդարտ կը պահէին իրենք զիրենք:

Մակայն, երբ 1830 թուականին Թիէոդի անուն արկածախնդիր մը Անգլիոյ եւ զանազան պետութիւններու տեղեկացուց, թէ մտադիր էր Նոր Զելանտան իր տիրապետութեան տակ առնելու՝ Անգլիացիները օգտագործեցին այս պարագան եւ յանկարծակի յարձակելով Մաօրիներուն վրայ՝ զանոնք գրին երկրնտրանքի մը առջեւ, — կա՛մ ճանչնալ անգլիական գերիշխանութիւնը եւ կամ ոչնչանալ:

ՖՐԻՏՐԻԽ ՊԼԷՔԱ

(Շար·)

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ՄԵԾ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ

Կազմակերպուած՝ **ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ**

Վաղը, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին

Brebant Marseillaisի սրահին մէջ **146 Avenue des Chartreux**

կը ևախագահէ ընկեր Հ. ՕՀԱՆՋԱՆԵԱՆ

Բացման խօսք ընկ. Վ. ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆ — կը խօսի ընկ. Գ. ՆԺԴԵՀ

կը նուագէ *Ջ. Ո. Մ. ՎԱՀԱԳՆԵԱՆ* նուագախումբը

կ'երգեն օրիորդներ՝ *Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ* եւ *ՊԵՐՃՈՒՀԻ ԳԷՈՐԳԵԱՆ*

կ'արտասանեն ընկերներ՝ *ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ* եւ *Գ. ՔԻՆՏԻՐԵԱՆ*

Ծախքերու մասնակցութեան համար կը գանձուի **3** *ֆրանք։*

Հանդիսականներու հանգիստը եւ կարգապահութիւնը ապահովուած է։

ՈՒՇԱԴ.— *Առնել ։1 4, 5, 11 եւ 53 թիւ հանրակառքերը։*

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄՆԵՐ

Այս Կիրակի երեկոյ ժամը 8ին ՄԱՐՍԷՅԻ ընկերական հանդիպումը ՍԱԼՈՆ ԼՈՆԿՇԱՆի մէջ, 33 Բիի ԼՈՆԿՇԱՆ։

***

Ընկերական հանդիպում ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕի մէջ, այս Կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 4ին։

16րդ ներկայացում

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

Հիմնադիր ԱՐՄԱՆ ԿՕՉԻԿԵԱՆ

Հովանաւորութեամբ **ՏԻԿԻՆ Լ. ՇԱՆԹԻ**

ի Պատիւ **Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ ԵՒ Ն. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆԻ**

ՌԸՆԷ ՄՕՊԷԼ ԹԱՏՐՈՆԻ ՄԷՋ

8-10 Rue d'ORIENT. Métro: Blanche et Abbesses

26 Mars, կիրակի ցերեկ, ժամը 2.45ին

ՄԵԾ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ, ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԴԱՄ ԸԼԼԱԼՈՎ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԱՅ

ԿԱՅՍՐ (Լ. Շանթի)

(4 ԱՐԱՐ 8 ՊԱՏԿԵՐ)

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐՆ ԵՆ 15, 10 ԵՒ 5 ՖՐԱՆՔ

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻՑ.— Տիկիններ՝ Արմենուհի, Լիւսիկ Պետրոսեան, Լիւսիկ Պետրոսեան, Օր. Կ. Պետրոսեան։ *Պարոններ՝* Գասպանեան, Գրիգոր-Վահեան, Թորոսեան, Կոթիկեան, Մեծատուրեան, Նիկողոսեան, Շահլամեան, Տանճագ, Սուրէն Եւայլն։

Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Օհան Դուրգէնի դերին մէջ

Ց.

Հ. Դ.

Փարիզ եւ արուարձանները

ԻՍԻ-ԼԻ-ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ «Զաւարեան» կոմիտէի ընկերահամակրական ժողովը վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Ակումբին մէջ։

ՊԼՎՎԻԼԻ «Ռոստոմ» խումբի ժողովը այսօր Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Ռոստոմ զրադարանին մէջ։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

Գաւառ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Յ. Դ. ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷՆ ընդհ. ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ «Ազդիւր Սերոբ» ենթակոմիտէին բոլոր ընկերները այս Կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին Պատանեկան Միութեան գրադարանին մէջ։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Ներկայ կ'ըլլայ Կոմիտէի ներկայացուցիչը։

Հ. Յ. Դ. ԼԻՈՆԻ ընկերական ընդհ. ժողովը այս Կիրակի առաւօտ ժամը 10ին Հ. Յ. Դ. Գրադարանը։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։ Ներկայանալ անդամատոմսով։

ՄԵԾ ԹԱՏԵՐԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած՝ ՍԻՎՐԱՆԻ ՀԱՅ ԿՐԹԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ կողմէ ի ՆՊԱՍՏ ՍԻՎՐԱՆԻ ԿԻՍՈՒԱՐՏ ԴԱՐՈՒԹԻ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ

ՎԱՂԸ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՅՍ

Hôtel de Franceի *շքեղ սրահներուն մէն*

23, Place de la Fontaine. Livry-Gargan

Հովանաւորութեամբ՝ ՔԻՊԱՐԵԱՆ ՍԲԲԱՋԱՆի

եւ նախագահութեամբ՝ ՏԻՐ ՀՈՎՅԵԱՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻ եւ Պ. Ն. ՕՀԱՆԵԱՆի

Ամերիկայէն նոր ժամանած ջանրածանօթ **Պ. ՀԱՅԿ ՉՈՒՀԱՃԵԱՆ** եւ իր խումբը, իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերեն ձրիաբար՝

Ներկայացնելով **ՆԱՍՐԷՏՏԻՆ ՀՕՃԱՆ** *(հայերէն լեզուով)*

կը ժամնակցի ԵՔԲԱՐ նուագախումբը դեկավարութեամբ Պ. ՕՇԻՄԵԱՆի

ՃՈՒԽ ՊԻՒՖԷ Դիւրամատչելի գին։ ՄՈՒՏՔ 7.50 եւ 10 ՖՐ.

Հաղորդակցութեան միջոցներ Gare du Nordէն *շոգեկառք 19,22, 19,50, 20,28, 22,03 եւ իջնել Մէվրան։*

ՎԱՐԶՈՒ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ

ՊԷԼՎԻԼԻ ԿՕՇԿԱԿԱՐՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

ԹԷՐՋԵԱՆ ԹՐԻՔՈՑԻ գործարանի տեղափոխութեան առթիւ, վարձու են հետեւեալ աշխատանոցները (Bail à céder).

1.— Գետնայարկ, մէկ փիէս, ամսական 30 ֆր. վարձք։

2.— Ամբողջ առաջին յարկը, մէկ կողմը ամբողջութեամբ **vitré, électricité, force motrice, téléphone,** *անհատական ժաման, տարեվարձք 2400 ֆրանք. 6 տարի Bail.*

Բացի թրիքոյէ, ամէն գործի տրամադրելի։

Դիմել.— **S. TERZIAN, 20, Rue Mélingue**

Métro: Buttes Chaumont **Tél.: Botzaris 22-98**

Chartron et Poulin

106, Bld. National, Marseille

Ակօսաւոր Թանագ (pôle ondulée), վանդակորմի երկաթեայ ցիցեր, ջուրի ընդունարան, երկաթեայ դուռներ եւ վանդակորմներ։

ԵՐԵԿՈՅԹ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Զ.Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՍԷՅԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

ՎԱՂԸ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 9ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ ԺԱՄԸ 5

ՍԱԼՕՆ ՖԼՕՐԻՏԻ ՄԷՋ, 7 ՐԻԻ ՎԱՆՔԻՒՐ

ԿԸ ԽՕՍԻ՝ Պ. ԵՆՈՎՔ ԱՐՄԷՆ

ԿԸ ՆՈՒԱԳԷ ՄԻՈՒԹԵԱՆՍ *ՎԱՀԱԳՆԵԱՆ* ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԸ

երգ, արտասանութիւն, ֆանթէզի եւլյն.։ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ գալեշտ մը։ Գեղարուեստական բաժինը կը տեւէ մինչեւ *12*, որմէ վերջ կը սկսին պարերը

Մուտքը այրերու 7 եւ կանանց համար 5 ֆրանք։

ՀՕԻՇԱՏԵՏՐ

ՄԱՐՍԷՅԻ ՍԱԼՈՆՕ - ՋՈՐԻ Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ այս Կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, Պուլվար Օտտօ, սովորական հաւաքատեղին։ Վարչութիւնը կը հրաւիրէ Մալնօյ-Ջորի անդամ եւ ոչ-անդամ բոլոր հայրենակիցները։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Նոր վարչութեան ընտրութիւն եւլլն.։

F. SORBIER *իր նոր վաճառատան մէջ։* 5 rue Tronchet, *կը հայթայթէ իր յաճախորդներուն Փարիզի ամէնէն գեղեցիկ գլխարկները՝ չափաւոր գիներով։* F. Sorbier, 5 rue Tronchet, Madeleine.

Le Gérant : H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

ՇԱՏ ՄՕՏ ՕՐԷՆ ԼՈՅՍ ԿԸ ՏԵՄՆԷ

ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆի

ԵՐԳԻՉԱԿԱՆ

Մեծ հատոր մը մօտաւորապէս 300 մեծադիր էջ, ուր ամփոփուած են հեղինակին անտիպ ու տպուած լաւագոյն երգիծական

ԿՏՈՐՆԵՐԸ

Համակ Ծիծաղ, Սրամտութիւն, Խնդուք, Ժպիտ

Արտասահմանեան ամբողջ հայ կեանքը եւ դէմքերը պատկերացուած են այս հատորին մէջ

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԻՐՆԵՐ՝ **15** Ֆր., ՈՒՐԻՇ ԵՐԿԻՐՆԵՐ՝ **20** Ֆր.

Դիմել՝ **17, RUE DAMESME :-: PARIS (13e)**

« երկար եւ առողջ ապրելու միակ պայմանը ծիծաղիլն է »։

ՏՈՒԲ. ԼՕՄՊՐՕԶՕ

Ի գիտութիւն

Ամէն անոնք, որ կ'ուզեն աժան եւ լաւ սուրճ ունենալ, կարող են օգտուիլ ՍՈՒԼԹԱՆ գործարանի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ գիներէն։ Կեդրոնատեղի՝

"CAFE SULTAN,,

92 rue d'Angoulême: *Մէթրօ* Couronnes *եւ* Parmentier

Ծանօթ.— Ամէն գնումի համար կը տրուի նուէր-կտրօններ

E. TER-MINASSIAN

Export und import, Komissionen und Vertretungen

ՅանձնՏ կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը ձեր ամէն տեսակ ապրանքներու (չոր պտուղ, ադիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ Գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու։

Կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց։

Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30, Allemagne.

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱՆԱԿԱՎԱՐԸ

ՃԱՇԱՐԱՒ **ՖԼՕՐԻՍ**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Odéon եւ սկէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՍԱՓՐԻԶՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Փարիզի արուարձաններէն կոնէսի (GONESSE) կեդրոնական փողոցին վրայ ծախու է կամ ժերանսով կը տրուի սարքուած սափրիչի խանութ մը՝ արանց եւ կանանց բաժանմունքներով, ինչպէս նաեւ յարկաբաժին մը՝ երկու սենեակ, խոհանոց, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն։ Պայ՝ 9 տարի։ Բոլորին վարձքը՝ 3500 ֆրանք։ Լաւ պատեհութիւն այր եւ կին սափրիչի համար։

Մանրամասնութեանց համար դիմել նամակաւ Պ. ՀԱՅՊԵՏԵԱՆի

37, Rue Lazare Carnot, Clamart, (Seine)

Ջեր տունը, խանութը ենչն. խնամքով եւ ճաշակաւոր կերպով ներկելու համար վստահութեամբ դիմեցէք վաճառագէտ եւ հանրածանօթ ներկարարներ՝

ԴԱՒԻԹԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ

127, rue Etienne Dolet, Alfortville, (Seine)

Tél. Entrepôt 17-65

Կը ստանձնենք նաեւ սենեակներու, խանութներու եւ ապակիներու թուղթով զարդարումը։

Խնամուած աշխատանք։ Նպաստաւոր գին։

Հայ ճարտարապետներ, ձեր շէնքերը ներկելու համար, դիմեցէք մեզի։ Ջեռնտու պայմաններ։

ԹՈՔԱԽՏԻՆ ԴԷՄ

(ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՓՈՔՐԻԿ ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՄԸ)

Կատարեալ սխալ մըն է յաւակնիլ թէ կարելի է մարդու մը արտաքին երեւոյթէն կամ ուրիշ աւանդական նշանէ մը ճանչնալ թոքախտին գոյութիւնը (*նկարագիր մը, որ ոսկորներուն համբանքն իսկ ցոյց կուտայ, խորունկ հազ մը, դիւերային քրտինք, եւայլն*)։ *Այսպիսի նշաններու շատ կը հանդիպինք, ընդհանրապէս, հիւծախտին վերջին շրջանին, բայց այդպիսի հիւծախտ մը մահանակի մէկ ձեւն է թոքախտին։*

Բոլորովին տարբեր են այն ախտանշանները, որոնք պէտք է ուշադրութիւն գրաւեն եւ որոնց համար պէտք է անմիջապէս բժիշկին տանիլ ենթական։

Ահա այդ նշանները.—

Ա.— ԱԽՏԱՆՇԱՆՆԵՐ, ՈՐ ԿԸ ՎԵՐԱԲԵՐԻՆ ՇՆՉԱՌԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ.— Գրեթէ ստոյգ նշան մըն է արիւն թքնելը։ Մշտական նշան մըն է թոքախտաստաղը (սաթլրնեան, **pleurésie**)։ *Հաւանականութեան նշաններ են.— Շնչատութիւն, հեղձկութիւն, կողացաւ, յարատեւ հարբուխ, ցնդղտաղ մը, որ կը տեւէ աւելի քան երեք շաբաթ, կամ կը վերսկսի ամէն ձմեռ։ Առտուան հազ, առտուան խուխ, նոյն իսկ եթէ շատ քիչ ըլլայ։*

Բ.— ԱԽՏԱՆՇԱՆՆԵՐ, ՈՐՈՆՔ ՑՈՑՑ ԿՈՒՏԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ՏԿԱՐԱՑՈՒՄԸ.— Ախորժակի պակաս, նիհարութիւն, ծանրութենէ պակսիլ, սովորական յոգնութիւն, ուժաթափութիւն, անբուժելի անարիւնութիւն։

Այս նշանները մեծ մասամբ, շնչառական ըլլան թէ ընդհանուր, կրնան հետեւանքն ըլլալ ուրիշ պատճառներու եւ ոչ թէ թոքախտի։ Բայց թոքախտն ալ, իր կարգին, կրնայ ներկայացնել այսպիսի նշաններ, մէկն ու միւսը, կամ քանի մը նշան մէկ անդամէն։ Բժիշկն է միայն, որ պիտի գտնէ ու քննէ այդ նշանները, այնպէս որ պէտք չէ ժամնակ կորսնցնել ենթական տանելու բժիշկին, առ ի լուսաբանութիւն եւ բժշկութիւն։

Երախաներուն եւ պատանիներուն դալով, պէտք է միշտ թոքախտի մասին խորհիլ, ամէն անգամ որ ներկայացնեն անարիւնութիւն, տեւական յոգնութիւն, արագ աճում մը՝ նեղ, նիհար եւ տափակ կուրծքով մը։ Խոյլը (սբրաձա, **scrofules**) *ծագումով միշտ հիւծախտ կ'ենթադրէ։*

Այս նշանները աւելի վախ կը ներշնչեն, եթէ ենթակային շրջապատը կամ ընտանիքը թոքախտի պարագայ մը կը ներկայացնէ։ Մարդկային կեանք մըն է, որ խնդրոյ առարկայ է, առանց վայրկեան մը յապաղելու՝ բժիշկին տարէք, կատարել տուէք քննութիւն մը։

7— ԹՈՔԱԽՏԸ ՑԱՃԱԽ ԲՈՒԺԵԼԻ Է

Թեթեւ թոքախտը կը բժշկուի ինքն իրեն։ Երբ քիչ մը աւելի ծանրացած է, անհրաժեշտ է ժամանակ եւ ճիգ՝ դարմանելու համար։ Եւ դարմանումը դժուար կամ անկարելի կը դառնայ, եթէ հիւանդութիւնը սկիզբէն իսկ ծանր է կամ երկար տեւած է։

Երբ հիւանդութիւնը կը յայտնէ ինքզինք, որոշ նըշաններ ցոյց կուտայ, այլ եւս օր մի կորսնցնէք, մէկ սխալ իսկ զործելու ժամանակ չէ։ Ամէն յետաձգում ապիտաբեր է։ Դարմանումը պէտք է սկսիլ անմիջապէս եւ շարունակել ուժգնովին, առանց թերացումի։ Երկար պիտի տեւէ աչնուշա, շա՛տ երկար։ Աւելի պէտք է դիտնալ առաջուընէ, որպէս զի յետոյ յուսալքում չպատճառէ։ Դրամի կը կարօտի, մեծ դրամի։ Կառավարութիւնը, խնամատարական, բարեգործական եւ ապահովագրական, ինչպէս նաեւ բժշկական մարմինները պէտք է օժանդակեն, երբ հիւանդին անձնական միջոցները չեն բաւեր։

Ժողովրդային ապաքինարաններու (սանաթորիում) *մէջ դարմանուած հիւանդներէն,— եթէ թեթեւ վարակուած են,— դարմանումի որոշ շրջանէ մը յետոյ,* 98 *առ հարիւրը կրնան վերսկսիլ իրենց աշխատանքին,— իսկ եթէ ծանրագոյն վարակուած են,— 88 առ հարիւրը կրնան աշխատիլ 1 տարի յետոյ, 32 առ հարիւրը 9 տարի յետոյ։*

Ո՞րն է յարմար վայրկեանը, մարելու համար հրդեհը։ — Դեռ կրակը ամբողջ չէնքին մէջ չտարածուած։ Թոքախտաւորին համար եւս, խելացութիւն է դարմանումի մը հետեւիլ տակաւին հիւանդութիւնը չտարածուած, իրապէս հիւանդ չդարձած։

ԹՈՔԱԽՏԱՒՈՐԸ ԵՒ ԻՐ ՇՐՋԱՊԱՏԸ

8— ԹՈՔԱԽՏԱՒՈՐԸ ԻՆՉՊԷՍ ՊԻՏԻ Է ԽՆԱՄՔ ԻՆՔԶԻՆՔ

Նախ եւ առաջ անյապաղ, իր դարմանումը յանձնարարուած բժիշկի մը։ Եթէ բժիշկը պէտք համարի անմիջապէս ձգել աշխատանքը, մտնել ապաքինարան կամ հիւանդանոց մը, խելացութիւն է հնազանդիլ առանց ժամանակ կորսնցնելու։

Որպէս զի հիւանդ մը կարենայ իր տան մէջ դարմանուիլ, պէտք է ապահոված ըլլայ կատարեալ դիւստ, անհրաժեշտ սնունդ եւ մաքուր օդ։ Շատ քննել իր առողջական վիճակը ջերմաստիճանով եւ կշռով։ Ապաքինարաններու մէջ դարմանումի եղանակները մեծագոյն առաւելութիւններէն մէկն է որ կը հիւանդին թէ ինչպէս պէտք է վարուի իր կեանքը։ Ապաքինարան չէ մտած երբեք, բժիշկն է որ պիտի սորվեցնէ խղճմտութեամբ։ Կարելի չէ հոս բաժան խօսիլ, բայց յիշեցնենք զլխաւոր կէտերը։

Սնունդի տեսակէտէն, պէտք չէ կարծել թէ հիւանդը պիտի անանի առատ եւ նրբաճաշակ կերակուրներով։ Սնունդը պէտք է ըլլայ պարզ եւ չափաւոր քանակութեամբ։ Ընդհանրապէս բնական արտադրութիւններ, բանջարեղէններ, պտուղ, կաթ եւ կաթնեղէն, քիչ մը միս, ժամանակ առ ժամանակ՝ հաւ մը, չոքոլա։

(Շարունակելի)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ եզկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 25 ՄԱՐՏ 1933

25 Mars 1933

ՅԻՇ ՏԱՐԻ թիւ 2146 | Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ | ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԴԷՊՔԵՐՈՒ ԹՈՂ ՈՒ ԲՈՂԻՆ ՄԷՋ

Օրը օրին հետեւելով ընկերային յեղաշրջումներու եւ քաղաքական դէպքերու ընթացքին, ընթերցողները, անշուշտ, չեն գոհանար միայն հետաքրքրութիւն յայտնելով:

Երբ Թուրքիա եւ Կովկաս կը դառնուէինք, տարիներ եւ տարիներ ունեցանք այդ հիւանդագին մարմնոյը: Դէպքերը դիտեցինք մակերեսէն, եւ տուժեցինք չարաչար:

Այժմ փոխած ենք աշխարհի բոլոր պողոտաներուն վրայ: Եւ մենք, « բախտաւորները », կը գտնուինք Արեւմտեան Եւրոպա, մի՛ջազգային քաղաքականութեան հնոցին մէջ:

Ըսել կ'ուզենք թէ՝ կը վայելենք ամէն պատեհութիւն՝ օրը օրին եւ ուղղակի ծանօթանալու դէպքերու ընթացքին, եւ հանելու բոլոր արամաբանական հետեւութիւնները:

Այնուհետեւ, Փարիզ բնակիլ՝ չի նշանակեր իմանալ միջազգային դիւանագիտութեան բոլոր գաղտնիքները, թափանցել գաղտնի դիւանագիտութեան բոլոր երեւելի եւ աներեւոյթ խաղերուն:

Բայց, առաւելութիւն մը ունինք երէկուան վրայ:

Աւելի ճիշդ, չունինք տեղի – անտեղի պատրուակներ՝ չգմեռնանալու, ողբալի վրիպումներու արդարացնելու:

Երէկ՝ իրրեւ պատգամ կ'ընդունէինք եւ բերնէ բերան կը փոփոխէինք, ինչ որ կը թխէին « Թան »ը կամ « Թայմզ »ը:

Այսօր՝ առիթ ունինք՝ աչօք բացօք ճանչնալու ոչ միայն մամուլը, այլեւ մարդիկը: Ոչ միայն Եւրոպան, այլ եւ Ասիան:

Ուրեմն, օրը օրին եւ ուղղակի հետեւելով լուրերուն եւ դէպքերուն, համոզուած երկունքին ինչպէս խռովայոյզ յեղաշրջումներուն, մենք պէտք է վարժուինք իրականութիւնը տեսնել այնպէս ինչպէս որ կայ: Եւ ոչ թէ այնպէս ինչպէս որ հաճելի էմեր աչքին կամ սրտին:

Ի՞նչ կը հետեւի օրուան դէպքերէն, որոնք իրար կը հրմշտկեն զարմանալի ուժգնութեամբ եւ արագութեամբ:

— Անհանգիստ է աշխարհը: Կրակի վրայ:

Նոր չէ որ պարզուեցաւ այս երեւոյթը:

Հաշտութեան դաշնագիրներու մեղրալուսինը հազիւ անցած, սկսան լսուիլ խուլ տրտունջներ, յետոյ խլրտումներ, յետոյ հրապարակային, բարձրաղաղակ բողոքներ: Ու վերջապէս ձեւ ու ժամին առաւ պարտեալներու ընդվզումը, աստիճանաբար նահանջի մղելով յաղթականները:

Եւ ահաւասիկ նոր, « վերածնեալ » Գերմանիա մը՝ նոր Իտալիա եռեւէն: Ահաւասիկ նեղսիրտ ընկերումը՝ Մեծն Բրիտանիոյ, եւթոր մտահոգութիւնը՝ Ֆրանսայի:

Ահաւասիկ չեչտակի դրուած՝ դաշնագիրներու վերաքննութեան խնդիրը: Ոչ միայն Իտալիոյ կողմէ, որ արդէն զժգոհ էր, համապատասխան բաժին ստացած չըլլալով աւարէն, այլեւ Մեծն Բրիտանիոյ կողմէ, որ միշտ բախտն ունեցած է առիւծի բաժինը խլելու:

Ամէն ճամբայ Հռոմ կը տանի,— ըսած են հինները:

Զարմանալի՞ն կ'ըլլար ըսել թէ՝ Հռոմն է որ պիտի բանայ նոր ճամբան, արընթաց, դղրդագին դէպքերու թոհ ու բոհին մէջ:

Շատոնց է որ Մուսոլինի կը հերկէր այդ ճամբան: Բայց զգուշութեամբ, որպէսզի խոովն ու արօրը չփշրուին քարքարուտներու մէջ:

Այժմ Հռոմը նոր ուժ կ'առնէ Պերլինէն, որ թուխս չապիկ հագաւ, ինչպէս լինք սեւը հագած էր, տասը տարի առաջ:

Երկուքն ալ, Հռոմ եւ Պերլին, իրար կը դիմաւորեն միեւնոյն ճամբուն վրայ, իրրեւ «ճակատագրի եղբայրներ»: Երկուքն ալ համակուած են միեւնոյն անձկութեամբ,— ապահովել դաշնագիրներու վերաքննութիւնը:

Եւ որովհետեւ Թունդ ազգայնական աւիշն է որ կը հոսի երակներուն ժողովուրդներու, երակներուն մէջ,— մտահոգ են միւսները: Ձեռները, ինչպէս փոքրերը:

Ճառերը ամէն բան չեն ըսեր: Ճառերը յաճախ չանթարդելներ են, բուն իրականութիւնը ծածկելու:

Ուրեմն, կը գտնուինք շրջանի մը մէջ, ուր առտուան լոյսին հետ նոր անակնկալ մը կը ծագի:

Ինչպէս 1914ին, այսօր ալ մարդիկ ամէն բանէ առաջ կը ձգտին իւղ լեցնել իրենց լապտերներուն մէջ, որպէսզի չմառնուին վիմար կոյսերու վիճակին:

Իսկ մե՞նք...

Ի հարկէ ծիծաղելի պիտի ը՛սը եւ է դեր վերագրել մեզի, դէպքերու այս թոհ ու բոհին մէջ:

Ինչպէս իրրեւ արմատախիլ եւ ցիրուցան ժողովուրդ, նոյնպէս իրրեւ միջազգային ազգակ՝ առաջին մըն ենք մենք, ալեկոծ ովկիանոսին վրայ:

Բայց, դէպքերը կրնան դարձնել մեզ իրական ազգակ՝ մեր սեփական ճակատին վրայ, եթէ ունենանք մեր չհեռուն դիտակցութիւնը եւ համապատասխան պատրաստութիւն:

Մտնաւանդ պատրաստութիւն:

Անտարակոյս է կացութիւնը բոլոր տեսակէտներով:

Աբդ, փոխանակ բանգիտութեան մարզանքներ կատարելու կամ զուշակութիւններ փորձելու, կրնանք մենք մեզի համար նախօրօք մը գտնել դէպքերու ընթացքին,— ի՛ն ք ն ա մ փ ո փ ո ւ մ եւ պ ա տ ր ա ս տ ո ւ թ ի ւ ն: Ուրիշ խօսքով՝ մ ի ա ց ե ա լ ճ ա կ ա տ:

Աւելի բաց խօսելով, կացութիւնը կը հարկադրէ կարճ կապել, վերջապէս, սնոտի վէճերը, եւ համախմբուիլ գործակցութեան ծրագրի մը շուրջը:

Մեծերը կը ձգտին գործակցութիւն հաստատել չորսով:

Եթէ չորսը չի բաւեր մեզի համար, փորձենք ասոնըչորսով:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

«ԴԱՇՆԱԳԻՐՆԵՐԸ ՆՈՒԻՐԱԿԱՆ ԵՆ, ԲԱՅՑ ՈՉ ՅԱՒԻՏԵՆԱԿԱՆ»

Հռոմի տեսակցութեան գլխաւոր նպատակը եղած է դաշնագիրներու վերաքննութիւնը

Ուրբաթ օր, Անգլիոյ Երեսփ. ժողովին մէջ, վարչապետ Պ. Մաքտոնըլտ ուշագրաւ խոսոմովանութիւններ ըրաւ Հռոմի տեսակցութեան մասին: Երեւան եկաւ որ, Մուսոլինիի ծրագրին գլխաւոր նպատակն է ԴԱՇՆԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ՎԵՐԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ:

Ահաւասիկ ամփոփումը իր ճառին, որուն առթիւ բուռն վիճաբանութիւններ ծագեցան.

— Զինաթափութեան խորհրդաժողովը անմիջական փուլզումէ մը փրկելու համար էր որ ժրընեւ եւ Հռոմ գացի: Խորհրդաժողովը իրած էր մանրամասնութեանց մէջ: Բրիտանական ծրագրին էական արժէքը այն է որ առաջին անգամ ըլլալով՝ թուանշաններ մէջտեղ կը դնէր: Ես կ'ընդունիմ այդ թուանշաններուն պատասխանատուութիւնը: Երկրորդ կէտը այն է որ մենք ստիպուած ենք իրաւունքներու հաւասարութիւն տալ Գերմանիոյ: Անցա՛ծ է այն ժամանակը երբ կարելի կ'ըլլար խաղաղութիւնը պահպանել կարգադրութիւն մը յառաջ բերելով եւրոպայի քանի մը պետութեանց միջեւ: Պէտք է բացորոշապէս ըսեմ թէ եւրոպական ազգերուն վրայ ծանրացող պարտաւորութիւնները պատուոյ պարտաւորութիւններ են: Մեր ծրագիրը կ'ենթադրէ փոխանցման շրջան մը որու միջոցին պէտք է հաստատել կատարեալ հաւասարութիւն ազգերու միջեւ: Այդ ժամանակամիջոցին վերագինման որ եւ է ծրագիր պէտք չէ կազմուի: Անտոյդ է եւրոպայի վիճակը: Եւրոպան կը գտնուի մեծ ջղագրգռութեան մը շրջանին մէջ: Դժբախտաբար, երկար առնէ ի վեր, ամէնէն աւելի կը պակսի այն միակ բանը որ կրնար փրկել մեզ բոլորս, — փոխադարձ եւ հաստատուն վստահութիւն մը:

Ժընեւի մէջ, լուր առի թէ Պ. Մուսոլինի կ'ուզէ հանդիպում մը ունենալ ինծի հետ, հաղորդելու համար իր կարգ մը գաղափարները՝ խաղաղութեան ամրապնդման մասին: Պ. Մուսոլինիի հրաւէրին պատասխանելէ առաջ, տեսակցութիւն մը ունեցայ Ֆրանսայի վարչապետին հետ եւ տեղեկութիւններ տուի իմ մտադրութեանս մասին: Պ. Տալատիէ ցանկալի գտաւ ճամբորդութիւնս :

Երբ Հռոմ հասանք, մեզի յանձնուեցաւ կարճ պաշտօնագիր մը, որ, ընդհանուր գիծերով, կը ներկայացնէր Պ. Մուսոլինիի գաղափարները եւ կ'ապացուցանէր թէ ան ծրագիր մը յղացած է՝ խաղաղութիւնը ապահովելու չորս պետութեանց գործակցութեամբ, համաձայն Ռէյլոկի դաշինքին եւ բանի ուժի չդիմելու սկզբունքին: Պ. Մուսոլինիի տեսակէտն այն էր թէ՝ մինչ Ազգերու Դաշնակցութեան ուխտը կը պարտադրէ յարգել դաշնագիրները, միեւնոյն ատեն կը նախատեսէ անոնց վերաքննութեան հնարաւորութիւնները, երբ այնպիսի պարագաներ կը ներկայանան որ կրնան ընդհարում յառաջ բերել: Բայց դաշնագիր մը կրնայ եղծուիլ միայն երկու չհակիկից կողմերուն հաւանութեամբ: Ազգերու Դաշնակցութեան Ուխտին 19րդ յօդուածը կը յայտարարէ նաեւ թէ՝ դաշնագիրները կը պարունակեն այնպիսի յօդուածներ որոնք, ժամանակի ընթացքին, կրնան այնպիսի խնդիրներ յարուցանել որ տեղի տան ողբալի վէճերու եւ հետեւաբար պէտք է վերաքննութեան ենթարկուին: Հռոմի մէջ առաջարկուած ծրագիրը կը տրամադրէ որ, Ազգերու Դաշնակցութեան չբնանակին մէջ, ազգերը պէտք է դործակցին խաղաղութեան համար եւ տասը տարուան ժամանակամիջոց մը նշանակուած է: Կ'ենթադրուի թէ այդ դործակցութիւնը յառաջ պիտի բերէ ընդհանուր բարեացակամութեան զգացում մը, որ պիտի ունենայ օգտակար արդիւնքներ: Բրիտանական կառավարութիւնը պիտի ուսումնասիրէ այս ծրագրին մանրամասնութիւնները: Մեզի չհարցուցին թէ կ'ընդունի՞նք թէ կը մերժենք այս ծրագիրը: Այլ հարցուցին թէ բրիտանական կառավարութիւնը տրամադրի՞ը է առ այժմ ուսումնասիրելու խնդիրը: Խոստացանք ուսումնասիրել: Ես մեծ յոյսեր ունիմ այս ծրագրին վրայ: Ամէն պարագայի մէջ, ծանր պատասխանատուութիւն մը ստանձնած պիտի ըլլանք, մէկ անգամէն մերժելով զայն »:

Երբ Պ. Մաքտոնըլտ կը խօսէր ծրագրին մանրամասնութիւններն ուսումնասիրելու մասին, Պ. Լոյտ Ճորճ լուսաբանութիւն պահանջեց: Վարչապետը հետեւեալը պատասխանեց.

— Մանրամասնութիւնները պիտի ուսումնասիրենք այն իմաստով որ Պ. Մուսոլինիի ծրագիրը իրրեւ ընդհ. նպատակ չունենայ՝ միայն խաղաղութիւնը, ԱՑԼ ԱՄԷՆ ԲԱՆԷ ԱՌԱՋ, եւ ՄԻԱՑՆ ՈՒ ՄԻԱՑՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ՎԵՐԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ: Ինչպէս դիտել տուած է ականաւոր քաղաքագէտ մը, ԱՄԷՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐ ՆՈՒԻՐԱԿԱՆ Է, ԲԱՅՑ ՅԱՒԻՏԵՆԱԿԱՆ ՉԷ:

Պ. Մաքտոնըլտ աւելցուց թէ Պ. Մուսոլինիի սկզբնական ծրագիրը թեթեւապէս փոփոխուեցաւ, որպէս զի աւելի ընդհանուր ձեւ առնէ եւ միայն մէկ երկու մանաւանդ խնդիրներ չքննարկէ: Ցետոյ հերքելով այն զրոյցը թէ Իտալիոյ խոստացած է Թանկանիքայի գաղթավայրը, շարունակեց.

— Ծրագիրը այնուհետեւ կը ձգտի անհետացնել պատերազմի պատճառները՝ Եւրոպայի մէջ, հիմնուելով Ազգերու Դաշնակցութեան եւ անոր ուխտի 19րդ յօդուածին վրայ: Բայց, փոքր ազգերը մտահոգութեան մատնուելու պատճառ չունին: Անոնք դուրս չպիտի ձգուին եւ իրաւունք ունին խորհրդակցութեան հրաւիրուելու, ամէն անգամ որ խնդրոյ առարկայ դառնան իրենց մասնաւոր շահերը: Շատ մը տեսակէտներով, անոնք մեծերէն աւելի շահ ունին ջնջելու զրգռութեան պատճառները:

Պ. Մաքտոնըլտ տեղեկութիւններ տուաւ նաեւ Փարիզի մէջ եղած տեսակցութեանց մասին եւ չեչտեց, իրրեւ եզրակացութիւն.

— Այնպիսի շրջանի մը մէջ ուր ականատես կ'ըլլանք ազգային ոգիի վերածնութեան, չորս մեծ պետութիւնները, իրենու զօրութեամբ իրարմէ բաժնուելէ առաջ, պէտք է քով քովի գան փարատելու համար այն վտանգները որոնց դէմ դիմաց պիտի գտնուին օր մը: Եթէ չորս պետութիւններէն մէկը անմիջապէս մերժէ գործակցութեան ծրագիրը, առանց խորացնելու զայն, կամ եթէ խափանարար ընթացք մը բռնէ անոր հանդէպ, ստանձնած պիտի ըլլայ ոչ – ցանկալի պատասխանատուութիւններ:

Ճառէն յետոյ, նախկին նախարար Զըրչիլ ուժգնօրէն քննադատեց կառավարութեան քաղաքականութիւնը, եւ յիմարութիւն կոչեց զինաթափութեան ծրագիրը, դիտել տալով թէ ան կը ձգտի կէս առ կէս կրճատել ֆրանսական բանակը, բայց կրկնապատկել գերմանականը: Այսպէս, Ֆրանսայի կը ձգուի 400,000 զինուոր, թէ՛ մայր երկրին եւ թէ գաղթավայրերուն համար, մինչդեռ Իտալիա եւ Գերմանիա միասին կ'ունենան 450,000 զինուոր:

ՀԻԹԼԷՐ ԱՆՍԱՀՄԱՆ ԼԻԱԶՕՐՈՒԹԻՒՆ ՍՏԱՑԱՒ

Իր ճառը արտաքին քաղաքականութեան մասին

Մարտ 23ին, 94է դէմ 441 ձայնով, Հիթլէրի կառավարութիւնը խորհրդարանէն լիազօրութիւն ստացաւ տիրաբար կառավարելու Գերմանիան, մինչեւ 1937 (չորս տարի):

Գերմանական կայսրութեան հիմնարկութենէն ի վեր, ոչ մէկ վարչապետ այսքան բացարձակ իրաւասութիւններ ստացած է: Երբ նիստը բացուեցաւ, երեսփ. ժողովին նախագահը յարգանքի խօսք ուղղեց ի յիշատակ Տիերիս Էքարթի, որ հեղինակն է « Արթնցի՛ր, Գերմանիա » քայլերգին: Ցետոյ խօսքը տրուեցաւ Հիթլէրի, որ կարգաց կառավարութեան յայտարարութիւնը: Վարչապետը ամէն բանէ առաջ չօշափեց պատերազմի պատասխանատուութեան խնդիրը, եւ արդարացնելու համար իր պահանջած լիազօրութիւնը, յիշեց 1918ի յեղափոխութիւնը, « որ, իր նիւթական յաղթութեամբ, հեղինակները ազատեց դատական հետապնդումներէ: Անոնք փորձեցին բարոյապէս արդարացնել յեղափոխութիւնը, հաւատալով թէ Գերմանիա եւ իր կառավարութիւնը պատասխանատու էին պատերազմին: Այս հաւատամքը սուտ է եւ ի՛ տախտակաբար ե՛ւ աւարկայօրէն. բայց, յետագային, այդ ամբաստանութիւնը, որ յօրինուեցաւ ի չար մեր թշնամիներուն, պատճառ դարձաւ հարատահարելու գերման ժողովուրդը:

« Իմ կառավարութիւնս, լիազօրութեան օրէնքներ առաջարկելով, երբեք միտքէն չանցըներ ջնջել դաշնակցային պետութեանց դոյութիւնը, բայց անհրաժեշտ միջոցները ձեռք պիտի առնէ, յաւէտ ապահովելու համար միօրինակ քաղաքականութիւն մը՝ ամբողջ երկրին մէջ: Զորս տարուան ընթացքին, Գերմանիա քան անգամ ընտրութիւն կատարեց. ուստի, կառավարութիւնը կ'ուզէ յօրինել սահմանադրութիւն մը որ ազգին կամքը ներդաշնակէ իսկապէս հեղինակաւոր իշխանութեան մը հետ: Միապետութեան վերահաստատման խնդիրը չի կրնար քննուիլ այժմ: Այս իսկ պատճառով, իմ կառավարութիւնս պետութեան միութեան դէմ յարձակում մը պիտի նկատէ ո՛ր եւ է փորձ որ կը կատարուի այս ուղղութեամբ եւ ինքնակամ, դաշնակցային դանդաղ պետութեանց մէջ, եւ ըստ այմմ պիտի չարժի: Կառավարութիւնը երիտասարդութեան մէջ պիտի մշակէ գերման ցեղին արժէքներուն պաշտամունքը, զայն պիտի առաջնորդէ ճշմարիտ կրօնասիրութեան մը, մերժելով ո՛ր եւ է իրաւախոհութիւն անատուածեան կազմակերպութեանց հետ եւ բողոքական ու հոմէական դաւանանքները համարելով երկու ամենակարեւոր ազգակները ցեղին պահպանման:

ԳԱԼՈՎ ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ...

« Գերմանական սահմանադրութիւններուն եւ հետեւաբար մեր ժողովուրդի կեանքին պաշտպանութեան հոդը այսօր կ'իյնայ մեր քաղաքապահ բանակին վրայ, որ մեզի պարտադրուեցաւ Վերսայլի դաշնագրով եւ որ կրնայ համարուիլ իսկապէս զինաթափ եղած միակ բանակը աշխարհի մէջ: Գերման ժողովուրդը կէտ առ կէտ եւ բարեխղճօրէն գործադրեց դաշնագրով իրեն պարտադրուած յանձնառութիւնները: Տարիներէ ի վեր, Գերմանիան կը սպասէ որ միւս պետութիւններն ալ յարգեն իրենց խոստումը, հետեւելով մեր զինաթափութեան: Ազգային կառավարութիւնը անկեղծօրէն կը բաղձայ եւս կենալ իր բանակին ու սպառազինութիւնը աւելցնելէ, պայմանաւ սակայն որ վերջապէս միւս պետութիւններն ալ տրամադիր ըլլան կատարելու իրենց յանձնառութիւնը՝ արմատական զինաթափութեան մասին: Գերման ժողովուրդը կ'ուզէ խաղաղութեամբ ապրիլ ամբողջ տիեզերքին հետ: Այս առաջադրութեամբ, կառավարութիւնը ամէն միջոց պիտի փորձէ, փարատելու համար պատահարը այն ժողովուրդներուն որոնք պատերազմ մղեցին երկու առանձին ճակատներով: Կառավարութիւնը պատրաստ է ձեռք երկարելու ամէն ժողովուրդի որ պատրաստ է վերջնապէս փակելու տխուր անցեալը: Աչխարհի թշուառութիւնը կը նայ դարմանուիլ միայն այն ատեն երբ ժողովուրդները նորէն կը տոգորուին փոխադարձ վստահութեամբ: Խաղաղութիւնը պէտք է ապահովուի երկար պայմանաժամով, ճշմարտապէս մեծ պետութենէ կողմէ, որպէս զի կարելի ըլլայ վերահաստատել փոխադարձ վստահութիւնը: Մենք բարեկամեցողութեան նշան մը կը համարինք բրիտանական կառավարութեան ջանքը՝ զինաթափութեան խորհրդաժողովը արագ ելքի մը յանգեցնելու մասին: Շատ աւելի լայն է Իտալիոյ վարչապետին ծրագիրը: Մենք ամենամեծ կարեւորութիւն կուտանք անոր եւ պատրաստ ենք գործակցելու անկեղծօրէն, ջանալով ապահովել Իտալիոյ, Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի գործակցութիւնը որմէ կախում ունի Եւրոպայի ճակատագիրը: Մենք մանաւանդ երախտագիտութեամբ կ'ողջունենք այն սիրալիր համակրանքը որով Իտալիոյ մէջ ընդունուեցաւ Գերմանիոյ ազգային շարժումը: Գալով միւս պետութեանց, պիտի ջանանք միջին ճամբայ մը գտնել նոյն իսկ այնտեղ ուր փոխադարձ յարաբերութիւնները տակաւին լուսաբանուած չեն լիովին: Շիտակն ըսելով, այդ ջանքերը երբեք չեն կրնար հիմնուիլ յաղթականի եւ պարտեալի խորութեան վրայ: Այս տեսակ իրաւախոհութիւն մը կարելի է նաեւ Ֆրանսայի հետ, եթէ երկու կողմէն ալ, կառավարութիւնները արամադիր ըլլան լայնամտութեամբ քննելու դրուած խնդիրները:

«Գալով խորհրդային իշխանութեան, կառավարութիւնը պիտի հետեւի բարեկամական քաղաքականութեան մը որ արդիւնաւոր է երկու չհակիկից երկիրներուն համար: Համայնավարութեան դէմ մղուած պայքարը ներքին խնդիր մըն է, որուն համար երբեք չպիտի թոյլատրենք որ եւ է օտար միջամտութիւն: Տասը տարուան անկեղծ խաղաղութիւն մը աւելի օգտակար է բոլոր ազգերուն համար, քան երեսուն տարուան կացութիւն մը ուր ազգերը կը խրին յաղթականի եւ պարտեալի նախապաշարման մէջ: Կառավարութիւնը իրեն կը վերապահէ պարբերաբար խորհրդարանը տեղեակ պահել իր տնօրի-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐ ՄԵՐ ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԸ «ՁՈՐՍ ԱՐԴԱՐ ՄԱՐԴԻԿ»

որ բուռն հետաքրքրութեամբ պիտի վարակէ առաջին տողերէն իսկ:

վարութեան քաղաքականութիւնը, եւ յիմարութիւն կոչեց զինաթափութեան ծրագիրը, դիտել տալով թէ ան կը ձգտի կէս առ կէս կրճատել ֆրանսական բանակը, բայց կրկնապատկել գերմանականը: Այսպէս, Ֆրանսայի կը ձգուի 400,000 զինուոր, թէ՛ մայր երկրին եւ թէ գաղթավայրերուն համար, մինչդեռ Իտալիա եւ Գերմանիա միասին կ'ունենան 450,000 զինուոր:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Le Caprice

Ֆուչնո Կարչէն

Ձեր հին գլխարկները ինչո՞ւ չեք ուղարկում Ֆուչնո Կարչէնին, որ նորոգէ եւ ձեզ ետ դարձնէ նոր գլխարկի պէս։ Ֆուչնո Կարչէնը ունի ամենանոր եղանակաւոր գլխարկներ։ Ֆուչնո Կարչէնը ունի ամենագեղեցիկ ձեւերը։ Ֆուչնո Կարչէնը ունի ամենաէժան գները։ Ֆուչնո Կարչէնը ունի ամենալաւ աշխատաւորները։ Ֆուչնո Կարչէնը ունի ամենաարագ սպասարկութիւնը։ Ֆուչնո Կարչէնը ունի ամենաշքեղ սրահները։ Ֆուչնո Կարչէնը ունի ամենամեծ հաճախորդները։ Ֆուչնո Կարչէնը ունի ամենաքիչ գանգատները։ Ֆուչնո Կարչէնը ունի ամենաշատ գովասանագրերը։ Ֆուչնո Կարչէնը ունի ամենաշատ ընկերները։ Ֆուչնո Կարչէնը ունի ամենաշատ թշնամիները։ Ֆուչնո Կարչէնը ունի ամենաշատ գործերը։ Ֆուչնո Կարչէնը ունի ամենաքիչ ժամանակը։ Ֆուչնո Կարչէնը ունի ամենաշատ փողը։ Ֆուչնո Կարչէնը ունի ամենաքիչ փողը։ Ֆուչնո Կարչէնը ունի ամենաշատ պարտքերը։ Ֆուչնո Կարչէնը ունի ամենաքիչ պարտքերը։ Ֆուչնո Կարչէնը ունի ամենաշատ ապրանքները։ Ֆուչնո Կարչէնը ունի ամենաքիչ ապրանքները։ Ֆուչնո Կարչէնը ունի ամենաշատ աշխատանքները։ Ֆուչնո Կարչէնը ունի ամենաքիչ աշխատանքները։ Ֆուչնո Կարչէնը ունի ամենաշատ ժամանակ

ԹՈՒՐՔԻԱ

«Թուրքերեն թուրքերեն...

—.—

Այս խորագրով *Միլլիյէթ* կը գրէ.

— Անատոլուի գրավաճառներէն մէկը նամակ մը գրեր է ինծի. Տարիներէ ի վեր այդ գործով ապրող այդ անձը աշխարհը պտտող տաղնապէն խօսելէ վերջ, կ'ըսէ թէ հիմա լրագրէ ու գիրքէ ելմպելին ու թղթախաղը դեր ձգած է. եօթանասուն հազար բնակիչ ունեցող այդ քաղաքին մէջ նոր հրատարակուած գրքէ մը միայն 15 օրինակ ծախուեր է: Այդ քաղաքին մէջ օրը 800 օխա օղի կը սպառի: Օղիին գինը 300 ղրշ. է: Օղիի համար օրական 400 ոսկի վճարող այդ քաղաքին բնակչութիւնը գրքի մը համար հազիւ 15 ոսկի տուած է: «Մումար »ը կը լցնէ օղին: Մեր երկրին մէջ՝ իր շահածը՝ օղիի ու խաղի տուղներուն թիւը հետզհետէ կ'աւելնայ: Սա ալ ցոյց կու տայ որ օղիի ու խաղի տուղները օրը օրին ապրող դասակարգերուն մէջ շատ են: Այսուհանդերձ, մեր բարձր դասը կազմող հարուստ ու գրոց-բրոց երիտասարդները եւս՝ օղիին ու խաղին փոխարէն կը գերադասեն գրքի ու գրքի փոխարէն: Իտալական ոճով զգեստներ չկրող, ուժի չարկով ափարթամներ կատուկտնող մեր հայրենակիցներուն տանը մէջ գրադարան մը գտնել: Փարիզէն «մօտէլ »ներ բերել տղող մեր տիկիններուն ճոխ սրահները, պայմանաւ որ հիւանդը լաւ ծածկուած ըլլայ եւ ցուցադրողները գոհ են գործերուն արդիւնքէն: Օտար երկիրներէն կը մասնակցէին Սպանիան, որ տեւական յաջախորդ մըն է Լիոնի տօնավաճառին, յետոյ Սերպերը, Եգիպտացիներ, Գերմանացիներ, Ֆըրանսական զաղթավայրերը, Անգլիացիներ, Պելժեր եւայլն:

Վաճառականներու շաբաթօրեայը տեսակ մը փրոփականտ ալ է օտարներուն համար, որ տօնավաճառին առթիւ կը գտնուէին Լիոնի մէջ: Ճիշտ յուլիս 14ի Ազգ. տօնին նման, խրախճանքներ, հրավառութիւններ ու բարեկենդանային խաղեր տեղի ունեցան: Անակնկալ մըն էր այս հանդէսը, որովհետեւ Լիոնի մէջ շատ քիչ անգամ կը պատահին նման հանդէսներ:

Եւ ահա ազգահանդէսները: Մարտի 21ին ու 22ին: Կը մասնակցէին 34 ազգեր, իւրաքանչիւրը իրենց ազգային տալազներով: Լիոն քաղաքը աղուոր ընդունելութիւն մը կազմակերպած էր հիւրերուն: Նախկին վարչապետը, Լոիօ, եւ կառավարական ուրիշ բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ ու դեսպաններ մինչեւ կայարան ընդունելութեան դաշեր էին: Ընդունելութեան կը մասնակցէր նաեւ դինուորական նուագախումբ մը: Մեր Ազգ. Միութիւնը ընդունելութեան ժամնակցելու առեն չունեցաւ, տակաւին արթնցած չըլլալով:

Յայտագիրները հրապարակ են հանուած, 34 ազգեր, ազգային պարեր, ազգային տարազներով, ու երգեր, զանազան թատրոններու մէջ: Անշուշտ մենք կ'երթանք այն թատրոնը, ուր մեր Հայերը պիտի պարեն, որովհետեւ միեւնոյն ժամուն ներկայացումներ կը տրուին զանազան թատրոններու մէջ:

Հաւաձայն յայտագրին, առաջին առթիւ բեմ կուգան Թուրքերը: Ահա գեյլէկը, — երկու հոգի դէմ դէմի կը պարեն, յետոյ ուրիշ մը առանձին, կարծես ինքն իր վրայ կը զարմարուի: Այս խաղերու ընթացքին կը պայթեցուին աորճանակներ: Յետոյ երկու խմբերգներ տեղի կ'ունենան դեղարուեստի ոստանին մէջ: Այս մարդիկը չեն գիտեր թէ ո՛ւր կը գտնուին: Անճառնի ու անհերդաշնակ երգեր, (պալըքը թավատան ուշուրտուք, փափազըն գըզընը գաչուրտուք):

Եւրոպայի բեմերուն վրայ Թուրքերը ահա կը պարեն ու կը պարծենան թէ քահանայի աղջիկ փախցուցած են: Ֆրանսացիները անշուշտ աւելի քիչ պիտի ծափահարէին եթէ հանկնային երգերու բառերուն իմաստը:

Յետոյ բեմ կուգան Գերմանները, կարզով շարուած բոլորն ալ ուրախ առոյգ: Ճափոնցիները, Շուէտացիները իրենց կարգին երգեցին ու պարեցին: Ռուսական խմբերգը յաջող էր, իսկ պուլկարականը ալ աւելի յաջող, մանաւանդ իրենց «պասը» շատ գօրաւոր էր: Անգլիացիներ, Ամերիկացիներ, Բանտատացիներ մէկը միւսէն հետաքրքրական պարեր ու երգեր երգեցին:

Ամէնէն վերջ բեմ պիտի գային Հայերը: Կէս օրուան ներկայացման առեն Հայերու անունը տարածուած էր ամէն կողմ թէ ամենայաջողը Հայերն են: Հազիւ Հայու անունը լսուած՝ թատրոնը ծափահարութենէն կը թնդար:

Խումբը կը շարուի բեմին վրայ, թիւով քսան հոգի: Ու կը սկսի հայկական պարը: Մեր կորնցուցած Հայու զեղչկան պարը այժմ կը տեսնենք Եւրոպայի բեմերուն վրայ:

Խումբին զեկավարն է Պ. Արա Պարթեւեան: Պարէն վերջ կը սկսի խմբերգը: Թառիստ Շահպարոնեան այնքան յաջող նուագեց, որ քանի կրկնել տուին: Տիկին Սուրաբեան իր մեներգով. իսկ Տիկին Շահ Պարոնեան իր պարով շատ յաջող էին:

Յաջորդ առաւ բոլոր ազգերը իրենց դրօշներով ու ցուցատախտակներով հաւաքուեցան ու ծաղկեփունջ մը դրին Լիոնի մեռած զաւակներու յիշատակին կանգնուած արձանին առջեւ:

Որովհետեւ այս ազգատօնը տեսակ մը ազգային արժանապատուութեան հանդամանք ունի, պէտք է որ մեր հայ հարուստները քաշալերեն հայկական խումբը, որպէսզի տարուէ տարի անցնի աւելի յաջող, աւելի տպաւորիչ:

Մ. ՏԷր Պետրոսեան

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Ուղղում

ԹԱՒՐԻԶ, 8 մարտ. — 1931 թ. սկզբին Վենեսիկի Մխիթարեան Հայրերու տպարանէն լոյս տեսաւ « Վասպուրական » հատորը, նուիրուած Վասպուրականի 1915ի հերոսամարտի տասնեւհինգամեակին: Մեր սոյն հատորի մասին գրախօսականները նուիրողներէն Պ. Հ. Ամիրեանը (« Ճուսաբեր »ի 1932 թ. յուլիս 30 եւ օգոստոս 6 թիւերու մէջ), Հայր Սիմոն Երեմեանը (« Բազմավէպ »ի 1932 թ. նոյեմբեր – դեկտ. միացեալ համարներուն մէջ) ու Պ. Մկրտիչ Նաթանեանը (« Արեւ »ի 1933 թ. յունուար 19 եւ 20 թիւերու մէջ) ցաւալի թիւրիմացութեամբ մը (ինչ որ աննեղելի է գրական ասպարէզի մէջ աչխատողներուն համար), Վասպուրական հատորը ներկայացուցած են ընթերցողներուն, իբրեւ հեղինակութիւն կամ գործ Պ. Հ. Ա.ճէմեանի:

Այս թիւրիմացութիւնը պարզելու եւ մամուլին ու ընթերցող հասարակութիւնը մոլորանքէ ազատելու համար, վարչութիւնս անհրաժեշտ կը համարէ կատարել հետեւեալ ուղղումը:

Ինչպէս « Վասպուրական » հատորի յառաջաբանէն իսկ շատ պարզ, որոշ յայտնի է, այդ հատորը հեղինակութիւնն է Թուրիգի Վասպուրականցիներու Հայրենակցական Միութեան վարչութեան, որ մխիթարեան դրքի խմբագրական մարմինն է:

Վարչութիւնն է, որ յղացեր է այդ հատորը խմբագրելու եւ լոյս ընծայելու միտքը, կատարեր է նիւթերու ընտրութիւնը, բաշխումն ու դասաւորութիւնը, ուստի եւ անոր կը պատկանի այդ հատորի թէ՛ բարոյական եւ թէ նիւթական պատասխանատուութիւնը:

« Վասպուրական » հատորը անհատական մտքի կամ աշխատանքի արդիւնք չէ: Պ. Հ. Ա.ճէմեանը մէկն է միայն խմբագրական կազմի անդամներէն, որ իր մասնակցութեան բաժինը բերած է մեր գործին, ինչպէս միւս անդամները, խմբագրական կազմի թելադրութեան ու ցուցմունքներու համաձայն:

Կարեւոր կը համարինք չեշտել նաեւ, որ Պ. Մ.ք. Նաթանեանը, կրկնակի թիւրիմացութեամբ մը դրքին հեղինակը Պ. Ա.ճէմեանը համարելէն բացի ի, երեք յօդուածագիրներու յօդուածներու մասերը վերագրած է Պ. Հ. Ա.ճէմեանին: Այսպէս « Վասպուրականի Հերոսամարտը » յօդուածի Ընդհանուր տեսութիւն բաժինը (էջ 15—22) վերագրած է Պ. Ա.ճէմեանին, մինչդեռ այդ՝ մասը կը կազմէ « Վասպուրականի հերոսամարտը » յօդուածին՝ էջ 15—40, եւ որու հեղինակն է Պ. Արմ. Փոխարեանը: Ապա « Տարաբաղդ Վասպուրական » յօդուածը, էջ 86—112, որ մէկ ամբողջութիւն է եւ կը պատկանի Պ. Արմ. Մաքսապետեանին, կիսեր է եւ էջ 86—104ը վերագրած է նոյնպէս Պ. Հ. Ա.ճէմեանին:

Իսկ « Վանի հայկական ժամանակաւոր կառավարութիւնը » յօդուածը կը վերաբերի խմբագրական մարմնին եւ ոչ Պ. Հ. Ա.ճէմեանին:

Վարչութեան նախագահ՝ *Հայկ Կոսոյեան*, ի դիմաց Բարտուղարի՝ *Արիս Աբրահամեան*

(Կնիք)

ՄԱՄՈՒԼ

Ի՞նչպէս լուծել

—.—

Քալիֆորնիոյ Մշակը հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ, այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ (3 մարտ).

— « Մշակ » բաղմաթիւ անգամներ անդրադարձած է այն իրողութեան թէ՝ գաղութահայութեան պարտականութիւնն է հետաքրքրուիլ հայաստանի վիճակով, եւ օգնել անոր բարոյական եւ նիւթական ամէն միջոցներով:

Մենք այսօր ալ կը կրկնենք նոյն խօսքը կատարեալ դիտակցութեամբ եւ անկեղծութեամբ: Մենք այնպէս կը հաւատանք թէ Աբարատի սառոյրը ծաղկած փոքրիկ Հայաստանը մեզ ամէնուս կը պատկանի, հետեւաբար չը կայ իրաւունք մը որ իրեն հետ չերեսի նաեւ պարտականութիւններ:

Բնականաբար չենք ակնկալեր որ խորհրդային Միութեան մաս կազմող մեր հայրենիքը իր պետականութիւնը եւ գործելակերպը չափէ ու ձեւէ մեր ըմբռնողութեան համեմատ: Կ'ակնկալենք սակայն որ անոնք տարբական տնտեսութիւնն ունենան փոխադարձաբար հաշուի առնելու, չափով մը դոնէ, գաղութահայութեան դատգումներն ու հոգեբանութիւնը:

Դժբախտաբար Խորհրդ. Հայաստանի վարիչները հազար ու մէկ առիթներով գաղութահայութեան օժանդակութեան դիմելէ ետք, երբեք չափ ու սահման չեն դրած իրենց նախատականի վերաբերումին:

Որոշ է թէ ամբողջ աչխարհը կը տառապի աննախընթաց անտեսական տագնապի մը մէջ, եւ մեր խորհրդային հայրենիքը ոչ միայն բացառութիւն չի կազմեր, այլ բաղդատաբար չատ աւելի տիպզդաբար պէտք ունի եղբայրական անմիջական օժանդակութեան:

Գաղութահայութիւնը, որ հայկական տառապանքի բովէն անցած ըլլալով կը զգայ թէ ի՞նչ է աղքատութիւնը, չատ մը ձեւերով փութացած է իր ուժերուն ներած չափով օգնութեան հասնիլ, եւ այդ բանը ըրած է առանց յետին նպատակներու եւ կամ ակնկալութեան: Բայց տեսնենք թէ խորհրդային հայ վարիչները ի՞նչ աստիճան ընդառաջ գացած են գաղութահայութեան եւ մայր հայրենիքին միջեւ համակրանքի ու աղակցութեան կապեր ստեղծելու:

Երեւոյթներն ու իրականութիւնը չափազանց ցաւալի են, բայց խնդիրը լուսաբանելու համար մէջ կը բերենք « Ճառաջ »ի « Բարբարոսական » վերնագրով խմբագրականէն մասեր, որոնք լոյս մը կը սփռեն մեր մեղադրանքներուն վրայ:

Այս յայտնութիւնները իրաւ որ չափազանց վիրաւորական են: Սոցիալիստ կամ համայնավարական գաղափարներ հետապնդելը չի նշանակեր թէ պէտք է չարունակ դիմացնին զգացումներ արհամարհուին: Երբմարդիկ Հայոց եւ մարդու ազնիւ զգացումներով իրենց արդար աչխատանքէն եւ պատուա մը հայկէն բաժին կը հանեն Հայաստանի ժողովուրդին, երբ Միութիւններ ու մարմիններ առանց յետին նպատակներու դեղեր եւ ուրիշ օգնութիւններ կը փութացնեն Հայաստան, չենք գիտեր ինչո՞ւ կը մերժուին անոնք: Օգնութեան կոչերը կուսակցական հաշիւներու պատասխան դան դարձնելը չատ անխղճմտութեան դարձեր է եւ չի վայելեր մանաւանդ Պետականութեան դիտակցութիւնը ունեցող մարդոց»:

Դաս՝ Ասմ. Հայր. Պատմի պաշտօնեաներուն դէմ

Էնկիւրիի մէջ սկսան դատել Հանրային պարտքերու այն պաշտօնեաները որոնք հին թղթադրամները չրջաբերութեան հանած էին, փոխանակ զանոնք այրելու:

Ամբաստանեալներն են՝ Հանրային պարտքերու նախկին կիչեի աւագ պաշտօնեայ Լէոնիտաս Աթէիրաս, մայր տոմարի ճիւղի փոխ տնօրէն Թրիքօ, քննիչ Համեան, պաշտօնեայ Վ.իթալի, Փոլէնթի եւ աւագ արկղակալ Թէտոր: Մեայն վերջինը Թուրքիա կը գտնուի, իսկ միւսները արտաստման գացած են:

Դատը սկսաւ եղեռնագործ տեսանին առջեւ: Գողցուած դրամը քանի մը միլիոն ոսկի է: Թէտոր յանցանքը միւսներուն վրայ նետեց եւ պնդեց թէ ժամանցում կայ: Ընդհ. դատախազը պատասխանեց թէ ժամանցում չկայ: Դատաւարութիւնը յետաձգուեցաւ ապրիլ 3ին:

ՆՈՐ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Պէյրութէն կը հեռագրեն թէ չարժավարներու գործադուլը վերջացած է, բայց այս անգամ գրաչարները ընդհ. գործադուլ հռչակած են եւ թերթերը չեն հրատարակուիր:

Վաճառականներու գործադուլը միայն երկու օր տեւեց: Շարժավարներու գործադուլի կոմիտէն ձերբակալուած էր անցեալ չաբթու:

▪▪▪▪▪▪▪▪▪

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՓՐԷՍԻ ՅՈՆՍԻԷի ՊԱՐԳԵՒԸ. — Մարտ 15ի վիճակահանութենէն 50 հազարական փրամ կը շահին 1886ի պարտաթուղթերէն թիւ 51742ը, 1903ի պարտաթուղթերէն թիւ 502570ը եւ 1911ի պարտաթուղթերէն թիւ 395,881ը:

ԶԱՅՆԵՐ ԳԱԻԱՌԷՆ

ՀԱՆԴԷՍՆԵՐՈՒ ՇԱԲԱԹԸ

Լիոն, 23 մարտ (ցտաւօտ).— *Այս օրերուս, տօնական օրերու երեւոյթը առած է Լիոն քաղաքը զանազան ու՝ անակնկալ հանդէսներով: Հազիւ վաճառականներու կազմակերպած հանդէսները վերջ գտած (quinzaine commerciale de Lyon), ահա ազգահանդէսները: Նախ վաճառականներու հանդէսներուն մասին քիչ մը ծանօթութիւն տանք:*

Վաճառականներու կազմակերպած հանդէսը կը զուգադիպէր Լիոնի տարեկան մեծ ցուցահանդէսին: Այս հոչակաւոր ցուցահանդէսը այս տարի տեւեց միայն 11 օր, փոխանակ 15ի: Անշուշտ տնտեսական տագնապին պատճառով: 4էն 400 ցուցադրողներ պակաս էին անցեալ տարուան վրայ: Սակայն այս տարուան ցուցադրողները գոհ են գործերուն արդիւնքէն: Օտար երկիրներէն կը մասնակցէին Սպանիան, որ տեւական յաճախորդ մըն է Լիոնի տօնավաճառին, յետոյ Սերպերը, Եգիպտացիներ, Գերմանացիներ, Ֆըրանսական զաղթավայրերը, Անգլիացիներ, Պելժեր եւայլն:

Վաճառականներու շաբաթօրեայը տեսակ մը փրոփականտ ալ է օտարներուն համար, որ տօնավաճառին առթիւ կը գտնուէին Լիոնի մէջ: Ճիշտ յուլիս 14ի Ազգ. տօնին նման, խրախճանքներ, հրավառութիւններ ու բարեկենդանային խաղեր տեղի ունեցան: Անակնկալ մըն էր այս հանդէսը, որովհետեւ Լիոնի մէջ շատ քիչ անգամ կը պատահին նման հանդէսներ:

Եւ ահա ազգահանդէսները: Մարտի 21ին ու 22ին: Կը մասնակցէին 34 ազգեր, իւրաքանչիւրը իրենց ազգային տալազներով: Լիոն քաղաքը աղուոր ընդունելութիւն մը կազմակերպած էր հիւրերուն: Նախկին վարչապետը, Լոիօ, եւ կառավարական ուրիշ բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ ու դեսպաններ մինչեւ կայարան ընդունելութեան դաշեր էին: Ընդունելութեան կը մասնակցէր նաեւ դինուորական նուագախումբ մը: Մեր Ազգ. Միութիւնը ընդունելութեան ժամնակցելու առեն չունեցաւ, տակաւին արթնցած չըլլալով:

Յայտագիրները հրապարակ են հանուած, 34 ազգեր, ազգային պարեր, ազգային տարազներով, ու երգեր, զանազան թատրոններու մէջ: Անշուշտ մենք կ'երթանք այն թատրոնը, ուր մեր Հայերը պիտի պարեն, որովհետեւ միեւնոյն ժամուն ներկայացումներ կը տրուին զանազան թատրոններու մէջ:

Հաւաձայն յայտագրին, առաջին առթիւ բեմ կուգան Թուրքերը: Ահա գեյլէկը, — երկու հոգի դէմ դէմի կը պարեն, յետոյ ուրիշ մը առանձին, կարծես ինքն իր վրայ կը զարմարուի: Այս խաղերու ընթացքին կը պայթեցուին աորճանակներ: Յետոյ երկու խմբերգներ տեղի կ'ունենան դեղարուեստի ոստանին մէջ: Այս մարդիկը չեն գիտեր թէ ո՛ւր կը գտնուին: Անճառնի ու անհերդաշնակ երգեր, (պալըքը թավատան ուշուրտուք, փափազըն գըզընը գաչուրտուք):

Եւրոպայի բեմերուն վրայ Թուրքերը ահա կը պարեն ու կը պարծենան թէ քահանայի աղջիկ փախցուցած են: Ֆրանսացիները անշուշտ աւելի քիչ պիտի ծափահարէին եթէ հանկնային երգերու բառերուն իմաստը:

Յետոյ բեմ կուգան Գերմանները, կարզով շարուած բոլորն ալ ուրախ առոյգ: Ճափոնցիները, Շուէտացիները իրենց կարգին երգեցին ու պարեցին: Ռուսական խմբերգը յաջող էր, իսկ պուլկարականը ալ աւելի յաջող, մանաւանդ իրենց «պասը» շատ գօրաւոր էր: Անգլիացիներ, Ամերիկացիներ, Բանտատացիներ մէկը միւսէն հետաքրքրական պարեր ու երգեր երգեցին:

Ամէնէն վերջ բեմ պիտի գային Հայերը: Կէս օրուան ներկայացման առեն Հայերու անունը տարածուած էր ամէն կողմ թէ ամենայաջողը Հայերն են: Հազիւ Հայու անունը լսուած՝ թատրոնը ծափահարութենէն կը թնդար:

Խումբը կը շարուի բեմին վրայ, թիւով քսան հոգի: Ու կը սկսի հայկական պարը: Մեր կորնցուցած Հայու զեղչկան պարը այժմ կը տեսնենք Եւրոպայի բեմերուն վրայ:

Խումբին զեկավարն է Պ. Արա Պարթեւեան: Պարէն վերջ կը սկսի խմբերգը: Թառիստ Շահպարոնեան այնքան յաջող նուագեց, որ քանի կրկնել տուին: Տիկին Սուրաբեան իր մեներգով. իսկ Տիկին Շահ Պարոնեան իր պարով շատ յաջող էին:

Յաջորդ առաւ բոլոր ազգերը իրենց դրօշներով ու ցուցատախտակներով հաւաքուեցան ու ծաղկեփունջ մը դրին Լիոնի մեռած զաւակներու յիշատակին կանգնուած արձանին առջեւ:

Որովհետեւ այս ազգատօնը տեսակ մը ազգային արժանապատուութեան հանդամանք ունի, պէտք է որ մեր հայ հարուստները քաջալերեն հայկական խումբը, որպէսզի տարուէ տարի անցնի աւելի յաջող, աւելի տպաւորիչ:

Մ. ՏԷր Պետրոսեան

ՄԱՄՈՒԼ

Ի՞նչպէս լուծել

—.—

Քալիֆորնիոյ Մշակը հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ, այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ (3 մարտ).

— « Մշակ » բաղմաթիւ անգամներ անդրադարձած է այն իրողութեան թէ՝ գաղութահայութեան պարտականութիւնն է հետաքրքրուիլ հայաստանի վիճակով, եւ օգնել անոր բարոյական եւ նիւթական ամէն միջոցներով:

Մենք այսօր ալ կը կրկնենք նոյն խօսքը կատարեալ դիտակցութեամբ եւ անկեղծութեամբ: Մենք այնպէս կը հաւատանք թէ Աբարատի սառոյրը ծաղկած փոքրիկ Հայաստանը մեզ ամէնուս կը պատկանի, հետեւաբար չը կայ իրաւունք մը որ իրեն հետ չերեսի նաեւ պարտականութիւններ:

Բնականաբար չենք ակնկալեր որ խորհրդային Միութեան մաս կազմող մեր հայրենիքը իր պետականութիւնը եւ գործելակերպը չափէ ու ձեւէ մեր ըմբռնողութեան համեմատ: Կ'ակնկալենք սակայն որ անոնք տարբական տնտեսութիւնն ունենան փոխադարձաբար հաշուի առնելու, չափով մը դոնէ, գաղութահայութեան զգացումներն ու հոգեբանութիւնը:

Դժբախտաբար Խորհրդ. Հայաստանի վարիչները հազար ու մէկ առիթներով գաղութահայութեան օժանդակութեան դիմելէ ետք, երբեք չափ ու սահման չեն դրած իրենց նախատականի վերաբերումին:

Որոշ է թէ ամբողջ աչխարհը կը տառապի աննախընթաց անտեսական տագնապի մը մէջ, եւ մեր խորհրդային հայրենիքը ոչ միայն բացառութիւն չի կազմեր, այլ բաղդատաբար չատ աւելի տիպզդաբար պէտք ունի եղբայրական անմիջական օժանդակութեան:

Գաղութահայութիւնը, որ հայկական տառապանքի բովէն անցած ըլլալով կը զգայ թէ ի՞նչ է աղքատութիւնը, չատ մը ձեւերով փութացած է իր ուժերուն ներած չափով օգնութեան հասնիլ, եւ այդ բանը ըրած է առանց յետին նպատակներու եւ կամ ակնկալութեան: Բայց տեսնենք թէ խորհրդային հայ վարիչները ի՞նչ աստիճան ընդառաջ գացած են գաղութահայութեան եւ մայր հայրենիքին միջեւ համակրանքի ու աղակցութեան կապեր ստեղծելու:

Երեւոյթներն ու իրականութիւնը չափազանց ցաւալի են, բայց խնդիրը լուսաբանելու համար մէջ կը բերենք « Ճառաջ »ի « Բարբարոսական » վերնագրով խմբագրականէն մասեր, որոնք լոյս մը կը սփռեն մեր մեղադրանքներուն վրայ:

Այս յայտնութիւնները իրաւ որ չափազանց վիրաւորական են: Սոցիալիստ կամ համայնավարական գաղափարներ հետապնդելը չի նշանակեր թէ պէտք է չարունակ դիմացնին զգացումներ արհամարհուին: Երբմարդիկ Հայոց եւ մարդու ազնիւ զգացումներով իրենց արդար աչխատանքէն եւ պատուա մը հայկէն բաժին կը հանեն Հայաստանի ժողովուրդին, երբ Միութիւններ ու մարմիններ առանց յետին նպատակներու դեղեր եւ ուրիշ օգնութիւններ կը փութացնեն Հայաստան, չենք գիտեր ինչո՞ւ կը մերժուին անոնք: Օգնութեան կոչերը կուսակցական հաշիւներու պատասխան դան դարձնելը չատ անխղճմտութեան դարձեր է եւ չի վայելեր մանաւանդ Պետականութեան դիտակցութիւնը ունեցող մարդոց»:

Դաս՝ Ասմ. Հայր. Պատմի պաշտօնեաներուն դէմ

Էնկիւրիի մէջ սկսան դատել Հանրային պարտքերու այն պաշտօնեաները որոնք հին թղթադրամները չրջաբերութեան հանած էին, փոխանակ զանոնք այրելու:

Ամբաստանեալներն են՝ Հանրային պարտքերու նախկին կիչեի աւագ պաշտօնեայ Լէոնիտաս Աթէիրաս, մայր տոմարի ճիւղի փոխ տնօրէն Թրիքօ, քննիչ Համեան, պաշտօնեայ Վ.իթալի, Փոլէնթի եւ աւագ արկղակալ Թէտոր: Մեայն վերջինը Թուրքիա կը գտնուի, իսկ միւսները արտաստման գացած են:

Դատը սկսաւ եղեռնագործ տեսանին առջեւ: Գողցուած դրամը քանի մը միլիոն ոսկի է: Թէտոր յանցանքը միւսներուն վրայ նետեց եւ պնդեց թէ ժամանցում կայ: Ընդհ. դատախազը պատասխանեց թէ ժամանցում չկայ: Դատաւարութիւնը յետաձգուեցաւ ապրիլ 3ին:

ՆՈՐ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Պէյրութէն կը հեռագրեն թէ չարժավարներու գործադուլը վերջացած է, բայց այս անգամ գրաչարները ընդհ. գործադուլ հռչակած են եւ թերթերը չեն հրատարակուիր:

Վաճառականներու գործադուլը միայն երկու օր տեւեց: Շարժավարներու գործադուլի կոմիտէն ձերբակալուած էր անցեալ չաբթու:

▪▪▪▪▪▪▪▪▪

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՓՐԷՍԻ ՅՈՆՍԻԷի ՊԱՐԳԵՒԸ. — Մարտ 15ի վիճակահանութենէն 50 հազարական փրամ կը շահին 1886ի պարտաթուղթերէն թիւ 51742ը, 1903ի պարտաթուղթերէն թիւ 502570ը եւ 1911ի պարտաթուղթերէն թիւ 395,881ը:

ԹՇՆԿԱԿԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍ (5)

ԹՈՔԱԽՏԻՆ ԴԷՄ

▪▪▪▪▪▪▪▪▪

(ԾՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՓՈՔՐԻԿ ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՄԸ)

Ուրիշ բան աւելորդ է: Արդէն այսքանը բաւական է վերակուրներուն տալու համար զանազանութիւն եւ ապրուժահամութիւն: Աբուէնտական կերակուրները ոչ միայն սուղ են, այլ նաեւ նուազ սննդարար:

Իսկական ախորժաբերներն են հանգիստը եւ օդը: Եթէ բացառութիւն համարինք քանի մը անբուժելիներ, որոնք ըմպելի խմելով, ո՛չ կը կորնցնեն եւ ոչ ալ կը ստանան, եւ որոնց սակայն զաւեթ մը ըմպելին հաճոյք պատճառել, մինչ թոքախտաւորներուն ոգելից ըմպելի տալը ոչ մէկ առաւելութիւն կը ներկայացնէ: Ալքոլը սնունդ չէ, այլ թոյն մը, թմրութեան դեղ մը: Ներառած նկատենք դրամը, որ ալքոլին կը յատկացնէք: Արդէն ապաքինարաններուն մէջ ոգելից ըմպելի չեն տար երբեք:

Օդին գալով, մաքուր է ան հոն, ուր ազատ կը մտնէ կ'ելլէ, ապականած հոն, ուր փակուած է: Հիւանդը, առանց յոգնութեան, կրնայ վայելել մաքուր եւ առողջարար օդը իր սենեակին մէջ, եթէ պատուհանը բաց է եւ անկողինին դլուխը բաւական մօտ է պատուհանին: Ներօբթոնը (շեզ լոնկ), երբեմն անկողինն ալ, կաբելի է դնել պատշգամին մէջ կամ պարտկը:

Մառախուղն ու ցուրտ օդը վտանգ չեն ներկայացներ, պայմանաւ որ հիւանդը լաւ ծածկուած ըլլայ եւ մարմինը տաք: Գիշերուան օդը հրաշալի է, աւելի մաքուր է քան ցերեկուան օդը, որովհետեւ փոշի եւ ծուխ քիչ կը պարունակէ: Ամառը, բաց եւ լայնօրէն բաց պահեցէք պատուհանները, առանց վախնալու, իսկ ձմեռը դոնէ՝ կիսաբաց: Ցուրտ եւ օդաւէտ սենեակի մը մէջ քնանալը վարժութեան հարց է պարզապէս:

Երբեք օդասակար չէ երկար պտոյտ մը ընել մաքուր օդ առնելու համար: Բազմաթիւ հիւանդներ աւելի ծանրացուցած են իրենց վիճակը այդպիսի յոգնութիւններ պատճառելով: Ամէն քայլ մարզանք մըն է, որուն օգտակար աստիճանը բժիշկը միայն կրնայ ճշդել:

Թոքախտը բուժելու համար չկայ ոչ մէկ դեղ, որ կարելի ըլլար գնել դեղատուէ մը: Կան դեղեր, որոնք, բժիշկին անհրաժեշտ դատած ժամանակը եւ չափովը, կրնան օգտակար ըլլալ: Շատ մը դեղեր, որոնք օգտակար կը ճանչցուին, ի վերջոյ վնասակար են: Մանաւանդ դդուշացէք այն դեղերէն, որոնց ըմպելամը կը կարդաք թերթերու մէջ: Այդ դեղերով ձեզի կը խոստանան արագ եւ ապահով բժշկութիւն. ո՛չ, այդ դեղերուն հնարիչները սատիաններ ու դողեր են:

9— ԹՈՔԱԽՏԱՒՈՐԸ ԻՆՉ ՆԱԽԱԶԳՈՒՇՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՊԻՏԻ ԸՆԷ ՁԳՈՒԱՆՑԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԻՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ ՇՐՋԱՊԱՏԻՆ

Հիւանդը բծախնդիր մաքրութիւն մը պիտի պահէ եւ պիտի ճուազեցնէ իր շփումը այն անձերուն — մանաւանդ մանուկներուն — հետ, որոնք կ'ապրին նոյն տան մէջ: Բոլոր այն տարրերը, որոնք դուրս կուգան իր թոքերուն բացուած վէրքերէն, պէտք է հականեխել եւ փճացնել անմիջապէս:

Այնքան ատեն, որ հիւանդը խղճամտութեամբ կը հետեւի այս երկու հիմնական խորհուրդներուն, իր շրջապատը վտանգէ զերծ կը մնայ: Ընդհակառակն, վըտանգաւոր կը դառնայ այն թոքախտաւորը, որ չի դրծադրեր այդ երկու խորհուրդները: Այնպէս որ ճիշդ է ըսել թէ հոն, ուր հիւանդութեան փոխանցումը նուազ կը կատարուի, լաւ կառավարուած ապաքինարան մըն է: Պէտք է հոն ապաստանին այն կասկածամիտները, որ չարունակ եւ ամէն տեղ կը վախնան վարակուելէ:

Գործնականին մէջ, այսինքն, թոքերու հիւծախտի պարագային համար, որ չատ սովորական է, կրնանք համառօտագրել դլխաւոր նախազգուշութիւնները. —

1— Չհաղալ ուրիշի մը երեսին, ուրիշներու գործածած առարկաներուն վրայ, կերակուրի մը մէջ: Հաղալ « միջոցին մէջ »: Բոլորտիքը թքնել՝ կը նշանակէ ընկերոջ թոքերուն մէջ թքնել:

2— Թքնել միայն մասնաւոր անօթի մը մէջ: Այդ անօթը ունի կափարիչ մը, որ լաւ մը կը զոցէ անօթին բերանը: Մէջը դնել քիչ մը ջուր: Զայն դնել անմիջական քովը, միշտ վրան կամ հեռը: Գետինը չդնել թքնելու անօթները, ոչ ալ բաց թողուլ բերանը: Այդ անօթները հականեխելու համար, եռացնել ջուրի մէջ, որուն պէտք է խառնել սոտայի ջուր 20 % համեմատութեամբ (ապուրի 1 դդալ սոտա մէկ լիտր ջուրի մէջ): Ցետոյ թափել արտաքնոցին մէջ:

3— Կարելի է թքնել նաեւ թուղթի մէջ, յետոյ զայն այրելու պայմանաւ: Կամ արտաքնոցին մէջ:

4— Ամէն պարագայի, երբեք խուխը չթողուլ բաց օդին մէջ, առանց բանով մը ծածկելու: Երբեք չթքնել տախտակամածին վրայ: Ոչ ալ թաշկինակի մէջ, որովհետեւ թքնողը կը վարակէ իր ձեռքերը, իր դրպանը, իր հագուստները: Քաղաքին մէջ, չթքնել մայթին վրայ, այլ միայն կոյուղիներու բերնին մէջ:

5— Եթէ հիւանդը անկողին ինկած է եւ չատ կը հազայ, մեծ առաւելութիւն մը կը ներկայացնէ մանուշը լաթ մը դնել վերմակին գլխու կողմը, բարձին վրայ, ժամանակ առ ժամանակ փոխելու եւ մաքրելու համար զայն:

6— Թոքախտաւորը, եթէ կարելի է, պէտք է ունենայ իր առանձին սենեակը: Եթէ ոչ, իր առանձին անկողինը, զոր պէտք է մեկուսացնել վարագոյրով մը: Երկաթէ մահճակալը աւելի դիւրին է մաքրել, քան փայտէ մահճակալը:

7— Թոքախտաւորին ձերմակեղէնը պէտք է պահել առանձին, փակ ամանի մը կամ դարակի մը մէջ: Եթէ հարկ ըլլայ համբել, հականեխել յետոյ միայն կատարել: Ընտանիքի մէջ, ամենապարզ ձեւն է ձերմակեղէնները նետել հետզհետէ կաթսայի մը մէջ, որ յատկացուած ըլլայ հիւանդին, եւ պարունակէ սոտայի պաղ ջուր (2 % համեմատութեամբ): Զայն եռացնել այդ կաթսային մէջ, ամբողջ ձերմակեղէնները 24 ժամ պահ վիճակի մէջ պահելէ յետոյ: Ձերմակեղէնը այսպէս կը լուացուի եւ կը հականեխուի, յետոյ կը բաւ միայն ջուրով ցօղուելէ:

(Շարունակելի)

ՀՐԱՊԱՐԿԱՅԻՆ ՄԵԾ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ

կազմակերպուած՝ **ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՅՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ**

Այսօր, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին

Brebant Marseillaisի *սրահին մէջ* **146 Avenue des Chartreux**

կը նախագահէ ընկեր Հ. ՕՀԱՆՋԱՆԵԱՆ

Բացման խօսք ընկ. Վ. ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆ — կը խօսի ընկ. Գ. ՆԻԳՈՒՂՀ

կը նուագէ *Ջ. Ո. Մ. ՎԱՀԱԳՆԵԱՆ* նուագախումբը

կ'երգեն օրիորդները՝ *Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ* եւ *ՊԵՐՃՈՒՀԻ ԳԷՈՐԳԵԱՆ*,

կ'արտասանեն ընկերներ՝ *ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ* եւ *Գ. ՔԷՆՏԻՐԵԱՆ*

Ծախքերու մասնակցութեան համար կը գանձուի **3** *ֆրանք։*

Հանդիսականներու հանգիստը եւ կարգապահութիւնը ապահովուած է։

ՇԱՆՕԹ.— *Առնել ՙ1 4, 5, 11 եւ 53 թիւ հանրակառքերը։*

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄՆԵՐ

Վաղը կիրակի երեկոյ ժամը 8ին ՄԱՐՍԷՅԻ ընկերական հանդիպումը ՍԱԼՈՆ ԼՈՒՆԿՇԱՆի մէջ, 33 ՐԻՒ ԼՈՒՆԿՇԱՆ։

***

Ընկերական հանդիպում ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕԻ մէջ, վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 4ին։

16րդ ներկայացում

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

Հիմնադիր ԱՐՄԱՆ ԿՕՉԻԿԵԱՆ

Հովանաւորութեամբ ՏԻԿԻՆ Լ. ՇԱՆԹԻ

ի պահու Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ ԵՒ Ն. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆԻ

ՌԸՆԷ ՄՕՊԷԼ ԹԱՏՐՈՆԻ ՄԷՋ

8-10 Rue d'ORIENT. Métro: Blanche et Abbesses

Վաղը, կիրակի ցերեկ, ժամը 2.45ին

ՄԵԾ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ, ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԸԼԼԱԼՈՎ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ

ԿԱՅՍՐ (Լ. Շանթի)

(4 ԱՐԱՐ 8 ՊԱՏԿԵՐ)

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐՆ ԵՆ 15, 10 ԵՒ 5 ՖՐԱՆՔ

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻ.— ՏԻԿԻՆՆԵՐ՝ Արժենուշ, Լիւսի Պետրոսեան, Լիւսիկ Պետրոսեան, Օր. Կ. Պետրոսեան։ *Պարոններ՝* Գազանճեան, Գրիգոր-Վահեան, Թորոսեան, Կոթիկեան, Մեճատուրեան, Նիկողոսեան, Շահլավեան, Սանեագ, Սուրէն Եւայլն։

Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ
Օհան Գուրգէնի դերին մէջ

ՄԵԾ ԹԱՏԵՐԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած՝ ՍԷՎՐԱՆԻ ՀԱՅ ԿՐԹ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ կողմէ

Ի ՆՊԱՍՏ ՍԷՎՐԱՆԻ ԿԻՍԱԻՍԱՐՍ ԴՊՐՈՑԻ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ

ԱՅՍՕՐ, ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՑՈՒ

Hôtel de Franceի *շքեղ սրահներուն մէջ*

23, Place de la Fontaine. Livry - Gargan

Հովանաւորութեամբ՝ *ՔԻՊԱՐԵԱՆ ՍԲԲԱՋԱՆի*

եւ նախագահութեամբ՝ *ՏԻՐ ՀՈՎՀԵԱՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻ* եւ *Պ. Ն. ՕՀԱՆԵԱՆ*

Ամերիկայէն նոր ժամանած ճանրածանօթ

Պ. ՀԱՅԿ ՁՈՒՀԱՃԵԱՆ եւ իր խումբը,

իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերեն ձրիաբար՝

ներկայացնելով **ՆԱՍՐԷՏՏԻՆ ՀՕՋԱՆ** (հայերէն լեզուով)

կը ժամնակցի *«ԵՔՐԱՏ»* նուագախումբը

ղեկավարութեամբ *Պ. ՕՆԻՍԵԱՆի*

ՃՈՒ ՊԻՒՖԷ՝ *ԴԻՒՐԱՄԱՏՋԵԼԻ ԳԻՆ*

ՄՈՒՏՔ 7.50 *եւ* 10 *ՖՐԱՆՔ։*

Հաղորդակցութեան միջոցներ.— Gare du Nordէն հոդեկառքեր *19,22, 19,50, 20,28, 22,03 եւ իջնել Սէվրան։*

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ

Կազմակերպուած Պոլսոյ կեդր. վարժարանի Նախկին Սանուց Միութեան կողմէ այսօր Շաբաթ երեկոյ ժամը *8.30*ին, Ֆլօրիա Ճաշարանին վերնայարկը, *61*, Mr. le Prince: կը խօսին՝ *Տիրան Իսկիկեան*, երկրորդ եւ վերջին ժասը իր դասախոսութեան՝ *«Պատասխանատուութեան գաղափարը արդի ընկերաբանութեան մէջ»* եւ *Պ. Գր. Գօնջէկիւլեան* նիւթ ունենալով՝ *«Կրկնութիւնը եւ անոր դերը»։*

×

Կազմակերպուած փարիզի Շարաւային Շրջանի ցառաջդիմասիրաց Միութեան կողմէ:

Այսօր Շաբաթ գիշեր ժամը 9ին
Դպրոցի սրահին մէջ
24, բիւ Րօժէ, Պանեէօ

կը խօսի՝ ցոքթ. *Մ. ՔԻՇԻՇԵԱՆ*

«Ֆնէաճական թելադրութիւն եւ ինքնաթելադրութիւն» նիւթին շուրջ։

Կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները։ Մուտքը՝ ազատ է։

Պ. ՀԱՅԿ ՁՈՒՀԱՃԵԱՆ
(Էհպիհպիճի դերին մէջ)

Նուիրեանց եւ ի հարկին անոր հաւանութիւնը պահանջել։ Նկատի առնելով ազգային գերագրգռութիւնը, կառավարութիւնը անկարելի կը գտնէ երկարաձգել խորհրդարանին նստաշրջանը։ Բայց պատրաստ է նաեւ ընդունելու օրէնքին քուէարկութեան մերժումը, ինչ որ պիտի նշանակէ դիմադրելու յայտարարութիւն։ Ձեզի կ'ինչայ, պարոններ, վճռել, — խաղաղութի՞ւն կ'ուզէք թէ պատերազմ »։

ԱՆԳԼԻԱ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ ԱՐՁԱԿԵԼ ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐԸ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ՝ բանտարկուած անգլիացի ճարտարագէտներէն երեքը ազատ պիտի արձակուին երաշխաւորութեամբ։ Մէկուն համար պիտի վճարուի 25,000 րուբլի (300,000 ֆրանք), միւս երկուքին համար՝ 15 հազարական։ Զորրորդ բանտարկեալի մասին որոշում չէ տրուած տակաւին։

Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ՝ կառավարութիւնը չպիտի զոհանայ այս կիսամիջոցներով եւ պիտի պահանջէ որ բանտարկեալները ազատ արձակուին առանց պայմանի։ Եթէ զոհացում չտանայ, արգելքի տակ պիտի առնէ ռուսական բոլոր ներածուժները։ Արդէն ապրիլ 17ին կը լրանայ անգլեւռուս առեւտրական դաշնագիրը։

ԶԻՆԱԹԱՓՈԽԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

Զինաթափութեան խորհրդաժողովը որոշեց անմիջապէս քննութեան ենթարկել անգլիական ծրագիրը։ Բրիտանական պատուիրակութիւնը՝ յետաձգում առաջարկած էր, բայց փոքր պետութիւնները միաձայնութեամբ մերժեցին, ինչ որ նշանակելի երեւոյթ մը կը համարուի։ Շարունակելու կամ յետաձգելու առաջարկը քուէ դրած ատեն, բոլոր պատուիրակները լուռ կը մնային, այնպէս որ, նախագահը ստիպուեցաւ յայտարարել թէ՝ «համաձայն լռութեան », անմիջապէս քննութեան պիտի ենթարկուի բրիտանական ծրագիրը։

ՀԱՅ ՄԸ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ

Վէնսէնէս նամակագիր մը կ'իմացնէ թէ Պետրոս Ղուկասեան անուն Ռոճցի երիտասարդ մը, 23 տարեկան, անձնասպան եղած է երեքշաբթի առտու ժամը 3ին։ Դիակը փոխադրուած է Սէնթ Անթուանի հիւանդանոցը։

ՊՕՃՑՐՈՒՄ՝ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Մ. Նահանգներուն մէջ մեծ եռանդով կը կազմակերպուի պօյքոթը՝ գերմանական ապրանքներուն դէմ, իբրեւ պատասխան հակահրէական բռնութեանց։

Նիւ Եորքէն կը հեռագրեն թէ պօյքոթը ծանրակշիռ համեմատութիւններ ստացած է ոչ միայն նոյն քաղաքին, այլ եւ Շիքակոյի, Պոսթընի, Ֆիլատելֆիոյ եւ ուրիշ հրէաշատ քաղաքներու մէջ։ Պօյքոթին նախաձեռնութիւնն ըստանձնած են հրեայ ռազմիկները, իսկ հրէական ազգ. կազմակերպութիւնը կ'ուզէ չարժումին մխացնել բոլոր քաղաքացիները, առանց ցեղի եւ կրօնի խտրութեան։

Գերմանիա տարին երկու միլիառ ֆրանքի ապրանք կը ծախէ Ամերիկայի եւ մեծ մասը Հրեաներուն ձեռքէն կ'անցնի։ Վերջին քանի մը օրերու ընթացքին Հրեաները յայտնած են միայն Նիւ Եորքի մէջ ընդել տալ 60 միլիոն ֆրանք արժողութեամբ ապսպրանք։

** *Հրեայ ռազմիկներու պատուիրակութիւն մը դիմելով Նիւ Եորքի անգլ. դեսպանին, խնդրեց որ արտօնութիւն տրուի Գերմանիայէն վախճական Հրեաները Պաղեստինի մէջ տեղաւորելու։*

ՏՕՔԹ. ՄԵՍՃԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԻՐ ՆՈՐ ԴԱՐՄԱՆԱՏԱՆ ՄԷՋ

82 rue d'Amsterdam (9) **Tél. Pigalle 70-02**

Ամէն օր ժամը 2 - 6 — կիրակի եւ տօն օրեր 10 - 12

Առաւօտները ժամադրութեամբ։

Հաղորդակց. միջոցներ՝ Gare St. Lazare. *Մէթրօ՝* Place Clichy եւ Liège

ԹՈՔԱԽՏԻ ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԲՈՒԺՈՒՄ

ՏՕՔԹ. ՋԵՆՕԲԻ կողմէ

5, Rue MAUBEUGE, Paris (9)

Tél. Lamartine 83 - 87

Ընդունելութեան ժամեր 3—8։

Métro: N. D. de Lorette, Peletier, Cadet
Autobus: Carrefour de Châteaudun

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑՈՂՔ

Մարսէյլ, *Ա. Վ.* — 70։
Քազէր, *ԱԻԵՏ.*— 70։
Սէն Ժօրժ Լակրիկօլ, *Ա. Տ.* — 15։
Քանտիա, *Ա. ՄԻՒ.* — 100։
Թարար, *Գ. Ց.* — 35։
Կարտաճ, *Կ. Ա.* — 175։
Սէն Մօրիս, *ԳՈՐԾ.* — 335։
Լիոն, *Ֆ. ԵԼՔ.* — 120։
Լիոն, *Մ. Պ.* — 35։
Միլան, *ՄԻՆ.* — 200 (ի հաշիւ Պ. Շնորհիճեանի, Պուճքէշ)։
Պորտօ, *ԳՈՐԾ.* — 448։
Սէվրան, *ՊՕՂ.* — 40։
Նիս, *Ց. ՏԻՐ Օ.* — 20։

ՆՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐ

Ռեզտ, *Ե. Մ.* — Սկսանք ղրկել մարտ 19էն։
Շէֆուա, *ԻՆՁ.* — Սկսաճք ղրկել մարտ 21էն։
Փարիզ (13), *Լ. ՖԼԻՆ.* — Սկսաճք ղրկել մարտ 16էն։
Ալֆորվիլ, *ՎԱՐԴ.* — Սկսաճք ղրկել մարտ 16էն։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՍԱԼՈՆ - ՁՈՐԻ

Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, Պուլվար Օտտօ, սովորական հաւաքատեղին։ Վարչութիւնը կը հրաւիրէ Մալոն-Ձորի անդամ եւ ոչ-անդամ բոլոր հայրենակիցները։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։ Խիստ կարեւոր օրակարգ Նոր վարչութեան ընտրութիւն եւլն.

ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

Լիոնի ՀԱՅ ԱՐԻ Դայլուկներու կողմէ

Այսօր Շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին *Գ-րդ թաղապետարանի* որահին մէջ կը խօսի Պ. Վ. ՁՈՒԼՂԻՐԵԱՆ *Ներկայացում եւ զեղարուեստական ճոխ բաժին։ 12 աղջիկնեի պիտի պարեն Ջութակի ընկերակցութեամբ։ Մանրամասնութիւնը տեղւոյն վրայ։*

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

— Իզմիրցի Ազատի Անանիկեան (ծնեալ Վափորճեան) և տղան՝ Սողոմոն Անանիկեան, որոնք 1929ին Հայաստան կը գտնուէին եւ այժմ Պարսկաստան ըլլալ կը կարծուին, կը խնդրուի տեղեկացնել «Ցառաջ»ի վարչութեան։

— Կը փնտռեմ ժօրեզբայրս՝ Ղազարոս Մարտիրոսեան (Ղազացեան), 40 տարեկան, պատերազմէն առաջ վառնա կը գտնուէր։ Ներկայիս կը կարծուի թէ Մարսէյլ է։ Տեղեկութիւն ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝ Onnic Ohannessian, Str. Joan Lahovari No. 16, Constantzo-Roumania։

— Կը փնտռուի Դէորգ Հաճբարձումեան, մօր անուն՝ Ազատ, հօր անուն՝ Սեդրակ։ 18 տարեկան է երբ ծրանսա գացած ատեն, 1931ին։ Աշխատած է հետեւեալ հասցէին՝ Grand Cofé de l'Hôtel de Ville, 15, Place Jean-Jaurès, 1, rue de lo Dolve։ *Տեղեկացնել «Ցառաջ»ին։*

Կը փնտռեմ եղբայրս Խնուսի Ղաբաջօղան գիւղացի Արշակ Յակոբեան, հօր անուն՝ Պետրոս, մօր անուն՝ Մարիամ։ Ընդհանուր պատերազմին աֆսորուեցաւ Մուշ։ Վարդովի շրջանի Լէյլէկ գիւղին մէջ զիրար կորսնցուցինք։ Վերջին իմացայ որ այդ կողմերէն անցնող թուրք գաղթականները եղբայրս միասին տարած են դէպ ի Պաղտատի կողմերը։ Վեց ամիս վերջ տեղեկութիւն ստացայ թէ եղբայրս կը գտնուի Ճապաղջուրի կողմերը։ Անկէ ի վեր ոչ եւ է տեղեկութիւն չունիմ իր մասին։ Իր մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել **A. Hagopian**ի, **10, Rue Robespierre, Décines,** Isère, France։

Կը խնդրուի արտատահմանի թերթերէն արտատպել։

ՎԱՐԶՈՒ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ

ՊԷԼՎԻԼԻ ԿՕՇԿԱԿԱՐՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Թէրզեան Թրիւճոյի գործարանի տեղափոխութեան առթիւ վարձու են հետեւեալ աշխատանոցները (Bail à céder).

1.— Գետնայարկ, մէկ փիէս, ամսական 30 ֆր. վարձք։

2.— Ամբողջ առաջին յարկը, մէկ կողմը ամբողջութեամբ **vitré, électricité, force motrice, téléphone,** *անհատական ջուր, տարեվարձք՝ 2400 ֆրանք. 6 տարի Bail։*

Բացի թրիքոյէ, ամէն գործի տրամադրելի։

Դիմել։ — **S. TERZIAN, 20, Rue Mélingue**

Métro: Buttes Chaumont **Tél.: Botzaris 22-98**

ՀԱՅ ՄՈՒՇՏԱԿԱՎԱՃԱՌ Խ. ԿԻԼԻՊՕԼԵԱՆ

2 Rue de la GHORBONNIÈRES. Métro: Chapelle & Barbès

Կը պատրաստենք sur mesure մուշտակներ եւ կը կատարենք նորոգութիւններ։ Համաձայն եղանակի մուշտակներու ճոխ մեծերք։

Ընդունինք նաեւ դերձակութեան մասնաճիւղ մը, չափաւոր գիներով (280 ֆրանքէն սկսեալ) եւ խնամուած աշխատանք։

Անգլիական եւ տեղական կերպասներու ճոխ մեծերք։

ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ՀԱՅ ԴԵՐՁԱԿ

Maison KEVORKIAN

33, Rue des POISSONIEPS. Métro: Château Rouge et Barbès

Կը կարենք sur mesure կանանցի ամէն տեսակ հագուստներ haute couture մօտէներով եւ կը հայթայթենք կարուած նոր հագուստներ՝ յարմար գիներով։

Մուշտակի եւ bonetterieի ճոխ պահեստ։

Ֆնտեսական տագնապին պատճառաւ գեղջուած գիներ։

Պարի դասեր

Լաւ պարող մը ըլլալու համար դիմեցէք՝

Պ. ԵԱՂՄՈՒՐԵԱՆԻ

(4 մրցանակ միջազգային մրցումներու մէջ)

Դիւրաւոյց մեթոտ եւ մատչելի գին

իր մասնաւոր պարասրահին մէջ — կամ այցելու։ Ժամադրութիւն առնելու համար գրել իրեն՝ 88, Bld. de Port Royal, Paris (5)

Ե. Գ. Դ. ՀԻՒՆԻՆ անոր հաւանութիւնը պահանջել։ Նկատի առնելով ազգային գերագրգռութիւնը, կառավարութիւնը անկարելի կը գտնէ երկարաձգել խորհրդարանին նստաշրջանը։ Բայց պատրաստ է նաեւ ընդունելու օրէնքին քուէարկութեան մերժումը, ինչ որ պիտի նշանակէ դիմադրելու յայտարարութիւն։ Ձեզի կ'ինչայ, պարոններ, վճռել, — խաղաղութի՞ւն կ'ուզէք թէ պատերազմ »։

ԱՆԳԼԻԱ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ ԱՐՁԱԿԵԼ ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐԸ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ՝ բանտարկուած անգլիացի ճարտարագէտներէն երեքը ազատ պիտի արձակուին երաշխաւորութեամբ։ Մէկուն համար պիտի վճարուի 25,000 րուբլի (300,000 ֆրանք), միւս երկուքին համար՝ 15 հազարական։ Զորրորդ բանտարկեալի մասին որոշում չէ տրուած տակաւին։

Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ՝ կառավարութիւնը չպիտի զոհանայ այս կիսամիջոցներով եւ պիտի պահանջէ որ բանտարկեալները ազատ արձակուին առանց պայմանի։ Եթէ զոհացում չտանայ, արգելքի տակ պիտի առնէ ռուսական բոլոր ներածուժները։ Արդէն ապրիլ 17ին կը լրանայ անգլեւռուս առեւտրական դաշնագիրը։

ԶԻՆԱԹԱՓՈԽԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

Զինաթափութեան խորհրդաժողովը որոշեց անմիջապէս քննութեան ենթարկել անգլիական ծրագիրը։ Բրիտանական պատուիրակութիւնը՝ յետաձգում առաջարկած էր, բայց փոքր պետութիւնները միաձայնութեամբ մերժեցին, ինչ որ նշանակելի երեւոյթ մը կը համարուի։ Շարունակելու կամ յետաձգելու առաջարկը քուէ դրած ատեն, բոլոր պատուիրակները լուռ կը մնային, այնպէս որ, նախագահը ստիպուեցաւ յայտարարել թէ՝ «համաձայն լռութեան », անմիջապէս քննութեան պիտի ենթարկուի բրիտանական ծրագիրը։

ՀԱՅ ՄԸ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ

Վէնսէնէս նամակագիր մը կ'իմացնէ թէ Պետրոս Ղուկասեան անուն Ռոճցի երիտասարդ մը, 23 տարեկան, անձնասպան եղած է երեքշաբթի առտու ժամը 3ին։ Դիակը փոխադրուած է Սէնթ Անթուանի հիւանդանոցը։

ՊՕՃՑՐՈՒՄ՝ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Մ. Նահանգներուն մէջ մեծ եռանդով կը կազմակերպուի պօյքոթը՝ գերմանական ապրանքներուն դէմ, իբրեւ պատասխան հակահրէական բռնութեանց։

Նիւ Եորքէն կը հեռագրեն թէ պօյքոթը ծանրակշիռ համեմատութիւններ ստացած է ոչ միայն նոյն քաղաքին, այլ եւ Շիքակոյի, Պոսթընի, Ֆիլատելֆիոյ եւ ուրիշ հրէաշատ քաղաքներու մէջ։ Պօյքոթին նախաձեռնութիւնն ըստանձնած են հրեայ ռազմիկները, իսկ հրէական ազգ. կազմակերպութիւնը կ'ուզէ չարժումին մխացնել բոլոր քաղաքացիները, առանց ցեղի եւ կրօնի խտրութեան։

Գերմանիա տարին երկու միլիառ ֆրանքի ապրանք կը ծախէ Ամերիկայի եւ մեծ մասը Հրեաներուն ձեռքէն կ'անցնի։ Վերջին քանի մը օրերու ընթացքին Հրեաները յայտնած են միայն Նիւ Եորքի մէջ ընդել տալ 60 միլիոն ֆրանք արժողութեամբ ապսպրանք։

** *Հրեայ ռազմիկներու պատուիրակութիւն մը դիմելով Նիւ Եորքի անգլ. դեսպանին, խնդրեց որ արտօնութիւն տրուի Գերմանիայէն վախճական Հրեաները Պաղեստինի մէջ տեղաւորելու։*

Ց.

Հ. Դ.

Փարիզ եւ արուարձաններ

ԻՍԻ-ԼԻ-ՄՈՒԼԻՆՕՅի «Զաւարեան» կոմիտէի ընկերահամակրական ժողովը այսօր Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Ակումբին մէջ։

Գաւառ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Ց. Դ. ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷՆ ընդհ. ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ «Աղբիւր Սերոբ» ենթակոմիտէին բոլոր ընկերները վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին Պատանեկան Միութեան գրադարանին մէջ։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Ներկայ կ'ըլլայ Կոմիտէի ներկայացուցիչը։

Հ. Ց. Դ. ԼԻՈՆի ընկերական ընդհ. ժողովը վաղը կիրակի առաւօտ ժամը 10ին Հ. Ց. Դ. Գրադարանը։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։ Ներկայանալ անդամատետրով։

ԵՐԵԿՈՑԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Ջ.Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

ԱՅՍՕՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 9ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ ԺԱՄԸ 5

ՍԱԼՕՆ ՖԼՕՐԻՏԻ ՄԷՋ, 7 ՐԻՒ ՎԱՆՔԻՒՐ

կը խօսի՝ Պ. ԵՆՈՎՔ ԱՐՄԷՆ

կը նուագէ Միութեանս *ՎԱՀԱԳՆԵԱՆ* նուագախումբը

երգ, արտասանութիւն, ֆանթէզի եւլն.։ կը ներկայացուի գաւեշտ մը։

Մուտքը այրերու 7 եւ կանանց համար 5 ֆրանք։

Գեղարուեստական բաժինը կը տեւէ մինչեւ *12*, որմէ վերջ կը սկսին պարերը

Թատերական ներկայացում ՍԷն-Շամոնի մէջ

ՍԷՆ ԹՐԻԻԻՆի Հ. Ց. Դ. ՔՆԱՐ ԹԱՏԵՐԱՍԻՐԱՑԸ

ՎԱՂԸ, ԿԻՐԱԿԻ, ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 2.30ԷՆ

ՍԱԼ ԺԱՆ Տ'ԱՐՔԻ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ «ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ»

ՅՈՒՄՆԵՐԸ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ ՁԵՌՔԷ ԵՒ ԹԱՏՐՈՆԻ ՕՐԸ ԿԻՉԷՆ

Դիմ՝ 4 *եւ* 3 *ֆրանք։*

Le Gérant : H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԿ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղուքներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 26 ՄԱՐՏ 1933

26 Mars 1933

ՅԱՐԴ ՏԱՐԻ Թիւ 2147 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՕՐԷՆՔԷՆ ԱՌԱՋ, ՕՐԷՆՔԷՆ ՎԵՐ

Ամբողջութեամբ հրատարակած ենք, այսօր, Տոքթ. Քօլօլեանի մէկ յայտարարութիւնը՝ իբրեւ պատասխան մեր մարտ 19 թուակիր խմբագրականին:

Դժբախտաբար, Փարիզի Տիկնանց Մուրհեան բուժարանին բժշկապետը, փոխանակ սրացաւ ջերմութեամբ չօշափելու բուն հարցը, կը չեղի ճամբէն եւ ուժգնօրէն կը ձաղկէ ոչ – պետական կարմիր Խաչերը, զանոնք հռչակելով « ապօրինի » եւ « կեղծ »:

Եւ այս առթիւ, կրկին եւ կրկին կը յիշեցնէ իր զրածներն ու խօսածները, մէջազգային օրէնքներն ու Կարմիր Խաչի սահմանադրութիւնը:

Աւելորդ յոգնութիւն կրած է յարգելի բժշկապետը:

Իր յիշած օրէնքները մեզի ծանօթ են ... 20 — 25 տարիէ ի վեր, երբ դեռ Պոլիս էինք եւ Պոլիսն ալ ունէր իր Կարմիր Խաչը:

Իր բացատրութիւններէն ալ բան չենք մոռցած:

Բայց, կը ցաւինք որ Տոքթ. Քօլօլեան, մոռնալով թէ քա՞նի մը վոխուած է պատերազմէն ի վեր, մագաղաթ մը բռներ է ձեռքը, եւ խրատ, քարոզ, պատգամ կ'արձակէ ալ ու ձախ: Իբրեւ թէ ... Զուլուներու երկրէն եկած ըլլայինք:

Թէ Կարմիր Խաչը « վինուորական է », թէ ան « կապուած է պետութեան բանակին », թէ « անբաժան է եւ անլուծելի », թէ անոր կեդրոնը կը գտնուի Ժընեւի մէջ, — այս բոլորը հասարակ – տեղիք ճշմարտութիւններ են եւ կապ չունին մեր յուզած հարցին հետ:

Եւ Տիկնանց (պետական) Կարմիր Խաչին բժշկապետը իրաւունք չունէր, այդ ճշմարտութիւնները յիշեցնելով, կասկածելի հռչակելու միւս բոլոր Խաչերը,— Ֆրանսահայ, Կարմիր կամ Կապոյտ, Գթութեան եւն.:

Բոլոր օրէնքներէն առաջ, եւ օրէնքներէն վեր, այսօր, արտասահմանի մէջ, կա՛յ իրականութիւն մը, որ չոր ու ցամաք վճիռներով չի կրնար լուծուիլ:

Մեր դժբախտութիւնն իսկ, այսօր, այս լուսացնցուղ պողոտաներուն վրայ, օրէնքէ դուրս է: Ինչպէս ամէն տեղ:

Ոչ մէկուն միտքէն կ'անցնի անսասան ո՛ր եւ է երկրի օրէնքներուն, քաղաքական ըլլան թէ մարդասիրական:

Բայց, ուրիշներն ալ պէտք չէ փորձեն օրէնքներու տարբեր, ձուլածոյ կաղապարներուն տակ ճզմել մեր արմատախիլ, անձէր եւ անճար բազմութիւնները:

Մենք բոլորս իրաւունք ունինք առտուան արեւին բարիքները վայելելու նոյն իսկ դժոխքին մէջ:

Աբդ, սիրելի Տոքթոր, Տիկնանց եւ Պետական Կարմիր Խաչ,— դուք չունի՞ք ո՛ր եւ է խղճահարութիւն, երբ այդպէս, վերամբարձ արհամարհանքով մը, ապաւինելով ձեր օրինապահութեան, եւ խոստովանելով հանդերձ ձեր աղքատութիւնը, կը փորձէք վարկաբեկել միւս Կ. Խաչերը:

Դուք որ ունիք ամուր յենարան եւ չաքք մը առաւելութիւններ, ի՞նչպէս թոյլ կուտաք ձեզի՝ անտեսել այնքան քսմոնելի թշուառութիւններ, որոնք նոյնպէս հոգածու ձեռքերու կը կարօտին:

« Կ. Խաչ » անո՞ւնն է որ կը խռովէ ձեր հանգիստը:

Մենք բոլորովին մէկդի կը դնենք անունի խնդիրը, որ կը վերաբերի ոչ թէ ձեզի կամ մեզի, այլ իւրաքանչիւր երկրի կառավարութեան:

Ամերիկայի մէջ ձեւ մը գտած եւ վաւերացուցած են: (Նոյնիսկ նախկին պետականը ապաստանած է տարբեր անունի տակ):

Ժնեւաստանի մէջ, կառավարութիւնը Կ. Խաչը վաւերացուցած է իբրեւ « կապոյտ Խաչ », գործունէութեան ծրագիրն ալ սահմանելով, ճանչնալով հիւանդանոցէն մինչեւ զպրոց բանալու իրաւունք:

Պուկարիոյ եւ Ռումանիոյ մէջ՝ Կ. Խաչը վաւերացուած է իբրեւ Գթութեան Խաչ, Սուրիոյ մէջ՝ Օգնութեան Խաչ, Պարսկաստանի մէջ՝ իբրեւ Կարմիր Խաչ եւն.:

Այստեղ, Ֆրանսայի մէջ ալ, անչուշտ ձեւ մը գտած են:

Եւ ինչո՞ւ կը մոռնաք որ, նոյնիսկ Ժընեւի կեդրոնը « քաղաքական » Կ. Խաչ կազմելու իրաւունք տուած է տարագիր Ռուսերուն:

Աբդ, այս բոլորը ինչո՞ւ անհանդուրժութիւն պիտի պատճառէին ո եւ է Հայու:

Անոնք հետեւանքն են մեր այսօրուան կացութեան, — անբնական, եղերական անձկութեան մը ուր մարդիկ իրենց գլուխը քարին կը զարնեն, ելք մը գտնելու համար:

Այս բոլորը մաս կը կազմեն մեր ժամանակակից պատմութեան,— մեր ապրելու, դիմանալու, փոխադարձաբար օգնելու ձիգին: Եւ ատով իսկ՝ արժանի են բոլորի դուրգուրանքին:

Այնպէս որ, անտեղի է եւ աննեբելի՝ ասպարէզ կարդալ անոնց, օրինական, ձեւական չեղումներ մատնանշելով:

Կը թուի թէ Տոքթ. Քօլօլեան լրիւ տեղեկութիւններ չունի « ապօրինի » Կ. Խաչերուն պարտականութեանց եւ գործունէութեան մասին:

Թող մեր պարտքն ըլլայ, յաջորդով, ներկայացնել անոնց կատարած աշխատանքին չօշափելի տարբերը, յիշել չարք մը իրողութիւններ եւ թուանշաններ:

Եւ մանաւանդ ապացուցանել թէ՝ ո՛վ աւելի լայն կապ ունի ներուցան բազմութեանց հետ եւ աւելի մեծ աջակցութիւն կ'ընծայէ զաղթութիւններու ինքնապաշտպանութեան:

« Ապօրինի »ները պատիւը չունին երեւանցիներու հետ ձեռք սեղմելու եւ « պետական » ժպիտներ վայելելու: Բայց, անոնք ամուր տեղ բռնած են « հայմաթլոս »ներու մարքին ու սրտին մէջ: Քանի որ իրական սպեղանի մը դարձած են անոնց չատ մը վէրքերուն, եւ կը լրացնեն « պետական »ները պակասը:

Օրէնքէն առաջ եւ օրէնքէն վեր, աշխարհ մը վէրք ունինք մենք, յարգելի բժշկապետ:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆՆԵՐԸ ՉՊԻՏԻ ԿՐՆԱՆ

ԻՐԵՆՑ ՀԱՄԱՑՆՔՆԵՐԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՆԵԼ ԵՒ ԴԱՏ ԲԱՆԱԼ

Այս վերնագրին տակ « Ագշամ » կը գրէ (20 մարտ) · —

Մեծ չհաղորդութիւն առաջ բերած է Բանկալթիի վերեմանատան մարին Վճռաբեկին վերջին որոշումը: Այս որոշումը ցոյց կուտայ թէ Հայոց Պատրիարքարանը իրաւասու չէ հայ համայնքին անունով դատ բանալու եւ միայն կրօնական հաստատութիւն մըն է:

Լոզանի դաշնագրէն վերջ, մինչեւ Բանկալթիի վերեմանատան դառը ոչ մէկ դատական որոշում Պատրիարքարանի կացութեան հետ այս ձեւով առնչութիւն չունէր:

Քաղաքապետութեան փոխանորդները Վճռաբեկ Ատեանին քննութիւնը դիւրացնելու եւ դատը այս փուլին մէջ դնելու համար, Լոզանի դաշնագրին վիճաբանութեան առեն, Թուրքիոյ կրօնական հաստատութեանց, այսինքն Պատրիարքարաններու կացութեան մասին վարչապետ Ըսմէթ փաշայի պատուիրակութեան կորուկ կերպով խորհրդաժողովին մէջ ըրած յայտարարութեան պատճէնները յանձնած էին դատարանին:

Վճռաբեկին որոշումը Լոզանի դաշնագրին ոգիէն ներշնչուած է:

Վճռաբեկին այս որոշումը, որու համաձայն Հայոց Պատրիարքարանը աշխարհական եւ հայ համայնքը ներկայացնելու իրաւասու չէ, սկզբունքի խնդիր մը նկատուելով՝ Հայոց Պատրիարքարանէ զատ Թուրքիոյ մէջ գտնուող ուրիշ կրօնական հաստատութիւններու ալ կը տարածուի:

Այս դատին տարողութիւնն ու կարեւորութիւնը ուշադրութեան առնելով Էնկլիւրլի իրաւագիտական համալսարանի նախագահութիւնը Պոլսոյ քաղաքապետութեան դիմած եւ ուզած է պատճէնները այն սկզբունքներուն եւ վաւերագրերուն զոր քաղաքապետութեան փոխանորդները յանձնած էին հիմնական եւ վճռաբեկ առեանները: Ուզած է նաեւ մանաւանդ Լոզանի դաշնագրին այդ կէտին վիճաբանութեան արձանագրութիւնները: Քաղաքապետութիւնը պիտի յղէ ատոնց ուզած օրինակները:

ՀԱԿԱՀՐԷԱԿԱՆ ՀՈՍԱՆՔԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Հրեաները ցոյցեր կը սարքեն ամէն կողմ

Մ. Նահանգներու հրէական երեք ընկերակցութիւնները որոշեցին ծոմապահութեան եւ ժուժկալութեան օր հռչակել երկուշաբթին (վաղը), բողոքելու համար Գերմանիոյ հակահրէական չարժումին դէմ: Քանատայի Հրեաներն ալ պիտի հետեւին այս օրինակին: Հրէական բոլոր վաճառատուններն պիտի փակուին եւ բողոքի մեծ միթինգ մը պիտի գումարուի Նիւ Եորքի մեծ հրապարակին վրայ: Հրէական 700 կազմակերպութիւններ պիտի մասնակցին այս միթինգին: Մ. Նահանգներու եպիսկոպոսական եկեղեցին հոգեւոր պետը, Մէնինգ եպսկ. պիտի խօսի այս միթինգին մէջ: Ամերիկեան երկու հարիւր քաղաքներու մէջ ալ միթինգներ պիտի գումարուին վաղը: Տասը հազար հրեայ ռազմիկներ ուրբաթ օր թափօր կազմելով, դացին Նիւ Եորքի քաղաքապետարանը եւ հանրագրութիւն մը յանձնեցին, որով կ'առաջարկին պոյքոթ հռչակել գերմանական ապրանքներուն դէմ: Ցետոյ պատուիրակութիւն մը ղրկեցին անգլիական հիւպատոսին, խնդրելով որ դիւրութիւններ ընծայուին, հալածական Հրեաները Պաղեստին փոխադրելու համար: Երեք հազար հոգինոց ուրիշ թափօր մը, որ կը բաղկանար գլխաւորաբար ամերիկեան լեգէոնի նախկին ռազմիկներէն, պատեցաւ փողոցները, բողոքելով եղած հալածանքներուն դէմ: Նիւ Եորքի քաղաքապետին ներկայացաւ ուրիշ պատուիրակութիւն մը, որ խնդրեց խորհրդարանին ուշադրութեան յանձնել խնդիրը:

⁂ Պերլինի թերթերը կը գրեն թէ Ուաշինկթընի գերմանական դեսպանը բողոքեց ամերիկեան կառավարութեան, կարգ մը թերթերու հակագերմանական պայքարին առթիւ: Գալով առեւտրական պոյքոթին, Հիթլէրի պաշտօնաթերթը դիտել կուտայ թէ Մ. Նահանգները աւելի շատ պիտի կորսնցնեն այդ պայքարէն, քանի որ Գերմանիան իր ծախածէն աւելի ապրանք կը գնէ Ամերիկայէն:

⁂ Անգլիոյ Երեսփ. ժողովին մէջ հարցումներ եղան վարչապետին, Գերմանիոյ ներքին կացութեան առթիւ: Երեսփոխան մը հարցուց թէ ճի՞շդ է որ միայն Համպուրկի մէջ 1400 հոգի ձերբակալուած են: Պ. Մաքդոնըլտ պատասխանեց թէ այդ հարցումները պէտք է ուղղել արտաքին նախարարին:

⁂ « Տէյլի Հերըլտ » կը գրէ թէ ամբողջ աշխարհի Հրեաները որոշած են պոյքոթ հռչակել Գերմանիոյ դէմ: Ոչ պիտի գնեն, ոչ ալ պիտի ծախեն գերմանական ո՛ր եւ է ապրանք եւ պաշտօն չպիտի տան Գերմանացիներուն:

Այսօր, Անգլիոյ Երեսփ. ժողովին հրէածին անդամները ժողով մը պիտի գումարեն, դիմադրութեան միջոցներ մտածելու համար:

Լոնտոնի հրէական թաղերու առեւտրականները իրենց խանութներուն առջեւ կախած են ազդեր, որոնցմով կը յայտարարեն թէ այլ եւս գերմանական ապրանք չպիտի ծախեն:

Բազմաթիւ ճամբորդներ որ գերմանական նաւերով պիտի ճամբորդէին, վերադարձուցին իրենց տոմսակները եւ կը նախընտրեն անգլիական եւ ֆրանսական նաւեր առնել:

Լեհաստանի մէջ, բազմաթիւ հրէական կազմակերպութիւններ ժողովներ կը գումարեն, պաշտպանողական միջոցներ ձեռք առնելու համար: Բոլորն ալ պիտի միանան Մ. Նահանգներու մէջ կազմակերպուած հսկայ ցոյցին (վաղը):

...Իսկ Պելճիա կը շարունակէ ապառնալ

Հիթլէրական ցոյցի մը առթիւ, Ֆրանքֆորթի ոստիկանապետը խօսք առնելով, յայտարարեց.

— Մեր յեղափոխութիւնը՝ գերման հոգիին յեղափոխութիւնն է, եւ օրինաւոր: Ձիս կանչեցին հրէական վաճառատուններէ, ըսելով թէ աւարի ենթարկուած են: Հաստատեցի թէ այդպիսի բան չէ եղած « նացի » վարչութիւն կողմէ: Նացի մը (ազգայնական ընկերվարական) հրէական ապրանք չառներ, ուրուվհետեւ դիտէ որ անոնցմէ չարժեր: Նացի մը չի յարձակիր Հրեայի մը վրայ, որովհետեւ դիտէ որ ան իրմէ վար է: Մենք կը մերժենք հրէականութիւնը, որովհետեւ դիտենք անոր կործանարար ազդեցութիւնը՝ ժողովրդական հոգիին վրայ եւ դիտենք թէ հրէականութիւնը բորբոս մըն է որ կը կրծէ գերման ժողովուրդը: Ֆրանքֆորթը, կայսերական հինաւուրց քաղաքը, կէս-

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐ ՄԵՐ ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԸ

«ՁՈՐՍ ԱՐԴԱՐ ՄԱՐԴԻԿ»

որ բուռն հետաքրքրութեամբ պիտի վարակէ առաջին տողերէն իսկ:

Թէեւ քաղաքը, վարակուած է յուդայականութեամբ, բայց կ'ապահովցնեմ ձեզ թէ նորէն գերմանական պիտի դառնայ: Այլ եւս թոյլ չպիտի տամ որ գերմանական հողին վրայ ծնած անասուններ մարթուին հրէական ձէսով: Եթէ Հրեան չուզեր ուտել մեր միսը, թող բանջար եւ գետնախնձոր ուտէ, ինչպէս ըրինք մենք պատերազմի չրջանին: Գերմանիան արթնցած է: Մի՛ դողաք, Հրեանե՛ր, մենք օրինաւորութենէն չպիտի չեղինք· բայց պիտի գործենք այնպէս որ այդ օրինաւորութիւնն իսկ նեղացուցիչ ըլլայ ձեզի համար: Այնատեն կրնաք պաղեստին երթալ եւ իբր յօդուտել:

⁂ Նախարարական խորհուրդը ուրբաթ օր ժողով գումարելով, քննեց քաղաքական յանցաւորները մահապատժի ենթարկելու խնդիրը: Օրինագիծ մը պատրաստուած է այս իմաստով: Կ'ըսուի թէ, իբրեւ նուաստացուցիչ պատիժ, այդ կարգի յանցաւորները այսուհետեւ պիտի կախուին· մինչդեռ մինչեւ հիմա մահապարտները կը պատժուէին կիսաօթինով կամ կացինով:

Դաշնագիրներու վերաբնութեան խնդիրը

Քաղաքական չրջանակներու մէջ մեծ յուզում պատճառեց Անգլիոյ վարչապետին զեկոյցը՝ Պ. Մուսոլինիի ծրագրին եւ մանաւորապէս դաշնագիրներու վերաքննութեան մասին:

Ձեղում մը՝ այս առթիւ: Ուրբաթ առտուան ֆրանսերէն թերթերը բոլորովին սխալ թարգմանած էին Պ. Մաքդոնըլտի մէկ բացատրութիւնը: Երբ Լոյտ Ճորճ հարցուց թէ ի՛նչ մանրամասնութիւններ է որ պիտի ճշդուին, վարչապետը պատասխանեց (համաձայն անգլիական բնագրին) .

— Մանրամասնութիւնները պիտի ուսումնասիրեմ այն իմաստով որ, ծրագիրը միայն իրբեւ ընդհանուր նպատակ չունենայ խաղաղութիւնը, եւ իրբեւ մեծ եւ գրեթէ միակ մանրամասնութիւն՝ դաշնագիրներու վերաբնութիւնը:

Միայն « Թան »ը երկչճդած էր այս կէտը, դէմ դիմաց դնելով անգլ. բնագիրը:

Անգլիոյ մէջ իսկ չատ գոհ չեն Պ. Մաքդոնըլտի յայտնութիւններէն, թէեւ վերաքննութեան զօրաւոր հոսանք մը կը տիրէ երկար ատենէ ի վեր: Իսկ մասնաւորապէս յուզուած են Ֆրանսան եւ կեդրոնական եւ արեւելեան Եւրոպան: Ֆրանսայի պաշտօնական եւ ազակոմմեան թերթերը խստօրէն կը քննադատեն Անգլիոյ վարչապետը, որ կը քաջալերէ « վտանգաւոր եւ անբարոյական գործ մը »:

« Թայմզ » գնահատելով Պ. Մաքդոնըլտի հետաքրքրութիւնը, դիտել կուտայ թէ նախ պէտք է քաղաքական եւ զինուորական բացարձակ հաւասարութիւն տալ Գերմանիոյ, եւ յետոյ զբաղիլ ուրիշ ծրագիրներով:

Պատերու խնդիրը նորէն կը բնուի

Ուոշինկթընի անգլիական դեսպանը ուրբաթ օր երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարին հետ, համաշխարհային անտեսական համաժողովի եւ բրիտանական պարտքերու մասին: Տեսակցութենէն յետոյ, արտաքին նախարարութիւնը զեկոյց մը հրատարակեց, որով յոյս կը յայտնէ թէ Ֆրանսան պիտի նպաստէ անտեսական համաժողովին պատրաստութեանց, ինչ ընթացք ալ ստանայ պատերազմական պարտքերու խնդիրը: « Այդ խնդիրը բոլորովին առանձին պիտի քննուի »:

Թերթերը կը գրեն թէ՝ ամերիկեան կառավարութիւնը պատրաստ է նախ առնելու պարտքերու վերաքննութեան խնդիրը, պայմանաւ որ պարտական ազգերը յանձն առնեն զեղչել մաքսատուրքերը, դիւրացնելու համար անտեսական համաժողովին յաջողութիւնը:

ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՆՈՒԱԶԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Փարիզի բաղաբապետական խորհուրդի ուրբաթ օրուան նիստին մէջ, Սէնի նահանգապետին հարցուցին թէ ի՛նչ միջոցներ ձեռ առնուած են, սուտ գործազուրկներուն դէմ: Նահանգապետը իր պատասխանին հետ, հաղորդեց կարգ մը տեղեկութիւններ եւ թուանշաններ որոնց համաձայն գործազրկութիւնը հետզհետէ կը նուազի: Այսպէս, անցեալ շաբթու գործազուրկներու թիւն էր 169,701, մինչդեռ մարտ 11ին 171,728 էր (անշուշտ Սէնի նահանգին մէջ): Ամենէն աւելի ազդուած են հասարակ բանուորները, որ կը կազմեն գործազուրկներուն մէկ հինգերորդը: Ցետոյ կուգան մետաղագործները, շինութեանց բանուորները, պաշտօնեաները ու մասնագէտները եւն.: Օտար գործազուրկներուն թիւն է 20,007:

1932ի ընթացքին գործազուրկներու նպաստին գումարն եղած է 370 միլիոն ֆրանք՝ Փարիզի եւ 240 միլիոն՝ նահանգին համար· ուրեմն համագումար 610 միլիոն ֆրանք: Այս գումարէն պետութիւնը տուած է 299 միլիոն, Սէնի նահանգը՝ 197 միլիոն, իսկ 114 միլիոն եարած են թաղապետութիւնները: (Փարիզ բաղաբ՝ 91 միլիոն): Զեղծումներու հետեւանքով ձերբակալուած են 220 հոգի, 1932 յուլիսէն մինչեւ 1933 մարտ: Բանտարկութեան պատիժներ տրուած են մէկ տարիէն 15 ամիս:

ՄԷԿ ԺԱՄ ԱՌԱՋ ՏԱՐԻՔ ԺԱՄԱՑՈՑՑԸ

Երէկ, շաբաթ կէս գիշերին սկսաւ ամառնային ժամացոյցին գործադրութիւնը:

Ձմռնամբ մէկ ժամ առաջ տանիլ ձեր ժամացոյցը:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՄՈՍԿՈՒԱՑԻՆ կը հեռագրեն թէ կառավարութիւնը որոշած է երաշխաւորութեամբ ազատ արձակել անգլիացի ճարտարագէտները:

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ սեղանաւորական շրջանակները կը հաւաստեն թէ ոսկիի արտածման արգելքը պիտի վերցուի մօտերս: Կացութիւնը սկսած է բարւոքիլ:

ՓԱՄՍՏԱԿԱՆ ՀՐԵԱՆԵՐԸ պատսպարելու համար, մարմին մը կազմուեցաւ Փարիզի մէջ: Անդամներուն մէջ կը գտնուին նախկին վարչապետ Պ. Փէնլեվէ, Պ. Թիւսթէն Կոտար, Պառոն Էտ. Ռոչիլտ եւն.:

ՎԻԵՆՆԱՅԻ մէջ որ եւ է թերթ չհրատարակուեցաւ երէկ, բոլոր գրաշարները գործադուլ հռչակած ըլլալով:

ՁԻ ՄԵՌԱՒ .— Մեզի կը հաղորդեն թէ Բզեցի երիտասարդը, Պետրոս Ղուկասեան, որ անձնասպանութիւն փորձած էր, չէ մեռած եւ կը դարմանուի հիւանդանոցին մէջ:

«ՆՈՒՊԱՐ ՓԱՇԱ ԵԻ ՄԻՆԱՍ ՉԵՐԱՉ»

ԱՄՖ.— 1932 դեկտ. 31ին հրատարակած էինք հնչակեան գործիչ Աղասիի մէկ յայտնութիւնը՝ Պերլինի վեհաժողովին ներկայացուցած յուշագրութեան մասին:

Աղասիի պատմութիւնը կասկածելի համարուած ըլլալով, ծանօթ բանասէր Արշակ Ալպոյաճեան «Ցուսաբեր»ի միջոցաւ նոր փաստեր կը յիշէ եւ կը հաստատէ ճակատագրական վրիպումը.—

Այդ տարակոյսը մի անգամ ընդ միշտ ցրուելու համար՝ Պերլինի վեհաժողովին ղրկուած հայկականպատուիրակութեան երկու անդամներուն գրաւոր վկայութիւնները կը ներկայացնեմ, որ կը հաստատեն իրողութիւնը:

Առաջինն է՝ պատուիրակութեան անդամ, ազգային եռանդուն երեսփոխան եւ գործիչ Ստեփան Փափազեանի յուշատետրը, որ երեսնեակ մը տարիներ առաջ հրատարակուած է արդէն:

Այդ տողերը, որոնք օրը օրին գրուած են իրը յուշեր, անշուշտ չեն կրնար նենգուած ըլլալ:

Արդ, տեսնենք թէ ինչ կ'ըսէ Ստեփան Փափազեանը:

« 14 յունուար 1878.— Խիկարի(*) վրայ առած տեղեկութեանցս նկատմամբ, Պոլսոյ վերջնական որոշումը եւ հրահանգը փոստ բռնելով, Երմիեանի հաւանութեամբ գրեցի առ X X X (**) փարիզ, որ անհնար է պատգամաւորներուն հետեւիլ անոր եւ թէ ինք ճամբայ չունի ուրիշ տեղ պարապելոնդնել »:

« 21 յունուար.— Պոլսէն հեռագիր, որ կը պատուիրէ մոռնալ Նուպարի առնուն անգամ»(առարգծումը իմս է):

— Նուպարի մասին հեռագրին վրայ բարկացաւ Հայրիկ եւ յայտարարեց ինձ թէ «պարկարք եւ դու պատասխանատու էք, այսուհետեւ ես չեմ պատասխանատու, ինչպէս կ'ուզէք այնպէս ըրէք »: Զերազ ներկայ էր:

« 24 յունուար.— Երմիեան այսօր առանձին ճաշի հրաւիրուեցաւ Մ.... էն(***): Զերազ կը կասկածի որ Նուպարի համար ըլլայ եւ զանի բերել փորձեն:

« 25 յունուար.— Գիշերը Աւստրիոյ դեսպանատան երեկոյթին գացի: Երեկոյթին մէջ Մ. Հոհըլոհէ իշխանին քով Նուպարի հոս գալը կարեւոր դաոեր է: Զերազ հարցուց ինձ թէ ինչ պիտի ընենք եթէ գայ. « անոր ալ դիւրին ճամբան կը գտնենք » ըսի եւ որոշեցինք գրել ի Պոլիս:

Երմիեան ուրիշ համարում ունի Նուպարի վրայ քան Պոլսեցիներուն...:

27 յունուար.— Նուպարի մէմուարը եկաւ:

— Գաբաթոտորի Երմիեանի լսեր է թէ հայ վալի չըլլար, ինքն ալ հաւատացեր է եւ իրը կարեւոր բան կ'ուզէ հեռագրել ի Պոլիս որ հայ վալիով բա-

(*) Հաւանօրէն Նուպար փաշայի անկարկուտիւն է:

(**) Հրատարակողը անուններդ յաջախ ջնջած է, չվտանգելու համար անոնց տէրերը:

(***) Հաւանօրէն Մելէոն խանի վերայ է խօսքը: Ա. Ա.

խորհրդակցէր. հիմակ ալ պաշտօն մը ունի, պատգամաւոր է, փոխանակ այդ պաշտօնը տուողներուն հետ խորհրդակցելու եւ անոնց հետեւելու, կ'երթայ Նուպարին կը հետեւի, անոնց հակառակորդին:

Պաարխարքին գրեցի Երմիեանի այս ընթացքը, Նուպարին վալիութեան խնդիրը, զոր կը պաշտպանէ նաեւ Մ. (Մելքոն խան: Ա. Ա.)»:

Ալ չեմ չարունակեր, թէեւ մանր մունր յիշատակութիւններ եւս կան յաջորդ օրերու յուշերուն մէջ:

Այսքանը կը բաւէ հաստատելու համար ինչ որ Նուպար ըսած է Աղասիի:

Երկրորդ վաւերագիրը, որ պատուիրակութեան դլխաւոր անդամ Մըրիմեան Հայրիկի ձեռքն եղած է, նամակ մըն է, 20 մարտ 1895ին Նոր Նախիջեւանէն գրուած առ Նուպար փաշա, որուն ամբողջութիւնը կ'արժէր որ մէջ բերուէր վերատին, սակայն ես պիտի բաւականանամ միայն այն տողերով, որոնք Աղասիի գրածը կը հաստատեն եւ տեսակ մը ապաշուի եւ դղջումի բնոյթ ունին:

Ահա այդ տողերը.

« Ճետ նուիրելոյ իմ ողջոյն եւ օրհնութիւն, յուշ առնեմ Ձեզ, Վահմ.Տէր, որ 17 տարի յառաջ ի Փարիզ դտնուեցայ մեր Թարգման Պ. Զերազին հետ, եւ ես իբրեւ պատգամաւոր Հայոց՝ Ներսէս Պաարխարքի կողմէն, մի Ցիշատակագիր մատուցի Զերդ Վահմութեան, որ պարունակում էր Հայկական նոր մի խնդիրը եւ զոր պիտի մատուցանէի Պերլինի Վեհաժողովին:

Ինձ յանձնարարուած էր որ այս կարեւոր մեծ խնդիրը ձեր իմաստուն ու խորատես դիւանագիտութեան յանձնէի, առ այս Ներսէս պատրիարք յատուկ մի նամակ ուղղած էր առ ձեր բարձրութիւն: Դուք ամենայն սիրով ընդունեցիք եւ զրկեցիք այս խնդիր եւ հաճեցայք զայն ուշադրութեան առնել: Ուստի վերծանելով եւ քննելով այդ Ցիշատակագիրը, դուք զայն անյարմար եւ չափազանց դտաք: Ուստի մի այլ նոր Ցիշատակագիր կազմեցիք, ձեր իմաստուն հեռատեսութեամբ չափաւորելով եւ հնարաւոր դարձնելով խնդիրը:

Ես այդ նոր չափաւորեալ Ցիշատակագիրը յղեցի ի Պոլիս Ներսէս Պատրիարքին: Այլ աւաղ, թէ ինք եւ թէ իր մտերիմ խորհրդակիցներն ամենայն յամառութեամբ պնդեցին որ յիշատակագիրն անփոփոխ մնայ եւ այնպէս մատուցուի Վեհաժողովին: Այս որոշման հետադիրը եւս ի Պերլին ստացայ, սաստիկ վիշտ ղգացի այնպէս որ առանձին քաշուելով լացի մի աղու ԼԸման, վասնզի քաջ նկատեցի բանին վախճանը:

Ես ակն ունէի որ ձեր վսեմութիւնը Պերլին գար: Ցիշեցէք թէ որչափ կը յորդորէր զձեզ Փարիզու Դեսպանիոյ դեսպան իշխան Հոհըլոհ: Սակայն երկու անպատեհ առիթներ զձեզ չատ վշտացուցին: Մին այն էր, որ Պոլսոյ Լինքնահատան խելացիները չկրցան կամ չուզեցին ըմբռնել ձեր կազմած Ցիշատակագրին իմաստուն չափաւորութիւնը, ուստի անհատան գտան եւ ընդունելի չհամարեցին: Երկրորդ առիթն էր՝ հանդուցեալ Տ. Խորէն Եպիսկ.ի ներկայութիւնը, որ Բեռլինի պաշտօնական ներկայացուցիչն էր. Ցիշատակագիրը ձեր ձեռքէն առնելով եւ կարդալով ինքն ալ ըսաւ որ « Պիքոնսֆիլտ եւ Վաւինկթոն ուղեցին մեր Թղթերը եւ մենք ալ տբերինք » զրենք նամակով եւ ուղեց նախ տեսնել Մ.ը (Մելքոն Խան: Ա. Ա.):

— Հայրիկ ըսի, սպասել չըլլար, հեռագրով իմացնենք որ հասկնայ թէ մենք իրեն չենք հետեւիր. երկու կերպ աշխատութիւն չըլլար, վնաս կ'ըլլայ մեզ, մանաւանդ որ Պոլիս ըսաւ մեզ « անունն անգամ մոռցէք »:

—«Ես Պոլիս մոլիս չդիտեմ,ես Պոլսոյ հրահանգներուն հետեւիլ պարտաւոր չեմ, պարագաներուն պիտի հետեւիմ, ես այն մարդը չեմ կրնար կոտրել, պիտի չահիմ զայն » ըսաւ:

—«Հայրիկ ծանր են վայրկեանները, չենք կրնար երկու ճամբայ բռնել, այսօրուան դործը վազուան չենք կրնար ձգել, պէտք է զարնենք հեռագիրը, ստիպողական է »:

—«Ես միթէ բնաւ կարծիք չունի՞մ, ես ձեզի՞ միայն պիտի հետեւիմ, քու խո՞սքդ պիտի ըլլայ միշտ, ուրեմն ես դործ չունիմ »:

— « Ի՞նչ կ'ըսէք, Հայրիկ, ո՞ր պարագային մէջ քու խօսքիդ չեմ հետեւիր, բայց այս մասին չեմ կրնար հանդուրժել, Պոլիս զմեզ ղրկեր է, Պոլսոյ պիտի հետեւինք »:

— « Ես այդպիսի հեռագիր չեմ ըստորագրեր » ըսաւ եւ ոտքի ելաւ մեկնելու:

— « Ես կը ստորագրեմ » ըսի եւ Զերազի պատրաստել տուի հեռագիրը զոր ինքը ստորագրեց եւ յետոյ նամակ մը խմբագրելով Զերազ Թարգմանեց եւ այն ալ ստորագրելով մեր Թղթերը միասին ղրկեցինք Նուպարին:

30 յունուար.— Մ. (Մելքոն խան, Ա. Ա.) հետ առանձին տեսնուեցայ, դրեր է Նուպարին որ գայ: Երմիեան Նուպարին վալիութեան համար կ'աշխատի եւ իր քաղաքականութիւնն ալ հակառակ երեւան է: .... Սեղանին վրայ ալ կարգ մը անհաճոյ խօսքեր ըսաւ (Երմիեան) Պոլսոյ գործակիցներուն վրայ եւ ինքզինքն դովեց ու իրեն հետ Նուպարի մէմուարը:

Աչխարհք Նուպարին վրայ չինուած է. զարմանալի բան. Երմիեան պատրիարք եղած առենը փոխանակ քաղաքական ժողովին հետ խորհրդակցելու, Ն...ի առնը կ'երթար, (հաւանօրէն Նուբեան պիտի ըլլայ: Ա. Ա.) այսինքն Հաղաքական ժողովոյ հակառակ կուսակցութեան եւ անոնց հետ կը

պուրկէն գալով միացաւ մեզ հետ ի Պերլին, եւ ձեր վսեմութիւնը չատ անպատշաճ համարեց, թերեւս չատ իրաւացի պատճառներով:

Ես չեմ կարող մոռնալ այս դէպքը: Եթէ ձեր վսեմութիւնը Պերլին դանուէր եւ ձեր յօրինած Ցիշատակագիրը մատուցուէր վեհաժողովին, ես այնպէս կը հաւատամ որ 61րդ յօդուածը այնպէս թոյլ, անորոշ կերպով չէր արձանագրուեր, այլ աւելի զօրաւոր, վճռական ու դործնական:

Անցաւ այն...

Հայոց վշտահար ՀԱՑՐԻԿ»:

Ահա երկու վաւերագիր, որոնք կը հաստատեն, ինչ որ Աղասի կը պատմէ:

Առոնք կը ցուցնեն նաեւ, թէ մենք մեր խնդիրը ինչ կերպով յաջողցնելու աշխատած ենք:

Եւ մէկով, երկուքով չէ որ կը վերջանան անցեալին մէջ գործուած սըխալները: Լաւ է որ դոնէ երբեմն անդրադառնանք անոնց:

ԱՐՇԱԿ ԱԼՊՈՑԱՃԵԱՆ

ՏՂՈՒԱ ՀԵՏ

ՆՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

— Ճիշդ հայրն է:

— Ճիշդ հօրը քիթը, բերանը, աչքերը:

— Ճիշդ ու ճիշդ հօրը պզտիկ, լայն ու մսոտ ձեռքերը, կարճ մատները եւ տափակ եղունգները:

— Հօրը քիթէն ինկած է: Ըմբռստ, յամառ եւ կռուազան:

— Ճիշդ ու ճիշդ հայրը...:

Միշտ ալ լուռ մտիկ կ'ընեմ ընթերցանութեամբ եւ կամ թէ գլանիկ մը փաթթելով դրաղած, բայց ներքնապէս հպարտութիւն մը, երջանկութիւն մը կը ղդամ: Ուղեղիս մէջ կուտակուած բոլոր մտածումները կը ջնջուին: Աչխատանքներս կը մոռնամ, հոգիս կը թեթեւնայ ու մարմինս կը կազդուրուի, կ'ուղեմ որ միշտ խօսին տղուս մասին եւ ես մտիկ ընեմ առանց բան մը պատասխանելու:

Երկկ իրիկուն, ընկերոջ մը հետ նարտի կը խազայի իր ճաշասրահ – հիւրասենեակին մէջ: Ուրիշներ կը խօսակցէին: Նորէն նոյնութիւնը չուրջ տղուս եւ իմ նմանութիւնս: Ալ կարելի չէ խաղը չարունակել, ես որ լաւ, վարպետ խազացող մը՝ միեւնոյն ատեն խազասէր մըն եմ, արդէն պիտի պարտուիմ:

Բայց հոգ չէ պարտուիլս, տղուս դէմքը երազներ կը ներշնչեն մէջս, կարծես թէ այսօր խակ կ'իրականանայ ինչ որ կ'երազեմ վաղուան համար:

Իսկապէս ալ մեծ նմանութիւն կայ իմ եւ տղուս միջեւ, ոչ միայն դիմագծի՝ ուր զարմանալու ոչ մէկ պատճառ կայ, քանի որ Աստուած ալիր ըստեղծած մարդը իր պատկերով չինեց, այլ կայ նաեւ բնաւորութեան, նկարագրի նմանութիւն: Նկարագիրը մը որ թերեւս հեռուէն կուգայ, մին ու մարմին դարձած մեր զերդաստանին մէջ: Նկարագիր մը՝ որ մեր արիւնին մէջ խառնուած է, հայ արիւնին:

Ըմբռստ՝ որուն կ'ընկերանայ Աստուածային վստահութեամբ յառաջ կը քշէր իր ձին:

Օսման չուարած, ու սարսափով համակուած, անզդայ դանդուածի մը պէս վար ինկաւ ձիէն: Պէտէվին արագապէս վազեց, բայց ոչ թէ խոյս տալու համար, այլ՝ ձիշդ վտանգին վայրը, ու իր ատրճանակը հանելով՝ կրակեց արիւնարբու դազանին վրայ, երբ ան՝ իր որսին տիրանալու համար վերջին ոստումը կ'ընէր:

Սառած վազրը փռուած էր կիսակենդան Օսմանին քովը:

Վերջապէս Օսման բացաւ աչքերը, իր փրկութիւնը դերբնական բան մը երեւցաւ իրեն, ու ան իր շնորհակալութեան սրտագեղ թոռիին մէջ արտասուալից աչքերով դրկելով Պէտէվին, դրամներով լեցուն քսակ մը առաջարկեց անոր:

Պէտէվին՝ ի մեծ հիացումն Օսմանին, մերժեց այս պարդեւը: Ճիշդ այդ պահուն անոնց մօտեցաւ վայրէ ոտքով մուրացկան մը, որուն մարմինը վէրքերով ու ցնցոտիներով էր պատած: Ան՝ դարձաւ Օսմանին, որ տակաւին քսակը ձեռքին մէջ կը բռնէր, եւ ըսաւ.

— Ով մեծահարուստ անծանօթ, քու դթասրտութիւնդ անչուշտ համբաւուած է երկրիս ամէն կողմը. բարեհաճէ յաղեցնել իմ ալ անօթութիւնը ու ծարաւս, եւ զատէ քու լեցուն քսակիդ մէջէն ինձ անժառանգիս եւս

նոյն նպատակով՝ լոյսին հանելու, լոյսին մօտեցնելու համար, որպէսզի ուելի պայծառ, աւելի լաւ տեսնենք մենք մեզ: Ու այս ճամբորդութեան ընթացքին անոնք են յատկապահանջը որոնք մեծ չամառութիւն ցոյց կուտան կեանքի մէջ, ըմբռստութեամբ եւ քաջութեամբ կը քալեն դէպի լոյսին երկարող դժուարին ճամբան:

Ու այս մտածումներուս մէջ ուրախութիւնս ու հպարտութիւնս կը բազդատուին, կ'ուռճանան: Տղաս թէեւ յամառ, ըմբռստ, կռուազան Հայ է: Ան պիտի չարունակէ իմ կիսատ ձգած ճամբան իրրեւ Հայ, իրրեւ Մարդ,— իր իսկ անունով:

Ա.ՋԱՏ

ԵՍ ԿԸ ՍԻՐԵՄ...

Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻՆ

Ես կը սիրեմ իմ երկրին կապոյտ երդերն ջինջ — արծաթ,
Անհունութեան մէջ լողացող վառ աստղերը լուսակաթ,
Ու կը սիրեմ խաւարաբեր գիշերները անդորհական,
Զար բուերու խելացընոր վայնասո՛ւնը անժաման:

Առաւօտուն դեռ նոր ծագող արեւուն տակ ոսկեթոյր՝
Կ'ուզեմ նայիլ, լուռ, ակնապիշ, գորշ ամպերուն անէացող,
Ե՛ւ ծուխերուն՝ գուլա՛յ գուլայ դէպի երդեր կարկառող,
Եւ արբենալ անոնց կապոյտ բուրումին մէջ մաբրամաբուր:

Ես կը սիրեմ հորովելը աղջիկներուն սեւաչեր,
Դաշտի ճամբէն վերադարձը իրիկնայինն երգերով,
Ու գունաթափ վերջալոյսի ցոլքերուն տակ ալեհեր՝
Յափշտակուիլ մայր բնութեան զգլխանիէն հոգեթով...:

Ու մայիսեան զեփիւռներու կենսաճոխոզ ափիւնով՝
Վեհ լեռներու մութ թաւշապատ կողերն ի վեր մագլցող
Գեղջուկներուն բաջագանգիւն ճայներն՝ հպարտ թնդիւնով,
Ես կը սիրեմ լսե՛լ, լսե՛լ երգերն ազա՛տ թաւալող:

Եւ իրիկնաւան մթնշաղին ծխաճիխն տակ մեղմաձայն,
Լո՛ւռ ըմբոշխնել օդն ու բոյրը մայր բնութեան ակունքին,
Կ'ուզեմ յաւէտ մոռնալ, մոռնա՛լ հին ցաւերը խոր, դաժան,
Ականջ դնել առուներուն անապակ, ջինջ համերգին:

ԼԵՒՈՆ ԳԵՂՈՒՆԻ

Ծիծաղը

Գիտական վերջին ուսումնասիրութիւնները կուգան ապացուցանել թէ առողջապահութեան եւ երկարակեցութեան համար՝ մարդկային արարածին պէտք ունի ծիծաղելու:

Ծիծաղը կ'ընդլայնէ թոքերը, զօրացնէ արեան կարմիր գնդիկները, կ'ոսկեզօծէ կոկորդը, կը ներդաշնակէ սիրտը, կը կանոնաւորէ փայծաղը, կ'ընդաստէ մարսողութեան եւ կ'ուրախացնէ երիկամունքը:

Ըստ փրոֆ. Գիւրեի տը Պէէրի ծիծաղը մանիշակագոյն ճառագայթի նման հրաշագործ է եւ կը վերանորոգէ մարդկային մարմինը, անոր պայծառելով կենսունակութիւն:

Հիները իրաւունք ունին ըսելու մարմին առողջներուն « կենսուրախ » ածականը տալու:

Ուրեմն հարկ է շատ ծիծաղել... կարդալով նշան Պէշիկթաշլեանի « Երգիծական » մեծ հատորը:

«ՑԱՌԱՉ»Ի ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐԸ

ՕՍՄԱՆ ԿԱՄ ԹՐՔԱԿԱՆ ՓՈՔՐՈԳՈՒԹԻՒՆ

Ուխտաւորներու կարաւանը տակաւ առ տակաւ կ'ելլէ քաղաքէն դուրս, իսկ հասարակութիւնը՝ ծաղիկներ կը սփռէ անոնց ճամբուն վրայ: Ամէն ոք վստահ է բախտաւոր վերադարձի մը այս ուխտագնացութենէն — որովհետեւ՝ այլեւս վեցերորդ անդամն է որ ահա Օսման դէպի Մէքքէ կ'երթայ կարաւանով, ու ոչ իսկ անդամ մը անոր որ եւ է դժբախտութիւն չէ պատահած: Ուրախանները՝ ոչ իսկ հատ մը անոր ուղեկիցներէն չեն ծածկած իրենց մտահարեր վերմակներնուն տակ պատին յելուզակները՝ ոչ մի անգամ չեն յանդգնած յարձակիլ իր վրայ:

Մարդիկ կը մտածէին թէ՝ նոյն ինքն Ալլահը կը թեւարկէ Օսմանը իր պատուանասիրութեան, համեստութեան եւ քաջասրտութեան համար:

Քանի մը օր ետքը, ուխտաւորները Արաբիոյ տափարակ ու աւազուտ ապառաժներուն մէջ մտան: Հոս անոնց միացաւ Պէտէվի մը՝ դեղեցիկ ու սեւ նժոյդի մը վրայ նստած: Նոյնպէս եւ ան, դէպի Սուրբ Վայրերը կը ճամբորդէր, երկրպադութիւն ընելու համար Մուհամմէդի օրրոցին ու չիրիմին: Օսման խօսակցութեան բռնուեցաւ անոր հետ սա կէսի մասին, թէ երկու ազդերէն ո՞րը աւելի ընտրելադոյնն է,— Պէտէվինե՞րը թէ Թուրքերը: Պէտէվինը իր ցեղակիցներուն լաւ յատկութիւնները դովելով հանդերձ, կը դատապարտէր անոնց թերութիւնները: Օսման սկսաւ Արեւելքցիի մը չափազանցութեամբ դովել Թուրք ցեղը: Ու այսպէս, անոնք խօսակցութեան մէջ խորասուզուած, առանց նշմարելու բաժնուեցան կարաւանէն:

— Մենք, Թուրքերս, կ'ըսէր Օսման, կը փառաբանուինք տակաւին հին ժամանակներէն մեր մեծահոգութեան, քաջութեան, դթասրտութեան ու մարքութեան համար, ու այս իսկ պատճառաւ ամբողջ աչխարհին յարգանքը կը վայելենք: Ի զուր չէ որ, երբ որ եւ է մէկուն քաջութեան համար խօսք կ'ըլլայ, կ'ըսեն՝ «Թուրքի մը պէս քաջ է»: Ի զուր չէ որ, երբ մէկը կ'ուզեն գովել անոր պատուաւորութեան համար, կ'ըսեն՝ «Թուրքութեան համար, կ'ըսեն՝ «Թուրքի մը պէս պատուաւոր է»: Ալ ի՞նչ քի մը պէս պատուաւոր է»: Ալ ի՞նչ համբաւ ունիք դուք Պէտէվիներդ: Ամէնքը առանց վերապահութեան կ'ընդունին, թէ դուք՝ ոչ պատիւ եւ ոչ ալ խիղճ ունիք: Դուք, ճշմարիտ է որ, մեզ հետ միեւնոյն կրօնը կը դաւանիք, սակայն՝ աչխարհիս բոլոր ուղղափառները ձեզ կը նկատեն իրր թափառչիկ ու յափշտակիչ յելուզակներ: Ընդունէ խօսքերուս ճշմարտութիւնը, բարեհամբ, ընդունէ թէ՝ ձեր ազդը ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ՝ հսկայ աւազակախումբ մը...

— Մենք յետոյ կը լրացնենք մեր խօսակցութիւնը, պատասխանեց Պէտէվին՝ մտանանչելով ուղտ մը, որ սահելով ինկած էր, ու իր ներքեւ կը ճմլէր առաջնորդը.— այո, յետոյ, նախ՝ այս անբախտին օգնենք...

— Դնա եւ օգնէ, պատասխանեց Օսման, ես չեմ փափաքիր որ եւ է ծառայութիւն ընել այդ սառակին, որովհետեւ՝ ան ասկէ չորս տարի առաջ, աճուրդի մը մէջ մրցակցելով ինծի, արդելք եղաւ որ այդ ուղտը գնեմ, հիմա շատ հաճոյք կը զդամ տեսնելով, որ միեւնոյն ուղտը ինծի համար վրէժ կը լուծէ անկէ: Այդ անպիտան մարդը եթէ նոյնիսկ խեղդամահ ըլլայ, ու միայն իմ մէկ խօսքս զօրութիւն ունենայ զայն վերատին կեանքի վերադարձնելու, ես,— Թող Աստուած եւ անոր մեծ մարգարէն ներեն իմ այս մեղքս — ես՝ առանց դեղեւումի կը կարկէի իմ բերանս:

Այդ միջոցին Պէտէվին ազատած էր առաջնորդը ուղտին տակէն եւ կը զտնուար իր ուղեկցին քով: Արդէն մօտեցած էր անոր, երբ յանկարծ՝ սոսկալի վազր մը դուրս ցատկեց այն թփուտին մէջէն, որուն քովէն Օսման

հինգնոց մը: Քու դթութիւնդ պիտի փրկէ զիս տառապալից անօթութենէ մը, ու եթէ տաս ինծի հացադին մը, ես անարդել պիտի կարենամ մինչեւ քաղաք հասնիլ.— առանց անոր ես պիտի զրկուիմ իմ ուժերէս, եւ հոս անապատին մէջ կեր պիտի ըլլամ վրեններուն դազաններուս:

— Թող Աստուած օգնէ քեզ, պատասխանեց Օսման, պահելով դրամով լի քսակը դրպանին մէջ.— քեզ համար ոչ իսկ հինգնոց մը կայ իմ քովս, ողորմելիս ես ուխտի կ'երթամ դէպի Մէքքէ, եւ միայն այնքան դրամ առած եմ հետս, որքան որ պիտի բաւէ երթուդարձի համար: Ամբողջ աւելորդ դրամներս՝ ցրուած եմ աղքատներուն, երբ բնակավայրէս դուրս կ'ելլէի: Կը դթամ քու վրադ, այլ՝ չեմ կրնար քեզ օգնել:

Պէտէվին հանեց իր կորկոտով լեցուն տոպրակն ու ջրտիկը, եւ զանոնք թշուառ մարդուն տալով ըսաւ.

— Առ եւ յագեցուր քու անօթութիւնդ ու ծարաւդ, եւ քու տկարացած ուժերդ նորոգելէ ետքը՝ հետեւէ մեզի որ միասին երթանք: Այն քաղաքը, ուր պիտի երթաս դուն, մեր ճամբուն վրայ կը դտնուի. ես պիտի ուղեկցիմ քեզի:

— Սակայն ես չատ դանդաղ կը քալեմ, եւ ատկէ կանդ կ'առնեմ, հանդստանալու համար:

— Ուրեմն հեծիր ձիուս վրայ, ա-

ելլցուց Պէտէվին, եւ վար ցատկելով իր տեղը հեծցուց թշուառ մարդը՝ ինքը ձիուն երասանակէն բռնած՝ ընկաւ կրսաւ կամաց կամաց յառաջանալ:

— Վռնտէ այդ մուրացիկը,— բացագանչեց Օսման, եւ եկուր լռենանք մեր խօսակցութիւնը, ու բացատրենք իրարու թէ...

— Մեր խօսակցութիւնը չատ լմնցած է,— ընդմիջեց Պէտէվին, ուելորդ բան է այլեւս վիճիլ մեր զերուն մեծահոգութեան, քաջասրտութեան եւ դթասրտութեան վրայ...

Օսման կուտհեց այս պատասխանին մէջ իմաստը, եւ ինքնին իր պարտուն մօրուքին վրայ երդում ըրաւ Պէտէվինին վրէժ լուծել, անոր չզղջալու համար: Աւսր յարմար առիթը սպասածէն աւելի չուտ ներկայացաւ:

Երբ հանգստանալու համար կարճատեւ կայք մը ըրին, Պէտէվին խոհանոցի մը քաշեց: Օսման հրամայեցուց որ կարաւանը ճամբան չարունակէ իր ազատարարը անապատին մէջ իրր զոհ՝ ամենակարելի ազխեներու, եւ որպէսզի ան չկարողանայ կարեւանին հետեւիլ, յափշտակեց նաեւ անոր նժոյդը, Պէտէվինին ամբողջ հարստութիւնը:

Պալկարերէնէ թարգմ. կ. Պ. ԱԱԱՆ

ԱՇԽԱՏԱՎՈՐ ՆԱԳՈՒՅՏԻ ՎԱՍՏԱԿԱԲԱՆ ՄԵՔ

Նախկին բեմադրատան վտանգը

1835ին ստեղծվեցավ եւ 1837ին բեմադրեց իր առաջին ներկայացումը «Ամուսնացող աղջիկը», որի հերոսուհին՝ Ելիզավետա Սեմյոնովնան, ինքն էր։ Ներկայացումը մեծ հաջողություն ունեցավ։ Ելիզավետա Սեմյոնովնան ստացավ «Ճշմարիտ արվեստի» մեդալ։ Ինքն էլ, ինչպես ասում էին, «ոտքի տակ» չէր նայում։ Ամեն անգամ, երբ նա հայտնվում էր բեմում, հանդիսատեսը ծափահարում էր նրան։ Ելիզավետա Սեմյոնովնան ամեն անգամ ստիպված էր լինում կրկնել իր ելույթները։

Ելիզավետա Սեմյոնովնան ամուսնացած էր Ռոմանովի հետ, որը նույնպես դերասան էր։ Ռոմանովը ամուսնու հետ միասին ստեղծեց մի թատերախումբ, որը հաճախ էր հյուրախաղերով գնում գավառական քաղաքներ։ Ռոմանովը ամուսնու հետ միասին ստեղծեց մի թատերախումբ, որը հաճախ էր հյուրախաղերով գնում գավառական քաղաքներ։

ՑԵՐԵԿՈՅԹ

ՄԻՋՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՑԱՅՁՆԱԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ

ի նպաստ Պէյրութի ադէտներուն

9 ԱՊՐԻԼ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 2.30ԻՆ

Mutualitéի սրահին մէջ

Տեղի կ'ունենան բանախօսութիւններ, արտասանութիւններ, խմբական երաժշտութիւն եւ մնեղրգներ, յայտնի արուեստագէտներու կողմէ։

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն։

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած՝ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԻ ՆԱԽԿԻՆ ՀԱՅ ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

8 ԱՊՐԻԼ ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ 10ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՅՍ

GEORGES V.ի ՇՐՋԱԿ. ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

31, Avenue GEORGES V.

կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը։

CABINET de Me V. YARJANIAN

JURISCONSULTE

Procédure Générale — Mandataire en Justice

44, Rue La Fayette, Paris (9) Tél. TAITBOUT. **53-32**

կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական գործեր։ Անձամբ կը պաշտպանէ Վերաքննական եւ Հաշտարար դատարաններու առջեւ։ Ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման, եւ ժառանգական բոլոր գործողութիւնները կը կատարուին արագութեամբ։ Վարչական դիմումներ նախարարութեանց մօտ։

կ'ընդունի, ամէն օր, ժամը 9էն 11, եւ 5էն 7։

Soieries-Nouveautés

Մետաքսեղէնի Հայկ. հաստատութիւն

FERMANIAN Frères

26 rue des Capucins եւ 2 rue Romarin, Lyon

Spécialité de crêpes artificiels unis et imprimés. soisette etc.

ՄԱՐՇԷԻ ՅԱՏՈՒԿ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՄԵՏԱՔՍԵՂԷՆ

ՀԱՅԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

75 Ave. de Verdun, Issy-les-Moulineaux, Seine, France, Tél. 166 Issy

Եթէ կ'ուզէք ձեր ստամոքսի առողջութիւնը վնասազերծել փնտռեցէք բոլոր նպարավաճառներուն մօտ Maison STÈPANի *համեղ ՍԻՄԻԹՆԵՐԸ, որոնք թարմ կը մնան մինչեւ 1 ամիս։*

Մասնաւոր յանձնարարութեանց վրայ, մեր արդիական փուռին մէջ կը պատրաստենք՝ լաւմէնիւն, էէօրէք, պանիրով, ապուխտով եւ թայինով փիտէներ, պուղաչա եւ ամէն տեսակ եւրոպական եւ արեւելեան անուշեղէններ։

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէ եւ արտասահմանէ։

Սրով առաքում 5 քիլօէն սկսեալ ապսպրանքները կը յանձնենք ընակարան։

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

94, Rue St. Lazare, Paris (9e) Tél. Pigalle 67-69

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ certificats de coutumesներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները։

Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17—19։ Նաեւ ժամադրութեամբ

Ա. Յ. Վ. Ա. Զ. Ե. Ա. Ն ԵՂԲԱՐՔ

38 բիւ Ֆրանսիզ Փրէսանսէ, 38, Մարսէյլ

Օգտուեցէք բացառիկ առիթէն

ՄԱՐՏ 26էն *ՄԻՆՉԵՒ ԱՊՐԻԼ* 10 *ՕՐՈՆ* մեր պօնեթերիի եւ թիսիւներու իւրաքանչիւր *10* ֆրանք գնումի փոխարէն, յաձախորդին կը տրուի *Քէզին Դամերսիալի* վիճակահանութեան տոմսերէն, որոնք կը շահին օթօմոպիլներ, մոթէօռներ, հեծելանիւներ եւ շատ մը արժէքաւոր առարկաներ։

E. TER-MINASSIAN

Export und import, Komissionen und Vertretungen

ցանկն կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը հիւմ նիւթերու (չոր պտուղ, ադիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու։

կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց։

Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30, Allemagne.

ջեր տունը, խանութը ենչլն. խնամքով եւ ճաշակաւոր կերպով ներկելու համար վստահութեամբ դիմեցէք ժամանագէտ եւ հանրածանօթ ներկարարներ՝

ԴԱՒԻԹԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ

127, rue Etienne Dolet, Alfortville, (Seine)

Tél. Entrepôt 17-65

կը ստանձնենք նաեւ սենեակներու, խանութներու եւ ապակիներու թուղթով զարդարումը։

Խնամուած աշխատանք։ Նպաստաւոր գին։

Հայ ճարտարապետներ, ձեր շէնքերը ներկելու համար, դիմեցէք մեզի։ Ջեռնտու պայմաններ։

Գուշակուհի

ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ՋԷՆԻ

կը բացատրէ անց եալը, կ'առաջնորդէ ներկային մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու։ Ամէն օր (կիր.ն ալ մէջը) *ժ. 3-7*, բացի եշ.է։ 62 Rue de la Rochefoucauld, բակին խորը, բ. յարկ, աջ կողմ, Métro Pigalle.

Le Gérant : H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

61րդ ներկայացում

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

Հիմնադիր ԱՐՄԱՆ ԿՕԹԻԿԵԱՆ

Հովանաւորութեամբ ՏԻԿԻՆ Լ. ՇԱՆԹԻ

ի Պատիւ Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ ԵՒ Ն. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆԻ

ՌԸՆԷ ՄՕՊԷԼ ԹԱՏՐՈՆԻ ՄԷՋ

8-10 Rue d'ORIENT. Métro: Blanche et Abbesses

Այսօր, կիրակի ցերեկ, ժամը 2.45ին

ՄԵԾ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ, ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԸԼԼԱԼՈՎ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԱՅ ՈՒ

ԿԱՅՍՐ (Լ. Շանթի)

(4 ԱՐԱՐ 8 ՊԱՏԿԵՐ)

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐՆ ԵՆ 15, 10 ԵՒ 5 ՖՐԱՆՔ

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻ.— տիկիններ՝ Արմենուշ, Լիւսի Պետրոսեան, Լիւսիկ Պետրոսեան, Օր. Կ. Պետրոսեան։ *Պարոններ՝* Գազանճեան, Գրիգոր-Վահան, Թորոսեան, Կոթիկեան, Մեծատուրեան, Նիկողոսեան, Շահլաւեան, Սանճագ, Սուրէն Եւայլն։

Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Օհան Դուրգէնի դերին մէջ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

71 rue du Fbg. St. Martin, Paris (10)

Tél. Botzaris 53-61 Métro Château d'Eau ou Gare de l'Est

Գիտութեան վերջին մեթոտներով կը բժշկենք՝ վէներական ամէն տեսակի հիւանդութիւններ (կերմամիզութիւն, ֆրանկախտ եւայլն), մորթի, ջղային, ստամոքսի եւ կանացի հիւանդութիւններ։

Բժշկումը կը կատարուի, X անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով եւ էլեքտրականութեամբ։ Կը կատարենք մէզի եւ արեան տարրալուծում։

Կը խնամենք ստամոքսի ամէն տեսակի հիւանդութիւններ։ Քուրսն՝ սկսած 100 ֆրանքէն, պրիճ՝ ամերիկեան սիստէմով։

Աթոռները շատ մատչելի-մասնաւոր զեղչ բանուորներու եւ չքաւորներու։

Դարմանատունը բաց է ամէն օր առաւօտեան 9—12 եւ 3—8։ Կիրակի եւ տօն օրերը՝ 9—4։

THE-RESTAURANT

de la Mosquée de Paris

39, rue Geoffroy St. Hillaire (5). Tél. Gobelins 18-10

Արեւելեան երաժշտութիւն՝ *ՀԱՅ* եւ *ՆԴԻՊՏԱՑԻ* յայտնի երաժշտագէտներու կողմէ։ Բաց է մինչեւ կէս գիշեր։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԲԱՂՆԻՔ

Նիհարնալը ապահովուած է 100ին 70։ կանանց համար՝ երկուշաբթի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի՝ ամբողջ օրը եւ ուրբաթ կէս օրէ վերջ։ Արանց համար՝ ուրբաթ առաւօտ, շաբաթեւ կիրակի ամբողջ օրը։

Հաղորդ. միջոցներ. — Մէթրօ : Jussïeu, Monge, Daubenton. Օթօպիւս՝ G. T. Tbis, BD, CF, S, K, AX, U, H.

Տօքթ. ԱՍԼԱՆ

ՄԱՆԱՆԱՑԻ՝ ԹՈՔԵՐՈՒ, ՍՏԱՄՈՔԻ եւ ԱՂԻՔՆԵՐՈՒ հիւանդութեանց

34 Bld. de Clichy, Paris. Métro Pigalle Tél. Marcadet 76-65

Հիւանդները կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—8, կիրակի եւ տօն օրեր 10—12։ Առաւօտները ժամադրութեամբ։

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **ՖԼՕՐԻԱ**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ Իզմիրի Ազգ. հիւանդանոցին

44 Rue Poissonnière. Մէթրօ՝ Bonne Nouvelle

Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐՇԵՍՏԱՆՈՑ

ԼՈՒԹԵՐ ՖԷՆԷՐՃԵԱՆ

24, Ave. de la Porte d'Italie, Métro: Porte d'Italie (Մէթրոյէն 200 մէթր հեռու)

կը ստանձնենք ամէն տեսակ կագի, ջուրի եւ ելեկտրական զետեղումներ, ինչպէս նաեւ լուսաւոր յայտարարութիւններ, թիթեղեայ գործեր, կը նորոգենք սուրճի ջաղացքներ։ կը շինենք սամավարներ, ամաններու կլայակում, եւն.։

Հրաւէր բոլոր փափկասպակներուն

ճաշարան **ԳԱՌԼՕ**

34 Rue St. Lazare, Paris (9)

Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ

Գինները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անխիթի սպասարկութիւն

Մի մոռնաք իր անուանի մածունը

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

վիրաբոյժ - ատամնաբոյժ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԷՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՄՆԱԳԻՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՒՆԻ, ՊՈՒԺՃԻ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱՇԱՒ Ի

բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործո ւթիւն

կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրու եամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր։

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

ԹՈՔԱԽՏԻ

ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԲՈՒԺՈՒՄ Տօքթ. ՋԵՆՈԲԻ կողմէ

5, rue MAUBEUGE, Paris (9) Tél. Lamartine 83-87

Ընդունելութեան ժամեր **3—8:**

Métro: N. D. de Lorette, Peletier, Cadet

Autobus: Carrefour de Châteaudun

ՎԱՐԶՈՒ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ

ՊԷԼՎԻԼԻ ԿՕՇԿԱԿԱՐՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

ԹԷՐԶԵԱՆ ԹՐԻՒՈՑԻ գործարանի տեղափոխութեան առթիւ վարձու են հետեւեալ աշխատանոցները (Bail à céder).

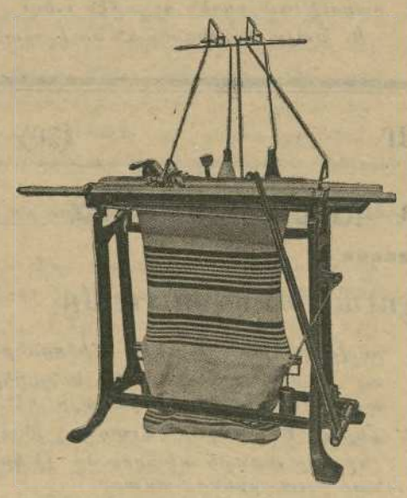
1.— Գետնայարկ, մէկ փիէս, ամսական 30 ֆր. վարձք։

2.— Ամբողջ առաջին յարկը, մէկ կողմը ամբողջութեամբ **vitré, électricité, force motrice, téléphone,** *անհատաւլիօրէն աժան, տարեվարձք՝ 2400 ֆրանք. 6 տարի Bail.*

Բացի թրիքոյէ, ամէն գործի տրամադրելի։

Դիմել. — **S. TERZIAN, 20, Rue Mélingue**

Métro: Buttes Chaumont Tél.: Botzaris 22-98

Լաւ պատճառ

Ծախու են 2 հատ թրիքոյի բոլորովին նոր մեքենաներ (ժօրժ 10 հարիւր սանդիմէթր երկարութեամբ, գամ՝ ֆասօն մէքիէր։

Մեկնումի պատճառաւ գինը չափազանց աժան է։

Դիմել՝ Ա. ՏԷՐ ԹՈՒՄԱԵԱՆԻ

29, Allée de la Seine

Issy-les-Moulineaux. Seine

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ *(Polyclinique)*

Ա. ԾԱՀՊԱԶԼԵԱՆ

49, ԲԻԻ ՏԷ ՓԸՏԻԹ ՄԱՐԻ, ՄԱՐՍԷՅԼ, ԳԵՏՆԱՅԱՐԿ

49, Rue des Petites Maries, Marseille. Rez de chaussée

կը դարմանուին ամէն տեսակ հիւանդութիւններ կարող եւ մասնագէտ բժիշկներու կողմէ։ կը կատարուին վիրաբուժական ամէն գործողութիւն։

Ստամոքսի եւ աղիքներու, — թոքերու, — սրտի, — աչքի, քթի, կոկորդի եւ ականջի, — մորթի, — ջղային հիւանդութիւններու, — երախաներու հիւանդութեանց, — վէներական՝ արանց եւ կանանց ծննդաժիզային հիւանդութիւններ, լայներակութեան, — թուքի (*մայասըլ*), վերջինս նաեւ ներարկումներով։

քննութիւն՝ արեան, թուքի, մէզի եւլլն.։

կը կիրարկուին ելեքտրաբուժական բոլոր ձեւերը։ Շողանկարում (radio)։ Մարմնամարզ (massage)։ կը կատարուին ամէն տեսակ նեղարկումներ։

Assurance Socialeի հիւանդներուն, ինչպէս նաեւ արկածի դէպքերու անմիջական՝ լուրջ եւ բարեխիղճ խնամք։

Դարմանատունը բաց է ամէն օր ժամը 9-12 եւ 3-7։ Կամ ժամադրութեամբ։ Կիրակի եւ տօն օրերը՝ ժամը 10-12։

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 28 ՄԱՐՏ 1933
28 Mars 1933

9ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2148 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՆՈՂՈՔ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ուրեմն, անունէն առաջ, բոլոր միջազգային օրէնքներէն վեր, մենք ունինք աչխարհ մը հոգ ու վէրք, որոնք աչխատանք եւ կազմակերպութիւն կը պահանջեն:

Եւ, ոչ միայն նեղմտութիւն, այլ եւ դասալքութիւն պիտի ըլլար տառին, ձեւերուն զոհել այդ հոգերը:

Տոքթ. Քօլօլեան ինք սրտաբաց կը խոստովանի. — « Հիմա ազատ ենք. պէտք է գոհանանք մեր պզտիկ « բուժարան »ով: Մերը ամէն Հայու համար է: Փարիզի եւ շրջակայքի հայութեան մեր բուժարանն է մեր բուժարանը: Պզտիկ հպարտութիւն մը կը զգանք, երբոր կ'ըսենք « մեր բուժարան »ը:

Արդա՞ր է այդ հպարտութիւնը: Եւ մենք սրտանց կը մաղթենք որ բուժարանը աւելի զարգանայ, վայելելով ամէն աջակցութիւն, իբրեւ Փարիզի մանրանկար « Քրկիչ »ը:

Բայց, այս պզտիկ հպարտութիւնը բաւակա՞ն է, որ մոռացութեան տանք ուրիշ այնքան հոգեր:

Եւ երբ Տիկնանց կամ Պեւռական կարմիր Խաչը ինքզինքը անզօր կը զգայ, երբ, « նիւթական անձկութեան » պատճառաւ անհայ կը ճամբէ բազմաթիւ կարօտներ, երբ չի կրնար կամ չուզեր փարիզէն դուրս նայիլ, յանցաւո՞ր են անոնք որ, քարէ քար զարնուելով, ուրիշ վէրքեր ու կարօտութիւններ կը դարմանեն, իրենց համեստ կարողութեամբ:

Անշուշտ նախընտրելի պիտի ըլլար որ թեւթեւի գործէին բոլորը: Եւ միեւնոյն անունէն տակ, իբրեւ համատարած կազմակերպութիւն մը:

Ի՞նչ ընենք որ տեսակէտի, խառնուածքի, միջավայրի տարբերութիւններ կան, եւ մարդիկ չեն հասկնար իրար:

Կը հարցնենք նորէն, — այդ պարագան կը բաւէ՞ խիղճ հանգստացնելու: Կ'արդարացնէ՞ մէկուն – միւսին մեկնաբանումը: Թոյլ կուտա՞յ օրինական բծախնդրութիւններ յարուցանել, հատաքննութեան դիմել եւ սիրտ պղտորել:

Եւ վերջապէս, ո՞րն է աւելի մարդկային, — Օրինաւորութեան չալիկ հագնիլ, երեւանի հրահանգներուն հետեւիլ եւ անտե՛ղ այնքան քամնելի թշուառութիւններ, թէ՞ հետեւիլ տարբեր բազմութեանց անձկութեան աղաղակներուն, օրէնքը յարմարցնելով անողոք իրականութեան:

Մենց որ, բոլորովին հիմնաւոր ալ չէ Տոքթ. Քօլօլեանի մատնանչած « ապօրինի »ն:

Զանազան անուններով գործող կ. Խաչերը եթէ պեւռական չեն, « պաշտպօզուք » մարմիններ ալ չեն:

Անոնք բոլորն ալ բարոյապէս եւ նիւթապէս կապուած են Ամերիկահայ կ. Խաչին, որ ունի օրինական բոլոր հանգամանքները, եւ կը գործէ քան տարիէ ի վեր, անցնելով բոլոր փուլերէն:

Պիտի հարցնէք անշուշտ, — Ի՞նչ կը բանին այդ կ. Խաչերը:

Առոր պատասխանելէ առաջ, հարցնենք հրապարակաւ.

— Ի՞նչ հոգեր, պահանջներ եւ բացեր կան, կարօտ՝ կ. Խաչերու գործունէութեան:

1· Օգնութիւն Հայաստանի (դեղ ու դարման, հանդերձեղէն, ղպրոցական գոյքեր, ներգաղթ եւն.):

2· Ազատագրում Թրքական հարէմներու կամ արաբական ապատաններու մէջ մնացած բեկորներու:

3· Աջակցութիւն աղէտեալներու (երկրաշարժ, ողողում, հրդեհ եւն.):

4· Դեղ ու դարման հիւանդներու (մասնաւորապէս հիւծախտաւորները):

5· Օգնութիւն բաղաքական աքսորականներու եւ բանտարկեալներու: (Քիչեցէք ռուսական կ. Խաչը):

6· Օգնութիւն մայրերու եւ կարօտ կամ հիւանդ երախաներու:

7· Աշխատանք՝ անգործ կիներու:

8· Փրկութիւն նոր սերունդի:

Մենք յիշեցինք, մխայն, գլխաւորները:

Պիտի առարկուի թէ կէտեր կան որ ուղղակի կապ չունին բուն կարմիր Խաչի գործունէութեան հետ:

Տեսականօրէն այդպէս է: Բայց, իրականին մէջ, մենք տեսակ մը պատերազմ է որ կը մղենք, խաղաղութեան տակ: Ապա ուրեմն, պիտի կրենք այդ նորօրինակ պատերազմին բոլոր հետեւանքները:

Մենք վէրքեր եւ վիրաւորներ ունինք բոլոր ճակատներուն վրայ:

Եւ քանի որ չունինք պեւռական հոգատարութիւն՝ գաղութներու մէջ, չունինք ոչ կրթական տեսչութիւն, ոչ ալ ազգային ընդհանուր խնամատարութիւն, պիտի լարենք մեր ուժերը եւ օգնութեան պիտի հասնինք ո՛ւր որ կրնանք: Մեր « խաչ »ը պիտի տանինք ամէն ուր որ « խաչեալ » մը կը տեսնենք: Զպիտի գոհանանք միայն հիւանդներով կամ բուժարանով, երբ գիտենք, կը տեսնենք որ ողջ – ողջ մեռնողներ կան առողջներուն մէջ, եւ մանուկներ, մանուկնե՛ր որ ծաղկոցի մը կարօտը կը քաշեն:

Արդ, « պեւռական » կ. Խաչերը կը հասնի՞ն այս բոլորին:

Նոյն իսկ զեղչելով այն գործերը որ քաղաքական կամ կրթական կը համարուին, անոնք բոնա՞ծ են ասպարէզը, կը լրացնե՞ն բոլոր պահանջները:

Պատասխանը տուած է նոյն ինքն Տոքթ. Քօլօլեան.

— « Յատկնոտութիւն պիտի ըլլար մեր կողմէն « այո » պոռալ: Համեստութեամբ կ'ըսենք թէ տարին 5 — 6000 հիւանդ կը խնամենք, առանց խտրութեան կրօնի կամ բաղաքական համոզումներու ».

Բաւ՛: Բայց հիւանդները միայն Փարիզի՞ մէջ կը գտնուին: « Ցաւ կիներն ու տակաւ պզտիկները » միայն Փարի՞զ կը բնակին: (Այսօր անոնց ալ չեն կրնար օգնել):

Հապա միւս թշուառնե՞րը, — Փարիզէն դուրս: Հապա միւս թշուառութիւննե՞րը՝ ամէն կողմ ...

Շ.

Մեծ յաջողութիւն ունեցաւ Մարսէյլի Հ. Յ. Դ. ժողովը

Մարսէյլէն կը հեռագրեն. — Մեծ յաջողութիւն ունեցաւ Հ· Յ· Դ· Շրջ· Կոմիտէին կազմակերպած հրապարակային ժողովը, ուր խօսեցան ընկերներ Բժ· Հ· Օհանջանեան, Վ· Ղազարեան եւ Գ· Նժդեհ: Երկու հազար հոգինոց բազմութիւն մը խռնուած էր սրահը: Մեծ խանդավառութիւն:

Մանրամասնութիւնները՝ նամակով:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԹՈՒՐՔԻԱՆ ԱԼ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆ Է

ՓՈՔՐ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԼԵՀԱՍՏԱՆ ԿԸ ԲՈՂՈՔԵՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ՎԵՐԱԲՆՆՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Թուրք թերթերը զարմանքով դիտել կուտային թէ՝ Պ. Մաքտոնըլտ իր ծրագրին մէջ, ուրիշ երկիրներու բանակները նշանակած ատեն, մոռցած է Թրքականը, իսկ օդանաւերու ցանկին մէջ դրած է միայն հարիւր հատ, ինչ որ անբաւական է:

Կառավարութիւնն ալ այս խնդիրը ուշադրութեան յանձնած ըլլալով, անհրաժեշտ լուսաբանութիւններն ստացած է: Այս առթիւ Անատոլուի գործակալութիւնը հետեւեալ զեկոյցը կը հրատարակէ· —

Պ· Մաքտոնըլտի ծրագրին առաջին տպաւորութիւնը այն եղաւ որ, յստակօրէն չէր հասկցուեր թէ բրիտանական կառավարութիւնը ի՛նչպէս կ'ըմբռնէ Թուրքիոյ կացութիւնը: Էնկլիւրի բրիտանական գործակատարը այս առթիւ այցելութիւն մը տուաւ արտաքին գործոց Թէվֆիք Րիւշտի պէյին: Մեր քաղած տեղեկութիւններէն կը հետեւի թէ՝ անգլիական կառավարութիւնը Թուրքիան կը նկատէ իբրեւ հապէս եւրոպական պետութիւն մը: Ծրագրին մէջ Թուրքիոյ հանդէպ եղած վերաբերումը երբեք չունի կղզիացման իմաստ· այլ պարզապէս կը ձգտի Թուրքիան բոլորովին ազատ ձգել բռնելու այն դիրքը որ ամէնէն աւելի կը համապատասխանէ իր շահերուն· իսկ ծրագրին մէջ նախատեսուած թուանշանները կրնան բարեփոխուիլ: Բրիտանական կառավարութիւնը մեծ կարեւորութիւն կուտայ անգլեւթուրք բարեկամութեան:

Թէվֆիք Րիւշտի պէյ չնորհակալութիւն յայտնեց գործակատարին, անոր տուած լուսաբանութեանց համար եւ չեշտեց թէ Թուրքիան ալ միեւնոյն բարեկամական զգացումները կը տածէ Մեծն Բրիտանիոյ հանդէպ:

⁂ *Փոքր Համաձայնութեան խորհուրդը (Ռումանիա, Եուկոսլավիա եւ Զեխոսլովաքիա) զեկոյց մը հրատարակեց ժընեւի մէջ, Մուսոլինի – Մաքտոնըլտ ծրագրին առթիւ: Զեկոյցը կ'ըսէ թէ՝ խորապէս ուսումնասիրելով վերջին օրերու դէպքերը, Փոքր Համաձայնութեան պետութիւնները չեն կրնար ընդունիլ որ՝ զանազան պետութեանց միջեւ բարեկամական յարաբերութիւններ հաստատած ատեն, որոշումներ տրուին ուրիշ՝ երրորդ պետութեանց իրաւունքներու մասին: « Քանի որ կարելի չէ կարդադրութիւններ ընել ուրիշի մը գործելու մասին, ոչ ուղղակի, ոչ ալ անուղղակի, Փոքր Համաձայնութեան պետութիւնները այժմէն իրենց ամենաբացորոշ վերապահումը կը յայտնեն այդպիսի համաձայնութեանց մասին որ կրնայ չօշափել իրենց իրաւունքներն ու քաղաքականութիւնը: Այդ կարգի համաձայնութիւնները կը պատկանին անցեալին· ամէն պարագայի մէջ՝ այն ժամանակին երբ գոյութիւն չունէր Ազգերու Դաշնակցութիւնը: Ակնկ զատ, Փոքր Համաձայնութեան պետութիւնները կը ցաւին որ, վերջին օրերու բանակցութեանց ընթացքին, վերաքննական քաղաքականութեան գաղափար մըն ալ մէջտեղ դրուած է: Կանգնելով խաղաղութեան ընդհանուր չահուն վրայ, եւ նկատի առնելով իրենց երկիրներուն միաձայն եւ խոր զղացումը, Փոքր Համաձայնութեան պետութիւնները պարտականութիւն կը սեպեն ուշադրութիւն հրաւիրել սա կէտին վրայ թէ՝ վերաքննական քաղաքականութիւն մը սահմանուած է ուժգնին հակազդեցութիւններ յառաջ բերելու, հետեւաբար չպիտի կրնայ հանգստացնել ազգերու հոգին եւ ամրապնդել վստահութեան զգացումները, որոնց չնորհիւ միայն կարելի է փոխադարձ գործակցութիւն »:*

Լեհական պատուիրակութիւնն ալ արտայայտուած է միեւնոյն մտքով: Իսկ Վարշաւայի մէջ, արտաքին նախարարը յատկապէս տեսնուած է բրիտանական դեսպանին հետ, բողոքելով դաշնագիրներու վերաքննութեան դէմ:

Աւելորդ է յիշել թէ՝ այս չարժումին ուժ կուտայ Ֆրանսան, բոլորովին հակառակ ըլլալով դաշնագիրներու վերաքննութեան:

Անգլիոյ արտաքին նախարարը, որ ժընեւ կը գտնուի, այս յայտարարութենէն անմիջապէս յետոյ տեսակցութիւններ ունեցաւ Լեհաստանի, Ռումանիոյ եւ Եուկոսլավիոյ ներկայացուցիչներուն հետ, եւ բացատրութիւններ տուաւ, « ի բուժումն գայթակղեալ մտաց »: Նախարարը չեչտեց թէ՝ երբեք միտք չունին որ եւ է ծրագիր պարտադրելու եւ թէ Պ. Մաքտոնըլտ ժընեւի մէջ ըմբռնելով կացութեան ծանրութիւնը, ընդունեց Պ. Մուսոլինիի հրաւէրը եւ Հոմ գնաց առանց ո՛ր եւ է կանխորոշ ծրագրի:

ՀՐԵԱՆԵՐՈՒ ՅՈՒԶՈՒՄԸ Ի ՍՓԻՒՌՈ ԱՇԽԱՐՀԻ

Հակառական ցոյցեր եւ բողոքներ Գերմանիոյ դէմ

Երէկ, երկուշաբթի, Մ· Նահանգներու բոլոր մեծ քաղաքներուն մէջ տեղի ունեցան հսկայական ցոյցեր եւ բողոքի միթինկներ՝ Գերմանիոյ հակահրէական հալածանքներուն դէմ: Միայն Նիւ Եորքի միթինկին կը մասնակցէին 100 հազար հոգի: Ամերիկայի եկեղեցիներու դաշնակցութիւնը, որ կը համբէ 26 միլիոն անդամ, միացած է չարժման: Ծոմապահութիւն եւ աղօթք պարտադրուած էր հրէական բոլոր համայնքներուն, եւ կրօնական արարողութիւններ տեղի ունեցան բոլոր սինակոկներուն մէջ: Ամերիկեան թերթերը միեւնոյն ատեն կը հրատարակեն գերմանական կառավարութեան պաշտօնական զեկոյցները, որոնք ուժգնօրէն կը հերքեն հալածանքները: Ամերիկեան կառավարութիւնը զեկոյց մը հրատարակեց, որով անհրաժեշտ չի գտներ պաշտօնապէս բողոքել գերմանական կառավարութեան: Զեկոյցը կը յայտարարէ թէ նախապէս բռնութիւններ տեղի ունեցած, բայց այժմ դադրած են:

Այսօր, երեքշաբթի, հրեայ ռազմիկներու պատուիրակութիւն մը պիտի ընդունուի նախագահ Րուզվելթի կողմէ: Ամերիկայի հրէական համագումարը պաշտօնական յայտարարութեամբ մը կը հաստատէ կատարուած բռնութեան հրէաշատ թաղամասին՝ Խթ Էնտի մէջ, եւ բանաձեւեր քուէարկուեցան, մխութեան ակումբին մէջ, յայտարարելց թէ Հիթլէր Գերմանիան կ'առաջնորդէ քաղաքական արիւնալի կռիւի մը որուն պիտի յաջորդէ համաշխարհային նոր պատերազմ մը, կործանելով Գերմանիան ...

Նոյնքան խոր յուզումի մատնուած են նաեւ Անգլիոյ Հրեաները: Կիրակի օր, դռնփակ ժողով գումարեց « հրէական խորհրդարանը » եւ միաձայնութեամբ քուէարկեց բանաձեւ մը, որով կը յայտարարէ թէ ամէն միջոց ձեռք պիտի առնուի, ճշմարտութիւնը երեւան հանելու համար եւ թէ հրապարակային ժողով մը պիտի գումարուի մօտերս:

Միեւնոյն օրը, հակայական միթինկներ գումարուեցան Լոնտոնի արուեստաց թաղամասին Խթ Էնտի մէջ, — եւ բանաձեւեր քուէարկուեցան մասնակցութեամբ ոչ միայն Հրեաներու, այլ եւ ուրիշներու: Այս առթիւ որոշուեցաւ բողոքի թափօր մը կազմել դէպ ի գերմանական դեսպանատունը: Ցուցարարները փողոցէ փողոց կը պտտին նշանաւոխտակներով, որոնց վրայ գրուած է, — « Գերմանական ապրանք մի՛ գնէք, գերմանական նաւարան մի՛ երթաք » եւայլն:

Երէկ բողոքի ցոյցեր տեղի ունեցան նաեւ Լեհաստանի հրէաշատ քաղաքներուն մէջ: Այս առթիւ մասնաւոր աղօթքներ եղան, իսկ հաւատացեալները ծոմ պահեցին: Վարշաւայի մէջ հրէական երեք ընկերակցութիւններ ժողով գումարելով, որոշեցին պոյքոթ հռչակել, եթէ հալածանքները չդադրին:

Բողոքի մթինկ մը գումարուեցաւ նաեւ Լիոնի մէջ:

Եգիպտոսի մէջ ալ, հրէական կազմակերպութիւնները միջոցներ կը խորհին, պոյքոթ հռչակելու համար: Շաբաթ օր ցոյցեր տեղի ունեցան Գահիրէի եւ Աղեքսանդրիոյ մէջ, իմացուած ըլլալով թէ գերմանական կարգ մը ընկերութիւններ պիտի արձակեն իրենց հրեայ պաշտօնեաները:

Նոյն պատկերը՝ Փորթուգալի, Սպանիոյ, Հոլանտայի, Պելժիոյ եւ այն բոլոր երկիրներուն մէջ ուր Հրեաները համրանք եւ դիրք ունին:

Մոսկուա կը մերժէ առձակել բանւորական

ԵՐԿՈՒ ԿՈՂՄՆ ԱԼ ԿԸ ՍՊԱՌՆԱՆ

Խորհրդային իշխանութիւնը որոշեց գերազոյն ատեանին յանձնել անգլիացի չորս բանտարկեալները, փոխանակ ազատ արձակելու երաշխաւորութեամբ, ինչպէս կը սպասուէր: Դատը տեղի պիտի ունենայ ապրիլ 10ին:

Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ՝ կառավարութիւնը կը պատրաստուի խորհրդարանին յանձնել օրինագիծ մը, որով իրաւունք պիտի տրուի արգիլելու ռուսական բոլոր ներածումները:

« Իզվեստիա », խորհրդային իշխանութեան պաշտօնաթերթը, այս առթիւ գրած խմբագրականի մը մէջ կը չեչտէ·

— Անոնք որ յանցաւոր կը համարուին դատական հարցաքննութեամբ, պիտի դատուին դատական իշխանութեանց առջեւ: Առեւտրական յարաբերութեանց խզման սպառնալիքները չեն կրնար լուրջ ըլլալ, քանի որ մեզի համար աւելի օգտակար չէ առեւտուր ընել Անգլիոյ հետ, որքան օգտակար է անգլիական քաղքենի վաճառականութեան համար՝ գործ ընել մեզի հետ: Ակնկ զատ, Անգլիոյ հասատապարանոց պահպանողականները կը սպառնան խզել դիւանագիտական յարաբերութիւնները· կը յիշեցնենք իրենց թէ՝ այդ յարաբերութիւնները արդէն խզուած են անգամ մը, եւ տուժողը եղած է միայն Անգլիան: Թող այդ պարոնները որոճան այն աղէտութեան մասին զոր այդ սպառնալիքները կրնան ունենալ Անգլիոյ խաղաղասէրներուն վրայ: Ձկայ մէկը որ չգիտնայ թէ այժմ որքան անհրաժեշտ է Եւրոպայի կացութիւնը, եւ ոչ միայն Եւրոպայի, այլ եւ ամբողջ աշխարհի: Ամէն մարդ գիտէ նաեւ թէ այդ սպառնալիքները կը ձգտին մղում տալ այն ուժերուն որոնք յայտնապէս դէմ են խաղաղութեան պահպանման: Խորհրդային իշխանութիւնը թոյլ չպիտի տայ որ ահաբեկեն զինքը: Ան կը գնահատէ առեւտրական եւ դիւանագիտական յարաբերութիւնները՝ Մեծն Բրիտանիոյ հետ· բայց չպիտի հանդուրժէ որ սպառնալիքներով իրեն պարտադրեն անարդար գործեր »:

Նոր ցոյցեր տուրիստներու դէմ

Կիրակի օր նոր ցոյցեր տեղի ունեցան Ֆրանսայի քաղաքներուն մէջ, նոր տուրքերու հաստատման դէմ: Վալանսիէնի եւ Ռուանի մէջ ընկերվարական-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ԱՅՍՕՐ, ՉՈՐՐՈՐԴ ԷՋ, ՄԵՐ ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԸ.— «ՁՈՐՍ ԱՐԴԱՐ ՄԱՐԴԻԿ»

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ

4,000 ՀՐԿԻԶԵԱԼՆԵՐՈՒՆ

23րդ ՑԱՆԿ

	Ֆր.
Պետրոս Միհայէլեան (Ալֆորվիլ)	20
Գումար	20
Մարտ 22ի գումարը	6777
ԸՆԴՀ· ԳՈՒՄԱՐ	6797

կիցներու նպաստի աղերսներն ալ:

Անգամ մը եւս հարկադրուած ենք յայտարարելու թէ Հ· Յ· Դ· Ը· Միութիւնն ալ ազդուապէս կրած ըլլալով տնտեսական տագնապին ծանր հետեւանքները, իր ներկայ հասոյթները ոչ իսկ կը բաւեն իր սեփական ձեռնարկութեանց եւ յանձնառութեանց, մինչդեռ ո եւ է պահեստի գումար ալ չունինք մեր տրամադրութեան տակ, որով կը ցաւինք թէ նիւթապէս ի վիճակի չենք գոհացում տալու նմանօրինակ խնդրանքներու եւ մանաւանդ անհատական դիմումներու:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ՋՐԱՓՈՂՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀՈՂԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՂԵՂԱՐՎԵՍՏԻ ՀՈԳԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ

Ա. Ղ Ա Զ Ա Ր Յ Ա Ն

Ե. Ա. Ղ Ա Զ Ա Ր Յ Ա Ն

ԹՈՒՐՔԻԱ

"ԻԼՔԻԻ"

—·—

Գրեցինք թէ վերջերս տօնուեցաւ Խալքէվիներու հիմնումին տարեդարձը, Խալքէվիներու անունով պարբերաթերթի մը սկսաւ լոյս տեսնել։ Հանդէսին անունն է «Իլքիւ», զոր Մուսթաֆա Քէմալ որոշեց։ Այդ պարբերաթերթին մէջ, Խալք կուսակցութեան ընդհ. քարտուղար Րէճէպ պէյ կը զրէ, ի միջի այլոց.— «... Իլքիւն՝ խաւար շրջանները իր եռեւ ձգելով դէպի լուսաւոր ապագայ մը ուղղուած ոգեւորութիւնը բարձրացնելու, հանրութեան արիւնին յեղափոխական տարրը թարմացնելու կը ծառայէ...։ «Իլքիւն»՝ այս մեծ ճամբուն հետեւողներուն միջեւ մտածումի նոյնութիւն, սրտի նոյնութիւն եւ շարժումի նոյնութիւն ստեղծելու կը ձգտի...։ «Իլքիւն»՝ ազգային լեզուին, ազգային պատմութեան, ազգային արուեստին եւ մշակոյթին ծառայելու համար...։ «Իլքիւն»՝ բոլոր այս նպատակներուն ծառայելու ձգտող Խալքէվիներուն հոգիներուն շփոթութիւնը զրէ միջոցաւ տարակարծելու համար լոյս կը տեսնէ»...։

«Իլքիւն»ի առաջին թիւին մէջ յօդուածներ ունին Ազդորա Եւսուճ, Թուրք պատմութեան համաժողովի աշխատանքներուն, Բաղրատ Խուլքիի, լեզուական համաժողովի, Ալի Սիւբհի, երկաթուղիի քաղաքականութեան մասին։ Ազա օղլու Աշմէտ կը խօսի Ազգային Ուխտին, իսկ ուրիշներ՝ բանաստեղծութիւններ ու պատմուածքներ ունին, միշտ ազգային շունչով։

ՄԻՇՏ ՄԻԵՒՆՈՅՆ ՎԻՃԱԿԸ

—·—

Սամսունէն կը գրեն «Ճումհուրիէթի».— Թաղապետական ժողովի վերջին նիստի ընթացքին, բժիշկ Ալէյտին պէյ մէկ տեղեկագիրը կարդացուեցաւ։ Հոն կ'ըսուի ի մէջ այլոց.— «Անհրաժեշտ կարգադրութիւնները յաճախ կ'ուշանան։ Շատեր այդ բոլորը կը պահանջեն մեզմէ, որ բազմած ենք հանգիստ թիկնաթոռներու վրայ, տաք սենեակներու մէջ, առողջ ու զոհ։ Ասկէ զատ հիւանդանոցին մօտեցողը կը կարծէ թէ ծաղկի հոտով պիտի դիմաւորուի։ Աշխարհի ամէն կողմը պղպէջ է. մինչ մեր մէջ ճիշտ հակառակն է։ Հիւանդանոցէն մինչեւ վերջ հարիւր մեթր հեռու բաց կոյտի մը կայ եւ անոր գարշահոտութիւնը բոնած է ամէն կողմ։ Անցեալ գիշեր այս մէկ հատիկ շէնքն ալ մոխիր պիտի դառնար՝ Լուրի պակասէն։ Ճամբայ ալ չկայ։ Հրշէջ խումբը զարհուրելին ատորոսը ունայ։ Եթէ հիւանդանոցին մէջ դոյլ մը Լուր չգտնուէր, հրշէջները հանդիսաւոր պիտի ըլլային մեծ հրաշէի մը»։

ԱՊՕՐԷՆ ԾՆՈՒՆԴՆԵՐԸ

—·—

Կառավարութիւնը օրինագիծ մը ներկայացուցած է Ազգ. Մեծ Ժողովին, քաղաքային օրէնքով կնքուած ամուսնութիւններէ դուրս, անկէ առաջ կամ վերջը, կրօնական ծէսով կամ ուրիշ ոեւէ ձեւով ամուսնացողներու եւ կենակցողներու միութիւնը եւ ամուսնութիւնը վաւերացնելու եւ անոնցմէ ծնած կամ ծնելիք զաւակները մարդահամարի տոմարին մէջ արձանագրելու համար, իբր վաւերական ամուսնութիւն եւ իբր օրինաւոր զաւակ։ Այս արձանագրութեանց համար, շահակիցները դիմում պիտի կատարեն իրենց շրջանակի դայմազամին կամ կուսակալին, որոնք հարկ եղած քննութիւնները եւ ճշդումները պիտի կատարեն եւ արձանագրութեան հրաման պիտի տան։ Եթէ այրը նախապէս ուրիշ կնոջ մը հետ ամուսնացած ըլլայ, այդ կինը կրնայ մինչեւ 3 ամիս դատարան դիմելով, ամուսնալուծում պահանջել եւ ստանալ։ Արձանագրութեան համար ըլլալիք դիմումները պէտք է կատարուին այս օրինագծին վաւերացուելէն մինչեւ 6 ամիս վերջ։ Եթէ զաւակը այս օրէնքին գործադրութեան դրուած թուականէն վերջ ծնած ըլլայ, պէտք է այս թուականէն մինչեւ 300 օր դիմում կատարէ։

Կ'ԵՐԹԱՆ, ԿՈՒԳԱՆ

—·—

Ծանօթ դիտնական փրոֆ. Մաո Լինկիւրի հետաւ ուրիշ ռուս մասնագէտի մը հետ, բանասիրական ուսումնասիրութիւններ կատարելու համար։

× Թուրք պատուիրակութիւն մը Մոսկուա գնաց, ճարտարագործական ուսումնասիրութիւններու համար։ Խորհրդային կառավարութիւնը որոշած է մասնագէտներ ղրկել Թուրքիա եւ մղում տալ ճարտարարուեստին։

ԿԵԱՆՔԸ ԱՐՈՒԱՐՁԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

ՎԻՆՍԻՆ.— Մարտ 19ին տեղի ունեցաւ մեր ծաղկոցին ցերեկոյթը։ Հակառակ աննպաստ օդին, կոկիկ բազմութիւն մը լեցուած էր սրահը։

Դաստառ Պ. Արշակ Գալաֆեան բացումը կատարեց «Մայր Աբաքսի» խմբերգով։ Ցետոյ խօսք առաւ Պ. Միհրան Լմխրխանեան, շնորհակալութիւն յայտնելով ներկաներուն, զանոնք պատուասիրեց ճերմակ ու կարմիր դիւնիներով եւ զանազան անուշեղէններով։ Ժողովուրդը բաժնուեցաւ մեծ գոհունակութեամբ։

Ներկայ մը

Պուլկարիոյ առեւտուրը

—·—

Վերջին տարիներու ընթացքին, Պուլկարիոյ արտաքին առեւտուրը զգալապէս նուազած է։ Ատոր գլխաւոր պատճառն է արմտիքի գիներու անկումը։

Պուլկարիոյ վերջին երեք տարիներու արտաքին առեւտուրը եղած է.—

	Ներածում Լէվա	Արտածում Լէվա
1930	4,590,000,000	6,191,000,000
1931	4,660,000,000	5,934,000,000
1932	3,471,000,000	3,383,000,000

Ուրեմն, 1932ին առեւտրական հաշուեկշիռը ունեցած է 88 միլիոն լէվայի բաց մը։ Մինչդեռ 1931ի առեւտրական հաշուեկշիռը 1,274,000,000 լէվա ի նպաստ Պուլկարիոյ եղած է։

1932ին՝ 1931ի բաղդատմամբ՝ ներածումը 1,189,000,000 լէվա նուազած է։ Այսինքն՝ մէկ քառորդը։ Իսկ արտածումը նուազած է 2,551,000,000 լէվա — 43 առ հարիւր։

Պուլկարիա վեց միլիոն բնակչութիւն ունի։

1932ին ներածումը 261,111 թոն է. 1931ին 33,624 թոն աւելի էր (11.5 առ հարիւր)։ 1931ին՝ արտածումը հասած է 719,185 թոնի, մինչ 1932ին՝ 587,941 թոն։ Ուրեմն, արտածման նուազումն ու բերքին դրամ չընելը՝ արտածման արժէքին 43 առ հարիւր նուազ ըլլալուն պատճառ եղած է։

Թուրքիոյ հետ ունեցած առեւտուրը եւս չատ նուազած է։ Դէպ ի Թուրքիա արտածած էր, 1931ին, 74,000,000 լէվայի ապրանք։ 1932ին արտածած է 44,000,000լ։

*** Պուլկարիոյ մէջ խնայողական դումարները զգալապէս կ'աւելնան։ 1929ին նամակատան խնայողական անտուկին մէջ պահ դրուած էր 446 միլիոն լէվա (զանազան քաղաքացիներու կողմէ)։ 1931ին այդ դումարը բարձրացած է 920,000,000լ։ Երկրագործական դրամատան մէջ պահ դրուած դումարը 1932ին եղած է նախորդ տարուան կրկինը։ 1930ին պահ դրուած դրամը 2,745,000,000 լէվա էր. 1931ին՝ 3,515,000,000 եղած է։ 1932ին՝ կրկնուած։

Այս թիւերը ցոյց կուտան որ խնայողական շարժումը մեծ համեմատութեամբ կը յառաջանայ Պուլկարիոյ մէջ։ Խնայողութիւն կ'ընեն գիւղացիները եւս։

Կը նշանակէ թէ՝ խնայողութեան զարգացման հետ, պուլկար դրամագլուխը հետզհետէ կը քաշուի առեւտրական ասպարէզէն։

ՕՏԱՐ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐՆԵՐԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

— :-: —

Ֆրանսական խորհրդարանի վերջին մէկ նիստին մէջ, Ասրիէն Ուտէն հարցապնդում մը կատարեց գործազրկութեան տագնապին առթիւ ձեռք առնուած միջոցներուն մասին,— ա) թէ անգործադրելի է 10 օգոստոս 1932ի օրէնքը ֆրանսացի աշխատաւորներու շահերու պաշտպանութեան մասին, բ) թէ աշխատանքի թուղթ կը տրուի օտար բանուորներու եւ աշխատանքի կը ղրկուին այնպիսի ճիւղերու մէջ, ուր գործազրկութիւնը չափազանց ծանր է։

Երեսփոխան Ֆուրէս իր կարգին միացաւ կատարուած քննադատութիւններուն եւ դիտել տուաւ թէ 331,000 ֆրանսացի գործազուրկներ եւ 1,200,000 օտար աշխատաւորներ կան ներկայիս ամբողջ Ֆրանսայի մէջ։ Աշխատանքի նախարարը, ոսկայն, ճիշդ չի գտներ այս թուական պատկերը։

Գործազուրկներու հարցին մասին այս կարճ վիճաբանութեան մէջ քանիցս խօսք առնելու ստիպուեցաւ վարչապետը Տալատիէ, որ աշխատեցաւ հանդարտեցնել հարցապնդողներուն վրդովումը։ Խօսեցաւ նաեւ Ֆ. Ալպէր, միանալով վարչապետին, դիտել տուաւ թէ օտար բանուորներու թիւը մեծապէս նուազած է Ֆրանսայի մէջ եւ կը նուազի դեռ։

Համաչխարհային երեսփոխան մը, Ռամէթ, իր կարգին հարցապնդում մը կատարեց, բողոքելով որ հողագործ բանուորներուն, մասնաւորապէս հիւս. նահանգին մէջ, կը մերժուի նպաստ յատկացնել գործազուրկներու օգնութեան Մնտուկէն, առարկելով թէ եղանակի գործազուրկներ են։

Աշխատանքի նախարարը պատասխանեց թէ անհիմն է այդ բողոքը, որովհետեւ Գործազուրկներու Օգնութեան Մնտուկները նպաստ կուտան անխտիր բոլոր անգործներուն։

Նոյն նիստին մէջ քննութեան առնուեցաւ նաեւ Փէրրէնի տեղեկագիրը գործազուրկներու բնակարանային վարձքերու մասին։ Որոշուեցաւ տեղեկագիրը յանձնել ելմտական նախարարին նկատառման։

Ցետոյ Խորհրդարանը կազմեց մասնաւոր յանձնախումբ մը, որ պիտի քննէ գործազրկութեան վերաբերեալ բոլոր հարցերը եւ պիտի պայքարի գործազրկութեան տագնապին դէմ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՄԱՍԻՆ

■■■

Փարիզի Քաղաքապետական Խորհուրդի անդամներէն Լը Վիլլէն դիտել կուտայ թէ ժայրաքաղաքին մէջ այս օրերուս ծախու հանուած են զրքոյկներ, որոնք կը խօսին մօտաւոր քիմիական պատերազմի մը մասին։ Այս գրքոյկները իրական յուզում կը յառաջացնեն ժողովուրդին, որովհետեւ գրուած են այնպիսի շեշտով մը թէ չուշանար նոր պատերազմը, քիմիական կազերով յարձակում օդէն, ապառնալով փըճացնել բնակչութիւնը ճանճի պէս։ Բոլոր այս գրքոյկները պետութեանց միջեւ քաղաքական դանդաղ դաւերու մասին կը խօսին, զանազան պատերազմական ծրագիրներու յայտնութիւնը կ'ընեն եւ ի վերջոյ ընթերցողին կը թելադրեն, զգուշութեան համար, դնել ... օդային կազի դիմակ մը։

Ինչպէս կը տեսնուի, առեւտրական նպատակներով եղած ճարպիկ հրատարակութիւններ են ատոնք։ Լը վիլլէն կը բողոքէ եւ կը թելադրէ արգիլել նման առուտուր մը, որ վախ կը պատճառէ ժողովուրդին։

Օրական 8 ժամ

■■■

Աշխատանքի նախարարը յայտարարեց թէ կարգ մը գործատէրեր յաւելուածական ժամերով կ'աշխատցնեն իրենց աշխատաւէրները, առանց ուզելու աշխատանքի կանչել գործազուրկները։

Նախարարը յայտարարեց թէ աշխատանքի բոլոր զբաղեցնակներուն հրահանգ ղրկած է խստիւ հետապնդել եւ թոյլ չտալ, որ յաւելուածական ժամով աշխատցուին բանուորները, այլ ընդհակառակն գործի կանչուին նպաստընկալ բանուորներ։ Ոչ մէկ գործատէր պիտի կրնայ այսուհետեւ աշխատցնել բանուորները օրական աւելի քան 8 ժամ։

ՄԱՄՈՒԼ

Երկու ճակատ

—·—

Թէհրանի «Ալիֆ»ը հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ խմբագրականի մը մէջ, պարզելով գաղութներու վիճակը եւ առիթ առնելով փրոֆ. Տոտոմեանցի եւ Պ. Քրափք Փոնարի կոչերը (9 մարտ)։

— «Ո՞ւր է ելքը։

Մի ելք ցոյց է տալիս փրոֆ. Վ. Տոտոմեանցը հայութեան ուղղուած իր կոչի մէջ, որ այսօր առաջարկում ենք մեր ընթերցողների լուրջ ուշադրութեան։

Հաւաքական, համագործակցական, միացեալ ուժերով տարուած աշխատանքների մէջ է մեր փրկութիւնը,— ասում է յարգելի փրոֆէսօրը եւ յուզուած ու սրտառուչ կոչ անում հայ ժողովրդին զսպելու, յաղթահարելու իր մէջ անհատապաշտութեան, երկպառակութեան չար ոգին ու լծուել համագործակցական կազմակերպչական աշխատանքներին։

Ապացոյց, որ այդ է ուղիղ ճամբան դէպ ի բարեկեցիկ կեանքը՝ մեր յարգելի հայրենակիցը մատնանշում է Ֆինլանտացիներին, Հրեաներին եւ մի շարք այլ մեծ ու փոքր ազգերին, որոնք համագործակցական կազմակերպութիւններով դիմագրաւում են տնտեսական տագնապի ամբողջ հարուածներին։

Ունենա՞ւ ենք բաւականաչափ իմաստութիւն ու կամքի կորով ընդառաջելու փրոֆ. Տոտոմեանցի հեղինակաւոր կոչին։

Բայց միաժամանակ մեզ անհրաժեշտ է հաւաքականօրէն, համազգայնօրէն գործելու նաեւ մի այլ ճակատում — Հայկական ազէտների ճակատում։

Երկրաշարժ, սովալլուկ որբեր, մահուան ճիրաններից ճողոպրած գաղթականներ, գործազուրկներ, մատնուած քաղցի, ցրտի, մերկութեան անհուն տառապանքներին, հրկիզեալներ, փակման սպառնալիքի ենթակայ դպրոցներ, որբանոցներ, մամուլի օրկաններ եւայլն եւայլն։ Ահա ազէտները, որոնք մեր դժնդակ իրականութեան մէջ անցել են սովորական երեւոյթների չարքը ...

Եւ ահա մի նոր մտալլ ուրուական այս ճակատի վրայ՝ Ֆրնեւի հայ որբանոցն է փակման սպառնալիքի տակ։

Ֆրնեւի հայ որբանոցի մեծ հայասէր ու քաղաքական գործիչ Պ. Քրափք Փոնարը կոչ է արել Զուիցերիացիներին, խնդրելով նիւթական օժանդակութիւն Ֆրնեւի հայ որբանոցին, որ հաշուեյարդարի վտանգի առջեւ է կանգնած ...

Տարակոյս չունենք, որ այս անգամ էլ մարդասէր ու հայասէր Զուիցերիացիները կ'անեն հնարաւորը, բայց ի՞նչ է ասում մեզ մեր ազգային արժանապատուութեան զգացմունքը։

Մինչեւ ե՞րբ մեր որբերը, մեր մատաղ սերունդը, մեր յոյսն ու ապագան, պիտի մնան ենթակայ մշտական նիւթական զրկանքներին։

Շտապենք, ուրեմն, առատաձեռն նուիրատուութեամբ արձագանգ տալու մեծ հայասէր Պ. Քրափք Փոնարի կոչին եւ փրկենք մեր որբերին »։

Պէյրութի առեւտրականներուն գործը

Գրած էինք թէ վերջ գտած է Պէյրութի առեւտրականներուն գործադուլը։

Վաճառականներու կողմէ պատուիրակութիւն մը ներկայանալով մարզպանութեան, ընդունուեցաւ անձնական քարտուղար Պ. Ռըջայիւի կողմէ։ Քարտուղարը կարդաց պատրաստուած տեղեկագիրը եւ մարիկ ընելէ վերջ պատուիրակներու բացատրութիւնը, յայտնեց թէ վաճառականներու պահանջները չուտով չեն կրնար ընդունուիլ, պէտք է լաւ մը ուսումնասիրուին, մանաւանդ որ այդ պահանջները տակն ու վրայ կ'ընեն հաստարակաց չահերը։

Պատուիրակները պատասխանելով չեշտեցին թէ այդ եղմտացոյցը պէտք է փոխուի, այլապէս վաճառականութիւնն ու երկիրը կը մեռնին։ պէտք է ծախքերը համապատասխան ըլլան հասոյթներու եւ ոչ թէ հասոյթները ծախքերու։ Վաճառականները ցոյց տուին թէ՝ Պաղեստինի մէջ մաքսատուրքերը նուազ են ու ձեռնտու վաճառականներու համար։ Ընդարձակ տեղեկութիւններ տուին մաքսատուրքերու սղութեան եւ անոր ծանր հետեւանքներու մասին։

Պ. Ռըջայիւ յայտնեց թէ Պաղեստինի մէջ կարգ մը ապրանքներ աւելի ծանր տուրքերու ենթակայ են քան հոս. օրինակի համար, ըսաւ, շաքարի մաքսատուրքը հոն աւելի չատ է քան Սուրիոյ մէջ։

Երկար տեսակցութենէ մը վերջ, Պ. Ռըջայիւ խոստացաւ անոնց պահանջները ներկայացնել մարզպանին եւ հարկ եղած բացատրութիւնները տալ։

Պատուիրակութիւնը ընդունուեցաւ նաեւ Հանրապետութեան նախագահ Պ. Շարլ Տէպպասի կողմէ եւ ներկայացուց պատրաստուած տեղեկագիրը, տալով մի եւնոյն բացատրութիւնները։ Նախագահը խոստացաւ մասնաւոր տեսակցութիւն մը ունենալ մարզպանին հետ։

ԿԸ ՔԱՆԴԵ՞Ն ԹԷ ԿԸ ՔԱՆԴՈՒԻ

■■■

Խորհրդային իշխանութիւնը հրամայեց զսպողական միջոցներ ձեռք առնել Լէնինկրատի եւ Խարքովի երկաթուղագիական ուսումնականներուն դէմ որոնք ամբաստանուած են թէ խափանարար գործեր կը կատարեն։ Շատերը յայտնի համակիրներ են, եւ նախ պիտի արտաքսուին, յետոյ պատժուելու համար։ Կ'ըսուի թէ ատոնք դիմումով փճացուցած են մեքենաները։

ՔԱՇԻԿԱԿԱՆ ԱՍՈՒԻԼԻՍ (6)

ԹՈՓԱԽՏԻՆ ԴԷՄ

(ԾՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՓՈՓՐԻԿ ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՄԸ)

■■■■■■■■

8— Սենեակին (տախտակամած, կարասի, դորգ, եւայլն) մաքրութիւնը կատարելու առեն, երբեք փոշի չհանել։ Ոչ ալ գորգերը թօթուել պատուհանէն, կամ ապրակ մը դնել ուրիշ տեղ մը, չվարակելու համար ուրիշը։ Աւելլու, եւ կարասիներուն փոշին առնելու համար, գործածել մխայն թաց կնկոց մը։

9— Սենեակը միշտ եւ անընդհատ դնել այնպիսի վիճակի մը մէջ, որ օդը մտնէ եւ ելլէ։ Որքան օդը չատ դանի, այնքան նուազ վտանգաւոր կը դառնան մանրէները, որոնք կրնան խուսափած ըլլալ ձեր նախազգուշութեան միջոցներէն։ Չէ՞ որ քանի մը կաթիլ թոյնը չի կրնար վտանգաւոր ըլլալ լիճի մը մէջ։

10— Լաւ է որ հիւանդին սենեակը տեսնէ այնքան արեւ, որքան կարելի է։ Սմառը մխայն հսկել, որ չատ տաքութիւն չպատճառէ սենեակին մէջ։ Արեւը հրաշալի հականեխիչ մըն է։ Նոյն առեն ցոյց կուտայ փոշին եւ անմաքրութիւնը։ Պէտք է օգտուիլ արեւէն, յաճախ առնել տակ փռելով անկողինը։

11— Հիւանդին բոլոր շիւմները եւ չրջապատի հագուստներու նուազեցնել կամ դադրեցնել։ Զգեստներ կերուն վրայ չառնել, իր անկողինին մէջ չղնել։ Ուրիշին առաքիանները չզործածել (զդալ, գաւաթ, գործիք, թաչիկնակ, եւայլն)։

12— Եթէ մայրը արդէն հիւանդ է երախային ծննդեան օրէն իսկ, խոհեմութիւն է երախան զատել եւ յանձնել առողջ կնոջ մը, մէկ կամ երկու տարուան համար, մինչ եւ որ մայրը բուժուի։ Առանց ատոր՝ վարակումի եւ մահուան զէպքերը բազմաթիւ են։

13— Եթէ հիւանդը ի վիճակի չէ այս նախազգուշութիւնները կատարելու, կամ եթէ կարգ մը պայմաններ արգելք են նախազգուշութիւններուն կատարման,— նեղ սենեակ, վատ տախտակամած, եւայլն, — լաւ է հիւանդանոց դնել հիւանդը, մինչեւ պայմաններուն բարելաւումը։

14— Եթէ բժիշկը օգտակար կը նկատէ, պէտք է հականեխել բնակարանը։

Ինքնին հասկնալի է, թէ այս բոլոր նախազգուշութիւնները, որոնք կը վերաբերին հազին, խուխին, հիւանդին ու սենեակին մաքրութեան, օդափոխութեան, մեկուսացման, պէտք է ձեռք առնուին ամէն տեղ, ուր ապրած է թոքախտաւորը,— ըլլայ իր տունը, ըլլայ իր աշխատանոցը, կամ այցելութեան գացած տեղը։

10·— ԹՈՔԱԽՏԱՒՈՐԻՆ ՇՐՋԱՊԱՏԸ

Երբ հրդեհ կը ծագի, չեն գոհանար միայն մարելով։ Առանց ծագման պատճառները փնտռելու, յետոյ հասկնալու թէ կայծ մը ուրիշ տեղ ալ կրակ ձգած է թէ ոչ, կարելի չէ հանգիստ ընել։ Նախազգուշութեան այս երկու լրացուցիչ պայմանները անհրաժեշտ են նաեւ բոլոր փոխանցիկ հիւանդութեանց ընթացքին։

Ահա թէ ինչո՛ւ պէտք է բժշկական բնութենէ անցնինք բոլոր անոնք, որ կը զտնուին թոքախտաւորին շուրջը։

Նախ, թոքախտը երբեք չի ծագիր ինքն իրեն, «առանձին»։ Անիկա արդիւնք է վարակումի մը, անիկա եկած է ուրիշի մը թոքախտին բացուած վէրքերէն, կայծ մը, որ այդտեղ նետած է ուրիշ հետաւոր հրդեհ մը։ Փնտռենք այդ առաջին օջախը, կայծ նետող հրդեհը։ Ցետոյ, որովհետեւ ամէն թոքախտ կրնայ իր չուրջը կրակ ձգել, քննենք թէ ուրիշին մէկ թոքն ալ բռնկած չէ՞ արդէն, նոր հրդեհներ չէ՞ն պատրաստուիր մոխիրին տակ։ Մեր նպատակն է չարժիլ ճիշդ ժամանակին՝ մարելու համար հրդեհը։

Ենթական, որուն թոքախտը բաց վէրքեր կը ներկայացնէ արդէն, եթէ հայր մըն է կամ մայր մը, ի՞նչպէս պիտի գիտնանք թէ ո՞ր զաւակը վարակուած է, առանց քննելու բոլորը։ Եթէ նոյն իսկ պարզ զեղձ մըն է, որ վարակուած է, պարտաւոր ենք փնտռել բուն օջախը, ոչ թէ հետաքրքրութեան համար, այլ բժշկելու համար։ Այնքան առեն, որ մարդիկ չէին գիտեր թէ թոքախտը փոխանցիկ է, բնական էր, որ զանց առնուեցան նախազգուշական միջոցները եւ բժշկական քննութիւնները։ Պատճառ մը չէին տեսներ փնտռելու ո՛չ հիւանդութեան օջախը, ոչ ալ հիւանդութեան այս կամ այն կողմ փոխանցումը։ Արդիւնքը պերճախօս էր,— 5 կամ 10 երախաներ կը մեռնէին իրարու եւեւէ, բոլորն ալ զոհ թոքախտին։

Այսօր չենք կրնար նման դառնադէտ զանցառութիւններ գործել։ Անոնք, որ կ'ապրին թոքախտաւորի մը հետ, մինչեւ որ հակառակ ապացոյց մը տան, պէտք է նկատուին կասկածելի, կամ իրբեւ մէկը, որ վարակած է ծանօթ թոքախտաւորը, կամ իրբեւ մէկը, որ վարակուած է անկէ։ Երբ կը տեսնէք թոքախտի դէպք մը, որեան ալ թեթեւ ըլլայ ան, անմերձելի յանցանք է բժշկական բնութենէ չանցընել բոլոր անոնք որ կ'ապրին հիւանդին հետ։

11— ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼԻՕ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐ, Ի ՊԷՏՍ ԱՄԷՆՈՒՆ

Նախորդ գլուխներուն մէջ, ներկայացնելէ յետոյ բոլոր այն խորհուրդները, որոնք ուղղեցինք թոքախտաւորը, կասկածելի, վարակուելու ընդունակ ընտանիքներուն, ահա կարգ մը խորհուրդներ եւս, որոնք ամէն տեղի եւ ամէն օրուան համար են։ Այստեղ կը դնենք զանոնք, որովհետեւ բոլոր անոնք, որոնք կը հետեւին այս խորհուրդներուն, թոքախտէ կասկածելու եւ վախնալու նուազ պատճառ պիտի ունենան, քիչ անգամ հիւանդ եւ աւելի կայտառ ըլլալով։

1— Եւ նախ, թերեւս աւելորդ չպիտի ըլլայ յիշեցնել թէ առողջ ընտանիքներու մէջ երախան կամ մանուկը պէտք չէ երբեք պառկի իր ծնողքին հետ, անոնց անկողինին մէջ, եւ այս՝ իր ծնունդեան առաջին իսկ օրէն։ Նոյն իսկ այդպիսի ընտանիքներու մէջ, փոքրերուն եւ մեծերուն շփումները չատ սահմանափակ պէտք է ըլլան։ Ձեր զաւակները մի յանձնէք հիւանդ մարդոց հսկողութեան, ոչ ալ տկարներու, ուրիշ զործով մը զբաղելու նպատակաւ։ Մեծ սխալ մը կը գործէք այդպէսով, որովհետեւ « հնուց ի վեր » հաղացողները կը վարակին ձեր պզտիկները։

(Շարունակելի)

ներն ու համայնավարներն ալ խառնուած ըլլալով ցոյցերուն, կարգ մը միջադէպեր ծագեցան: Ցուցարարներուն մէկ մասը «Մարսէյեզ»ը կը հնչեցնէր, միւս մասը՝ « Միջազգային »ը: Հարկ եղաւ ոստիկանական միջամտութիւն հրաւիրել:

Նիսի ժողովին մէջ, նախագահը բուռն ճառով մը այսօրուան պատասխանատու հոչակեց երեսփոխանները, որոնք հինգ միլիառ ֆրանքի նոր տուրք մը քուէարկած են: Ցետոյ բողոքեց ընկերային ապահովագրութեանց օրէնքին դէմ: Այս առթիւ բանաձեւ մը քուէարկուեցաւ, որ կը պահանջէ կըճատել պետութեան ծախքերը, վերջ տալ զեղծումներուն, հիմնովին բարեկարգել վարչական իշխանութիւնը, զեղչել տուրքերը եւն.:

Անկուլէմի մէջ, 3000 հողագործներ ժողով մը գումարելով, յայտարարեցին թէ հողագործութեան ներկայ տագնապը հետեւանքն է արդի կարգուսարքին, թէ օրէնքներ կը քուէարկեն առանց նկատի առնելու 18 միլիոն գիւղացիներու տեսակէտը: Այս առթիւ հրաւէր ուղղուեցաւ խտացնելու հողագործական կուսակցութեան շարքերը: Շաթոռէօնի մէջ ալ՝ նոյնքան հողագործներ հաւաքուեցան, միեւնոյն պահանջները դնելով:

Ալճակողմեան թերթերը սիւնակներով տեղ կուտան այս ցոյցերուն, սաստկացնելու համար իրենց պայքարը օրուան իշխանութեան դէմ:

ՕԴԱՆԱՒ ՄԸ ԻՆԿԱՒ, 18 ՀՈԳԻ ԱԾԽԱՅԱՆ

Կիրակի օր օդանաւի ծանր արկած մը պատահեցաւ Սան Լէանարոյի մէջ (Քալիֆորնիա), եւ 15 հոգի մեռան չարաչար տանջուելով: Օդանաւը, որուն մէջ երկու հոգի կային, Լոս Անճէլէսէն Սան Ֆրանչիսկո՝ կ'երթար, երբ սարսափելի փոթորիկի մը բռնուեցաւ: Մեքենավարը որոշեց իջնել թաղապետական օդակայանը, բայց չկրցաւ ղեկավարել եւ օդանաւը դէպ ինկաւ տունի մը վրայ, ուր տանտէրը իր չորս զաւակներուն հետ կը հիւրասիրէր եօթը բարեկամներ: Օդանաւը հաղիւ զարհուած ճաշասրահի պատին, պէնզինի չտեմանները պայթեցաւ, բոնկցնելով ամբողջ տունը: Տասերիու տանեցիները վառեցան բոցերուն մէջ, իսկ օդանաւորդն ու երկու ճամբորդները ուժգնօրէն դուրս նետուած ըլլալով, տեղն ու տեղը մեռան:

Մեղմացում Գերմանիոյ մէջ

ՕՏԱՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐԸ ԱՑՑԵԼԵՑԻՆ ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐՈՒՆ

Փրուսիոյ ներքին նախարարը, հիթլէրական կէօրինկ իր մօտ կանչելով օտար թղթակիցները, տեղեկութիւններ առաւ կացութեան մասին եւ բացատրեց թէ յեղափոխական չրջանի մը մէջ, անկարգութիւններ միշտ ալ կրնան պատահիլ, բայց կառավարութիւնը թոյլ չպիտի տայ որ չարունակուին: Ցետոյ արտօնեց որ թղթակիցները երթան իրենց աչքերով տեսնեն քաղաքական բանտարկեալները:

Այս հրամանին վրայ, թղթակիցները առաջնորդուեցան Պերլինի ոստիկանութեան բանտը, ուր կը գտնուին համայնավար առաջնորդը՝ Պ. Թալման, ձախակողմեան գրագէտ Լուտվիկ Ռէյն եւն.: Թղթակիցները կը հաստատեն թէ բանտարկեալները չարչարանքի ենթարկուած չեն, բայց ուրիշներ տանջուած են: Բանտարկեալները գրեթէ չէին պատասխաններ հարցումներուն, իսկ երբ թղթակիցները ուզեցին լուսանկար քաշել, Թալման կռնակը դարձուց:

⁂Գերմանիոյ խորհրդարանին համայնավարական խմբակցութիւնը յայտարարութիւն մը հրատարակեց, բողոքելով իրենց վտարման դէմ: «Ահու սարսափի բոլոր միջոցները չպիտի կրնան արգիլել որ համայնավար երեսփոխանները կատարեն իրենց պարտականութիւնը: Անոնք եթէ վտարուած են խորհրդարանէն, իրենց գործունէութիւնը պիտի փոխադրեն աշխատաւոր բազմութիւններուն մէջ, մասնաւորապէս գործարաններուն եւ գործազրկութեան դրասենեակներուն մէջ, այնտեղ կազմակերպելու համար պայքարը ֆաշականութեան դէմ: Հինգ միլիոն աշխատաւորներ քուէ տուած են համայնավար կուսակցութեան»:

ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒ ԴԱՍԱԴՈՒԻ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Լիոնի իրաւագիտական համալսարանին ուսանողները դասադուլ հոչակեցին, բողոքելով ուսուցիչներէն մէկուն կարգադրութեանց դէմ: Դպրոցական տարեշրջանի սկիզբէն ի վեր, ուսանողները դժգոհ էին այդ ուսուցիչէն, որ յաճախ ինքզինքը կը գտնէր պարապ դասարանի մը մէջ:

ԽԱՂԱՂՈՒԹԻ՞Ն ԹԷ ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Պ. Փոլ Պոնքուր, Ֆրանսայի արտաքին նախարարը, կարեւոր ճառ մը խօսեցաւ կիրակի օր, միջազգային կացութեան վրայ: Իր խօսքերը կը մատնեն խոր մտահոգութիւն:

— Մենք, Ֆրանսացիներս, ըսաւ նախարարը, կրնայինք, ինչպէս անցեալին մէջ, չահագործել մեր յաղթանակը: Մենք նախընտրեցինք, սակայն, կազմակերպել խաղաղութիւնը: Մենք վստահութիւն յայտնեցինք Ազգերու Դաշնակցութեան, պայմանաւ որ այդ հաստատութիւնը չթերանայ իր պարտականութեան մէջ, համարձակ ըլլայ եւ գործէ, նախատեսէ եւ վճռէ: Պարոնները, դիտնանք չեչտակի նայիլ մեր ներկայ դժուարութեանց. ծանր են անոնք, բայց անլուծելի չեն: Բայց, ճշմարտօրէն, պատերազմի կամ խաղաղութեան խնդիրն է որ պիտի վճռուի յառաջիկայ ամիսներու ընթացքին: Զինաթափութեան ժողով մը տեղի կ'ունենայ Ժընեւի մէջ. հարկ է որ ելքի մը յանգի ան. իր ճախողումը ճամբայ պիտի բանայ զինարշաւի մը:

ՀԱՑ «ԴՔՍՈՒՀԻՆ»

Երէկ Նիսի մէջ տեղի ունեցաւ Օր. Մ. Մալխազունիի ամուսնութիւնը՝ Անգլիոյ թագաւորին ազգականներէն երիտասարդի մը՝ Լիտսի դուբսին հետ: Թերթերը հրատարակելով բախտաւոր աղջկան նկարն ու կենսագրութիւնը, կը գրեն թէ Սերպ է: Իրազեկներ կը պնդեն թէ Հայուհի մըն է, Սերպիա ծնած: Հայրը եւ մայրը մեռած են: Նախապէս պարունի էր:

ՖՐԱՆՍԱ ԾԱՂԹԵՑ ՊԵԼԺԻՈՑ

Կիրակի օր, Սթատ Քոլոնպի մարզադաշտին վրայ, 30,000 հոգիի ներկայութեամբ Ֆրանսայի ազգային փութպոլի խումբը յաղթեց Պելժիոյ ազգ. խումբին, 9ի դէմ 3 նշանակէտով:

Մանրամասնութիւնները յաջորդով:

ՇԱՏ ՄՕՏ ՕՐԷՆ ԼՈՅՍ ԿԸ ՏԵՄՆԷ

ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆԻ

ԵՐԳԻԾԱԿԱՆ

Մեծ հատոր մը մօտաւորապէս 300 մեծադիր էջ, ուր ամփոփուած են հեղինակին անտիպ ու տպուած լաւագոյն երգիծական

կ ա տ ո ր ն ե ր ը

Համակ Ծիծաղ, Սրամտութիւն, Խնդուք, Ժպիտ

Արտասահմանեան ամբողջ հայ կեանքը եւ դէմքերը պատկերացուած են այս հատորին մէջ

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԻՐՆԵՐ՝ **15** Ֆր., ՈՒՐԻՇ ԵՐԿԻՐՆԵՐ՝ **20** Ֆր.

Դիմել՝ **17, RUE DAMESME :-: PARIS (13e)**

« երկար եւ առողջ ապրելու միակ պայմանը ծիծաղիլն է »:

ՏՈՒՔԹ. ԼՕՄՊՐՕԶՕ

Եւրոպայի հայկական մեծագոյն գրատունը
Գրատուն ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ

51, Rue Monsieur-le-Prince, Paris (5e) Métro: Odéon Tél.: Danton 88-65

Շաբաթ-կիրակի օրերը Գրատունը իրեն միացնելէ զատ, գրատունը երեք տարիէ ի վեր ամբարած է հայերէն հին եւ նոր ամէն տեսակ գրքերու ճոխ մթերք մը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԷն օրը օրին կը ստացուին Պետհրատի բոլոր հրատարակութիւնները, գրական, գեղարուեստական, երաժշտական եւլլն.:

Գործակալն ենք գոյգ *ՀԱՅՐԵՆԻՔ*ներու, *Յուսաբերի*, *Երիտասարդ Հայուհիի*, *Սիոնի* եւ այլ հայ թերթերու:

ՃՈՒԽ ՄԹԵՐՔ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ *ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՔԵՐՈՒ*, Larousseի, Hachetteի, Félix Alcanի, Armand Colinի եւ Ֆրանսական բոլոր կարեւոր Հրատարակչական ցուներու հրատարակութիւնները ունինք եւ կը հայթայթենք առանց գինի յաւելումի:

Դպրոցներու եւ Գրադարաններու համար *100*ին *10* զեղչ: Ունինք արդիական կազմատուն: Գրքերու անունները՝ ոսկետիպ, հայերէն թէ օտար լեզուներով:

Կը ստանձնենք տպագրական եւ հրատարակչական ամէն տեսակ գործեր, խիստ մատչելի պայմաններով:

Պէյրութի աղետեալներուն համար

ՏԻՄԻՆ, 27 Մարտ.— Պէյրութի հրկիզեալ եղբայրներուն համար Տէսինի մէջ հանգանակուեցաւ 966 (ինը հարիւր վաթսուն եւ վեց ֆր.) որմէ 16 ֆր. յանձնախումբս ծախսած է թղթատարի եւն. համար, իսկ 950 (ինը հարիւր հիսուն ֆր.) ղրկուած է Պէյրութի խնամատար մարմնոյն աթենապետ Պ. Գասպար Իփէքեանի հացէին: Անասահման մասնակցողներուն ցանկը:

Բարտաքճեան եղբարք 30. ֆր.: Նախկին Ազգ. Միութիւն (յուծուած) 36 ֆր.: Թ. Հերոյեան, Բ. Եկեքեան 25ական ֆրանք: Ս. Յովհաննէսեան, Յ. Պօյաճեան, Կ. Օհանեան, Կ. Մարկոսեան, Ա. Միքայէլեան 20ական ֆրանք: Գ. Զաթալեան, Ա. Ազարեան, Ա. Մինքայէլեան, Կ. Գալուստեան 15ական ֆրանք: Ա. Բոշնակեան, Հ. Կակոյեան, Կ. Կալայճեան, Ա. Բոշնակեան, Տ. Ճելոյեան, Գ. Աւետեան, Գ. Արզումանեան, Հ. Կաքաւեան, Կ. Կազանճեան, Ռ. Գասպարեան, Հ. Պոտուրեան, Ս. Բարսեղեան, Մ. Ղազարեան, Կ. Կակոյեան, Հ. Յովհաննէսեան, Հ. Բոստանեան, Իսկ. Խաբրուքեան, Հ. Զիլինկիրեան, Ս. Ադամեան, Ս. Սրվաճեան, Յար. Պետրոսեան, Վ. Քէշիշեան, Վ. Հիւսեան, Տ. Մուրատեան, Թորգոմեան, Ս. Առաքելեան, Պ. Տէր Պօղոսեան, Մ. Ղազարեան, Յ. Բոստանեան, Օ. Զաթալեան, Պ. Թաշճեան, Ս. Յակոբեան, Մ. Համբարձումեան, Պ. Սարգիսեան, Տիկ. Հալէպեան, Ա. Յովիկեան, Օ. Էյլէքեան, Փ. Մանուկեան, Ս. Կոփոյեան, Ա. Մարգարեան, Տ. Մարտիրոսեան, Մ. Թրիգորեան, Ե. Ջիրճեան 10ական ֆրանք: Հ. Գալոյեան, Հ. Գասապեան, Ա. Քիրէճեան, Գ. Պապիկեան, Գ. Օհանեան, Վ. Կոլաթեան, Ե. Քարաճեան, Մ. Պետրոսեան, Ս. Կալայճեան, Զ. Սողոմոնեան, Կ. Վարդանեան, Կ. Թուլումճաճեան, Գ. Գէորգեան, Երամեան, Գազանճեան, Երիտզաշեան, Օ. Գալուստեան, Կ. Մուրատեան, Ս. Փէհլիվանեան, Հ. Բարսեղեան, Կ. Ճիվէլեքեան, Բ. Պապայեան, Տ. Կիւլաճեան, Մ. Մովսէեան, Գ. Բոզոյեան, Տ. Կալայճեան, Վ. Բալեան, Ա. Գլանեան, Զ. Պետրոսեան, Պ. Խամոյեան, Ա. Փաշիկեան, Ա. Սարգիսեան, Nicola (յոյն), Մ. Քարակէօզեան, Զ. Ռաֆայէլեան, Կ. Կոփոյեան, Հ. Թաֆայէլեան, Պ. Ֆրանգիւլեան, Գ. Տիթիկեան, Յ. Բաշալեան, Գ. Փարանճեան, Ե. Յարութիւնեան, Մ. Ճանճիկեան, Ա. Հաճիեան, Կ. Զատուլեան, Ն. Յարութիւնեան, Ն. Թոթաճեան, Գ. Մխոյեան, Յ. Նաւոյեան, Գ. Մխսէեան 5ական ֆր.: Թ. Շատեան 3 ֆրանք: Ա. Յովիկեան, Ա. Պետրոսեան, Հ. Շուխատրեան, Մ. Յակոբեան, Ն. Մելիքեան, Կ. Զարիֆեան, Վ. Պետրոսեան, Տիկ. Սիմէճեան 2ական ֆրանք: Մ. Մուճիկեան 1 ֆր.: Ումն 75 ս.:

Ի դիմաց Տէսինի հանգանակիչ յանձախումբի աթենապետ Ֆ. կարապետեան, աթենապետուհի՝ Տիկ. Ն. Գագազ:

ԹՈՔԱԽՏԻ

ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԲՈՒԺՈՒՄ Տօքթ. Զ Ե Ն Ո Բ Ի կողմէ

5, rue MAUBEUGE, Paris (9) Tél. Lamartine 83-87

Ընդունելութեան ժամերը 3—8:

Métro: N. D. de Lorette, Peletier, Cadet

Autobus: Carrefour de Châteaudun

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Պարի դասեր

Լաւ պարող մը ըլլալու համար դիմեցէք՝

Պ. ԵԱՂՄՈՒՐԵԱՆԻ

(4 մրցանակ միջազգային մրցումներու մէջ)

Դիւրուսոյց մեթոտ եւ մատչելի գին

Իր մասնաւոր պարահրապարակին մէջ — կամ այցելու: Ժամադրութիւն առնելու համար գրել իրեն՝ 88, Bld. de Port Royal, Paris (5)

ՁԵԶԻ ԵՒ ՁԵՐ ՀԻՒՐԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ՝ ԳՆԵՑԷՔ ՄԻՄԻԱՅՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՂԱՐՋ

BEURINE, BEURINE !

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆՏԻՐ ԻՒՂՈՎ ՄԱՔՈՒԻՐ, ՀԱՄԵՂ, ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ

12 ՀԱՏԸ՝ ՀԻՆԳ (5) ՖՐԱՆԳԻ

ՊՈՂՈՑ ԶԷՕՐԷԿ՝ 4, 6 ԵՒ 8 ՖՐԱՆԳԻ

Ա պ ա հ ո վ ե ց ե ք կ ա ն խ ա ւ

Usine Electrique TCHIT

9, Rue du Progrès, Labarre (S.-&-O.)

Այլ թէ կին գործունեայ Placierներու պէտք ունինք՝ ընտանիքներու այցելելու համար:

ԿՐ ՓՆՏՈՒԻ

— Իմմիրցի Ագաւնի Անանիկեան (ծնեալ Վափորճեան) և տղան՝ Սողոմոն Անանիկեան, որոնք 1929ին Համոն Անանիկեան, որոնք 1929ին Համոն Անանիկեան եւ այժմ Պարսկաստան ըլլալ կը կարծուին, կը խնդրուի տեղեկացնել «ՅԱՌԱՋ»ի վարչութեան:

— Կը փնտռեմ մօրեղբայրս՝ Ղազարոս Մարտիրոսեան (Ղազազեան), 40 տարեկան, պատերազմէն առաջ վաճառ կը գտնուէր: Ներկայիս կը կարծուի թէ Մարսէյլ է: Տեղեկութիւն ունեցողներէն կը խնդրուի հաճիլ հաղորդել հետեւեալ հասցէին՝ Onnic Ohannessian, Str. Joan Lahovari No. 1[illegible], Constantzo-Roumania:

— Կը փնտռեմ երգչուհի Հասմիկ Ադամեան, մօր անունը՝ Ադաւնի, հօր անունը՝ Սեդրակ, 18 տարեկան է եղեր Ֆրանսա գացած առեն, 1931ին: Աշխատած է հետեւեալ հասցէի Grand Café de l'Hôtel de Ville, 15, Place Jean-Jaurès, 1, rue de la Dolve: (Բազաձայնը անծանօթ): Տեղեկացնել «ՅԱՌԱՋ»ին:

Կը փնտռեմ եղբայրս Խնուսի Պաղտասար Պետրոս, մօր անունը՝ Պետրիամ: Ընդհանուր պատերազմին առթիւ Մուշ: Վարդովի շրջանի Էյլէկ գիւղին մէջ զիրար կորսնցուցինք: Վերջէն իմացայ որ այդ կռիւներէն ազատած եղեր է: Պաղտասի կողմերը: Վեց ամիս առաջ տեղեկութիւն ստացայ թէ եղբայրս գտնուի Ճապաղջուրի կողմերը: Այժմ կը խնդրուի իմացնել A. Hagopian, 10, Rue Robespierre, Décines, Isère, France:

Կը խնդրուի արտասահմանի թերթերն արտատպել:

Le Gérant : H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

ՉՈՐՍ ԱՐԴԱՐ ՄԱՐԴԻԿ

Հեղինակ՝ ԷՏԿԸՐ ՈՒՕԼԸՍ Թարգմ. Ժ. Մ.

ՆԱԽԱԲԱՆ

ԹԷՐԻԻ ԱՐՀԵՍՏԸ

Երբ հեռանաք Փլացա Տէլ Մինայէն, մտէք այն նեղ փողոցը ուր ամբերիկեան հիւպատոսարանին դրօշակը կը ծածանի անխութօրէն՝ առտուան տասնէն մինչեւ չորսը: Կարեցէք խոշոր հրապարակը որուն վրայ կը բարձրանայ Օթէլ տը լա Ֆրանսը, զարձէք Աառուածամօր եկեղեցիին անկիւնէն ու քալելով մաքուր եւ նեղ փողոցէ մը, պիտի հասնիք Քաֆէ տէ Նասիոն սրճարանը:

Ժամը 5ին առեւնները, քանի մը հոգիներ կան միայն ընդարձակ ու սիւնազարդ սրահին մէջ եւ պարապ են պատերուն տակ չարուած սեղանները:

Ամառուան վերջերը օր մը, չորս մարդիկ նստած էին սրճարանին սեղաններէն մէկուն առջեւ ու կը խօսէին իրենց գործերուն մասին:

Լէոն կոնզալէցն էր մէկը, Փուաքարն էր միւսը, երրորդը՝ Ճորճ Մէնֆրէտը, իսկ վերջինը Թէրին, այլ անուամբ՝ Սէյմոնդ: Այս քառեակէն մէյն Թէրին է որ պէտք չունի յանձնարարականի: Իր վրայ տեղեկութիւններ կրնաք առնել Ապահովութեան Դրասենեակէն, ուր արձանագրուած է իր երկու անուններով:

Եթէ չատ հետաքրքիր էք ու մանաւոր արտօնութիւն ալ ունիք, կրնաք նոյն իսկ աչքէ անցընել իր լուսանկարները, որոնք ցոյց կուտան պինքը տասնըւթ տարբեր դիրքերով — ձեռքերը կուրծքին վրայ, լիաղմ, քովընտի, մօրթով եւայլն: Այնտեղ պիտի գտնէք նաեւ լուսանկարը իր տղեղ ու լայնատարած ականջներուն, ինչպէս եւ իր մանրակրկիտ կենսագրութիւնը:

— Հարաւային նահանգներէն մէկուն կառավարիչը:

— Սպաննուա՞ծ է ...

Մէնֆրէտ պեխերը յարդարեց արհամարհանքով:

— Ո՞վ խենդ է որ ռումբով մարդ սպաննէ ... Այո՛, այո, դիտեմ, պատահած է, բայց այդքան անճարակ, այդքան նախնական գո՞րծ ... կը նըմանի քաղաքի մը պարիսպներուն տակ ակոն մը դնելու անխելքութեան ... որպէս զի պարիսպը փլի եւ ուրիշներու կարգին սպաննի նաեւ թշնամիդ...

Փուաքար առանց ամպարանքի կարդաց հետաքրքրական լուրը:

— Իշխանը ծանրապէս վիրաւորուած է, իսկ մարդասպանը կորսնցուցեր է իր թեւը:

Կոնզալէց անհանդիստ չարժումներով կը բանար ու կը գոցէր իր մատները:

— Մեր բարեկամը, ըսաւ Մէնֆրէտ ցոյց տալով Կոնզալէցը, բեռ մը ունի իր խղճին վրայ եւ ...

— Միայն մէկ անգամ եւ այն ալ առանց իմ ուզելուս, ընդմիջեց, Լէոն անմիջապէս. կը յիշէք դո՛ւք, Մէնֆրէտ եւ Փուաքար, որ ես հակառակեցայ. լաւ կը յիշէք, էհ՞. ողորմելի ձեռնարկ մըն էր. Մաորիտ էի այդ օրերուն. Պարչելոնայի մէկ գործարանէն եկան զիս տեսնելու. ըսին թէ ինչ պիտի ընէին. սարսափեցայ՝ տեսնելով որ ոչ մէկ բան գիտէին քիմիական տեսութեան մասին: Թուղթի մը վրայ նշանակեցի գործածուելիք դեղերուն համեմատութիւնները եւ աղաչեցի, ծունկի գալով աղաչեցի, որ ուրիշ ձեւ մը խորհէին: « Տղա՛քս, ըսի, գուք կը խաղաք դեղերով հետ որ դեղագործներուն անգամ վախ կ'ազդէ. եթէ, ըսի, ձեր գործարանին տէրը գէշ մարդ մըն է, սպաննեցէք զայն, զարկէք, իրեն քով գացէք ճաշէն անմիջապէս առաջ, երբ թուլցած կ'ըլլայ, աղերսագիր մը ներկայացուցէք իրեն ալ ձեռքով եւ ձախով ... » Բայց մտիկ չըրին:

Մէնֆրէտ գլուխը թօթուեց քմծիծաղով մը:

— Կը յիշեմ, չատեր մեռան եւ դատավարութեան ընթացքին պայծուցիկներու քննութեան համար վկայ կանչուեցաւ այն մարդը զոր սպաննել կ'ուզէին:

Թէրի կոկորդը մաքրեց. խօսիլ կ'ուզէր. երեք ընկերները նայեցան անոր. դժգոհութիւն մը կար իր ձայնին մէջ:

— Ես ձեզի պէս մեծ մարդ մը ըլլալու յատկութիւնը չունիմ, պարոնե՛ր. ձեր խօսքերուն իմաստը չեմ կրնար հասկնալ. կը խօսիք քաղաքներու, կառավարութիւններու եւ չատ մը անհասկնալի նիւթերու մասին: Եթէ մէկը ինծի գէշութիւն մը ընէ, կը ջախջախեմ անոր գլուխը ու յետոյ ... չեմ գիտեր ինչպէս եմ ... այսինքն, գուք կը սպանէք այն մարդերը որոնք ձեզի վնասած եղած չեն. ես համաձայն չեմ այդ ձեւերուն, իմ մեթոտս բոլորովին տարբեր է:

Թէրի վարանում մը ունեցաւ. պիտի ձեզ ամփոփել իր միտքերը, նայեցաւ հեռուն, գլուխը թօթուեց ու լռեց. Իր ընկերները նայեցան անոր ու տղայ նայեցան իրարու. խնդացին. Ֆրէտ սիկարէթ մը վառեց ու ըսաւ:

— Քու մեթոտդ, Թէրի, յիմարութիւն է. դուն կը սպաննես չատ մարդ, իսկ մենք՝ չատուն արդարութեան: Երբ կը տեսնենք որ անիրաւ մարդ մը ընէ, կը սպասենք որ նորէն ընէ, եւ երբ կը տեսնենք որ չարչարէ իր նմանները, կը սպասենք որ չարաչար մը կը տեսնենք որ չարիք մը կը գործէ մարդկային օրէնքով չարաչարողը չենք խուսափիլ արժանի պատիժը կրելէ: Ես կը հաւատամ որ այն ատեն մենք կը պատժենք զայն որ

(Շարունակելի)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
29
ՄԱՐՏ
1933
29 Mars
1933

ՅՕԴ ՏԱՐԻ Թիւ 2149 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒԽ ԽՕՍՔ

ՎԷՐԲԸ ՇԱՏ ԽՈՐ Է ԵՒ ՁԱԿԱՏԸ ԼԱՅՆ

Մառնանշելէ յետոյ գաղութներու համատարած թշուառութիւնն ու բացառիկ պահանջները, անցնինք «Մաշ»երու գործունէութեան:

Ինչ ուժ ունին «պետական»ներն ու «ապօրինի»ները եւ ինչ պահանջները կը գոհացնեն: (Իրականին մէջ, «պետական» կ. Խաչերն ալ նոյնքան անվաւեր են եւ «պետականութեան» չնորհը կը վայելեն միայն Երեւանի աչքին):

Ըսինք արդէն թէ՝ Փարիզի «Հայ Տիկնանց Միութեան Հ. կարմիր Խաչի օգնութեան մասնաճիւղը» ամփոփուած է միայն մայրաքաղաքին մէջ:

Աւելի ճիշդ պիտի ըլլար ըսել՝ Փարիզի ժամուն բակը: Քանի որ հիմա «աղքատ» է եւ կը գոհանայ բուժարանով:

«Պետական» մըն ալ կը գտնուի Ամերիկայի մէջ: Անցեալ տարի Հօկն ու Ռամկավարները կուռեցան, եւ այդ «Պետական»ը բաժնուեցաւ երկուքի,— մէկը Ռամկավար, միւսը՝ Հօկ;

Հայաստանի Պետական կարմիր Խաչի կեդր. վարչութիւնը ունի 2 թուականի շրջաբերականով մը կը գանգատի թէ՝ նախկին կեդր. վարչութիւնը (ռամկավար) մինչեւ այսօր իր քով կը պահէ մանկաբուժարանի հիմնադրամը: Շրջաբերականը այս առթիւ կը ձեւէ.

— «Նախկին վարչութիւնը դրամական անհաշիւ մսխումներէ եւ իրարանցումներէ, ապօրինի համագումարով մը կարմիր խաչը երկու մասի բաժնելէ եւ խորհ. Հայաստանի դէմ ըմբոստ նպատակ մը կազմելէ յետոյ, տակաւին այսօր ալ օրինաւոր տիրոջը չի վերադարձներ իր ձեռ գտնուած գոյքերը եւ դրամները»:

Երբ այսքան «չինարար» մրցումի մը բռնուած են «պետական»ին երկու թեւերը, աւելորդ է մնացեալով զբաղիլ:

Ըսենք, միայն, որ երկուքն ալ Հայաստանի անունով կը սոնքան, եւ գաղութները ձգած են բախտին:

Կ՞ո՞ւրիշ «պետական» Խաչեր, միւս գաղութներուն մէջ:

Որքան դիտենք, միայն Պելժիոյ մէջ կը գործէ մասնաճիւղ մը, օգնելով Հայաստանի եւ գոհացնելով տեղական պահանջները:

Արդ, Ամերիկահայ կ. Խաչը, որուն կապուած են միւս գաղութներու, կարմիր, կապոյտ, Գթութեան կամ Օգնութեան Խաչերը, ունի 67 գործօն մասնաճիւղեր, 11 սան – սանուհիներու մասնաճիւղեր եւ 8 Շրջ. վարչութիւններ:

Աւելի պարզ խօսելով, 78 տեղական մասնաճիւղեր կը գործեն Ֆ. Նահանգներուն մէջ, իսկ շրջանային մասնաճիւղեր ունին Ֆրանսան, Պուլկարիան, Ռումանիան, Հին Յունաստանը եւ Նոր Յունաստանը (Թրակիա – Մակեդոնիա), Սուրիան, Եգիպտոսը, Մէջագետքը, Աւստրալասականը: (Իրենց մասնաճիւղերով՝ 70):

Վերջին տեղեկագիրը կը ցուցնէր 2000 անդամներ՝ միայն Ամերիկայի մէջ, իսկ Ամերիկայէն դուրս՝ 3800: Ինչ որ կը նշանակէ 148 մասնաճիւղեր, 5800 անդամներով:

Իսկ այս՝ անցեալ տարուան հաշիւն է: Անկէ ի վեր տեղի ունեցած են նոր յաւելումներ, թէ՛ մասնաճիւղերու եւ թէ անդամներու:

Ամերիկայի կեդրոնը տարին մէջին հաշուով կ'արտադրէ 10—12,000 տոլար, որուն մեծագոյն մասը կը գործածուի կարօտ գաղութներու մէջ:

Ֆրանսայի Շրջ. վարչութիւնը՝ իր 15 մասնաճիւղերով եւ 600 անդամներով 1. Մաղկոցներ կը պահէ Ալֆորվիլի (Փարիզ), Վիխնի, Կրընոպլի եւ Սէնթ Էթիէնի մէջ. — 2. Անցեալ տարի հանդէս մը կազմակերպելով Մարսէյլի մէջ, մօտ 10,000 ֆրանք հասոյթ ունեցաւ եւ յանձնեց «Բոնսէփսիոն» հիւանդանոցին, իբրեւ ետխնամադիտութեան ցոյց. — 3. Կ'օգնէ կարօտ հիւծախտաւորներու, մայրերու եւ երախաներու. — 4. Դարմանատուն մը բացած է Խի – լէ – Մուլինոյի մէջ. — 5. Պարբերաբար կը մասնակցի զանազան հանդանակութեանց, եւն.:

Իր գերը Թանկագին է մանաւանդ գաւառի մէջ, զոր «պետականն»ը բոլորովին լքած է:

Պուլկարիոյ մէջ, սովզական օգնութիւններէ դուրս, Սօֆիայի մասնաճիւղը կազմակերպած է ձրի սեղանատուն մը, որմէ կ'օգտուին 40 չքաւոր աշակերտներ:

Յունաստանի մէջ, բաց ի Զաւարեան վարժարանէն (260—300 աշակերտ), որուն հոգաբարձութիւնը ստանձնած է Ամերիկայի կեդրոնը (տարեկան 6—700 տոլար), դպրոցներ կամ աշակերտներ կը պահուին միայն կ. Խաչին աջակցութեամբ:

Եգիպտոսի մասնաճիւղը Թանկագին օժանդակ մը եղած է Մխիթարեանց համար:

Սուրիոյ մէջ, ոչ միայն գիւղական դպրոցները իրենց գոյութիւնը կը պարտին կ. Խաչին, այլ եւ անոր ապաւինած են, բեկորներու ազատագրութեան համար (ինչպէս Միջագետքի մէջ): Դեռ չենք յիշեր Պէյրութի ճեմարանը, եւ դեղի, հագուստի, դրքի, տեսարկի պահանջները:

Աթրպատականի մէջ, «ապօրինի» կ. Խաչին աջակցութեամբ կը պահուին 25 գիւղական դպրոցներ (Ղարադաղ, Սալմասա եւ Ուրմիա):

Բայց աւելորդ է խճողել նիւթը:

Մենք ուզեցինք պարզել միայն գլխաւոր ձեռնարկները, չոր ու ցամաք տեղեկութիւններով:

Եթէ հարկ ըլլար օրինակներ յիշել, — թէ ի՛նչպէս համեստ մայրերը ու քոյրերը եւ համեստ աշխատաւորներ գլուխ գլխի կուտան, լումաներ կը հաւաքեն եւ ցաւերը կը դարմանեն, — հարկ պիտի ըլլար ՅԱՌԱՋԻ Թիւ մը յատկացնել:

Եւ ցաւեր կան որոնց մասին գաղափար չպիտի կրնայ կազմել «Հայկական Փարիզը», մինչեւ որ աչքով չտեսնէ ...

Վէրքը չատ խոր է եւ ճակատը աւելի լայն քան կրնանք երեւակայել:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՄՈՍԿՈՒԱ ԿԸ ՊՆԴԷ ԻՐ ՏԵՍԱԿԷՏԻՆ ՎՐԱՅ

Բուռն շրջաբերական մը Անգլիոյ դէմ

Ինչպէս գրած էինք, խորհրդային իշխանութիւնը որոշած է գերազոյն ատեանին առջեւ դատել անգլիացի ճարտարագէտները, փոխանակ երաշխաւորութեամբ ազատ արձակելու:

Մարտ 26ին, կառավարութիւնը հրամայեց ճարտարագործական շրջաններու իշխանութեանց՝ «հոգեբանօրէն» պատրաստել զանգուածները՝ յառաջիկայ դատավարութեան առթիւ: Ամբաստանեալները, անգլիացի թէ ռուս, պիտի դատուին իբրեւ խափանարարներ: Իշխանութեանց ուղղուած է պաշտօնական յայտարարութիւն մը, որ կ'ըսէ թէ խորհրդային կառավարութիւնը չպիտի հանդուրժէ օտար միջամտութեան եւ թէ բոլոր խափանարարները պիտի դատուին, առանց նկատի առնելու իրենց հպատակութիւնը: Յայտարարութիւնը մանաւանդ կը յիշէ անգլիական հաստատութեան պաշտօնեաները, յայտնելով թէ անոր անգլիացի, ինչպէս եւ ռուս պաշտօնեաները չտեսով պիտի յանձնուին «դասակարգային դատարան»ին: Այս առթիւ, կը ծաղրէ Անգլիոյ հաստատպարանոց վարիչները եւ մամուլը, «որ շարժման մէջ դրած է քահանաներու, սպիտակ պահակներու եւ աւազակարարոյ ընկերութեանց բաժնեհատերուն բոլոր ուժերը, զրպարտելու համար խորհրդային իշխանութիւնը եւ օգնելու որ յանցաւորները խուսափին օրէնքէն, մինչդեռ իրողութիւն է որ խափանարարներու կազմակերպուած հրոսախումբ մը փորձած է կազմալուծել խորհրդային իշխանութեան շինարարական ճիգերը: Անգլիոյ պինդպուլիւնները ինչո՞ւ չեն զսպեր իրենք զիրենք, երբ Զեկան երեւան հանեց դաւադրութիւնը, եւ հանդարտութեամբ չեն սպասեր քննութեանց արդիւնքին եւ խորհրդային դատարանի վճիռին: Այս պարոնները կը վախնային հրապարակային դատաքակղութենէ եւ հետեւաբար փորձեցին անգլիացի քաղաքացիները դատել ռուս չարագործներու հրոսախումբէն եւ անպատիժ ազատել զանոնք այնպիսի ոճիրներու համար որոնք երեւան հանուած են, փաստերով եւ բանտարկեալներուն իսկ խոստովանութիւններով: Ապահովաբար պինդպուլիւնները զերազնահատած են իրենց ուժերը, մոռնալով թէ Մ. Միութիւնը անկախ երկիր մըն է եւ թէ խորհրդային սահմաններուն մէջ եղած ամէն մարդ պէտք է ենթարկուի խորհրդային իշխանութեան, ի՛նչ հպատակութիւն ալ ունենայ: Անգլիոյ պինդպուլիւնը մամուլը տաժանելի կը գտնէ համակերպիլ այս անհաճոյ իրողութեան եւ չուզեր ըմբռնել թէ անգլիական հպատակները կրնան դատուիլ Խորհուրդներու դասակարգային տեսակէտին կողմէ»:

«Պրաւդա», կուսակցութեան պաշտօնաթերթը, այս առթիւ խմբագրական մը գրելով, իր կարգին չանթեր կը տեղայ Մեծն Բրիտանիոյ եւ անգլիական մամուլին դէմ:

Ամբաստանեալներուն դատը տեղի պիտի ունենայ համաձայն 1923ի պատժական օրէնքին: Գլխաւոր ամբաստանութիւնները հիմնուած են 1927ի օրէնքին վրայ, որուն տրամադրութեամբ յանցանքին պատիժը մահ է: Կարելի է վճիռը փոխել, գրաւելով ամբաստանեալին բոլոր գոյքերը եւ մշտնջենապէս աքսորելով Խորհրդային Միութենէն կամ առնուազն երեք տարի տաժանակիր աշխատանքի դատապարտելով: Վերջին պարագային ալ բոլոր ստացուածքը կը գրաւուի:

⁂ Խորհրդային թերթերը նոր դաւադրութեան մը պատմութիւնը կը հաղորդեն: Դաւադրութեան կեդրոնն է Նիժնի Նովկորոտ, որ այժմ կը կոչուի Կորքի:

Համաձայն հրատարակուած պատմութեան, Նովոյէսորմովոյի ճարտարագէտները փորձած են փճացնել մեքենաներ եւ գործարաններու կազմածներ: Արդէն իսկ ձերբակալուած են խումբ մը տնօրէններ եւ ճարտարագէտներ: Պիտակով, Ծանր ճարտարարուեստներու փոխ – գործավարը, այս առթիւ ծանոյց թէ ամբաստանեալները չուտով պիտի դատուին եւ թէ կառավարութիւնը որոշած է ամենախիստ միջոցներ ձեռք առնել բոլոր անոնց դէմ որ անհոգութիւն կ'ընեն կամ կը փճացնեն մեքենաները:

Այս առթիւ հրատարակուած դեկոյց մը կը յայտնէ թէ՝ վերջին չորս տարիներու ընթացքին 1,500,000,000 ոսկի ռուբլի արժողութեամբ մեքենայ եւն. ներածուած է, բայց սխրող անհոգութեան հետեւանքով, կարեւոր մաս մը անպէտ դարձած է այլ եւս: Իարդ եւ նուրբ մեքենաներ բայ օդին տակ ձգուած են երկար տաեն:

⁂ Անգլիական երեկոյեան հաստատութեան բուն անգլիացի ճարտարագէտներէն զատ, ձերբակալուած են ինը Ռուսեր, որոնց հինգը կիներ են: Ձերբակալուած են նաեւ ուրիշ քանի Ռուսեր, որոնք կապ չունին անգլիական ընկերութեան հետ:

«Թայմզ» կը պաշտպանէ դաշնագիրներու վերաքննութիւնը

Փարիզի ազգայնական թերթերը դառնութեամբ դիտել կուտան թէ՝ ծանրագլուխ «Թայմզ»ն ալ սկսեր է պաշտպանել դաշնագիրներու վերաքննութեան տեսակէտը, կանգնելով Մաքսոնըլտի կողքին:

Արդարեւ, Լոնտոնի պահպանողական օրկանը մարտ 27ի իր առաջին խմբագրականը նուիրած է այս հարցին, «խաղաղ վերաքննութիւն» խորագրին տակ: Այդ խմբագրականով, որ կ'ըսեն թէ նոյն ինքն վարչապետին կողմէ ներշնչուած է, «Թայմզ» Ֆրանսայի վրայ կը նետէ զալիք անախորժութեանց պատասխանատուութիւնը: Դիտել կուտայ թէ, հիմա որ պաշտօնապէս մէջտեղ դրուած է վերաքննութեան խնդիրը, մեծ դժբախտութիւն պիտի ըլլայ Եւրոպայի համար, եթէ գործնական ելքի մը չյանգի: «Եւրոպայի անհանգստութեան յարատեւ աճումը վերջին երկու – երեք տարիներու ընթացքին՝ ստիպողական կը դարձնէ վերլուծել անհանգստութեան պատճառները եւ զանոնք բուժելու փորձ մը կատարել: Վայրկեանը պատեհ է այն իմաստով որ նոր յապաղում մը կրնայ աւելի դժուարացնել խաղաղ դարմանումը»:

Անդր. թերթին կարծիքով, Շթրէզէմանի եւ Պրիւնինկի չափաւոր կառավարութիւնները եթէ կորնգուցին իրենց հեղինակութիւնը, պատճառը այն է որ զոհացում չտուցան Ֆրանսային: Զգծման քաղաքականութիւնը ուրիշ հետեւանք չպիտի ունենայ, եթէ ոչ աւելի կատաղի ազգայնական մը բերել իշխանութեան գլուխ: Այս առթիւ «Թայմզ» կը գնահատէ Հիթլէրի չափաւոր լեզուն եւ դիտել կուտայ թէ փոքր Համաձայնութեան բողոքը աւելի ձեւական է քան իրական:

ՀԱՄԵՍՏ ԳԱՂՈՒԹԻ ՄԸ ԼՈՒՄԱՆ

—·—

...խմբագիր

ՓՈՆ Տ'ՕՊՆԱ, 23 մարտ.— Հակառակ տիրող տագնապին մեր ջերմ փափաքը եղաւ ձեր կոչին պատասխանել, կրնատեալ օրավարձերով աշխատողներու եւ գործիսկ անգործներու մէջ հանգանակութիւն մը ընելով, հազիւ կաթիլ մը ջուր բերել Պէյրութի հրկիզեալներու ծով կարօտութեան:

Այս առթիւ կը խնդրուի որ հաճիք ներփակ ցուցակը գոյնութեամբ հրատարակել ձեր պատուական օրաթերթին մէջ:

Փոստի չէֆով կը ստանաք ներփակ (350) երեք հարիւր ֆրանկը:

Ե. Ջուլհանեանեան, Ա. Դաւիթեան, Լ. Կարապետեան (երեքն ալ՝ կիներ):

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ

4,000 ՀՐԿԻԶԵԱԼՆԵՐՈՒՆ

—·—

24րդ ՑԱՆԿ

	Ֆր.
Փոն տ'Օպնայի գումարը	350
Մարտ 28ի գումարը	6797
ԸՆԴՀ. ԳՈՒՄԱՐ	7147

Իրրեւ եղրակացութիւն, «Թայմզ» առանց վերապահութեան կը թելադրէ չձգձգել դաշնագիրներու վերաքննութեան խնդիրը եւ որպէս զի վիճաբանութիւնները չճապաղին Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ, կը յանձնարարէ նախնական համաձայնութիւն մը դոյացնել չորս մեծ պետութեանց, — Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Իտալիոյ եւ Գերմանիոյ միջեւ, «սահմանելու համար վիճաբանութեանց առարկէզը»:

«Էքօ տը Փարի» հաղորդելով այս լուրը, կը գրէ թէ միեւնոյն առեն մութ խաղեր կը փորձուին, մեկուսացնելու համար Լեհաստանը: Այսպէս, Լոնտոնէն հաղորդուած են թէ կարելի է որ եւ է ձեւով չորսերու խորհրդակցութեան հրաւիրել Փոքր Համաձայնութիւնը. իսկ Լեհաստանի մասին խօսք չկայ: Առայժմ յետաձգուած է Հիթլէրի այցելութիւնը դէպ ի Հռոմ. բայց հաւանական է որ Մաքսոնըլտ եւ Մուսոլինի նորէն տեսակցին: Կը խօսուի նաեւ Հիթլէրի եւ Մաքսոնըլտի տեսակցութեան մասին:

ՀՐԵԱՆԵՐՈՒ ԴԼՐԴԱԳԻՆ ՑՈՅՑԵՐԸ

ՄԻԹԻՆԿՆԵՐ՝ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ 300 ՔԱՂԱՔՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Գրած էինք թէ երկուշաբթի օր դղրդագին ցոյցեր կատարուեցան մասնաւորապէս Մ. Նահանգներուն մէջ, Գերմանիոյ հակահրէական հալածանքներուն առթիւ: Ամենամեծ միքինկը տեղի ունեցաւ Նիւ Եորքի մէջ, իսկ ցոյցերուն մասնակցեցան ուրիշ 300 քաղաքներու Հրեաները: Նիւ Եորքի մէջ բազմութիւնը այն աստիճան խռնուած էր որ, հարկ եղաւ երկու յաւելուածական միքինկներ գումարել: Ճառեր խօսեցան երկու ծերակուտականներ, եպիսկոպոս Մէնինկ, Աշխատաւորի Դաշնակցութեան նախագահը եւ ուրիշներ:

Գերմանիան նոր խստութիւններով կը պատսպարէ ցոյցերուն

Այս ցոյցերուն հետեւանքով, վարչապետ Հիթլէր տեսակցութիւն մը ունեցաւ պրոպագանդի նախարարին՝ Կոպէլսի հետ: Որոշուեցաւ պաշտպանողական միջոցներ ձեռք առնել, հակազդելու համար այն պայքարին որ կը մղուի մասնաւորապէս Անգլիոյ եւ Մ. Նահանգներուն մէջ, ընդդէմ Գերմանիոյ ազգային կառավարութեան եւ ի վնաս գերման վաճառականութեան: Կարգ մը թերթեր կը գրեն թէ կառավարութիւնը փոխադարձաբար պոյքոթի պիտի ենթարկէ հրեայ բժիշկները եւ փաստաբանները, եւ պիտի հրամայէ հարիւրին մէկէն աւելի չօգտագործել զանոնք: Նոյն խստութեան պիտի ենթարկուին նաեւ հրեայ ուսանողները: Պիտի կազմակերպուի վիթխարի պրոպագանդ մը՝ հրէական գործունէութեան դէմ: Հրապարակային ժողովներ պիտի գումարուին, մէջտեղ դնելով ամբողջ հրէական խնդիրը եւ կազմակերպելով ծաւալուն խաչակրութիւն մը ամբողջ երկրին մէջ:

Գերմանիոյ վաճառականները ծանրապէս վնասուած ըլլալով մղուած պայքարէն, արտօնութիւն խնդրեցին իրենց կարգին պոյքոթ հռչակելու հրէական վաճառատուններու դէմ:

Կիսապաշտօնական զեկոյցէ մը կը հետեւի թէ՝ եթէ Անգլիա, Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ չարգիլեն հակագերման ցոյցերը, ազգայնական Գերմանիան ալ պիտի դիմէ փոխվրէժի, աստկացնելով հակահրէական շարժումը:

⁂ Հռչակաւոր գիտնական Այնշթայն, որ Պրիւսէլ պիտի հաստատուի, իր զայրոյթը յայտնեց հակահրէական ցոյցերուն առթիւ: Գերմանական թերթերը արձանագրելով իր յայտարարութիւնը, կը ծաղրեն հրէածին գիտնականը:

⁂ Պավարիոյ դատական նախարարը որոշեց բոլոր պատժական եւ կարգապահական դատաբաժիններէն վտարել հրեայ դատաւորները: Հրեայ փաստաբաններուն հանդէպ ալ նոյն արգելքը դրուած է: Բացառութիւն պիտի ըլլայ առկախ մնացած դատերու համար:

Միւնիխի բաղաբապետը ժողովի մը մէջ յայտարարեց թէ այսուհետեւ բաղաբապետութիւնը ո՛ր եւ է ապսպրանք չպիտի տայ հրեայ կամ «մարբսեան» Տուներու: Իսկ դպրոցներու վերաբերեալը յայտնեց թէ յառաջիկայ տարեշրջանէն «ո եւ է հրեայ մանուկի թոյլ չպիտի տրուի էրիստոնեայ դպրոցներ յաճախել», եւ թէ հրեայ բժիշկները այլ եւս չպիտի կրնան մօտենալ գերման մանուկներու:

«Թուրիոյ ելմտական վիճակը յուսահատական է»

«Լա Ռէփուպլիք Անչէնէ», Թուրք ընդդիմադիրներուն Փարիզի օրկանը, որ վերսկսած է հրատարակուիլ, իր վերջին թիւին մէջ հրատարակած է «Թուրք գիւղացիական – ռամկավար կուսակցութեան» մէկ զեկոյցը (20 մարտ):

Այդ զեկոյցին մէջ կը կարդանք.

— «Կուսակցութիւնը, խորապէս ուսումնասիրելով Ըմմէք փաշայի կառավարութեան կողմէ հրատարակուած ելմտացոյցը, յուսահատական կը գտնէ Թուրքիոյ ելմտական վիճակը: Գործին բացածանօթ անձեր, որոնք անդամ են կուսակցութեան, որոշած են պատրաստել եւ հրատարակել սեւ գիրք մը, մանրամասնօրէն շօշափելով այս խնդիրը: Այս հրատարակութենէն օրինակ մը պիտի յանձնուի պետութեանց դեսպիւններուն, որպէս զի նկատի ունենան, երբ էմմալական իշխանութիւնը ելմտական աջակցութիւն խնդրէ: Այդ առթիւ, պիտի հաղորդուի թէ՝ թուրք ազգը որ եւ է պարագայի մէջ չպիտի ճանչնայ ապօրէն եւ կամայական իշխանութեան մը կողմէ ապօրինաբար ստանձնուած յանձնառութիւններ»:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐՈՒԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

ԱԻՍՏՐԻԱՆ ԱԼ Կ'ԵՓԻ...

Հիթլէրի խորհրդանշանը, « կամ-մաւոր » կամ « բեկեալ խաչ », Աւստրիոյ մէջ ալ խոր տպաւորութիւն գործած է : Իրրեւ պատուանշան եւ ջախջախուած, այս երկիրն ալ տարիներէ ի վեր կը գալարուի, կ'եռայ ինքն իր մէջ : Ելքը անորոշ է տակաւին, բայց ինչ որ տեղի կ'ունենայ ներկայիս, խորապէս լարած է քաղաքական աշխարհին ուշադրութիւնը :

Երէկ՝ « Աչէլուս »ը, Գերմանիոյ հետ միացման ճեռնարկին էր որ մտահոգութիւն կը պատճառէր : Այսօր Աւստրիան մտած է նոր փուլի մը մէջ : Հետզհետէ կը ջնջուին սահմանադրական ազատութիւնները, խորհրդարանը փակուած է անպայման ժամանակով, եւ օրուան իշխանութիւնը կը ձգտի միահեծան տիրակալութեան, կաշկանդելով ձախակողմեան, մանաւանդ բնկերվարական տարրերը ոեռնք չատ զօրաւոր են :

×

Աւստրիան ունի 83,000 քառ. քիլոմեդր տարածութիւն եւ վեց միլիոն բնակիչ : Երբ կայսրութիւն էր Հունդարիոյ հետ, բնակիչներու թիւը կը հաշուէին 56 միլիոն : Իր պատուհասը ոչ միայն կրճատեց սահմանները, այլ եւ ցամքեցուց հարստութեան աղբիւրները, եւ տարիներէ ի վեր վտխտութիւններով եւ Ազգերու Դաշնակցութեան երաշխաւորութեան շնորհիւ է որ կանգուն կը մնայ : Տասնըհինգ տարիէ ի վեր, հպարտ Աւստրիան չկրցաւ համակերպիլ իր ճակատագրին, եւ պարբերաբար ջղաձգութիւններ կ'ունենայ : Տագնապը թէ հոգեկան է եւ թէ նիւթական : Դժգոհութեան արտայայտիչներն են քաղաքական կազմակերպութիւնները, որոնք ճակատագրական պայքարի մը բռնուած են այս միջոցին : Այդ կազմակերպութիւններուն գլխաւորներն են. —

1— Բնկերվարականները, որ կը ներկայացնեն բանուոր դասակարգը եւ ընտրողներու հարիւրին 44ը : Անոնք համաձայն են որ Աւստրիան միանայ հանրապետական եւ ժողովրդավար Գերմանիոյ :

2— Քրիստոնեայ ընկերվարականները, որ կը ներկայացնեն գիւղացիները, մանր սեփականատէրները, մանր քաղքենիները, կը յարգեն կղերը, եւ իրենց հետ ունին ընտրողներու մեծ թիւ մը, հարիւրին 30 : Անոնք բաժնուած են երկու հոսանքի. մէկ մասը կուսակից է անկախութեան, միւս մասը դեռ երկմտած կը նկատէր միանալ կաթոլիկ Պավարիոյ հետ :

3— Կարգ մը մանր կուսակցութիւններ, որոնք սահմանուած են անհետանալու, բայց տակաւին գոյութիւն ունին երեսի. ժողովին մէջ : Այս դասակարգին կը պատկանին « Հայմվէրդըն »ները կամ հայրենասէրները, որոնք ջերմ կուսակից են Ֆաշականութեան : Կան ալ որ կը նախընտրեն կռմլել դանուբեան պետութեանց միութիւն մը. այսինքն վերահաստատել միապետութիւնը :

4— Նոր կուսակցութիւն մը, որ տարերային ուժ մը կը ներկայացնէ եւ սակայն չունի ներկայացուցիչ՝ երեսփոխանական ժողովին մէջ, ընտրութեանց առեն կազմուած չըլլալով : Հաւանական է որ մեծամասնութիւն չահի նոր ընտրութեանց մէջ : Աւստրիոյ « նացի »ներուն (հիթլէրական) հոսանքն է այս : Իր համբանքն ու հաւատքը կը պարտի Հիթլէրի յաղթանակին : Մոլեգնօրէն հակառակ է հրէականութեան եւ ընկերվարութեան : Կ'ուզէ որ Աւստրիան Գերմանիոյ միանայ բեկեալ խաչի հովանաւորութեան տակ :

Ինչպէս ըսինք, այս նոր կուսակցութիւնը երեսփոխան չունի տակաւին, բայց երեսի. ժողովը բաժնուած է երկուքի : Քրիստոնեայ ընկերվարականները, վերջին տագնապներուն առթիւ, զիրք փոխելով, մէկ ձայնի առաւելութիւն մը ստացան, որուն շնորհիւ իշխանութեան գլուխ կը մնայ վարչապետ Տոլֆուս : Այս խախուտ կացութիւնը թոյլ չի տար օրինապէս կառավարել. ուստի վարչապետը դիմեց դիկտատուրայի : Երեսի. ժողովին նախագահը եւ երկու դեր – նախագահները հրաժարեցան, ուժգնօրէն բողոքելով կառավարութեան կամայականութեանց դէմ : Վարչապետին ուզածն ալ այս էր : Սահմանադրութիւնը նախատեսած չըլլալով երկպալատեան անդամի նախագահութիւն եւ կարելի չըլլալով երեսի. ժողովը գումարել առանց իր նախագահին, ժողովը ինքնին յեղաձգուած կ'ըլլար ծոազատակին :

Այսպէսով չնորհիւ Տոլֆուս դարձաւ դիկտատոր : Երկու շաբաթ առաջ, հրաժարեալ նախագահները փորձեցին նիստի հրաւիրել ժողովը, բայց կառավարութիւնը ապօրէն հռչակելով այդ փորձը, ոստիկանական հսկողութեան տակ առաւ խորհրդարանը : Եւ ժողովականները — ընկերվարականները սուիցուեցան քաշուիլ, « կեցցէ՛ հանրապետութիւնը » գոչելով :

Փարիզեան թերթի մը թղթակիցը, պրպտումներ կատարելով այս մասին, դիտել կուտայ թէ Աւստրիան հիւանդ է եւ չդադրիր : Եւ, ամէն միջոցի կը դիմէ, հիւանդութենէն ազատելու համար : Մինչեւ հիմա՝ ներշնչման աղբիւր մըն էր Մուսոլինին : Այժմ աստրիացի Հիթլէրը տէր եւ տիրական դարձած ըլլալով Գերմանիոյ, աւելի մեծ ոգեւորութիւն կը պատճառէ : Ուրիշ դասակարգ մըն ալ միապետութեան վերահաստատումը կ'երազէ, նախկին գերդաստանէն մնացած իշխանի մը գահակալութեան տակ :

Մէկ խօսքով, Աւստրիան ալ բռնուած է ծանր երկունքի մը :

Մինչ այս մինչ այն, օրուան կառավարութիւնը կը շարունակէ որ բացառիկ օրէնքներ հաստատել, ծանր հարուած տալով ընկերվարականներուն : Համալսարանն անգամ վարակուած է հիթլէրականութեամբ : Ազգայնական տարրերը կ'ուզեն վրէժ լուծել ընկերվարականներէն, որոնք տարիներէ ի վեր տիրաբար կը վարին Վիեննան, եւ աշխատաւորական բազմաթիւ օրէնքներ հաստատած են :

Հանրապետութեան հաստատումէն ի վեր, առաջին անգամ է որ Աւստրիոյ մէջ իշխանութիւն մը իր երկիրը կը կառավարէ առանց խորհրդարանի : Մինչեւ հիմա, դահլիճները հաղիւ կը յաջողէին տակաւ մեծամասնութիւն մը ապահովել, կռմլելով ընկերվարականներուն : Տոլֆուսի կառավարութիւնը իր ուժը կ'առնէ քրիստոնեայ ընկերվարականներէն եւ ազգայնական կուսակցութիւններէն :

Կացութիւնը փափուկ է մանաւանդ անոր համար որ, հարիւրաւոր հիթլէրական գործիչներ կը պտնուին Աւստրիոյ մէջ, եւ վարդապետ յոյսեր կը ներշնչեն յուսահեակ ժողովուրդին :

Այս կացութեան առջեւ, ձախակողմեան հոսանքներն ալ անզօր չեն մնար : Անոնց վարիչները կը յայտարարէին, դեռ քանի մը օր առաջ.

— Մեր պահակախումբերը կազմակերպուած են դիմադրելու համար յատկապէս քաղաքապահ բանակ մըն է (Միլիս), լաւ մարզուած եւ սպառազինուած : Ու վերջապէս, Աւստրիոյ ընկերվարականները օգտուած են Գերմանիոյ փորձէն : Անոնք չատ լաւ գիտեն որ՝ մէկին ճամբան վերջնական պարտութեան կ'առաջնորդէ : Հետեւարար, կը նախընտրեն ի հարկին վերանգել ամէն բան եւ ընդունիլ վճռական ճակատամարտը, եթէ նոյնիսկ յաջողութիւնն ապահովուած չըլլայ :

Միայն թէ՝ անոնպատ պայմաններ ալ պակաս չեն : Աւստրիոյ ընկերվարականները չատ զօրաւոր են Վիեննայի մէջ, եւ կարեւոր ուժեր ունին նաեւ ճարտարագործական գլխաւոր կեդրոններու մէջ : Բայց, տակաւ են հողագործական շրջաններու մէջ : Եթէ քաղաքացիական պատերազմ մը չատ երկար տեւէ, մեծ վտանգ կը սպառնայ Վիեննային, որ կրնայ պաշարուիլ եւ անունդէ գրկուիլ :

ՇԱՐՄԱՂ

ԴԱՄԲԱՆԱԿԱՆ

— :-: —

ՆՄԲ. — Հատուած մը՝ նշան Պէշիկթաշլեանի նոր գիրքէն՝ « երգիծական », որ լոյս տեսաւ երէկ :

Հայ ծնած ըլլալուս համար չատ եմ լսած դամբանականներ : Եւ առանց ազգայնամոլութեան կուգամ յայտարարել որ Հայերս գերազանց, անմրցելի դամբանախօսներ ենք : Լսած եմ դամբանականներ որոնք դիակի մը բոլոր մանրայատկութիւնները ունէին : Ու դամբանականներ որոնք կրցած են մահուան գերադոյն գաղափարը գետեղել հոգիներու մէջ : Ու դամբանախօսներ, որոնք նոյնացած են մահուան հետ ու ըստ այնմ վարուած հանդիսականներուն հետ : Եւ տակաւին խանդավառօրէն մխիթարող դամբանախօսներ, որոնք փառաբանած են մահն ու մեռեալը, աղջերուն սրտին մէջ մեռնելու անհուն փափաք մը ստեղծելով :

Եւ սակայն այս բոլոր դամբանախօսները կ'անչքանան, կը կորնչին Արջունի սրբազանին քով :

Դժբախտաբար երեք դամբանական միայն լսած եմ իրմէ : Կուտամ երեքն ալ նոյնութեամբ :

Առաջին.

— Տիար Թէոտորոս Օհանօղլուեան իր ամբողջ կենաց ընթացքին եղած է օրինակելի բարերար մը :

Գուցէ չատեր զարմանան այս յայտարարութեանս համար, քանզի հանդուցեալը ճանչցուած է այլ կերպիւ : Վասն զի իր բարերարութիւնները մըննացած են անծանօթ : Վասն զի ան կը բարեգործէր գաղտնօրէն : Ես մասնաւորապէս պրպտելով իր բարձր կենցաղը՝ դժայլտին հիացմամբ տեսայ որ Տիար Թէոտորոս Օհանօղլուեանը քրիստոնէապաշտ, համեստօրէն այլ սակայն լիաբուռն առատաձեռնութեամբ սատարած է հայ մանկանց կրթութեան, հայ եկեղեցւոյ պայծառութեան, հայ վանուց բարեզարդման, հայ մամլոյ առաջացման : Եւ տակաւին հարիւրաւոր աղքատիկ ընտանիքներ իրմէ սատցած են կանոնաւորապէս ամսական նպաստի կարեւոր գումարներ :

Տիար Թէոտորոս Օհանօղլուեան ճիշդ Քրիստոսի ուզած, նախընտրած բարերարն էր : Երբոր անոր աջ ձեռքը կուտար՝ ձախ ձեռքը չէր իմանար : Երբոր ձախ ձեռքով կուտար՝ աջ ձեռքը չէր իմանար :

Ահ, ողբացեալ պարոն Թէոտորոս Օհանօղլուեան, ա՛խ ... : Ամբողջ երկրագունտիս վրայ քանի հոգի կարելի է համբել իրեն նման : Ան կուտա՛ր, կուտա՛ր, եւ կուտա՛ր : Սակայն ո՛չ ոք գիտէր թէ ան կուտա՛ր, կուտա՛ր, կուտա՛ր : Ան չունէր բարերարի փառք ու համբաւ : Ընդհակառակն ամէն ոք Տիար Թէոտորոսը նկատած էր իրրեւ կծծի, անգութ, ահ ու չար անձնասիրութիւն մը :

Օ՛, ա՛խ ... : Մինչդեռ մեծ ոգի Թէոտորոսը, սուրբ անձ, տկնիւ մարդ, իր ամբողջ կեանքի ընթացքին բարեբարութիւն է ըրած միմիայն :

Եթէ իրեն դիմողները բոլորն ալ վճռած է, պատճառը ա՛ն էր որ չէր ուզեր բարեբար հռչակուիլ եւ պատուել :

Այո՛, նա կը վճռէր եւ սակայն միւս կողմէ ուրիշ հարուստ Հայու մը միջոցաւ գումար մը կը հասցնէր վաստրեալ անձին : Եւ այսպէս ուրիշներ էին, ուրիշ հարուստներ, որ իր շնորհիւ կը համարուէին բարեսիրտ, բարեբար :

Ա՛խ, Թէոտորոս, անզուգական բարեբար, ջերմ հայրենասէր, հաւատացեալ քրիստոնեայ, հայ մամլոյ բարեկամ եւ ընտանիքի թոշնոզի անդամ :

Քու հոգիդ անչուշտ բաղմած է երկնքի գագը, հրեշտակաց դիրկը : Գրուանաց եւ փայփայանաց մէջ եւ լուսոյ վրայ :

Ա՛խ, սգակիր հանդիսականք, ա՛խ, երէկ դիւեր երազիս մէջ տեսայ Տիար Թէոտորոսը : Ան ինձ յանձնարարեց 15,000 ֆրանքի ընկալագրով մը դիմել իր ժառանգորդաց : Ան փափաքեցաւ որ այդքան մը գումար տրամադրուի եկեղեցւոյս պաշտօնէութեան :

Ես խիստ զգածուած, ա՛խ ... , հանդուցեալին յետ մահու այս խիստ գովելի եւ օրինակելի գաղափարէն՝ կը գործադրեմ իր կամքը, միմիայն չխռովելու համար իր յաւիտենական հանդիստը : Ամէն :

Երկրորդ.

Ողբացեալ Թէոդիկի դագաղին վրայ հակելով եւ յոյժ յուզմունահեղձ կանգով ու լալագին շեշտերով՝ դամբանախօսեց.

— Ա՛խ ... ա՛խ ...

Վա՛խ եմ ըսեր Թէոդիկիս...

Ազուոր Թէոդիկս, անուշ տղաս ...

Ա՛հ ի՛նչ ըրիր դուն ... հաւնեցա՞ր ըրածիդ ...

Ասանկ բան կ'ըլլայ մինչ ...

Վայլում առա՞ւ աս ըրածդ ...

Եւ յանկարծակի ... առանց մնաք բարեաւ մը ըսելու, քէնուռածի նըման ...

Մե՛ղք ... մե՛ղք ...

Թէոդիկ, Թէոդիկ ... դաւակս, ըսէ՛ ինծի, ըսէ՛, ինչո՞ւ մեռար ...

Ա՛խ Թէոդիկս, աննման դաւակս, աշխատասէր, ողորմած, բարեսիրտ ու մէկ հատիկ մանչս, արեւս ...

Աս եղա՞ւ, վայլե՞ց, ճղիկ ճղիկ կոտրտիմ ...

Ինչո՞ւ մեռար, օղուլս, փաչա Թէոդիկս ...

Աս ի՞նչ ըրիր, եավրուս, չանս չիկեարս ...

Թէոդիկ, Թէոդիկ ... Ա՛խ, Թէոդիկը ...

Ա՛խ, ըսեմ, ա՛խ ...

Թէոդիկը ...

Թէ ... Թէո ... դիկը ... Թէ ... Թո ... Թի ... Թա ...

Զէ՛, չէ՛, ա՛լ չեմ կրնար շարունակել ...

Հի՛, հի՛, հի՛, հիո՛ւր ... ո՛ւր ... « չոլօօ՛ր » ...

Ուշադիր ընթերցողը պիտի դիտէ որ հակառակ իր յուզումներուն Արջունի սրբազան տեղւոյն համաձայն ոճ եւ լեզու կը փոխէ : Աւելի իր մտքի հաղորդութիւններէն մին է :

Երրորդ.

Դերասան Սարիմ Մաքսուտեանի մայրիկը մեռած էր : Սրբազանը արտասանեց իր գլուխ դամբանականներէն մին.

— Ա՛խ ... ա՛խ ...

Մահը ...

Ահաւասիկ դագաղ մը եւս մեր առաջ :

Այո՛, դագաղ մը մեր առաջ : Անոր նայելով յիշատակ մը կ'ունենամ : Մեռելին նայելով յիշատակներէս մին կեանք կ'առնէ : Տարիներ, տարիներ առաջ էր : Շապին – Գարահիսարէն Պոլիս գացած էի : Գատըգիւղ էի : Գատըգիւղի գարիպ տէրտէրն էի : Գարիպ տէրտէրը սիրուած ու յարգուած էր թաղեցի բարեպաշտ տանուտէրներէն : Ղարիպ տէրտէրը մուտք ունէր մեծամեծաց յարկերէն ներս : Հէ՛յ, Գատըգիւղ : Կը յիշեմ Նուրեանները, Մալխասեանները, Ալթունեանները, Զիմէնեանները, Ճովակիմեանները, Ունճեանները, Մալէգեանները : Մեծատուն եւ պատուական, պատուական ընտանիքներ : Օրհնեալ, բարեգութ, հիւրընկալ գերդաստաններ : Սրտերնին բաց, սեղաններն բաց, քսակներնին բաց : Ա՛հ, չատ էին բարեկամները գարիպ տէրտէրին : Ղարիպ տէրտէրը նման չէր միւս գարիպ տէրտէրներուն : Ան սիրուած էր, գնահատուած : Եւ այսպէս չատ օրեր գարիպ տէրտէրը կ'ըլլար հայ մեծատանց քով :

Օր մը, Մաքսուտեաններու տան մէջ խմացայ որ Շապին – Գարահիսարէն վեց հատ հայորդիներ Պոլիս են բերուած, մահուան վճիռով :

Ա՛խ, ըսի, ա՛խ ... :

Վեց հատ կարիճներ, հայրենասէր, քաջ, բարեպաշտ, վեց հատ կանանչ արեւներ որոնք պիտի կախուէին կամուրջին երկու գլուխները : Երեքը Ղալաթիոյ կողմը, ա՛խ ... : Միւս երեքն ալ Պոլսոյ կողմը, վա՛խ ... : Ղարիպ տէրտէրին սիրտը վեր ելաւ : Մտածեցի, չափեցի, ձեւեցի եւ լսցի :

Դարման մը, ա՛խ, մէկ դարման ...

Մաքսուտեան էֆէնտիին ոտքերը իննայ եւ ըսի.

— Հրաշք կ'ուզեմ, վեց կարիճներուս համար հրաշք մը ...

Այս դագաղին մէջ հանգչող տիկինը Մաքսուտեան էֆէնտիին կինն էր : Իմ վիճակս տեսնելով արտասուեց եւ ըսաւ ամուսնոյն.

— Բան մը ըրէ, ազատէ տղաքը :

Ա՛խ, ի՛նչ քաղցր, հլու հնազանդ եւ քրիստոսանուէր կին մըն էր :

Մաքսուտ պէյը ըսաւ.

— Ես բան մը չեմ կրնար ընել զժբախտաբար : Շուտով Սիմոն պէյին գնա : Գէզի երկու տող դիր կուտամ :

Մաքսուտ պէյին նամակը առնելով չիտակ Սիմոն պէյին վրայ վազեցի : Պատմեցի ամէն բան, լսցի, աղաչեցի, փէշը բռնեցի :

Շատ յուզուեցաւ Սիմոն պէյը եւ դիս պատրիարքին դրկեց : Պատրիարքն ալ զիս մտիկ ընելէ վերջ, Եըլտըզ, Սուլթանին դիմեց : Եւ, երկու ժամ վերջ, վերադառնալով ըսաւ ինծի.

— Տէրտէր, ե՛լ տուն գնա հանդիստ սրտով : Վեց կարիճներդ ներում ստացան : Ազատուած են :

Ա՛խ, ա՛խ, պատրիարքին ոտքերը համբուրեցի : Ուրախութենէս սկսայ արտասուել : Դռնապանին ձեռքերը կը սեղմէի : Ըրածս թողածս չէի գիտեր : Պզտիկ բան չէր, վեց արեւներս ազատած էի, փրկա՛ծ : Ղարիպ տէրտէրը երջանիկ էր, զո՛հ էր, ուրա՛խ էր, յուզուած : Ղարիպ տէրտէրը անկից վերջ գիսաւոր աստղի նման հեռացաւ Պոլսոյ արիւնոտ երկինակամարին վրայէն : Ի՛նչ օրեր էին, ի՛նչ օրեր ...

Մաքսուտեան տիկնոջ հոգին թող հանգչի խաղաղութեամբ : Ամէն :

Շատ խոր էր այս դամբանականին ձգած տպաւորութիւնը հանդիսական սգակիրներուն վրայ :

Շատեր սկսան յայտնել կարծիքներ : Ահաւասիկ հատընտիր քաղուած մը :

—Եպիսկոպոսին յիշատակները ճոխ են գերեզմանատան մը նման :

— Ի՞նչ զգայնութիւն ... որքա՜ն կուլայ ... Զոր մէկը չէ ... :

— Անձրեւաթոր սրբազան մըն է ... մէկա կ'անձրեւէ Լուսաւիչ քաղաքին վրայ եւ Հայոց եկեղեցիին մէջ ... օրհնութիւն է աս ...

— Բայց եկեղեցիին խոնաւութեան պատճառը ինքն է ... Սէկն գեսին յորդելուն պատճառը նոյնպէս ... : Եթէ օր մը Նեղոս գետը ցամքի, Տիմոթէոս սրբազան կրնայ փրկել Եգիպտոսը ...

— Կը սխալիս, ան գետի ակ չի կրնար ըլլալ քանդի մէկ կաթիլ արցունք չի թափեր : Անոր արցունքները չատրուանի ջուրի կը նմանին, միշտ մէջը կը հոսին :

— Ամենայն դէպս սուրբ մարդ է : Ես աչքովս տեսայ. դամբանախօսած պահուն եկեղեցիին կամարը բացուեցաւ եւ երկնքէն բու մը իջնելով՝ թառեցաւ սրբազանին վեղարին վրայ :

Շատ դամբանականներ խօսած է Արջունի : Դեռ չատ դամբանականներ կը նայ արտասանել : Դեռ օր մը կրնայ իմ վրաս ալ խօսիլ :

Իր բարեւթեան եւ անյիշաչարութեան վրայ վստահ եմ :

Շատ հաւանաբար այսպէս դամբանախօսէ իմ վրաս.

— Թէեւ ան դիս չատ քաշքշեց, աւելի պակաս բաներ ըսաւ եւ սակայն ես կը ներեմ իրեն : Թողութիւն կը չընորհեմ, ազօթելով եւ խնդրելով որ մեր տէր Աստուածն ալ ներէ իրեն : Թող արժանի ըլլայ արքայութեան եւ մեծ ու փոքր Արջէ համաստեղութեանց լուսերուն մէջ լողայ իր հոգին : Աստուածմէ սակայն կը խնդրեմ որ, այս կէս լուսաւորչական եւ կէս կաթոլիկ եւ ամբողջովին հեթանոս դրագէտը քաւարանի չորանէ մը անցնի : Թող գինքը նետել տայ, սանկ մէկ ամիս մը, դուբի մը մէջ, որ արջերով լեցուն ըլլայ : Ամէն :

ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ

ԱՆԴՐԿԱՍՊԵԱՆ ԵՐԿԻՐԸ ԵՒ *Ժողովուրդին ապագան*

— :-: —

Փերզանը, ընդգրկած է ամբողջ Անդրկասպեան երկրամասը : Կասպից ծովի լայնածաւալ տափաստաններէն մինչեւ Ալմաթայի, Պամիրի բարձրունքները կը տիրապետեն երեք գետեր, որոնք վարում են նստակեաց եւ վաչկատուն կեանք :

Ինչեր տեսեր թէ ընդհանրապէս այդ ժողովուրդները ինչպիսի ձգտումներ ունին : Արդեօք օրէ օր սպասո՞ւմ են միանալու թրքութեան թէ ոչ :

Այն օրուանէ որ Ռուսաստանը գրաւեց Անդրկասպեան երկիրը, մինչեւ են որ հետեւան, ընտանիքով անցած չատ քիչ բան է փոխուել :

Ճիշդ է Թուրքմէնը, Ուզբէգը եւ Կիրկիզը, մինչ այն կիսավայրենի.— Բայց խաղաղ կեանք էին անցկացնում : Ցարական լուծի տակ ընկնելուց յետոյ, յատկապէս ոչ մի նըշոյլ :

Ռուսաստանը գրաւելով այդ հսկայ եւ բերրի երկրամասը, կապեց երկաթուղու ցանցերով : Բոլոր քաղաքներում սունկի պէս բուսան մեծ մեծ վաճառատներ, պետական եւ մասնաւոր բանկեր, հսկայ գրամագլխով : Այդ ուղղութեամբ, պետութիւնը ոչ մի ջանք չէր խնայում : Ամէն նոր ելի եւ աննորելի միջոց գործադրում էին որքան կարելի է շատ հում նիւթ դուրս քաշելու : Բայց ամենագլխաւորը եւ ցաւալին այն էր, որ պետութիւնը չատ քիչ էր ուշք դարձնում կրթութեան վրայ : Այդ արդէն նորութիւն չէր, հին ցաւ էր : Ասիական բոլոր հպատակ ժողովուրդների վրայ նոյն միջոցն էին գործադրում, ռուս ցարական սատանաների բերան քաղաքականութիւնն էր այդ :

Հողերի ամենալաւը, բերրին, փոխանակ յատկացնելու բնիկ հողագործ գիւղացիներին, Ռուսաստանից բերում լցնում էին Ռուս գիւղացիներ : Անցկ Մեմերիչ, Գալօսկի ստէպ, Բայրամալի եւ այլ վայրեր եւ կը համոզուիք : Այդ բոլորից դուրս, պետութիւնը յայտնապէս թիւ էր տալիս, բոլոր այլասերող տարրերին : Մի խօսքով, իշխանները չատ քիչ հոգածութեան էր տանում դէպի այդ ժողովուրդը : Ի՞նչ ունի պարծենալու արդեօք, այսօր այդ երկրամասը ցարական Ռուսաստանից, ոչինչ : Նա իրան ժողովրդին ոչինչ տուաւ : Մի միայն արծարծեց նրանց մէջ քէնն ու ոխակալութիւնը :

Այն ինչ չտուաւ երէկ ցարական Ռուսաստանը, չի կարող տալ եւ նրա կայ բոլշեւիկեան Ռուսաստանը :

Ամբողջ անդրկասպեան ազգութիւնները,— Թուրքմէնները, Ուզբէկները, Կիրկիզները չեն կարող ինքնուրոյն ապրել, կրթուել եւ հասնել անկախ պետութիւնների աստիճանի : Այդ նուրանալի է : Իսկ « Թուրքֆէլ »ները ունեն այդ երկրամասի համար բոլոր բերել է : Այդ երկրամասին պէտք է կարող եւ չինարար պետութիւն որ ժողովրդի կարիքը եւ չահը տակաւորէն ըմբռնելով, մանկ այդ երկրամասը, հովանաւորէ եւ կառավարէ :

Շենարար պետութիւն է պէտք : Նիկոլայի օրօք տրամադրութիւն կար Ամուդարից մի մեծ ջրանցք բանալ եւ աւելի շուտ գետը հասցնել ու միացնել անդրկասպեան ծովի հետ, որ համար ծրագրուած էր բաց թողնել բոլոր միլիոն րուբլի :

Երբ դուրս էք գալիս Կրասնաուոդսկ կուց մինչեւ Զարզծոյ, երկու օր չունակ երկաթուղին պտում է մեծ մասամբ ամայի անապատով : Իսկ մեծ բարիք կարող էր բերել այդ հայ ջրանցքը այդ ժողովրդի համար եւ գլխաւորը նաւարկութեամբ կը պէտք այդ երկրամասը իրար հետ : Ընդհակառակն, եւ գետ երկար ժամանակ չէն անելու, ինչպէս այդ, նոյնպէս այլ վայրերում :

Ի՞նչ օգուտ տուաւ « բամաչիութիւնը» գիւղացիներին որ անոնց արտայայտիչն էր :

Նախ քան « բամաչութեան » երեան գալը, գաղտնի համախմբումներ պրոպականտա էր տարուում : Ցնորհիւ փոխութիւնից յետոյ այնտեղ վտում էին Մուսաւաթականները եւ կազմեցին Թաթարները :

Առաջին բանկումը եղաւ 1917 մարտին : Ըստ Մուսաւաթականների դաւադրութեան, այնպէս էր ծրագրուած որ միաժամանակ մարտին ամենուրեք մեծ քաղաքներում պէտք պայթէր ապստամբութիւն : Նախ քան Եւրոպական մասի վրայ յարձակուիլը, Հայերին լուր էին տուել, որ չխառնուին կռիւին : « Մենք ձեզ հետ գործ չունենք, մեր գործը Ռուսների հետ է » : Բայց այդ դաւը ձախողեցաւ : Ազգանշանին արձագանգ տուին միայն կոկանդը, այդ էլ չնորհիւ նրան որ կուղղերի մեծամասնութիւնը կազմեցին Թուրքերը, Թաթարներ եւ Ուզբէկներից հաւաքուել էին մի չափ բախտախնդիրներ : Կռուի սկզբին երկու օր Հայերը չմասնակցեցան, մինչ նրանք սպանեցին տասը հոգի Մեղրացիներ :

Արժէ յիշել այդ դէպքը, որ իր պէս ճախօս փաստերով զարհս է ցոյց տալու, թէ տեղւոյն ժողովուրդը, որքան կութեամբ էր զինք վերցրել :

Բերդի դիմաց մի բակում ապրում էին ութ ընտանիքներ, Մեղրեցի Կռիւի առաջին օրը գալիս են միխոյեան զինուած Ուզբէկներ, եւ ազդարարում են որ հետեւան, ընտանիքով անցած մակերեսուած միութեան, այլ զանդան բախտախնդիրների : « Բամաչութիւնը մեծ վնաս տուաւ գիւղացիութեան, ամենուրեք թալանում էին, իսկ պատժիչ վաշտերն ալ, օժտուած լայն իրաւունքներով, զինուցած գիւղի ախորժակով անխնայ աշ ու ձախ կոտորում էին անմեղ գիւղեր :

ՓՈՓՈԽՎԱԾ ԴԱՏԱՎՈՐԸ

(ՊԱՏՄՎԱԾՔ ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ԿՅԱՆՔԻՑ)

■■■■■■■■■

2— Մեկուկես տարի էր անց, երբ Ալեքսանդրը ստացավ հետևյալ նամակը՝ Ալեքսանդրի անունով։ Նամակը գրված էր Ալեքսանդրի ձեռքով։ Նա հրավիրում էր Ալեքսանդրին գալ Ամերիկա, որպեսզի նրանք միասին հիմնեն մի մեծ առևտրական ընկերություն։ Նամակի վերջում Ալեքսանդրը գրում էր, որ ինքը ստիպված է եղել ամուսնանալ, որովհետև ծնողները չեն ուզել, որ նա մենակ գնա Ամերիկա։ Նամակի վերջում Ալեքսանդրը խնդրում էր, որ Ալեքսանդրը ամուսնանա և իր կնոջ հետ միասին գնա Ամերիկա։ Ալեքսանդրը ուրախացավ նամակը կարդալով։ Նա ուզում էր անմիջապես գնալ Ամերիկա, բայց հետո մտածեց, որ ավելի լավ է նախ ամուսնանա, ապա գնա։ Նա ուզում էր, որ իր կինն էլ գնա իր հետ։

3— Ջօջոյան վախի մեջ էր։ Նա չգիտեր, թե ինչ անի։ Նա ուզում էր ամուսնանալ Ալեքսանդրի հետ, բայց նա չգիտեր, թե ինչպես անի։ Նա ուզում էր, որ Ալեքսանդրը գնա Ամերիկա, բայց նա չգիտեր, թե ինչպես ասի դա Ալեքսանդրին։ Նա վախենում էր, որ Ալեքսանդրը կարող է չհամաձայնել։ Ջօջոյան ուզում էր, որ Ալեքսանդրը ամուսնանա իր հետ, որպեսզի նրանք միասին գնան Ամերիկա

Նորեն մակեդոնական արիւն...

Երկուշաբթի օր, Սոֆիայի մէջ սպաննուեցաւ Պ. Փոտորով, մակեդոնական ընկերակցութեան մը նախագահը: Իրեն ընկերացող բարեկամ մըն ալ վիրաւորուեցաւ: Մարդասպանը յաջողեցաւ փախչիլ:

Երկու խաղար դատեր Թուրքիոյ մէջ

Պոլսէն կը հեռագրեն թէ ֆրանճեւթուրք խառն դատարանը շուտով պիտի վերսկսի իր աշխատանքները: Սեղանի վրայ կան 10 — 12 դատեր, որոնց երկուքը շատ կարեւոր են: Մէկը՝ Զուհուր Օվայի ընդարձակ դաշտին դատն է: Այս գետինը կը պատկանէր Ֆրանսացիներու եւ պատերազմին ատեն գրաւուեցաւ կառավարութեան կողմէ: Երկրորդն է՝ Ապտիւլ Համիտի ժառանգորդներուն կողմէ բացուած դատը՝ Սուրիոյ մէջ գտնուած սուլթանական կալուածներու մասին:

Թուրճեւլէժ խառն դատարանն ալ պիտի քննէ 26 դատեր, որոնց գրեթէ բոլորն ալ կը պատկանին պետական հայքայթումներու եւ ճարտարարուեստական ձեռնարկներու: Դատերէն մէկը կը վերաբերի հինգ միլիոն ֆրանճ արժէքով երկաթուղիի կազմածներու, որոնք յանձնուած են պատերազմէն առաջ եւ անվճար կը մնան մինչեւ այսօր:

Պետական դրամատուն Հիմազի մէջ

Գահիրէի թերթերը կը գրեն թէ՝ համաձայնութիւն դոյացած է նախորդ Յունիս Ապպաս Հիլմի փաշայի եւ Վահապիներու թագաւորին միջեւ, պետական դրամատուն մը հաստատելու համար: Դրամագլուխը պիտի ճարէ նախկին խեդիվը: Դրամատունը պիտի բացուի ապրիլի կէսուն: Կեդրոնը պիտի ըլլայ Ճիտտէ, իսկ դրամագլուխը՝ մէկ միլիոն անգլ. ոսկի:

Վահապիներու թագաւորը այժմ լայն բացած է դուռները, որպէս զի դրամագլուխ մտնէ երկիրը: Նոր դրամատունէն զատ, Ճիտտէ – Մէքքէ երկաթուղիին չինութեան չորհիւ, 70,000 ասելլին կանխիկ դրամ պիտի մտնէ Հիճազ, ինչպէս եւ ուրիշ դումարներ: Երկար առեւնէ ի վեր այսքան դրամ հոսած չէր Արաբիոյ մէջ:

Վակոնը խակեցին, կէս ճամբան մնաց

Եղիպտոսի ազգայնականները (Վաֆտ) նորէն խլրտիլ սկսած են: Անցեալ շաբթու նոր անկարգութիւններ պատահեցան դաւառի մէջ: Նահաս փաշա, Վաֆտի վարիչը, որ վերջերս Վերին Եղիպտոս կը դտնուէր, Գահիրէ վերադարձուեցաւ տաւրօրինակ եղանակով մը: Նախապէս կ'լսուէր թէ Նահաս փաշա օդափոխութեան դացած է, բայց երեւան եկաւ որ քաղաքական գործերով կը զբաղի: Առաւանի մէջ փաշան ճառ մը խօսեցաւ բանուորներուն, գրգռիչ լեզուով մը, եւ քանի մը օր յետոյ, Լուքսորի մէջ ցոյց մը տեղի ունեցաւ ի նպաստ իրեն: Ոստիկանութիւնը քարի բռնուեցաւ, երբ կը փորձէր միջամտել: Աւելի մեծ ցոյց մը տեղի ունեցաւ Քէնայի մէջ, եւ ոստիկանութիւնը նորէն քարկոծուեցաւ: Այսր վրայ, կառավարութիւնը որոշեց միջոցներ ձեռք առնել, իմացած ըլլալով թէ ուրիշ քաղաքներու մէջ ալ ցոյցեր կը պատրաստուին: Մարտ 25ին, երբ Նահաս փաշա իր կուսակիցներուն հետ կառախումբ նստած էր Քէնայի մէջ, իր վակոնը անջատուեցաւ եւ առանձին վայրաշարժի մը կապուելով, չոգեկինդ եւ առանց կանգ առնելու քշուեցաւ ... Գահիրէ:

Երկու տարի առաջ ալ այսպիսի գործողութիւն մը կատարուած էր:

Ցաւալի արկած մը

Պ. Հրանտ Ալեանեան, մեր աշխատակիցը, ցաւալի արկած մը անցուցած է բարեկամի մը հետ, երկուշաբթի օր, ժուանվիլի կամուրջին վրայ, « Փաթէ – Նաթան »ի սթիւտիոյէն վերադարձին: Ինքն է որ կը պատմէ. —

Արտաշէս Յովհաննէսեանի հետ կառքին մէջ էի. հազիւ կամուրջին վրայ հասած, հանրակառք մը մեր վրայ հասաւ եւ ընդհարումը ակնթարթի մը գործը եղաւ: Կառքը փշրուած, տապալած էր: Մեզ հանեցին պատուհաններէն, արիւնլուայ:

Փիթիէ հիւանդանոցը պառկեցայ գիշերը. ելայ եւ տունն եմ, շատ տկար: Արտաշէսը դեռ հիւանդանոցն է, աւելի ծանրօրէն վիրաւորուած կզակէն:

Զինաթափութեան խորհրդաժողովը յետագունեցաւ

Զինաթափութեան խորհրդաժողովը յետաձգուեցաւ ապրիլ 25ին:

Ընդհ. յանձնաժողովի վերջին նիստին մէջ 17 ճառեր խօսուեցան: Մորհրդային իշխանութեան, Պարսկաստանի, Հնդկաստանի, Ճաւընի, Աֆղանիստանի, Իրլանտայի, Պելժիոյ, Զինաստանի եւն. պատուիրակները յայտարարեցին թէ սկզբունքով կ'ընդունին Մաքտոնըլտի ծրագիրը, վերապահելով հանդերձ իրենց իրաւունքը՝ բարեփոխումներ առաջարկելու մասին: Սպանիոյ պատուիրակը առիթէն օգտուելով, խօսօրէն քննադատեց Մուսոլինիի վերաքննական ծրագիրը, որ կը ձգտի փոխել Եւրոպայի հողային քարտէսը: Գերմանական պատուիրակը նորէն պարզեց իր երկրին անապահովութիւնը, որ հետեւանք է դաշնագիրներու անարդարութեան: Եւ պահանջեց ջնջել բոլոր խորութիւնները: Վիճաբանութիւններէն յետոյ, ընդունուեցաւ բանաձեւ մը որով իրրեւ հիմ կ'ընդունուի անգլիական ծրագիրը:

ԿՐԸՆՈՊԼԻ ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐԸ

Կրընոպլի թերթերը կը գրեն թէ վերաբուար 26ի գէպքին առթիւ ձերբակալուած Հայերէն երկուքը, Մանուկ Անտոնեան եւ Ս. Սալամանեան (Սողոմոնեան ?) առժամապէս ազատ արձակուած են: Առաջինը մեղադրուած էր թէ զանակ գործածած է, իսկ երկրորդը՝ աթոռի հարուածներ տուած:

Դեռ 3 — 4 հոգի կը մնան բանտը:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆԻ

ԵՐԳԻԾԱԿԱՆ

Մեծ հատոր մը մօտաւորապէս 300 մեծադիր էջ, ուր ամփոփուած են հեղինակին անտիպ ու տպուած լաւագոյն երգիծական

կտորները

Համակ Ծիծաղ, Սրամտութիւն, Խնդուք, Ժպիտ

Արտասահմանեան ամբողջ հայ կեանքը եւ դէմքերը

պատկերացուած են այս հատորին մէջ

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԻՐՆԵՐ՝ 15 Ֆր., ՈՒՐԻՇ ԵՐԿԻՐՆԵՐ՝ 20 Ֆր.

Դիմել՝ 17, RUE DAMESME :-: PARIS (13e)

« երկար եւ առողջ ապրելու միակ պայմանը ծիծաղիլն է »:

ՏՈՔԹ. ԼՕՄՊՐՕԶՕ

ՑԵՐԵԿՈՅԹ

ՄԻՋՀԱՅԵՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՅԱՋՁՆԱԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ

ի նպաստ Պէյրութի աղէտեալներուն

9 ԱՊՐԻԼ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 2.30ԻՆ

Mutualitéի սրահին մէջ

Տեղի կ'ունենան բանախօսութիւններ, արտասանութիւններ, խմբական երաժշտութիւն եւ մեներգներ, յայտնի արուեստագէտներու կողմէ:

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն:

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՅԹ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ ՍԱՆՈՒՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

23 ԱՊՐԻԼ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԻՆ

"Petit Journal"ի սրահին մէջ

21, Rue Cadet — Métro: Cadet

«ՄՈՎԻՆԱՐ» ՕՓԷՐԷՔԸ (2 արար)

Հեղինակութիւն՝ *ԱՐԱՄ ԶԱՐԴԻ*, երաժշտութիւն՝ *Գ. ԱԼԷՄՇԱԽ*

ԳԻՆ ՏՈՄՍԵՐՈՒ 20, 15 ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ

ԽՄԲԵՐԳՆԵՐ.— երաժշտական բաժնի ղեկավար յայտնի երաժշտագէտ փրոֆ. Գ. ԱԼԷՄՇԱԽԻ:

«ՃԱՓՈՆԱԿԱՆ ՀԱՐՄԱՆԵԿԱՆ ԹԱՓՈՐԸ» (լապտերներու պարով), ղեկավարութեամբ՝ վարժարանի մարզանքի ուսուցչուհիի՝ Mlle LAHITTE*ի*

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻ ՇԱՆԹԱՐ ԱՐՈՒԵՍՏԱԴԷՏՆԵՐ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

կազմակերպուած՝ ԼԻՈՆԻ ՀԱՄԱ-ԽԱՐԲԵՐԴՑԻԱԿԱՆ

ԵՐԻՏ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵՕԹՆԱԿ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ

3րդ ԹԱՂԱՊԵՏԱՐԱՆԻ ՇՔԵՂ ՍՐԱՀԻ ՄԷՋ

ԱՅՍ ՇԱԲԱԹ ԵՐԿՈՑ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

ի նպաստ Պէյրութի աղէտեալներուն

կը ներկայացուի ՓԱՐՈՍԻ ՊԱՀԱՊԱՆՆԵՐԸ եւ զուարճալի մը

Հանդէսին ծախքերուն մասնակցութեան համար կը գանձուի 2 ֆր.

ՇԱԲԱԹ.— Յոյն ներկայացումը պիտի ներկայացուի նաեւ *ՄԷՆ ՄՕՐԻՍ*ի մէջ Ապրիլ 2ին, իսկ *ՎԻՇՆԻ* մէջ Ապրիլ 9ին:

ՍԱՓՐԻԶՆԵՐՈՒ ՈՒԾԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

փարիզի արուարձաններէն կոնէսի (GONESSE) կեդրոնական փողոցին վրայ ծախու է կամ ժէրանսով կը տրուի սարքուած սափրիչի խանութ մը՝ արանց եւ կանանց բաժանմունքներով, ինչպէս նաեւ յարկաբաժին մը՝ երկու սենեակ, խոհանոց, ջուր, կազ, էլեկտրականութիւն: Պայմ՝ 9 տարի: Բոլորին վարձքը՝ 3500 ֆրանք: Լաւ պատեհութիւն այր եւ կին սափրիչի համար:

Մանրամասնութեանց համար դիմել նամակաւ *Պ. ՎԱՐՊԵՏԵԱՆի*,

37, Rue Lazare Carnot, Clamart, (Seine)

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Զ. Ո. Մխիթեան Փարիզի մասնաճիւղին շաբաթական դասախօսութիւնը վաղը, Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին Ցլորիայի մէջ: Դասախօս Պ. Ա. ԽԱՆԻՏԱՆԵԱՆ, նիւթ՝ Արդի տագնապը, պատճառները եւ դարմանը: Մէկ ժամ սինէմա: Կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները:

ԱՐԱՄ ՀՕՃԱՊԱՇԵԱՆ

ԵԼԵԿՏՐԱԳԷՏ

42, Avenue Jean Jaurès.

Rosny s) Bois

Կը ստանձնէ ելեկտրական ամէն տեսակ աշխատանքներ եւ արդիական գետեղումներ՝ *ՇԱՏ ՉԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ:*

CABINET de Me V. YARJANIAN

JURISCONSULTE

Procédure Générale — Mandataire en Justice

44, Rue La Fayette, Paris (9) Tél. TAITBOUT. 53-32

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական գործեր: Անձամբ կը պաշտպանէ Ռեւետրական եւ Հաշտարար դատարաններու առջեւ: Ամուսնութիւնները եւ ամուսնալուծման, եւ ժառանգական բոլոր գործողութիւնները կը կատարուին արագութեամբ: վարչական դիմումները նախարարութեանց մօտ:

Կ'ընդունի, ամէն օր, ժամը 9էն 11, եւ 5էն 7:

THE - RESTAURANT

de la Mosquée de Paris

39, rue Geoffroy St. Hillaire (5). Tél. Gobelins 18-10

Արեւելեան երաժշտութիւն՝ *ՀԱՅԿ* եւ *ԵԳԻՊՏԱՑԻ* յայտնի երաժշտագէտներու կողմէ: Բաց է մինչեւ կէս գիշեր:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԲԱՂՆԻՔ

Նիհարնալը ապահովուած է 100ին 70: կանանց համար՝ երկուշաբթի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի՝ ամբողջ օրը եւ ուրբաթ կէս օրէ վերջ: Ուրանց համար՝ ուրբաթ առաւօտ, շաբաթ եւ կիրակի ամբողջ օրը:

Հաղորդ. միջոցներ. — Մէթրօ : Jussieu, Monge, Daubenton. Օթօպիւս՝ G. T. Tbis, BD, CF, S, K, AX, U, H.

ՀԱՅԱԳՈՐԾ ԵԻ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

75 Ave. de Verdun, Issy-les-Moulineaux, Seine, France, Tél. 166 Issy

ԵԹԷ Կ'ուզէք ձեր ստամոքսի առողջութիւնը չխանգարել, փնտռեցէք բոլոր նպարավաճառներուն մօտ Maison STÉPAN *համեղ ՍԻՄԻԹՆԵՐԸ, որոնք թարմ կը մնան մինչեւ 1 ամիս:*

Մասնաւոր յանձնարարութեանց վրայ, մեր արդիական փուռին մէջ կը պատրաստենք՝ լաիմէֆիւն, չէօրէք, պանիրով, ապուխտով եւ թայինով փիտէներ, պուղաչա եւ ամէն տեսակ եւրոպական եւ արեւելեան անուշեղէններ:

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ դաւառներէ եւ արտասահմանէ:

Արագ առաքում: 3 քիլօէն սկսեալ ապսպրանքները կը յանձնենք բնակարան:

ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ՀԱՅ ԴԵՐՁԱԿ

Maison KEVORKIAN

33, Rue des POISSONIEPS. *Métro:* Château Rouge et Barbès

Կը կարենք sur mesure կանանցի ամէն տեսակ հագուստներ haute couture մօտէներով եւ կը հայթայթենք կարուած նոր հագուստներ՝ յարմար գիներով:

Մուշտակի եւ bcnetterieի ճոխ պահեստ:

Ցմտեսական տագնապին պատճառաւ զեղչուած գիներ:

E. TER-MINASSIAN

Export und import, Komissionen und Vertretungen

Ցանձն կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը հիմ նիւթերու (չոր պտուղ, աղիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ Գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու:

Կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց:

Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30, Allemagne.

ՀԱՅԿԱԶՆԵՐՈՒ ԲԱՆԿ

42, rue Etienne Dolet, Alfortville, (Seine)

Tél. Entrepôt 17-65

Կը ստանձնենք նաեւ սենեակներու, խանութներու եւ ապակիներու թուղթով գարդարումը:

Խնամուած աշխատանք: Նպաստաւոր գին:

Հայ ճարտարապետներ, ձեր շէնքերը ներկելու համար, դիմեցէք մեզի: Ջեղչտու պայմաններ:

Le Gérant : H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

ՁՈՐՍ ԱՐԴԱՐ ՄԱՐԴԻԿ

Հեղինակ՝ ԷՏԿԸՐ ՈՒՕԼԸՍ Թարգմ. Ժ. Մ.

ՆԱԽԱԲԱՆ

ԹԷՐԻԻ ԱՐՀԵՍՏԸ

— Մտիկ ըրէ, ըսաւ Փուաքար ընդմիջելով. աղջիկ մը կար երիտասարդ ու զեղեցիկ, հոն — ձեռքի չարժումով մը ցոյց տուաւ հեռաւոր կէտ մը — ու կար նաեւ քահանայ մը ... կը հասկնաս անշուշտ. ծնողքը աչք դոցեցին, յանախ կը պատահի ... Բայց աղջիկը՝ ամօթխած, կ'ատէր այդ մարդը. չուզեց երթալ անոր. քահանան թակարդի մէջ ձգեց զայն ու պահեց տունին մը մէջ ... սակայն երբ ծաղիկը սկսաւ թօչնիլ, վռնտեց աղջիկը որուն հանդիպեցայ ես ինքս. չէի ճանչնար այդ աղջիկը, բայց ինքնիրենս մտածեցի. « Ահաւասիկ չարիք մը զոր օրէնքը չի կրնար դարմանել »: Այնպէս որ իրիկուն մը գլխարկս քաշեցի աչքերուս վրայ, դացի քահանային մօտ եւ խնդրեցի որ ինծի ընկերանար, մահամերձ ճամբորդի մը քով երթալու համար: Զալիտի պար. սակայն հասկցուցի իրեն որ ճամբորդը հարուստ մարդ էր: Հեծաւ այն ձիուն վրայ զոր բերած էի հետս եւ միասին դացինք փոքրիկ տուն մը, լերան գագաթը: Կղպեցի դուռը. քահանան չորս կողմը նայեցաւ ու հասկցաւ որ թակարդին մէջ ինկած էր. « Ի՞նչ պիտի ընես » հարցուց խեղդուած ձայնով մը. — « Քեզ պիտի սպաննեմ », ըսի: Հաւատաց: Պատմեցի աղջկան պարագան. լեզուագատառ ճչաց, երբ իրեն մօտեցայ: « Թոյլ տուր որ քահանայ մը տեսնեմ », ըսաւ: Հայելի մը տուի ձեռքը:

Փուաքար ումպ մը խմեց սուրճի դաւաթէն ու չարունակեց.

— Ցաջորդ առտուն իր դիակը դըտան ճամբուն վրայ. ինչպէս մեռած ըլլալուն մասին ոչ մէկ նշան կար վրան:

— Ի՞նչպէս, հարցուց Թէրի անհամբեր չեչտով մը:

Փուաքար ժպտեցաւ, բայց չպատասխանեց:

Թէրի նայեցաւ իր ընկերներուն, կասկածոտ աչքերով:

— ԵԹԷ այդպէս կրնաք սպաննել, ուրեմն ինչո՞ւ համար կանչեցիք զիս: Հանդիստ էի դտնուած տեղս, կ'աշխատէի դինիի գործարանին մէջ ... Աղջիկ մըն ալ կար հոն ... երբ ձեղմէ լուր առի, միտքս անցուցի ձեզ ըսպաննել առանց դիտնալու ձեր ինքնութիւնը. երջանիկ էի ... եւ այդ աղջի՛կը ... մոռցած եմ հին կեանքս ...

Մէնֆրէյտ ընդմիջեց անոր անկապակից բողոքները:

— Լաւ մտիկ ըրէ, ըսաւ հրամայական չեչտով մը, իրաւունք չունիս նախ դիտնալու մեր պատճառները. մենք դիտենք թէ դուն ո՛վ ես եւ ինչ ես. ոստիկանութենէն աւելի տեղեկութիւններ ունինք քու մասիդ ու կրնանք խեղդել քեզ, եթէ ուզենք:

Փուաքար գլուխովը հաստատական նշան մը ըրաւ, իսկ Կոնդալէց հետաքրքրութեամբ նայեցաւ Թէրիի աչքերուն:

— Գործ մը ունինք ձեռքի տակ որուն համար կ'ուզենք չորրորդ ընկեր մը: Պիտի փափաքէինք մեր մէջ ունենալ մէկը որուն նպատակը ըլլար արդարութեան դործադրութիւնը. քանի որ չյաջողեցանք այդ կէտին մէջ, թող մեղի ընկերանայ ոճրագործ մը, մարդասպան մը, եթէ կ'ուզես ...

Թէրի չրթունքները բացաւ ու փորձեց խօսիլ:

— Մէկը զոր կրնանք սատկեցնել եթէ դաւաճանէ մեզի: Դուն ես այդ մարդը. վտանգ չկայ գործին մէջ. պիտի վարձատրուիս. սպաննելու պէտք ալ չպիտի ունենաս: Մտիկ ըրէ: Կը ճանչնա՞ս Անգլիան. չեմ կարծեր. բայց, գիտես ձիպլաթարը. լա՛ւ, միեւնոյն ժողովուրդն է. երկիր մըն է հո՛ն — Մէնֆրէյտ ձեռքի չարժումով մը ցոյց տուաւ հիւսիսը — տարօրինակ, մտայլ երկիր մը, նոյնքան տարօրինակ ու մտայլ ժողովուրդով մը: Դահլիճին մէկ անդամը կայ այնտեղ, ինչպէս նաեւ կարգ մը ուրիշ մարդիկ որոնց մասին անգլիական կառավարութիւնը տեղեկութիւն չունի. կը յիշես այս վերջիններէն մէկը՝ Մանուէլ Կարսիան որ ղեկավարն է Տոն – Քարլոսի չարժումին: Կարսիան ազատ է Անգլիոյ մէջ եւ այնտեղէն կը վարէ մեր չարժումը. անշուշտ կը հասկնաս թէ ինչ բանի մասին է ակնարկս: Մեր ժողովուրդը սովամահ կ'ըլլայ ամէն օր եկեղեցիներու դուռներուն առջեւ կամ հրապարակներուն վրայ. մէկ անճարակ կառավարութեան կը յանդիպիս միայն. պետական դանձը կը պարպուի քաղաքագէտներու գրպաններուն մէջ, իսկ ժողովուրդը կը տառապի սովի ճիրաններուն մէջ. բան մը պիտի պատահի այս տարի. վարչաձեւը պէտք է փոխուի. կառավարութիւնը ծանօթ է իրեն սպառնացող վտանգին եւ գիտէ թէ կրնայ փրկուիլ, եթէ իրեն յանձնեն Կարսիան՝ յեղափոխութիւնը պայթելէն առաջ: Բայց Կարսիան ապահով է այժմ եւ ապահով ալ պիտի մնայ միշտ, եթէ անգլիական կառավարութեան մէկ անդամը օրինագիծ մը պատրաստած ըլլայ ներկայիս: ԵԹԷ այդ օրինագիծը քուէարկուի խորհրդարանէն, այն ատեն Կարսիան մեռած է: Ուրեմն պիտի օգնես մեզի որ այդ օրինագիծը չվաւերացուի. կանչեցինք քեզ:

Թէրի ապշահար նայեցաւ եւ կրցուվ մը հարցուց.

— Բայց ի՞նչպէս:

Մէնֆրէյտ դրպանէն թուղթ մը հանեց եւ տուաւ Թէրիին:

— Ասիկա կարծեմ ընդօրինակութիւնն է ինքնութեան վկայականի մը զոնուի ոստիկանութեան ձեռքը:

Թէրի հաստատական նշան մը ըրաւ. Մէնֆրէյտ թուղթին վրայ մատով տուաւ բառ մը եւ հարցուց.

— Ա՞յդ է քու արհեստդ:

Թէրի չուարած էր:

— Այո՛, պատասխանեց:

— Լաւ. ծանօ՞թ ես այդ արհեստին մէջ գործածուած ձեւերուն եւ գիտէ՞ք

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուխոսլաւիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 30 ՄԱՐՏ 1933

30 Mars 1933

ՅՕԲԻԼԵԱՆԱԿԱՆ ԹԻՒ 2150 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԽՄՈՐՈՒՄԸ

Անտարակոյս ջղաձգութեան մը ընդունած է ամբողջ Գերմանիան, մարտ 5էն ի վեր, երբ մի հաւեձան իշխանութեան տիրացաւ Հիթլէր:

Անտարակոյս այն ատելիճան որ, ամէն առտու նոր անակնկալ մը կը պատահի:

Ամէնէն բանգէտն իսկ չկրնար համարձակիլ դուշակել գալիքը, այս խռովայոյզ փոթորիկին մէջ:

Ինչպէս բացատրած ենք օրը օրին, Հիթլէր առ այժմ զբաղած է ներքին կազմակերպութեամբ եւ իր իշխանութեան ամրապնդումով:

Ստանալով ամենալայն լիազօրութիւն չորս տարուան համար, ան կը ձգտի քանդել բոլոր խոչընդոտները ու պատնէշները, եւ մէկեղ բերել միաձոյլ, միատարը Գերմանիա մը: Ներքին մտահոգութիւնները փարատելէ յետոյ է որ, երեսը պիտի դարձնէ սահմանէն դուրս, արժեցնելու համար իր ծրագրին քաղաքական մասերը:

Իր դրացիները պատրանքներ չունին այս մասին:

Հակառակ իր դիւանագիտական արտայայտութեանց, մէկ – երկու իրողութիւններ արդէն ճեղք բացած են մթնոլորտին մէջ:

Այսպէս, Ազգերու Դաշնակցութեան եւ զինաթափութեան ժողովներուն մէջ, հետզհետէ աւելի բարձր կը խօսին, կարճ եւ կտրուկ լեզու մը կը գործածեն իր պատուիրակները:

Դեռ առջի օր, պզտիկ վիճաբանութեան մը առթիւ, երբ խտալիան պատուիրակը առաջ քալեց, գերմանականն ալ ետեւէն գընաց:

Իսկ Մուսոլինի – Մաքտոնըլտ ծրագիրը —դաշնադիրներու վերաքննութիւն — իր լոյսը կ'առնէ գերմանական յեղաշրջումէն:

Նոր բան չէ վերաքննութեան հարցը: Բայց, առաջին անգամ է որ այսքան չեչտակի կը դրուի, երկու մեծ երկիրներու վարչապետներուն կողմէ, նոյնիսկ պահպանողական, ծանրագլուխ «Թայմզ»ի գնահատման արժանանալով:

Այս երեւոյթն իսկ, արդէն խուճապի մատնած է Ֆրանսայի ազգայնականները:

Անոնց ամէնէն թթու ներկայացուցիչներէն մէկը, Ֆրանքլէն – Պուլեօն, առջի օր հարցապնդում ուղղեց արտաքին քաղաքականութեան մասին, անմիջական վիճաբանութիւն պահանջելով: Եւ երբ կառավարութիւնը յետաձգում կ'առաջարկէր, վրդովեցաւ եւ յայտագանչեց.

— Պ. Մաֆտոնըլտի Անգլիոյ Երեսփ. ժողովին մէջ խօսած ճառով սպառնալիք մը ուղղեց մեր հասցէին. ան չպիտի ունենար այդ անխոհեմութիւնը, եթէ փրանսական խորհրդարանը իր խօսքն արտասանած ըլլար: Եւ այսօր, Փոքր Համաձայնութիւնն է որ կը պաշտպանէ Ֆրանսայի շահերը ...

Այս միեւնոյն Ֆրանքլէն – Պուլեօնն է — կլիմէնսեան հերոսը — որ գլուխն անցած նոր չարժումի մը — «Միութիւն ազգին համար» — անդադար կը հնչեցնէ ահազանգը.

— Ֆրանսացինե՛ր, հայրենիքը վտանգի մէջ է ... Վտանգուա՛ծ է ցեղը, այնպէս ինչպէս չէր եղած 1814էն ի վեր ...

×

Ուրեմն, Հիթլէրը ամէն բանէ առաջ կ'ուզէ ամրապնդել իր կողերը, հաստատուն պատուանդանի մը վրայ դնել «ազգային վերածնութիւնը», որ իր գերագոյն նշանախօսքն է:

Եւ ահաւասիկ, իրրեւ «ցեղապաշտ», իր ճամբուն վրայ կը տրորէ ոչ միայն ձախակողմեան հոսանքները, այլ եւ Հրեաները, որ կը համարուին պատասխանատու բոլոր միջազգային, խորթ եւ հակագերման վարդապետութեանց:

Ամէն մէկ ճառ որ կ'արտասանուի հիթլէրական վարիչներու կողմէ, ընդդէմ հրէականութեան եւ Մարքսի վարդապետութեան, թաթխուած է խոր եւ անսահման ատելութեամբ: Որովհետեւ, կը թխէ բուն իսկ «բեկեալ խաչ»ի վարդապետութենէն:

Մեր գործը չէ ճշդել հակահրէական արարքներու վաւերականութիւնը կամ սուտութիւնը:

Ծայրայեղութիւններ գործուած ըլլան թէ ոչ, իրողութիւնն այն է որ, հրէականութեան դերեզմանը կը փորուի Գերմանիոյ մէջ, կուսակցական եւ պետական բացառիկ անօրինութիւններով:

Նորպէս յուզուած էր ամբողջ հրէական աշխարհը, երբ սկսաւ գործել նոր իշխանութիւնը: Իսկ այժմ արդէն խուճապի մատնուած է, ի տես նորանոր հրահանգներու, որոնց մէկը հրատարակուած է քիչ անցին:

«Նացի»ները պատերազմ հրատարակած են Հրեաներուն դէմ, «մեթոտիկ եւ չանթահարիչ պոյքոթ», իրրեւ պատասխան ի սկիզբն աշխարհի կատարուած բողոքի ցոյցերուն:

Այս առթիւ կազմուած տասնաբանեան, իր չարագրական ոճովն իսկ, կրնայ գաղափար տալ, թէ մինչեւ ո՛ւր կրնայ հասնիլ նոր Գերմանիոյ անհանդուրժող ազգայնական խմորումը:

Հրէական համատարած համերաշխութիւնը, ինքնին, ամէնէն պերճախօս ապացոյցն է սպառնացող վտանգին:

Հրեաները ուզեցին ոտքի հանել ամբողջ աշխարհը, բերնէ բերան տարածելով քամնելի պատմութիւններ: Բայց ահա կը հանդիպին փոխվրէժի մը, որ իր նմանը չունի ժամանակակից պատմութեան մէջ:

Աւելորդ ապացոյց մը եւս, թէ Հիթլէրը մէկզի նետած է հին տախտակները: Աւելի ճիշդ՝ ապաւինած է հին տախտակներուն, նոր ուժգնութեամբ եւ նորագոյն դիտելիքներով:

Ա՛յս ալ մէկոց մըն է դատախարակելու համար չարքերը եւ ժողովուրդը, զանոնք առաջնորդելով ցեղի, եսի պաշտամունքին:

Երբեք այսքան ուժգնօրէն եւ այլամերժօրէն վերանորոգուած չէր հին քայլերգը, — «Գերմանիան ամէն բանէ վեր»:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՀՐԵԱՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

«Մեթոտիկ եւ չանթահարիչ» պոյքոթ

Իրրեւ պատասխան է սփիւռս աշխարհի կատարուած հրէական ցոյցերուն, Հիթլէրի կուսակցութիւնը մարտ 28ին հրատարակեց յայտարարութիւն մը, որով պատերազմ կը հրատարակուի Գերմանիոյ Հրեաներուն դէմ: Յայտարարութիւնը կ'ըսէ թէ՝ 14 տարուան ներքին պատակտումներէն յետոյ, «գերման ժողովուրդը յաջողեցաւ գլուխ հանել ազգային ընդվզում մը որ վերջ տուաւ հրէական – մարքսեան մտալկումին»:

Յետոյ կը մեղադրէ որ «հրեայ – մարքսեան քուրմերը արտասահման փախան, միասին տանելով իրենց դրամները» եւ կ'աւելցնէ թէ «անոնց ոչ մէկը ամենաթեթեւ սկզբունք մը իսկ չստացաւ»: Արդ, ազգային – ընկերվարական (ցեղապաշտ) կուսակցութիւնը հետեւեալ հրահանգները կ'ուղղէ իր բոլոր կազմակերպութիւններուն.

— «Ազգային, յեղափոխական Գերմանիան չուզեր որ միջազգային բարդութիւններ եւ խռովութիւններ ծագին, բայց, հաստատապէս վճռած է վերջ տալ ներքին անբնական կացութեան մը: Գերմանիոյ երեսին կը նետուին խարդախ սուտեր եւ զրպարտութիւններ որոնք փուչ – փուչ կ'ընեն մարդու մազերը: Առասպելներ կը տարածեն վայրագութեանց մասին, — իրրեւ թէ Հրեաներու դիակներ յօշոտուած, աչքեր փորուած եւ ձեռքեր կարուած են — որպէս զի գերման ժողովուրդը երկրորդ անգամ մըն ալ օրէնքէ դուրս ձգեն, ինչպէս յաջողեցան ընել 1914ին: Տարիներով, Գերմանիան թոյլ տուած է որ անխիղճ ամէն օտարական մտնէ իր երկիրը: Իւրաքանչիւր քիլոմեթրի վրայ 135 հոգի կ'ապրի, մինչդեռ Մ. Նահանգներուն մէջ հազիւ 15 հոգի կը բնակի միեւնոյն տարածութեան վրայ: Սակայն եւ այնպէս, Մ. Նահանգները չափի տակ առած են ներգաղթը եւ ցանկէ դուրս ձգած՝ կարգ մը ազգեր: Տարիներով, Գերմանիան այդպիսի բան չէ ըրած, առանց նկատի առնելու իր անձկութիւնը: Իրրեւ չնորհակալութիւն, հրեայ մտաւորականներու, փրոֆէսէօրներու եւ գործ – եիզողներու խառնակոյտ մը աշխարհը կը գրգռէ մեղի դէմ:

«Ա՛լ կը բաւէ: Մեր մէջ ապրող Հրեաներն են պատասխանատուն սուտերու այս խաչակրութեան: Քանի որ չեն ուզեր դիտողութիւն ընել միւս աշխարհամասի ստախօսներուն, մենք այնպէս պիտի չարժինք որ այդ հակագերման պայքարը չուղղուի մեր անմեղ ժողովուրդին դէմ, այլ զառնայ պատասխանատու խռովարարներուն դէմ:

Այս առաջադրութեամբ, որոշած են հետեւեալ որոշումները. —

1) Ազգային – ընկերվարական կուսակցութեան չրջանային վարչութիւնները ամբողջ Գերմանիոյ մէջ պիտի կազմակերպեն սիստեմատիկ պոյքոթ հրէական վաճառատուններու, հրեայ բժիշկներու, հրեայ փաստաբաններու դէմ: Անոնք պիտի հսկեն որ ո եւ է անմեղ գոհ չերթայ:

2) Ցատկապէս կազմուած գործադիր կոմիտէներ պիտի պաշտպանեն բոլոր օտարականները, առանց հալատակութեան, ցեղի եւ կրօնի խարութեան: Պոյքոթը պաշտպանողական միջոց մըն է, ուղղուած՝ միայն եւ միայն գերման Հրեաներուն դէմ:

3) Գործադիր կոմիտէները իրենց քարոզութեամբ եւ լուսաբանութիւններով պիտի ջանան ամէն գնով ժողովրդականացնել հակահրէական պոյքոթը:

4) Միւնիխի մէջ կազմուած կեդր. կոմիտէ մը պիտի կարգադրէ գործադուլեանց մանրամասնութիւնները:

5) Կոմիտէները պիտի հսկեն թերթերու դիրքին վրայ: Այն բոլոր թերթերը որ մեղկօրէն ուժ կուտան պոյքոթին, սեւ ցանկը պիտի անցնին եւ դուրս պիտի նետուին այն բոլոր տուներէն ուր Գերմանացիներ կը բնակին: Ոչ մէկ գերմանացի մարդ պէտք չէ կարդայ զանոնք կամ ծանուցում տայ անոնց:

6) Պրոպագանդը պիտի մղուի նաեւ գործարաններու մէջ, որպէս զի բանուոր դասակարգը իմանայ պոյքոթին պատճառները:

7) Հարուածային վաշտերը (մարտական խումբեր) եւ մասնաւոր դումարտակները պահակներ պիտի դնեն հրէական վաճառատուններու առջեւ եւ հրեայ բժիշկներու եւ փաստաբաններու սպասման սրահներուն մէջ:

8) Հրեաներու դէմ տնտեսական պոյքոթը պիտի սկսի յառաջիկայ չարաթ օր (1 ապրիլ), ժամը 10ին, ամբողջ Գերմանիոյ մէջ: Եւ պիտի տեւէ մինչեւ որ վերջ դնեն Հրեաներու կողմէ գերման ազգին դէմ բացուած պայքարը՝ արտասահմանի մէջ:

9) Մասնաւոր գործիչներ պիտի յայտարարեն ամէն տեղ, թէ՝ Հրեաները գերմանական բարձրագոյն վարժարաններու, փաստաբանական կաճառին եւ բժշկական ասպարէզին մէջ կրնան մտնել միայն այն առ հարիւր համեմատութեամբ ինչ համեմատութիւն որ կը ներկայացնէ հրեայ ցեղին թիւը՝ գերման ազգին մէջ: (Այդ համեմատութիւնն է հարիւրին մէկ):

10) Բոլոր ազգային – ընկերվարականները որոնք յարաբերութիւններ ունին արտասահմանի հետ, իրենց ուղղած նամակներուն եւ հեռագիրներուն մէջ պէտք է հերքեն Հրեաներու դէմ իրրեւ թէ կատարուած խոշտանգումներու լուրերը եւ յիշեցնեն թէ՝ այսօր որոշուած ճնշողական միջոցներուն դիմելով, գերման ազգը ուրիշ բան չընէր եթէ ոչ ինքզինքը պաշտպանել»:

Ցայտարարութիւնը կը շեշտէ թէ՝ պոյքոթը պէտք է ըլլայ «մեթոտիկ եւ չանթահարիչ»:

Եւ իսկապէս, այս կարգադրութիւնը չանթահարիչ տպաւորութիւն ձգեց ամբողջ երկրին մէջ:

Իսկ Հրեաները, իրենց կարգին...

Հրէական կազմակերպութիւնները կը չարունակեն բողոքի ցոյցեր, դիմումներ եւ հանդանակութիւններ կատարել:

Պելկրատի հրեայ հասարակութեան կողմէ պատուիրակութիւն մը ներկայանալով արտաքին նախարարին, խնդրեց դժուարութիւն չյարուցանել, եթէ փախստականները Եուկոսլավիա ապաստանին Գերմանիայէն: Նախարարը պատասխանեց թէ մինչեւ հիմա եղած քաղաքականութիւնը չպիտի փոխուի, բայց փախստականները չեն կրնար վերջնապէս հաստատուելու իրաւունք ստանալ:

Վարշաւայի հրէական թերթերը կը գրեն թէ՝ երեքշաբթի օրուան բողոքի ցոյցերուն առթիւ, հրեայ վաճառականները ջնջել տուին 100,000 տոլարի ապրանք որ պիտի տրուէր գերմանական տուներու:

Պրաղիւիոյ Հրեաներն ալ պոյքոթ հռչակեցին գերմանական ապրանքներուն դէմ:

Բողոքի ցոյցեր կատարուեցան նաեւ Պաղեստինի մէջ:

ՄԻ ՄՈՌՆԱՔ ԻՆՔՆՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐԸ ԵՒ ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ապրիլ 1ին կը սկսի ինքնութեան թուղթերու նորոգման պայմանաժամը, որ պիտի տեւէ մինչեւ յունիս 30:

Տուրքերու յայտարարութիւնն ալ, որ սովորաբար տեղի կ'ունենայ փետրուար 28ին, այս տարի մէկ ամիս յետաձգուած ըլլալով, պէտք է ըլլայ մարտ 31ին:

ԿՈՄԻՏԱՍԻ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ՀԱՄԱՐ

Ստացած ենք 900 ֆրանք, Կոմիտաս վարդապետի համար: Կը խնդրուի ըստանալ համապատասխան ընկալագրով:

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ

4,000 ՀՐԿԻԶԵԱԼՆԵՐՈՒՆ

—.—

25րդ ՑԱՆԿ

	Ֆր.
Գերովբէ Աւագեան	100
Սէն Սաթուռնէնի Հ. Յ. Դ. «Անդրանիկ» խումբին միջոցաւ	129
Գումար՝	229
Մարտ 29ի գումարը	7147
ԸՆԴՀ. ԳՈՒՄԱՐ	7376

1350 հոգի ձերբակալուած

Հիթլէրի հրամանով, լուծուած էին Պրունչվիքի պետութեան Պողպատեայ Սաղաւարտակիրներու բոլոր կազմակերպութիւնները: Այս առթիւ ձերբակալուեցաւ իրենց պետը, իսկ օժանդակ ոստիկանութեան մէջ արձանագրուած անդամները զինաթափ եղան եւ զրկուեցան իրենց իրաւունքներէն:

Պրունչվիքի ներքին նախարարը այս կարգադրութիւնները կ'արդարացնէր այն պատճառաբանութեամբ թէ կասկածելի տարրեր (ընկերվարական եւ հանրապետական) մտած են Պողպատեայ Սաղաւարտակիրներու շարքերուն մէջ, «ինչ որ վտանգաւոր է ազգային վերածնութեան համար»: Նոյն իսկ ըսողներ կան թէ դաւադրութիւն մը սարքուած է:

Մինչ այս մինչ այն, երեքշաբթի առտու ձերբակալուեցան 1350 հոգի, որոնց 200ը միայն Պողպատեայ Սաղաւարտակիրներ են: Այս առթիւ ընդհարումներ ալ պատահեցան: Եւ որովհետեւ Պողպատեայ Սաղաւարտակիրներն ալ նախարար ունին կեդրոնական դահլիճին մէջ, իրենց պետը բուռն վէճի մը բռնուեցաւ կառավարութեան հետ: Կը կարծուի թէ խնդիրը խաղաղութեամբ պիտի կարգադրուի, եւ Պողպատեայ Սաղաւարտակիրներու դէմ դրուած արգելքը պիտի վերցուի ապրիլ 1ին:

Առեւտրականներու ցոյցը Պէյրութի մէջ

ՏԱՍԸ ՀԱԶԱՐ ՀՈԳԻՆՈՑ ՑՈՑՑ ՄԸ

Գրած էինք թէ վերջ գտած է Պէյրութի չարժավարներու եւ առեւտրականներու գործադուլը:

Մարտ 20ին, իրենց խանութները բանալու համար չուկայ լծկող վաճառականները, հրաւէր ստացան փակելու եւ ժամը 8ին արդէն բոլոր չուկաները փակուած էին: Թէեւ չարաթ օրուընէ կը խօսուէր չուկաները փակելու որոշման շուրջ, սակայն ոչ ոք գիտէր պատճառն ու ժամանակը: Մինչ հեղեղման անձրեւը կ'իջնէր, վաճառականները կը վերադառնային իրենց տուները, կիրակի օրերու նման ամայութեան մատնելով չուկաները:

Մարտ 17ին, ժամը 7ին, երբ Սէնթ Մարուն եկեղեցիին արարողութիւնները վերջացան, 10,000ի մօտ հաւաքուած բազմութիւն մը կը սպասէր դուրսը ու փողոցին վրայ: Հանրակառքերու անցքն անդամ դժուարացած էր: Պատրիարքական փոխանորդ եւ Պէյրութի եպիսկոպոս Մուպարաք դուրս ելլու եկեղեցիէն, «կեցցէ»ներու տեղատարափին տակ: Ժողովուրդը ուզեց ձեռամբարձ տանիլ եպիսկոպոսը մինչեւ իր բնակարանը, սակայն արգիլուեցաւ: Մութրան Մուպարաք յաջողցաւ բազմութեան մէջէն մինչեւ Պուրճ, կառք մը առնելու համար: Հաբիւրի մօտ ոստիկաններ հասան փայտերով եւ աչխատեցան ցրուել ժողովուրդը: Այդ միջոցին տեղի ունեցան բախումներ ոստիկաններու եւ ժողովուրդի մէջեւ: Երկու կիներ մարեցան:

Երբ Մուպարաք եպսկ. կառք նստած ուղղուեցաւ իր բնակարանը, բազմութիւնը դարձեալ հետեւեցաւ անոր եւ ճամբան ուրիշ տուաւ նոր բախումներու եւ միջադիպերու:

Մարտ 20ին, դարձեալ խուռներամ բազմութիւն մը խռնուած էր Սէնթ Մարուն եկեղեցիին չրջափակին եւ դուրսը փողոցին մէջ: Մուպարաք եպսկ., եկեղեցական արարողութենէն վերջ, քարոզեց ժողովուրդին եւ քննադատեց կառավարութիւնը:

Ժամը 10ին, երբ ժողովուրդը կը սկսէր եկեղեցիէն դուրս ելլել, յանկարծ իրարանցում մը նշմարուեցաւ եւ տեսնուեցաւ որ երեք հոգի իրենց դէմքերէն եւ գլուխներէն վիրաւորուած են պտտիկ զնդակներով: Աւսոր վրայ սաստկացաւ իրարանցումը, մինչեւ որ ոստիկաններ հասան եւ հանդարտեցուցին:

Համաձայն ոստիկանութեան բացատրութեան, այդ զնդակները եկած են հեռուն, պանդոկ «էլ Քիսլիրէն» արձակուած որսի հրացանէ մը, որուն հեղինակը ձերբակալուած է:

Ոստիկանական ջոկատներ մինչեւ կէս օր, հսկեցին եկեղեցիին առջեւ, որ եւ է դէպքի առիթ չտալու համար:

⁂ Շարժավարներու խնդիրն ալ չէ կարգադրուած: Շէյխ ընկերութեան եւ պիպոսի կեդրոնը, որմէ նպաստաւոր պատասխան մը կը սպասուէր թիթեղի գինէն 10 պահեկան գեղչելու համար, յայտնեց թէ չի կրնար ընդունիլ այդ առաջարկը եւ իր գիները կը պահէ անփոփոխ:

Այս լուրին վրայ, մարտ 18ին չարժավարները ընդհանուր ժողով մը գումարելով ուսումնասիրեցին կացութիւնը եւ որոշեցին մինչեւ վերջ չարունակել գործադուլը, եթէ գոհացում չտրուի իրենց պահանջներուն: Կառավարութեան կողմէ եղած զիջողութիւններն ալ անգոհացուցիչ գտան չարժավարները: Որով, վախ կայ որ դեռ երկար տեւէ գործադուլը:

⁂ Վերջին լուրերու համաձայն (22 մարտ), վաճառականներու գործադուլը վերջացած է, նոյն ինքն վաճառականներու Միութեան կարգադրութեամբ: Այժմ բանակցութիւններ կը կատարուին մարզպանին հետ, մաքսատուրքերու կրճատման մասին:

⁂ Թերթերը կը գրեն թէ եկեղեցիին կողմը զինք արձակողը ժողկի անուն Հայ մըն է, որ ձերբակալուած է: Ձողը գտած են որսի զինք մը: Ցայտարարած է թէ նշանառութիւն սորվելու համար արձակած էր զինքը:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏՊԱՐԱՆԷՆ ՆԵՐՍ

ՄՄԲ. — Մարտ 25ին լրացաւ Աթէնքի « Նոր Օր »ին տասնամեակը: Այս առթիւ խմբագրութիւնը հրատարակած է բացառիկ թիւ մը:

Շնորհաւորելով մեր պաշտօնակիցին կորովն ու ճիգը, այդ բացառիկ թիւէն կ'արտատպենք հետեւեալ յօդուածը, որ կը պատմէ թերթին ծնունդն ու զարգացումը:

Հայ լրագրական կեանքին քիչ թէ շատ տեղեակ մէկը կարող է ըմբռնել թէ ինչ կը նշանակէ տասը տարի շարունակ օրաթերթ հրատարակել, առանց ընդհատումի, ժամացոյցի կանոնաւորութեամբ, այն ալ տարագիր եւ թշուառ գաղութի մը ծոցին մէջ:

Ընդհանրապէս, բոլոր թերթերը կը ծօնեն իրենց հրատարակութեան տարեդարձները, հազարթուականները, տասնամեակները եւ այս առթիւ կը հրատարակեն բացառիկ թիւեր, որոնց մէջ վեր կը հանուին թերթի խմբագրութեան, վարչութեան, աշխատակիցներուն եւ թղթակիցներուն տարած աշխատանքը, զոհողութիւնը եւ գործը շարունակելու կամքը: Յաճախ ընթերակալութիւն կը յայտնուի նաեւ ընթերցող հասարակութեան, որ իր քաջալերութիւնով տասար կը հանդիսանայ թերթի գոյութեան եւ յառաջդիմութեան:

Աթիկա արդար իրաւունքն է թերթի խմբագրութեան եւ հրատարակիչներուն, որոնք իսկապէս զեղմարդկային ճիգերով կը տոկան այն ամէն տաժանելի դժուարութիւններուն, որոնք անխուսափելի են թերթ մը ապրեցնելու համար: Մանաւանդ՝ հայ իրականութեան մէջ:

Բայց, այս բոլորին մէջ, կարծես, ակամայ, մոռացութեան կը տրուին տպարանն ու տպագրական աշխատաւորը, ան՝ որ ամբողջ գործին ջիղն ու հոգին է: Ան՝ որ դիւրերը ցերեկին խառնած՝ մուրերու եւ յաճախ մութին մէջ իր աչքերը կը փորէ՝ սեւ տառերը սպիտակ թուղթին յանձնելու եւ թերթը ամէն օր, որոշեալ ժամուն հասցնելու համար:

Այս մասին, « Նոր Օր »ի տասնամեակին առթիւ, կ'արժէ երկու խօսք ընել, թէ ինչպէս մէկտեղ բերուեցաւ այս թերթին տպարանական ներկայ կազմուածքը եւ ինչ դժուարին պայմաններու տակ գործեց ամբողջ տասը տարի:

×

1923ի առաջին օրերը: Հարիւր հազարէ աւելի տարագիր հայութիւն Ցունաստանի մէջ: Անօթութիւն եւ թշուառութիւն: Քաղաքական ու տնտեսական զարհուրելի անստուգութիւն: Յուճապ ու չուար վիճակ: Եւ ասոնց կողքին նաեւ թերթ հրատարակելու յանդուգն ծրագիրը: Իսկապէս խենդութիւն: Եթէ կարելի է այսպէս ըսել: Որոշումը տրուած է եւ դիմում եղած Պոլսոյ « Ճակատամարտ »ին՝ տպագրական տառեր ապահովելու համար: Ամիս մը վերջ տառերը եկած են արդէն: Շա՛տ խեղճ տպարանական կազմուածք մը: Ու թերթի հրատարակութեան Թուականը՝ մարտ 25ին, 1923:

Առաջին առթիւ, թերթը պիտի հրատարակուի իբրեւ չաբաթաթերթ, այն ալ երկու էջով, որովհետեւ տպագրական տառերը հազիւ կը բաւեն մէկ էջի, իսկ միւս էջը հարի կ'ըլլայ չարել առաջինին տպագրութենէն յետոյ: Առաջին թիւը սկսուած է չարուիլ արդէն, բայց չատ անգամ, պէտք է ձեռագիրներու մէջէն ամբողջ նախադասութիւններ եւ հառուածներ փոխել, որովհետեւ պէտք եղած տառերը կը պակսին: Օրինակ՝ երկու անգամ « Ինկիւբի » չարելէն յետոյ, երրորդին՝ տախտակած կ'ըլլանք « Ինկիւբին » փոխել « Թուրքիոյ մայրաքաղաքը »ի, զլխագիր է տառը չգտնուելուն համար:

Ահա այսպիսի պայմաններու մէջ էր որ հրապարակ կ'ելլէր առաջին « Նոր Օր »ը՝ երկու էջով, իբրեւ չաբաթաթերթ: Ու կարելի չէ մոռնալ այն խանդավառութիւնն ու եռանդը, երբ տպագրական մեքենան դառնալով ըսկսաւ սպիտակ թուղթին յանձնել առաջին թիւը, 1923, մարտ 25ի օրը: Զուգադիպութեամբ՝ նաեւ հեղինն անկախութեան տարեդարձի օրը:

Այսպէս չարունակուեցաւ դրեթէ եօթը ամիս, որմէ յետոյ, յայտնուած փափաքին վրայ, որոշուեցաւ թերթը հրատարակել չաբաթը երկու անգամ:

Զմոռնանք յիշելու որ, այդ օրերուն Աթէնքի մէջ կը հրատարակուէր հնչակեաններու օրկան « Երկունք »ը, որ կարճ ըլլանէ մը յետոյ գադրեցաւ եւ իր ունեցած տպագրական բաւական ճոխ տառերը՝ հնչակեաններու կողմէ ծախուեցան « Նոր Օր »ին:

Քանի մը տասնեակ թիւեր ալ եռօրեայ հրատարակելէ յետոյ, թերթը դարձաւ երկօրեայ: Իսկ 1924 յունուարէն սկսեալ, « Նոր Օր » սկսաւ հրատարակուիլ իբր օրաթերթ, չորս փոքրագիր էջերով:

Այդ տարին էր որ, Ռամկ. կուսակցութեան կեդրոնական վարչութեան իբր օրկան՝ Աթէնքի մէջ սկսաւ հրատարակուիլ « Արարատ » օրաթերթը, որ հազիւ քանի մը ամիս քաշքշելէ յետոյ իր դոյութիւնը՝ չկարենալով տոկալ նիւթական եւ բարոյական դժուարութիւններուն, դադրեցուց իր հրատարակութիւնը:

1926: Հոկ — համայնավար — ռամկավար — հնչակեան գործակցութեան տխուր չրջան: Պոլսոյ « Կիւմիշխէրկ » մատենաչարը, Շահվերդեանէն ստացած պատկառելի գումար մը գրպանած եւ իր կռնակը տուած համայնավար կուսակցութեան, կը հասնի Աթէնք, հրատարակելու համար օրաթերթ մը, կէս նպատակ ունենալով « Նոր Օր »ի խափանումը: Ու կը հրատարակուի թերթը: « Ցաղթանա՛կ » ... բաւականին ներկայանալի ծաւալով եւ տպագրական սքանչելի եւ ճոխ կազմուածքով: Ու կը սկսի մրցակցութիւնը: « Նոր Օր » սուլփուած սիւնակ մը կ'աւելցնէ իր ծաւալին վրայ: Տպագրական գործի մասին քիչ թէ չատ գաղափար ունեցողները միայն կրնան հասկնալ թէ ի՛նչ կը նշանակէ օրաթերթի մը ծաւալին վրայ սիւնակ մը աւելցնել: Այս անգամ պայքարը կ'ըլլայ կատաղի: Բայց թափուած բոլոր ջանքերը « Նոր Օր »ը խափանելու, կը մնան ապարդիւն: Հակառակորդները կը դիմեն տարբեր միջոցներու: Փանկալոսեան դիւկտատորական չըլլան է: Այսպարզէտ Հօկի խմբակին եւ նաեւ Ազգ. կեդր. վարչութեան կողմէ « Նոր Օր »ի խմբագիրները, աշխատակիցները եւ մօտիկ չրջանակը կ'ամբաստանուին իբր խռովարար: Հետապնդում ու բանտարկութիւն: Ամբողջ մէկ ամիս: Բայց եւ այնպէս, « Նոր Օր »ի մեքենան, նոյն կանոնաւորութեամբ ամէն օր, նոյն ժամուն հասարակութեան կը յանձնէ թերթին ամէն օրուան թիւերը: Այս պայքարէն ալ մեր թերթը դուրս եկաւ յաղթական: Ու դադրեցաւ « Ցաղթանակ »ն ալ: Առիթ յետոյ, յաջորդաբար հրատարակուեցան « Շիրակ », « Արձագանգ », « Ժողովուրդին Ձայնը » եւ մինչեւ վերջին ժամանակներու « Վերելք »ը: Բայց « Նոր Օր »ը մնաց ու ապրեցաւ առանց ընդհատումի: Ուրիշ խօսքով, « Նոր Օր »ը մեռելաթաղը եղաւ Աթէնքի մէջ ծնող ու մեռնող թերթերուն: Տխո՛ւր, բայց միաժամանակ քա՛ղցր պաշտօն ... :

Այսօր, « Նոր Օր »ի տպարանը այցելողին ուշադրութիւնը կը գրաւեն պատէն կախուած « Ցաղթանակ »ի, « Շիրակ »ի, « Արձագանգ »ի եւ « Ժողովուրդի Ձայն »ի քլիչհները, որոնք պատերազմի դաշտին վրայ գերի բռնուող զինուորներու տպաւորութիւնը կը ձգեն:

×

Հայ լրագրական պատմութեան մէջ չատ հազուագիւտ են այն թերթերը, մանաւանդ օրաթերթերը, որոնք տասը տարի, առանց ընդհատումի, կարողացած են չարունակել իրենց հրատարակութիւնը: Այս տեսակէտով, « Նոր Օր » լաւագոյն տեղերէն մէկը կը գրաւէ մեր այսօրուան գաղութահայ թերթերու չարքին մէջ: Ցունահայ գաղութէն չատ աւելի բարգաւաճ եւ բախտաւոր գաղութներ դեռ մինչեւ այսօր չունեցան իրենց օրաթերթը:

Ու այս յաջողութեան մէջ, « Նոր Օր »ի խմբագրութեան կողքին, բաժին ունին նաեւ տպարանական աշխատաւորները, որոնք տասը տարի չարունակաբար, բոլորովին աննպաստ պայմաններու տակ, իրենց անկարելին ի գործ դրին, թերթը օրը օրին եւ ժամը ժամին հասցնելու համար: Այսօր, այս թերթին բոլոր ընթերցողները պիտեն թէ օրուան այսինչ ժամուն ցրուիչը կուգայ եւ կը բերէ իրենց թերթը: Աւելիա որ եւ է թերթի մը յարատեւութեան ու յաջողութեան գլխաւորագոյն ապդակն է: Հակառակ իր կարգ մը թերութիւններուն, (զորս կարելի չէ դարմանել ներկայ պայմաններուն մէջ), « Նոր Օր »ի բաժանորդը ամուր կապուած մնաց անոր, որովհետեւ օր մը իսկ չունեցաւ այն կասկածը որ, թերթը կրնար դադրեցնել իր հրատարակութիւնը, ինչպէս եղան սունկի պէս բուսնող միւս թերթերը: Մինչեւ իսկ, տասը տարուան ընթացքին, չպատահեցաւ օր մը, որ « Նոր Օր », արկածի մը կամ ո եւ է պատճառով հրատարակուէր կէս ծաւալով: Այս տուեալները, որոնց մէջ կարեւոր բաժին մը ունեցան թերթին տպարանական աշխատաւորները, սատարեցին այս ձեռնարկի յաջողութեան:

Տասը տարուան փորձառական չրջանէ մը յետոյ, « Նոր Օր » ամուր կեցած իր հաստատած սպառման վրայ եւ օժտուած տպարանական բաւական ներկայանալի կազմածով, կ'ապրի յետ այսու ալ, առանց դեղուելու: Կ'ապրի այնքան ժամանակ, որքան առեն կայ ու կը մնայ յուշահայ գաղութը:

Ա. Ս.

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՊԷՑՐՈՒԹԷՆ

Հ. Յ. Դ. ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ

ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

—·—

Անցեալ չաբթու « Ժողովրդային Տան » սրահին մէջ հանդիսաւորապէս տօնուեցաւ Հ. Յ. Դ. Պէյրութի Պատանեկան Միութեան տասնամեակը: Բիմը զարդարուած էր հայկական, ֆրանսական եւ լիբանանեան դրօշներով: Ձեակատին վրայ՝ ելեկտրական լոյսերու ճրագումին տակ կը փայլէին Դաշնակցութեան անմահ երրորդութեան մեծադիր նկարները, իսկ խորքը՝ Դաշնակցութեան դիւանչանը: Սրահը լեցուած էր դաշնակցական ընկերներու եւ համակիրներու խուռն բազմութեամբ, ուր աչքի կը զարնէր երիտասարդներու հոծ թիւը:

Հանդէսը սկսաւ նուագախումբի « Մեր Հայրենիք »ով, զոր ներկաները ունկնդրեցին յոտնկայս: Կը նախադահէր վեթերան ընկեր Հայր Աբրահամ (Աւետիք Սահակեան), որուն եռեւումը բեմին վրայ ծափերով ողջունուեցաւ: Ան իր բացման խօսքին մէջ ըսաւ.

— Այսօր Հ. Յ. Դաշնակցութեան Պատանեկան Միութեան տասնամեակն է որ կը տօնենք եւ դեռ յետագային ալ պիտի տօնենք: Այս տասնամեակը մեզ համար նշանակալից է, որովհետեւ մեր հայրենի երկրին մէջ, լեռներուն չունչը կը բաւէր արդէն դի մեր երիտասարդները դիտակից դաւնային իրենց կոչումին եւ դաւաճանները դուրս կը վռնտուէին հաւաքական կեանքէն: Դժբախտաբար հիմա չունինք ոչ մեր հայրենի լեռները, եւ ոչ ալ հաւաքական ոգեպարար ապրումները: Այլ կան բացասական եւ դժնդակ պայմաններ, որոնք Հայը վհատեցնելու, դասալիք դարձնելու կը տանին ու կը մեռցնեն դիմադրական կորովը: Որպէս զի կարելի ըլլայ օտարութեան մէջ հասակ արձակած մեր երիտասարդութիւնը պահպանել ճուլում կոչուած հրէշէն զգմ, պէտք է ամէն երիտասարդ Դաշնակցական վերապրի մեր նահատակներու կեանքը եւ դործը կարդալով:

Ապա իր խօսքը ուղղելով պատանիներուն, ըսաւ.

— Սիրելի պատանիներ, դուք Դաշնակցական ապագայ սերունդն էք, կուսակցութիւնը ձեզմէ չատ բան կը սպասէ, մանաւանդ — սալ եւ հնազանդիլ: Հ. Յ. Դաշնակցութենէն ներս անհատական հաշիւները, եսերը, տեղ չեն կրնար ունենալ, Դաշնակցութեան մէջ փառք չկայ: Պէտք է դիտնաք որ Դաշնակցութիւնը չատ դաժան եւ անողոք է իր ընկերներուն հանդէպ: Մեր կուսակցութիւնը այսօր կազդուրուելու չրջանը կ'ապրի եւ իր ուժերը կը համախմբէ:

Ցետոյ խօսքը տրուեցաւ օրուան բանախօսին՝ ընկեր Գասպար Իփէքեանին, որ խօսեցաւ խանդավառ ու խրախուսիչ:

Ողջունեց Հ. Յ. Դաշնակցութեան Պատանեկան Միութեան տասնամեակը եւ յետոյ եզովբոսի մէկ առակով մեր կուսակցութիւնը բաղդատեց ծովին հետ, որ երբեք չի ցամքիր, եւ Պատանեկան Միութիւններն ալ բոլոր հոսուն գետերուն հետ՝ որոնք մշտապէս կը թափին այդ ծովը ու կ'ապահովեն անոր յարատեւութիւնը:

Ըսաւ թէ, անցնող տասը տարիներու ընթացքին՝ գաղութներու մէջ առկանատես եղանք երեւոյթի մը, — երիտասարդութեան գունդ առ գունդ դիմումը դէպ ի Դաշնակցութեան չարքերը: « Ի՞նչ երեւոյթ է սա, գաղտնի՞ք է արդեօք: Ո՛չ, այլ իրականութիւն, որովհետեւ երիտասարդութիւնը կ'ուզէ մաս կազմել Դումաններու, Ջոմուշներու, Մուրատներու մեծ ընտանիքին: Հայու անմար կրակը իրենց սրտին մէջ ունեցող երիտասարդներ, ծառ երկինքներու տակ, նոր ջերմութիւն կը գտնեն Հ. Յ. Դաշնակցութեան խիտ չարքերուն մէջ: Եւ այս՝ տասը տարուան ընթացքին, հակառակ Դաշնակցութեան դէմ եղած լեռնակուտակ հրատարակութիւններու՝ որոնք կը ձգտին ազգային արժէքները թաղելու եւ անոնց փոխարէն նոր « յեղափոխական » հունտեր սերմանելու:

Բայց դարձեալ Դաշնակցութեան խօսքին ծարաւի երիտասարդութիւնը բազմաթիւ կը դիմէ մեր չարքերը: Բոլոր պատանիները՝ դաշնակցական պատանեկան Միութենց մէջ կուսակցական նախապատրաստական դաստիարակութեան չրջան մը կը բոլորեն, եւ անկէ վերջ իբրեւ Դաշնակցութեան դաղափարական դրօշին ուխտագրուած երիտասարդներ՝ կը մտնեն չարքերէն ներս: Դաշնակցութիւնը սորվեցուցած է անոնց Դաշնակցական ըլլալու չարն ու բարին եւ ազատ ձգած է զանոնք ընելու վերջնական ընտրութիւնը, — կա՛մ մտնել Դաշնակցութեան մէջ եւ իւրացնել անոր դաւանանքը ու նուիրուիլ անոր հետապնդած քաղաքական պայքարին, եւ կամ, իրենց առնելիք քայլին ամբողջ լրջութիւնը կշռելէ վերջ, յայտնել թէ՝ ըսուած են ետ դառնալ՝ չգալով իրենց մէջ Դաշնակցութեան խէանին նուիրուելու բոցը:

« Եթէ պահ մը Դաշնակցութեան եռեռ սուրբերը իրենց խոր քունէն արթնցնային ու դիմէին երիտասարդներու խուժումը դէպ ի մեր կուսակցութեան չարքերը, անոնց հոգին պիտի հրճուէր: Ես կը հաւատամ, որ Քրիստափորը, Ռոստոմը եւ Սիմոնի հոգիները այս պահուս կը սաւառնին այս սրահին մէջ »:

Ընկեր բանախօսը յիշեցուց պատանիներուն, թէ Դաշնակցութեան քառասնամեայ դրօշին վրայ գրուած է « Մահ կամ Ազատութիւն » խօսք մը, որ պէտք չէ մոռնան պատանիները եւ պէտք է աշխատին իրագործել:

Պատանիներու կողմէ ընկ. Թուրգէն Յանճեան քանի մը խօսքով բացատրեց « Պատանեկան Միութեան » հետապնդած նպատակները, եւ տեղեկութիւններ տուաւ անոր կատարած գործի չուրջ, անցնող տասը տարիներու ընթացքին:

Արտասանեցին՝ ընկերներ Ա. Պոնճուքեան՝ Ա. Ահարոնեանի « Ցարդանք գեղ »ը, եւ Ն. Քէհեաեան՝ Սիամանթոյի « Պարը »: Զայնասփռակը կը նուագէր հայերէն խմբերգներ եւ մեներգներ: Թառի վրայ՝ Պ. Վ. Մարգեան նուագից « Տըլէ եաման »ը եւ « Կռունկ »ը:

Պատանիներու կողմէ ներկայացուեցաւ փոքրիկ թատերգութիւն մը՝ գրուած ընկեր Գէորգ Սաղճեանի կողմէ, որ կը ներկայացնէր փողոցի եւ Պատանեկան Միութենց մէջ դտնըւած երիտասարդներու կեանքը:

Պատանիները մերթ ընդ մերթ կ'ներդէին ազգային եւ յեղափոխական երգեր: Հանդէսը փակուեցաւ « Մշակ Բանուոր » քայլերգով, յոտնկայս:

ՀԱՑ ՏՂԱՑ

Ազգասօնը Նիսի մէջ

—·—

ՀԱՅԿ. ԽՈՒՄԲԻՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

ՆԻՍ, 26 Մարտ (ցառաջ).— Ինչպէս ամէն տարի, ազգասօնին շնորհիւ ալ Նիսը խրախճանքի մէջ էր: Քաղաքապետարանը, գլխաւոր հրապարակը՝ Մասէնան եւ Ավընիւ տը լա Վիքթուանը զարդարուած են տօնին մասնակցող պետութեանց դրօշակներով, որոնց կարգին է պատուի է նաեւ մեր տարագիր եռագոյնը:

Այս պարագան միայն բաւական է թրթռացնելու մեր սիրտը:

Պատիւ Նիսի հայ գաղութին, որ իր յարդանքը բերաւ, լաւ ընդունելութիւն մը կազմակերպելով հայաստանը եւ հայ դրօշը ներկայացնող խումբին:

Ուրախութեամբ կը հաղորդեմ որ՝ Նիսի զանազան միութեանց — կարմիր Խաչ, Հ. Մ. Մ., Հ. Յ. Դ., Հ. Մ. Ը. Մ. եւ Սկաուտներու վարչութիւնները քով քովի գալով, իրենցմէ ընտրուած ներկայացուցչական մարմինով հայ խումբը դիմաւորելու գացին կայարանը, եւ խրախուսեցին զայն:

Յաջորդ օրը, Հինգշաբթի իրիկուն, ազգերու խուռներամ բազմութեան մը կողքին մենք հայերս ալ անհամբեր կը սպասենք Նիսի Օփերան, լսելու եւ դիտելու համար հայ երգն ու պարը:

Ժամը 8.15ին վարագոյրը կը բացուի եւ մենք հիացումով կը դիտենք կը հսկայ բեմը իր հազար ու մէկ դիշերներու պատկերներով:

Յայտագիրը կ'ըսէր թէ առաջին առթիւ բեմ պիտի գան Հայերը: Բայց մենք Հայեր չենք տեսներ, եւ ապշած իրարու կը նայինք, մինչեւ որ կազմակերպիչ մարմնի փըրանսացի նախագահը բեմ գալով, կը յայտարարէ.

— Հայկական խումբը պիտի ներկայանայ առաջին բաժնի չորրորդ մասին, պզտիկ անպատրաստութեան մը պատճառաւ:

Իրարետեւէ կը լսենք ու կը դիտենք, Զինացիները, Ռուսերը եւ Լեթօնացիները՝ իրենց ազգային երգերով ու պարերով:

Չորրորդ մասն ենք արդէն, հայ խումբը թառի ընկերակցութեամբ մուտք կը գործէ «Պսակ պսակ թագն ի պսակ, փեսան եկաւ լիքն ի քսակ» պարերգով, խիստ խանդավառ եւ բարձր տրամադրութեամբ: Հայ խումբին մուտքը կ'ողջունուի որոտընդոստ ծափերով: Հայերս մանաւանդ պզտիկ կը թնդացնենք սրահը:

Պարերգին կը յաջորդէ «Պին կէօլ» խմբերգը, Սրա Պարթեւեանի վարպետ դեկավարութեամբը, ու մենք վերացած պահ մը, կարծես Բիւրականեան Թատրոնին ու բիւրաւոր ակերու գլզլուն մէնոլորտն է որ կ'ապրինք: «Պին կէօլին» կը յաջորդէ «Չով լինի»ն, նոյնքան խանդավառ եւ կենդանի:

Ապրիք, տղաք, եւ այնքան ազուր «Թռէք ու Թօզ» հանեցէք որ, ձեզ յաջորդող անպատրաստ թշնամիին ոչ միայն աչքը կուրանայ, այլ եւ հոգին:

Խմբերգներուն կը յաջորդեն հաւաքական եւ առանձին պարերը, Թառի ընկերակցութեամբ, իրար կը դերազանցելով: Աչքի կը զարնէին մասնաւորաբար Թառիստ Ժոռժը իր Թառով եւ տիկիններ Սուրաբեան ու Շահպարոնեան իրենց պարերով, որոնք քանիցս կրկնուեցան, անհամար բազմութեան ծափերուն տակ:

Բոլոր խումբերէն մէմիայն մեր խումբը իր պարերու ընթացքին ստացաւ խոշոր ծաղկեփունջ մը, հայկական միութիւններէն:

Երեկոյթին առաջին բաժինը լրացաւ հայկական առանձին պարերով: Երկրորդ մասը սկսաւ Թրքական խումբով, որ Այտընի տարազով, մերկ սրունքներով եւ մեզի անծանօթ եղանակով մը սկսաւ իր բաժինը: Խաղը կը վերջանար հետեւեալ խօսքով.

— «Ճիհան գալգա, թիւրք եըլմազ»... (աշխարհ ոտքի կ'ելլէ, Թուրքը չի վախնար:

Մեկնութիւնները աւելորդ են:

Թրքական բաժինը կը բաղկանար «Ղէյպէկ» պարով որ նոր անունով կը կոչուի «պարշը վէ գարշը» եւ «խամսի գոյտըմ Թավայա»ով, որուն վերջաւորութեան աւելցուցեր էին «Գաչաը կիթմէ փափազըն գըզը»...

Մէյն կը պակսէր պորտապարը, իբրեւ էապէս Թրքական ազգային զիծ:

Թուրքերուն կը յաջորդեն Շուէտացիները, որոնք իրենց Թագաւորին ներկայութենէն խրախուսուած, Թուրքերուն ազդած անհաճոյ տպաւորութիւնը կը փարատեն ազգային քայլերգով ու պարերով:

Յաջորդաբար իրարու հետեւէ բեմ կուգան Զեխերը, Լեհերը, Ռումանացիները եւ զանազան ազգեր, իրենց ազգային երգերով ու պարերով եւ մենք ազգերու վերձեցման ձգտող այս տօնէն կը վերադառնանք ոգեւորուած:

Օգտուելով հայ խումբին այցելութենէն, Հայ կարմիր Խաչը գեղեցիկ գաղափարն ունեցած էր զայն Մատըլէն, Քաֆէ տը լա Թէրմինուս հրաւիրելու: Այս հրաւէրին շնորհիւ, ոչ միայն տեղացիները, այլ եւ հեռուոր Սէն Մ'օրիսէն հայրենակիցներ կրցան լսել եւ դիտել տեղական ժամուլէն այնքան գնահատուած իրեն ազգակիցները:

Երկու ժամ անընդհատ հայ երգի ու պարի ստեղծած անուշ մթնոլորտէն դժուարաւ բաժնուելով, ամէն ոք իր տունը քաշուեցաւ, հայրենի յուշերով բեռնաւոր եւ հանգստացած:

ՓԱՌԱՅԻՆ

ՄԱՆՐԱՎԷՊԵՐ

Պ. Աթուխեթ, անգլիացի հմայքաւոր դիւանագէտը, յայտնի էր իր պաղարիւնութեամբ, բայց միեւնոյն ատեն իբրեւ սրամիտ հեգնող մը:

Պատերազմէն քիչ առաջ վարչապետ էր: Առտու մը, խորհրդարանի անդամ մը այցելութիւն տուաւ իրեն, երբ քանի մը ժամ առաջ իմացած էր, արքայական բարձր պաշտօնատար Ճ. Սմիթի մահը:

—Կարելի չէ՞ր որ բարեկամս W... զրաւէր անոր տեղը, կը հարցնէ ներեսփոխանը:

— Իր գիտնալիք բանն է. կը պատասխանէ Աթուխեթ լրջօրէն, — ուրիշ բանի մը պէտք չունի, եթէ ոչ՝ տեսնել թէ զազաղը կը յարմարի՞ իր հասակին:

Երեւանի թանգարանին գրական բաժինը

—·—

Խորհրդային Հայաստանի Մշակութային – Պատմական թանգարանը ունի նաեւ գրական ճիւղ մը: Անոր հիմնական կորիզը հանդիսացած է Ն. Նալբանտեանի, Ռ. Պատկանեանի, Գ. Սունդուկեանցի, Դ. Արծրունիի, Մ. Շահազիզի եւ Պ. Ադամեանի ձեռագիրները, նամակները, այլ եւ անտիպ թուղթերը, նկարները եւ այլ դիւանական նիւթերը, որոնք Թիֆլիզէն, Նոր Նախիջեւանէն ու Մոսկուայէն պահուան հիմնարկութիւններու միջոցաւ կամ հասած են Հայաստանի թանգարանը:

Անցնող 12 — 13 տարուան ընթացքին գրական բաժինը բաւական լուրջ նպատակադրութեամբ եւ խորացուցած է իր գործունէութիւնը: Զանազան ժամանակներու մէջ ձեռք բերուած է Ց. Թումանեանի չարք մը ձեռագիրներն ու կարեւոր նամակները, Շիրվանզադեի, Յովհ. Թումանեանի, Ալ. Շիրվանզադեի, Ռ. Պատկանեանի 200է աւելի նամակները, Սիրանոյշին վերաբերող չարք մը նիւթեր եւն. եւն.: Ամէն վրայ պէտք է աւելցնել գրական բաժնին պատկանող հին ձեռագիրները, որոնց թիւը օրըստօրէ աճելով կը հասնի 1302 տողի, մեր գրողներու գործիչներու բազմաթիւ լուսանկարները՝ Ց. Թումանեանի, Ա. Շիրվանզադեի Նար – Դոսի եւ ուրիշներու մեր լաւագոյն վարպետներու կողմէ գծուած պատկերները եւն.:

Թանգարանի գրական բաժինը չհամուռ է ոչ միայն անցեալի, այլ եւ ներկայի, խորհրդային արդի գրական նուիեան վերաբերող նիւթերու հաւաքումին: « Նորք »ի, Աչխատ. Գրողներու Միութեան, Պրոլետգրողներու կեդրոնական կոմիտէի, Խորհրդ. Գրողների Ֆէկրատիոնին եւ այլն արխիւները, Թանգարանը կը գտնուին Թանգարանի մը գրութիւնները, Ա. Ծոփազեանի եւ Արիմեան Հայրերի չորս մը ցուցադրումի տեսակէտով հետաքրքրական իրերը:

Դեռ վեց ամիս առաջ Թանգարանը ստացած է Ատրպետ անոր հարուստ մատենադարանը, Հ. Քուչուբէկեանի Թումանեզարեանը, Հ. Քուչուբէկեան Թումանեզարեանի անդամ մը այցելութիւն տուաւ իրեն, երբ քանի մը ժամ առաջ իմացած էր, արքայական բարձր պաշտօնատար Ճ. Սմիթի մահը:

Գրական բաժնի ցուցադրական մասը ունեցած է երկու չրջան: Առաջին չրջանին անոր մեթոտը եղած է յատկապէս կենսագրական ու իրապաշտական, բաւին բուն առումով: Երկրորդ չրջանին, գրական բաժինը գործունէութիւնը կը դիտէ որպէս դասակարգային պայքարի մէկ օղակ եւ փորձած է վեր հանել անոր ընկերային – քաղաքական նկարագիրը: Նոր կապը ուրիշ գրողներու հետ անոր դերը հասարակական կեանքի ընթացքին եւն.:

Գրական բաժնին յատկացուած ընդամէնը երկու սենեակներ որոնց առաջինին մէջ ամփոփուած է մեր գրականութիւնը մինչեւ 19րդ դարու 90ական թուականները, այսինքն՝ դասական – բուրժուական գաղափարանութիւնը, մարտական – աղդանականութիւնը, հայկական ազատագրական մտածողներու ներկայացուցիչները այդ սենեակին մէջ իրենց տուել տեղերը գրաւած են: Սենեակի կեդրոնը ցուցադրուած է մեր անցեալի հասարակական կեանքի ամենաթանկագին դէմքը՝ արմատականութեան ներկայացուցիչ Մ. Նալբանտեանը:

Երկրորդ սենեակին մէջ ամփոփուած է մեր գրականութիւնը սկսելով 90ական թուականներէն մինչեւ մեր օրերը: Ամբողջ պատ մը եւ անոր յարակից պատերէն մէկ մասը յատկացուած է մինչ – հոկտեմբերեան գրողներուն:

ՄԻՖՈՒՍԻ ԳԱՂՏ

(ՆՈՐԱԳՅՈՒՏ ԿԱՎԱՃՈՒՄԸ ԴԱՏԱԿՈՒՅԹ ԵՐ)

Մարդկեղեն մի ոտնաձայն ֆենկեկտուր մշտ ականջ դրաւ ինքն իրեն, տեղ մը կանգ առաւ եւ լսել սկսաւ։ Ոչինչ։ Ամէնքը քնացած էին։ Ամէնուրեք լռութիւն եւ խաղաղութիւն կը տիրէր։ Ամէնքը քնացած էին։ Ամէնուրեք լռութիւն եւ խաղաղութիւն կը տիրէր։ Ոչ։ Ոչ ոք չէր շարժիր։ Ոչ ոք չէր շարժիր։ Ոչ ոք չէր շարժիր

Երկու պատուիրակներ առին խաղցին

Զինաթափութեան խորհրդաժողովի այն մասնախումբը որ Թիւերը ճշդելու պաշտօն ունի, ժողով գումարած էր առջի օր: Սկիզբէն իսկ, գերմանական պատուիրակը առաջարկեց յետաձգել ժողովը: Իրեն միացաւ իտալական պատուիրակը: 11 պատուիրակութիւններ քուէ տուին չարունակման, իսկ վեց պատուիրակութիւններ յետաձգման: Ասոր վրայ, իտալական պատուիրակը յայտարարեց թէ այլ եւս չի կրնար մասնակցիլ յանձնախումբին: Գերմանական պատուիրակն ալ անմիջապէս ճայնակցեցաւ: Հարկ եղաւ նիստը ընդհատել եւ խորհրդակցիլ: Երբ վերսկսան, առաջարկուեցաւ ժողովը յետաձգել ապրիլ 25ին, պայմանաւ որ որոշումը տրուի միաճայնութեամբ: Գերմանական եւ իտալական պատուիրակները ընդունեցին այս առաջարկը: Ամերիկեան եւ լեհական պատուիրակները հակառակեցան, եւ հարկ եղաւ յետաձգել նիստը:

15 հոգի եւս վառեցան օդանաւի արկածի մը մէջ

Օդանաւի ահռելի արկած մը եւս, այս անգամ Եւրոպայի մէջ:

Անգլիական կայս. ընկերութեան մէկ օդանաւը, որ կ'երթեւեկէր Բէօլն – Պրիւսէլ – Լոնտոն գծին վրայ, 15 հոգիով, երեքշաբթի իրիկուն վար ինկաւ Տիքսմուտի մօտ: Օդանաւին 12 ճամբորդները եւ երեք պաշտօնեաները չարաչար սպանուեցան:

Օդանաւը Պրիւսէլէն ճամբայ ելած էր ժամը 1.30ին եւ արկածը տեղի ունեցաւ մէկ ժամ յետոյ: Օդանաւը կրակ առաւ, չարժանիւը պայթած ըլլալով: Կը կարծուի թէ ճիշդ այդ պահուն սպաննուած էր մեքենավարը, որովհետեւ օդանաւը յանկարծ 150—200 մեդր բարձրութենէ մը կը գահավիժէր դէպի գետին, 200 քիլոմեդր արագութեամբ: Դեռ գետին չհասած, օդանաւին թեւերէն մէկը ջարդուեցաւ եւ քիչ մնաց որ սպաննէր երկու աղջիկները՝ դաշտին մէջ: Օդանաւը գետին ինկաւ ահռելի դղրդիւնով մը: Դիւղացիները եւ ոստիկանութիւնը անմիջապէս օգնութեան հասան, բայց արդէն ուշ էր: Օդանաւին բեկորները ցիր-ու ցան նետուած էին եւ դիակները փռուած՝ 30–300 մեդր հեռաւորութեամբ, լարդուփչուր կամ ածխացած:

Ճախոն խաղուեցաւ Ազգ. Դաշնակցութենէն

Ճախոնական կառավարութիւնը մարտ 27ին վերջնապէս որոշեց քաշուիլ Ազգերու Դաշնակցութենէն: Այս որոշումը, որ հետագրով հաղորդուեցաւ Ժընեւ, կը պարզէ հրաժարման պատճառները եւ պատասխանատու կը հռչակէ Ազգերու Դաշնակցութիւնը, որ «անընդունելի բանաձեւեր» առաջարկեց:

*** Ջօր. Նաքամուրա, Հիւսիսային Զինաստանի ճախոնական բանակին հրամանատարը, յայտարարեց թէ պիտի ստիպուի գրաւել Փէքինը եւ Թիէնցինը, եթէ Զինացիները չդադրեցնեն իրենց գրգռութիւնները:*

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

10 ԵՒ 20 ՖՐԱՆՔՈՆՈՑ արծաթ դրամները հրապարակ ելան երկուշաբթի օր: Ահագին բազմութիւն խռնուած էր դրամատուներուն առջեւ, նոր դրամ ստանալու համար:

25 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔԻ թղթադրոշմ գաղցուեցաւ Սթրազպուրկի արձանագրութեանց գրասենեակէն:

ԳՈՐԾԱԶՈՒՐԿՆԵՐՈՒ համար 500 միլիոն տոլարի վարկ մը պիտի պահանջուի Մ. Նահանգներու խորհրդարանէն: Մինչեւ հիմա կառավարութիւնը կը մերժէր այսպիսի վարկեր սահմանել գործազուրկներուն:

ՆՈՐ ՓՈՒԱՌՈՒԹԵԱՆ առաջին մասնավճարը, երեք միլիառ ֆրանք, փակուեցաւ 5 միլիառ 120 միլիոն ֆրանքով, ինչ որ մեծ յաջողութիւն է:

ՆԱԽԱԳԱՀ ՐՈՒԶՎԷԼԹ որոշեց հարիւրին 15 կրճատել պետական պաշտօնեաներու թոշակները, սկսելով ապրիլ 18էն:

Ց. Փարիզ եւ արուարձաններ

Հ. Դ.

ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ԱՐՈՒԱՐՁԱՆՆԵՐՈՒ *ընկերներու հանդիպումը այսօր Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, 51, Րիւ տը Րիվոլի, «Le Samaritain» սրճարանին ներքնայարկը: Մէթրօ՝ Շաթըլէ:*

Հ. Յ. Դ. Անիէր-Պուա-Քոլոնպի «Վիշապ» կոմիտէի ժողովը վաղը Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Պէքոնի կայարանին դիմացը սովորական հաւաքատեղին: Ներկայանալ անդամատեսրներով:

Հ. Յ. Դ. Սարսէլ-Առնուվիլ ենթակոմիտէին «Ռազմիկ» եւ «Հրայր» խումբերու բոլոր ընկերները ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրուին այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, 29, rue Beauséjour, Sarcelles:

Հ. Յ. Դ. Առնուվիլ-լէ-Կոնէօի «Ռազմիկ» խումբի ժողովը վաղը Ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին ընկեր Պուճիկեանի բնակարանը: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Կարեւոր օրակարգ: Անդամատեսրները միասին բերել:

Գաւառ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

ԿԱՐՏԱԼԻ ենթակոմիտէի ընդհ. ընկերական ժողովը այս կիրակի Հ. Յ. Դ. Տան մէջ: Կարեւոր օրակարգ: Ներկայ կ'ըլլայ ԿՈՄԻՏԷԻ ներկայացուցիչը:

ԱՂԲԻՒՐ-ՍԵՐՈՒ ենթակոմիտէի ընկերական ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին: Կարեւոր օրակարգ: Ներկայ կ'ըլլայ ԿՈՄԻՏԷԻ ներկայացուցիչը:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ «ԱԻՏՕ» խումբի ընդհանուր ընկերական ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 6ին: Կարեւոր օրակարգ: Ներկայ կ'ըլլայ ԿՈՄԻՏԷԻ ներկայացուցիչը:

ՓԻՒԺԷԻ ջաճօ շաւօ խումբի ընդհանուր ժողովը այս կիրակի ծանօթ հաւաքատեղին: Ներկայ կ'ըլլայ Մարսէյլի ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ ներկայացուցիչը:

ՍԷՆԹ-ԱՆԹՈՒԱՆ (Մարսէյլ) ԸՆԿԵՐ ԿԱՐՕ խումբի ընդհանուր ընկերական ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 7ին իրենց սովորական հաւաքատեղիին մէջ: Կարեւոր օրակարգ: Ներկայ կ'ըլլայ ԿՈՄԻՏԷԻ ներկայացուցիչը:

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

Վ. ԻՐԱԲԵԱՆ - Ա. ՏԱՄՆԱԲՈՅԱՃ

ՎԿԱՅԱԲԱՆ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՏԱՔԻՒԼԱԲԵԱՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5) Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

ՄԱՍՆԱԳԻՏ ՈՍԿՈՐՆԻ, ՊՈՒՃԻ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱՆԱՅԻ ԻՆ

բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործո ղութիւն

կ'ընդունի ամէն օր, ժամը *9 - 12* եւ կէս օրէ վերջ *2*էն *8*: կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր:

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

94, Rue St. Lazare, Paris (9e) Tél. Pigalle 67-69

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարան. ներու առջեւ, կուտայ **certificats de coutumes**ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները:

Կ'ընդունի ժամը 9—10 *եւ* 17—19: *Նաեւ ժամադրութեամբ*

Տօքթ. ՄԵՍԱՃԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԻՐ ՆՈՐ ԴԱՐՄԱՆԱՏԱՆ ՄԷՋ

82 rue d'Amsterdam (9) Tél. Pigalle 70-02

Ամէն օր ժամը 2 - 6 կիրակի եւ տօն օրեր 10 - 12

Ուրաւօտները ժամադրութեամբ:

Հոդոցակ. միջոցներ՝ Gare St. Lazare. Մէթրօ՝ Place Clichy եւ Liège

ԹԷՐԶԵԱՆ

ԹՐԻՔՈՅԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԱԾ Է

3 rue Poissonnière

Tél. Central 93-75 Paris (2)

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

71 rue du Fbg. St. Martin, Paris (10)

Tél. Botzaris 53-61 Métro Château d'Eau ou Gare de l'Est

Գիտութեան վերջին մեթոտներով կը բժշկենք՝ վիներական ամէն տեսակի հիւանդութիւնները (ջերմամիզուկութիւն, ֆրանկախտ եւայլն), մորթի, ջղային, ստամոքսի եւ կսմռացի հիւանդութիւնները:

Բժշկարանը կը կատարուի, X անդրամանիշակագործ ճառագայթներով եւ էլեքտրականութեամբ: Կը կատարենք մէզի եւ արեան տարրալուծում:

Կը խնամենք առանձին ամէն տեսակի հիւանդութիւնները: Քուրսը՝ սկսած 100 ֆրանքէն, պրեզ՝ ամերիկեան սիստէմով:

Աթոէքները շատ մատչելի մանաւանդ զեղչ բանուորներու եւ չքաւորներու:

Դարմանատունը բաց է ամէն օր առաւօտեան 9—12 եւ 3—8: Կիրակի եւ տօն օրերը՝ 9—4:

ԲԱՑՕՒԱԾ Է

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ *(Polyclinique)*

Ա. ԹԱՀՊԱԶԼԵԱՆ

49, ՐԻԻ ՏԷ ՓԷԹիթ ՄԱՐԻ, ՄԱՐՍԷՅԼ, ԳԵՏՆԱՅԱՐԿ

49, Rue des Petites Maries, Marseille. Rez de chaussée

Կը դարմանուին ամէն տեսակ հիւանդութիւններ կարող եւ մասնագէտ բժիշկներու կողմէ: Կը կատարուին վիրաբուժական ամէն գործողութիւն:

Ստամոքսի եւ աղիքներու, — թոքերու, — սրտի, — Էչքի, քթի, կոկորդի եւ ականջի, — մորթի, — ջղային հիւանդութիւններու, — երախաներու հիւանդութեանց, — վէներական՝ արանց եւ կանանց ծննդամիզային հիւանդութիւններ, լայներակութեան, — թութքի (*մայասըլ*), վերջինս նաեւ ներարկումներով:

Քննութիւն՝ արեան, թուքի, մէզի եւլն.:

Կը կիրարկուին ելեքտրաբուժական բոլոր ձեւերը: Շողանկարում (radio): Մարմնում (massage): Կը կատարուին ամէն տեսակ ներարկումներ:

Assurance Socialeի հիւանդներուն, ինչպէս նաեւ արկածի դէպքերու անմիջական՝ լուրջ եւ բարեխիղճ խնամք:

Դարմանատունը բաց է ամէն օր ժամը 9-12 եւ 3-7: Կամ ժամադրութեամբ: Կիրակի եւ Տօն օրերը՝ ժամը 10-12:

ԴԻՄԵՑԷՔ՝ ԱՊՈՒԽՏԱՎԱՃԱՌ

ԵԱՂՃԵԱՆի

82, rue Jules - Ferry, Chaville - Velizy (S. & O.)

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում:

Ամենաընտիր *ԱՊՈՒԽՏ*՝ 21 ֆրանք, *ԵՐՇԻԿ*՝ 20 ֆրանք

Նպարավաճառներու եւ մեծաքանակ գնուճներու համար յատնաւոր զեղչ:

ՁՈՐՍ ԱՐԴԱՐ ՄԱՐԴԻԿ

Հեղինակ՝ ԷՏԿԸՐ ՈՒՕԼԸՍ Թարգմ. *Ժ. Մ.*

ԳԼՈԽ ԱՌԱՋԻՆ

ԼՐԱԳՐԻ ՄԸ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

190... օգոստոս 14ի առաւօտ, պզտիկ լուր մը երեւցաւ Լոնտոնի ամէնէն չափաւոր թերթին անկարեւոր սիւնակներէն մէկուն մէջ: Համաճայն այդ լուրին, արտաքին գործերու նախարարը որ քանի մը սպասնական նամակներ ստացած էր, յիսուն ոսկիի պարգեւ մը կը խոստանար այն անձին որ պիտի յաջողէր տեղեկութիւններ հաղորդել այդ գրութեանց հեղինակներուն մասին՝ դիւրացնելով անոնց ձերբակալումը: Լոնտոնի այդ չափաւոր թերթին ցանցառ ընթերցողները զարմանալի գտան նախարարին աճապարանքն ու սրտնեղութիւնը, որ բացառիկ յայտնութիւն մըն էր իրենց համար: Զարմանալի գտան նոյնպէս որ ան յարմար սեպած էր հրապարակել լուրը եւ մինչեն անցուցեր էր թէ խոստացուած պարգեւը կրնար որ եւ է կերպով փարատել իր սրտնեղութիւնը:

Աւելի լայն տարածում ունեցող միւս թերթերուն խմբագիրները, ոմանք անտարբեր նայուածք մը կը պատցնէին ընդհանրապէս այդ թերթին սիւնակներուն վրայ, հետաքրքրութեամբ կարդացին լուրը:

— Է՛յ, աս ի՞նչ է, ըսաւ «Գիտաւոր» թերթին խմբագիրը· խոշոր մկրատով մը կտրեց լուրը պարունակող սիւնակը, փակցուց զայն սպիտակ թուղթի կտոր մը վրայ, ճակատը գետեղելով հետեւեալ խորագիրը· — «Ո՞վ է Սըր Ֆիլիփ Թղթակիցը»: Ցետոյ, խորհելով որ իր թերթը կը պատկանէր ընդդիմադիր մամուլին, յառաջաբան մըն ալ աւելցուց ակնարկելով, սրամտօրէն, թէ նամակները ղրկուած էին հաւանաբար կառավարութեան անճարակ գործակատարներէն ճանճրացած ու ծանրացուխ մարդոց կողմէ:

«Երկոյ» թերթին ճերմակ մազերով խմբագիրը կարդաց լուրը երկու անգամ, զգուշութեամբ կտրեց թերթը, նորէն կարդաց, դրաւ գրասեղանին վրայ ու ա՛լ չխորհեցաւ անոր մասին:

Իսկ «Ջայնարձակ» թերթին խմբագիրը կարեց լուրը, զանգակը զարկաւ, իր քով կանչեց լրաբերներէն մէկը եւ անոր տուաւ հետեւեալ խիստ հրահանգները·

— Գնա՛ անմիջապէս Փոթլընտ Փըլէյս՝ Սըր Ֆիլիփ Րէյմընի բնակարանը· աչքաթող մի՛ ըներ զինքը· այս լուրին մանրամասնութիւնները ա՛ռ իրմէ, հասկցիր թէ ինչո՞ւ համար կը սպասնան եւ ինչո՞վ· ուղէ այդ նամակներէն մէկուն պատճէնը, եթէ կրնաս· եթէ չյաջողիս տեսնել զինքը, նայէ որ տեսակցութիւն մը ունենաս իր քարտուղարին հետ:

Ու լրաբերը վազելով գնաց:

Ժամ մը վերջ վերադարձաւ խորհրդաւոր իրարանցումով մը, որ յատուկ է չունդալից լուրեր հաւաքող լրաբերներուն: Ամբողջը լուրը հաղորդեց խմբագրապետին որ մեծ մարդու մը չեշտովը ըսաւ· «Սքանչելի՛ է, սքանչելի՛»: Ասիկա իր ամէնէն խոշոր գոհացանքն էր:

Լուրին «Ջայնարձակ»ութեան ապագայը տեսնուեցաւ արդարեւ յաջորդ օրը, երբ «Ջայնարձակ» կէս սիւնակի վրայ հրատարակեց լրաբերին պատմութիւնը·—

ԴԱՀԼԻՃԻ ԱՆԴԱՄ ՄԸ ՎՏԱՆԳԻ ՄԷՋ

—·—

ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՆԱԽԱՐԱՐԸ ՍՊԱՆՆԵԼՈՒ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔ

—·—

«ԶՈՐՍ ԱՐԴԱՐ ՄԱՐԴԻԿ»

—·—

ԴԱՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆ՝ ԱՐԳԻԼԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԱՐՏԱՔՍՄԱՆ ՕՐԻՆԱԳԾԻՆ ՔՈՒԼԱՐԿՈՒԹԻՒՆԸ

—·—

ԴՂՐԴԱԳԻՆ ՑԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

—·—

Մեծ ցնցում յառաջ բերած է պաշտօնաթերթին երէկ առտուան թիւին մէջ հրատարակուած հետեւեալ լուրը·

— Արտաքին նախարարը՝ Սըր Ֆիլիփ Րէյմըն վերջին հանի մը շաբաթներու ընթացքին ստացած է սպառնական նամակներ որոնք երեւութապէս կուգան միեւնոյն աղբիւրէն եւ գրուած են միեւնոյն անձին կողմէ: Աչքի առջեւ ունենալով նամակներուն բնոյթը, Նորին Վեհափառութեան արտաքին նախարարը չի կրնար անգիտանալ զանոնք եւ ներկայ գրութիւնով կը խոստանայ յիսուն ոսկիի պարգեւ մը այն անձին կամ անձերուն (բաց ի նամակներուն հեղինակէն) որոնց հայթայթելիք տեղեկութիւններուն շնորհիւ կարելի պիտի ըլլայ ձերբակալել ու պատժել այդ անստորագիր նամակներուն հեղինակը »:

Անստորագիր ու սպառնական նամակներ կը ստանան բոլոր պետական դէմքերը: Բայց այն աստիճան արտասովոր էր այս յայտարարութիւնը որ, «Ջայնարձակ »ի խմբագրութիւնն սկսաւ բննութիւններ կատարել, հասկնալու համար թէ ինչ պատճառաւ նախարարը դիմած էր այդ բացառիկ միջոցին:

Թերթիս ներկայացուցիչներէն մէկը գնաց նախարարին բնակարանը, ուր Սըր Ֆիլիփ Րէյմըն խաղաւարտութեամբ ընդունեց զինքը:

— Անսովոր բայլ մըն է որ առիթ, ըսաւ նախարարը, պատասխանելով մեր ներկայացուցիչին հարցումներուն, բայց ինծի համակարծիք դահլիճին միւս անդամներն ալ: Պատճառներ ունինք խորհելու համաձայն այդ սպառնալիքներուն խոհ ծագած բան մը կայ· կրնամ ցոյց տալ որ խնդիրը շարաթներէ ի վեր յանձնուած է ոստիկանութեան: Անոնց ուսումնասիրութիւնէն ալ այդ սպառնագիրներէն մէկուն ընդ նախարարը, թղթածրարէն հանելով նամակ մը որուն ընդօրինակութիւնը թոյլատրեց մեր լրաբերին:

Թուական չունէր նամակը· գրուած էր ձեռքով ու կարծես տառերը կեղծուած էին իրարու՝ աղջկան մը մատներով· ասիկա յատկանիշը է լրագրողներու գրաւարժութեան· Նամակը խմբագրուած էր անկիրթ անգլերէնով· անաւասիկ անոր պարունակութիւնը·—

(Շար.)

Le Gérant : H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

ՀԱՅՐԱՆԻՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

(ԵՐԹԵԼԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ՝—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղուվներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՕՐԲԱԹ 31 ՄԱՐՏ 1933

31 Mars 1933

ՅԻՇԵՑՔ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻՆ ԵՒ ՀԱՅՐԵՆԻՔԷՆ

ՅԻՇԵՑՔ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻՆ ԵՒ ՀԱՅՐԵՆԻՔԷՆ

ՅԴԿ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2151 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԵՐԳ ՈՒ ՊԱՐ ԵՒ ԵՌԱԳՈՅՆ

Ինչ խանդաղատանք՝ Փարիզէն Կրընոպլը, յետոյ Լիոնի, Նիսի եւ Մարսէյլի մէջ, միլլազդային հանդէսի մը առթիւ...

Հայկական խումբը մըն ալ մասնակցեցաւ «Ազգերու Տօն»ին: Ու մեր թղթակիցները պարծանքով կ'աւետեն որ, ամէն քաղաքի մէջ ալ, ան գրաւեց առաջին տեղը, արժանացաւ բոլորի գնահատութեան եւ մեծ խանդավառութիւն պատճառեց տարազիր բազմութեանց:

Մասնաւորապէս Նիսի եւ Մարսէյլի մէջ, ուր վերջացաւ թափօրը, հայկական խումբը — «Հայաստա՛ն»ը — արդար յաղթանակ մըն է որ տօնեց:

Այսինքն, հայկական ստեղծագործութիւնն էր որ իր ուժն ու հմայքը պարտադրեց, 33 մեծ եւ բախտաւոր ազգերու կողքին:

Արդարեւ, հայկական տարազիր երգն ու պարը մրցումի ելած էին անկախ եւ ազատ ազգերու արտադրութեանց հետ, եւ հանդիսատես բազմութիւնները անհամբեր կը սպասէին մէկ վայրկեան միւսը, անգամ մը եւս վայելելու համար «Արմենիա»ն:

Եւ հայկական դրօշակն ալ — հալածական եռագոյնը — պար՛ւ ունեցաւ ծածանելու փարթամ պողոտաներու վրայ, մխիթարանքի կաթիլ մը հոսեցնելով արմատախիլ բազմութիւններու ծոցին մէջ:

Մասնակցող ազգերէն ոչ մէկը հարցուց թէ «ի՞նչ դրօշակ է այս»: Իսկ մասնակցող հայկական խումբն ու հայ հանդիսատեսները, արտառուչ համերաշխութեամբ մը, կարծես ըսել կ'ուզէին.

—Թէեւ կտրուած ենք մեր հայրենիքէն եւ ցիր ու ցան՝ երկիրէ երկիր, քաղաքէ քաղաք, իրրեւ «հայմանթլոս», բայց ունինք ստեղծագործութիւն եւ խորհրդանշան, ունինք հաւատքը լաւատեսութեան եւ մեծ խանդավառութիւն պատճառեց տարազիր բազմութեանց:

Մասնաւորապէս Նիսի եւ Մարսէյլի մէջ, ուր վերջացաւ թափօրը, հայկական խումբը — «Հայաստա՛ն»ը — արդար յաղթանակ մըն է որ տօնեց:

Այսինքն, հայկական ստեղծագործութիւնն էր որ իր ուժն ու հմայքը պարտադրեց, 33 մեծ եւ բախտաւոր ազգերու կողքին:

Արդարեւ, հայկական տարազիր երգն ու պարը մրցումի ելած էին անկախ եւ ազատ ազգերու արտադրութեանց հետ, եւ հանդիսատես բազմութիւնները անհամբեր կը սպասէին մէկ վայրկեան միւսը, անգամ մը եւս վայելելու համար «Արմենիա»ն:

Եւ հայկական դրօշակն ալ — հալածական եռագոյնը — պար՛ւ ունեցաւ ծածանելու փարթամ պողոտաներու վրայ, մխիթարանքի կաթիլ մը հոսեցնելով արմատախիլ բազմութիւններու ծոցին մէջ:

Մասնակցող ազգերէն ոչ մէկը հարցուց թէ «ի՞նչ դրօշակ է այս»: Իսկ մասնակցող հայկական խումբն ու հայ հանդիսատեսները, արտառուչ համերաշխութեամբ մը, կարծես ըսել կ'ուզէին.

—Թէեւ կտրուած ենք մեր հայրենիքէն եւ ցիր ու ցան՝ երկիրէ երկիր, քաղաքէ քաղաք, իրրեւ «հայմանթլոս», բայց ունինք ստեղծագործութիւն եւ խորհրդանշան, ունինք հաւատքը լաւատեսութեան եւ մեծ խանդավառութիւն պատճառեց տարազիր բազմութեանց:

Երգ ու պար եւ եռագոյն, — երեք ազգակիներ՝ ոչ միայն օտարին յիշեցնելու համար թէ կա՛նք ու կը մնանք, այլ եւ խոովելու, խանդավառելու համար մեր հոգիները:

Որովհետեւ, ընկերներ եւ քաղաքացիներ, մենք պէտք ունինք նա՛եւ խոովքի ու խանդավառութեան, այս մռայլ եւ միօրինակ օրերուն, երբ անխնայ կը թաւալի հարթիչ գլանը, հեռուհեռէ աւելի արագութեամբ եւ ուժգնութեամբ տրորելով ինչ որ ազգային է եւ ինքնուրոյն ...

Միամտութիւն պիտի ըլլար իր տարբերական արժէքէն աւելի նշանակութիւն տալ եղածին:

Շատ ենք ունեցած այդպիսի առիթներ, եւ այս մէկին ալ պատմութեան կ'անցնի, ինչպէս միւսները:

Բայց, ինչ որ տեղի ունեցաւ, կազդուրիչ է մանաւանդ անոր համար որ, կը ներկայացնէ ինքնահաստատման փաստ մը:

Ա՛յդ կը հետեւի մեր թղթակիցներուն նկարագրութիւններէն ալ:

Կարելի չէ առանց յուզումի կարդալ, օրինակ, Մարսէյլի թղթակցութիւնը (վաղուան թիւով):

Բանուոր մըն է, որ առաջին անգամ կ'երեւայ: Խորապէս ազդուած՝ եռագոյնի ծածանումէն, այլ մանաւանդ Անծանօթ Զինուորի դամբարանին առջեւ երգուած «Տէր Ողորմեա»էն, նամակագիրը կ'աղաղակէ.

— Արցունքի հոսեցաւ աչքերէս եւ անէծք մը արձակեցի դէպ ի հեռուն ... Ցուզուեցան նաեւ օտարները, լսելով աղաղակը Հայոց աշխարհի ...

Պղա՛ր կ բաներ են, այո՛, բախտաւոր երեւելիները եւ բանդէմներ մեծ պողոտաներու:

Բայց, — մե՛րն են: Հայկական են ու հարազատ: Ու մարդկային, ինչո՞ւ չէ:

Առանց այդ «պղտիկ» բաներուն, մենք պիտի դառնայինք մեր «չորրա»ն կամ չուրջպարը ...

Ահա Թուրքերն ալ Եւրոպա փոխադրեցին իրենց «ղէյղէք»ն ու «գաչոը կիթառի փափաղը գըզը»ն, — եւ ամէնէն մակերեսայինն ղիւտղն ալ կազմեց իր գաղափարը՝ երկու ազգերու արուեստին եւ ... բնաւորութեան մասին:

Այո՛, տարազիր եղբայրներ, երբեմն ալ երգ ու պար եւ եռագոյն՝ յանուն մխիթարական մատղաշութեան, — ինքնահաստատո՛ւմ եւ ինքնապաշտպանութի՛ւն:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՄՈՍԿՈՒԱ ՄԻՋՏ ԱՆՀԱՑՏ

Անգլիա կը պատրաստուի փոխարէժի դիմել

Մոսկուայի գործակալութիւնը առջի օր պաշտօնական զեկոյց մը հրատարակեց անգլիական դեսպանին եւ Պ. Լիտվինովի տեսակցութեան մասին: Այդ զեկոյցին համաձայն, դեսպանը հաղորդեր է այն միջոցները որոնց պիտի դիմէ Անգլիա, եթէ ազատ չարձակուին անգլիացի ճարտարագէտները:

Արտաքին գործակալը ընդհատելով դեսպանին խօսքը, յայտնած է թէ ամբաստանեալները մօտերս դատի պիտի յանձնուին եւ թէ որոշումը անդառնալի է:

Այս առթիւ, Պ. Լիտվինով դառնօրէն գանգատեր է անգլիական դեսպանին ապառնական մեթոտներուն դէմ, եւ ըսեր է.

— «Այդ մեթոտները կրնան յաջողիլ ուրիշ տեղ, օրինակ՝ Մեքսիկայի մէջ, բայց ոչ Ս. Միութեան մէջ, եւ դատապարտուած են ձախողման:

Այս կացութեան առջեւ, անխուսափելի կը համարուի երկու երկիրներուն առեւտրական յարաբերութեանց խզումը: Խորհրդային թերթերը կը գրեն թէ ամբաստանեալներէն ոմանք խոստովանած են իրենց յանցանքը:

⁂ Անգլիական դահլիճը անմիջապէս ժողով գումարելով, որոշեց այն միջոցները որ ձեռք պիտի առնուին, իրրեւ փոխարէժ:

Հրեաներու սարսափը Գերմանիոյ մէջ

Երէկ ամբողջութեամբ հրատարակեր էինք այն արտակարգ խստութիւնները, որ վաղն իսկ, շաբաթ, պիտի գործադրուին Հրեաներուն դէմ, իրրեւ պատասխան անոնց բողոքի ցոյցերուն:

Ինչպէս կ'երեւար տասնաբանեայ հրահանգէն, Հիթլէրի կուսակցութիւնը պարզապէս պատերազմ կը հրատարակէ Գերմանիոյ Հրեաներուն դէմ, հրամայելով «մեթոտիկ եւ չանթահարիչ պոյքոթ»:

Գերմանիոյ չափաւոր մամուլը խորապէս յուզուած է այս ծրագրին հետեւանքով եւ կը կարծէ թէ կարելի պիտի ըլլայ եւս առնել զայն վերջին պահուն: Երկու թերթեր հիթլէրական կուսակցութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն այդ չափազանց արմատական տնօրինութեանց հետեւանքներու մասին, որ կրնան նեղութեան մատնել արտասահմանի 12 միլիոն Գերմանացիները:

⁂ Կէս – պաշտօնական զեկոյց մը կը ծանուցանէ թէ՝ վերջին օրերու ընթացքին բազմաթիւ հրէական վաճառատուններու ցուցափեղկերը ջարդուփշուր եղած են անծանօթներու կողմէ: Զեկոյցը կ'աւելցնէ թէ՝ այս դէպքերուն հետեւանքով Հրեաները չեն որ կը մնասուին, այլ Գերմանիոյ ապահովագրական ընկերութիւնները, որոնք պարտաւոր են հատուցանել վնասները:

Թէեւ ընդհանուր պոյքոթը պիտի սկսի վաղը, շաբաթ, բայց արդէն իսկ միջոցներ ձեռք առնուած են, գանազան շրջաններու մէջ: Շվէյթիի, Բիլի, Տորթմունտի եւ ուրիշ քաղաքներու մէջ հրէական խանութները փակուեցան համազգեստաւոր հիթլէրականներու կողմէ: Մէկ մասը վերաբացուեցաւ քիչ յետոյ:

⁂ Վարչապետ Հիթլէր լուսաբանութիւններ տալով ծրագրուած պոյքոթի մասին, ըսաւ թէ անհրաժեշտ էր այդպիսի կարգադրութիւն մը, այլապէս ժողովուրդը բնազդօրէն պիտի դիմէր ինքնապաշտպանութեան, ինչ որ կրնար անբաղձալի հետեւանքներ ունենալ: Վարչապետը հակառակ է ահ ու սարսափի գործողութիւններէ, բայց, հարկ է հասկընել հրեայ հասարակութեան թէ՝ «հրէական պատերազմ մը Գերմանիոյ դէմ՝ ուժգին հարուած պիտի տայ Գերմանիոյ հրեայ համայնքներուն»:

⁂ Գերմանիոյ Հրեաներու դաշնակցութիւնը նամակ մը ուղղելով նախադահ Հինտենպուրկի, յայտարարեց թէ Գերմանիոյ Հրեաները, խորապէս յուզուած պոյքոթի յայտարարութենէն, կը մերժեն զերման ժողովուրդին չահերուն վնասած ըլլալու մեղադրանքը: Նամակը կ'աւելցնէ թէ՝ պատերազմի ընթացքին, Գերմանիոյ հինգ հարիւր հազար Հրեաներէն 12,000 ռազմիկներ իննան ռազմաձակատին վրայ եւ յոյս կը յայտնէ թէ «նախագահը եւ կառավարութիւնը զերման հրէութիւնը չպիտի զրկեն զերմանական հայրենիքին մէջ ապրելու իրաւունքէն»:

⁂ Փալաթինայի մէջ հինգշաբթի օրն իսկ սկսաւ հակահրէական պոյքոթը: Շարքերուն մէջ արձանագրուած հիթլէրականները աղդարարութիւն ըսացան թէ՝ պիտի վաստրուին կուսակցութենէն, եթէ իրենց կիները այս կամ այն ձեւով նպաստեն հրէական առեւտուրին: Տեղական մանաճախտերու վարիչները կուսակցական ատեանի պիտի յանձնուին, եթէ թոյլ տան որ շարքերը ամենաչոքոր առեւտուր մը ընեն Հրեաներուն հետ:

Քայդէրսլոթէրնի մէջ, միթինկ մը վերջը, հանդիսաւորապէս խարոյկ մը սարքուեցաւ եւ կրակի տրուեցան եօթը օրինակ՝ Ռըմարքի «Արեւմուտքէն նոր բան չկայ» գիրքէն: Այս առթիւ, փրոֆ. Լենգէլս ճառ մը խօսեցաւ, բացատրելով կատարուած գործողութեան խորհուրդը: Իսկ հիթլէրական օրկանը նկարագրելով խարոյկը, կը գրէր.

— «Այն տեղ որ գիրքերը երկինք բարձրացան եւ յուզայական մաքի այս արտադրութիւնը մարեցաւ գարշահոտ ծուխի մը մէջ...»:

Փալաթինայի 700 հանրային գրադարանները «պիտի մաքրուին այն բոլոր գիրքերէն որ խաղաղասիրական են եւ անբարոյական»:

⁂ Հիթլէրական թերթ մը կը գրէ թէ՝ Տիւէյսորֆի համայնավար կուսակցութիւնը վերջերս ծրագիր մը պատրաստեր է, բոլոր հիթլէրականները թունաւորելու համար, թոյն լեցնելով անոնց խոհանոցի ամաններուն մէջ: Իբրեւ թէ համայնավար բանուորի մը քով գտնուած է երեք քիլոկրամ «սիանիւր տը սոտիում» եւ քանի մը կրամ արշասպ, որոնց կէսը պիտի բաւէր թունաւորելու ամբողջ Տիւէյսորֆը» ...

Բողոքները կը շարունակուին արտասահմանի մէջ

Ապրիլ 5ին բողոքի միթինկ մը պիտի գումարուի Սալ Վակրամի մէջ, նախաձեռնութեամբ Փարիզի հրէական կազմակերպութեանց եւ նախագահութեամբ նախկին նախարար Պ. Թիւթէյնի կոտատի, որ պիտի բանախօսէ այս առթիւ: Ասոնք պիտի առնեն նաեւ Պ. Քայոս, նախկին վարչապետ Պ. Փէնլեվէ, Վիքթոր Պաշ, բարունապետ Լէվի Ալա:

⁂ Վարշաւայի մէջ, գերմանական թերթերն ու պարբերականները վտարուած են չատ մը հատուածութիւններէ: Կը մերժուին նաեւ գերմանական շաբաթանկարները: Փրահայի մէջ, հրէական մեծ վաճառատուները որոշեցին չեղեալ համարել Գերմանիա տրուած ապսպրանքները: Լեհաստանի մէջ, բազմաթիւ առեւտրական հաստատութիւններ անմիջապէս պոյքոթի ձեռնարկեցին եւ ջնջեցին չատ մը ապսպրանքներ:

Եգիպտոսի մէջ ալ բուռն պայքար կը մղուի, քանի որ Հրեաները կարեւոր դիրք ունին: Ընդհանուր պոյքոթի հռչակուած է գերմանական տուներու եւ արտադրութեանց դէմ: Կարեւոր գումարներ եւս առնուեցան Տրէյտնէր Պանքէն: Զեղեալ հռչակուեցան գերմանական մեքենաներու եւ ճարտարագործական արտադրութեանց մեծաքանակ ապսպրանքներ: Հրեայ գիւղիչները որոշեցին մերժել գերմանական դեղերը: Մեծ միթինկներ ծրագրուած են Գահիրէի եւ Աղեքսանդրիոյ մէջ: Գերմանական դեսպանը դիմելով հրեայ հասարակութեան վարիչներուն, հերքեց խժդժութեանց լուրերը եւ յայտարարեց թէ Անգլիա, Ֆրանսա եւ Ամերիկա նպատակաւոր զրոյցներ կը տարածեն, գերմանական առեւտուրը կործանելու համար: Միեւնոյն ատեն դեսպանը բողոքագիր մը յանձնեց եգիպտական կառավարութեան, Հրեաներու հակագերման ցոյցերուն առթիւ:

Պէտք եղածին պէս չեն թրացած...

ԹՈՒՐՔ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒՆ ՆՈՐ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

Պոլսոյ Թուրք ուսանողները նոր ժողով մը գումարեցին համալսարանի չէնքին մէջ, փաստաբանելու համար յեղափոխութիւնը եւ Թրքական մշակոյթը: Այս առթիւ, ուսանողական միութեան նախագահ Թէվֆիք պէյ անդրադառնալով Թուրքիա բնակող այլակրօն Թուրք հայրենակիցներուն, ըսաւ.

— Թուրք հանրապետութիւնը Թուրք ցեղին անունը կրելու իրաւունքը տուած է հաւասարապէս բոլոր հայրենակիցներուն: Հետեւաբար այս անունը կրելու արժանացող ոչ – իսլամ հայրենակիցներն ալ, նոյնքան պատասխանատու պէտք է նկատուին խօսիլ նաեւ Թուրքերէն լեզուն որ իր անունին չափ մեծ է: Կը ցաւինք, երբ ասոր հակառակը կը տեսնենք:

Այսուհանդերձ, մենք այդ հայրենակիցները չենք պախարակեր, որովհետեւ նախկին վարչածեւերը Թուրքերէն խօսիլ չեն սորվեցուցած անոնց:

Անպայման այդ հայրենակիցներն ալ պարծանք պէտք է նկատեն Թուրքերէն խօսիլը: Ասկէ զատ, այդ հայրենակիցներուն Թուրքերէն սորվեցնելու համար ի հարկին բոլորս ալ պիտի աշխատինք ու պիտի ծառայենք:

Ճառախօսը յետոյ հերքեց այն զրոյցը թէ ուսանողները սպառնագրեր կը ղրկեն Բերայի կարգ մը վաճառատուններուն:

Կեղծարարները դատապարտուեցան

Երկար տեսնէ ի վեր, մամուլը մերկացումներ կը կատարէր Ֆրանսայի օդանաւային Թղթատարութեան վարչութեան մէջ կատարուած կեղծարարութեանց մասին:

Անդիրը ուղղակի կապ ունէր կառավարութեան հետ, եւ վկայութեան կանչուեցան չատ մը պաշտօնատարներ, երեսփոխաններ եւ նախարարներ:

Դատարանը, որ քանի մը չաբաթէ ի վեր կը քննէր այս խնդիրը, առջի օր արձակեց իր վճիռը: Ամբաստանեալներէն Քոլէն կը դատապարտուի երկու տարի բանտարկութեան եւ 100 Ֆրանք տուգանքի, Պուիյու Լաֆոն (վարիչ – անօրէնը) մէկ տարի բանտարկութեան, Փիշըռի նոյնպէս մէկ տարի:

Զախակողմեան մամուլը դժգոհ է այս վճիռներէն:

Շաբաթական 40 ժամ աշխատանք

Զորեքշաբթի օր, ընկերվարականները մեծ միթինկ մը գումարեցին Փարիզի մէջ, պահանջելով չաբաթական աշխատանքը դեղել 40 ժամուան:

Ճաղորդարար խօսեցան 8—10 հոգի, չեչտելով թէ այլեւս անյետաձգելի է չաբաթական 40 ժամը, քանի որ ամբողջ աշխարհի մէջ 30 միլիոն բանուորներ, 140 միլիոն բերաններ հաց կ'աղաղակեն:

Հռետորները խօսեցան նաեւ քաղաքական խնդիրներու մասին, պարսաւելով Մուսոլինին ու Հիթլէրը: Պ. Վիքթոր Պաշ չեչտեց թէ Վերսայլի դաշնագիրը խաղաղութեան դաշինք չէ, այլ պատերազմի:

Պաղեստինի Արաբները կը պահանջեն...

Կիրակի օր Եաֆայի մէջ տեղի ունեցաւ Արաբներու քաղաքական մեծ ժողովը եւ տեւեց ամբողջ օրը: «Իսթիքլալ» կուսակցութեան վարիչը, Ամին պէյ Ալտիլ Հատի, առաջարկեց անմիջապէս գործի ձեռնարկել, մերժելով որ եւ է քաղաքական, տնտեսական եւ ընկերային գործակցութիւն՝ կառավարութեան հետ, հրաժարելով պետական պաշտօններէն եւ պոյքոթ հռչակելով հրէական եւ անգլիական ապրանքներու դէմ: Որոշուեցաւ դիմել աւելի չափաւոր քաղաքականութիւն մը, աստիճանաբար դադրեցնելով գործակցութիւնը: Այս առաջադրութեամբ, ընտրուեցաւ յանձնախումբ մը, որ միջոցներ պիտի ուսումնասիրէ եւ իր տեղեկագիրը պիտի յանձնէ երեք ամիսէն: Որոշուեցաւ նաեւ պատուիրակութիւններ ղրկել արաբական երկիրները եւ հանգանակութիւններ կատարել, ի նպաստ հողային հիմնադրամին:

Ֆրանսայի նոր նախագոյգը

Կառավարութիւնը խորհրդարանին յանձնեց 1933ի ելմտացոյցը, որ կը նախատեսէ 1630 միլիոն ֆրանք դեղէ, 370 միլիոնի յատկացածական հատոյթ՝ տուրքերու խիստ հետապնդումով եւն.: Ելմտացոյցին ծախքերու գլուխը կը ներկայացնէ 50 միլիառ ֆրանք, իսկ մուտքը՝ 45 միլիառ:

«Ձեռքերը վե՛ր» - օրը ցերեկով

Առջի օր ժամը 12·50ին, Փարիզի բանուկ մէկ հրապարակին վրայ, Ռուայեալ փողոցին մէջ, երկու խռնչացի երիտասարդները զոհարաւաճառ Հորթիէնի խանութը մտան, իրրեւ թէ զոհարեղէն դնելու համար: Մինչ վաճառորդուհին նմոյշներ կը ցուցնէր, երկու երիտասարդները տարմանակները հանելով՝ «ձեռքերը վե՛ր» աղդարարեցին: Վաճառատան տէրը խոյացաւ մէկուն վրայ եւ ծանր վէրքեր տուաւ: Կինն ալ զեռին փուռեցաւ ծեծի տակ: Բայց ազմուկը լսուած ըլլալով դուրսէն, Իտալացիներէն մէկը ձերբակալուեցաւ անմիջապէս: Միւսն ալ բռնուեցաւ քիչ յետոյ, իր ընկերոջ մատնանշումով:

Գործադուլ Սիթրոէնի եւ ուրիշ գործարաններու մէջ

Առջի օր, Սիթրոէնի հաստատութեան բանուորներէն 5000 հոգի գործադուլ ըրին, իւացած ըլլալով որ աշխատավարձը պիտի կրճատուի հաբիւրին տասը հատեւտութեամբ:

Միեւնոյն ատեն, իրենց դուռները փակեցին Ժավէլի, Էվալուա-Բլիւէի եւն. գործարանները, փողոց նետելով 12000 մետաղագործական բանուորներ:

Մանրամասնութիւնները յաջորդով:

ՀՀՇԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՊԱՐՏԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲԻ

ՀՀՇԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՊԱՐՏԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՊԱՐՏԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՎՈՐ ԾԻԽԱԳՐԱՎՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՀՀՇԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՊԱՐՏԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՊԱՐՏԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՎՈՐ ԾԻԽԱԳՐԱՎՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՀՀՇԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՊԱՐՏԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՊԱՐՏԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՎՈՐ ԾԻԽԱԳՐԱՎՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՀՀՇԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՊԱՐՏԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲԻ

ԱԶԳԵՐՈՒ ՏՕՆԸ ՆԻՍԻ ՄԷՋ

—·—

Մեր Թղթակիցը երէկ նկարագրած էր Ազգերու ժողը, որ տեղի ունեցաւ Նիսի մէջ եւ մասնաւորաբար արձագանգած էր այն ջերմ ընդունելութիւնը, զոր գտած էին Հայերը:

Նիսի Ֆրանսերէն Թերթերը եւս կուտան մանրամասնութիւններ, զորս կը քաղենք ստորեւ:

L'Ecrairеur de Nice Ծագիկներու եւ Ազգերու ժողին առթիւ գունաւոր եւ ծաղկաղարդ թիւ մը հրատարակելով (24 մարտ), կը նկարագրէ բոլոր հանդիսութիւնները: Վերջին էջին վրայ կը ներկայացնէ զանազան խումբեր, որոնց կարգին երկու Հայուհիներ:

Նախապէս եղած կարգադրութեան մը համաձայն, Նիսի հռչակաւոր պանդոկները հինգշաբթի խումբ առ խումբ հիւրասիրեցին մասնակցող ազգերը: Հայկական խումբը հիւրասիրուեցաւ Hôtel Royal-ի մէջ:

Իրիկունը Օփերային մէջ տեղի ունեցաւ չքեղ հանդէս մը, որուն ներկայ էին Շուէյտի թագաւորը, կառավարական ու դիւանագիտական ներկայացուցիչներ:

Նոյն Թերթը մեծ գովեստով կը խօսի հայկական խումբին մասին եւ կը յիշատակէ տիկիններ Շահ – Պարոնեանի եւ Սուրաբեանի սոլօները: Գալով Թուրքերուն, « L'Eքելէբէօր տը Նիս » դիտել կուտայ թէ Թուրքերը տակաւին, իրենց պարերուն մէջ, կը պահեն իրենց նախահայրերուն բռութիւնը, մերկ սրունքներով Թուրք լեռնականները վայրագ երեւոյթ մը ունէին (ՄՄԲ. — Թերթը դեռ չատ քաղաքավար է խօսեր):

Le Petit Niçois (27 մարտ) կը հրատարակէ հայ խումբին նկարը եւ խօսելով Հայոց մասին, կը յիշատակէ Հայուհիներուն ձգած հմայքը, հագուստն ու կապուտը: Ցիշեալ Թերթին կ'ըսէ Հայոց մասին ցոյց տրուած համակրանքին համար, վերադարձի օրը հայկական խումբը երեք հոգինոց պատուիրակութիւն մը կը ղրկէ, Օրխոդոններ Թէքէեան եւ Թովմասեան, Պ. Գարագաշեան, Հնորհակալութիւն յայտնելու Թերթին խմբագրութեան: Թերթը իր ուրախութիւնը կը յայտնէ այդ մասին:

Արդարեւ Le Petit Niçois մասնաւոր հետաքրքրութիւն մը ցոյց տուած է և ջահատակեան լայն տողեր նուիրած հայկական խումբին: 24 մարտի թիւով ալ այսպէս կը նկարագրէ խումբը·

— « Հայկական խումբը, որ կը բաղկանար 10 երիտասարդներէ եւ 14 աղջիկներէ, մասնաւոր ուշադրութեան առարկայ դարձաւ: Հագուստները շատ չքեղ էին եւ բոլորովին մերաոքեայ: Աղջիկները մեաոքեայ քով կը կրէին, եւ ոսկի չարքեր ճակատին վրայ »:

Հայց մասնաւորաբար երկար կը նայուէր հայկական երգերուն եւ եռաձայնութեան վրայ: Գրողը ծանօթ կը թուի հայկական արուեստին·

— Օփերայի հանդէսին առաջին մասը վերջացաւ հայկական խումբին երգերով:

Շատ յատկանշական են հայկական երգերն ու երաժշտութիւնը: Նախ երգեցին սիրային երգեր, որոնք ապշեցուցիչ կերպով ինքնատիպ էին: Ցետոյ պարերգները (աշխարհիկ եւ կրօնական), իսկ մահերգները իրական ողբասացութիւններ էին, քորթիական voceriներու սեռէն: Երգի ուրիշ սեռեր ալ կային, որոնց նմանը չենք կարծեր որ գտնուի որ եւ է ուրիշ ազգի մէջ, եթէ ոչ երբայական մեղեդիներուն մէջ: Առանձ կը կոչուին պանդուխտի երգեր: Ինոր յուզումով մը, այդ երգերը կ'արտայայտեն ինչ որ զօրութեամբ կը հասկնանք խորագիրը:

Թէքինիքէն մեկնելով, հայ ժողովրդական երգերուն մեծ մասը հիմնուած է հին փուիւգիական եղանակներու վրայ: Կը յիշատակենք այն մասնայատուկ ձեւը, որով, բազմաթիւ հայ ժողովորդական երգերու մէջ, դեղեցկօրէն կը գործածուի accord majeur՝ ամէն անգամ որ, — այսինքն երբ պէտք կ'ըլլայ նկարագրել բնութիւնը, — երգին բնագիրը կը ճշդէ արամաբանական տեղն այդ accord-ին, զոր կանչելի է կոչել orogonal:

Հայ ժողովրդական երգերուն մասին խօսուած ատեն, պէտք չէ երբեք մոռնալ կոմիտաս վարդապետին դերը: Ան էր, որ հայրենի այդ երգերուն դաշնաւորման ձեռնարկներով, խելացի եւ նոր մղումով մը պատուի կանչելով հայ ժողովրդական երգերը, ուրիշ ոեւէ մէկէն աւելի նպաստեց սիրցնելու եւ երաժշտական աշխարհին ճանչցնելու զանոնք: Նոյն իսկ օր մը, երբ ինքն իսկ կ'երգէր պանդուխտի հայկական երգ մը, որուն կը խառնէր տարօրինակ ջերմութիւն ու զգացում, մեծ եւ զգայուն արուեստագէտը՝ Ռլօտ Տըպլիւսի հետեւեալ արտայայտութիւնը ըրաւ ինծի:

Այսքան գիտուն եւ գնահատական խօսքերէ յետոյ Հայոց երգերուն մասին, Le Petit Niçois կ'անցնի Թրքական երգերուն, կ'ըսէ միայն թէ Զէյթէքի պարը աւելի մարզախաղի կը նմանի քան թէ դիւսանքի, իսկ Թրքական երաժշտութիւնը ոչինչ ունի, որ կարելի ըլլար բաղդատել արեւելեան դասական երաժշտութեան հետ:

*** Նիսէն վերադառնալով ազգային 34 խումբերը պահ մը կանգ կ'առնեն Մարսիլիոյ կայարանին մէջ, ուր դիմաւորելու եկած էին քաղաքապետը եւ քաղաքին նուագախումբերը: Քաղաքապետը կ'ողջունէ բոլոր խումբերը, յետոյ կը հրաւիրէ հայկական խումբը, եւ մեծ ինքնաշարժ մը նստեցնելով պահ մը կը տանի պտըտցնելու քաղաքին մէջ, նախախնամ չարժելով միւս ազգերուն:

ԹՈՒՐՔԻԱ

Նորն ու հինը

Գերմաններէն « Իլլուսթրիրթէ Ցայթունկ » պարբերաթերթը, Թուրք կեանքէ յատուկդիմութեան մասին յօդուած մը հրատարակած է: Կը խօսի կին դատաւորներու մասին եւ կ'ըսէ թէ նոյնիսկ յատուկդէմ աղջերը զարմանքով կը դիտեն Թուրք կնոջ ձեռք ձգած յաջողութիւնները: Գրած է, նաեւ, երկու Թրքուհիներու նկարները, մէկը՝ դատախազուհի, իսկ միւսը՝ դատաւորուհի:

Իսկ Ազգամ, իր մէկ աշխատակցին գրութիւնը կը հրատարակէ, գրուած Պոլսահայէն: Այդ գրութեան մէջ ի մէջ այլոց կ'ըսէ·

— « Պոլսահայի մէջ այրերն ու կիները կ'աշխատին: Բայց, կիներուն չուկայ ելլել առեւտուր ընելը հոս մեծ ամօթ կը նկատուի: Նոյնիսկ, եթէ տեղ մը երթալ ուզեն, չուկային բնաւ չեն անցնիր: Բնականաբար, յանցանքը այրերուն է: Ներկայ դարուս, մեծ ամօթ է կիներուն չուկայ չելլելը: Այլ եւս ձգենք հին բարքերն ու սովորութիւնները, աչխարհ կը խնդայ մեր վրայ··· »:

«ՍԱԼԵԱՔ» ՈՒ «ԹԷՔՊԻՐ»

Գրեր էինք թէ տրուած հրամանին համաձայն, « Սալեաթ »ն ու « Թէքպիրը »ը եւս Թուրքերէն պիտի ըլլան: Տարբեր՝ պատճէնները ·—

ՍԱԼԵԱՔ

Թաւրը էլչիսի Մուհամմէտ սալեաթ սանա, սէլամ սանա,
Թաւրը սէվկիլիսի Մուհամմէտ սալեաթ սանա, սէլամ սանա
Թաւրը էլչիլէրի սալեաթ սիզլէրէ, սէլամ սիզլէրէ:

Էյ Թաւրընըզ էլչիսի Մուհամմէտ, սենին իւգէրինէ օլսուն բահմէթ վէ սէլամ,
Էյ թաւրընըզ սէվկիլիսի Մուհամմէտ, սենին իւգէրինէ օլսուն բահմէթ վէ սէլամէթ
Էյ թաւրընըզ էլչիլէրի, սիզին իւգէրինիզէ օլսուն բահմէթ վէ սէլամէթ:

ԹԷՔՊԻՐ

Թաւրը ուլուտուր, թաւրը ուլուտուր,
Թաւրըտան պաշխա թաւրը եօխտըր·
Թաւրը ուլուտուր, թաւրը ուլուտուր,
Համբ օնա մահսուտուր:

Թուրք բանակը դժգոհ Մուսթաֆա Քէմալէն

Փարիզի Թուրք ընդդիմադիրներուն օրկանը, Լա Բէփիւպլիճ Աճշէնէ կը գրէ, փախստական Արիֆ Օրուճ պէյի ստորագրութեամբ.

— « Բանակը այլեւս չի հանդուրժեր Մուսթաֆա Քէմալի եւ իր մարդոց կամայականութեանց: Բանակը կը պահանջէ սահմանադրական բնականոն իրաւակարգ մը: Վեց ամիսէ ի վեր Քէմալ վէճի մէջ է բանակի կարգ մը տարրերուն հետ: Մինչ առաջ կը քշէ դիկտատորութեան պէտքը, քանի որ երկիրը դեռ յետաչքնայ է: Բանակին կարգ մը պետերուն հետ համաձայնութեան վերջին փորձերը յաջողած չըլլալով, կառավարութիւնը սարքեց Պրուսայի յետաչքնական դէպքը, որպէս զի զայն պատրուակ ծառայեցնէն բռնապետութեան չարունակման:

Բայց բանակը այս անգամ ծուղակը չինկաւ: Որով, Մուսթաֆա Քէմալ չկրցաւ խաուեթեանց դիմել, եւ դահացաւ Պրուսայի յանցաւորներուն տալով վարչական պատիժ մը՝ Զօրամաքսոր:

Կը տեսնուի որ, Թուրքիոյ մէջ, չատմօտ ատենէն, արիւնոտ բնդհանուր, ըմբոստութիւն մը պիտի սկսի, կատարեալ եւ բացարձակ ազատ վարչաձեւ մը բերելու համար: Բանակերորդ դարուն մէջ, Թուրք անմեղ դիակներուն վրայ հաստատուած Թուրք բռնապետութիւնը պիտի փշրուի: Ե՞րբ: Գուցէ վաղը, գուցէ վաղուընէ ալ չուտ »:

ՍՏԱՑԱՆՔ

ԵՐԳԻՉԱԿԱՆ (Փարաւոն Սէմ – Անտոն, Իշխան Արշակունի, Արջունի արքազան, Մերօրեայ Ծիծաղներ), գրեց Նչան Պէշիկթաշլեան, տպ. Ա–Ջէր, Փարիզ, գին 15 ֆրանք: Դիմել 17 rue Damesme, Paris:

« ՀՕԿ », օրգան արտասահմանեան Հօկէրու: Ա· տարի, Թիւ 1: 1933 փետրուար: Գին 5 ֆրանք:

Հայ արուեստագէտներու ցուցահանդէսը

—·—

Փարիզահայ « Ազատ արուեստագէտներու » կողմէ կազմակերպուած ցուցահանդէսին, որ կը բացուի 1 ապրիլին, կը մասնակցին 45է աւելի արուեստագէտներ, որոնց մէջ կան յայտնի անուններու կողքին եւ նոր անուններ, նոր ուժեր ու նոր տաղանդներ:

Ներկայ անտեսական վատթար պայմաններուն մէջ, ուր մասնաւորաբար ամէնէն աւելի տուժողը արուեստներու աստղարէզն է, արդարեւ քաջալերութեան արժանի գործ մըն է մեր արուեստագէտներու ցոյց տուած այս եռանդը եւ յարատեւութիւնը, քաջալերուած աշխարհի այս ոստանին մէջ:

Այս ցուցահանդէսը, որ առիթ մը պիտի տայ մեզի անցընելու քանի մը դեղեցիկ եւ հաճելի ժամեր մեր արուեստագէտներու ստեղծագործութեանց մթնոլորտին մէջ, միեւնոյն ատեն առիթ մը պիտի ըլլայ ցուցնելու օտարներուն, որ հայ ժողովուրդը ընդունակ է, որքան ալ դարաւոր եւ ճակատագրական հարուածներու ներքեւ ընկճուած ըլլայ, պահել իր ծոցին մէջ միշտ թռիչքը դէպի խոհալի եւ դեղեցիկը:

Ցուցահանդէսին բացումը, ինչպէս ըսի, տեղի պիտի ունենայ 1 ապրիլ, շաբաթ կէսօրէ վերջ, ժամը 4ին, Galerie d'Art Pleyel, 252 rue du Fbg. St. Honoré, եւ պիտի չարունակուի մինչեւ 23 ապրիլ, ամէն օր, ժամը 10էն 18:

Կը յուսանք որ մեր հայրենակիցները պիտի ուզեն քաջալերել նիւթապէս կամ բարոյապէս մեր արուեստագէտներու այս գեղեցիկ ձեռնարկը:

Ահա ցուցադրող նկարիչներու անուանացանկը·—

Ալթաղեան Ցովհաննէս, Ալեանաք, Արիէլ (Ա.Ճէմեան), Հաղարապետեան, Բաբայեան Սմմունիա, Բաբայեան Գուրգէն, Պալճեան, Պալեան, Պետիկեան, Ալթաղեան Ալիս, Ցովսեան, Գալանճեան Վահէ, Շահին, Շահնազար, Շիշմանեան, Շիլթեան, Դերճակեան Էօժէնի, Սիւտճեան Տիրան, Քիւրճեան Սաեփան (Էսքա), Կանաչեան Թադէոս, Գարսոյեան Իննա, Կիւլպէնկեան, Ցովհաննիսեան, Իւլիքեան, Գալֆայեան, Գազանճեան Հրանդ, Գոնտրաճեան, Գուլումճեան Էլվիր, Մարտիրոսեան, Մսրեան, Մուկօ, Մուրադով, Նալբանդեան, Նազարեան Մաոի, Սամուէլեան, Շապոլեանով, Սեդրակ, Թամիրեանց Վարդուհի, Զաքրեան, Տէր Սարգսեան, Թօփալեան Բիւզանդ, Ութիւճեան, Զուլումեան:

Ցուցադրուած են նաեւ Փարիզ մեռած երկու նկարիչներու գործերը,— Արեան (Երուանդ Գասպարեան, 1892 — 1931) եւ Եսայեան Տիգրան (1873 — 1921):

Կ. Թ.

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻ ՀԱՅԵՐԸ ՊԻՏԻ ԿՐՆԱ՞Ն ՀԱՏՈՒԿՈՒՄ ՍՏԱՆԱԼ

—·—

Փրէզնոյի «Մշակ»ի փետրուար 17ի թիւին մէջ կը կարդանք հետեւեալ գեղոյցը, որ յանձնուած է Թուրքիոյ մէջ կարուստ ունեցող բոլոր ամերիկեան հաղաքացի Հայերու ուշադրութեան·—

Ա.— Անոնք որ 1890ի ջարդերուն առաջ քաղաքացի էին, կրնան այդ միջոցին եւ անկէ վերջ ունեցած վնասներուն հատուցումը պահանջել:

Բ.— Անոնք որ 1914 հոկտ. 28էն առաջ, այսինքն Թուրքիան պատերազմի մտնելէն առաջ ամերիկեան քաղաքացի էին եւ այժմ են, կրնան պատերազմի միջոցին եւ յետոյ ունեցած կորուստնին պահանջել:

Գ.— Անոնք որ պատերազմէն վերջ կրկին քաղաքացի էին, կրնան վնասնին պահանջել:

Դ.— Քաղաքացիները պէտք է որ քաղաքացիութեան թղթերը ունենան պահանջադրերը լեցնելու ատեն:

Ե.— Անոնք որ արդէն քաղաքացի էին եւ յետոյ ամերիկեան բանակին մէջ պինդուոր էին պատերազմի ընթացքին, անոնց պահանջներուն պիտի տրուի մասնաւոր ուշադրութիւն: Զինուորները պէտք է իրենց հետ ունենան տիսչարճի եւ քաղաքացիութեան թղթերը:

Զ.— Այն Հայերը որ ամերիկեան քաղաքացի չէն, բայց Ամերիկայի մէջ ծնած զաւակներ ունին, իրենց զաւակները կրնան պահանջ դնել: Այսպիսիները պէտք է որ ծննդեան եւ մկրտութեան թղթերը ունենան:

Է.— Այն այրիները, որոնց կինը կամ երկիրը մեռած է, կրնան նմանապէս իրենց պահանջները ներկայացընել: Անոնք պէտք է ամուսնութեան վկայագրերը ունենան:

Ը.— Անոնք որ ամերիկեան քաղաքացի չէն, կրնան իրենց ամէնէն մօտիկ ամերիկեան քաղաքացի աղգականը փոխանորդ կարգել իրենց պահանջը ներկայացնելու համար:

Թ.— Ժամանակը կը լրանայ 1933 յուլիս 15ին: Անկէ վերջ ոչ մէկ դիմում կ'ընդունուի:

Ժ.— Կ'ընդունուին միմիայն այն պահանջները, որոնք « Սթէյթ Տիփարթմընթ »ի պաշտօնաթղթերուն վրայ գրուած են:

ԺԱ.— 1922էն վերջ քաղաքացի եղողներուն դիմումները նոյնպէս չեն ընդունուիր:

ՄԱՄՈՒԼ

ՀԱՇԻՒՆԵՐԸ Ի ԴԵՐԵԻ ԵԼԱՆ

—·—

« Պայքար », Ամերիկայի ռամկավարներուն պաշտօնաթերթը, կը նկատէ խմբագրականի մը մէջ (14 մարտ).

— « Եթէ ճիշդ են Թուրք Թերթերու տուած տեղեկութիւնները, Ամերիկեան կրթական երկու մեծ ու բարձր հաստատութիւններ Կ. Պոլսոյ մէջ,— Ռոպէրթ Գօլէճ եւ Աղջկանց Գոնսթանթինոբլի Գօլէճը, պիտի ստիպուին իրենց դռները փակել, եթէ ոչ անմիջապէս, անպատճառ մօտիկ ապագայի մէջ: Թուրք մամուլը ոչ միայն ցաւ չի յայտներ, այլ գոհունակութեան շեշտով մը կուտայ այս լուրը:

Թուրք Թերթեր Ամերիկեան զոյգ հաստատութեանց հաւանական փակումը կը վերագրեն ելեւմտական դժուարութեանց, եւ ասոր համար ալ կուտան երկու պատճառներ: Ա.— Տնտեսական տագնապին հետեւանքով այլեւս Ամերիկեան աղբիւրներէ առատ դրամ չի հոսիր: Բ.Ա.— Տարուէ տարի կը պակսի աշակերտներու թիւը, որով դպրոցական թոշակներէ ալ դրամ չի գոհանար: Երկու վարժարանները, կ'ըսեն Թուրք Թերթեր, ըստիպուած են մեծ խնայողութիւններ ընել, պաշտօնեաներու ամսականները կրճատած են, բայց դարձեալ չեն կրնար ծայրը ծայրին բերել եւ տարեկան խոչոր բաց մը կ'ունենան, զոր չեն կրնար գոցել եւ վերջ ի վերջոյ իրենց առջեւ ուրիշ ճամբայ չի մնար, բայց եթէ վարժարանները փակել:

Ցոյց տրուած պատճառներէն առաջինը չատ հիմնաւոր չի Թուրք: Թուրքիա եւ այլուր Ամերիկեան հաստատութիւններ պատահական նուէրներով կանգուն չեն մնար: Ունին ապահով դրամագլուխներ եւ անոնց եկամուտը կը ստանան:

Կարեւորը երկրորդ պատճառն է: Պոլսոյ Ամերիկեան գոլէճները փակման վտանգին ենթակայ եղած են, որովհետեւ ուսանող չեն գտներ: Այս տարի ընդունելութեան համար դիմում ընող նոր աշակերտներու թիւը եղած է միայն 25, նախորդ տարիներու 125էն 150ին դէմ: Եթէ այսպէս շարունակուի, այդ երկու կրթական հաստատութիւնները, որքան ալ նիւթական բաւականաչափ միջոցներ ըլլան, չեն կրնար բաց մնալ, կը փակուին, ինչպէս փակուած են Մարզուան, Խարբերդի, Կեդր· Թուրքիոյ ու Տարսոնի Գօլէճները եւ ուրիշ Ամերիկեան հաստատութիւններ ալ փակ կը մնան Թուրքիոյ սահմաններուն մէջ, ուսանող չգտնուելուն համար: Ասոնցմէ Մարզուանի Գօլէճը Սելանիկ եւ կեդր· Թուրքիոյ Գօլէճը Հալէպ փոխադրուած են ու իրենց կրթական տաքելութիւնը կը կատարեն, այն պատճառաւ որ բաւական թիւով ուսանող կը գտնեն:

Թուրքիոյ Ամերիկեան հաստատութեանց վարիչները կը կարծէին որ Հայերու եւ Յոյներու վտարումէն յետոյ իրենց համար դժուար պիտի ըլլար սիրաշահիլ « բարի » Թուրքը եւ ուսման ու դիտութեան հետ նաեւ Քրիստոնէութեան լոյսը տարածել Թուրք ժողովուրդին մէջ: Անոնք կ'ըսէին նոյնիսկ թէ Թուրքերը Քրիստոնէութեան դէմ նախապաշարուած են Արեւելքի « ազականեալ » եկեղեցիներուն ազդեցութեամբ եւ Հպատակ Քրիստոնեայ ազգութեանց ազատագրական ու ազատամարտական չարժումներուն հետեւանքով, եւ հիմա երբ առնուազ հրապարակէն կը քաշուէին, Թուրքերը մտադիր պիտի դիմէին իրենց ցոյց տուած փարթամը: Այս մըտածումով էր որ միսիոնարական եւ անոնց համակիր քաղաքական շրջանակներէ կարեւոր Ամերիկացիք չոյեցին ու չողոքրթեցին նոր Թուրքիան, անոր բրոքականներն ծառայեցին ու ամէն հաճոյակատարութիւն ցոյց տրուին, յուսալով որ փոխարէնը լիուլի կը տանան: Կ· Պոլսոյ Ամերիկեան երկու հաստատութեանց հաւանական փակման մասին Թուրք Թերթերուն անպարտակելի գոհունակութեամբ արձանագրած լուրերը ցոյց կուտան թէ ինչքան խախուտ ու պարապ բաներ եղած են այդ բոլոր հաշիւներն ու յոյսերը »:

ԿՐ ԽՆԴՐՈՒԻ յօդուածագիրներէ եւ թղթակիցներէ իրենց գրութիւնները գրել թուղթին մէկ երեսին վրայ եւ մեկուսով:

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍ (9)

ԹՈՔԱԽՏԻՆ ԴԷՄ

(ԾՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՓՈՔՐԻԿ ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՄԸ)

Կայ մէկ արգարանալի դէրք մը հանդէպ Թոքախտաւորին,— պահանջել որ մաքուր պահէ ինքզինք եւ նուաստ անհրաժեշտ նախազգուշութիւնները: Իսկ մեզի կը մնայ իր տրամադրութեան տակ դնել ինչ որ պէտք է, որպէսզի կարենայ խնամել ինքզինք եւ ընտանիքը առանձ աղէտէն, թէ անտեսական եւ թէ առողջական տեսակէտով:

Երկու խօսք կրնան համառօտագրել մեր այս ծրագիրը.— Թոքախտին դէմ՝ գործնական պայքար, Թոքախտաւորին հանդէպ՝ գործնական համակրանք: Վատը տեղ չունի այստեղ: Ան միշտ դէշ խորհրդատու մըն է, ինչպէս առողջապահութեան, նոյնպէս ուրիշ ասպարէզի մէջ: Թոքախտին դէմ բացուած պայքարը այնքան դժնդակ է, որքան կանոնաւոր պատերազմը, վախկոտն է, որ կը յաղթուի միշտ:

ԵՐԲՈՐԴ ՄԱՍ

—·—

ՀԱԽԱՔԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

—·—

15·— ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ՕՐԷՆՍԴՐՈՒԹԻԻՆ

Տեսանք թէ ինչ է Թոքախտը, դիրքը զոր պիտի բռնէ հանդէպ Թոքախտաւորին եւ իր հիւանդութեան, նախազգուշութիւնները, զորս իւրաքանչիւր անձ պարտաւոր է կատարել իր ընտանիքին կամ աշխատանքին մէջ: Սակայն այսքան տարածուած եւ ծանր հիւանդութեան մը դէմ անհատական նախազգուշական միջոցները բաւական չեն: Անհրաժեշտ է լրացնել հաւաքական միջոցներով: Ամէն երկրի մէջ կառավարութիւնները օրէնք դրած են պայքարելու համար համաճարակ հիւանդութիւններու դէմ: Եւ այդ օրէնքներն են, որ կատեգուցած են աղէտը: Իսկ Թոքախտին դէմ, դեռ ոչ մէկ օրէնք:

Փոխանցիկ, չափազանց տարածուած, մասնաւորաբար վտանգաւոր, ահա երեք յատկանիշերը, որ կը կրէ այս հիւանդութիւնը: Եւ այս մեծ աղէտն է, որ կը պահանջէ պայքարի անհրաժեշտ օրէնք: Դեռ ոչ մէկ երկիր աչխատած է այդ ուղղութեամբ: Իսալիա վերջերս պարտաւորիչ դարձուց Թոքախտաւորներուն արձանագրութիւնը: Ֆրանսա բուժարաններ եւ ապաքինարաններ բացաւ ամէն կողմ: Անգլիա օրէնքներ դրաւ ապահովելու բնակարաններու մասին: Գերմանիա ապահովագրական ընկերութիւններ կազմեց: Բայց դեռ կ'ուշանայ ճշմարիտ եւ ապասուած խաչակրութիւնը Թոքախտին դէմ, գոնէ օրէնսդրական մեքենայով: Ուրիչ ի՞նչ միջոցներ կան, հաւաքական պայքարի համար:

16·— Ի՞ՆՉ ԿՐՆԱՅ ԸՆԵԼ ԴՊՐՈՑԸ

Դպրոցին առաքելութիւնը կը կայանայ ոչ միայն պատանիներու իմացական զարգացման մէջ, այլ եւ, զանոնք կեանքին համար պատրաստելու նպատակաւ, միաքին եւ մարմնին ներդաշնակ կազմաւորման մէջ: Առանց նոյնիսկ Թոքախտ բառը արտասանելու դասերու ընթացքին, դպրոցը կրնայ երկրին մեծ ծառայութիւն մատուցանել՝ այդ աղէտին դէմ պայքարելու տեսակէտով: Եւ առաջինը ինք՝ դպրոցն է, որ պիտի օգտուի, ոբովհետեւ Թոքախտը բոլոր հիւանդութիւններուն մէջ ամէնէն աւելի մահ կը պատճառէ դպրոցականներուն:

1— Ուսման ծրագրին մէջ պէտք է մտնէն ընդհանուր առողջապահութեան վերաբերեալ նիւթեր, տարափոխիկ հիւանդութեանց մասին ծանօթութիւններ: Ի՞նչ դեղեցիկ առիթ, հիւանդութեանց տարածման մասին ծանօթութիւններ տալու համար տղոց: Աւելի կարեւոր է անշուշտ ժամանակ վատնել առողջ կեանքի գործնական փորձերուն, չարունակ խօսելով անհատական մաքրութեան, սակաւապետութեան (մերժել դիւթի ,ալքոլ, գարեջուր, իբրեւ թոյն մատղաշ ուղեղներու համար), բացօթեայ եւ արեւապաշտիկ կեանքին մասին: Դասերը տալ բաց օդի մէջ:

2— Մասնաւոր ուշադրութիւն դպրոցականներու ֆիզիքական զարգացման: Նախ աչխատիլ, որ անոնք ունենան ուղիղ եւ ամրակազմ իրան մը, կռնակի եւ որովայնի լաւ մարզուած դնդերներով: Ամէն օր, բացօթեայ մարմնամարզ: Երբ օդը լաւ է, լողանքի զգեստով: Շաբաթը մէկ անգամ յետմիջօրէն յատկացնել խաղերու:

Մարմնամարզը անհրաժեշտ է տղոցմէ աւելի աղջիկներուն: Անոնք չարունակ փոչի կ'աւլեն, կար կը կարեն ու նստուկ կ'աչխատին փակ սենեակներու մէջ: Արդիւնք,— մանչերէն 2ուկէս անգամ աւելի Թոքախտաւոր կը դառնան աղջիկները: Սրբագրենք այս պարագան, առողջ մայրեր պատրաստելու համար ապագային:

3— Պէտք է իւրաքանչիւր դպրոց ունենայ իր բժիշկը, որ մօտէն հետեւի աչխատանքներուն առողջութեան, չարունակ քննելով զանոնք: Անհրաժեշտ է, որ փորձառու բժիշկ մը ցոյց տայ տղոց առողջական դրամագլուխին արժէքը, ինչպէս մանկավարժը՝ իմացական դրամագլուխին արժէքը: Դպրոցին բժիշկը երեւան պիտի հանէ բազմաթիւ փոքրիկ հիւանդութիւններ, Թոքախտի վարակման բոյներ, զորս կարելի պիտի ըլլայ ժամանակին դարմանել: Թիւպէրքիւլինի փորձը կարելի է կիրարկել բոլորին:

4— Բազմախումն դպրոցներու մէջ, կարելի է բժիշկին ընկերացնել հիւանդապահուհի մը, որ մեծ ծառայութիւններ կրնայ մատուցանել դպրոցին եւ աչակերտներու ընտանիքին:

5— Դասարաններու աւելցու գործը յանձնել չափահասներուն (վարձատրութեամբ), որոնք նուազ ենթակայ են վարակման, քան փոքրերը:

6— Մեծ աչակերտներ կան, որոնք երբեք չեն խնամեր իրենք զիրենք, որովհետեւ հիւանդ չեն զգար: Սորվեցնել նախազգուշութեան կանոնները, խնամել զանոնք, կանխելով ապագայ բարդութիւններ:

7— Զգուշանալու համար դպրոցին մէջ ծագելիք հաւանական վարակումներէ, խթամել եւ բուժել այն ուսուցիչները, որոնք բացուած Թոքախտ ունին:

8— Բոլոր դպրոցականները ապահովագրել հիւանդութեան դէմ:

(Շարունակելի)

Ց.

Հ. Դ.

Փարիզ եւ արուարձանները

ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ Խումբի ժողովը յառաջիկայ երեքշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին 32, Ավընիւ տէ Կօպլէնի սրճարանին վերնայարկը: Շատ կարեւոր օրակարգ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՀՐԱԶԴԱՆ խումբի հերթական ժողովը յառաջիկայ երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին 32, Ավընիւ Կօպլէնի սրճարանինվերնայարկը: Շատ կարեւոր օրակարգ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՊԱՆԵՒՕ-ՔԱՇԱՆ արծիւ խումբը ստիպողական ժողովի կը հրաւիրէ իր անդամները յառաջիկայ երկուշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին ընկեր Մ. Ալթունեանի բնակարանին մէջ: Շատ կարեւոր օրակարգ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

Հ. Յ. Դ. Անդէա-Պուա-Քոլոնպի «Վիշապ» կոմիտէի ժողովը այսօր Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Պեգոնի կայարանին դիմացը սովորական հաւաքատեղին: Ներկայանալ անդամատեղներով:

Հ. Յ. Դ. Սարսէլ-Առնուվիլ ենթակոմիտէին «Ռազմիկ» եւ «Հրայր» խումբերու բոլոր ընկերները ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրուին այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, 29, rue Beausėjour, Sarcelles:

Հ. Յ. Դ. Առնուվիլ-լէ-Կոնէսի «Ռազմիկ» խումբի ժողովը այսօր Ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին ընկեր Պուճիկեանի բնակարանը: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Կարեւոր օրակարգ: Անդամատեղները մխասին բերել:

Գաւառ

ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

ԿԱՐՏԱՆԻ ենթակոմիտէի ընդհ. ընկերական ժողովը այս կիրակի Հ. Յ. Դ. Տան մէջ: Կարեւոր օրակարգ: Ներկայ կ'ըլլայ ԿՈՄԻՏԷԻ ներկայացուցիչը:

ԱՂԲԻՒՐ-ՍԸՐՈՒ ենթակոմիտէի ընկերական ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին: Կարեւոր օրակարգ: Ներկայ կ'ըլլայ ԿՈՄԻՏԷԻ ներկայացուցիչը:

ՄԱՐՍԷՑԼԻ «ԱԻՏՕ» խումբի ընդհանուր ընկերական ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 6ին: Կարեւոր օրակարգ: Ներկայ կ'ըլլայ ԿՈՄԻՏԷԻ ներկայացուցիչը:

ՓԻՒԺԻ ջաթօ Շաւօ խումբի ընդհանուր ժողովը այս կիրակի ծանօթ հաւաքատեղին: Ներկայ կ'ըլլայ Մարսէյլի ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ ներկայացուցիչը:

ՍԷՆԹ-ԱՆԹՈՒԱՆ (Մարսէյլ) ԸՆԿԵՐ ԿԱՐՕ խումբի ընդհանուր ընկերական ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 7ին իրենց սովորական հաւաքատեղիին մէջ: Կարեւոր օրակարգ: Ներկայ կ'ըլլայ ԿՈՄԻՏԻԻ ներկայացուցիչը:

Փարիզի Գրական Ակումբ *վաղը Շաբաթ իրիկուն, ժամը 9ին, 131* rue Cambronne, métro Vaugirard: *Զեկոյց՝ Պ. Ա. Ջամալեանէ: Նիւթ՝ «Ճամաշխարհային քաոսը եւ աշխատաւոր զանգուածները»: Մուտքը ազատ է:*

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ *քորսաժ կարող գործաւորուհիներ: Գործը կը յանձնուի կտրուած: Դիմել՝ Տիկին ՄԱՌԻԻ,* 7, rue Tournon, Paris (6), Métro: Odéon

Պէյրութի ապիտեպաներուն համար

ՓՈՂ Տ'ՕՊՆԱՅԻ ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ ՅԱՆԿԸ

Բիւզանդ 25 ֆրանք: Ս. Թօփալեան, Գ. Ս. Գրիգորեան, Յովհաննէս Աւետեան 20ական ֆրանք: Յ. եւ Լ. Կարապետեան 15 ֆրանք: Ս. Քինոսեան, 12 ֆր. Գ. Օհանեան, Եւգինէ Յովհաննէսեան, Անժել Դաւիթեան, Գ. Գարամանեան, Մ. Փափազեան, Ա. Գըլըճեան, Ա. Ահարոնեան, Ոսկ, Գ. Իզմիրլեան, Կ. Սահակեան, Գէորգ Մկրտչմեան, Յովհաննէս Աւէտեան 10ական ֆրանք: Մ. Երախեան 6 ֆրանք: Գ. Մալխասեան, Թ. Օհանեան, Խ. Տըչեան, Վ. Քիլիմճեան, Զ. Մատթէոսեան, Ա. Մքտտրեան, Յ. Տէմիրճեան, Մ. Գազանճեան, Ա. Սահակեան, Մ. Եօրկանճեան, Գ. Գալուստեան, Միհրան Ճէվահիրճեան, Գէորգ Եազըճեան, Կարապետ Թիւրքմէնեան, Գրիգոր Նաճարեան, Գրիգոր Սօմունեան Գէորգ Տատրեան, Կղեմէս Գասպարեան, Եդվէնիճեան Ռուբէն, Կիւլպէնկ Երէմեան 5ական ֆրանք: Լեւոն Մահսէրէճեան 2 ֆրանք: Փոն տ'Իւսելէն Ա. Մտեփանեան 10 ֆր.:

Ընդհ. դուռմար՝ 350 ֆրանք: (Տես յառաջ 29 Մարտ):

***

ՍԷՆ ՍԱԹՈՒՌՆԻՆԻ ՅԱՆԿԸ

Աւետիս Շահրիմանեան, Միսաք Օֆըմիշեան եղբարք 15ական ֆր.: Լեւոն Օվիկեան, Զաքէոս Բզնիրեան, Միքայէլ Մանուկեան, Տէր եւ Տիկին Մինասեան, Նափոլէոն Թուտճարեան, Սահակ Մինաբեան 10ական ֆրանք: Վարդան Արմաճեան, Յակոբ Սարգիսեան, Խաչատուր Մինասեան, Մանուկ Քէշիշեան, Մկրտիչ Գալուստեան, Դրիգոր Նաճարեան, Ժիրայր Կարապետեան, Տիկին Աննիհայ Էլիկիւչիւկեան 3ական ֆրանք: Ընդհ. Գումար՝ 130 ֆրանք: Թղթատարի ծախք՝ 1.40: (Տես յառաջ 30 Մարտ):

ՄԱՐՍԷՑԼԻ Հայկեան ակումբի Միութեան հասցէն՝ 19, rue des Petites Maries, Marseille:

ԿԸ ՓՆՏՌՒԻ

Կը փնտռեմ եղբայրս Խնուսի Վարդգէսեան Գիւղացի Հրանդ Յակոբեան, հօր անուն՝ Պետրոս, մօր անուն՝ Մարիամ: Ընդհանուր պատերազմին աֆսորուեցաւ Մուշ: Վարդովի շրջանի Լէյլէկ գիւղին մէջ զերբ կտրսնցուցին: Վերջէն իմացայ որ այդ կողմերէն անցնող բուրթ գաղթականները եղբայրս միասին տարած են դէպ ի Պաղտատի կողմերը: Վեց ամիս վերջ տեղեկութիւն ստացայ թէ եղբայրս կը գտնուի Ճապաղջուրի կողմերը: Անկէ ի վեր որ եւ է տեղեկութիւն չունիմ իր մասին: Իր մասին լուր ունեցողները կը խնդրուի իմացնել **A. Hagopianի, 10, Rue Robespierre, Décines, Isère, France.**

Կը խնդրուի արտասահմանի թերթերէն արտատպել:

— Կը փնտռուի Գէորգ Հաճբարձումեան, մօր անուն՝ Աղաւնի, հօր անուն՝ Մեղրակ: 18 տարեկան է: Եղեր Ֆրանսա զացած ատեն, 1931ին: Աշխատած է հետեւեալ հասցէին՝ Grand Café de l'Hôtel de Ville, 15, Place Jean-Jaurès, 1, rue de la Dolve: *(Բազաքին անունը անծանօթ): Տեղեկացնել «Յառաջ»ին:*

ԿԱՐԵԻՈՐ

16 էջնոց գիրքի փոռման (փայլուն թուղթ, տպագրութիւն, կազմ, եւ փոսթի ծախք միասին) կը պատրաստենք 175 ֆրանքի: Կը դրկենք նմոյշ եւ մանրամասնութիւն: Երաշխաւորութիւն յանձնարարութեան տառացիօրէն գործադրութեան: Դիմել՝ Տպարան ՆՈՐ ՕՐ, **20, A. Voulis, Athènes, Grèce:**

Le Gérant : H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՅԵՐԵԿՈՑԹ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ ՍԱՆՈՒՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

23 ԱՊՐԻԼ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԻՆ

"Petit Journal„ի սրահին մէջ

21, Rue Cadet Métro: Cadet

ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏՈՒՀԻՆԵՐԸ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵՆ

«ՄՈՎԻՆԱՐ» ՕՓԷՐԷՔԸ (2 արար)

Չեղինակութիւն՝ ԱՐԱՄ ԶԱՐԸԳԻ, երաժշտութիւն՝ փրոֆ. Գ. ԱԼԻՄՇԱՀԻ

կը մասնակցին Օր. Ի ՊԻՒԼՊԻՒԼԵԱՆ, Պ. Պ. Ժ. ՄԱՐԻԿԵԱՆ եւ Ժ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ: Բեմադրութիւն Պ. Ա. ՇԱՀԱԹՈՒՆԻԻ

ԽՄԲԵՐԳՆԵՐ.— երաժշտական բաժնի ղեկավար յայտնի երաժշտագէտ փրոֆ. Գ. *ԱԼԻՄՇԱՀԻ:*

«ՃԱԿՈՆԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՆԿԱՆ ԹԱՔՈՐԸ» (լապտերներու պարով), ղեկավարութեամբ՝ վարժարանի մարզանքի ուսուցչուհիի՝ Mlle LAHITTE*ի*

ԿԸ ՄԱՄՆԱԿՑԻՆ ՇԱՒՕՔ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԻՏՆԵՐ

ԳԻՆ ՏՈՄՍԵՐՈՒ 20, 15 ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած՝ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԻ ՆԱԽԿԻՆ ՀԱՅ ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

8 ԱՊՐԻԼ ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ ՕԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԼՈՅՍ

GEORGES V.ի ՇՐՋԱՆԸ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

31, Avenue GEORGES V.

Կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

կազմակերպուած՝ ԼԻՈՆԻ ՀԱՄԱ-ԽԱՐԲԵՐԴԻԱԿԱՆ ԵՐԻՏ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵՕԹՆԱԿ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ

3րդ ԹԱՂԱՊԵՏԱՐԱՆԻ ՇՐՋԱՆԻ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

ԱՅՍ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

ի նպաստ Պէյրութի աղէտեալներուն

կը ներկայացուի ՓԱՐՈՍԻ ՊԱՀԱՊԱՆՆԵՐԸ եւ զաւեշտ մը

Հանդէսին ծախքերուն մասնակցութեան համար կը գանձուի 2 ֆր.:

ՇԱՆՕԹ.— Սոյն ներկայացումը պիտի ներկայացուի նաեւ *ՄԷՆ ՄՕՐԻՍԻ* մէջ Ապրիլ 2ին, իսկ *ՎԻԼԻՆ* մէջ Ապրիլ 9ին:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԼԻՈՆԻ եւ ՏԷՍԻՆԻ Բարձր-Հայքի Հայր. Միութեան ժասնաճիւղերը խորհրդակցական ժողովի կը հրաւիրեն բոլոր հայրենակիցները այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3.30ին Տէսինի մէջ իր սովորական հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ:

ԱԼՃԵՐԻԱՑԻՆ փոխան օրացոյցի շնորհակալութեամբ ստացած ենք Պ. Պ. Սարաֆեանէ, Գ. Թորոսեանէ, Զ. Բաթրիկեանէ եւ Տ. Սարաֆեանէ 10ական ֆրանք:

Մարսէյլի Հ. Յ. Դ. Պատ. Միութիւն գտնուի Ճապաղջուրի կողմերը: Անկէ ի վեր որ եւ է տեղեկութիւն չունիմ իր մասին: Իր մասին լուր ունեցողները կը խնդրուի իմացնել **A. Hagopianի, 10, Rue Robespierre, Décines, Isère, France.**

Կը խնդրուի արտասահմանի թերթերէն արտատպել:

— Կը փնտռուի Գէորգ Հաճբարձումեան, մօր անուն՝ Աղաւնի, հօր անուն՝ Մեղրակ: 18 տարեկան է: Եղեր Ֆրանսա զացած ատեն, 1931ին: Աշխատած է հետեւեալ հասցէին՝ Grand Café de l'Hôtel de Ville, 15, Place Jean-Jaurès, 1, rue de la Dolve: *(Բազաքին անունը անծանօթ): Տեղեկացնել «Յառաջ»ին:*

ԿԱՐԵԻՈՐ

16 էջնոց գիրքի փոռման (փայլուն թուղթ, տպագրութիւն, կազմ, եւ փոսթի ծախք միասին) կը պատրաստենք 175 ֆրանքի: Կը դրկենք նմոյշ եւ մանրամասնութիւն: Երաշխաւորութիւն յանձնարարութեան տառացիօրէն գործադրութեան: Դիմել՝ Տպարան ՆՈՐ ՕՐ, **20, A. Voulis, Athènes, Grèce:**

ԹՕՔԱԽՏԻ

ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԲՈՒԺՈՒՄ — Տօքթ. ՋԵՆՈԲԻ կողմէ

5, rue MAUBEUGE, Paris (9) Tél. Lamartine 83-87

Ընդունելութեան ժամեր 3—8:

Métro: N. D. de Lorette, Peletier, Cadet

Autobus: Carrefour de Châteaudun

ԹԷՐՋԵԱՆ ԹՐԻՔՈՅԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԱԾ Է

3 rue Poissonnière

Tél. Central 93-75 Paris (2)

Chartron et Poulin

106, Bld. National, Marseille

Ակօսաւոր թանագ (pôle ondulée), վանդակորմի երկաթեայ ցիցեր, ջուրի ընդունարան, երկաթեայ դուռներ եւ վանդակորմներ:

Ջեր տունը, խանութը ենյլն. խնամքով եւ ճաշակաւոր կերպով ներկելու համար վստահուելեամբ դիմեցէք ժասնագէտ եւ հանրածանօթ ներկարարներ՝

ԴԱՒԻԹԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ

127, rue Etienne Dolet, Alfortville, (Seine)

Tél. Entrepôt 17-65

Կը ստանձնենք նաեւ սենեակներու, խանութներու եւ ապակիներու թուղթով գարդարումը:

Խնամուած աշխատանք: Նպաստաւոր գին:

Հայ ճարտարապետներ, ձեր շէնքերը ներկելու համար, դիմեցէք մեզի: Ջեռնտու պայմաններ:

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

E. TER-MINASSIAN

Export und import, Komissionen und Vertretungen

ցանկն կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը հում նիւթերու (չոր պտուղ, աղիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ Գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու:

կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց:

Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30, Allemagne.

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԷ

Փարիզի եւ արուարձաններու մէջ վարպետ խոհարար մը որ մասնագէտ է նաեւ արեւելեան ամէն տեսակ անուշեղէններու պատրաստութեան:

Դիմել «Յառաջ»ի վարչութեան:

ԱՐԱՄ ՀՕՃԱՊԱՇԵԱՆ

ԵԼԵԿՏՐԱԳԷՏ

42, Avenue Jean Jaurès, Rosny s) Bois

կը ստանձնէ ելեկտրական ամէն տեսակ աշխատանքներ եւ արդիական գետեղուիներ՝ *ՇԱՏ ՉԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ:*

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (4)

ՁՈՐՍ ԱՐԴԱՐ ՄԱՐԴԻԿ

Հեղինակ՝ *ԷՏԿԸՐ ՈՒՕԼԴՍ* Թարգմ. *Ժ. Մ.*

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

ԼՐԱԳՐԻ ՄԸ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Ձերդ Վսեմութիւն,

Օրինագիծը զոր կը պատրաստուիք ներկայել տալ, անարդար օրինագիծ մըն է, որովհետեւ անոր նպատակն է վատթար ու վրէժխնդիր կառավարութեանց յանձնել այն բոլոր մարդիկը որ բռնակալներու հալածանքներէն խուսափելով ապաստան գտած են ներկայիս Անգլիոյ մէջ: Գիտեմ որ տաբակարծութիւններ կան ձեր օրինագծին մասին. գիտեմ նաեւ որ անոր ներ- ներ- ներ-